Mehmed Zâhid KOTKU

RÂMÛZÜ'L-EHÀDÎS DERSLERİ

1

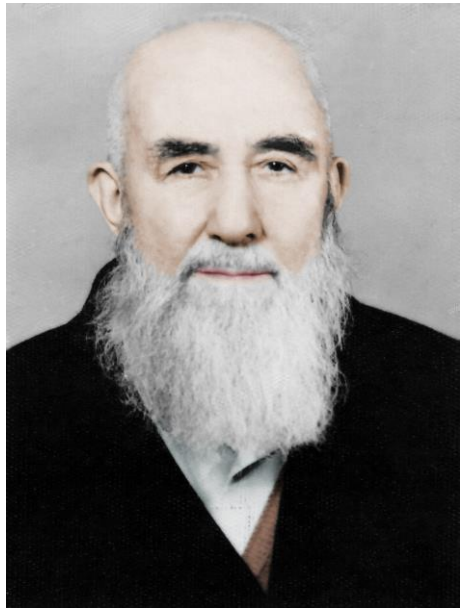

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 15
KISALTMALAR 17
MEHMED ZÂHİD KOTKU (RH.A) HAZRETLERİ'NİN KISA TERCEME-İ HÂLİ 19
a. Ailesi 19
b. Tahsili, Askerliği 20
c. Tasavvufî Yetişmesi ve Dînî Hizmetleri 20
d. Vefâtı 21
e. Ahlâk ve Şemâili 24
f. Mehmed Zâhid Kotku Rh.A'in Eserleri 26
01. HADİS-İ ŞERİFLERİN GAYESİ 29
a. Hadis-i Şeriflerin Önemi 29
b. Mekârim-i Ahlâkın Lüzûmu 31
c. Cennetin Kapısının Açılması 44
d. Dinin Üç Afeti 46
e. Faizin Günahı 50
f. Peygamber Efendimiz'in Kul Gibi Yemesi 52
g. Kur'an'ın Âli 55
h. Peygamber Efendimiz'in Âli 55
02. TAKVÂ EHLİ OLMANIN ÖNEMİ 60
a. Peygamberimiz'in Ehl-i Beyti 60
b. Peygamber SAS'in Dört Emri 65
c. İçkinin Yasak Oluşu 69
d. Emredilen Üç Şey 73

e. Yasaklanan Üç Şey: 78
f. Sükût İkrardan İleri Gelir 80
g. Ensârı Sevmek 81
h. Münafığın Alâmetleri 82
i. Nefse Hakim Olmak 84
03. ŞİRK'TEN UZAK DURUN! 87
a. Hacda Günahlar Affolur 87
b. Kadınların Camiye Gelmesi 90
c. Şirkten Sakının! 93
d. Hırsızlıktan, Zinadan Sakının! 100
e. Evlatlarınızı Öldürmeyin! 101
f. Peygamber'e İtaat Edin! 103
g. Allah'ın Rızık Göndermesi 107
h. Bid'at Sahibinin Ameli 109
i. Cuma Günü İcabet Saati 111
j. Müezzin Olun! 116
k. Hilim Sahibi Olun! 117
04. MÜJDELER OLSUN... 120
a. Şirkten Sakının! 121
b. Sizin Zenginliğinizden Korkarım! 130
c. Allah'ın Kullarını Göstermesi 132
d. Ashab-ı Suffe'yi Müjdelemesi 135
f. Fakirlere Müjde 143
g. Mehdî'nin Özellikleri 144
h. Büyüklerden Nasihatler 149
05. ALLAH'IN SEVMEDİĞİ KİMSELER 157

a. İnsanların Allah'tan En Uzağı 157
b. Allah'ın Sevmediği Helâl 158
c. Düşmanlıkta Aşırı Giden Kimse 160
d. Giyimi Güzel, Ameli Kötü Kimseler..... 160
e. Allah'ın Sevmediği Üç Kimse 162
f. Konuşurken Edebiyat Yapmak 164
g. Yalancılar ve Büyüklenenler 166
h. Zayıflar Hürmetine Rızık ve Zafer 168
i. Ölüye Ağlamanın Sınırı..... 171
j. Hac Esnasında Mekkeliler 173
k. Acize Yardımcı Olun!..... 174
l. Açlık ve Susuzluğa Alışın!..... 175
m. Kalbin Halleri 179
n. Çok Yemenin Zararları..... 181
o. Allah'a İsyandan Uzak Dur! 185
p. Hikmetin Başı Allah Korkusudur 189
06. RAMAZAN AYI BEREKET AYI 192
a. İnsanoğlu Aza Kanaat Etmez..... 193
b. Arafat'ta Gözüne Sahip Olmak 197
c. Günün Evvelinde İki Rekât Namaz 199
d. Her Eklem İçin Sadaka 200
e. Cami Yaptırmanın Karşılığı 202
f. Kader Konusunda Tartışmayın! 205
g. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer Hakkında..... 206
h. Dört Halifenin Fazileti 207
i. Yemenliler ve Veys el-Karanî..... 208

j. Ramazan'ın Faziletleri 211
k. Ramazan'ın Özellikleri 215
l. Peygamber Efendimiz'in Şefaati Tercih Etmesi 217
m. Tàùn ve Hummâ 219
n. Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girecek 220
o. Cebrâil AS'ın Efendimiz'e Ettiği Dua 221
07. ALLAH'IN RAHMETİ SONSUZ 228
a. Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girecek 228
b. Cebrâil AS'ın Efendimiz'e Ettiği Dua 232
c. Telbiyede Seslerin Yükseltilmesi 234
d. Peygamber SAS'e Kırk Kişinin Gücünün Verilmesi 237
e. Ümmetin Fitnelerle Karşılaşması 238
f. Allah İçkiye ve İçene Lânet Etti 241
g. Cebrâil AS'ın Öğrettiği Dua 245
h. Yatarken Ayete'l-Kürsî'yi Okuyun! 249
i. Peygamber SAS'e Büyük Bir Meleğin Gelmesi 252
j. Cennet Ehlinin Teri 254
k. Alimlere Tâbî Olun! 256
l. Tavsiye Edilen Beş Sûre 259
08. ALİMLERE TABÎ OLUN! 268
a. Din Nasihatla Kàimdir 269
b. Alimlere Tâbî Olun! 271
c. Benim Ashàbım Aleyhinde Konuşmayın! 276
d. Yetime Merhamet Eyle! 277
e. Güzel Bir Dua 282
f. Fakirlerle Dost Olun! 287

g. Ümmetim İçin Korktuğum Şeyler 291
h. Ümmetim İçin Korktuğum İki Şey 293
i. Gıybet Nedir? 294
j. Takvâ ve Güzel Ahlâk 297
k. Nimetin Tamamı Nedir? 301
09. NEREDE OLSAN ALLAH'TAN KORK! 306
a. Yaratılışımızın Gàyesi 306
b. Kırk Hadis Öğrenen Kimse 310
c. Takvâ ve Güzel Ahlâk 311
d. Müsabakayı Kazanan İnsanlar 319
e. Dünyayı Ehline Bırakın! 325
f. Nerede Olursan Ol Allah'tan Kork! 329
g. Allah'tan Kork, Namazı Dosdoğru Kıl! 331
h. Haramlardan Sakın! 336
10. NAMAZI DOSDOĞRU KIL! 344
a. Allah'tan Kork! 345
b. Ahirette Hesap Var! 351
c. İyiliği Emret, Kötülükten Alıkoy 355
d. Haramlardan Sakın! 359
e. Allah'ın Rızası 367
11. FAKİRLERİ SEVİNİZ! 373
a. Haramlardan Sakın! 373
b. Amellerin Allah'a En Sevimlisi 375
c. Allah'ın En Sevdiği Kullar 378
d. Günah ve İman 382
e. Adaletli Devlet Başkanının Fazileti 383

f. Din İçin Memleketlerini Terk Edenler 386
g. Az Yemenin Mükâfatı 390
h. Allah'ın Sevdiği ve Sevmediği Huylar 391
i. Alırken, Satarken Cömertlik Yapmak 395
j. Kendi İçin Sevdiğini Başkaları İçin de Sevmek 397
k. Allah ve Peygamber Sevgisi 398
l. Üç Sebepten Arab'ı Sevin! 402
m. Fakirleri Sevin ve Onlarla Oturun! 403
n. Arapların Bekàsı 408
o. Miskinleri Sevin! 408
p. Hatim Duası 412
12. ZAYIFLAR VE MİSKİNLER 415
a. Hacamat Yaptırılacak Günler 415
b. Cennet ve Cehennemin Konuşmaları 416
c. Meddahların Yüzüne Toprak Saçın! 423
d. Uhud Bizi Sever, Biz Onu Severiz 425
e. Peygamber Efendimizi Sevmek 426
f. Uhud Savaşına Çıkılması 430
g. Uhud Dağı'nın Fazileti 431
h. Sadaka Vermekle Mal Azalmaz 432
i. Gizli Şehvetten Sakının! 434
j. Şöhretli Elbiselerden Sakının! 435
k. Sakınılacak Yedi Fitne 436
l. Kur'an'ı Güzel Okumak 438
m. Yolların En Güzeli 440
n. SAS Efendimiz'in Korktuğu Üç Şey 442

o. Ashabın Fedâkârlığı 443
p. Kölenize İyi Davranın! 447
r. Haramlardan Kaçın! 451
13. HARAMLARDAN SAKIN! 453
a. SAS Efendimiz'in Korktuğu Üç Şey 453
b. Üç Şeyden Daha Korkarım 454
c. Kölenize İyi Davranın! 457
d. Farzları Edâ Et! 460
f. Mazluma Yardım Etmek 473
g. Ehl-i Cennetin Ekseriyeti Fakirler 477
h. Dua Etmenin Âdâbı 479
i. Kardeşlerinize İsimleriyle Hitab Edin! 480
j. Ölülerinizi Sàlihlerin Arasına Defnedin! 482
k. Hac ve Umre Fakirliği Giderir 485
l. Cennet Ehline Verilen Nimetler 486
14. YATARKEN OKUNACAK SÛRELER 490
a. Yatarken Fâtiha Sûresi'ni Okuyun! 492
b. Yatarken Okunacak Dua 498
c. Kokunun Önce Kaşlara Sürülmesi 500
d. Zekât Malın Şerrini Giderir 501
e. Haram Maldan Zekât Olmaz 503
f. Müezzinin ve İmamın Fazîleti 506
g. Şeytanın Ezanı Duyunca Kaçması 508
h. Ölmeden Önce Amel-i Sàlih 510
i. Günahların Kalbi Karartması 511
j. Allah'ın Bir Kulu Ballandırması 513

k. Dinde Fakih Olmak 515
l. Günahın Cezasının Dünyada Verilmesi 516
m. İkram ve ihsanların İyilere Gitmesi 517
n. Gönül Zenginliği 518
o. Kalbin Kilidinin Açılması 520
p. Rızıkta Taksime Razı Olmak 528
r. Bina Yapmanın Kötülüğü 530
s. Parayı Binalara Harcamak 531
15. ALLAH BİR KAVMİN İYİLİĞİNİ İSTERSE 536
a. Bina Yapmanın Kötülüğü 537
b. Parayı Binalara Harcamak 539
c. Allah-u Teàlâ'nın Vahyini Bildirmesi 540
d. Dinde Fakih Olmanın Önemi 542
e. İnsanlardan Azabın Kaldırılması 546
f. Yerin Sarsılması 547
g. Allah Bir Kavme Bereket Dilerse 549
h. Alimlerin Çok Olması 550
i. İyi ve Kötü Kavmin Özellikleri 552
j. Allah'ın Misafir Göndermesi 554
k. Belâyı Önleyen Kimseler 555
l. Helâk Olmanın Sebebi 556
m. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi 559
n. Sıkışıkken Namaz Kılmamak 561
o. Yola Çıkarken Vedalaşın! 562
p. Kardeşine Tarla Veren Tamamını Versin! 563
16. ÜMMETİN HELÂK OLMASI 566

a. Av Köpeğiyle Avlanmak 567
b. Avlanmanın İncelikleri..... 568
c. Kapıda İzin İstenmesi..... 571
d. Komşunun Kirişine İzin Verilmesi 572
e. Camiye Gitmek İçin Hanımınıza İzin Verin! 573
f. Taş Kullanırken Tek Kullanılması 574
g. Ümmetin Haramı Helâl Sayması..... 576
h. Ümmet Beş Şeyi Helâl Sayınca Helâk Olur 578
i. Doğudan Kızıl Bir Rüzgâr Esmesi 579
j. Cennet Ehlinin Birbirlerini Ziyaret Etmeleri..... 583
k. Çocuk Doğumdan Sonra Ölürse… 585
l. Adam Hanımıyla Birlikte Gece Namazı Kılarsa…..... 585
m. Su Kabına Sokmadan Önce Elini Yıkamak 588
n. Uykudan Uyanınca Edilecek Dua..... 589
o. Cennette Boş Kalan Yerlerin Doldurulması 591
p. Müslüman Olanın Geçmiş Günahları Silinir..... 592
r. Müslümanın Kardeşine Silâh Çekmesi..... 593
17. HASTALIKLAR VE DUALAR..... 599
a. Ağrı İçin Okunacak Dua..... 599
b. Hastalık Günahları Temizler 601
c. Hastaya Verilen Mükâfatlar..... 602
d. Hastaya Yapamadığı Amellerin Sevabının Verilmesi..... 603
e. Hastaya İstediğini Yedirin! 604
f. Lâ ilâhe illa'llàh Diyen Öldürülmez..... 605
g. Üzülünce Söylenecek Dua 606
h. Musîbet Gelince Okunacak Dua 608

i. Musibet Gelince Allah'a Sığınılması 609
j. Sabahleyin A'zâların Dile Yalvarması 610
k. Sabah ve Akşam Okunacak Dua 614
l. Şeytanın Oyunları 616
18. KIYAMET ALÂMETLERİ 620
a. Hurma İle İftar Edin! 620
b. Çocuğa Önce Lâ ilâhe illallàh'ı Öğretin! 621
c. Bir Adam İflâs Ederse… 622
d. Ahir Zamanda Müslümanın Rüyası 623
e. Bazı Kıyamet Alâmetleri 624
f. Rüyanın Çeşitleri 627
g. Zamanların Yakınlaşması 629
h. Gusül Ne Zaman Gerekir? 631
i. Faiz Sayılan İşler 631
j. Allah Korkusu Günahları Döker 633
k. Az Yemenin Mükâfatı 635
l. Gerçek Muhacir Kim? 636
m. İmamı Görmeden Ayağa Kalkmayın! 639
n. Kamet Edilirken Başka Namaza Durulmaz 641
o. Yemek Hazırken Namaz Kılmak 642
p. Abdesti Sıkışıkken Namaz Kılmak 643
r. Namazdan Sonra Edilecek Dua 644

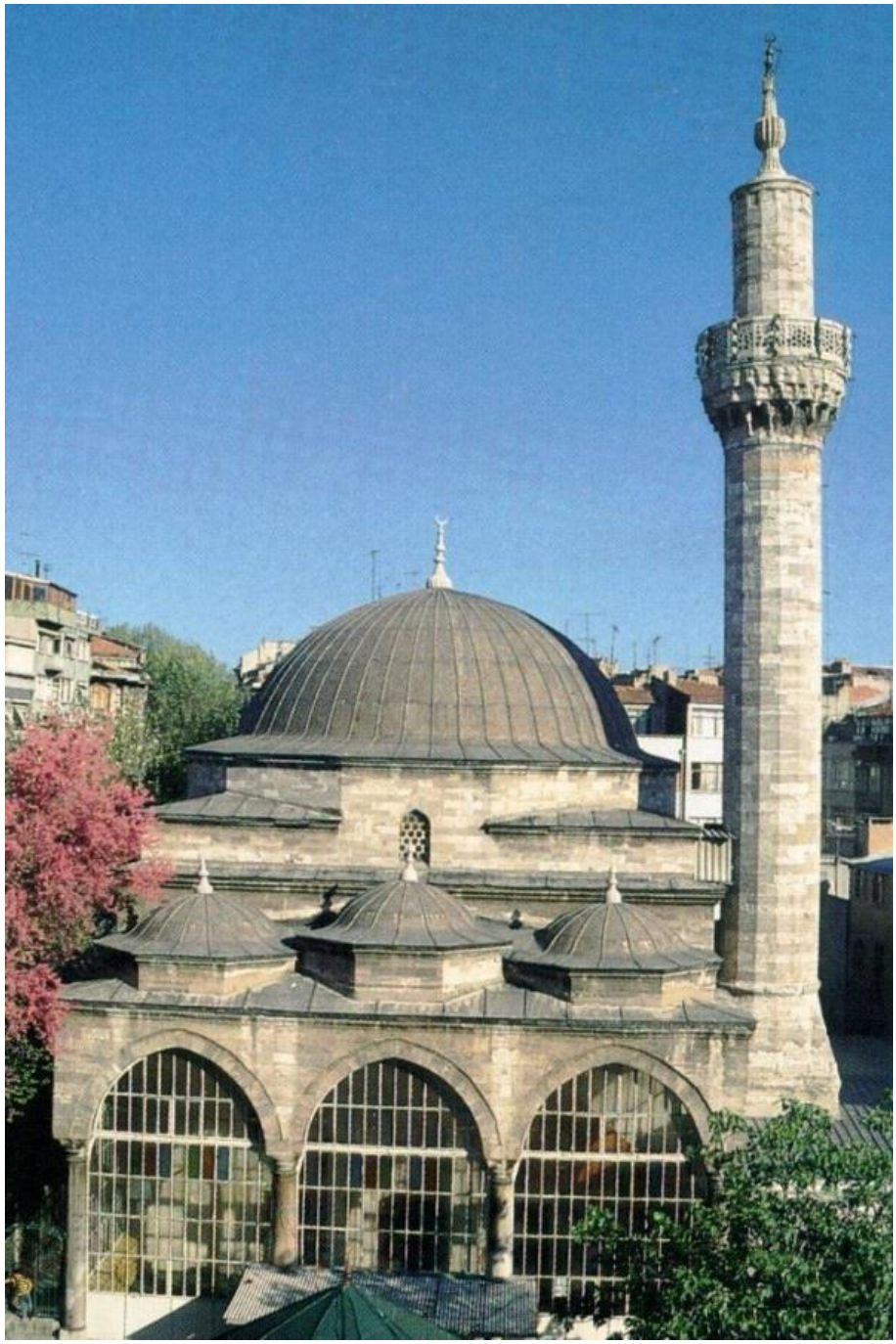

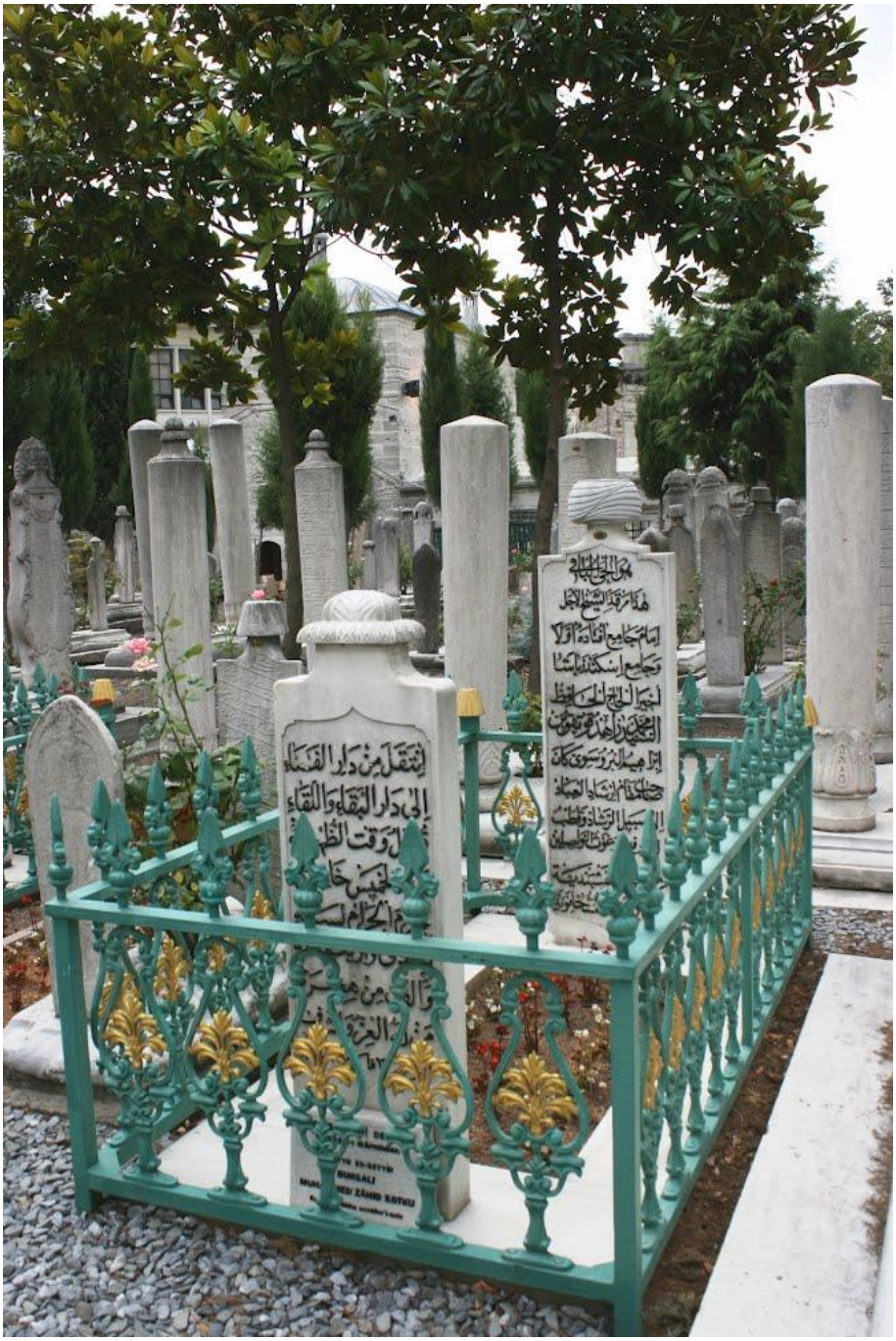

ÖNSÖZ

Hadis-i şerifler, Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet olunarak bugüne kadar gelen sözlerdir. Bu sözler kavlen, fi'len, takrîren, sıfaten hepsi hadistir. İster söylesin, isterse onu takrir buyursun yahut fiilen onu göstersin... Gerek fiille gösterdikleri, gerek söz ile söyledikleri, gerek sıfatlarıyla beyan buyurdukları, hepsi hadisten ibarettir. Bu hadislerin gàyesi, insanın hem dünyanın, hem de ahiretin saadetlerine ulaşmasına vesîle olmaktır.

Ahmed Ziyâeddin Gümüşhanevî Hazretleri, tasavvufî bir camiada *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis koleksiyonunu, ders kitabı olarak hazırlamıştır. Az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadis-i şerifi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadis-i şeriften oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Müslümanın ayağının kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûzü'l-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından

devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hocaefendi bu dersleri 1958'den 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den sonra ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi devam ettirmiştir,

Elinizdeki eser, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Birinci ciltte 13.07.1975 - 15.02.1976 tarihleri arasındaki 18 adet ders yer almaktadır.

Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen Muhammed Zahid, Abdüllatif ve Lütfullah Erkaya'ya; kayıtların temininde yardımcı olan kardeşlerimize; bu çalışmamızda bizi teşvik eden Süleyman Zeki Bağlan Ağabey'e; teknik konularda yardım eden Ahmed Enis Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, 14 Nisan 2021
2 Ramazan 1442

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

MEHMED ZÂHİD KOTKU (RH.A) HAZRETLERİ'NİN KISA TERCEME-İ HÂLİ

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

Müellif Rahmetullàhi Aleyh'in adı Mehmed Zâhid, soyadı Kotku idi. Kendisinin naklettiğine göre babası ona: "Oğlum Mehemmed!" diye hitab edermiş. Soyadının "mütevâzi" mânâsına geldiği nüfus cüzdanının başına not edilmiş idi.

Tevellüdü 1315 hicrî kamerî (rûmî 1313, milâdî 1897) yılında Bursa şehrinde, kale içinde Türkmenzâde Çıkmazı'ndaki baba evinde vâki olmuştur.

a. Ailesi

Baba ve annesi Kafkasya'dan 1297'de göç eden müslümanlardandır. Dedeleri Kafkasya'da Şirvan'a bağlı eski bir hanlık merkezi olan Nuha'dandır ki burası dağ eteğinde, ipekçilikle meşhur, ahalisi müslüman, hâlen Azerî Türkçesi konuşulan bir yerdir. [Bugünkü Azerbaycan'ın Şeki şehri.]

Babası İbrahim Efendi Bursa'ya 16 yaşlarında [1869] iken gelmiş, Hamza Bey Medresesi'nde tahsil görmüş, muhtelif yerlerde imamlık yapmış, Hazret-i Peygamber SAS sülâlesinden bir seyyid'dir. 1929'larda 76 yaşlarında iken Bursa ovasındaki İzvat Köyü'nde vefat etmiş ve oraya defnolunmuş, ehl-i tarîk bir kimsedir.

Annesi Sabire Hanım, Mehmed Zâhid Efendi 3 yaşlarında iken vefat etmiş, Pınarbaşı Kabristanı'na gömülmüştür.

Bu anne ve babadan doğma ağabeyi Ahmed Şâkir (1308-1335) subaylık yapmış, Kudüs'te Çanakkale'de bulunmuş, siperlerde hastalanmış ve 28 yaşlarında iken vefat edip Söğütlüçeşme'ye defnolunmuştur. Aynı anneden bir küçük kardeşi daha olmuşsa da çok yaşamamış. birkaç aylık iken vefat etmiştir.

Babasının ikinci evliliği yine Dağıstan muhacirlerinden, Fatma Hanım'la olmuştur. Ondan doğma üç kız kardeş halen hayattadırlar. [1981] Bunlardan Pakize Hanım'ın efendisi de,

Bursa Ulu Cami imamlarından ve İsmail Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet Efendi (K.S)'dir.

b. Tahsili, Askerliği

Mehmed Zâhid Efendi (Rh.A) ilk mektebi Oruç Bey İbtidâîsi'nde okudu, Maksem'deki idâdîye devam etti. Sonra Bursa Sanat Mektebi'ne girdi. Bu esnada Birinci Cihan Harbi dolayısıyla 18 yaşlarında askere celb olundu. 14 Nisan 1332'de asker oldu, senelerce askerlik yaptı, çok tehlikeli günler geçirdi, hastalıklar atlattı. Ordunun Suriye'den çekilmesinden sonra, bin bir güçlükle İstanbul'a döndü.

10 Temmuz 1335'de Cuma gününden itibaren de 25 K. 30 şubede yazıcı olarak vazifeye devam etti. Kendi hatıra defteri kayıtlarından 1338 Martlarında henüz bu vazifede olduğu görülüyor.

c. Tasavvufî Yetişmesi ve Dînî Hizmetleri

İstanbul'da bulunduğu esnada çeşitli dînî toplantılara,

derslere, camilerdeki vaazlara devam etti. Bilhassa Seydişehirli Abdullah Feyzi Efendi'yi çok sevdiği anlaşılıyor. Bu arada 16 Temmuz 1336 Cuma günü namazı Ayasofya Camii'nde edadan sonra Vilayet önünde bulunan Fatma Sultan Camii yanındaki Gümüşhâneli Tekkesi'ne giderek Şeyh Ömer Ziyâeddin Efendi'ye intisâb eyledi. Günden güne ahvâlini terakkî ettirdi.

Bu zât-ı şerifin, 18 Kasım 1337 Cuma günü vefatından sonra postnişin-i irşâd olan Tekirdağlı Mustafa Feyzî Efendi'nin yanında tahsil-i kemâlâta devam etmiş, müteaddit defalar halvete girmiş, 27 yaşlarında hilâfetnâmeyi aldıktan sonra, ondan *Râmûzü'l-Ehàdîs, Hizb-i A'zam* ve *Delâilül-Hayrât* icâzetnâmelerini de almış, Bayezit, Fatih ve Ayasofya Camii ve medreselerinde derslere devam etmiş, bu esnada hafızlığını da tamamlamıştır. Bu aralarda hocasının işareti üzere muhtelif kasaba ve köylerde dînî hizmet îfâ etmiştir.

Tekkelerin kapatılmasından sonra Bursa'ya dönmüş, evlenmiş, 1929'da vefat eden babası yerine Bursa ovasındaki İzvat Köyü'nde 15-16 sene kadar imamlık ettikten sonra Üftade Cami-i Şerifi'nin imam-hatipliğine tayin edilerek, şehirde hisar içindeki baba evine yerleşti. Burada 1945-46'dan 1952'ye kadar hizmet eyledi.

1952 Aralığında Gümüşhaneli Dergâhı postnişini ve eski tekke arkadaşı Kazanlı Abdül'aziz Bekkine'nin vefatı üzerine, İstanbul'a naklolarak Fatih'te bulvara nazır Ümmügülsüm Mescidi'nde vazife gördü.

1 Ekim 1958 tarihinde Fatih İskenderpaşa Cami-i Şerifi'ne nakloldu ve vefatına kadar bu vazifede kaldı.

d. Vefâtı

Mehmed Zâhid Efendi Rahmetullahi Aleyh, ömrünün son yıllarında rahatsız idi; ayakta gezmesine rağmen; şiddetli ağrılarından muzdaripti. 1979 yazında uzun zaman kalmak üzere gittiği Hicaz'dan, ağır hasta olarak 1980 Şubatı'nda dönmek zorunda kalmıştı. 7 Mart 1980'de ameliyata girdi ve midesinin üçte ikisi alındı.

Ameliyattan sonra tedricen düzeldi, hatta 1980 Ramazanı'nda hiç aksatmadan oruç tuttu. Hatimle teravih kıldı, vaaz etti. Yazın Balıkesir Ilıca'ya, Çanakkale Ayvacık sahiline ağrıyan ayakları için götürüldü, hac mevsimi gelince de Hicaz'a gitti. Fakat ameliyata sebep olan rahatsızlığı nüks etmiş ve ağrılar tekrar başlamıştı. Haccı güçlükle ifadan sonra, 6 Kasım 1980'de çok ağır hasta olarak İstanbul'a döndü. Tam bir hafta sonra 13 Kasım 1980'de (5 Muharrem 1401), Perşembe günü öğleye yakın, dualar, Yâsin'ler, tesbih ve gözyaşları ile uyur gibi bir halde iken ahirete irtihal eyledi.

Cenaze namazı 14 Kasım 1980 Cuma günü İstanbul Süleymaniye Camii'nde muhteşem, mahzun, vakur ve edepli bir cemm-i gafir tarafından kılınarak, mübarek vücudu, Kanûnî Süleyman Türbesi arkasında, kendisinden feyz aldığı hocaları ve

üstadlarının yanındaki istirahatgâhına defnolundu.

Bu esnada Süleymaniye, Şehzâdebaşı, Fatih ve çevrelerinde trafik durmuş, Süleymaniye'nin içi ve avlusu kâmilen dolduğu gibi, cemaat sokaklara taşarak Esnaf Hastahanesi'nin yanına kadar uzanmıştı. Vefatını duyanlar içinde Anadolu'nun en uzak şehirlerinden olduğu kadar Avrupa'dan gelenler de vardı. Uzakta bulunan muhiblerinden çoğu da vaktinde haber alamama yüzünden cenazesine yetişememişlerdi.

Vefatı İslâm Alemi'nde de büyük üzüntüye yol açmış, Suudi Arabistan'da, Kâbe'de, Kuveyt'te ve daha başka şehirlerde gıyabında cenaze namazı kılınıp, dualar edilmiş, ajanslar bu elim vefat haberini yayınlamışlardı.

Vefat tarihi olan 13 Kasım 1980 tarihli takvim yapraklarında tevâfukan çok mânidar ibareler yer alıyordu. Meselâ bunların birindeki şu parça ne kadar şâyân-ı taaccübdür:

Arkamdan Ağlama

Öldüğüm gün tabutum yürüyünce

Bende bu dünya derdi var sanma!
Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!
Şeytanın tuzağına düşersen vah vahın sırası o zamandır.
Yazık yazık asıl o zaman denir.
Cenâzemi gördüğün zaman "El-firak, el-firak!" deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elvedâ demeğe kalkışma!
Mezar cennet topluluğunun perdesidir.
Mezar hapis görünür amma,
Aslında canın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!
Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salında da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huyun,
Mekânsızlık aleminin boşluğundadır.

e. Ahlâk ve Şemâili

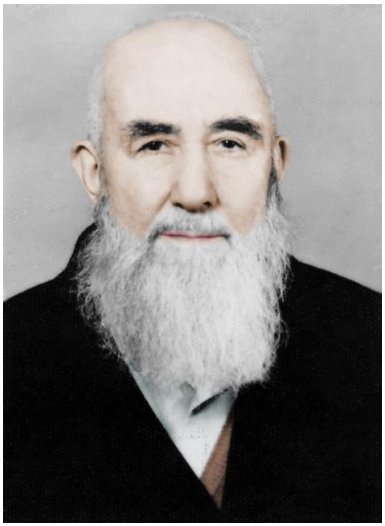

Merhum uzunca boylu, şişmanca, heybetli, beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca aksakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idi. Gençken zayıf olduğunu, öksüzlükte yemek yerine yumurta içivererek böyle iri vücutlu olduğunu gülerek anlatırdı. İlk görüşte insanda sevgi ve saygı uyandıran bir hali vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, güleryüz gösterir, gönül alırdı. İlk nazarda

koyu kestane renkli görünen, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin mânâlı gözleri vardı. Gözü içinde kırmızılık, sırtında ve karnında ise avuç içi kadar iri bir ben mevcuttu.

Hafızası çok kuvvetli idi, konuşması tatlı ve sâfiyâne idi. Çok kere halk telâffuzu kullanır, karşısındakine söz fırsatı tanır; kesinlikle bildiği bir şeyi bile sanki ilk duyuyormuş gibi yumuşak bir tavırla dinler, mânâlı ve nükteli cevap verirdi. Sohbetleri hoş, hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu. Hutbe esnasında sesini yükseltir, ordu önündeki bir komutan gibi celâdetle ve irticâlen konuşurdu.

Özel hayatında ev halkına karşı müşfik ve latîfeci davranır, kimseye doğrudan doğruya bir şey emretmez, telmih ve remiz ile söyler, anlaşılmazsa sabrederdi.

Fevkalâde mütevâzi idi. Kerametleri zâhir ve şöhreti àlemgir olduğu halde, talebelerine bile tepeden bakmaz, şeyhlik tavrı takınmaz, kendisini ihvânı arasında lâlettayin bir fert gibi görür, makamını ve kemâlini büyük bir maharetle gizlerdi.

Kendi üstadlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idi. Tekke arkadaşları olan yaşlılar, üstadının meclisine gittiğinde diz üstü oturup, baş eğip hiç ayak değiştirmeden edeple oturduğunu anlatırlar.

Çok uzun ve derin düşünürdü, sohbetlerindeki buluşlara, teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı. Bir ayetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştuğu olurdu.

Ele aldığı bir kimseyi terbiye edip yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırdı. İlk zamanlarda kusurlarına müsamaha ederdi. Yıllarca çalışır, yarı yolda bıkıp bırakmazdı.

Dostlarına vefâsı emsalsiz idi; onları ziyaret eder, arar sorardı. Akrabalarına karşı vazifelerinde kusur etmez ve onlara her türlü yardımı esirgemezdi.

Çok açık elli idi, verdiği zaman şaşılacak miktarda verir, geriye kalmamasından korkmaz, verdiğini doyururdu. Sofrasında ekseriya misafir bulunurdu. Hizmet edenleri bir vesile ile memnun eder, ziyaretçilere güleryüz gösterir, kapısını her zaman açık tutmağa çalışırdı.

Gece ve sabah ibadetlerine çok riayet eder, talebelerini de bunlara teşvik eylerdi. İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, gelenin sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. Gönüllere ve rüyalara tasarrufu vardı. Bereket gittiği yere yağar; bolluk onunla beraber gezer, en hücrâ, en kıtlık yerde o gelince nimet dolardı. Beraberinde seyahat edenler, tevafuklara, tecellilere, maddî ve mânevî hallere ve ikramlara şaşar, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı.

Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri derecâtını ulyâ eyleyip, biz âciz ü nâcizleri de füyûzat ve şefaatından feyzyâb u nasibdâr buyursun...

Âmîn, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn SAS, ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn, ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn…

f. Mehmed Zâhid Kotku Rh.A'in Eserleri

01. Tasavvufî Ahlâk (5 cilt)
02. Mü'minlere Vaazlar (2 cilt)

03. Hadislerle Nasîhatlar (2 cilt)
04. Cennet Yolları
05. Ehl-i Sünnet Akàidi
06. Ana Baba Hakları
07. Nefsin Terbiyesi
08. Faydalı Dualar ve Otuz iki Farz
09. Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi
10. Risâle-i Hàlidiyye Tercümesi
11. Evrâd-ı Şerif

Konuşmalarından Hazırlanan Eserler:

01. Zikrullahın Faydaları
02. Özel Sohbetler
03. Peygamber SAS Efendimiz
04. Tenbihler

01. HADİS-İ ŞERİFLERİN GAYESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

a. Hadis-i Şeriflerin Önemi

Hadis-i şerif hakkında kısa da olsa biraz mâlûmat vermek isteyeceğim:

Hadis-i şerif; Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nden rivayet olunaraktan bugüne kadar bize gelen sözlerdir. Bu sözler kavlen, fi'len, takrîren, sıfaten hepsi hadistir. İster söylesin, isterse onu takrir buyursun yahut fiilen onu göstersin... Gerek fiille gösterdikleri, gerek söz ile söyledikleri, gerek sıfatlarıyla beyan buyurdukları, hepsi hadisten ibarettir.

Bu hadislerin gàyesi, (*el-fevzü bi-saàdeti'd-dâreyn*) insanın hem dünyanın, hem de ahiretin saadetlerine ulaşmasına vesîle olmaktır.

Bu ilm-i hadisten murat, bunu bize bildirenlerin halini, rivayet edenlerin halini bilmek... Bu hadis bize nerden geldi, kimin vasıtasıyla geldi; bunu bilmektir.

Farzlardan sonra ibadetlerin en efdali, ilm-i hadistir. Süfyân-ı Sevrî Hazretleri ki, eski müctehidlerden bir zattır:

"—Hadis ilminden daha efdal bir ilim bilmiyorum." diyor.

Cenâb-ı Peygamber muhaddisler hakkında şöyle buyurmuş:[1]

نَضَّرَ اللهُ امْرأً سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا ، فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ ، فَرُبَّ مُبَلِّغٍ

أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ (ت. حب. هب. عن ابن مسعود)

(*Naddaral'làhü'mreen semia minnâ şey'en, febelleğahû kemâ semiahû*) "Allah yüzünü ağartsın o kimsenin ki, benden bir şey duyar ve bu duyduğunu diğer duymayanlara duyurur, iblağ eder, eriştirir. (*Ferubbe mübellağin ev'à min sâmiin*) Çünkü çok duyanlar vardır ki, o duyduklarını iyi anlayamazlar. Fakat bunu başka bilenlere, 'Ben böyle duydum.' diye anlattıkları vakit, o ondan daha ziyade anlayış göstererekten, o hadisin incelenmesine, genişlenmesine vesile olur."

Onun için, ehl-i hadis-i şerifin şerefine binâen, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[2]

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، أَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلاَةً

(ت. حب. طب. هب. عن ابن مسعود)

(*İnne evle'n-nâsi bî yevme'l-kıyâmeh, ekseruhüm aleyye salâten*) "Nâsın yevm-i kıyamette bana en evlâ olanı, bana çok salât ü

---

[1] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.259, no:2581; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.272, no:69; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.273, no:1738; Bezzâr, Müsned, c.I, s.318, no:2014; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.221, no:29166; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.236, no:24763.

[2] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.17, no:9800; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.212, no:1563; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.427, no:5011; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.316, no:306; ŞÂşî, *Müsned*, c.I, s.467, no:392; Hatîb-i Bağdâdî, *Şeref-i Ashâbi'l-Hadîs*, c.I, s.71, no:57; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.36; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.482, no:3509; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.489, no:2145; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.455, no:7675.

selâm getirenlerdir.”

Bu kavmin içerisinde de en çok salât ü selâm getirenler, muhaddislerdir. Efendimiz’in halini beyan etmek suretiyle, mütemâdiyen salevatlar getirirler. Bâhusus onun kitaplarıyla meşgul olmak, hep salât ü selâmdan ibarettir.

Onun için hep beraber bir salât ü selâm okuyalım:

“—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi’l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Kırk tane hadisi belleyip, yazıp, kendine ve kendinden sonra geleceklere bırakabilen insanların, kıyamet günü ulemâ meyanında haşrolunacaklarına dair, şühedâ meyanında haşrolunacaklarına dair geniş rivayetler var.

b. Mekârim-i Ahlâkın Lüzûmu

Onun için diyor ki: (*İnne ilme’l-hadîsi ilmün şerîfün ve yünâsibü mekârime’l-ahlâk*) “Hadis ilmi gayet şerefli bir ilimdir ki, ona lâzım olan mekârim-i ahlâktır.” Yâni ilm-i hadis-i gerek okuyan, gerek dinleyenlere lâzım olan şey, mekârim-i ahlâk sahibi olmalarıdır.

Gerek okuyanda gerek dinleyende mekârim-i ahlâk denilen şey olmazsa, hem okuyuş, hem dinleyiş hiçbir fayda temin etmez. Mekârim-i ahlâkla beraber, en güzel huyların da bulunması lâzım!..

Peygamber SAS’in zaman-ı saadetlerinde yetişen insanlar, nasıl kendilerini Rasûlüllah SAS’e benzetmeye çalıştılar:[3]

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ ، بِأَيِّهِمْ اِقْتَدَيْتُمْ اِهْتَدَيْتُمْ (ق. والديلمي عن ابن عباس ؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

[3] İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA’dan.

Keşfü’l-Hafâ, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü’l-Bedri’l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

(*Ashàbî ke'n-nücûm*) "Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Bi-eyyihim iktedeytüm ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız hidayet bulursunuz." devletine mazhar oldular. Hepsine büyük pâyeler verilmesi, onların Rasûlüllah SAS'e iktidâlarının, ittibâlarının mükâfâtıdır.

Binâen aleyh ehl-i hadîse, gerek dinlemek sûretiyle, gerek okumak sûretiyle, lâzım olan şeylerin başında mekârim-i ahlâk geliyor.

Mekârim-i ahlâk çok... İşte bu yazdığımız *Tasavvufî Ahlâk* kitabı içerisinde yetmiş kadarı anlatılıyor. Fakat bunların başı sabırdır. Sabrı olmayan hiçbir şeye erişemez. Sabır baş gibidir. Baş olmayınca vücudun, kolun, ayağın hiç kıymeti olmadığı gibi, sabrı olmayanın da kıymeti o kadardır.

Sabrı elde etmek de kolay bir şey değildir. Çarşıda satılsa, çok para verir alırdık. Fakat alınır bir şey değil. O ancak Allah-u Teàlâ'nın lütfuna mazhariyetle olacak. Okuduğumuz hadislerden alabildiğimiz dersler neticesinde, Efendimiz'in sabrı gibi, bizde de sabır hasıl olacak.

Efendimiz'in sabrı ne kadardı?.. Ölçemeyiz, söyleyemeyiz, anlatamayız, o kadar çok... Niçin?.. Küffarın o kadar ezâsına hep tahammül etti, halbuki hep kudret elindeydi. İsterse, "Yâ Rabbi, bunları helâk et!" deseydi, bir anda hepsi helâk olurdu. Fakat hiçbirisine demedi. Rica ettiler ashab:

"—Yâ Rasûlallah, beddua et şunlara yeter artık!" dediler.

"—Yok!" dedi. "Ben beddua için yaratılmadım, mekârim-i ahlâkın tamama erişmesi için gönderildim. Binaen aleyh, onlara beddua etmek istemem. Onların neslinden daha ne gibi insanlar geleceklerdir, siz bakmayın bunlara!" dedi.

Bu mekârim-i ahlâk ile beraber, (*ve yünâfî mesâviye'l-ahlâk*) Ahlâk iki; birisi iyi, birisi kötü... İyiyle kötü karışırsa olmaz. İyiyi alanın kötüyü bırakması lâzım! Kötüyü atmadıkça, iyi oraya girmez. Kötü huyları atmadıkça, iyi huyların orada yerleşmesine imkân yoktur.

Kapta bal var farz edelim, bunun yerine başka şey koyacaksınız. Bu balı dökmeden oraya başka şey koyabilir misiniz?.. Onu dökeceksiniz, temizleyeceksiniz, başka şey koyacaksınız. Tıpkı bunun gibi, kötü ahlâkla iyi ahlâk bir arada barışmaz.

Bugün Üsküdar'da yeni bir imam-hatip mektebi temeli atıldı. Oraya fakiri de çağırdılar. Ben de şimdiye kadar hiç böyle bir merasime gitmediğim halde, nasılsa oraya bugün gittik. Geniş bir meydan, ekâbir hepsi toplanmışlar. Hatipler konuştu, dinledik. Çok güzel medhiyeler, çok güzel ifadeler, sözler söylendi. Çok güzel Kur'anlar okundu. Çok güzel zevk içerisinde, neş'e içerisinde bir alem geçirildi.

Orada çok güzel konuşmalar yapıldığı halde, meselâ imam-hatip mektebi ne demek, bunu anlatmak istediler. Canım işte camimize imam olacak, müezzin olacak, hatib olacak, vaiz olacak memlekete; bize İslâmiyet'i duyuracak, bildirecek kimselerin yetişmesi için bir mektep... Hatib dedi ki:

"—Hayır, o kadar değil! Biz istiyoruz ki memleketimizin çapında değil, dünya çapında, dünyaya ışık tutacak bir eser olsun!

Dünya milletleri bugün bunalım içerisinde, dinsizlik içinde kıvranıyorlar. Onlara rehber olacak bir ilim membaının temelinin atıldığı gün...” diyerekten, güzel güzel konuşmalar yapıldı. Herkes tabii hayran hayran dinledi onları.

Fakat bu mektepler bu memlekette 1400 yıldır işledi durdu. İşledi durdu da lâyık olan insanı yetiştiremedi. Lâyık olan insanın yetişebilmesi için, o kötü ahlâkların atılıp, yerine iyi ahlâkların yerleşeceği menba’lar lâzım! Mektepler bunlara kâfî gelmiyor.

Şimdi bakınız size kısa bir misâl söyleyeyim: Koca Çin’i biliyorsunuz, yedi yüz milyonluk bir devlet... Ashab-ı kiramı da tanıyorsunuz. Ki, zaman-ı Rasûlüllah’ta Rasûlüllah’la müşerref olmuş bahtiyarlar... Çoğunun okuması yazması yoktu. Yalnız dinlerler ve dinlediklerini ezberlerler ve ezberledikleriyle amel ederlerdi. Bilenleri de onları yazarlar, geride gelecek insanlara miras kalsın diyerekten saklarlardı.

Bu zatlardan iki bahtiyar, ticaret için Çin’e kadar gidiyorlar. Çin halkı böyle insan görmemiş; sadakat, azim, metânet... Ne gibi iyi huylar varsa, bunların üzerinde... Gözler dikiliyor bunlara:

“—Bunlar kim acaba? Nereden geldiler ve kimlerdir?..”

İbadetlerini de görüyorlar tabii, hayran oluyorlar, soruyorlar:

“—Siz kimsiniz, nereden geldiniz? Bu sizin yaptığınız ibadetler nedir?..”

Onlar da anlatıyorlar:

“—İslâm dininin sâliklerindeniz, müslümanız. Böyle bir din vardır, meziyetleri şunlardan ibarettir.” diyorlar.

Hayran kalıyorlar:

“—Bize de bunu telkin eder misiniz?” diyorlar, müslüman oluyorlar.

Bugün Çin’de olan ne kadar milyon müslüman varsa, o iki müslümanın eseridir. Oraya ordu gitmedi, oraya gazete gitmedi, oraya bilmem ne gitmedi; o iki tane müslüman oraya gittiler, İslâmiyeti fiilleriyle anlattılar. Sözleriyle, “Biz müslümanız, gelin müslüman olun!” demediler; fakat hareketleri koca Çin’i hayran kıldı onlara, müslüman aşıkı oldu herkes;

"—Hemen şu dini bize de telkin edin!" dediler.

Bunlar mektepte okumadılar, medresede okumadılar. Fenlerin hiçbirisini belki bilmezlerdi. Fakat İslâm gelince, Peygamber SAS'den öğrendiklerini tatbik ederekten cihana yayıldılar. Endonezya'sı, Hindistan'ı, şurası, burası hep bunun mükâfâtıdır.

Onun için, burada ne güzel söyledi bu zât-ı muhterem: "Mekârim-i ahlâk sahibi olabilmektir hüner!" Bunu okumaktan ve dinlemekten murad, mekârim-i ahlâk sahibi olabilmektir. Yoksa, bütün menhiyatı işledikten sonra, zevk ü sefâya, şehvete gark olduktan sonra, bilmişin ne yazar, bilmemişin ne yazar?.. Belki bilmediğin daha hayırlıdır.

Onun için, Allah cümlemizi affetsin, tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar etsin de, bildikleriyle amel eden güzel huylu mü'minlerin arasına bizleri de kabul etsin...

Bursa'da bulunduğum sırada bir eve misafir oldum. Baktım ki kütüphanesinde rahmetlik Akif'in *Safahat* denen bir kitabı var. Dedim:

"—Şuradan biraz okuyuver de dinleyelim!"

O da aça aça açtı, Allah korkusuna ait bir fıkra açtı. Okudukça çok üzüldüm. Bir sürü kitaplar yazılıyor herkes tarafından; ne lüzum var? *Safahat*'taki o adamın yazdığı iki sahifelik yazı kâfî insanlara... Diyor ki:

Ne irfandır veren ahlâka ulviyyet, ne vicdandır;
Fazîlet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Yüreklerden silinsin farz edilsin havf-ı Yezdân'ın;
Ne irfanın kalır te'siri kat'iyyen, ne vicdanın...

Hayat artık behîmîdir? Hayır, ondan da alçaktır.
Ya hayvan bağlıdır fıtratla, insan hürr-i mutlaktır.

"—Allah korkusu olmadıktan sonra, insan insanlıktan çoktan uzaklaşır. İnsanı insan eden Allah'ın korkusudur. Bu korku

madem ki yok, o adam insanlıktan çok uzak, nasipsiz bir adam demektir.” diyerekten, şâirâne sözlerle yaldızlanarak güzel güzel yazılmış, hayran hayran dinledik.

Şimdi bu ahlâk-ı hasenenin gelişmesi için, bu Allah korkusunun evvelâ vücûdu lâzım! O Allah korkusu olmadıktan sonra, o güzel ahlâk insana girmez.

Herkes bugün şehvetinin, nefsinin esiri... Şehvetinin, nefsinin, şeytanın esiri olduktan sonra, güzel ahlâkı nerde bulacak insan?..

Cenâb-ı Zü’l-celâl ve Tekaddes Hazretleri Adem AS’dan beri birçok peygamberler gönderdi. En son peygamber bizim Peygamberimiz, SAS Hazretleri... Fakat bütün peygamberlerin gönderilmesindeki yegâne sebep nedir? Neden gelmiştir bu kadar peygamber?..

Bunların hepsi itaat olunsun, ittibâ olunsun diye nümûne olarak gönderilmiştir. Onlara iktidâ edelim, uyalım diyerekten gönderilmiştir. İktidâ nisbetinde, uyma nisbetinde ümmetlik hasıl olur insanlarda... Peygamberine ne kadar uyabiliyorsan, onun sözlerine ne kadar mutabakat gösteriyorsan, o nisbette ümmet olursun.

Peygamber SAS’in ümmetiyiz. Ümmetiyiz ama, yolunda gitmiyoruz, izinde gitmiyoruz. Bu ümmetlik lafla olan sözden ibarettir ki, o Azrâil AS’ın geldiği vakitte, hepsi uçar gider. Ne zaman ki itaat ettik, ittibâ ettik, nefsimizde tatbik ettik, Rasûlüllah’ı önümüze rehber edindik; o zaman o içeriye işler, ölürken de, öldükten sonra da saadet içerisinde bu dünyadan ayrılır gider.

Onun için:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ (النساء: ٦٤)

(*Ve mâ erselnâ min rasûlin illâ li-yutàa bi-izni’llâh*) [Biz her peygamberi —Allah’ın izniyle— kendisine itaat edilmesi için gönderdik.] (Nisâ, 4/64) buyruluyor.

İtaatsizlikle olmaz bu iş... Bugün beşeriyet şaşırmış. Bizim de hafsalamız almıyor ki, "Bu memlekette de böyle olur muydu acaba?" diyerekten...

Bir zümre hasıl olmuş; Allah tanımaz, Peygamber tanımaz, kitap tanımaz. Tanıdığı bir şey varsa, dinsizlik... Onun peşine takılmış, ne yaptığını bilmez, şaşkın bir adam... Bu nasıl oldu da bizim aramızdan türedi?.. Bunlar Rusya'dan gelmedi buraya, Çin'den gelmedi buraya! Nereden geldi bunlar?.. Biz nasıl evlât yetiştirmişiz ki, bunlar bugün bizim başımıza musallat olacak derecede belâya tutulmuşlar. İnsan şaşırıyor.

Bunlar bizim evlâtlarımız, bu memleketin evlâdı... Bu memleketin evlâdı olan Fatih'in evlâtları, bu memleket için nasıl can fedâ ederlerken, bugünküler de aksine olaraktan nasıl fedâkârlık yapıyorlar!..

Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için, iyi ahlâk sahibi olmak mecburiyetindeyiz. Müslüman mısın?.. Mutlaka iyi ahlâk sahibi olacaksın!.. Kötü ahlâkların hepsini terk edeceksin!..

Kötü ahlâklar günahlardan ibaret. Sayısı bugün yedi yüzü bulan çeşitli günahlar var. Bu günahlardan kurtulmadıkça, insanın insan olması mümkün değildir. Bugün hatipler çok güzel konuştular: En güzel insan Allah'ın istediği insandır. O insan ki, kötülükleri bırakmış, iyilikleri elde etmiştir.

O kötülük bırakılmadıkça, zevkin peşinde, şehvetin peşinde, şeytanın peşinde...

"—E müslümanım!"

Ezan okunur, camiye gelmez. Vaaz olunur, gelmez. Radyosunun başından ayrılmaz, televizyonunun başından ayrılmaz. Sahillerdeki deniz alemlerinden ayrılmaz. Bütün sefâ yollarına gider... Müslümanlığı da kimseye vermez.

Halbuki bu isyan yerlerine gitmek, o kadar tehlikelidir ki... Gözün beş tane günahı var. Bu beş günahtan birisi, kötülükleri görmek... Kötülükleri görmek kâfî geliyor insan için... Çünkü

insanın insanlığı, ancak gönlünün kemâle erişmesiyledir. Gönül ne kadar Allah'ıyla meşgul ise, Allah'ına ne kadar bağlıysa; o gönülde o kadar nur vardır.

Binâen aleyh, ma'sıyet yerlerine gidildiği vakitte, o gözler vasıtasıyla gönle zehirler akar. Sen diyeceksin ki:

"—Televizyonda ne zarar var?.. Bugün işte ilmin kemâlini gösteren bir şey bu. Onunla bütün dünyanın her şeyini görüyoruz."

İyiliklerini gördüğün vakitte çok iyi ama, kötülüklerini gördüğün vakitte, gönle akan zehirler senin gönlünü öldürür. Gönül öldükten sonra vücudunun hiç kıymeti yok! Vücud yaşamış, yaşamamış; hiç kıymeti yok!.. İş gönüldedir.

Onun için, o gönlü muhafaza edecek olan gözün kötülere bakmaması lâzım, günahlara bakmaması lâzım!.. O dilin de kötü sözleri söylememesi lâzım!.. Bu kulakların da kötü şeyleri dinlememesi lâzım!.. Ancak ondan sonra mekârim-i ahlâk olan güzel ahlâklar insanda tebârüz eder.

Bugün o toplantı yerindeki, imam-hatip okulunun yeri alınmış. Bir zât-ı muhterem, ismi Süleyman... Boyacı. On üç bin metre, on dört dönüme yakın geniş araziyi, dininin aşkının artıklığından, "Bu mektebe hibe ettim!" demiş. Bu mektep, İslâm nurunu yayacak bir menba'dır bu... Bunun kısasını şöyle söyleyeyim:

Bu cami duruyor. Bu caminin içerisinde imam olmazsa ne olur bu cami?.. Cami bir cesettir. Bu cesedin ruhu onun imamıdır, imam-hatibidir. O olmadıktan sonra, bu cami hiçbir mânâ ifade etmez. Ambar olur, hayvanlara bilmem ne olur, hiçbir işe yaramaz. İllâ bu cami bir ceset; bu cesedin ruhu ilimdir, ilim sahibidir.

İşte ilim menbaı için adam on üç bin metre yerini fedâ etmiş, Allah rızası için teberrû etmiş. "Ben öldükten sonra, ecdadımın da defterleri kapanmasın, bunun sevabından müstefid olsunlar!" diyerekten.

Tebrik ettim kendilerini, Allah mübarek etsin... Ne büyük

hayır!.. Diğer zenginlerimize de Allah-u Teàlâ böyle lütuflar ihsân etsin...

On üç bin metre yer ne demek aziz kardeş, Üsküdar'ın en güzel bir yerinde?.. Bu teberru kolaycacık yapılmaz. Biz bugün camimiz yapılıyor şurada, biraz teberru edin diyoruz. Beş lirayla on lirayla teberru mu olur bugün?.. Allah affetsin kusurlarımızı...

وَمَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ (الحشر:٧)

(Ve mâ âtâkümü'r-rasûlü fehuzûhü) [Peygamber size neyi verdiyse, onu alın!] (Haşr, 59/7) buyrulmuştur.

Onun için, Rasûlüllah SAS neler dediyse, onları nefsimizde tatbik etmek mecburiyetindeyiz. Yalnız dinleyip geçmekle iktifâ etmek, kâfî değildir. Kitaplara yazılmış... Okumazsak bize ne faydası var?..

Şimdi o günah kitabı; öyle zannediyorum ki, eminim ki çok kimse bilmez bu kitabı... Çok kimse de okumamıştır bile... Çünkü yedi yüz tane günahı okuyup da ne olacak; başına belâ mı alsın adam?!.. Yedi yüz tane günahtan kaçmak, kolay bir şey değil.

Biliyorsunuz ki mikrop var... Mikrobu almadıkça, vücuttan yok etmedikçe, vücut hastalıktan kurtulmuyor ki?.. Evvelâ o mikrobu öldürüyorlar, vücuttan yok ediyorlar, ondan sonra şifa geliyor insana...

Bu kötü ahlâklar insanların üzerinde durdukça, insanlara hiçbir söz tesir etmez. Hiç fayda da olmaz. Allah kusurumuzu affetsin de, bizi bu güzel ahlâkların sahibi olan kimselerden eylesin...

Peygamber SAS'dir onun kökü... Kök Peygamber SAS'dir. Bütün iyi ahlâklar ondan bize sirayet edecektir. Ona olan nisbetimiz miktarınca, ondan fayda görürüz. Peygamber SAS'e olan nisbetimiz ne kadarsa, ona olan şevkimiz, zevkimiz, muhabbetimiz ne kadarsa, ondan o kadar feyz alırız. O zevk neticesinde de, bizde bakarsın mekârim-i ahlâk yavaş yavaş

kemâle gelir; güzel bir insan olmak şerefine nâil oluruz inşaallah...

Onun için Cenâb-ı Hak Celle ve A'lâ Hazretleri, bütün emirlerinin başlarında;

فَاتَّقُوا اللهَ (البقرة: ١٨٩ ؛ الأنفال: ١ ؛ التغابون: ١٦)

(*Fe'tteku'llàh*) "Allah'tan korkunuz!" (Bakara, 2/189; Enfâl, 8/1; Tegàbun, 64/16) buyuruyor.

Allah'tan korkulmadıkça, her şeyi yapar bu insanoğlu... İşte bugün kardeşini vuran bu insan değil mi?.. Kardeşini vuruyor işte, davası uğruna...

Hiç de düşünmüyor?.. Günah mıdır?.. Cehennemde yanacak mıyım?.. Niçin ben bu kardeşime silâh atıyorum, kurşun atıyorum?.. Ne var; Yunan mıdır, Bulgar mıdır, hangi millettir bu?.. Öz vatanının öz kardeşi... Bir mektepte okuyorsun da, nasıl ona silâh atıyorsun?.. Nasıl ona el kaldırıyorsun?.. Nasıl müslümanlık bu?.. Ama müslümanlıktan çıkaranlara, Allah ne ederse etsin...

Onun için, her şeyin başı Allah korkusudur. (*Ve aslihû zâte beyniküm*) Araları da islah lâzım ki, hep kardeşiz.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات: ١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihveh*) [Ancak mü'minler kardeştirler.] (Hucurat, 49/10) denince, bu kardeşlikler nasıl tebârüz edecek? Seninle ben nasıl kardeş olacağız?.. Adımız kardeş ama, birbirimizden çok uzağız.

Kardeşlik neleri iktizâ ediyor?.. İşte benim canım senin canın, senin canın da benim canım!.. O zaman olur insan kardeş... Yoksa senin malın ayrı, benim malım ayrı; senin canın ayrı, benim canım ayrı olduktan sonra, o kardeşlik elbette zor olur.

Öyleyse;

أَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ (النساء: ٥٩)

(*Etîu'llàhe ve etîu'r-rasûl*) "Allah'a itaat ediniz ve Allah'ın gönderdiği Rasûle itaat ediniz!" (Nisâ, 4/59)

Şimdi çok yanlış bir fikir var ki:

"—Ben Allah'a inanırım. Evet, bu kâinatın bir sahibi var."

"—Pekâlâ... Ama Rasûlüne de inanır mısın?"

"—Ona aklım ermez!" diyor.

Allah'a inanan Rasûlüllah'a inanmadıkça, Allah'a inanmış sayılmaz! Allah'a imanın altı tane şartı var:

1. Allah'a iman,
2. Meleklerine iman,
3. Kitaplarına iman,
4. Peygamberlerine iman,
5. Ahiret gününe, öldükten sonra dirileceğine iman;
6. Kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olacağına iman.

Bunlar hep bir kül halindedir. Birisini terk edersen, hepsi birden gider.

وَأَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلاَغُ الْمُبِينُ (المائدة: ٩٢)

(*Ve etîu'llàhe ve etîu'r-rasûle va'hzerû*) "Allah'a itaat edin, Rasûlüllah'a da itaat edin ve kötülüklerden sakının! (*Fein tevelleytüm fa'lemû ennemâ alâ rasûline'l-belâğu'l-mübîn*) Eğer itaatten yüz çevirirseniz, biliniz ki Rasûlüllah'a düşen tebliğdir, apaçık duyurmak ve bildirmektir." (Mâide, 5/92)

Yaparsanız, müstefid olursunuz. Yapmadığınız takdirde, ebedî husrâna uğrarsınız. Allah muhafaza...

Onun için:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

(الانفال: ٢٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'stecîbû li'llâhi ve li'r-rasûli izâ deàküm li-mâ yuhyîküm*) [Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman Allah ve Rasûlüne uyun!] (Enfal, 8/24) buyruluyor. Onların hayat veren sözlerini duyduğumuz vakitte, bize düşen onlara icabettir. İcabet edilmedikçe, itaat edilmedikçe, onlara ittibâ edilmedikçe, onlar kabul edilmedikçe, iman sahih olmaz. İmanın sıhhati, ancak onların buyruklarına, emirlerine tam mânâsıyla itaat etmekle olur.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[4]

مَنْ سَمِعَ حَدِيثِى ، فَحَفِظَهُ ، وَعَمِلَ بِهِ ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْقُرْآنِ ؛ وَ

مَنْ تَهَاوَنَ بِحَدِيثِى ، فَقَدْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ ، وَمَنْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ ، خَسِرَ

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ (خط. فى الجامع عن الحكم)

(*Men semia hadîsî*) "Her kim benim sözümü dinler, işitir de, (*fehafizahû*) onu hıfzeder, ezberler, beller, saklarsa; (*ve amile bihî*) ve onunla da amel ederse; (*câe yevme'l-kıyâmeti mea'l-kur'ân*) yarın yevm-i kıyamette ehl-i Kur'an ile haşrolunur."

(*Ve men tehâvene hadîsî*) "Her kim hadis-i şeriflere ehemmiyet vermez, kıymet vermezse; (*fekad tehâvene bi'l-kur'ân*) Kur'an'a da kıymet vermemiştir. (*Ve men tehâvene bi'l-kur'ân, hasire'd-dünyâ ve'l-âhireh*) Her kim ki Kur'an'ın kıymetini bilmez, ona lâzım gelen hürmet ve saygıyı göstermezse; o dünyada da, ahirette de helâk olmuştur, mahvolmuştur."

---

[4] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.391, no:1193; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.III, s.309, no:6547; Hakem ibn-i Umeyr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.551, no:2468; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.379, no:8634.

Onun için Cenâb-ı Peygamber:[5]

إِنَّمَا بُعِثْتُ خَاتِمًا فَاتِحًا ، وَأُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ ، وَفَوَاتِحَهُ ، وَاخْتُصِرَ

لِي الْحَدِيثُ اخْتِصَارًا ، فَلَا يُهْلِكَنَّكُمُ الْمُتَهَوِّكُونَ (هب. عن ابي قلابة)

RE. 139/5 (*İnnemâ buistü hàtimen fâtihan*) "Ben hem hàtim olarak sonuncu bir peygamberim; hem de başlangıçta, Adem AS'dan evvel halkolunmuş bir peygamberim. (*Ve u'tîtü cevâmia'l-kelim*) Bana Cenâb-ı Hak çok kısa sözlerle, geniş mânâlar ifade eden sözleri ihsân buyurdu."

Ben mektepte okumadım, edebiyat bilmem, belâğat bilmem, fesâhat bilmem ama; Allah-u Teàlâ'nın bana vermiş olduğu belâğat, fesâhat, edebiyat sayesinde az sözle çok geniş mânâlar ifade ederim. Bunu Allah-u Teàlâ bana lütfetmiştir.

Buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:[6]

أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى الْخُلَفَاءِ مِنِّي ، وَمِنْ أَصْحَابِي ، وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي:

هُمْ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَ الْأَحَادِيثِ ، عَنِّي وَعَنْهُمْ ، فِي اللهِ وَ لِلهِ (خط .

في شرف أصحاب الحديث ، والديلمي عن أنس)

RE. 166/8 (*Elâ edüllüküm ale'l-hulefâi minnî*) "Siz benim halifelerimi bilmek ister misiniz? Benim halifelerim kimlerdir?..

---

[5] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.307, no:5202; *Abdürrezzak*, *Musannef* c.VI, s.112, no:10163; Ebû Kılâbe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.425, no:31994; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.485, no:8887.

[6] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.135, no:476; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VII, s.204, no:40569; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.372, no:622; Hatîb-i Bağdâdî, *Şeref-i Ashâbü'l-Hadîs*, c.I, s.65, no:53; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.151, no:28772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.462, no:4494.

"—İşte Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömerü'l-Fâruk, Osman-ı Zinnûreyn, Aliyyü'l-Murtazâ... Son padişaha kadar halifeler geldi ya..."

Bunlar da halifelerdir ama, asıl halifelerim kimlerdir bilir misiniz?.. (*Ve min ashàbî ve mine'l-enbiyâi kablî*) Benim, ashabımın ve benden önceki peygamberlerin halifelerini size bildireyim mi?.."

(*Hüm hameleti'l-kur'ân, vel'-ehàdîs, annî ve anhüm fi'llâh, ve li'llâh*) "Allah yolunda gerek Allah-u Teàlâ'nın kelâmını, gerek benim hadis-i şeriflerimi, benden ve ashabımdan bellemiş ve onlarla amel eden kimseler... Onlardır işte benim halifelerim! Kur'an'a sarılmış, Kur'an'ı bağrına basmış, onunla àmil... Peygamberin sözünü ciğerine basmış, onunla àmil... İşte bunlardır benim halifelerim. Arkasından gitmeniz lâzım olan insanlar, bunlardır."

c. Cennetin Kapısının Açılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve Abd ibn-i Humeyd Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[7]

آتِي بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، فَأَسْتَفْتِحُ ، فَيَقُولُ الْخَازِنُ: مَنْ أَنْتَ ؟

فَأَقُولُ: مُحَمَّدٌ. فَيَقُولُ: بِكَ أُمِرْتُ لاَ أَفْتَحُ لأَحَدٍ قَبْلَكَ (حم. م .

وعبد بن حميد عن أنس)

RE. 3/1 (*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti, feesteftihu,*

---

[7] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.188, no:197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12420; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.379, no:1271; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.119, no:400; İbn-i Ebî Àsım, *Evâil*, c.I, s.62, no:10; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.447; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.138, no:418; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.462, no:955; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:31890; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.I, no:2; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.9, no:1.

feyekùlü'l-hâzinü: Men ente? Feekùl: Muhammed. Feyekùlü: Bike ümirtü en lâ eftehu li-ehadin kableke.)

(*Âtî bâbe'l-cenneti yevme'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü ben cennetin kapısına gelirim, (*feesteftihu*) cennetin kapısının açılmasını isterim. Talep ederim, açın kapıları derim."

Hani mahkeme-i kübrâ kuruldu, insanların hesabı görüldü. Sırratı geçtiler, cehennemlikler cehenneme düştü... O zaman ben cennetin kapısını çalarım.

(*Feyekùlü'l-hàzin*) "Cennetin bekçisi olan Hàzin isimli melek der ki: (*Men ente*) 'Sen kimsin?'

(*Feekùlü*: *Muhammed*) 'Ben Muhammed-i Mustafâ'yım.' derim.

(*Feyekùlü*) O zaman der ki o melek: (*Bike ümirtü en lâ efteha li-ehadin kablek*) 'Senden önce bu kapıyı başka hiç kimseye açmamakla emrolundum.'"

Bu hadis-i şerif, gerek *Râmûzü'l-Ehàdîs*'in ve gerekse *Cami'us-Sağîr*'in baş hadisi olarak Ahmed ibn-i Hanbel'in ve Müslim'in Enes ibn-i Malik RA'dan rivayet ettikleri bir hadistir.

Enes RA, on sene gibi bir zaman Rasûl-i Ekrem'in bi'l-fiil hizmetinde bulunmuştur. Cenabı Peygamber Efendimiz ona, bir gün dahi: "Enes! Bu işi niçin böyle yaptın?" veya "Niçin şöyle yapmadın?" bile dememiştir.

Enes Hazretleri Medine-i Münevvere'de, Efendimizin ahirete göçüşünden sonra teeddüben ata binmemişler ve ayakkabı da giymemişlerdir. Yani Peygamberin ayağının bastığı yere ayakkabı ile basmaya teeddüb etmişlerdir. Sonra Mescid-i Nebevî'nin o günkü kandillerini, bizzat mübarek elleri ile kendileri yakarlarmış.

Bu hadis-i şerif çok geniş mânâları cami'dir. Bir kere, ahiretin mevcudiyyetine, ve cennet ile cehennemin de mevcudiyyetine işaret edilmektedir. Sonra cennet temsil olunurken, o güzelliklere hayran olmamak kimsenin elinden gelmez ve oraya girebilmeyi her mümin ü muvahhidin son derece arzu edeceğinde de şüphe yoktur.

Bunun yegâne çaresi varlıkların ve mülkün asıl sahibi olan Allah-u Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri'nin emirlerine itaat ve yasaklarından ictinab edip uzak kalmaktır. En evvvel Allah'a ve Rasûlüne ve kitabına ve getirdiği her şeye iman ile beraber, amelinde, itikadında, münâkehat ve muamelatında da aynı şartlara riayetle, müttaki bir müslüman olarak yaşamalıdır ki, o güzel cennete girebilsin.

Onun içindir ki Ashab-ı Kiram'ın halleri mazbut idi. Bugün, onların birbirlerine olan samimiyetlerine biz değil, dünya hayran olmaktadır. Buhari'de zikrolunan o kardeşlikleri altın kalemler ile yazıp evlerimizin en mutena yerine asmamız lazım gelir. Bu ihmalimiz de ayrı bir dert! Bugün biz müslümanların onlarla kıyas olunabilecek utançtan başka neyimiz var?

Cenab-ı Hak cümlemizi affedip, Peygamberimizin şefaatına nail olabilecek ve o güzel cennete girebilecek sevgili kullarının arasına kabul buyursun…

d. Dinin Üç Afeti

Deylemî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan ivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[8]

آفَةُ الدِّينِ ثَلاثَةٌ: فَقِيهٌ فَاجِرٌ ، وَإِمَامٌ جَائِرٌ ، وَمُجْتَهِدٌ جَاهِلٌ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 4/5 (*Âfetü'd-dîni selâsetün: Fakîhün fâcirün, ve imâmün câirun, ve müctahidün câhilün.*)

(*Âfetü'd-dîni selâsetün*) "Dinin afeti üçtür."

Dinin hem gelir tarafı var, hem gider tarafı var. Her şeyin de öyle ya... Tüccar bir gelir tarafını yazar, bir de gider tarafını

---

[8] Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IX, s.498, no:1953;

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.183, no:28954; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.18, no:14; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.29, no:23.

yazar. Bu gider tarafına âfet diyorlar, zâyiat... Dinde bu afetler, zâyiatlar üç tanedir:

Birisi, (*fakîhün fâcir*) okumuş, alim olmuş. Bu kadar sarığı var, sakalı göbeğine kadar, beyaz cübbeler giyinmiş... Gören elini öper, ayağını da öpmek ister. Fakat haktan udùl etmiş, hak üzerinde değil, Allah'ın kelâmına uymuyor. Peygamber'in de kelâmına uymuyor. Zevk ü sefânın peşinde...

Akşam televizyon gösterir göstereceğini... Burada da Ezân-ı Muhammedî okunur. Onu bırakıp da camiye gelemezse, o kimseye nasıl diyeceksin ki, "Allah'a mutî, Peygamber'e mutî..." diyerekten?..

"—Canım işte orada birçok faydalar var..."

Ama o faydalarla Allah'a itaatin faydasını ölç bakalım, hangisi daha faydalı?..

Onun için insan dininde fakih olur; gerek duymak sûretiyle, gerek okumak sûretiyle... Bilgisi var, fakat bilgisinin tatbikçisi değil... Bilgisini tatbik edemiyor, sözden ibaret... Güzel konuşuyor, her şeyi yerli yerince söylüyor. Herkes bayılıyor konuşurken, "Ne güzel alim, ne güzel àbid!" diyerekten. Ama tatbikatı yok kendisinde...

Gece namazı yok... Kaç tanemiz kalkıyoruz da gece teheccüd kılıyoruz?.. Kaç tanemiz sabahleyin camiye gelebiliyoruz?.. E biz de müslümanız ya...

Fakih camiye gelmezse, öteki hiç gelmez tabiatıyla... Onun için *fakîhün fâcir*, memleket için en zararlı bir adamdır. Sen ve ben ne kadar zararlı olsak, göze batmayız. Fakat bir alim, fakih ki, o yüksek bir adamdır, herkesin gözü ondadır. O fücûra başladı mıydı, isyana başladı mıydı, günaha başladı mıydı; arkasından millet peşine takılır gider.

"—O yaptı da biz niye yapmayalım canım? Onun kadar bilgimiz mi var bizim?.. O adam yapıyorsa, elbette bir kurtarış tarafı vardır bunun." diyecek, o da dalacak o isyanın içerisine...

Fâcir de, hem haktan meyil var, hem de isyan yollarına gidiş var. Günah yolları yâni... Günah yollarının en çoğu bugün, işte

çıplaklık alemini seyretmek...

İkincisi; (*imâmün câir*) "Zâlim bir imam..." Câir diye zâlime derler. İster burdaki imam olsun, ister devletin idarecisi imam olsun; hangisi olursa olsun, zulm ile âlûde mi, işte memleket için büyük bir felâkettir bu!.. Onun kendinin günahı başka...

Üçüncüsü de; (*müctehidün câhil*) "Câhil müctehid..." Bugün dolmuştur memleket bu müctehidlerle... Müctehidlerin bugün hepsi cahildir yâni. Ne bilirler?.. İmâm-ı Azam'ın bildiğinin kaçta birini bilirler?.. İmâm-ı Şâfiî'nin bildiğinin kaçta birini bilirler?.. İmam Mâlik'in, İmam-ı Hanbelî'nin bildiğinin kaçta birini bilirler?.. Yüzde desem az, binde desem de yine az...

Binde birini bilmedikleri halde, bugün İmâm-ı Azam'ı hiçe sayarlar, İmâm-ı Şâfiî'yi hiçe sayarlar, hepsini hiçe sayarlar. "Efendim, nedir nedir bu ictihad?" derler. Bunlara müctehid-i câhil demekten başka bir tabir bulunmamış, Rasûl-ü Ekrem de bunu söylemiş.

Müctehid-i câhil; bilmediği halde herkesin üstünde konuşuyor, bol bol atıyor, söylüyor. Herkes de bunlara inanıyor. "Hakîkaten şu mezhebler ortadan kalksa da, bir mezheb olsa ne güzel olur!" diyor. Biz bir milletiz de bak kaça bölündük?.. Birleştir bakayım, göreyim seni!..

Allah-u Teàlâ'nın kudreti, kuvveti her şeye hâkim.

Rasûl-ü Ekrem SAS buyurmuşlar ki:[9]

اِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ (نصر المقدسي في الحجة والبيهقي في الرِّسالةِ الأشعرية)

(*İhtilâfü ümmetî rahmetün*) "Ümmetimin ihtilâfı rahmettir."

Şimdi İmâm-ı Şâfiî, kanarken namazı kılar. Bize göre olmaz.

"—Onunki oluyor işte…"

O Rasûlüllah'tan duyduğunu öyle anlamış, öyle inanmış, öyle

[9] *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.136, no:28686; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.40, no:874.

yapıyor. Çünkü, bir muharebe esnasında asker yaralanmış, yarası var, kanı akıyor, namaz vakti gelmiş. Bekleyecek olursa, namaz geçecek. Cenâb-ı Peygamber, "Kılsın!" demiş. İmâm-ı Şâfiî de, "Ona kılsın dediyse, biz de kılarız!" diyerekten, kanların akması abdesti bozmaz diye ictihad etmiş.

Şimdi bu ihtilâftan, onlara göre bir rahmet doğdu. Uzun mesele... Binâen aleyh, cahil olan insanların cehlini bilip susmalarından daha iyisi yoktur. Onun için Erzurumlu İbrâhim Hakkı Hazretleri ne güzel söylemiş:

"—Az ye, az iç, az uyu, az konuş!" demiş.

Ne derler: "Söz gümüşse, sükût altındır." derler.

Onun için Cenâb-ı Hak cümlemizin muîni olsun... Tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Bildiğimizle âmil olmak devletine mazhar buyursun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri ne dedi, ona mum yapıştırırız. Dünya bir araya gelse, onun aleyhinde ne kadar konuşurlarsa konuşsunlar, kulağımızın birinden girer, diğerinden çıkar. Biz Allah'ın dediğinden başkasına inanmayız. Ne derlerse desinler!..

Moskof yazmış caminin kapısının önüne:

"—Şöyle zararı var, böyle zararı var... Namaz kılıyorsunuz da beş saat gidiyor, ömrünüzden beş saat kaybediyorsunuz. Bugünkü hayatın içinde yazık değil mi, bu beş saat kaybedilir mi?.. Bırakın şu eski bilgilerinizi!.."

İşte topu tüfeği de var, bugün kim bilir ne aleme çevirmiştir orasını!.. Allah esirgeye, yarın bizim memleket de böyle mi olsun?.. "Camiye gidiyorsunuz, beş vakitte beş saat zâyî ediyorsunuz. Bugün yirmi dört saate yirmi dört saat daha katıp da çalışacağımız bir zamanken, bu beş saati kaybetmek cinnettir!" diyerekten karşımıza çıkarlarsa, ne diyelim biz bunlara?.. "Çok doğru söylüyorsun, çalışalım, çalışalım öyleyse..." mi diyeceğiz?..

Ama Allah-u Teàlâ'nın emri olan namaz da istirahat, oruç da istirahat, hac da istirahat... Dinde kemâle ulaşmamıza vesîle bunların hepsi... Alem ne derse desin, biz ölürüz de vaz geçmeyiz. Yunus'un dediği gibi, canımız da Allah der, dilimiz de Allah der,

tozumuz da Allah der, vesselâm.

e. Faizin Günahı

Onun için Allah yine bizi affeylesin... Bak işte bunun altında ne acı bir şey geliyor:

آكِلُ الرِّبَا ، وَمُوكِلُهُ ، وَكَاتِبُهُ ، وَشَاهِدَاهُ إِذَا عَلِمُوا بِهِ ، وَالْوَاشِمَةُ ،
وَالْمَوْشُومَةُ لِلْحُسْنِ ، وَلاَوِي الصَّدَقَةِ ، وَالْمُرْتَدُّ أَعْرَابِيًّا بَعْدَ الْهِجْرَةِ ،
مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (ن. هب. عن ابن مسعود)

RE. 4/6 (*Âkilü'r-ribâ, ve mûkilühû, ve kâtibühû, ve şâhidâhü izâ alimû bihî, ve'l-vâşimetü, ve'l-mevşûmetü li'l-husni, velâvi's-sadakati, ve'l-mürteddü a'râbiyyen ba'de'l-hicreti, mel'ùnûne alâ lisâni muhammedin yevme'l-kyâmeti.)*

(*Âkilü'r-ribâ*) "Faizi yiyene, (*ve mûkilühû*) yedirene, (*ve kâtibühû*) faiz senedini yazana, (*ve şâhidâhü, izâ alimû bihî*) bu senede bilerek şahitlik yapanlara; (*ve'l-vâşimetü, ve'l-mevşûmetü li'l-husni*) güzellik için döğmeyi yapana, yaptırana; (*velâvi's-sadakati*) sadakayı geciktirene; (*ve'l-mürteddü a'râbiyyen ba'de'l-hicreti*) hicretten sonra İslâm camiasından çıkıp gidene, (*mel'ùnûne alâ lisâni muhammedin yevme'l-kyâmeti*) kıyamet gününde Muhammed SAS'in dilinden lânet edilmiştir."

Bugün faiz yemeyen belki vardır ama, nâdirdir. Nâdir hakkında da derler ki:

اَلنَّادِرُ كَالْمَعْدُوْمْ

(*En-nâdiru ke'l-ma'dûm*) "Nadirattan bir şey oluyor, o yok hükmündedir." Kıymeti yok. Meselâ bir memlekette üç kişi, beş kişi faiz yemiyor, ama geri tarafı yiyor ya; o üç kişinin, beş kişinin

yememesi hiçbir mânâ ifade etmez. Herkes yiyor ya, bitti.

Demek ki bu kadar insan yediğine göre, bugüne kadar biz bunlara bu haramı anlatamamışız. "Faiz haramdır." tabirini anlatamamışız. Para gelecek ya, o paranın gelişinden dolayı, senin haram dediğin hiç kulağına girmez kimsenin... Çünkü alt tarafında şu kadar kazanç var. "Bu kadar kazanca göre o haramı ben irtikâb edersem, ne lâzım?.. Allah gafur değil mi, affedici değil mi?.. O kadar ileriye gitmeyin!" der.

Ama o haramı yemekle, senin gönlün ne oluyor?.. O beslediğin çocuğun hali ne oluyor?.. İşte o çocuktur ki, bugün kardeşine kurşunu atıyor. O senin çocuğun değil mi, niçin atıyor o kurşunu?.. Çünkü haramla beslenmiş, içerisinde iman yok, elbette her ne tarafa çekersen, o tarafa gidecek.

Binâen aleyh, faizi Allah-u Teàlâ Kur'an'da haram etmiş. Haram etmekle beraber, "Benimle harb etmek isteyen gelsin karşıma!" diyor. Faiz yemenin açık mânâsı, "Ben senin sözünü dinlemiyorum, sana harb ilan ettim!" diyor. Ayet-i kerime sarih olarak bildiriyor:

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ (البقرة: ٢٧٩)

(*Fein lem tef'alû fe'zenû bi-harbin mina'llàhi ve rasûlihî*) [Eğer faizden vaz geçmezseniz, Allah'a ve Rasûlüne karşı harb açmış olduğunuzu bilin!] (Bakara, 2/279)

Binâen aleyh, faizi yiyenle beraber, (*ve kâtibühû*) yazan kâtibe de aynı günah var. Kâtip para kazanmayacak, bir şey etmeyecek ama, vesîle olup da, o faiz yiyenin senedini yazıverdiğinden dolayı, o kâtip de yiyenler arasına giriyor.

Daha?.. (*Ve şâhidâhü*) Senet yazılırken, iki de şahit lâzım!

"—Ahmed şahit misin? Mehmed şahit misin?.."

"—Şâhidiz, şâhidiz..."

"—Basın bakayım imzalarınızı!"

Basarlar oraya. Bu şahitler de, o faizi yiyen ne günaha giriyorsa, aynı günaha bunlar da girer.

Bugün yine o merasimde yüreğimi sızlatan şeylerden birisi, Cenâb-ı Peygamber'in ashabından o Çin'e gidip de, o koca Çin'de milyonlarca insanı müslüman eden adamların yetiştikleri mektebi bilir misiniz arkadaşlar? Onlar hangi mektepte yetişti, hangi üniversitede yetişti?

Onları yetiştiren Rasûl-ü Ekrem SAS, onlara bugünkü mutantan, müdebdeb, en müreffeh bir hayat içerisinde yapılan, on beş milyona mal olacak o mektep...

Ashab-ı Suffe'nin kaldığı yer, Harem-i Şerif'in arkasındaki kuru bir yer idi. Bazı gün aç, bazı gün bir hurma, bazı gün bir bardak süt ile geçiniyorlardı. Yiyecekleri de bundan ibaretti onların.

Fakat o iman onlara öyle metânet, öyle azim, öyle sabır vermiş ki, koğsanız da gitmezler ordan... Rasûlüllah'ın aşıkı hepsi. Malları bir tane ok, bir tane yaydan ibaretti.

İşte bugünkü İslâmiyet'te bize bu beldeleri miras bırakanlar, —Allah razı olsun onlardan—hep onların yetiştirdiği mükerrem, muazzam, muhterem insanlardır. Allah onların şefaatine cümlemize mazhar etsin... Ruhları için bir Fâtiha okuyalım!

.....

Allah ruhlarını aziz eylesin...

f. Peygamber Efendimiz'in Kul Gibi Yemesi

Bak Cenâb-ı Peygamber'in hayatından bir nokta...

Hennâd, Amr ibn-i Mürre Rh.A'ten rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[10]

آكُلُ كَمَا يَأكُلُ الْعَبْدُ ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَوْ كَانَتِ الدُّنْيا تَزِنُ

[10] Hennâd, *Zühd*, c.II, s.412, no:801; Amr ib-i Mürre Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.232, no:40710; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.33, no:28.

عِنْدَ اللهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ ، مَا سَقَى مِنْهَا كَافِرًا كَأْسًا (هناد عن عمرو بن مرة مرسلاً)

RE. 4/7 (*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd, feve'llezî nefsî bi-yedihî, lev kâneti'd-dünyâ tezinü inda'llàhi cenaha baùdatin, mâ sekà minhâ kâfiren ke'sen*)

(*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd*) "Ben Peygamberim, benim hafızım Allah, yardımcım Allah, nâsırım Allah, muînim Allah... Dağlar, taşlar emrime âmâde, her an için altın olurlar, önümde akarlar su gibi. Fakat, bununla beraber ben bir kul nasıl yiyorsa öyle yerim. Bir köle nasıl yiyorsa, ben öyle yerim." diyor.

Müreffeh bir sofra kurulsun önüme, mutantan, müdebdeb yemekler gelsin tabak tabak; bugünkü hükümdarların sofrası gibi bir sofra kurulsun da, Rasûlüllah ondan yesin; onu istemiyor. Bak ne diyor: (*Âkilü kemâ ye'külü'l-abd*) "Kulun yediği gibi yerim. Yerde oturur, yerde yerim ve bir kap yerim." diyor.

Bununla beraber Hazret-i Ömer de onun ashabı değil mi?.. Bakın onun haline:

Ashab-ı kirâmı yolladı Acemistan'a... Muharebe ettiler, Acem ordusunu perişan ettiler, birçok ganimet alaraktan geldiler. O gelen ganimetten Hazret-i Ömer'e de bir hisse ayırmışlar. Oradaki konservelerden getirmişler, sofrasına koymuşlar. Hz. Ömer'i davet etmişler:

"—Buyurun efendim sofraya..."

Gelmiş bakmış, sofrada envâi çeşit görmediği yemekler dolu.

"—Ne bunlar?.." demiş.

"—İşte Efendim Acemistan'dan getirdiğimiz ganimetlerden, size de ihsanımız."

"—Allah Allah! Bu memlekette fakir mi kalmadı da bunları bana getirdiniz?.." diye çok acı bir tabirle onlara bir çıkışmış. Sofrayı darmadağın etmiş. "Getirin benim tuzumu, biberimi, yağımı, neyim varsa... Ben onları yiyeceğim!" demiş.

Çünkü ashab-ı Rasûlallah, Rasûlüllah'tan aldığını yapıyor.

Hazret-i Ömer'in ödü kopuyor, Rasûlüllah'ın dediğinden bir başka bir şey yapar mıyım diyerekten. Hazret-i Ebûbekir öyle, Hazret-i Osman öyle, Hazret-i Ali öyle... Rasûlüllah'ın yolunda gidiyorlar. İşte bunlardır Rasûlünün âli, ashabı...

Bakın bize dünyayı ne güzel anlatıyor Cenâb-ı Peygamber:

(*Feve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Allah Celle ve A'lâ'ya kasem ederim ki, tapınacak dereceye vardırdığınız şu dünyanın, eğer ind-i ilâhide kıymeti olsaydı, kâfire bir yudum su vermezdi. Bir lokma ekmek de vermezdi."

Kıymetsiz bir şey bu dünya... Onun için kâfir fâcir herkes bundan istifade eder. Ama asıl maksad, Hakk'ın rızasıdır. Hakk'ın rızasını kazanamadıktan sonra dünya senin olsa, bütün altınları cevherleri senin olsa, bütün şehvetlerin arzusu senin olsa, ne fayda?..

Gelirken köprüden geçerken, gördüm de; Beylerbeyi Sarayı gayet güzel gözüküyor. Baktım baktım da, acıdım:

"—Ey muhteremler, Allah size de rahmet eylesin... Bunları

bıraktınız da gittiniz, şimdi sualleriyle meşgulsünüz. Rasûlüllah'ın yaptığı gibi yapaydınız da, siz de ufacık bir kulübede oturaydınız da, bu memleketin paralarını buralara harcamasaydınız ne olurdu?" diyeceği geliyor insanın. Ama nasıl anlatacaksın, nasıl söyleyeceksin?

Onun için, kuvvet çok fenâ bir şey... Kuvveti iyiye harcarsan ne mutlu sana; kuvveti şerre harcarsan ne yazık sana!..

g. Kur'an'ın Âli

Şimdi bir tanecik daha okuyayım. Enes RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[11]

آلُ الْقُرآنِ آلُ اللهِ (خط. فى رواية مالك عن انس)

RE. 4/8 (*Âlü'l-kur'âni âlü'llàh.*) "Kur'an'a sahip olan Allah'ın ehli oluyor, yâni velîsi oluyor."

Kur'an ehli kimlerdir, evliyâullah kimlerdir?

Kur'an ehli, Kur'an hafızları olup, onunla amel edenlerdir. Bunlar Allah'ın dostlarıdır. Kur'ana çok dikkatleri sebebiyle onlara şeref olarak Allah ehli denmiştir.

h. Peygamber Efendimiz'in Âli

Taberânî *Evsat*'ında, Hàkim *Tarih*'inde, Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*'sında Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[12]

---

[11] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.523, no:2431; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.18, no:16; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.34, no:32.

[12] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.338, no:3332; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.199, no:318; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.152, no:2693; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.418, no:1692; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.217, no:1567; İbn-i Hâcer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.VI, s.146, no:512; *Mecmaü'z-Zevâid,* c.X, s.475, no:17946; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ (طس. عق. ك. فى تاريخه ، ق. وضعفه عن انس)

RE. 4/9 (*Âlü muhammedin küllü takıyyin*)

(*Âlü muhammed*) "Peygamber SAS'in âli, çoluğu, çocuğu, akraba ü taallûkàtı kimlerdir?.. İşte Hazret-i Ali, Hazret-i Fâtıma, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin, Hazret-i Ukayl âlidir. Yok yok, o kadarcık olmaz!

(*Âlü muhammedin küllü takıyyin*) "Kıyamete kadar gelecek ne kadar müttakî varsa, onların hepsi benim âlimdir, ehlimdir." diyor.

Selmân-ı Fârisî Acemistanlı, Acem. İman etmiş, Rasûlüllah'a hizmet ediyor. Onun hakkında Rasûlüllah Efendimiz: örtüp de:[13]

سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ (ك. طب. عن كثير بن عبد الله المزني عن أبيه عن جده)

(*Selmânü minnâ ehle'l-beyti*) "Selman bizdendir, ehl-i beytimizdendir." buyurmuş.

Çünkü, Rasûlüllah'ın dinine, getirdiği İslâm'a sahip çıktı. Onu ciğerine bastı, İslâm'ın âmili oldu.

Acemistan İslâmların eline geçti. Bu zat, SAS'den sonra Bağdad'a vali oldu, vâli-yi umûmî nasbolundu. Vâli-yi umûmî olunca, Bağdat'ta ona güzel bir köşk hazırladılar.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, no:5624; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.16, no:17; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.I, s.35, no:33.

[13] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.691, no:6539, 6541; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.212, no:6040; Isfahànî, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.I, s.136, no: 125; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.408; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.251; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.IV, s.83; İbn-i Hibbân, *Tabâkàtü'l-Muhaddisîn*, c.I, s.203; Küseyr ibn-i Abdullah el-Müzenî Rh.A babasından, o da dedesinden.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.293, no:6534; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3522; Hz. Ali RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VI, s.189, no:10137 ve c.IX, s.154, no:14688, 14689; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.690, no:33440; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.490, no:1505; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.284, no:13125.

"—Buyurun vâli bey bu köşke..." dediler.

"—Ben öyle köşklerde durmam!" dedi. "Benim Rasûlüm nasıl yaşadıysa, ben de öyle yaşayacağım." dedi.

Abası var bir tane, sokakta gezerken uykusu geldiği vakitte, bir kenara büzülüyor, yarısı altında, yarısı üstünde... Vâli-yi umûmî, yatıp uyuyor. Bir kocakarının boş bir odasını tutmuş, orada da istirahatini yapıyor. Niçin?

"—Rasûlüllah böyle mutantan, müdebdeb, müzeyyen binalarda oturmadı; ben nasıl otururum?" diyor.

Biz de bugün bütün servetimizi, adetâ taş devrinin devri gibi binalara sarf etmekten hiç de çekinmiyoruz. Tayyaremiz yok, topumuz yok, tankımız yok, motorumuz yok... Hep bunlar dışarıdan para ile alınacak; bizim paralarımız da demirlerle, çivilerle, göklere kadar çıkan binalara harcanacak.

Zâtın birisi bizim minarelere de kızmış da:

"—Siz göklerdeki meleklere mi ezan okuyacaksınız? Nedir, bu minarelerinizi bu kadar yükseltmişsiniz?" diyerekten büyük bir kitap yazmış. Birçok şeylerimize de çatmış.

Bugün orada hiç olmazsa, "*Allahu ekber!*" deniyor. Ya bu binalarda neler oluyor?.. Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyesine mazhar etsin...

Onun için, sabırla beraber kanaat de şarttır. Kanaat, sabırla beraber yürür. Kanaat da deyince, bak bu ay Receb ayıdır. Bu ayda çok oruç tutmak lâzım gelir. Bu ayda oruç tutmak, tohumu ekmek gibidir. Tohumu ekersin tarlaya; Şa'ban ayı gelir, sularsın. Ramazan'da da gelir, biçer, ambarına korsun. Ama bu ayda ekmedikçe, Şa'ban'da neyi sulayacaksın, Ramazan'da da neyi ambarına koyacaksın?..

Bugün oruç çok zor olur, uzun günler... Ama alışınca hiç de zor olmaz. Affedersiniz, "Receb'in birinci günü bir oruç tutayım!" dedim, çoktandır da tutmadığım için bir zorladı ki beni, perişan oldum, yatmaktan başka çarem kalmadı. İkinci günü hafifledi. Üçüncü günü daha hafifledi. Bugün oruçlu muyum, değil miyim, hiç hatırımda bile değil...

Alışıyor insan. Allah-u Teàlâ bu vücudu öyle yaratmış, nereye sürüklersen oraya gidiyor. Her gün yesen her güne alışıyor, vakit geçti miydi seni zorluyor: "Haydi vakit geçiyor, ye yemeğini!" diyor. Ama alıştırdın mı vücudunu, hiç aklına bile gelmiyor.

Allah hepimizi affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar etsin... O güzel Peygamberimiz'in güzel ahlâklarıyla ahlâklanmak, onun gittiği yolda gidebilmek devlet ve şerefini bizlere de nasîb ü müyesser eylesin...

Bir salât ü selâm okuyalım da öyle ayrılalım:

"*—Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihî ve sahbihî ve sellim...*" (3 defa)

Bir şey daha hatırıma geldi: Orada konuşurken bir meb'us efendi konuşmaya başladı. Hepimizin bildiği bir zât. Bizim Yusuf [Türel] Bey de oradaydı, dedi ki:

"—Biraz şişmanlamış, gàlibâ paralarını arttırdıkları için..."

Bugün bütün bilgilerin altından mide çıkıyor. Bütün bilgilerin altında evvelâ mide yatıyor. Mide olmasa, hiçbir bilgiye kimse

gitmeyecek. Mide nerede daha çok istifade edecek, oraya daha çok rağbet oluyor. Niçin?.. Mide orada daha rahat...

Cenâb-ı Peygamber'in ashabının bundan çok uzak olduğunu biliyoruz. Binâen aleyh, bu uzaklık bizde olmadıkça, kemâle ulaşmak imkânı yok!.. Mideyi atmak lâzım!

Ne gelirse kâfî, iki günde bir, üç günde bir yemek kâfî insana... Günde bir kere gene kâfî... Ekmek kâfî... O bir hurma ile idare oluyormuş da, biz niçin olmayalım canım?.. Bizde de olur ama, biz çok güzel yemekler istiyoruz... Güzel, müreffeh evler istiyoruz... Rahatlıkların en üstününü istiyoruz.

"—Gâvur yaşasın da, biz niçin yaşamayalım?" diyoruz.

Bu bizim içimizde iken, kemâle ulaşmak çok zor!

Onun için, iki şey bu ümmetin belâsıdır: Birisi sarı altın, birisi de kadın... Kadınla sarı altına medyun olan insanlarda kemâl olmaz. Bu iki felâket onlar için kâfîdir.

Allah cümlemizi affetsin… Bu iki felâketten bizleri de muhafaza buyursun...

El-fâtihah!..

13. 07. 1975 – İskenderpaşa Camii

02. TAKVÂ EHLİ OLMANIN ÖNEMİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ (طس. عق. ك. فى تاريخه ، ق. وضعفه عن انس)

RE. 4/9 (*Âlü muhammedin küllü takıyyin*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:
"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim..." (3 defa)
Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Peygamberimiz'in Ehl-i Beyti

Geçen derste de bundan biraz bahsetmiştik. SAS'in âli, efrad-ı ailesi, yakınları kimdir?.. Bunlar kitapların bildirdiğine göre: Hazret-i Ali, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin, Hazret-i Ukayl, Hazret-i Ca'fer... Bunlara ehl-i abâ diyorlar, aile efradı.

Onlardan neş'et eden, kıyamete kadar dünyaya gelecek nesil, hep âl-i Rasûl, bir ailenin evlatları... Hazret-i Ali'nin, Hazret-i Hasan'ın, Hazret-i Hüseyin'in, Hazret-i Ca'fer'in evlatları en olsa

on bin olur, yüz bin olur...

Fakat burada Peygamber SAS Efendimiz:[14]

آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ (طس. عق. ك. فى تاريخه ، ق. وضعفه عن انس)

RE. 4/9 (*Âlü muhammedin küllü takıyyin*) diyor. "Her Allah'tan korkan, benim ailemdendir, ehl-i beytimdir." buyuruyor.

Onun için Selman RA Fârisli olduğu halde, Acemistanlı olduğu halde, SAS Efendimiz onun hakkında:[15]

سَلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ (ك. طب. عن كثير بن عبد الله المزني عن أبيه عن جده)

(*Selmânü minnâ ehle'l-beyti*) "Selman bizdendir, ehl-i beytimizdendir." buyurmuş.

"—Canım Acemistanlı ya?.."

Ama iman etmiş, müttakîlerin arasına girmiş, "Bizden" sıfatına mazhar olmuş.

Binâen aleyh, Cenâb-ı Peygamber burada: (*Âlü muhammed,*

---

[14] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.338, no:3332; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.199, no:318; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.152, no:2693; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.418, no:1692; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.217, no:1567; İbn-i Hâcer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.VI, s.146, no:512; *Mecmaü'z-Zevâid,* c.X, s.475, no:17946; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, no:5624; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.16, no:17; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.I, s.35, no:33.

[15] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.691, no:6539, 6541; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.212, no:6040; Isfahànî, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.I, s.136, no: 125; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.408; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.251; İbn-i Sa'd, *Tabâkàt*, c.IV, s.83; İbn-i Hibbân, *Tabâkàtü'l-Muhaddisîn*, c.I, s.203; Küseyr ibn-i Abdullah el-Müzenî Rh.A babasından, o da dedesinden.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.293, no:6534; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.337, no:3522; Hz. Ali RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VI, s.189, no:10137 ve c.IX, s.154, no:14688, 14689; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.690, no:33440; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.490, no:1505; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.284, no:13125.

küllü takıyyin) "Her müttakî, her Allah'tan korkan benim âlimdir." buyuruyor.

Fakat, bu takvâ denilen şey çok müşkil bir şeydir. Takvâ, Allah'tan korku yolu. Korku insanda, ancak sevgiden sonra olur. Seversin, sevdiğinden ayrılmamak için, içinde bir korku olur. Bu benden ayrılırsa diyerekten… Sevgi korkuyu icab ettirir, korku da sevgiyi icab ettirir. Sevdiğinden korkacak, korktuğunu da seveceksin.

Allah-u Teàlâ'yı sevmek... Nasıl sevmeyelim ya? Anamızı severiz, babamızı severiz, çoluk çocuğumuzu severiz. Niçin? Hayatımıza sebep olmuşlar, bakmışlar, bizi büyütmüşler. Ondan dolayı onlara medyûn-u şükran olaraktan severiz. Ama şöyle hakîkaten düşünürsek, bizi yaratan Allah'tır. Ana baba bir vasıta, asıl yaratan Allah... Şu kemâli veren o! Ana baba bunu yapabilir mi?..

Bak şu endam dediğimiz vücud; bunu kim yapabilir? Hangi musavvir tasvir edebilir?.. Ne kadar ressam varsa getirin, heykeltraşlar varsa getirin; yapsın böyle bir insan bakalım!.. E kalıbını yaparlar, işte camekânlarda görüyoruz. Kalıbını yapmışlar, hakîkaten de benzetiyorlar. Ama canı yok! Cansız kalıp neye yarar? Kuş olmadıktan sonra kafese ne lüzum var?..

Binâen aleyh, canı ile beraber şu varlığı bize veren Allah-u Teàlâ'yı sevmemek elden gelmez. Azıcık düşünürsek kâfî... Çok düşünmeğe de lüzum yok! Şu aklımız olmazsa ne yaparız? İşte tımarhanedeki delilerin hali neyse, biz de öyle oluruz. Var mı bir akıl verebilecek başka bir kudretin sahibi?..

Çok hünerbazlar var, işte aya da gidiyorlar, gökte de buluşuyorlar birbirleriyle... Bu kadar hünerleri varken, bir akıl yaratsınlar, bir akıl versinler, bir akılsızı kurtarsınlar bakalım!

Şu göz ne nimettir yâni... Şu düşünce dediğimiz, içimizden gelen düşünceler, tefekkürler... E bunları nereden aldık?.. Karnımız doydu mu, "Yeter artık!" diyor. Acıktığımız vakitte, "Acıktım!" diyor. Hangi kudret bunları böyle tanzim etmiş?..

Allah kusurlarımızı affetsin... Bu kadar nimeti veren Zât-ı Ecell ü A'lâ'yı görüp sevmek ve onun sözünden dışarıya çıkmamakla vazifeliyiz. Sevecek, sözünden dışarıya çıkmayacak.

Onun sözü iki tane: Yap, yapma!.. Yap; emirdir. Yapma; nehiydir. Bir emri var, bir nehyi var yâni. Birisi sevap, birisi günah... Şimdi takvâ sahibi olabilmek için, günahlardan kaçmak en mühim bir şeydir.

Şimdi bu vücudu Allah bize vermiş. Zehiri yesek, gider bu vücut elden. Günahlar da ruhu elden giderir, burada kalır bir kalıp. Ruhtaki kemâl gider elden... Ne sebebiyle?.. O günahlar sebebiyle.

Binâen aleyh, Kur'an okumak lâzım, hadis okumak, dinlemek lâzım; namaz lâzım, oruç lâzım... Hepsi lâzım ama, günahlardan kaçmak da o kadar lâzım!

Meselâ, namaz kılmak farz. Terk etmek, günah-ı kebâir. Namaz terk olur mu? Allah'ın emri, nasıl namaz terkedilsin?.. "Kıl!" demiş, pekâlâ kılacağız işte...

"—Ama zor gelecek, iş var, güç var, şu var, bu var..."

Ne kadar güç gelirse gelsin, emir Allah'ın; onun emrine inkiyad etmek mecburiyetindeyiz. Keyfimize değil… Çünkü görüyoruz ki bugün, herkes buradan birer ikişer sırayla gidiyor. İhtiyar demiyor, genç demiyor, bilgin demiyor, zengin demiyor, fakir demiyor; sırayla gidiyor işte... Kimin vakti geldiyse gidiyor. Bir gün elbette bizi de götürecekler.

Binâen aleyh, burada durmak bizim elimizde değil. Kimin elinde?.. Mülkün sahibinin elinde... Öyleyse, mülkün sahibine teslim olmaktan başka çaremiz yok!..

Teslimiyet, takvâyı icab ettirir. Yâni yasaklardan kaçınmak ve korunmak... Onun için büyüklerimiz yazmış bir yasak kitabı, günah kitabı; fakat okuyan yok! Bu yasak kitaplarında yedi yüz tane kadar günah yazmışlar, ama okuyan yok!.. Kur'an'ı da okuyan yok zâten… Ne olacak halimiz?

"—Canım müslümanız ya?"

Kâfî gelir mi, zehiri yutarsan müslümanlık olur mu?.. Zehiri yutuyorsun alt tarafında. Nasıl zehir adamı öldürüyorsa, günahlar bizi öyle öldürür.

Cesedin ölümü evlâdır gönlün ölümünden... Gönül öldü müydü, cesedin hayvandan farkı yok! Hayvan daha iyi... Her gün hiç olmazsa sütünü sağarsın, yağını alırsın, istifade edersin. Fakat insan, büsbütün zarar olur, etrafına tehlike olur, felâket olur. İşte bugün gözümüzün önündeki tehlikeler hep bundan ileri geliyor.

Onun için, bu günah kitaplarını bulup okumak lâzım! Sana bak bir tanesini söyleyeyim. Bu gayet basit bir şey, bunu da günahın içine sokmuşlar:

"—Bakır kaptan yemek yemek günahtır." demiş.

Niçin?.. Bakır zehirler. Ancak kalayladıktan sonra yesin.

Gönüller bakır gibidir. Onun kalayı Allah'ın zikridir.

Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[16]

جِلاَءُ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللهِ (هب. عن أبي الدرداء)

(*Cilâü'l-kulûbi zikru'llàh.*) "Kalblerin cilâsı zikrullahtır." Kalbin kalayı zikrullahtır. O zikrullahtan gàfil olursa, o kalb bakırdan farkı olmaz.

أَلاَ بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (الرعد: ٢٨)

(*Elâ bi-zikri'llâhi tatmeinnü'l-kulûb.*) [Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.] (Ra'd, 13/28) Kalplerin mutmain olabilmesi, kemâle ulaşabilmesi zikrullaha bağlıdır.

Zikrullahtan biz tegàfül edersek, ezan okunur camiye gelmezsek, Kur'anımızı okuyamazsak; emirlerini tutamazsak, kalbimiz nasıl mütmain olacak?..

---

[16] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.396, no:523; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Bugün pazar... Müslümanlık davasında bulunan nice insanlar bugün günah alemlerinde... Bir hafta çalışmış, para kazanmış; bugün o paraları yeyip bitirecek. Hem günaha gir, hem kazandığın paralar elden gitsin; bu da akıl işi mi ya?.. Sonra da kıyamet kopuyor.

Allah cümlemizi affetsin...

Onun için takvâ, günahlardan kaçınmak... Onun daha bir açık tabiri, şu elektriği veren hatlar iki tane... Birine müsbet diyorlar, birine menfi diyorlar, hepinizin bildiği bir şey... Müsbeti tak bakalım, yanar mı lamba? Elektrik var içerisinde, yansın bakalım lamba?..

Yanmaz, menfiyi takmadıkça... Günahtan kaçınmadıkça, ibadet kâr etmiyor insana. İbadet müsbet, yapıyoruz; ama günahı da öte taraftan işliyoruz yine... Öyleyse olmadı. Müsbet ve menfi birleşecek ki, lamba yansın.

Gönül Allah'a ibadet edecek, hem de Allah'ın yasaklarından uzak kaçacak ki, ikisi birleşsin.

Allah cümlemizi affetsin... Bugün istiyordum ki, Akif'in yazdığı *Safahat*'ın içerisinde takvâya dair, Allah'tan korkmaya dair bir bahis var, onu okuyayım. İnşaallah gelecek haftaya onu yazdırayım da, alayım, okuyayım!

Bak Akif, Allah'tan korkmayan için ne demiş? Belki o kitap hepinizde vardır, bende yok ama... Dinledim, çok hoşuma gitti. Başka kitap okumağa, eser yazmağa lüzum yok, Akif'in o kadarcık beyti kâfî insana!..

"—Allah'tan korkmayan hayvandan aşağıdır." diyor alt tarafında. Ama o güzel şiirlerle denkleştirerek söylemiş, onun için bize tesir ediyor. Şiirin tesiri de var.

Allah hepimizi affetsin... Hem kendisini seven, hem de kendisinden korkan kullarının arasına kabul etsin... Sonra zikrullahtan da ayırmasın bizleri...

b. Peygamber SAS'in Dört Emri

Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî, İbn-i Hibban ve Tayâlisî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[17]

آمُرُكُمْ بأربَعٍ ، وأَنْهَاكُمْ عَنْ أربَعٍ ؛ آمُرُكُمْ بِالإِيمَانِ بِاللهِ وَحْدَهُ . أَتَدْرُونَ

مَا الإِيمَانُ بِاللهِ: شَهَادَةُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ ، وَإِقَامَ

الصَّلاَةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَصِيَامُ رَمَضَانَ ؛ وَأَنْ تُؤَدُّوا اللهِ خُمُسَ مَا غَنِمْتُمْ ؛

وأَنْهَاكُمْ عَنِ الدُّبَّاءِ ، والنَّقِيرِ ، والْحَنْتَمِ ، والْمُزَفَّتِ ؛ احْفَظُوهُنَّ ، وَأَخْبِرُوا

بِهِنَّ مَنْ وَرَاءَكُمْ (ط. خ. م. د. ت. ن. حب. عن ابن عباس)

RE. 4/10 (*Âmürüküm bi-erbain, ve enhâküm an erbain: Âmürüküm bi'l-îmâni bi'llâhi vahdeh. E tedrûne me'l-îmânü bi'llâhi şehâdetü en lâ ilâhe illallah ve enne muhammeden resûlullâh ve ikâme's-salâti ve îtâ'i'z-zekâti ve sıyâmü ramadâne ve en tüeeddû li'llâhi humse mâ ganimtüm; ve enhâküm ani'd-dübbâ, ve'n-nekîri, ve'l-hantemi, ve'l-muzeffeti; ihfezûhünne ve ahbirûhünne men verâeküm.*)

(*Âmürüküm bi-erbain*) "Ben size dört şeyle emrediyorum. (*Ve enhâküm an erbain*) Dört şeyden de sizi men ediyorum. Dört emrim var, dört de yasağım var:

---

[17] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIII, s.272, no:4020; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.106, no:23; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.119, no:3207; Neseî, Sünen, c.XV, s. 235, no:4945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.284, no:7295; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.158, no:307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.222, no:12949; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.294, no:12500; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.214, no:5313; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.126, no:8088; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.359, no:2747; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.24, no:6; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.41, no:39.

1. (*Âmürüküm bi'l-îmâni bi'llâhi vahdeh.*) Size emrediyorum ki, bir olan Allah'a iman edin!" Dört emirden birisi.

Sonra buyuruyorlar: (*E tedrûne me'l-îmânü bi'llâh?*) "Biliyor musunuz Allah'a iman nasıl olur?.. (*Şehâdeti en lâ ilâhe illa'llah, ve enne muhammeden rasûlü'llàh*) İman kelime-i şehâdetle olur. '*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh.*' [Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şehadet ederim ki, Muhammed Allah'ın hem kulu, hem rasûlüdür.]"

Bir gâvur bize gelse de, "Ben iman etmek istiyorum, bana imanı telkin et!" dese; biz de ona, "Git müftüye!.." desek, maazallah çok büyük günah... Hemen, "*Eşhedü en lâ ilâhe illallah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh.*" demesini söyleyeceğiz. Herkes bu telkini bilecek, bunu telkin edecek.

"—Müftüye git!" demek büyük hata...

Belki adam oraya gidinceye kadar ölecek. Ölürse, imansız gidecek. Ona o dakîkada telkin etmek lâzım! Hattâ namazı bozmak câiz.

Namazdayken bir gâvur geldi, "Ben müslüman olacağım, bana müslümanlığı telkin et!" dedi. Sen namazı bitireyim deyinceye kadar, belki adam ölür. Hemen selâm vereceksin, kelime-i şehadeti telkin edeceksin.

2. (*Ve ikàmü's-salâh*) "Namazı kıl!" İman kaç şeye bağlı... Kelime-i şehadet getirdik, tamam oldu mu?.. O kelime-i şehâdet, kapıdan girmek. Girdik kapıdan... İkincisi, namazı kılmak. Namazı kılmadan olmuyor.

Namaz hakkında tabii, mâlûmat geniş. Kur'an ayetlerini okuduğumuz vakitte, her sayfayı çevirdikçe, namazdan bahsediliyor, "Namazı kılınız!" diyerekten. Biz de elhamdü lillâh çocukluğumuzdan beri kılmaktayız. Kılmaktayız da, bunu kılmakla bir şey de olamadık yâni... Ama emirdir. Bir şey olmak için kılınmaz namaz... Bir fayda temin etmek için kılınmaz

namaz... Bir feyze erişeyim, bir velî olayım diye kılınmaz namaz... Allah'ın emridir diye kılacağız.

O verirse, velî olursun; vermezse, ne yapalım?.. Ama emrini tutmak borcumuz. Onun için namazı kılacağız.

3. (*Ve îtâi'z-zekâh*) "Zekâtı ver!" Diyorlar ki: "Müslümanlık iki şeyden ibarettir: Birisi, Allah Celle ve A'lâ'nın emirlerine itaat... İkincisi de, kullarına şefkat... Namaz kılmak, Allah'a itaat; zekât vermek, kullarına şefkat...

Demek ki, bir taraftan Allah'a ibadet etmekle beraber, Allah'ın kullarından da muhtaç olanlara şefkat edeceğiz. Ona o kadar kuvvet vermiş Allah, seni de aciz yaratsaydı ne yapardın?.. Sen diyorsun ki:

"—Benim bu kadar bilgim var, sermayem de var; gece gündüz de çalışıyorum. Elbette bunu kazanacağım, bu benim hakkım. O da çalışsın!"

Ya seni de onun gibi yaratsaydı da aklın ermeseydi, okuyamasaydın, bilemeseydin, bu servete sahib olamasaydın, ne yapardın?.. Ne gelirdi elinden?.. Bugün o fukaranın elinden ne geliyor?.. Sen de onun bir aynı olurdun.

Binâen aleyh, sana bunu veren kuvvet ü kudretin sahibi diyor ki:

"—Kırkta birini de fukaraya ver!"

Bu kırkta birini vermek, emrin iktizâsı. Müslümanlığın iktizası, şefkatin iktizası, verebildiğin kadar daha fazlasını vermek.

Onun için, *Kitabü'z-zekât*'ta Zihni Efendi'nin bir şiiri var, uzunca. Bunları ezberlemek kolay bir şey değil yâni. Ezberimizde olmadığı için de söyleyemiyoruz. Yalnız hulâsa itibarıyla demek istediği:

"—Allah seni de öyle yaratsaydı ne yapardın?"[18]

---

[18] Urfalı Nâbî'nin (1642-1712) Zekât şiirinden:

Fukarâya nazar-ı merhamet et!
Unf ile etme suhan mekremet et!

Meselâ deli yaratsaydı ne yapardın? Gözsüz yaratsa ne yapardın? Sağır yaratsa, ne yapardın? Kalp hastaları oluyor insanlar, kalbin hasta olsaydı…

Akşam bir misafir namaz kılıyor, oturduğu yerde, azıcık eğiliyor şöyle...

"—Niçin öyle kılıyorsun?" dedim.

"—Doktor bana secde etme dedi, kalbim sıkışıyor." diyor.

Namazcağızını kıldı, Allah kabul etsin... Ama o sıhhat olmayınca, oluyor mu hiç?

4. (*Ve sıyâmü ramedàn*) "Birisi de Ramazan ayının orucunu tutmaktır."

Şimdi Efendimiz SAS'in hayatını okuduk. Pazartesiyi perşembeyi bırakmamış. Ayın on üç on dört, on beşini bırakmamış; hem seferde, hem hazarda... Harp halinde gidiyor bir yere, başka yolculuklarında da, artık seferiyim diye bırakmıyor orucu.

(*Ve en tüeddû li'llâhi humse mâ ganimtüm*) "Muharebelerde aldığınız ganimetten beşte birini Allah için vereceksiniz." Rasûlüllah'a teslim edilecek. O da fakir fukaranın, yetimlerin ihtiyacına harcanan bir para... O zaman vergi usûlü yok. Devletin başka parası yok. Onu ancak ganimetlerden alınan paraların beşte birisiyle, memleketin, fakir fukaranın ihtiyaçlarına harcanacak.

Dört bitti. Birincisi şehadet kelimesi, ikincisi namaz, üçüncüsü zekât, dördüncüsü de oruç...

c. İçkinin Yasak Oluşu

Servet ü ni'metine âletdir
Sana Hak'dan o da bir ni'metdir

Ana şükr et ki, anun yerine sen
Olmuş olsan, ne gelirdi elden?

Sizi dört şeyden de men ederim:

1. (*Ve enhâküm ani'd-dübbâ*) Su kabakları diyoruz, kabaklar var ya, vaktiyle onların içine içki korlarmış, onlarla içilirmiş. "Bu içki kabı olan kabağı kullanmayın!" diyor. İçkiyi kullanmamak için, kabın kullanılmamasını tavsiye etmiş.

2. (*Ve'n-nakîr*) O da ağaçlardan oyulmuş, içine içki konulan, üstü süslenmiş bir kap.

3. (*Ve'l-hantem*) O da yine yeşil bir ağaçtan yapılmış, içine içki konup içilen kaplardan birisi.

4. (*Ve'l-müzeffet*) Bu da yine içi ziftlenmiş, içki konulan bir kap.

Bu dört kabı da yasak etmiş.

(*İhfazùhünne*) Dört emrim var, dört de yasağım var; "Bunları muhafaza ediniz, belleyiniz! (*Ve ahbirû bihinne men verâiküm*) Belleyiniz de, sizden sonra gelecek nesle de bunu duyurun! Bu bellediğinizi sizden sonra gelecek evlatlarınıza yahut duymayanlara duyurunuz, bildiriniz."

Bu çok mühim bir şeydir. Bilmek kâfî değil insana; bilecek, öğrenecek, öğrendiğini de başkalarına duyuracak. Şimdi Efendimiz SAS'in emri dört: Kelime-i şehâdet, namaz, zekât, oruç... Bir de ganîmet.

Dört tane içki kabı söyledi, bunların dördü de yasak... İçki kullanmayacaksınız. İçkinin aleyhinde söz söylemeğe bugün lüzum da yok! Bugün herkes az çok bir şey okuyor; ve okumak suretiyle de, içkinin ne kadar fenâ olduğunu bilmeyen de yok. Çok fenâ bir şey...

Bilmek kâfî gelmiyor. İçkiyi içen, içkinin zararını bilmiyor değil. Her gün de onu görüyor vücudunda... Rahatsız oluyor, parası gidiyor, birçok vukuatlar meydana geliyor, evde huzursuzluk hasıl oluyor... Biliyor, fakat akşama yine içiyor.

Buna adet-i sâniye diyorlar, ikinci bir adet... Alışkanlık dolayısıyla, adet-i saniye oluyor. Nasıl çaya alışıyoruz, içmeden duramıyoruz. İçmesek olmaz mı?.. Pekâlâ olur, eski adamlar çay

mı içiyorlardı?..

Kahveye alışıyoruz, içmeden olmuyor. Neden?.. Alışkanlık, adet-i sâniye...

İçki de böyle... "Bugün ben bir kadeh, iki kadeh içeyim de, zarar etmez ama ufacık bir keyf verir." Bugün bir iki kadeh zarar etmez. Yarın vücut buna alışır, hiç tesir etmez. O zaman olur dört kadeh... Bir zaman sonra, dört kadeh sekize çıkar. Alışır vücut... Alıştıkça tesirini gösteremiyor. Bu sefer arttırmak mecburiyetinde kalıyor. Ondan sonra oluyor ayyaş... Allah muhafaza... Ondan sonra yaptığını bilmez bir hale geliyor, delinin bir eşi oluyor.

Binâen aleyh, Cenâb-ı Peygamber'in dört emrini tut, dört yasağından da korun! Başı içki... Ötekileri saymadı daha... Çok yasağı var ya, onları saymadı da doğrudan doğruya içkinin aleyhinde bulundu.

Faraza, şu kadar insanız burada... Hepimizi koydular içeriye, kapıyı da kapadılar. Kapının kanatlarını açtığımız vakitte, biz nasıl dışarıya fırlarız. Günahları da bir yere toplamışlar, kapısı da içki… İçkiyi içti miydi, bütün günahlar dışarıya fırlar. Hepsi... Cibiliyet-i insâniyede ne kadar fenâlıklar varsa, hepsini meydana kor insan... Adam da öldürür, zina da yapar, kumarı da oynar, hırsızlığı da yapar, her şeyi yapar artık... Bir kere o zihin bozulmasın, kafa bozulmasın...

İçkiyi içtin mi, sakladığın şeyler ortaya çıkıyor. Binâen aleyh, içkinin sarhoşluğu senin cibiliyetini meydana koyuyor. Nelerin varsa ortaya dökülüyor artık, her fenalığı yapabiliyorsun. Allah muhafaza etsin...

Bugün kanserin de en büyük sebeplerinden birisinin bu olduğunu söylüyorlar. Sigaranın da içkiden olduğunu unutmamak lâzım! Sigara da içkinin bir nev'idir. Aç karnına üç-beş tane sigara için; bakın haliniz ne oluyor?.. İçkiyi içen kafası dönüp nasıl kendinden geçiyorsa, aç karnına üç-beş tane sigara içtiğiniz vakitte bak ne hale geliyorsunuz?.. Demek ki sizi sarhoş ediyor. her şarhoş eden şey de haram olur.

Bugün içkinin aleyhinde olmakla beraber, sigaranın aleyhinde de çok sözler var. Bir tanesini söyleyeyim:

Geçen sene beni bir efendiyi ziyarete götürdüler. Bu efendi öksürürken, balgamında biraz kan bulunmuş. Zengin adam, evhamlanmış, buradaki doktorlara da itimad etmemiş, yanında bir doktor götürerekten Londra'ya kadar gitmiş.

Oradaki doktorlar demişler:

"—Biz karışamayız bu işe, bu felâket bir iş, bu götürür bu adamı!.. Ama ameliyat olmak mecburiyetinde..." demişler.

"—Gidersem gideyim... Bu ameliyatla kurtulmak mümkünse ne âlâ, değilse ne yapalım!" demiş.

Yapmışlar ameliyatını, kurtulmuş adam. Gelmiş evine, anlatıyor şimdi bize:

"Ben sigarayı çok içerdim. Doktor dedi ki:

'—Bir tane bile içmeyeceksin!'

Dedim ki:

'—Bir taneden ne olur?'

'—Sigara içilen yere bile girmeyeceksin!' dedi.

Sonra bana tecrübe yerlerini gösterdi. Sigara içirdikleri hayvanlara şırınga yapıyorlar, bir de sigara içmeyen hayvanlara şırınga yapıyorlar. Sigara içen, yuvarlanıp gidiyor. Sigara içmeyen, bayılsa mayılsa da yine diriliyor.

'—İşte içtiğin sigaranın akıbeti bu!' dedi."

Şimdi bugünkü hadise: Birisi boğazından yiyemiyormuş, ama sigarayı da o kadar çok içiyormuş ki, boğaz deliği tıkanmış. Artık midesini delmişler, midesinden akıtıyorlar gıdayı...

Ben dedim ki:

"—Zifir mi tıkamış?"

Bizim doktor dedi ki:

"—Hayır hayır, kanser olmuş." dedi. "Kanserin alâmeti budur; boğaz deliğini tıkar, yiyemez!" dedi.

Niçin?.. Sigara zifirleri orada ne hastalık yapıyorsa yapıyor işte...

Bizim sünnetimiz var ya, el-hamdü lillâh... Şimdi gâvur da başlamış sünnete... Çünkü o kabuk parçasının arasında saklanan kirler, kansere sebep oluyormuş. Gâvur bunu öğrenmiş şimdi, Peygamber'in sünneti olduğu için değil de, kanserden kurtulmak için sünnet oluyor.

Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için bize düşen, emr-i ilâhîyi, emr-i Rasûlallah'ı dinlemekten başka çaremiz yok! Aklımız o kadar bizim. Biz büyüklerin aklına, yoluna uymak mecburiyetindeyiz.

d. Emredilen Üç Şey

İbn-i Hibbân, Ebû Nuaym ve İbn-i Cerîr Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Bakınız burada ne buyuruyor Cenâb-ı Peygamber... Orada dört dedi, burada da üç diyor:[19]

آمُرُكُمْ بِثَلاَثٍ ، وأنْهاكُمْ عَنْ ثَلاَثٍ ؛ آمُرُكُمْ أنْ تَعْبُدُوا الله ، ولا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ، وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا ، وتَسْمَعُوا وتُطِيعُوا لِمَنْ وَلاَّهُ الله آمُرَكُمْ ؛ وأنْهاكُمْ عَنْ قِيلٍ وقَالٍ ، وَكَثْرَةِ السُّؤالِ ، وإِضَاعَةِ المَالِ (حب. حل. وابن جرير عن ابى هريرة)

RE. 5/1 (*Âmürüküm bi-selâsin, ve enhâküm an selâsin; âmürüküm en ta'budu'llàhe ve lâ tüşrikû bihî şey'â, ve en ta'tesimû bi-habli'llâhi cemîan ve lâ teferrekù, ve tesmeù ve tutîù li-men vellâhu'llàhu emreküm*; *ve enhâküm an kîlu kàl, Ve kesretü's-suâl,*

---

[19] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.28, no:8307; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.391, no:9095; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.835; Ömer ibn-i Mâlik el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.100, no:449; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.43, no:41, 42.

ve idàati'l-mâl.)

(*Âmürüküm bi-selâsin, ve enhâküm an selâs*) "Üç şeyle emrederim, üç şeyden de sizi nehyederim:

1. (*Âmürüküm en ta'büda'llàh*) Birinci emrim ibadeti yalnız Allah'a yapacaksınız." Allah'tan gayriye ibadet olmaz. Ne kadar büyük insan olursa olsun, ibadet yalnız Allah'adır.

Dün bir efendi geldi, Suud'da okumuş. İmtihan kâğıdını söyledi. İmtihan kâğıdındaki sorulardan birisi:

"—Bir adam mezarlıkta mezara karşı namaz kılsa, ne olur?.."

Bu demiş ki:

"—Mezara ibadet etmemek şartıyla, mezara karşı namaz kılınırsa caizdir." demiş.

Numarasını kırmışlar. Ne demek lâzımmış?..

"—Mezara karşı namaz kılınmaz! İbadet ancak Allah'a olur, ölüye karşı ibadet olunmaz!" demesi gerekiyormuş.

Bu mezara karşı namaz kılmayı, ölüye karşı ibadet tasavvur ediyor. Halbuki ibadet yalnız Allah'adır. O şekilde namaz kılmak mekruh olur.

(*Ve lâ tüşrikû bihî şey'â*) "Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmayın!" İki tane söyledi: Hem ibadet et, hem de şirk koşma!

Şirk koşmak büyük bir felâket. Şirk, küfür yâni. Allah'a şerik koşmak, Allah'ı bilmemekten ileri gelir. Allah'ı bilmek için okumak lâzım! Sıfât-ı zâtiyyesini, sıfât-ı sübûtiyesini öğrenmek lâzım!

Şirkin envâı çok... Yağmur yağar, "Neden yağdı?" diye karışır. Bulut gelir, "Neden geldi?" diye karışır.

(*Ve lâ tüşrikû bihî şey'â*) "Hiçbir şeyi de ona şirk koşmayın!" Allah'a ibadet edin, fakat şirk de koşmayın! Müşriklerin yaptıkları gibi; o putun karşısına geçiyor, işte tapınıyor şöyle, böyle... Allah dururken, o ağaçtan veya taştan, demirden yapılmış heykelin karşısında tapınmaya ne lüzum var?.. Şirkin kendisi bu işte...

Bildiğimiz hikâyelerden en güzeli İbrâhim AS'ın vak'ası. O

nasıl bütün putları kırdı, çekildi kenara... Baltayı da astı büyük putun boynuna... Geldiler baktılar, putları kırılmış; kızdılar.

"—Kim yaptı bunu?.. Yapsa yapsa İbrâhim yapmıştır." dediler.

Yakaladılar İbrâhim AS'ı:

"—Sen mi yaptın bunu?.." dediler.

Yalanın yeri var. Dedi ki:

"—Balta kimin boynunda asılı ise, o yapmıştır. Bana niye soruyorsunuz?" dedi.

"—Canım putun canı mı var?.."

"—Cansıza ibadet olur mu?.." dedi.

Onları iskat etmek için böyle söyledi.

"—Öyleyse bunu yakmaktan başka çare yok!" dediler.

Allah da kurtardı ama, bir şey yapamadılar. Bir anda beş bin kişi birden imana giriverdi.

Putun önüne yemek koyuyorlar, put yemek yer mi ya?

Taştan, yahut şundan bundan yapılmış şeyler.

"—Siz böyle Allah'tan gayriye ibadet etmeyin! İbadetinizi yalnız Allah'a yapın!.. Gönlünüzde de Allah'tan gayri bir şey bulunmasın!"

Allah hepimizi affetsin, beşeriz... Meselâ, (*Allàhu ekber*) "En büyük sensin yâ Rabbi!" dedik, elleri bağladık, namaza durduk. Okuyoruz *Elham*'ı ama, aklımız şu işte, bu işte, şurada, burada... Ona hakim değiliz. Ondan mes'ul de değiliz. "Niçin bunları böyle yaptın?" diye Allah sormaz bize.

O kemâlin iktizası... Ne zaman kemâle ulaşırsak, o zaman içimizden bunlar gider. Zaten "*Allàhu ekber*" demeden evvel de, namazdan evvel de o dâimâ huzurda... Onun için gönlünde yalnız Allah var onun. "*Allàhu ekber*" deyip de namaza durduğu vakitte, yine Allah'tan başka bir şey yok onun gönlünde... O kemâlin iktizası.

Ama biz kemâle ulaşmayan insanların içinde, her çeşit şey dolaşır. Dolaşsın varsın, biz namazı kılarız, namazımız sağlamdır, tamamdır. Ama çok düşünceler oldu, şaşırdık; iki defa secde-i sehiv yaparız, tamam olur yine...

2. (*Ve en ta'tesımû bi-habli'llâhi cemîà*) "Allah'ın kitabına sıkı yapışın!" Yapışıp da böyle koynumuza koyacak da, bağrımıza basacak değiliz. "Emirlerini sıkı tutunuz, emirlerine inkıyad ediniz! Emirlerini tatbik ediniz! (*Ve lâ teteferrakù*) Kitabullaha yapışın ama, ayrılmayın!"

Ayrılığın acısını hepiniz pekâlâ bilirsiniz. Ana evlattan ayrılırsa, baba evlattan ayrılırsa ne acı olur. Kardeş kardeşten ayrılınca ne acı oluyor. Ölüm hadiseleriyle, başka hadiselerle...

Vücut birbirinden ayrılırsa, ne kadar acı oluyor. Meselâ kolu kesilir, bacağı kesilir, şu olur, bu olur... Ne acı hadiselerdir.

Bunlar hep bugünkü ayrılığın acılarıdır. Allah bizim hepimize akıl fikir versin, dürüstlük versin...

Bugün herkes, "Birleşelim, müslüman alemi birleşsin de, bir kuvvet olalım!" diye çalışıyor. Olur mu dersin?.. Müslüman alemi bak, kırk tane müslüman devlet varmış; bir araya gelsek... Kırk

kişi bir araya gelse, kırk kişiyi yenmek zor olur. Yenilmez kırk kişi... Kırkı büyük kuvvet olur.

Ama topla bakalım, gelsinler kırkı bir araya... Ne zaman olur?.. Ne zaman tam müslüman olursa, o zaman olur. Müslüman olmadıkça, olmaz. Öyle yalancı müslüman, dili müslüman, içi bozuk; olmaz o... Tam iman eder, Allah'a teslim olursan, o zaman kırkı bir araya gelir, dünya senin avucunda olur. Bugün Amerika'nın avucunda olan dünya, yarın da senin avucunda olur.

Ama bu kırk müslüman devletin bir araya gelmesi kolay bir şey de değil. Yahudi orada... Ondan o kadar mutazarrır oldukları halde, yine dördü bir araya gelemiyor. Allah kusurlarımızı affetsin...

Binâen aleyh, (*Ve en ta'tesımû bi-habli'llâh*) "Allah-u Teàlâ'nın kitabına yapışın sımsıkı; (*ve lâ teteferrakù bihî*) ama ayrılmayın!" Bunları ezberlemek lâzım!

Ayrılık hakkında, İmâm-ı Gazâlî çok güzel söylemiş. Bıçakla ekmeği keserken, elini de kesiverir. Bir acı oluyor orada... Bu acı neden geldi?.. Ordaki birlik bozuldu da, ondan geldi diyor. Orada birlik vardı, ayrıldı ikisi, acı ordan geldi. Bitiştikleri vakitte kaynıyor ikisi birbirine, o zaman acı da gidiyor ortadan.

Şimdi bak, Allah affetsin... Günahlar zehirdir. Kalaysız kaptan yemek yediğin vakitte zehirlenirsin, vücud gider elden. Şimdi biz de günahlarla öyle bir zehir alıyoruz ki, tedricî bir zehir, öldürmüyor bizi... Fakat bizi, —ne diyorlar onlara— kendi kendine giden bir robota benzetmiş, ruhsuz bir hale gelmişiz.

Allah muhafaza kolumuzda, elimizde, ayağımızda bir ağrı oluyor, tedavisi mümkün değil, kesilmesi lâzım! Eski zamanda çat çut keserlermiş. Şimdi bereket versin kolayı var. Morfini vuruyor oraya, hissi iptal ediyor; ondan sonra güzelce kesiyor, haberin de olmuyor. Bugün ameliyatlarda görülen bir şey. Neden?.. O morfin senin hissini iptal etti, hareketlerini durdurdu.

İşte bu zehirler de bizdeki hissi iptal ediyor, ondan sonra şuursuz bir hale geliyoruz. Robotlar gibi, kendi kendine hareket et dur. Allah kurtarsın, ne kadar zor şey...

Onun için, (*Ve lâ teteferrakù*) “Ayrılmayın!..” diyor.

“—Ayrılacağız işte, kaç tane ayrılık var bugün...”

Ama ayrılığın acısı çok fenâ... Bu ayrılık olmasa, bu anarşistlik olmaz. Anarşistlik ayrılıktan doğuyor. Birisi, “Ben seni himaye ederim korkma!” diyor; öteki de istediği gibi yapacağını yapıyor.

3. (*Ve tesmeù ve tutîù li-men vellâhu'llàhu emraküm*) “Başınızda olan amirlerinize de itaat ediniz! Abd-i habeşî olsa dahi, gözleri de sakat olsa, başı da kel olsa; yine ona itaat edeceksiniz, onun sözünü dinleyeceksiniz.”

Anaya babaya itaatsizlik nasıl günah-ı kebâir ise, üstazına karşı itaatsizlik aynı kebâir, şeyhine karşı itaatsizlik aynı kebâir, devlete karşı itaatsizlik aynı kebâir... Kebâir [büyük günah] oluyor. Ama öteki kebâir mebâir bilmiyor ki! Korkusu yok, imanı yok...

Allah affetsin kusurlarımızı... Geçen derste de yine bir noktaya temas ettik, acı geliyor, çok acıdır. Nikâh diyoruz, evleniyoruz. Evlenirken iki kimsenin de dindar olması lâzım! İkisinin de bir dinin sahibi olması lâzım! Dinsiz olduktan sonra nikâh sahih olmaz. Kim kıyarsa kıysın... Nikâh kıyılmakla sahih olmaz, ancak din ile sahih olur.

Binâen aleyh Allah tanımayan, Peygamber tanımayan, ana baba tanımayan, devlet tanımayan kimselerle nikâh nasıl sahih olacak?..

e. Yasaklanan Üç Şey:

Üç şeyi de yasaklıyor:

وَأَنْهَاكُمْ عَنْ قِيلٍ وَقَالٍ ، وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ ، وَإِضَاعَةِ الْمَالِ .

1. (*Ve enhâküm*) “Ben sizi men ederim, nehyederim, size yasak ederim...” Neden?.. (*An kîlin ve kàlin*) “Dedi kodudan, kahvelerde oturup sabahtan akşama kadar dedi kodu yapmaktan...”

O gazeteyi bırakır, berikini okur; onu bırakır, berikini okur, onu bırakır berikini okur... Dedi kodu bunlar. Bu gibi şeylerle ömürlerinizi boşa gidermeyiniz!

Niçin kîl ü kàlden men ediyor?.. Çünkü bizde bir ömür var, sayıyla verilmiş, ne kadarsa; bitince gider insan... Bunu Allah'a ibadetle geçirmek vazifemiz iken, böyle dedikodularla bunu çürütmek, yok etmek, mahvetmek elbette caiz olmadığından, Cenâb-ı Peygamberin ilk yasağı, dedi kodudan uzak olmaktır.

Dedi kodu dediğin, boş şeylerden ibaret.

2. (*Ve kesreti's-süâl*) "Boş sorgulardan da uzak olun!"

"—Sana lüzumu var mı, bu sorduğun şeylerin?"

"—Yok..."

"—Niçin beni meşgul ediyorsun? Niçin kendi kafanı da meşgul ediyorsun?.. Lüzumlu bir meseleyse, sor! Lüzumu yoksa, boş sorularla uğraşma!"

Çok sorgu sormak da iyi değil. Bazı adam gelir, sorar da sorar...

Hakimin birisi gelmiş, "Bir sinekten ne kadar yağ çıkar?" diye sormuş; veyahut, "Bir susamdan ne kadar yağ çıkar?" diye sormuş.

"—Allah'tan korkmaz! Hazret-i Hasan'la, Hazret-i Hüseyin'in kanını akıttınız. Onu düşünmüyorsun da, bugün bir sineğin kanıyla uğraşıyorsun?" demişler.

3. (*Ve idàati'l-mâl*) Mal canın yongası derler. "Malı zayi etmek, o da yasak..."

Al sana, al sana, al sana!.. Dağıtalım paraları...

"—Nerede yiyecek bu adam paraları?"

"—Lüzumsuz yerlerde, günah yerlerde..."

"—Haram, yasak!"

Demek ki, sen harama yardımcı oluyorsun. O adama sen o parayı vermeseydin, o adam o haramı işleyemeyecekti. O haram yere gidemeyecekti. Ancak senin verdiğin o yardım sayesinde o günahları işliyor. Sen de ona yardımcı olduğun için, onun günahı

ne kadarsa, sen de o kadar günaha giriyorsun.

Bugün şimdi sefaya çok düşkün olmuşuz. Pazar olsun da, cumartesi olsun da, hemen arabalara binelim, gidelim! Arabanın masrafı var, benzin parası var... Benzin memleketimizden çıkmıyor, ta nerelerden geliyor da ancak öyle kullanıyoruz. Bu benzini boş yere niye harcıyorsun?..

"—E hava alacağız!.."

Nerede alacaksın havayı?.. Denizin kıyısında, günahların içerisinde... Bu akıl mı yâni?..

Allah cümlemizi affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyesine mazhar etsin... Sevdiği va razı olduğu kulları arasına da kabul etsin...

f. Sükût İkrardan İleri Gelir

Taberânî ve Beyhakî Urs ibn-i Amîre el-Kindî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[20]

آمِرُوا النِّسَاءَ فِي أَنْفُسِهِنَّ ، فَإِنَّ الثَّيِّبَ تُعْرِبُ عَنْ نَفْسِهَا ، وإِذْنُ البِكْرِ صَمْتُهَا (طب. ق. عن عُرْسِ بْنِ عَمِيرَةَ)

RE. 5/2 (*Âmirü'n-nisâe fî enfüsihinne, feinne's-seyyib tu'ribü an nefsihâ, ve'l-bikru ridàhâ samtühâ.*)

(*Âmirü'n-nisâe fî enfüsihinne*) "Kadınları evlenmelerinde söz sahibi edin! (*Feinne's-seyyib tu'ribü an nefsihâ*) Bu hususta dul

---

[20] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.123, no:13483; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.XVI, s.39, no:5005; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.762; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.538, no: 3888; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.138; Urs ibn-i Amîre el-Kindî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.192, no:17758; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.108, no:264; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.475, no:1862; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.2, no:775;Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XII, s.448, no:5025; Deylemî, *Müsnedü'l-Fîrdevs*, c.II, s.104, no:255; Adiy ibn-i Adiy el-Kindî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.309, no:44641; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.46, no:46.

kadın arzusunu açıklar; (*ve'l-bikru ridàhâ samtühâ*) bekâr kızın rızası ise susmasıdır."

Kadını evlendireceğimiz zaman, ona sorarız:

"—Kızım seni filân kes istiyor? Vereyim mi, razı mısın buna?" diye sormak babanın vazifesi. Yahut aracı olan kimse sorar.

Eğer sorduğumuz kadın dul ise, "Hayır istemiyorum!" der. Yâhut, "Pekâlâ!" der. Dul bunu söyleyebilir.

Fakat kız bunu söyleyemez. Kız söyleyemediği için, sükûtu ikrar sayılır. Sesini çıkarmıyor mu, demek ki razı... (*Ve'l-bikru ridàhâ samtühâ*) "Sustu muydu, demek ki o buna razıdır." O zaman veriverir, gider.

g. Ensârı Sevmek

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim ve Neseî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[21]

آيَةُ الإِيْمَانِ حُبُّ الأَنْصَارِ ، وَآيَةُ النِّفَاقِ بُغْضُ الأَنْصَارِ

(حم. خ. م. ن. عن انس)

RE. 5/3 (*Âyetü'l-îmân hubbü'l-ensàr*, *Ve âyetü'n-nifâkı buğdu'l-ensàr*.)

(*Âyetü'l-îmân hubbü'l-ensàr*) "Ensarı, yâni Medine ehlini sevmek imanın alâmeti imiş. (*Ve âyetü'n-nifâkı buğdu'l-ensàr*) Münafıklığın alâmeti de ehl-i Medine'ye buğz etmekmiş."

Ehl-i Medîne, müslümanların zayıf ve sıkıntıda olduğu bir zamanda Peygamber Efendimiz'i ve ashabını Medine'ye davet ettiler, onları barındırdılar, korudular. Güzel komşuluk ettiler.

---

[21] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.28, no:16; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.219, no:109; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.217, no:4933; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.134, no:12392; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.191, no:1510; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.282, no:6367; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.152; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.8, no:33714; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.51, no:57.

Sadakatlerinin tam olması ve sevgilerindeki ihlâs dolayısıyla onları sevmek imana işaret oldu.

Buğzun tabii çeşitli sebepleri oluyor. Beğenmemezlik...

h. Münafığın Alâmetleri

Bir tane daha okuyayım, kâfî gelsin:

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Tirmizî ve Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan; İbnün-Neccar da Abdullah ibn-i Mes'ud'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[22]

---

[22] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.78, no:59; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.19, no:2631; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.116, no:5021; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.406, no:6533; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.206, no:4803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.85, no:11240; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.329, no:11127; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XIV, s.59; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.426, no:8315; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.46, no:118; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.35, no:53; Begavî,

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا

اؤْتُمِنَ خَانَ (حم. خ. م. ت. ن. عن أبي هريرة ؛ ابن النجار

عن ابن مسعود)

RE. 5/4 (*Âyetü'l-münâfikı selâsün*: *İzâ haddese kezebe*, ve izâ *vaade ahlafe*, ve *ize'tümine hane*.)

(*Âyetü'l-münâfikı selâsün*) "Münâfığın alâmeti üçtür:

İnsan ne zaman münafıktır, ne zaman değildir? Kendi kendimizi bilmek için bir anahtar elimizde. "Münafıklığın alâmeti üç şeydir. Üç şeyle münafık belli olur:

1. (*İzâ haddese kezebe*) Konuşurken yalan söyler. Sözünde yalan varsa, münafıklıktan bir parça var onda.

2. (*Ve izâ vaade ahlafe*) Vaad ediyor, va'dinde durmuyorsa, oldu iki parça, münafıklığın iki kısmı.

3. (*Ve ize'tümine hàne*) Eğer kendisine bir şey emanet edilmişse, emanete hıyanet eder."

Söz dahi olsa... Söz de emanettir. Adamın birisi sana bir söz söyler, "Sana söylüyorum ama, bunu başkasına söyleme!" der. Bunu sen başkasına söylediğin vakitte, hıyanet etmiş olursun. Olmadı.

Para emanet verilir. Söz de emanettir. "Başkasına söyleme, sana söylüyorum!" dediği vakitte, onu söylememek lâzım!

Söylediği vakitte yalan söylüyorsa; bir... Va'dinde durmuyorsa, iki... Emânete hıyanet ediyorsa, üç... Üç oldu muydu, tam münafık... Birisi varsa bir münafık, ikisi varsa iki münafık, üçü varsa tam münafık... Allah muhafaza etsin...

Nifak ayrılık demek. İslâm'dan ayrılıyor, insanlıktan da

Şerhü's-Sünneh, c.I, s.35; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.475, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.167, no:842; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.19, no:22; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.53, no:60.

ayrılıyor. Günahların birisi de bu işte...

Cenâb-ı Hak cümlemizi affetsin de, tevfîkàt-ı sâmedâniyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulları arasına bizleri de kabul etsin...

i. Nefse Hakim Olmak

Bunun bir şartı var... Bizde şu nefis var ya, evvelâ o nefse hakim olmak... Dün yazdığım yazıda geçti, sizin cesedinizin sizin üzerinizde bir hakkı var... Bu hakkı vermezsek, mes'ulüz. Bunun hakkı, bunu yedireceğiz, besleyeceğiz.

Yalnız beslemek kâfî gelmiyor. Çünkü bütün hayvanat da besleniyor, gâvurlar da besleniyor, herkes besleniyor. Vücudun beslenmesi kâfî değil. Bu vücudu Allah bize niçin vermiş?.. Allah'ı tanısınlar, bilsinler diye vermiş. Allah'ı tanıyacak ilimden mahrum olarak yetişen vücuttan hayvanlarda da var, gâvurlarda da var; kıymeti yok!

Asıl vücudu yetiştirirken, onu Allah'ı tanıyacak bir vücut olarak yetiştirmek lâzım! Allah'ı tanıyan bir vücut olmadıktan sonra, o vücudun hiç kıymeti yok!..

Onun için Allah'ı tanımak da kâfî gelmiyor. Nefis var arkamızda, şeytan var arkamızda, şehvet var arkamızda... Üç tane üzerimizde düşman var: Nefis, şehvet, şeytan... Bir de dışarıdan var: Kâfir, münâfık... Müslümanı ezmek için, o da uğraşır.

Bir düşman da var evde; hanım, çoluk, çocuk... Bunlar da başa musallat... Bunların hepsinin ıslahı bize düşüyor. Biz hem vücudumuzu besleyeceğiz, hem de nefsimize hakim olacağız.

Halk tabiriyle, atı beslersin ama, gemi tutarken hayvanın azısına aldırmazsın gemi… Hayvan gemi azıya aldı mı, ne kadar çekersen çek, hiç para etmez. Onu orda saklar, hiç sana itaat etmez.

Nefis bizde duracak ama, bizi besleyecek. Biz ona bineceğiz, istediğimiz yere bizi götürsün diyerekten. Buğdayımızı değirmene

götüreceğiz, at lâzım; götürsün. Beslemezsek ne bizi götürür, ne bizim buğdayları götürür değirmene...

Ama onu besleyip de, bizi üstünden düşürecek, buğdayları köprüden aşağı attıracaksa, o hayvanı ne yapalım biz şimdi?..

Onun için nefse hakimiyet şart... Nefse hakimiyet ancak Allah-u Teàlâ'nın emirlerine itaat ve yasaklarından ictinâb ile mümkün... Yasaklarından ictinab edemedikçe, emirlerine de imtisal edemedikçe, onların esiri oluruz. Arkasından şehvet de bizi kovalar, şeytan da kovalar... Allah esirgesin, Allah'ın sevmediği kulları arasına düşeriz.

Onun için, münafıklık alâmeti üç dedi. Konuşurken yalan konuşma, doğru söyle...

Eşkıyanın birisi kaçmış; birisi de kovalıyor arkasından, vuracak... Gelmiş birisinin evine:

"—Aman beni sakla yâhu, düşmanım geliyor, öldürecek beni!"

"—Gir şu küpe!.." demiş.

Orada bir küp varmış, sokmuş herifi içine; o da girmiş. Arkadan yetişmiş kàtil olacak herif:

"—Buraya bir adam geldi, nerede o adam?"

"—Küpün içinde!.." demiş.

"—Küpün içinde adam olur mu?" demiş, kızmış, bağırmış, çağırmış, gitmiş.

Ama doğruluğun neticesinde adam da kurtulmuş. Bir hikâyedir, anlatırlar.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyesine mazhar etsin... Doğruluktan dönme, doğruluktan şaşma!.. Okuduğumuz *Elham*'ın içerisinde,

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (فاتحة:٥)

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) diye, beş vakitte kırk defa okuyoruz. Günde kırk defa Allah'tan sırat-ı müstakîmi, doğru yolu

istiyoruz. Doğru yol nasıl olur?.. Doğru olursan, doğru yola gidersin. Sözünde de doğru olacaksın, özünde de doğru olacaksın. İçinde de doğru ol, dışında da doğru ol! Allah o doğruluktan ayırmasın...

Yalnız şu kadar var, Elham'ı iyi okumak lâzım: (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) "Senden doğru yolu istiyorum yâ Rabbi!..

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ، غَيْرِ الْمَغْدُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلاَ الضَّالِّينَ (فاتحة:٦)

(*Sırâta'llezîne en'amte aleyhim*) "Senin in'am, ihsân ettiğin peygamberlerin yok mu, onların yolu olsun... İstediğim yol, onların doğru yolu olsun, başka değil. (*Gayri'l-mağdùbi aleyhim vele'd-dàllîn)* Yehud ve Nasara'nın yolu değil yâ Rabbi!.. Yehud ve nasarânın yolunu istemem!" diyoruz.

Yoluna bak bakalım, sen hangi yoldan gidiyorsun?.. Kılığına bak bakalım hangi kılıktasın?.. Allah hepimizi affetsin...

Onun için günde kırk defa okuduğumuz, bu (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*)'e riayet edip, sözü de doğru, özü de doğru, kendi de doğru olan ve Allah'ın sevdiği, razı olduğu kullarının arasına kabul olunan; zâkirîn, şâkirîn kullarının zümresine cümlemizi ilhak eylesin...

El-fâtihah!..

20. 07. 1975 – İskenderpaşa

03. ŞİRK'TEN UZAK DURUN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

اِئْتَنِفُوا الْعَمَلَ ، فَقَدْ غُفِرَ لَكُمْ مَا مَضَى (ه. هب. عن انس ؛ وتمام ، كر.
عن الطرماح ، قال: سمعت الحسين ، يقول: كنا مع النبى صلى الله
عليه وسلم ، فى الطواف فأصابتنا السماء قال فذ كره)

RE. 6/1 (*İ'tenifu'l-amel, fekad gufira leküm mâ madà.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salât ü selâm okuyalım:
"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)
Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Hacda Günahlar Affolur

İbn-i Mâce, İbn-i Asâkir ve Beyhakî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[23]

اِئْتَنِفُوا الْعَمَلَ ، فَقَدْ غُفِرَ لَكُمْ مَا مَضَى (ه. هب. عن انس ؛ وتمام ، كر.
عن الطرماح ، قال: سمعت الحسين ، يقول: كنا مع النبى صلى الله
عليه وسلم فى الطواف ، فأصابتنا السماء ، قال فذ كره)

RE. 6/1 (*İ'tenifu'l-amel, fekad gufira leküm mâ madà.*)

(*İ'tenifu'l-amel*) "Amele yeniden başlayın! (*Fekad gufira leküm mâ madà*) Muhakkak sizin geçmişteki günahlarınız mağfiret olundu."

[Râvî el-Tarmah dedi ki: Hazret-i Hüseyin RA'dan işittim, dedi ki: Peygamber SAS Efendimiz'le beraber (hacda) tavafta idik, üzerimize yağmur yağdı. O zaman böyle buyurdu.]

Bu farz olan hac... İnsan bulûğundan sonra oraya gidebilecek bir servete sahip olunca, üzerine farziyet tahakkuk eder. Farziyet tahakkuk ettikten sonra, ulemâdan bir kısmı, "Artık ne zaman isterse gidebilir." demişlerse de, farz tahakkuk ettiği vakitte gitmesi efdal.

Zîrâ, farz tahakkuk ettikten sonra gitmez de; meselâ 25 yaşındayken farz tahakkuk etmiş, bu efendi 40 yaşındayken, 45 yaşındayken, "Artık gideyim!" dedi. "Gideyim!" dedi ama, ömrü de vefâ etmedi. Kaldı, haccı yapamadı. Çünkü birçok sebepler var. Hepiniz biliyorsunuz, gözümüzün önünde vakalar... Yollar kapanır, şu olur, bu olur, gidemez insan. Gidemeyince mes'ûliyetin altında kalır. Fırsat eldeyken gitmekten evlâsı yoktur.

---

[23] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.267, no:3109; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.93; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVI, s.131; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.452, no:4043; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.65, no:64; Et-Tarmâh RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.54, no:12023; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.63, no:77.

Yaşının gençliğini bahane edip, "Şimdi gencim de, dur bakalım, günahlar işlerim sonra belki..." filân diyerekten, böyle hayallere kapılmak da doğru değil. Hem günah işleme, hem farzını git vaktiyle yap!

Bu hac yapıldıktan sonra, insan anadan doğma gibi olur. Yâni anadan doğan bir insanda günah bulunur mu? Nasıl bulunmazsa, haccını îfâ eden insan da hacdan sonra üzerinde günah kalmaz. Hepsi mağfiret-i ilâhiyeye mazhar olur.

Çünkü kolay bir şey değil. Buradan şimdi meselâ bugün [1975] on beş bin, yirmi bin lira para harcayacaksın, az bir şey mi?.. Sonra yollarda da birçok meşakkatler, zorluklar var. Sonra orada da ayrıca meşakkatler var. E bu meşakkatlere niçin katlanıyoruz? Allahımızın emridir diye katlanıyoruz. Binâen aleyh, bundan dolayı Cenâb-ı Hakk'ın hoşuna gidiyor, bizi affediyor artık, anadan doğma oluyoruz.

Binâen aleyh Efendimiz SAS buyurmuş:

(*İ'tenifu'l-amel fekad gufira leküm mâ madà*) "Şimdiye kadar

neler yaptınız, bitti, (*gufira leküm*) onların hepsi mağfiret olundu. Şimdi amele yeniden başlayın!"

Bir rivayette, bazı hukùk-u ibâd [kul hakları] kalır demişlerse de, Müzdelife'de onun da affolunduğuna dair rivayetler var.

Allah cümlemize, tekrar tekrar gitmeler nasib etsin... Çünkü bir kere gitmek farz oluyor; o farzı yaptık. E ondan sonra, ertesi seneye kadar hiç günah işlemeden durabilen olur mu? Mutlaka gene çeşit çeşit günahlar işlenir. Bu çeşitli günahları da yine döktürmek için, senede bir ay nasıl olsa istirahati var insanların; Avrupa'yı gezeceğine, bir ayı boşuna geçireceğine, gider orada Allah-u Teàlâ'nın emrini yapar. Gene varsa günahları, o da gider. Onun üzerine de birçok sevap alır, gelir. O sevaplar da cennetteki terfi-i derecâtına sebep olur.

Cennete girmek kolay da, cennetteki makamları kazanmak yapılan ibadetlere bağlı... İbadeti ne kadar çoksa insanın, terfi-i derecâtı o kadar çok olacak. En büyük dereceyi de hafızlar kazanacak. Yalnız hafız demek, o zamana göre kurra dedikleri kimseler. Biz bugün onlara hafız diyoruz ama, asıl kurra denilen insanların, yâni hem alim hem hafız olan insanların adıymış vaktiyle. Bugün değişmiş başka.

Onun için, hem hafız olur, hem alim olur, hem de âmil olursa ibadetleriyle, onun derecesine kadar yüksek dereceye kimse erişemeyecek. Evvelâ peygamberlerin, arkasından da onların dereceleri yüksek olacak.

Gece namazları, nafile namazlar, sâir hayrât u hasenât da hep derecelerin artmasına vesile...

b. Kadınların Camiye Gelmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud ve İbn-i Hibbân Hazret-i İbn-i Ömer'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[24]

---

[24] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.419, no:848; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.444, no:671; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.430, no:520; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.178, no:481; Ahmed

ائْذَنُوا لِلنِّسَاءِ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ (حم. خ. م. ت. د.
حب. عن ابن عمر)

RE. 6/2 (*İ'zenû li'n-nisâi bi'l-leyli ile'l-mesâcid*)

Şimdi bakınız, "Hadislerle amel sahih değildir." derler ya, şimdi bunu Türkçe'ye çevirsek, bundan herkes istifade eder. Kadınlar derler ki:

"—Biz de camiye gideceğiz, Peygamber'in hadisi var!" derler.

"—Yok!" diyemezsin.

Hac hususunda da var. Onun için kadınlar diyor ki:

"—Bak hac cihadmış, kadınların da cihadıymış, biz de gideriz. Peygamber öyle buyurdu." diyorlar.

Ama erkeksiz gidemez hadisi var burada. Onu bilmiyor, işine geldiği gibi anlıyor.

Burada da, (*İ'zenû li'n-nisâi bi'l-leyli ile'l-mesâcid*) "Gece namazlarında müsade edin de, izin verin de kadınlar da camilere gelsinler!" buyruluyor.

Bu vakt-i evveldeydi, ilk gündeydi. Sonra "Namazlarınızı evlerinizde kılın!" dedi. "Benim arkamda kılmaktansa..." Bak Peygamberin devri efendi! Bugün değil, Peygamberin devrinde... Peygamber SAS diyor ki:

"Benim arkamda namaz kılmanızdan, sizin mahalle caminizde kılmanız; hatta mahalle caminizde kılmanızdan, evlerinizin en derin odalarında kılmanız daha efdal! Benim camime gelinceye kadar çok mesafe kat edeceksin, o geliş-gidişte birçok günahlara girersin. Onun için bu caiz değil. Mahalle camiinde kıl!

---

ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.49, no:5101; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.399, no:13471; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.395, no:1442; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.147, no:5108; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.128, no:1330; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.587, no:2210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.203, no:1540; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.413, no:45169; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.69, no:89.

Mahalle camiinde kılmaktansa evinde kılmak daha efdal. Hatta evinin meselâ çeşitli odaları olur ya; iç oda, dış oda... İç odaları daha âlâ. Dış odadan, pencerelerden belki görünür. Bu namazı sen görünmeyecek bir yerde kıl!

Kadınlarımız şimdi bugün erkeklerle beraber vaaz dinliyorlar; kat'iyyen caiz değil. Bunların efendileri varsa, vebal efendilerine de ait.

Camilerde *Mevlid* okunuyor, erkeklerle beraber gelip dinliyorlar. Camide *Mevlid* okutmak da caiz değil, dinlemek de caiz değil!.. Cami Allah'a ibadet yeridir, *Mevlid* yeri değil. *Mevlid*'i herkes evinde okutur, başka yerde okutur. Nasıl hanımlar salon tutuyorlar da, dünyanın parasını veriyor da, düğün masrafı yapıyor. Sen de tut bir salon, davet et edeceklerini, orada okusun hafız...

"—Camide olsa?.."

Camide yalnız ibadet olur.

"—E *Mevlid* fena mı?.."

Mevlid de iyi ama, *Mevlid* insan kelâmı... Süleyman Çelebi yazmış onu, insan kelâmıdır, şiirdir, manzumedir. Camide okunmasına ulemâ izin vermemiş. Ama bugün adet olmuş başka...

Camilerde konuşmak da caiz değil. Sen ile ben;

"—Nasılsın, iyi misin?" desek; o da caiz değil.

Sen beni sokakta sor, caminin içinde ne soruyorsun?.. Burası ibadethâne... Yâni Allah evi diyoruz ya, Allah evi olunca... Reis-i cumhurun evine gitsek, orada böyle laklak yapar mıyız ya? Orada yapamadığımız laklakıyyatı Allah'ın evinde nasıl yapıyoruz?.. Gayri alışmışız da, bize piknik gibi geliyor. Camiye mi geliyor, umûmî bir yere mi geliyor, farkında değil. Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için, camiye girerken evvelâ sağ ayağıyla girerken, (*Neveytül-i'tikâf*) "İ'tikâfa niyet ettim." de! Ondan sonra konuşmasına cevaz verilmiş ise de, bu da bir hile yoludur yâni. Bunu demekle artık ben konuşabilirim, dememeli. Onu yap, ama

yine konuşmayı bırak!..

Allah kusurlarımızı affetsin...

c. Şirkten Sakının!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Tirmizî ve Ebû Dâvud Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[25]

أُبَايِعُكُمْ عَلَى أَنْ لاَ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا ، وَلاَ تَسْرِقُوا ، وَلاَ تَزْنُوا ، وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدَكُمْ ، وَلاَ تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَ أَرْجُلِكُمْ ، وَلاَ تَعْصُونِي فِي مَعْرُوفٍ ؛ فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ ، فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ؛ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ، فَأُخِذَ بِهِ فِي الدُّنْيَا ، فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَطَهُورٌ ؛ وَمَنْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَذَلِكَ إِلَى اللَّهِ ، إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ (حم. خ . م . ت. د. عن عبادة)

RE. 6/3 (*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû bi'llâhi şey'en, ve lâ tesrikù, ve lâ teznû, ve lâ taktülû evlâdeküm, ve lâ te'tû bi-bühtânin taftereynehû beyneeydîküm ve ercüliküm, ve lâ tu'sùnî fî ma'rûfin; femen vefâ minküm, feecruhû ale'llàhi; ve men esàbe min zâlike şey'en, fe ühiza bihî fi'd-dünyâ, fehüve keffâretün lehû ve tahûrun; ve men seterahu'llàhu fezâlike ile'llàhi, in şâe azzebehû, ve in şâe gafera lehû.*)

---

[25] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXI, s.14, no:6303; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.89, no:3223; Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.70, no:4107; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, ss.320, no:22785; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.428, no:7801; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.294, no:393; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.100, no:446; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.73, no:95.

(*Übâyiuküm*) *Übâya*, bey' demek, yâni el ele tutuşup birbirine söz vermek demek.

"— Seninle ben kardeş olalım!"

"— Olalım!"

"— Söz veriyor musun?"

"— Veriyorum."

Mübâyaa...

"—Şu evi satıyorum."

"—Ben de veriyorum."

Mübâyaa, alış-veriş, akd...

Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

(*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû bi'llâhi şey'â*) "Ben sizinle akdedeyim, söz vereyim, siz de söz verin! Ama neye?.. Allah'a şirk koymamak üzere söz verin, ben de sizin cennete girmenize söz vereyim!"

Şirk günahların en büyüğüdür. Riyâkârâne hareketler de şirkten ibarettir. Gösteriş ile yapılan amellerin hepsi riyâya dahil.

Ameller sırf Allah için yapılır. Allah'tan gayrı, meselâ şimdi *Mevlid*'de o hafızların okuyuşlarını, seslerini beğendirmek için yaptıklarını bir düşünün... Zaten cami ufacık, bir de sesini salıverince, cami gümbür gümbür öter. Ona cevaz da yok... Haddini tecavüz etme! Öbürü kendimi beğendireceğim diye söylerken, bir sürü günaha girer.

(*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû*) "Şirk yapmamak üzere bana söz verin!" Çünkü Cenâb-ı Hak Celle ve A'lâ:

إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَ يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَنْ يَشَآءُ

(النساء:٤٨)

(*İnna'llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî*) "Allah şirk edenleri kat'iyyen mağfiret etmez. (*Ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâ'*) Ondan başkalarını isterse affeder." (Nisâ, 48) Şirki affetmiyor.

Şirkin başlangıcı, gâvurun putunun karşısında putu Allah'a eş olarak; "Karısı vardır, kızı vardır, oğlu vardır, İsâ..." der, şu der, bu der. Bunların hepsi şirke müteallik. Sonra düşe düşe riyâya kadar gelir. Gösteriş olarak yapılan amellerin hepsi, şirkin içerisine dahildir. Allah cümlemizi korusun onlardan...

Bunun başı da gâvurluğa dayanır, gâvurluk demektir. Binâen aleyh, *estaìzü bi'llâh*:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ اُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللهِ

وَالْمَلٰئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ (البقرة:١٦١)

(*İnne'llezîne keferû*) "Şunlar ki kâfir oldular, gâvur oldular, şirk koştular, Allah'ı tanımadılar, Peygamber'i tanımadılar, kitabı tanımadılar, küfür üzerindedirler. (*Ve mâtû* ve *hüm küffârun*) Gâvur olaraktan da öldüler. Gâvurluk haliyle, tövbe edip İslâmiyet'e giremeden öldü. (*Ülâike aleyhim*) Onların, bu gâvur olarak ölenlerin üzerine olsun, (*lâ'netu'llàhi*) Allah'ın lâneti..."

Ne demek bu?.. Bizim pâye verip de başımızda taşımak istediğimiz, o gâvurcukların hâline bak sen şimdi: (*Ülâike aleyhim lâ'netu'llàhi ve'l-melâiketi*) "Allah'ın lâneti, meleklerin de lâneti, (*ve'n-nâsi ecmaîn*) bütün insanların da lâneti o gâvurların, gâvur olarak ölenlerin üzerine olsun..." (Bakara, 2/161)

Nasıl şimdi bu gâvurlarla sen dost olursun?.. Nasıl dost ittihaz edersin bu gâvurları?.. Bugün bu gâvurlar ki, memleketimizde yaşıyorlar; onları yaşatan biziz... Biz onlarla ünsiyet etmesek, alış-veriş etmesek, onlar kaçarlar bu memleketten... Geçinemezler. Onları geçindirip zengin eden biziz. Bizim sayemizle zengin oluyor, yaşıyor, parasını da gönderiyor oraya; bize kurşun atsın diyerekten... Bu kadar da şuursuzluk bilmem olur mu?..

"—Ama ucuz veriyormuş..."

Versin varsın... Git pahalıdan al sen!.. Ne işin var senin orda?.. Onun için gâvurla ülfet, ünsiyet kat'iyyen caiz değil.

Dün canım sıkıldı biraz. Gelmişler Almanya'dan misafirler:

"—Seni ziyaret etmek istiyoruz!" dediler.

Ben de yatıp dinleniyordum bir parça. Dedim:

"—Yâ Mekke'den mi geldi bunlar?.."

Mekke'den gelse gideriz, "Hoş geldiniz!" deriz. Gâvur memleketinden gelmiş. Buraya gelirken de, gâvurun bütün pisliklerini yüklenerekten geliyor. Gâvurdan topladığı pisliklerle beraber geliyor. Ne kadar zayıf insanlarız ki, onlara bugün hizmetkâr olacak dereceye kadar tezellül edip düşmüşüz! Bir gâvura hizmetkâr olmak ölümden daha beter. Soğan ekmek ye, tuz ekmek ye, kuru ekmek ye; gâvura köle olma yâ!..

Bizim ecdadımız, gâvura köle olmamak için nasıl döğüştüler vaktiyle! Şu Çanakkale daha dünkü... Hepiniz bilirsiniz az çok, babalarınızdan, dedelerinizden duymuşsunuzdur. İki yüz elli bin tane babayiğit yedi orası... Buraya gâvuru sokmayalım diyerekten. Sen o gâvurun ayağına git, ona köle ol... Ne?.. Çok para veriyormuş... Parası da başında patlasın, kendisi de başında patlasın!..

Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için, (*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû*) "Hiçbir şeyle Allah'a şirk koşmamanız şartıyla sizle sözleşelim, mübâyaa edelim!" diyor.

Şirkin çok çeşitleri var. Allah'ın işine karışmak da şirktir. Abdulkàdir-i Geylânî zamanında, adamın birisi gelmiş ziyaretine. Yağmur da başlamış yağmaya, çöllere yağmur yağıyor. Demiş ki içinden:

"—Yâ Rabbi bu çöllerin suya ne ihtiyacı var? Çöl burası, ot yok, bir şey yok... Bu yağmurları bizim memlekete verseydin de, o arazilerimiz sulansaydı, mahsullerimiz daha güzel olurdu; şöyle olurdu, böyle olurdu..." diye içinden geçirmiş. Abdulkadir Hazretleri'nin yanına ziyarete giderken.

İçleri veliler okur, velilerin içleri okuması haktır. Aziz kardaş, Allah bize biri ruh vermiş. O ruh her şeyi bilen bir mahlûk. Ruha kapalı bir şey yok, ruha gizli bir şey yok. Her şeyi bilen bir varlık bu. Onu da Allah bize vermiş, hepimizde var o ruh...

Meselâ Adem AS'ı yarattı, Adem AS topraktan halk oldu, çıktı meydana. Melekler demişler ki:

"—Yâ Rabbi, niye yarattın bunu? Biz varız ya! Küfür etmiyoruz, günah da etmiyoruz. Her dediğini de yapıyoruz. Bu Adem neler yapacak? Çok kabahatler, günahlar yapacak. Neden yarattın bunu?"

Cenâb-ı Hak;

"—İmtihan yapalım sizi!" dedi, meleklere sordu evvelâ:

"—Bu ne?"

Meleğin görmediği, bilmediği bir şey.

"—Bilmem!" dedi.

"—Bu ne?"

"—Onu da bilmiyorum."

Adem'e sordu:

"—Bu ne?"

"—Radyo…" dedi.

"—Bu ne?

"—Teyp…"

"—Bu ne?"

"—Şu…"

Görmedi Adem bunları daha, Adem de bilmiyor. Fakat onun ruhu bilgin, ruh bilgin... O bilgin ruh hepimizde var.

وَعَلَّمَ ادَمَ الاَسْمَآءَ كُلَّهَا (البقرة:٣١)

(*Ve alleme âdeme'l-esmâe küllehâ*) "Bütün isimleri Allah-u Teàlâ, bütün eşyanın isimlerini ona, ruhuna tâlim etmiş." (Bakara, 2/31)

Binâen aleyh, hepimizin ruhunda bu varlık var. Ama, bu varlığı biz saklamışız günahların içerisine. İşte biz ondan haberimiz olmadan gidiyoruz bu dünyadan. Onun için diyorlar ki:

"—Nefsini bilmeden ölen, hayvan olarak gider."

Evvelâ nefsini bil... Nefsin ki, ruhun senin; ne büyük bir ruha

sahipsin sen... Şark ile garb, yer ile gök senin emrine âmâde iken, dünyanın zevk ü sefâsına aldanarak, bu fırsatı kaçırıyorsun sen!..

Binâen aleyh, Abdulkàdir-i Geylânî onun içini okudu. Onun için, "Velilerin karşısına geçince gönüllerinizi muhafaza edin!" derler. Ki aynalar karşılıklı tutulduğu vakitte, birbirine akseder. Onun gönlü, onun gönlüne akseder, "Nerden bildi?" diyeceksin. Akis var canım.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[26]

اَلْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ (د. عن ابى هريرة ؛ ابن ابى عاصم ، طس. ض. عن انس)

RE. 230/7 (*El-mü'mini mir'âtü'l-mü'min*) [Mü'min mü'minin aynasıdır.] Ayna aynaya karşı gelince, tabii içerisindekiler apaçık görünüyor. "Nasıl biliyor?" diyeceksin. Nasıl bilmesin; ayna bu, açık ayna, temiz ayna.

Dedi ki:

"—Adam makamından düştü." dedi. "Veliydi adam. Veli olduğu halde, böyle hatırından geçirince, velayet makamından düştü."

Kapıcı demiş ki:

"—Gideyim, haber vereyim mi?.."

"—Ver!" demiş.

Yolda yakalamış, söylemiş. Bunun üzerine, adam boğazına bir

---

[26] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.697, no:4918; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.113, no:7645; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.167, no:16458; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.184, no:6571; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.325, no:2114; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.269, no:6193; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.105, no:124, 125; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.200, no:471; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.230, no:1703; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.238, no:672, 673, 756, 767; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.521, no:12120; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1684, no:2687; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.100, no:24423.

ip taktırmış, “Allah’ın işine karışanın cezası budur!” diyerekten sürüklettirmiş kendini derler. Allah affetsin kusurlarımızı...

Onun için şirkten sakın, Allah’ın işine karışma! Kâinatta hiçbir şey yoktur ki, Allah’ın emri olmadan olmaz. Ay tutulur, güneş tutulur, yağmur yağar, fırtınalar olur... Hiç bunlara itiraz etme! Hepsinin sahibi var, onlar onun emri üzerinde olur.

d. Hırsızlıktan, Zinadan Sakının!

İkincisi: (*Ve lâ tüsrikù*) “Hırsızlık yapmayacağınıza dair söz verin!” Şirk koşmayacağınıza dair söz verin, bir de hırsızlık yapmayacağınıza dair söz verin!..

Hırsızlık ne kadar çok ama... Şimdi bugün bütün satıcılar terazisinden hırsızlık yapar, kimse farkına varmadan kantarından hırsızlık yapar, arşınından hırsızlık yapar, metresinden hırsızlık yapar... İşte şundan hırsızlık yapar, bundan hırsızlık yapar, yapar da yapar... Bunun farkına biz de varmayız. O da çok para kazanır, büyük konakların sahibi de olur. Ama bakalım ahirette iş nasıl olur?..

Binâen aleyh, (*Ve lâ tüsrikù*) “Sirkat etmeyeceğinize dair söz verin!” dedi.

“—Pekiyi, verdik.” dediler.

Bir daha: (*Ve lâ tezinû*) “Ama zina da etmeyin!” dedi.

Müslüman olacak adama diyor ki:

“—Şirk etmeyeceğine söz ver!”

“—Pekiyi...”

“—Hırsızlık da yapmayacağına söz ver!”

“—Pekiyi...”

“—Zina etmeyeceksin ama!”

O zamanda zina serbest... Ama İslâm’da yasak oldu tabii.

“—Zina da etmeyeceksin, ona da söz ver!”

“—Ona da pekiyi...”

Bugün zinanın da çeşitleri var. Bugün buna pekiyi demek, kolay bir şey değil yâni. Cenâb-ı Hak diyor ki:

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَى (الإسراء: ٣٢)

(*Ve lâ takrabü'z-zinâ*) "Zinaya yakın da olmayın!" (İsrâ, 17/32) diyor.

Nasıl? Karşı karşıya geldin miydi, zinaya yakın olmaktır. Ateşle barut yaklaşınca yanar mı, yanmaz mı?.. Benzinle ateş yan yana gelince yanmadan durur mu?.. Durmaz. Binâen aleyh, kadınla erkeğin yanyana gelmesi tehlikedir. Cenâb-ı Hak diyor bunu: (*Ve lâ takrabu'z-zinâ*) "Zinaya da yakın olmayın!"

Sonra Cenâb-ı Peygamber Efendimiz'e:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsârihim ve yahfezû furûcehüm*) "Ey Rasûlüm mü'minlere söyle gözlerini kapatsınlar, namuslarını muhafaza etsinler, nâ-mahreme bakmasınlar." (Nur, 24/30) buyuruyor.

Bakınca; Allah-u Teàlâ hilkat itibariyle, yaradılış itibariyle erkekle kadını birbirine alâkalı yaratmış. Erkeğin kadına karşı bir ihtiyacı var, kadının da erkeğe karşı bir ihtiyacı var. İkisi karşı karşıya gelince sinirler oynar, damarlar oynar, huylar oynar, bozulur da bozulur her şey... İşte o zaman, o gönül perdelenir.

"—Ne olacak?" diyeceksin ama, gönül aynası siyahlana, siyahlana ayna göstermez olur. Ayna göstermez olunca bu gözler vasıtasıyla, bakmalar dolayısıyla, zehirler gönle iniyor.

"—Bir şey yok, ne olacak? Bir şey yapmayız birbirimize. Biz iyiyiyiz, biz kardeş gibiyiz. Kurtla koyunun geçindiği bir devir..."

Fakat gözler vasıtasıyla zehirler gönüle iner. O gönül perdesi kapanır. En büyük felâket odur. Ruhumuz olur hapis… Hani çok bilgileri vardı ya, hiçbirisinden istifade edemeyiz.

e. Evlatlarınızı Öldürmeyin!

Daha?.. (*Ve lâ taktilû evlâdeküm*) O zaman evlâtları da öldürüyorlardı o devirde. Kimisi açlıktan korkuyor öldürüyor. Kimisi de meselâ Kelb Kabilesi'nin reisi varmış. O kaynata olmaktan korkarmış. Yetmiş küsür de kızı varmış galiba, çok evlenmiş. Damat edinmeye, kayınpeder olmaya vicdanı razı olmuyormuş. Kızlar yetiştikçe, hemen gömü gömüverirmiş onları… Evlenmesinler de, ben de kaynata olmayayım diyerekten. Cahiliyet devri.

Cenâb-ı Peygamber bunlardan da söz ediyor: (*Ve lâ taktilû evlâdeküm*) "Haa, bundan sonra evlâtlarınızı öldürmeyeceğinize söz verin bakayım!" diyor.

"—Öldürmeyeceğiz elbette..."

O zaman evlâtlarını öldürenler; o evlâtlar Allahu âlem cennete giderler. Masumlar, günahları yok, haksız yere öldürüldüler. Ama bugün de evlâtların ölümü var. Nasıl ölüm?.. Ruhen ölüm... Ruhen ölüm ceseden ölümden beterdir. Çünkü insanın insanlığı cisminde değil, ruhu iledir. Ruhu olmadıktan sonra hayvan mertebesinde. Ancak o insanlık ruhuyla insan olur. O ruh gitti miydi, hayvandan farkı olmaz. Yemek, içmek, o da her hayvanın vazifesi...

Daha?.. (*Ve lâ te'tû bibühtânin tefterûnehû beyne eydîküm ve ercüleküm*) "Ne önünüzden, ne arkanızdan, sakın ha iftira etmeyeceğinize dair de söz verin!" İftira da yok...

Halbuki meselâ, bir insan bir kabahat yapmış olabilir. O yapmış olduğu kabahati bizim açıklamamız, ayrı bir günah. İnsanlık vazifesi, o kabahat yapanın kabahatini örtmek... Kardeşinin ayıbını meydana çıkarmak kadar büyük bir hata yok. Halbuki kardeşin ayıp da yapmamış ama, sen uyduruveriyorsun bunu yaptı diyerekten; bu da iftira oluyor. Yalan değil, yalanın günahı da ayrı. Yapılan şeyi söylemenin günahı ayrı; bir de uydurup söylemenin günahı gene ayrı. Üç günah bir araya geliyor.

Binâen aleyh bunu yapmayacağınıza dair, ona da söz verin! Bir kere şirk etmeyeceksiniz, ikincisi sirkat yapmayacaksınız,

üçüncüsü zina yapmayacaksınız, dördüncüsü evlâtlarınızı öldürmeyeceksiniz...

E onları cahil bırakırsak, en büyük felâket cehalettedir. Cehalet nedir?.. Profesör olsa, dünyada aylara, yıldızlara da çıksa, Allah'ı tanımayan herkes cahildir. İslâm dinini tanımayan herkes cahildir. Allah'ı gâvur tanımaz, kat'iyyen tanıyamaz. Allah'ı tanıtan İslâm dininin akaididir. İslâm dini ne dediyse, Allah ancak öyledir. Başka türlü değil...

Binâen aleyh evlâtlarınızı öldürmeyin, onları cahil bırakmayın! Ne olursa olsun, dinini öğrensin. Bugünkü insanların bütün hataları kusurları, yaptıkları çirkinlikler, hep dinlerini bilmediğinden nâşi [dolayı]. Bunun kabahati kimde?.. Anada, babada.

"—Sen evlâdına niçin öğretmiyorsun dinini?"

"—Bana babam öğretmedi."

"—Sana baban öğretmediyse, sen evlâdına öğretmekle mükellefsin!"

f. Peygamber'e İtaat Edin!

(*Ve lâ ta'sùnî fî ma'rûf*) "Benim emrettiklerimin hiçbirisine isyan etmeyeceksiniz. Ne dediysem onu tutacaksınız! Ben, Allah'ın dediğinden başkasını demem. Benim dediklerim Allah-u Teàlâ'nın emirleridir. Kendimden söylediklerim de, sünnetlerimdir. Gerek benim kendi sünnetlerim olsun, gerek Allah-u Teàlâ'nın emirleri olsun, bunlara karşı da isyan etmeyeceğinize söz verin!"

"—Pekiyi, oldu."

Bunun içerisinde iki tane var: Yasaklar ve emr-i ilâhîler... Çeşitli günahlar var. Şimdi ben altı yüz tanesini yazdım, daha dört yüz tane kadar da var. Bin taneye yakın günah var yâni. Bunlar büyük günah, küçük günah, kerahat olmak üzere. Bunlardan kaçmak, sakınmak hepimizin vazifesi... Öyleyse bunları ki emrediyorum, yap ve yapma! Emir iki türlüdür: *Emr-i bi'l-ma'ruf, nehyi ani'l-münker.* Bunların ikisi de emirdir:

"—Namazı kılın! Zinayı yapmayın!"

İşte iki tane emir. Birisi kılmakla emir, birisi günah işlememekle emir...

Namaz, Allah-u Teàlâ'nın emri içinde… Bir insan namaz kılmazsa ne olur? Namaz kılmazsa fâsık olur; bir. *Fâsık* demek tââti ilâhiyeden huruc eden insanın adı.

İkincisi, İslâm ile küfrün arasında bir perde var, İslâm ile küfrün arasındaki perde... Nedir o? Namazdır. O perdeyi kaldırdın mı?.. Bir tembellikten dolayı kılmamak var, bir de inanmayarak kılmıyor. İnanmayarak kılmıyorsa, o mürted olur. Gâvur demiyorsun, mürted olur. Mürtedin kestiği de yenmez. Kasapsa kestikleri yenmez. İnanmayarak kılmazsa, kestiği de yenmez. Allah muhafaza etsin...

Binâen aleyh, "Benim emirlerime itaat edeceğinize dair, isyan etmeyeceğinize dair de söz verin bakalım."

"—Pekiyi, söz…"

(*Femen vefâ minküm*) "Kim verdiği bu sözü ifa eder, tutarsa; (*feecruhû ale'llàh*) onun ecri Allah'a aittir." Namaz kıldığın vakitte

bu kadar ecir, oruç tuttuğun vakitte bu kadar ecir, haccettiğin vakitte bu kadar ecir verir, verir de verir...

En büyük ecir sabırlılara... Herkesin ecri ölçüyle, sabırlının ecri ölçüsüz.

اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر:١٠)

(*İnnemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) [Ancak sabredenlere, mükâfatları hesapsız ödenecektir.] (Zümer, 39/10)

Namazınki bire on, orucunki şöyle, bununki böyle... Fakat sabrın ecri ölçüsüz... Çünkü sabır baş gibidir. Sabır olmazsa hiçbir şey olmaz. Oruç tutacaksın, sabır lâzım! Namaz kılacaksın, sabır lâzım! Günah işlemeyeceksin, sabır lâzım! Hayırları yapacaksın, gene sabır lâzım!.. Bu sabır olmadıkça hiçbir şey yapamazsın.

(*Ve men esàbe min zâlike şey'en*) "Bazen kusurlar yaptı, hatalar yaptı, beşeriyet iktizası. (*Feühize bihî fi'd-dünyâ*) Yakalandı, cezası verildi. (*Fehüve lehû keffâretün*) Dünyada cezasını çekmiş olur, ahirete kalmaz onun cezası... Dünyada cezasını görmüşse, ahirette yoktur. (*Ve tuhurun*) Onun için temizliktir."

(*Ve men seterehu'llàh*) "Allah-u Teàlâ onu setretmişse; (*fezâlike ila'llàh*) ondan sonra gerisi Allah'a aittir. (*İn şâe azzebehû, ve in şâe gufira lehû)* İsterse affeder, isterse azap eder."

Şimdi bir salevât-ı şerîfe okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâ, seyyidinâââ... muhammedinin nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... âlihî ve sahbihî ve sellim..." (Üç defa)

O Akif'in sözünden bir tane size söyleyeyim gene. Yâni çok mühim, çok mühim bir söz bu... Şimdi hepimizin gâyesi okuyalım, büyük adam olalım. Çok tahsil ediyoruz. Çok da ilmi var yâni. Bunları bilmeye çalışıyoruz. Gecemizi gündüzümüze katıyoruz. Okuyoruz, okuyoruz... Neyse sonra bir büyük adam oluyoruz. Bir makama oturuyoruz. Ne olursak olalım!

Ama bunların hangi insanlığa ait. Bununla insan, yâni bu okumakla ve bu tahsil ile insan oluyor mu insan, olmuyor mu? Yâni okuyoruz, en nihayet yüksek bir adam oluyoruz. Ama insan oluyor muyuz, adam oluyor muyuz, yoksa olmuyor muyuz?

Mehmet Akif diyor ki:

Ne irfandır veren ahlâka yükseklik, ne vicdandır;
Fazîlet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Yüreklerden çekilmiş farz edilsin havfı Yezdân'ın...
Ne irfânın kalır te'sîri kat'iyyen, ne vicdânın...

Hikmetin başı Allah korkusudur. Bu Allah korkusu gönle yerleşmeden, sen dünyaya da hakim olsan ne olacak? Hani o eski zamanda, İskender-i Rûmî dünyaya hakim olmuş. Olmuş ama, eli boş gitmiş giderken. Dünyaya hakim olmak hüner değil. Hüner Allah'tan korkmaktadır.

Yalnız şu kadarcığını size söyleyeyim: Allah korkusu kimde olur?.. Allah korkusu, okumanın neticesinde elde edilir. Okumak Allah korkusunu celbeder. Ama dînî bilgileri okumak... Dînî okumalar Allah korkusunu celbeder. Kur'an'ı oku, Peygamber SAS'in sözlerini oku... Bak, Allah korkusu nasıl yerleşir içine. Bu, Allah korkusu yerleşmemişse içinde, çok fena bir şey...

Hazret-i Ömer RA, bir arkadaşıyla Mekke'ye gidiyor. Birkaç defa da tekrar etmişimdir, belki hatırınızdadır. Çobanın birisine rast geliyorlar yolda. Karınları acıkmış. Diyorlar ki:

"—Bize bir koyun versene..."

"—Koyun benim değil." diyor çoban.

"—E canım, veriver bir koyun işte. Biz sana parasını verelim onun..."

"—E ağaya ne diyeceğim?"

"—Kurt yedi deyiverirsin canım!"

"—Ya Allah'a ne diyelim?.."

Bir çoban bunu söyleyen. Biz Allah'ı öyle bileceğiz ki; Allah bir,

her şeyi bilir, her şeyi görür. Her şeyi işitir, her şeyden haberdardır.

وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (التغابن:٨)

(*Va'llàhu bimâ ta'melûne habîr.*) [Allah yaptıklarınızdan haberdardır.] (Tegàbün, 64/8)

وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (آل عمران:١٥٦)

(*Va'llàhu bimâ ta'melûne basìr.*) [Allah yaptıklarınızı hakkıyla görür.] (Âl-i İmran, 3/156)

وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (البقرة:٢٢٤)

(*Va'llàhu semîun alîm.*) [Allah işitir ve bilir.] (Bakara, 2/224)

Daha ne istiyorsun?.. Öyle bir Allah'a inanmışızdır ki, Allah bizi bizden iyi bilir. Bizi bizden daha yakındır. Kur'an-ı Kerim'i okumuyor musun?

وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ (قٓ:١٦)

(*Ve nahnü akrabü ileyhi min habli'l-verîd*) [Biz ona şah damarından daha yakınız.] (Kaf, 50/16) Verîd

Bundan daha yakın Allah. İçimizi en iyi bilen o...

g. Allah'ın Rızık Göndermesi

Beyhakî ve Deylemî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyuruyor ki:[27]

اَبَى اللهُ أَنْ يَرْزُقَ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ إِلاَّ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ

(هب. عن على ؛ وفى رواية الديلمى عن ابى هريرة:

اِلاَّ مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْمَلُ)

RE. 6/4 (*Eba'llàhu en yerzuka abdehü'l-mü'min, illâ min haysü lâ yahtesib.*)

(*Eba'llàhu en yerzuka abdehü'l-mü'min*) "Allah-u Teâlâ sevdiği kullarını ticaretle, alışverişle, sanatla meşgul etmez. Onlarla uğraştırmaz. 'Bu benim kulum, benimle meşgul olsun, Allah desin dursun!' diyerekten, onu rızık kapılarına muhtaç etmez." Ya ne yapar?.. (*İllâ min haysü lâ yahtesib.*) "Ummadığı yerlerden rızıklar gönderir ona."

Dün akşam, Afganlı bir şeyh efendi geldi. Şeyh Efendi, yanında da şeyh efendinin oğlu, uzun boylu…

"—Nerelisin?" dedim;

"—Afganlıyım!" dedi.

Tâ Londra'ya kadar gitmiş, bir gözünün muayenesi için...

Dedim:

"—Niçin buraya uğramadın, burada da güzel göz doktorları var?"

"—Bizim tayyâre doğrudan doğruya oraya gidiyor." dedi.

Bu bedâva olmaz, bir servete bağlı... Neden? Allah ilim sahiplerinin servetini veriyor.

Burada da öyle: (*Eba'llàhu*) "Allah murad etmez... (*En yerzuka abdehü'l-mü'min*) Mü'min kulu çalışsın da akşama kadar terlesin, akşam da hoşaf gibi yatsın; onu istemez Allah... 'Bu kulum rahat

---

[27] İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.147; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.341, no:585; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.421, no:1714; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.73, no:1197; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.144, no:697; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.153, no:244.

olsun, benimle meşgul olsun! Benim kitabımı okusun, onları Ümmet-i Muhammed'e duyursun!' der. Onun için rızkını da hiç ummadığı yerden verir. 'Acaba şuradan gelir mi, buradan gelir mi?' diye hiç aklına gelmeyen yerden verir."

Ebû Hüreyre'nin rivâyetinde: (*İllâ min haysü lâ ya'lemü*) "Bilmediği yerden verir." şeklindedir.

h. Bid'at Sahibinin Ameli

Şimdi buna dikkat edin:

İbn-i Mâce ve İbn-i Ebî Âsım Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[28]

أَبَى اللهُ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ ، حَتَّى يَدَعَ بِدْعَتَهُ

(ه. وابن أبي عاصم في السنة عن ابن عباس)

RE. 6/5 (*Eba'llàhü en yakbele amele sahibi bid'atin, hattâ yedea bid'atehû.*)

(*Eba'llàhu*) Allah ibâ eder, razı olmaz. *İbâ* etmek, *Ebâ-ibâen*; kabul etmemek, böyle bir şeye yanaşmamak, yapmamak demek.

(*En yakbele amele sàhibi bid'atin*) "Allah-u Teàla Hazretleri bid'at sahibinin yaptığı işleri kabul etmez, yâni razı olmaz."

Buna dikkat edin, bu çok çeşitli hadislerle, rivayetlerle gelir:

"—Allah Celle ve A'lâ bid'at sahibinin amelini kabul etmez!.. Başını secdeden kaldırmasa dahi, bütün gün oruç tutsa dahi, bid'at sahibinin ibadetlerini Allah kabul etmez." Şiîlerin ve emsalinin…

İmâmetleri de câiz değildir. "Allah-u Teâlâ'nın eli vardır, ayağı vardır." diyenlerin de imâmeti câiz değildir. Allah-u Teâlâ'ya cesed ittihaz edenlerin de imâmeti câiz değildir. Vehhâbîlerin

---

[28] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.57, no:49; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.I, s.45, no:32; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.185, no:7164; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.154, no:709; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.219, no:1103; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.153, no:246.

imâmeti de câiz değildir. Allah'a şekil veriyorlar, mekân gösteriyorlar. Allah mekândan münezzehtir. Arş mahlûktur ve bir mekândır. Allah Celle ve A'lâ, ona oturmaktan münezzehtir.

"—E, Kur'an'da diyor?"

Diyor ama, biz ona karışmayız. Ne diyorsa, o mânâyı anlamaktan, idraktan âciziz biz... Onu Hàlik'a bırakırız. Ona inanırız, fakat keyfiyetine karışmayız.

Binâen aleyh, bid'atlerin çok çeşidi vardır. Evvelâ, başkalarına benzemek…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[29]

مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ (د. عن بن عمر)

(*Men teşebbehe bi-kavmin fehüve minhüm*) "Bir kimse hangi kavme benzerse, o da onlardandır."

Bunu biz unutmuşuz. Bu bizim işimize de hiç gelmemiş. Avrupalıyı taklit etmekte başta geliyoruz adetâ... Avrupalı nasıl yiyor, nasıl giyiniyor, nasıl yaşıyor; biz de öyle yaşayalım diyoruz. Bu taklitçilik bid'at işte...

Peygamber SAS'in zaman-ı saâdetlerinde olmayan, kitapta da

---

[29] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.48, no:3512; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5114; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.75, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.313, no:19747; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.136, no:216; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.267, no:848; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.238, no:198; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.219, no:720; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.257; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIV, s.324, no:7653; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.13, no:2099; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef* c.V, s.322, no:19783; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.244, no:390; Abdullah ibn-i Mübârek, *Cihad*, c.I, s.89, no:105; Tâvus RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.447, no:8606; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.VIII, s.179, no:8327; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.451, no: 2965; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.478, no:17959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.162, no:7824; Huzeyfe RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.453, no:20986; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.10, no:24680; *Keşfü'l-Hafâ*, cII, s.240, no:2436; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.158, no:21776.

yeri olmayan şeyler ki, sonradan ihdas olunmuştur. Onların hepsine bid'at diyoruz. Bid'at sahiplerinin amellerini Cenâb-ı Hak kabul etmez.

Meselâ: Hazret-i Ebû Bekir'in halife olmasına râzı olmayan, Sahabe-i Kirâm'ın aleyhinde konuşanların; "Peygambere Cebrâil yanlışlıkla geldi, Hazret-i Ali'ye gelecekti." diyenlerin hiç birisinin imâmeti câiz değildir. Bid'atler küfre kadar da götürür kendilerini... Allah muhafaza etsin...

Uzun bu. Uzun da, bugün —kitabın ismi hatırıma gelmedi— ona bakıyordum. Ona bakarken, bunlara da rast geldim.

Şu ayaklarımızı namaz kılarken, kıbleye karşı çevirmemiz gerekiyor. Araplar böyle yapmıyor, cahil adamlar... Onlara da karışmayız. Fakat, biz el-hamdü lillâh, secdenin yedi âzâ ile yapıldığını biliyoruz. Peygamber SAS'in hadisini geçen derste de söylemiştik. İki el, iki diz, iki ayaklar, bir de alın... Yedi oluyor. Ayakların secdede iken mutlaka böyle kıbleye dönmesi lâzım! Ellerin de kıbleye dönmesi lâzım!.. Elleri böyle çapraz korsa, olmaz; parmaklar kıbleye karşı olacak... Tahiyyatta oturduk, ellerimizi dizlerimizin üstüne koyduk; ellerin kıbleye dönmesi lâzım!..

Ellerin ve ayak parmaklarının kıbleye dönmesi lâzım!.. Eğer bunu döndüremiyorsak, kerahat oluyor. Kerahat deyip geçme; kerahatli namazların iadesi lâzım!.. Hattâ İmâm-ı Muhammed'e göre, her kerahat günahtır.

Onun için, namaz kılarken yaptığımız hareketlere dikkat edelim! Ayaklarımızın kıbleye karşı çevrilmesine son derece dikkat edelim!..

Kadınlar da öyle... Kadınlar da onunla me'mur... Kadınlar da secde ederken, el ve ayak parmaklarını kıbleye çevirecekler.

i. Cuma Günü İcabet Saati

Taberânî Enes RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[30]

"ابْتَغُوا السَّاعَةَ الَّتِي تُرْجَى فِي الْجُمُعَةِ ، مَا بَيْنَ صَلاَةِ الْعَصْرِ إِلَى

غَيْبُوبَةِ الشَّمْسِ ، وَهِيَ قَدْرُ هَذَا ، يَقُولُ: قَبْضَةٌ (طب. عن أنس)

RE. 6/7 (*İbtegu's-sâate'lletî türcâ fi'l-cumati, mâ beyne's-salâti'l-asri ilâ gaybûbeti'ş-şemsi, vehiye kadrü hâzâ yekùlu kabdatün*)

(*İttebiu's-sâate'lletî türcâ fil-cumuah*) "Cuma günü bir saat-i icâbet vardır, duaların kabul olunduğu bir dakika vardır. Bu, cuma gününe mahsus." Kadir günü nasılsa, cuma gününde de duaların kabul edildiği bir saat var. Onu da saklamış Cenâb-ı Hak... Hangi saattir belli değil... Bir rivayete göre, hatip hutbeye çıktığı vakitte... Ezan ile kàmet arasında demişler.

Hazret-i Fatıma RA'dan da rivâyet edilmiş ki, akşam üzeri kölesine dermiş ki:

"—Çık güneşi gözetle, güneşin batma zamanında bana haber ver!"

Burada da, (*Mâ beyne salâti'l-asr, ilâ gaybûbeti'ş-şems*) "İkindi namazından güneşin batacağı bir devre içinde arayın! (*Ve hiye kadzü hâzâ yekùlü kabedah.*) O kısa bir andır, bir dakika sürmez. Fakat o anda gönlünü öyle hazırla ki, o anda dâimâ onu bulacakmışın gibi, Allah ile meşgul ol!" buyruluyor.

Onun için, cuma günleri iş günü değildir demişler. Ya?.. Cuma günü cuma namazını kılmak için hazırlanacağız. Guslümüzü yapacağız, temiz esvaplarımızı giyeceğiz, cuma namazına evvel vakitte geleceğiz. Sonradan değil, evvel vakitte geleceğiz. Kur'an okunuyorsa, Kur'an'ı dinleriz... Vaaz varsa, vaazı dinleriz... Yoksa, kendimiz okuruz, kendimiz zikrullahla meşgul oluruz.

---

[30] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.49, no:136; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Bildiğimiz kadar...

Namaz kılındıktan sonra, (*Febteğû*) "Şimdi gidin, dağılın!" buyruluyor. Buradaki (*febteğû*), "Çarşıya, pazara gidin, işlerinize gidin!" değil... Ya?.. "O gün siz ilim meclislerine gidin, vaaz meclislerine gidin, nasihat meclislerine gidin; bilmediklerinizi öğrenmeğe çalışın!" demek.

Hiçbir insan diyemez ki, "Benim bilmediğim yok artık!.. Ben bütün kitapları yuttum, her şeyi bilirim!" diyemez hiç kimse. Hepimizin bilmediği bildiğinden çok... Bilmediğimiz daha çok... Onun için dinlemekle de mecburuz, okumakla da mecburuz.

Hastalarımız varsa, gideceğiz onları ziyaret edeceğiz. Eşlerimizi, dostlarımızı, gidip hatırlarını soracağız. "Nasılsınız, iyi misiniz?" diyerekten eş dost ziyareti yapacağız, hasta ziyareti yapacağız. İlim meclislerine gideceğiz.

Ondan sonra, (*Fezküru'llàhe kesîran*) geliyor. "Allah-u Teàlâ'yı da —(*kesîran*) diyor, azıcık değil— çok zikredin!" diyor.

İmam-ı Gazâlî demiş ki: "Kul için Allah-u Teàlâ'nın likàsından gayriye ne gerek... İnsanın kurtuluşu Allah-u Teàlâ iledir. Allah-u Teàlâ seni kurtarırsa kurtulursun; kurtarmazsa kurtulamazsın. Necat, Allah'tandır. Bu da Allah-u Teàlâ'ya muhabbet ve muarefet üzere ömr-ü dünyevîsini geçirmekle elde edilir.

Allah'ı sen bilemezsin, ben de bilemem. Allah'ı Allah bildirir. Kime?.. Kimin gönlünü açtıysa ona bildirir. O gönlü açıklar ki, Abdulkàdir-i Geylânî gibi karşısındaki adamı okuyor. Onun gönlünün açıklığı, aynası temiz. Sendeki ayna da temiz, bendeki ayna da temiz ama, kirletmişiz bunları... Aynada kabahat yok, aynamız iyi. Yalnız üzerine duman gelmiş, perdelenmiş; dışarısını göstermiyor bize...

Nasıl eskiden lâmbalarımız vardı evlerde, lâmba yakardık. Lâmbanın isi şişeyi karartırdı. Bunu hergün temizlerdik. Temizlemedik mi, şişe olur simsiyah. O kadar lekenin arkasından ışık vermez dışarıya. İçeride ışık var, yok değil; ama dışarıya vermiyor. Çünkü siyahlanmış.

Onun için, şimdi İmam-ı Gazâlî'nin bu sözü; "Ömr-ü dünyevîsini ifnâ eder, ve hakka ârif ve muhib olduğu halde fevt olunmaktan gayri çare yoktur. Allah'a muhib ve ârif olduğu halde ölmekten başka çare yoktur."

Ölürken ne kadar bilgin varsa var, hiç bilmediğin bir şey yok; hepsi mahvolur o ölüm anında... Azrâil AS'ın tokatı geldi miydi, hiçbir ilim kalmaz kimsede... Hep perişan bir vaziyette... Ancak Allah diyenler kurtulur. Allah'la meşgul olan, kendisini Allah'a verenler; o kalır içerde, ona bir şey olmaz.

Onun için büyüğün birisi demiş: "Yaşarken, Allah derim, ölürken yine Allah derim... Mezarda sorarlar, Allah derim... Kabirden kaldırırlar, Allah derim... Mahşere götürürler, Allah derim... Mizana götürürler, hesaba çekerler, hep Allah derim... Sırattan geçerim, yine Allah derim... Cennete girerim, yine Allah derim." demiş. Her şeyi Allah'la...

"Zîrâ Hakk'ın muhabbeti, Hakk'ın sevgisi ancak ve ancak Hak Teàlâ'yı devâm üzre zikretmekle olur. Devâm üzre... Yalnız şimdi ben deyivereyim de, kâfi gelsin... Yok... Devam üzere Allah-u Teàlâ'yı zikredecek.

Onun için, insan bütün vaktini "Allah, Allah..." diye geçiremez. Tabii bir şey. O Allah-u Teàlâ'yı gönlünde öyle muhafaza edeceksin ki, hiç çıkarmayacaksın. Gönlünde o; görür, bilir, varlıkların sahibi, benim hàlikım, benim râzıkım, mâbudum, hepsi o... Hafv ü haşyetle onu gönlüne yerleştir. Her yaptığın hareketten âgâh... Bu diyorlar ki âgâlık, uyanık olmak. Yâni ben Hàlıkımın huzurundayım, Hàlıkım benim her şeyimi görmekte ve her şeyimi de bilmekte...

Bu bilgiyi herkes bilir de, bu bilginin altına girebilmek, buna sahip olabilmek, o ayrı bir hüner... Bildiğimizle amel, yâni bildiğimizi böyle tatbik edeceğiz. Bu da Allah-u Teàlâ'nın zikrine devam ile hâsıl olur.

Onun için işlerini dağıtırsan, gönlün dağılır. Gönlün dağılınca perişan olursun... Bir su ne kadar büyük olursa olsun. Onu bir çok

şubelere dağıtırsan, şu benim tarlama, bu benim tarlama; o su değirmeni de döndürmez bir hâle gelir. İşe yaramaz o, parçalandı.

Bu gönül birdir, bir Allah'a dönmesi lâzım!.. Şu işi de çevireyim, bu işi de çevireyim... O gönül perişan olur. O gönül perişan olduktan sonra aynan kırılmıştır artık, ne yapacaksın artık? Allah cümlemizi affetsin...

Onun için cuma günü ibadet günüdür. Sabahleyin temizlen, abdestini al, guslünü al, yıkan, temizlen... Perşembeden de temizlensen olur. Traşlan; yüzünü değil de edep yerlerini temizle... Ondan sonra temiz esbabını da giy. Cuma namazına kemâl-i huzur ile, erken vakitte gel... Camide otur, gönlünü de Allah'a ver dur:

"—Ben senin kulunum yâ Rabbi! İşte senin evine geldim. Ben acizim, bîçâreyim, senin lütfunu bekliyorum..." diyerekten yalvar.

Cuma günü bu cuma saatini bekle! İstersen hatip hutbeye çıktığı vakitte de... Cumadan sonra da... Bâhusus ikindiyle akşam arasını hiç kaybetme!..

Onun için, ikindiden sonra camide olsun, Allah'ın evlerinde olsun, toplanıp ibadet etmenin sevabı çok büyük. Onun için ikindi namazından sonra saflar bozulmaz. Sabah namazından sonra da saflar bozulmaz. Çünkü arkasında sünnet yoktur. Herkes huzur ile olduğu yere oturur, Allah'a gönlünü verir, tesbihcâğızını çeker. Ondan sonra vaktin müsaid olduğu mertebe camide Allah'a gönlünü vererekten, Allah de, Kur'an oku, ne yaparsan yap... İşrak namazını da kılarsın, bir hac sevabı alırsın. Bir hac sevabı...

Beş tane hadis-i şerifte, "Hiç eksiksiz tam bir hac ve tam bir umre sevabını alır." diyerekten bildiriliyor. Yarım saat oturacaksın da, iki rekat işrak namazını kılıp çıkacaksın; bununla beraber bu sevabı aynen alacaksın. Hacı ne kadar sevap alıyorsa, o sevap aynen sana da verilecek.

Allah cümlemizi affetsin de, bu sevaplara nâil olan bahtiyar kullar zümresine bizleri de kabul etsin...

j. Müezzin Olun!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[31]

ابْتَدِرُوا الأَذَانَ ، وَلاَ تَبْتَدِرُوا الإِمَامَةَ (ش. عن يحيى بن ابى كثير مرسلا)

RE. 6/8 (*İbtedirü'l-ezân, ve lâ tebtediru'l-imâmeh*)

(*İbtedirü'l-ezân*) "Müezzin olmaya gayret edin, müezzin olun!" Çünkü kıyamet gününden en yüksek yüksekliğe, yâni boyu uzunluğa müezzinler nâil olur. Uzun boylu olacaklar, herkes tarafından görülecekler. Kim?.. İşte minarelere çıkıp, günde beş defa Allah-u Teàlâ'nın huzuruna bizi davet eden müezzinler. Allah hepsinden râzı olsun...

Onun için, sen de ezan okumaya hevesli ol, haris ol! (*Ve lâ tebtediru'l-imâmeh*) Ama imamlık kolay değildir, zordur; ona özenme!.. Bütün cemaatin hatasını da üzerine alırsın. Müezzinlik öyle değil, müezzinlik kolay. Onun için, "Müezzinliğe gayret edin, imamlığa özenmeyin!" buyruluyor.

k. Hilim Sahibi Olun!

İbn-i Adiy Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[32]

ابْتَغُوا الرِّفْعَةَ عِنْدَ اللهِ . قِيلَ: وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللهِ ؟ قَالَ: تَحْلُمُ

---

[31] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.408, no:4139; Yahyâ ibn-i Ebî Kilâbe Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.680, no:20886; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.I, s.76, no:101.

[32] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.96; Abdullah ibn-i Ömer A'dan.

Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.298, no:545; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.131, n:5828; *Câmiü's-Sağîr*, c.I, s.4, no:43; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.77, no:103.

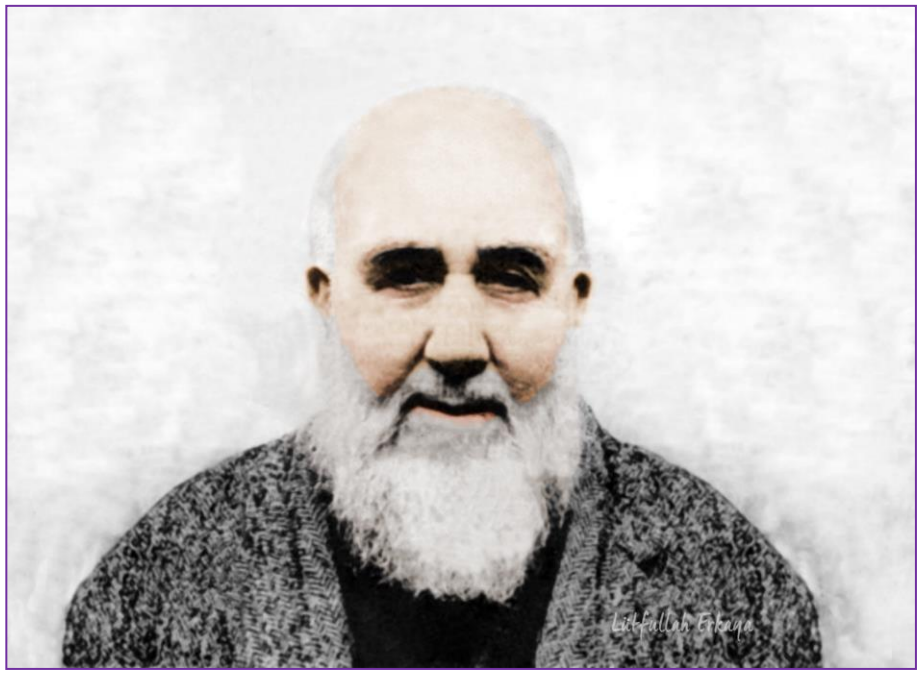

عَمَّنْ جَهِلَ عَلَيْكَ ، وتُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ ، وتَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ (عد.

عن ابن عمر)

RE. 6/9 (*İbtegu'r-rif'ate inda'llàh. Kîle: Vemâ hiye yâ rasûla'llàh? Kàle: Tehallemu ammen cehile aleyke, ve tu'tî men harameke, ve tasilu men kataake.*)

(*İbtegu'r-rif'ate inda'llàhi*) "Yüceliği, yüksekliği, rif'atı, izzeti, kıymeti Allah'tan bekleyiniz. Allah'ın indinden umunuz, orada arayınız!"

(*Kîl: Ve mâ hiye yâ rasûla'llàh*) "Yâ Rasûlallah, bu büyüklük neyle olur, nasıl olur?" diye sordu ashab. Acaba vücudu mu büyük olacak?.. (*Kàl*) Buyurdu ki:

(*Tehallemü ammen cehile aleyke)* "Hilim sahibi ol, cahile uyma, cahilin cehline hilimle karşılık ver! (*Ve tu'tî men haramek*)

“Sana darılmış, sana yardımını kesmiş olana sen darılma, yardım et!”

Hilim bütün ezalara tahammül etmektir. Kimseye ezâ etmemekle beraber, kendine karşı kimlerden eza geliyorsa, onlara karşı sükût edip, mukàbele etmemek.

“—O bana böyle dedi, ben de ona böyle diyeyim!” olmaz.

“—O bana vurdu, ben de ona vurayım!” olmaz.

Sabret!.. Sabredemeyen seyyid olmaz. Bu hilim olmadıkça, seyyid olmaya lâyık değildir o adam.

Müşteri gelir, patlıcanın iyisini almaya çalışır, domatesin iyisini almağa çalışır. Kızar manav:

“—Neden öyle yapıyorsun ya, işte sıradan al!”

“—Sıradan alınca, çürükleri de bana vereceksin. Ben bu çürükleri ne yapayım? Eve gidince, hanım bana ne der!”

O zaman sesini çıkarmayacaksın.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Sevdiği ve razı olduğu kulları arasına cümlemizi kabul eylesin...

El-Fâtihah!..

03. 08. 1975 – İskenderpaşa Camii

04. MÜJDELER OLSUN...

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أُبَايِعُكُمْ عَلَى أَنْ لاَ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا ، وَلاَ تَسْرِقُوا ، وَلاَ تَزْنُوا ، وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدَكُمْ ، وَلاَ تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَ أَرْجُلِكُمْ ، وَلاَ تَعْصُونِي فِي مَعْرُوفٍ ؛ فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ ، فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ؛ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ، فَأُخِذَ بِهِ فِي الدُّنْيَا ، فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَطَهُورٌ ؛ وَمَنْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَذَلِكَ إِلَى اللَّهِ ، إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ (حم. خ . م . ت. د. عن عبادة)

RE. 6/3 (*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû bi'llâhi şey'â...*) *İlâ âhiri'l-hadîs.*

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-

nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim..." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Şirkten Sakının!

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Tirmizî ve Ebû Dâvud Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[33]

أُبَايِعُكُمْ عَلَى أَنْ لاَ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا ، وَلاَ تَسْرِقُوا ، وَلاَ تَزْنُوا ، وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدَكُمْ ، وَلاَ تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَ أَرْجُلِكُمْ ، وَلاَ تَعْصُونِي فِي مَعْرُوفٍ ؛ فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ ، فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ؛ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ، فَأُخِذَ بِهِ فِي الدُّنْيَا ، فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَطَهُورٌ ؛ وَمَنْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَذَلِكَ إِلَى اللَّهِ ، إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ (حم. خ . م . ت. د. عن عبادة)

RE. 6/3 (*Übâyiuküm alâ en lâ tüşrikû bi'llâhi şey'en, ve lâ tesrikù, ve lâ teznû, ve lâ taktülû evlâdeküm, ve lâ te'tû bi-bühtânin taftereynehû beyneeydîküm ve ercüliküm, ve lâ tu'sùnî fî ma'rûfin; femen vefâ minküm, feecruhû ale'llàhi; ve men esàbe min zâlike şey'en, fe ühiza bihî fi'd-dünyâ, fehüve keffâretün lehû ve*

[33] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXI, s.14, no:6303; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.89, no:3223; Neseî, *Sünen*, c.XIII, s.70, no:4107; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, ss.320, no:22785; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.428, no:7801; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.294, no:393; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.100, no:446; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.73, no:95.

tahûrun; ve men seterahu'llàhu fezâlike ile'llàhi, in şâe azzebehû, ve in şâe gafera lehû.)

Ders dinlemek, ki va'z ü nasihat diyorlar bunlara; ya okumak sûretiyle, ya dinlemek sûretiyle bir mecbûriyet-i kat'iyyemiz var bizim. Okumadıkça veya dinlemedikçe müslümanlığın hayatı kàim olmaz. Çünkü:[34]

الدِّينُ النَّصِيحَةُ (م . د. ن. حم . عن تميم الداري ؛ ت. ن.

حم. طس. عن أبي هريرة ؛ حم. طب. ع. عن ابن عباس ؛

---

[34] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

كر. عن ثوبان)

(*Ed-dînü en-nasîhah*) “Din ancak nasihatla kàimdir.” diye Peygamber SAS üç defa tekrarlamış.

Şimdi günahları yazıyorum. Yazdığım günahların sayısı, bugün itibariyle 936’ya vardı. Daha belki geriye kalan üç yüz olacak. Bunları biz de bilmekten aciziz. Ben dün yazdığımı bugün unutuyorum. Ama gözümüzün önüne geldikçe, anlıyoruz ki bu da günah...

Bugün yazdığım günahlardan hatırımda kalan iki tanesini size söyleyeyim. Şimdi burada Cenâb-ı Peygamber bize, “Allah-u Teàlâ’ya şirk etmeyin!” diyor. Arkası da var. “Şirk etmemek üzere benimle mübâyaa ediniz!” diyor.

Mübâyaa; karşılıklı sözleşme, ahdetme, birbirlerine söz verme. Mukàtele vezninde. Mukatele, iki kimsenin arasındaki döğüşmeye derler. Burdaki mübâyaa da, iki kimsenin veya iki cemaatin birbirlerine söz vermeleri... Ben sana söz veririm, sen de bana söz verirsin; aramızda bir ahid hasıl olur. Bu ahde riayet etmek mecburiyetindeyiz. Ben sana söz verdim, tutacağım bunu... Sen de bana söz verdin, sen de sözünü tutacaksın...

Şimdi Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

“—Sizinle böyle sözleşelim, söz verin bana!”

“—Ne için?..”

1. (*Alâ en lâ tüşrikû bihî şey’â*) “Allah Celle ve A’lâ’ya hiçbir şeyi şerik koşmamak şartıyla, şirkten korkmak ve kaçmak suretiyle bana söz verin!” buyuruyor.

Şirk etmeyeceğiz biz. Kuvvet kudret Allah-u Teàlâ’nındır. Bütün emirler onundur, bütün hareketler de onundur.

Mâlûm hristiyanlar, putlarının karşısında Allah’a eş koşarak, o vasıta ile Allah’a ibadet ediyoruz diyorlar. Halbuki Allah vasıta istemiyor. “Benim vasıtaya ihtiyacım yok! Bana dönersin, ‘Yâ Rabbi sana ibadet yapıyorum.’ dersin, kâfî.” diyor.

Öyle putun karşısına çıkmak, o putu taştan yap, topraktan

yap, neden yaparsan yap; putun karşısında ibadet olmadığı gibi, "Allah'ın oğlu var" demek, "Allah'ın kızı var" demek, "Allah'ın evlatları var" demek kat'iyyen caiz olmayan şeylerdir ki, bunların hepsine şirk tabir olunur.

Şirkin sayısı da pek çoktur. En ufağı riyâkârâne hareket etmektir. (*Er-riyâü şirkin*) "Riya da şirktir."

2. (*Ve lâ tüsrikù*) "Hırsızlık yapmayacağınıza dair söz verin bakalım!" Müslüman olmak istiyorsan, şirki ve küfrü terkedeceksin; onu söyledi. Bir de hırsızlık yapmayacağınıza dair söz verin!

Hırsızlığın binbir çeşit şekli var. Alışta, verişte, konuşmada, her şeyde hırsızlık var. Er büyük hırsızlık, namazı kılarken namazından çalmaktır.

"—Hocaefendi, namazdan çalınır mı?.."

Rükûa ve sücûda riayet etmeyerekten, farzına vacibine riayet etmeyerekten kılınan namazlar da, çalınarak kılınan namazlardır. Hırsızcasına bir namaz... Horozun yaptığı gibi, tavuğun yem topladığı gibi tıkır tıkır yatıp kalkmak, doğru değil. Orda bir huzur ve huşû lâzım!

Varlıkların sahibi Allah-u Teàlâ'nın divanına duruyoruz, daha başka ne istiyorsun?.. Bir reisicumhurun karşısına çıksan, bir valinin karşısına çıksan, tiril tiril titrersin... Varlıkların sahibinin karşısında insan nasıl titremez.

Binâen aleyh, "Hırsızlık yapmayacağınıza dair de söz verin! Hırsızlık yaparsanız, elinizin kesilmesi lâzım!" demiş. Niçin?.. Sizin hırsız olduğunuzu başkaları da bilsin. Siz de bir daha elinizi başkasının malına uzatamayın!

Birisi bana dedi ki, kendisine bu el kesmek hoş gelmemiş de; "Bunun böyle elini kesmektense, onu hırsızlıktan men edecek şekilde çalıştırmak lâzım!" dedi. Zaruretler dolayısıyla hırsızlığa gider insan. Aç kalır, çoluğunu çocuğunu besleyemez, zarurette kalır. Onun için, başkasının malına tecavüze cesaret eder. Bir de adet edindi miydi, onun sanatı olur artık ondan sonra... Binâen

aleyh, onu öyle bir iş sahibi yap ki, yapmasın hırsızlığı bir daha...

Bu kolay bir şey değil ki... Ayıptır belki söylemesi ama, bir padişah bir çingene kızıyla evlenmiş. Nasıl olmuşsa olmuş. Çingene kızı her gün sofradan bir dilim ekmek çalar, götürür yatakların, yorganların arasına, sandığın bir tarafına saklar; kimsenin olmadığı zaman onu yermiş. O onun huyu çünkü…

"—Can çıkmayınca huy çıkmaz" diyorlar.

Hırsızlığa alışmış bir insanın, elini kesmekten başka onu kurtarmanın çaresi yok... Allah bilmez mi işi?.. Öyle olsaydı;

"—Bunu çalıştırın da ekmek parasını kazansın, elini kesmeyin!" derdi.

Hapishanelerde bu kadar mahpuslar var, çıkarıyoruz dışarıya, yine ertesi gün hapishaneye giriyor. Niçin?.. Tîneti öyle.

Onun için, hırsızın elini kesmekten başka çare yok! Arabistan'da bu kadar zaman hükümdarlık yaptık, üç yüz sene mi, dört yüz sene mi; hırsızın elini bir türlü kesemedik. Hacılarımızı soyarlar, icabında keserler, parasını da alırlar, kıtır kıtır da yerlerdi helâl diyerekten.

Biz çekildik oradan. Oraya Suud denilen kendilerinden bir kavim geldi. Hırsızı yakaladı mı, çat diye elini kesiyor. Beş-on tanesinin elini kesti. Şimdi eşyaları herkesin kapısının önünde, dükkânının önünde açıkta duruyor diyorlar. Kimse el uzatamıyor.

Niçin?.. Elinin kesilmesi var, tehlike var arka tarafta... Hapse atsan olmuyor. Hapse atıyorsun, hapiste besleniyor, çıkınca gene yapacağını yapıyor. Ama eli kesildikten sonra, yapamaz. Kesik eliyle ne yapacak?..

Onun için sârikın elini kesmekten başka çare yok! Allah'ın emridir. O boş şey emretmez.

3. (*Ve lâ teznû*) "Zina da yapmayın!" Zinanın envâi çeşidi var. Hazret-i Allah Celle ve A'lâ:

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ (الاسراء:٣٢)

(*Ve lâ takrabü'z-zinâ*) "Zinâya yakın olmayın, yaklaşmayın!" (İsrâ, 17/32) diyor.

"—Bunu neden yasaklıyor, bunda ne var?"

Benzinin yanına ateş gelince nasıl parlıyor, ateşin yanında barut nasıl parlıyor. İki cins bir araya geldi miydi... Cenâb-ı Hak yaratırken ikisine de bir ilgi vermiş, alâka vermiş ki, dünyanın nizamı onunladır. O alâka olmasa, o bize varmaz, biz de onu almayız. Fakat bu alâkadan dolayı, o bize muhtac, biz de ona muhtacız. (*Lâ büdde minhünne*) "Onlarsız olmaz!" demişler, onlara ihtiyacımız var.

Binâen aleyh, onların erkeklerle karşılaşmamaları için, (*Ve lâ takrabü'z-zinâ*) "Zinâya yakın olmayın!" buyurmuş Cenâb-ı Hak. Bundan dolayı, Cenâb-ı Peygamber'e de diyor ki:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm*) [Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar.] (Nûr, 24/30)

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور: ٣١)

(*Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne min ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne*) [Mümin kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar.] (Nûr, 24/31)

Birbirlerini gördükleri vakitte gözlerini kapatsınlar! Birbirleriyle yolda giderken, nerde olursa olsun, karşılaştılar; gözlerini kapatsınlar, bakmasınlar birbirlerine...

Ondan dolayıdır ki, bizim hoca efendilerimiz camilerde hanımlara vaaz ederlerken, hafız efendilerimiz mukàbele okurlarken, önlerine bir perde asarlardı. Birbirlerini görmemek sûretiyle perde arkasından Kur'an okur, perde arkasından nasihat ederek çeker giderdi.

Belki bunu birçoğunuz bilir. Bilmeyenleriniz varsa, bu böyle

usül idi. Allah'ın emrine uygun idi. Bu Allah'ın emrine uygunluktan dolayı bu yapılıyordu.

Şimdi ise, aramızda fark kalmadı artık, o da bizden, biz de ondan diyerekten, serbestçe konuşuyoruz birbirimizle. Serbestçe görüşüyoruz birbirimizle... Bu Allah'ın emrine muhalif!

"—Hocaefendi, bu devirde de olur mu bu?"

Devirler değişmez kardeşim. İşte bak dünya, yaratıldığı günden beri hep bu dünyadır. Binâen aleyh, Allah-u Teàlâ'nın emrine ittibadan başka çaremiz yoktur.

Bugün yazdığım günahlardan birisi, bunu hepimizin bilmesi lâzım: Herhangi bir kadının, ister kocasından izin almış olsun, ister almış olmasın, sokağa süslenerek ve kokulanarak çıkması caiz değildir. Kocası izin verdiyse, kocası da günahkâr, kendisi de günahkâr... Eğer kocasının haberi olmadan hanım kendi başına çıktıysa, bu sefer hanımefendi yalnız başına günahkâr...

Ama diyeceksin ki sen:

"—Bugün nasıl olur bunun tatbiki?"

Ben tatbikinin nasıl olacağına karışmam. Allah-u Teàlâ'nın emri, Rasûlüllah'ın emri, İslâmiyet'in emri... İslâmiyet böyle yaşanılır.

Konyalı Vehbi Efendi var, meb'us idi vaktiyle. Onun bir Kur'an tefsiri var, 15 ciltten ibaret. Eski yazısı da var, yeni yazısı da var. Onun bir de *Kur'an Ahkâmı* diye bir kitabı var. O *Kur'an Ahkâmı* olan kitabında kadınlarla erkeklerin halini benzetmek üzere şöyle demiş:

"—Kar, kışın yağıyor buz gibi. Arkasından lodos gelir, güneş açar. Güneş açtığı vakitte, lodos geldiği vakitte, o kar dayanabilir mi?.. Erir gider. O nasıl erir giderse, kadınla erkek de karşılaştığı vakitte, böyle erir giderler."

İçeride Allah-u Teàlâ'nın yarattığı bir kuvvet var ki, şehvet kuvvetidir. O şehvet kuvveti daha doğuşta bize verilir. Onu vermese, memeyi arayamayız. Memeyi aramamız ve oradan karnımızı doyurmamız o şehvetin eseridir. Acıkınca basarız

bağırmayı; ağlarken, sussun diye o da memeyi verir, doyururuz karnımızı.

Demek ki, bu ezelde verilmiş bir kuvvet. Bu kuvvetin önüne geçmenin imkânı yok. Barutu ateşin yanına koyduğun vakitte, patlamasın dersen, mümkün mü?.. Patlayıp yanacak orda... Benzin ateşi gördüğü vakitte, yanmaması mümkün mü?.. Değil, yanacak. Öyleyse kadınla erkek yan yana geldi miydi, yanacak. Nasıl yanacak?.. Bilmem orasını artık. Onun için;

"—Zinâya yaklaşmayın!" buyruluyor.

Şimdi, buradaki kabahatimizi öğrenebildik mi bilmem: Hanımlarını sokağa çıkmasına izin veren erkekler, kendileri de mes'ul... Niçin?.. Sabahleyin yahut akşamüstü, evinin ihtiyaçlarını bir erkek kendisi görüp de getiremez mi?..

Her tarafa paraları harcıyoruz. Bakkala veririz parayı, alırız bakkaldan; manava veririz parayı, alırız manavdan; getiririz, evimize bırakırız. Kendimiz getiremeyeceksek, hamala veririz, getirttiririz evimize... Evimizde hanımımız da onu, akşama ne lâzımsa yapar; sokağa çıkmağa lüzum kalmaz.

Giyilecek şeyleri de bunun gibi, çarşıdan pazardan evimizin tedarikini kendimiz yapmak mecburiyetindeyiz. Yoksa hanımımız ister genç olsun, ister yaşlı olsun, çarşıya pazara yolladığımız vakitte, genç delikanlının karşısına geçip de, "Şunu vermez misin, bunu vermez misin?" deyip de, orda saatlerce çene çalması yakışır mı dersiniz?..

Ama, "Bugün artık herkes meydanda... Artık lüzum mu var bunları söylemeğe?" dersen, orası benim şeyimin haricinde... Müslümanlığın usûlü bu! Allah affetsin kusurlarımızı...

Onun için, diyor ki birçok kimse:

"—Hocaefendi, ben bu kadar zamandan beri sofuluk taslarım, tesbih çekerim, dervişlik de yaparım ama, hiçbir şey anlamadım?"

Nereden anlayacaksın bu kadar günahın altında?.. Sofuluk, dervişlik, hepsi iki hattın birleşmesiyle oluyor. İki hat birbiriyle müsâvî olmazsa, olmaz o iş... Hem bir tarafta günah, hem bir

tarafta sofuluk; o olmaz. “Bu ne perhiz?” derler o zaman.

4. (*Ve lâ taktülû evlâdeküm*) “Evlatlarınızı öldürmeyin!” Zaman-ı cahiliyette öldürürlermiş hani...

Onların öldürmeleri, bugünkü ölümden daha hayırlıdır. Çünkü o günkü ölümden, ölen mes’ul değil; kurtulacak, belki cennete de gidecek... Fakat bugün dinsiz olarak yetişmek, kâfî.

Allah’ın dinini, bize verdiği dîn-i İslâm’ı bilmiyor, ahkâmını bilmiyor, inanmıyor da... Bu ruhen ölmüştür. Cisimlerin kıymeti yoktur. İnsan cismiyle insan değil, ruhuyla insandır. Cisimlerimizle hayvân-ı nâtıkız, hepimize hayvan derler. O hayvanla bizim aramızdaki fark pek cüz’îdir. O başını eğerek yer, biz de elimizle, ağzımızla yeriz.

Ama beden itibariyle hepimiz bir hayvanız. Ancak insanlık ruh ile ayrılır. Eğer o ruhta iman yok ise, Allah’a inanç yok ise; onun cesedinde hiç hayır yoktur. Onun için, Akif (Rh.A) ne güzel söylüyor:

Ne irfandır veren ahlâka yükseklik, ne vicdandır;
Fazîlet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Yüreklerden çekilmiş farz edilsin havfı Yezdân’ın;
Ne irfânın kalır te’sîri kat’iyyen, ne vicdânın!

Allah’tan korkmayan adamda ne fazilet ararsın?..

Yazdığım günahlardan sonuncusu, daha arkası var ya... Belki bugün onu söylemek, mes’uliyeti de mûcib olur. Çünkü seçim devri... Seçim devrine taalluk ettiği için söyleyeceğim söz zararlı olur. Onun için bunu seçimden sonra söyleriz inşaallah...

5. (*Ve lâ te’tû bi-bühtânin tefterûnehû beyne eydîküm ve ercüliküm*) O da ayrı bir dert... İşte bunlar hep Allah korkusunun icabları. Allah’tan korkmazsan herkese iftira da edersin, yalan da söylersin, bühtan da edersin, istediğini yaparsın.

Fakat Allah korkusu olunca, gönlüne düşünce, insan ağzından

çıkan sözü dirhemle söyler.

6. (*Ve lâ ta'sùnî fî ma'rûfin*) "Benim emrettiğim şeylerin hiçbirisine isyan etmeyeceğinize dair söz verin!" İslâm oluyoruz ya, Peygamberin karşısına çıktık. O da bize diyor ki: "Böylece söz verin bana!.."

Namaz, oruç, zekât, hac, bütün İslâmî emirler ve bunların yanında günahlardan da kaçmak... "Hayırları yapacağınıza ve şerlerden de sakınacağınıza dair söz verin!"

(*Femen vefâ minküm feecruhû ale'llàh*) "Bunu kim tatbik ederse, ecri Allah'a mahsustur. O verecek mükâfâtını, benden bir şey istemeyin!" buyuruyor Peygamber Efendimiz. Ecri Allah'tan.

(*Ve men esàbe min zâlike şey'en feuhize bihî fi'd-dünyâ*) "Kim de bir kabahat yaptı, yakalandı. Sopa yedi, hapse girdi, neyse bir ceza verildi. (*Fehüve lehû keffâratün*) Bu cezası onun için bir keffârettir." O günahın cezasını dünyada çekmiştir, ahirette bir daha çekmeyecektir. Dünyada çektiğinden dolayı, ahirette ikinci bir cezaya uğramaz. (*Ve tuhûrun*) Onun için temizliktir."

(*Ve men seterahu'llàh*) "Dünyada iken o kabahat saklı kaldı, gizli kaldı, meydana çıkmadı. (*Fezâlike ila'llàh*) O da Allah'ın emrine bağlıdır. (*İn şâe azzebehû*) İsterse azab eder, (*ve in şâe gafera lehû)* isterse mağfiret eder." O da Allah'ın bileceği iş.

b. Sizin Zenginliğinizden Korkarım!

Beyhakî, Ebû Nuaym ve İbn-i Asâkir Abdullah ibn-i Havle RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber Efendimiz yemin ederek söylüyor, diyor ki:[35]

---

[35] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.179, no:18390; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.3; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.135, no:2295; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.114, no:941; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.270; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.73; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.313, no:10364; Abdullah ibn-i Havâle RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.371, no:31785; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.105, no:150.

أَبْشِرُوا ، فَوَاللَّهِ لأَنَّا بِكَثْرَةِ الشَّيْءِ أَخْوَفُ عَلَيْكُمْ مِنْ قِلَّتِهِ ؛ وَاللَّهِ لاَ يَزَالُ هَذَا الأَمْرُ فِيكُمْ ، حَتَّى يَفْتَحَ لَكُمْ أَرْضَ فَارِسَ ، وَ الرُّومِ ، وَأَرْضَ حِمْيَرَ ؛ وَحَتَّى تَكُونُوا أَجْنَاداً ثَلاَثَةً: جُنْداً بِالشَّامِ ، وَجُنْداً بِالْعِرَاقِ ، وَجُنْداً بِالْيَمَنِ ؛ وَحَتَّى يُعْطَى الرَّجُلَ الْمِائَةَ ، فَيَتَسَخَّطَهَا

(الحسن بن سفيان ، حل. عن عبد الله ابن حوالة)

RE. 7/1 (*Ebşirû, feva'llàhi leene min kesreti'ş-şey'i ahvefü aleyküm min kılletihî; va'llàhu lâ yezâlü hâze'l-emru fîküm hattâ yefteha leküm arda fârise, ve'r-rûm*, *ve arda himyere; ve hattâ tekûnû ecnâden selâseh*: *Cünden bi'ş-şâm*, *ve cünden bi'l-ıràk, ve cünden bi'l-yemen*; *ve hattâ yu'ta'r-racüle el-miete*, *feyesehhatahâ*.)

(*Ebşirù*) Sevinin, müjdeler olsun! (*Feva'llàhi leene min kesreti'ş-şey'i ahvefü aleyküm min kılletihî*) "Ben sizin için bir şeyin azlığından ziyade, çokluğundan çok korkarım." Niçin?.. Yoklukta iken çaresizsin, yapamazsın. Kötülüğe gidemezsin, kötü şeyleri kullanamazsın, israf yapamazsın. Birçok imkânsızlıklar var... İmkânsızlıklar dolayısıyla yapamazsın.

Fakat imkânlar bollandığı vakitte, kötülükler çoğalır. İşte her evin tepesinde on tane, yirmi televizyon direği dikili... Ondan sonra, ne kadar fesada müteallik şeyler varsa, hepsi var. İmkân var çünkü. Gidilir, gelinir, her şeyler olur.

Demek ki, imkânsızlık da bir devlet. Bolluktan korkarım diyor Cenâb-ı Peygamber. Biz de istiyoruz ki; hep bolluk olsun, rahat edelim, her şey zevkimize, sefamıza uygun olsun... Ama günahlara dalmışız, o aklımızın işi değil.

Yine buyuruyor ki: (*Va'llàhu lâ yezâlü hâze'l-emru fîküm hattâ yeftehu'llàhu arda fârise ve'r-rûm*) Bu, o zamanki hale göre söyleniyor, darlık vakti. "Bir vakit gelecek ki, siz Acem arzını, Rum diyarını fethedeceksiniz. İslâmiyet genişleyecek, Acemistan

ve Rum diyarları elimize geçecek, İslâm'la müşerref olacaklar. (*Ve ardu himyerin*) Ve Yemen'deki arazi sizin elinize geçecek."

Bunlar olmuştur. Bugün buraları, her taraf müslümanlıkla müşerref oldu el-hamdü lillâh. (*Ve hattâ tekûnû ecnâden selâseh*) "Üç bölük olacaksınız. (*Cünden bi'ş-şâm*) Bir bölüğünüz Şam'da olacak. (*Ve cünden bi'l-ıràk*) Bir ordu da Irak'ta olacak. (*Ve cünden bi'l-yemen*) Bir ordu da Yemen'de olacak."

(*Ve hattâ yu'ta'r-racüle el-miete dînâr*) "O kadar bolluk olacak ki, genişlik olacak ki, bir adama yüz tane dinar verilecek; (*fe yetesahhatehâ*) adam kızacak, 'Bu da para mı, bu kadarcık para da verilir mi?' diye almayacak."

Allah affetsin kusurlarımızı... "Bu bolluğun gelişinden korkarım ben sizin için; azlıktaki halinizden değişirsiniz, azıtırsınız." demek.

c. Allah'ın Kullarını Göstermesi

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce ve Ebû Nuaym Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[36]

أَبْشِرُوا يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ ، أَبْشِرُوا هَذَا رَبُّكُمْ ، قَدْ فَتَحَ عَلَيْكُمْ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ السَّمَاءِ ، يُبَاهِي بِكُمُ الْمَلَائِكَةَ ، يَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي ، قَضَوْا فَرِيضَةً ، وَهُمْ يَنْتَظِرُونَ أُخْرَى (حم. ه. طب . حل . عن ابن عمرو)

RE. 7/2 (*Ebşirû yâ ma'şere'l-müslimîn, ebşirû hâzâ rabbüküm, kad feteha aleyküm bâben min ebvâbi's-semâ, yübâhî bi-kümü'l-melâikeh, yekùlü: Ünzurû ilâ ibâdî, kadav farîdaten, ve hüm yentazırûne uhrâ.*)

(*Ebşirû yâ ma'şere'l-müslimîn*) Cenâb-ı Peygamber bizi tebşir ediyor: "Müjdeler olsun ey müslüman cemaati! (*Ebşirû hâzâ rabbüküm, kad feteha aleyküm bâben min ebvâbi's-semâ'*) Cenâb-ı hak semâ kapılarını açmış, nazar ediyor."

Hâşâ, Cenâb-ı Hak bir yerdeymiş de, kapıyı açıyormuş gibi anlaşılmasın; bunu bize başka türlü bildirmenin imkânı yok, bu tabiri kullanmışlar. Yoksa Cenâb-ı Hak kapı açmağa, pencere açmağa, bakmağa ihtiyacı yok! Hepimizin halini her an, her yerde görüyor. Onun içi Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[37]

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ ، أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللهَ مَعَكَ حَيْثُمَا كُنْتَ

---

[36] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.24, no:793; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.186, no:6750; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.54; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.368, no:2365; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.325, no:19087; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.109, no:157.

[37] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.336, no:8796; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.305, no:535; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.124; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.225, no:204; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.37, no:66; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.194, no:3971.

(طب. حل. عن عبادة بن الصامت)

RE. 76/9 (*Efdalü'l-îmân, en ta'leme ennallàhe meake haysü mâ künte*) "İmanın en efdali, sen nerede olursan ol, Allah-u Teàlâ'nın seninle beraber olduğunu bilmendir."

Sen nerede oluyorsun?.. Dağda, bayırda, hiç kimsenin olmadığı yerde ama, Allah seninle beraber. Yaptığın her hayrı da görer, her şerri de görür. Elini hayra mı uzatıyorsun, şerre mi uzatıyorsun? Gözün nereye bakıyor, nereye bakmıyor?.. Bunların hepsini Allah-u Teàlâ bilâ-vâsıta bilir, vasıtaya lüzüm yok.

(*Yübâhî bi-kümü'l-melâikeh*) Cenâb-ı Hak meleklere hitâb eder: "Ey meleklerim! Vaktiyle insanoğlunun yaratılışından nâşi, siz bana şöyle şöyle demiştiniz. Şimdi bakın benim kullarıma! Şu ibadethanelerde toplanmışlar da, nasıl benim Peygamberimin sözlerini dinliyorlar, hitâbını dinliyorlar!" diyerekten, onunla mübâhat eder.

Öğünmek Cenâb-ı Hakk'a isnad edilmez de... "Bakın görün! Çünkü siz meleksiniz, sizde şehvet yaratmadım, sizde ihtiyaç yaratmadım. Sizin vazifeniz ibadet tâat; onun için yarattım. Sizi başka bir şey bilmezsiniz, aklınız da ermez. Bunlara hem şehvet verdim, hem gazab verdim, şunu da verdim, bunu da verdim; bir çok muzır sıfatları var üzerlerinde... Onunla beraber, bak benim divanıma gelmişler bunlar!..

Üzerlerinde bir de şeytan var bunların... Bir de düşmanları var cinslerinden... Onlara karşı yine gelmişler, el bağlamışlar, karşımda, benim divanımda duruyorlar. Görün şunları bir kere!.. Eğer sizlerde de o şehvet olsaydı, sizler de meleklikten elbette çıkardınız."

(*Ünzurû ilâ ibâdî*) "Şu benim kullarıma bakın, ey meleklerim! (*Kadav farîdaten, ve hüm yentazırûne uhrâ*) Bir farzı eda ettiler de sonrakini bekliyorlar."

Öğleyi kıldılar da ikindiyi bekliyorlar... İkindiyi kıldılar da akşamı bekliyorlar... Akşamı kıldılar da, yatsıyı da kılalım

diyorlar, bekliyorlar...” Camide beklemek şart değil de, vakti bekliyorlar ki, “Akşam vakti gelsin de, camiye gidelim... Yatsı olsun da, camiye gidelim...” diye böyle intizar halindedirler.

Allah onların arasına bizleri de kabul etsin inşaallah...

d. Ashab-ı Suffe’yi Müjdelemesi

Hatîb-i Bağdâdî, Deylemî ve Sülemî Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[38]

أَبْشِرُوا يَا أَصْحَابَ الصُّفَّةِ فَمَنْ بَقِيَ مِنْ أُمَّتِي عَلَى النَّعْتِ الَّذِي أَنْتُمْ

[38] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.276, no:7240; Sülemî, *Erbaîn fi’t-Tasavvuf*, c.I, s.4, no:1; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.467, no:16577; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.I, s.107, no:155.

عَلَيْهِ رَاضِيًا بِمَا هُوَ فِيهِ فَإِنَّهُ مِنْ رُفَقَائِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ (خط. والديلمي ،
وابو عبد الر حمن السلمى فى سنن الصوفية عن ابن عباس)

RE. 7/3 (*Ebşirû yâ eshàbe's-suffeh*) Ashab-ı Suffe'yi tebşir ediyor Cenâb-ı Peygamber. Ashab-ı Suffe, fukarâ-i müslimînin o devirdeki talebeleri, o devrin askerleri... Görmüşsünüzdür, Peygamberimizin türbesinin arkasında, bu kadarcık bir yer var; orası Ashab-ı Suffe'nin yeri idi, orada otururlardı. Bu kadarcık yerde ekseriyetle yetmiş kişi bulunurdu. Dört yüze kadar bulunduğu oluyor da, yetmiş kişi her zaman orda hazır bulunuyor. Ebû Hüreyre de onların içerisinde...

Onlar fakirlikleriyle beraber, çok da yüksek insanlar. Kıymetleri itibariyle herkesten yüksek. Diğer zengin müslümanlar var ya, onların da üstünde bir müslüman sıfatına sahipler. Onların halinin kıymetini onlara duyurmak için, onlara diyor ki:

"Ey Ashàb-ı suffe, size müjdeler olsun! (*Femen bakıye min ümmetî ale'n-na'ti'llezi entüm aleyhi râdıyen bimâ hüve fîh*) Siz bugün bir tas çorbaya, veyahut bir tas süte, veyahut birkaç hurmaya kanaat ederekten, razı olup da oturuyorsunuz burda... 'Bizim de işimiz var, gücümüz var, biz de gidelim, çalışalım, çabalayalım, rahat rahat yiyelim, içelim!' demiyorsunuz da, burda benim huzurumda oturuyorsunuz. Benim sözlerimi dinliyorsunuz, bu dinlediklerinizi ezberleyip, başkalarına söylemeye çalışıyor-sunuz."

Okumak bilmeyenler de öğrenmeye çalışıyor orada. Muharebe filân olacak olduğu vakitte, en öne onlar gidiyor. Hazır çünkü... Dışarıdaki insanlara haber verip de toplamak, bir zamana muhtaç... Onlara haydin dedi mi, hepsi birden harbe gidiyor; hazır kuvvet...

"Sizin bu halinize razı olup da, kıyamete kadar gelecek ümmetimin içinde böyle sizin gibi olanlar olursa; (*feinnehû rufekàî yevmel-kıyâmeh*) onlar yarın yevm-i kıyamette benim refîkim

Ashab-ı Suffe'nin Yeri, Mescid-i Nebevî

olacaklar."

Cenâb-ı Peygamberle refîk olmak, nasıl bir devlete mazhariyettir. Ama bunu yapabilmek, her babayiğidin harcı değildir. Allah bizi de affetsin de, Peygamber'e refik olacak kullarının arasına bizleri de kabul etsin... Kusurlarımız çok ama, o bağışlayıcıdır.

e. Kur'an'a Sarılın!

İbn-i Ebî Şeybe, Taberânî ve İbn-i Hibbân, Ebû Şureyh el-Huzâî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[39]

---

[39] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.329, no:122; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.188, no:491; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.125, no:30006; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.327, no:1942; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.175, no:483; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.282, no:2302; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.235, no:899; Ebû Şüreyh el-Huzâî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.329, no:940.

أَبْشِرُوا ، أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَنِّي رَسُولُ اللهِ ؟ فَإِنَّ هٰذَا

الْقُرْآنَ سَبَبٌ ، طَرَفُهُ بِيَدِ اللهِ ، وَطَرَفُهُ بِأَيْدِيكُمْ ؛ فَتَمَسَّكُوا بِهِ ، فَإِنَّكُمْ

لَنْ تَضِلُّوا ، وَلَنْ تَهْلِكُوا (ش. حب. طب. عن أبي شريح الخزاعي)

RE. 7/4 (*Ebşirû, e leyse teşhedûne en lâ ilâhe illa'llàh, ve ennî rasûlü'llàh? Feinne hâze'l-kur'âne sebebün, tarafuhû bi-yedi'llâhi ve tarafuhû bi-eydîküm; fetemessekû bihî, feinneküm len tadillû, ve len tehlikû.*)

(*Ebşirû e leyse teşhedûne en lâ ilâhe illa'llàh, ve ennî rasûlü'llàh*) "Siz bunu demiyor musunuz, Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim onun rasûlü olduğuma şehadet etmiyor musunuz?" Ediyoruz. "Öyle ise size müjdeler olsun!"

(*Feinne hâze'l-kur'ân, sebebün*) "Şunu iyi biliniz ki, şu Kur'an-ı Azîmüşşan bir sebebdir. (*Tarafuhû bi-yedi'llâh*) Bunun bir ucu Allah-u Teàlâ'nın elindedir." Bilmem, bunu anlatmak zor.

Biz Kâbe'ye gittik. Kâbe —görüyorsunuz işte— 10 metreden fazla yükseklikte bir bina... Dediler ki bize:

"—Bakın bakalım, şu Kâbe'yi ne kadar göreceksiniz?.."

Kimisi dedi 10 metre, kimisi dedi 20 metre, kimisi dedi 15 metre...

"—Göremiyorsunuz, bunun yüksekliği ta Arş'a dayanır." dediler.

Ama biz, o mâneviyat gözümüz olmadığı için, ancak şekli görebiliyoruz. Şekilde ne, ise o kadar. Onun yukarıya doğru uzandığından haberimiz olmuyor.

"—İyi bakın, gözlerinizi silin de öyle bakın! Arş'a dayanır." dediler.

Şimdi elimizdeki Kur'an öyle bir Kur'an'dır ki; (*Tarafuhû bi-yedi'llâh*) "Bunun bir ucu Allah-u Teàlâ'nın elinde... Bir ip farz ediniz, uzun bir ip. Bir ucu Allah-u Teàlâ'nın elinde. (*Ve tarafuhû*

bi-yediküm) Bir ucu da sizin elinizde…"

Misâldir. Bize anlatmak için böyle söylenmiş. Bu Allah-u Teàlâ'nın kitabı, bize verilmiş el-hamdü lillâh... Biz bununla amel ettiğimiz müddetçe, Allah-u Teàlâ bizden razı olur. Ama biz ameli terk edersek, o Kur'an'ı bırakmış oluruz ki, sebep elimizden gider. İpe tutunduğumuz vakitte, gözümüz görmese dahi, ip vasıtasıyla gideriz gideceğimiz yere... İpin ucu nereye bağlıysa, oraya kadar o ipten tutunarak gideriz. İpi bıraktık mı, yolu şaşırırız. Denize mi düşeceğiz, batağa mı düşeceğiz, nereye düşeceksek düşeriz; çünkü gözümüz yok...

Binâen aleyh, Kur'an-ı Azîmüşşan öyle bir iptir ki, bir ucu Allah-u Teàlâ'nın elinde... Celle ve A'lâ... Bir ucu da bizim elimizde. Bunu bıraktığımız vakit, tehlikeye gittik. Elimizde durduğu müddetçe, selâmete gideriz inşaallah...

(*Fetemessekû bihî*) "Öyleyse, Allah-u Teàlâ'nın kitabı olan Kur'an-ı Azîmüşşan'ın emirlerine imtisâl edin!"

Bugün yazdığım dokuz yüzü bulan günahlar, o evâmîr-i ilâhînin altından çıkarılmış olan günahlardır. Çünkü 6600 ayetin bin tanesi evâmire ait... Bin tane evâmir var, bin tane de nevâhi var. Onların içinden ulemamız istinbat etmişler, çıkarmışlar; "Bunlar günahtır, yapmayınız!" demişler; "Bunlar da sevaptır, yapınız!" demişler. Bizim aklımız ermez tabii.

Allah-u Teàlâ lütf u keremiyle, bizleri de sevapları işleyen, günahlardan da kaçınan kullarından eylesin...

Binâen aleyh, Cenâb-ı Peygamber diyor ki: (*Fetemessekû bihî*) "Allah'ın kitabına sıkı tutunun! (*Feinneküm*) Siz Allah-u Teàlâ'nın kitabını sıkı tuttuğunuz müddetçe, (*len tadillû*) dalâlete düşmezsiniz; (*ve len tehlikû*) helâke de gitmezsiniz. (*Ba'dehû ebedâ.*) Ebediyyen ne felâkete düşersiniz, ne de dalâlete düşersiniz, o elinizde olduğu müddetçe..."

Onun için, bugün misafirlerimiz var idi. Bu mezhebler hakkında ihtilaflar oluyor ya, hadis-i şerifte:[40]

---

[40] *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.136, no:28686; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.40, no:874.

اِخْتِلاَفُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ (نصر المقدسي في الحجة والبيهقي في الرِّسالةِ الأشعرية)

(*İhtilâfü ümmetî rahmetün.*) "Ümmetimin ihtilâfı rahmettir." buyruluyor. Bu rahmetten dolayıdır ki, eski devirde hacı ne kadar kalabalık olursa olsun, hiç sıkıntı çekmezdi.

Şimdi Harem-i Şerif mahdut bir mıntıka... Dört mezhebin cemaatini birden sokuyoruz Harem-i Şerif'in içerisine... Tabii dört mezhebin cemaati yer bulamıyor. Halbuki, eski zamanda olduğu gibi, bizim devirlerimizde olduğu gibi olsa; meselâ, en evvel Şâfîîler kılar namazı... Sabahleyin ezan okunur okunmaz, "*Allahu ekber!*" der, namaza dururlar. Ezanı da geç okumazlar, imsak biter bitmez ezanı okurlar. Hatta onlar, ezan okununcaya kadar da yiyorlar. Topu dinlemiyorlar, "Hazret-i Peygamber'in emri var, ezan okununcaya kadar yenir." diyorlar, yiyorlar mükemmel surette... Biz imsakta keseriz, onlar kesmiyorlar.

Ezan okunur okunmaz, kameti getirip namaza duruyorlar. Arada beş dakika fark ya oluyor, ya olmuyor. Orda meselâ, farz ediniz ki yüzbin kişi... Dörde böl yüz bini, yirmi beşbin kişi... Yirmi beş bin kişi girer içeriye, rahat rahat namazını kılar, çıkar gider.

Arkadan Mâlikîler gelir, onlar da kılar namazını, çıkar gider... Sıkışmak yok, tepişmek yok, kakışmak yok, serbest içerisi... Arkadan Hanbelî gelir, o da kılar gider.

Biz Hanefîler, İmamımızın ictihadı, "Geç kılmak efdaldir." demiş, cemaatin çokluğu için, cemaat gelsin diye. Çünkü, erken vakitte gelecek cemaat az olur. Ama biraz gecikti miydi, cemaat çoğalır. Onun için, "Namaz geç olsun varsın, cemaat çoğalsın." demiş.

En sonra da biz gideriz, bakarız içeride kimse yok... Biz de güzel güzel namazımızı kılarız, çıkarız dışarıya.

Şimdi bu ihtilafı ümmetîyi kaldırdılar ortadan; hep beraber olsun... Hep beraber olsun, güzel ama, bu tepişmeyi, boğuşmayı ne yapalım, ezilmeyi ne yapalım?.. Ne kadar insanlar muzayakada, sıkışmada kalıyorlar, ölenler oluyor.

Dedim ki, "Bunu böyle yapacaklarına, şu dilleri birleştirseler ya bakalım!.. Biri İngilizce konuşur, öteki Almanca konuşur, öteki Fransızca konuşur... Biz meselâ, İngiltere'ye gitsek, şaşırır kalırız. Ama dillerimiz bir olsa, nereye gitsek rahat ederiz:

"—Otel nerede, ekmek nerede?" diye hepimiz derdimizi güzel anlatırız.

Ama bu Allah-u Teàlâ'nın bir hikmeti…

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَا كُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَا كُمْ شُعُوبًا

وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوا شعوبًا وقبائل لتعارفوا (الحجرات:١٣)

(*Yâ eyyühe'n-nâsü innâ haleknâküm min zekerin ve ünsâ ve cealnâküm şuùben ve kabâile li-teàrafû*) [Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık.] (Hucurat, 49/13)

Onda da Cenâb-ı Hakk'ın bir hikmeti var. Bunların hepsine akıl erdirmeğe, elbette beşerin tâkati yetmez.

Binâen aleyh, lisanları birleştirmek nasıl mümkün değilse, mezhebleri birleştirmek de o kadar batıl bir şeydir. O bugün kuvveti sayesinde yaptı bugün onu ama, Allah'ın emrine muhaliftir yaptığı iş... Müslümanları müzâyakaya sokuyor.

Meselâ, bir Müzdelife yeri var. Müzdelife yerinde bugün bir milyon-iki milyon hacı dönüyor, iki dağın arası... Geniş bir mıntıka da değil öyle, ki insanlar dağılsın, rahat olsun. O da yok... O dar mıntıkanın içerisine sıkışıyor. Dört mezhebin dördü de ordan aynı saatte hareket edince, bir dar mıntıkaya geliniyor ki, ordan geçmek mecburiyetinde... Bir milyon insanı, ordan geçir bakalım bir anda... Mümkün oluyor mu?.. İkindi oluyor, hâlâ

vesâit yürümüyor.

E bu dört mezhebin üzerinde olsa... Şâfiî erkenden çekilip gidiyor. Arkasından Mâlikî çekilip gidiyor. Arkasından Hanbelî çekilip gidiyor. Ondan sonra kala kala biz kalıyoruz, bize de yol dar geliyor gene... Niçin?.. O rahmet-i ilâhiyeden istifade edilsin diyerekten.

Binâen aleyh, siz Kur'an-ı Azîmüş-şân'a yapıştığınız müddetçe ki, Peygamber SAS'in bütün emirleri Kur'an'dan ibarettir. Kendisinden hiçbir şey söylememiştir.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى . اِنْ هُوَ اِلاَّ وَحْيٌ يُوحٰى (النجم:٣-٤)

(*Ve mâ yantıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhâ.*) [O arzusuna göre de konuşmaz. Onun konuşması, ancak bildirilen bir vahiy iledir.] (Necm, 53/3-4)

Kur'an nasıl vahiyse, Peygamber Efendimiz'in sözleri de aynı vahiydir. Binâen aleyh, onun mezâhib hakkında olan ihtilafın...

Niçin canım? Kanı akan adama demiş ki, "Kıl namazını!" Asker yaralanmış harbde, kanı akıyor. Diyor: "Kıl namazı!" Şafiî demiş ki: "Bak, kanı akarken kılınıyormuş namaz. Öyleyse kanın akması abdesti bozmaz." demiş.

İmam-ı Azam da demiş ki: "Cenâb-ı Peygamber buyurdu ki: Yedi şey abdesti bozar. Vücuttan kan akınca, abdest bozulur." demiş.

İkisinde de rahmet var canım... Binâen aleyh, siz mezhebleri birleştirmeğe çalışmayın da, Peygamber'in sözüne sıkı sarılın! Peygamber'in sözü Allah'ın sözüdür. Allah'ın kitabına iyi yapışın! O zaman ne dalâlete düşersiniz, ne de felâkete düşersiniz.

Bugün radyo söylüyor: Avrupa'da bir sıcak varmış ki, sular bile kurumuş. Kudret-i ilâhî ile oynanılmaz! Tabiat diyor; tabiat değişmez, tabiatta değişiklik olmaz, aynı hadise aynı şekilde yürür. Derece 28... 28'dir daimâ, 27'ye de inmez, 29'a da çıkmaz.

Tabiatın iktizâsıdır. Bir iniyor, bir çıkıyorsa, tabiatın işi değil o... Onu kullanan var. Kim?.. Allah... Bak bir tarafı soğuk, bir tarafı yanıyor hararetten, sular bile kurumuş. Mahsul de kuruyor bu arada. Onun için tehlike büyük. Azıcık ders alsınlar inşaallah.

Tabiatın icabı demek kolay, ama biraz mantıkına vurmak lâzım insanın ki, "Acaba tabiatın icabı mıdır bu, yoksa Allah Celle ve A'lâ'nın isteği üzerine midir?.."

f. Fakirlere Müjde

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvûd, Beyhakî ve Ebû Ya'lâ Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[41]

أَبْشِرُوا يَا مَعْشَرَ صَعَالِيكِ الْمُهَاجِرِينَ ، بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ،

تَدْخُلُونَ قَبْلَ أَغْنِيَاءِ النَّاسِ بِنِصْفِ يَوْمٍ ، وَذَلِكَ خَمْسُمِائَةِ سَنَةٍ

(حم. د. عن أبي سعيد)

RE. 7/6 (*Ebşirû yâ ma'şere saàlîki'l-muhâcirine, bi'n-nûri't-tâmmi yevme'l-kıyâmeti, tedhulûne'l-cennete kable ağniyâi'n-nâsi bi-nısfi yevmin, ve zâlike hamsü mieti senetin.*)

(*Ebşirû yâ ma'şere saâlikel-muhâcirîn!*) Saàlîkil-muhâcirîn diyerekten, Mekke-i Mükerreme'den İslâm olaraktan Medine'ye hicret etmiş olan, ashàb-ı suffenin olduğu yerde bir süte, bir hurmaya kanaat edip, oturup, Peygamber SAS'in emrine itaat eden, sözlerini dinleyen kimselere deniyor ki, onları Rasûlüllah SAS müjdeliyor:

---

[41] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.85, no:3181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.63, no:11622; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.382, no:1151; Mizzî, Tehzîbü'l-Kemâl, c.XXII, s.477, no:4559; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.335, no:10492; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.467, no:16576; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.109, no:158.

"Sizi tebşir ederim, müjdelerim!" Ne ile?.. (*Bi'n-nûri't-tâmmi yevme'l-kıyâmeh*) "Kıyamet gününde size öyle tam bir nur verilecek ki, o nur alem için bir nur olacak. (*Tedhulûne'l-cennete kable ağniyâi'n-nâsi bi-nısfı yevmin*) Siz o nur sayesinde, nâsın zenginlerinden yarım gün evvel cennete gireceksiniz. (*Ve zâlike hamsümieti seneh*) O yarım gün, dünya senesi ile beş yüz senedir."

"Bir günü bin sene; yarım gün olunca, siz zenginlerden beş yüz sene evvel cennete gireceksiniz. Ey saàlîkil-muhâcirîn, sizi böyle bir nurla tebşir ederim! Bugün sıkıntıları çekiyorsunuz ama, korkmayın, yarın saadet sizin, selâmet de sizin!"

Bunun altında Mehdî'ye ait bir hadis var. Uzun bir hadistir ama, kısacık okuyayım da, gelecek derste bunu izah ederiz.

g. Mehdî'nin Özellikleri

Ahmed ibn-i Hanbel ve Bâverdî Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[42]

أَبْشِرُوا بالمَهْدِي ، رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ ، مِنْ عِتْرَتِي ، يَخْرُجُ في اخْتِلاَفٍ مِنَ النَّاسِ وَزَلْزَالٍ ، فَيَمْلأُ الأَرْضَ قِسْطًا ، وعَدْلاً ، كَمَا مُلِئَتْ ظُلْمًا ، وجَوْرًا ؛ ويَرْضى عَنْهُ سَاكِنُ السَّمَاءِ ، وسَاكِنُ الأَرْضِ ؛ ويَقْسِمُ الْمَالَ صِحَاحًا ؛ قَلُو: وَمَا صِحَحًا ؟ قَالَ: بالسَّوِيَّةِ ، ويَمْلأُ قُلُوبَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ غِنًى ، ويَسَعُهُمْ عَدْلُهُ ؛ حَتَّى أَنَّهُ يَأْمُرُ مُنَادِيًا ، فَيُنَادِي: مَنْ لَهُ حاجَةٌ إِلَيَّ ؟ فَمَا يَأْتِيهِ إلاَّ رَجُلٌ واحِدٌ يَأْتِيه ، فَيَسْأَلُهُ ، فَيَقُولُ : ائْتِ السَّادِنَ ، حَتَّى يُعْطِيَكَ ، فَيَأْتِيهِ ؛ فَيَقُولُ: أَنَا رَسُولُ المَهْدِي إِلَيْكَ لِتُعْطِيَنِي مَالاً ، فَيَقُولُ : احْثِ ، فَيَحْثِي ، وَلاَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَحْمِلَهُ ، فَيُلْقِي حَتَّى يَكُونَ قَدْرَ مَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَحْمِلَهُ ؛ فَيَخْرُجُ بِهِ فَيَنْدَمُ فَيَقُولُ: أَنَا كُنْتُ أَجْشَعَ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ نَفْسًا ؛ كُلُّهُمْ دُعِيَ إِلَى هَذَا الْمَالِ ، فَتَرَكَهُ غَيْرِي ، فَيَرُدُّ عَلَيْهِ ، فَيَقُولُ : إِنَّا لاَ نَقْبَلُ شَيْئاً أَعْطَيْنَاهُ ؛ فَيَلْبَثُ في ذَلِكَ سِتًّا ، أو سَبْعًا ، أَوْ ثَمَانِيًا ، أَوْ تِسْعَ سِنِينَ ، ولاَ خَيْرَ في الحَيَاةِ بعدَهُ (حم.

[42] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.37, no:11344; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.610, no:12393; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.261, no:38653; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.100, no:146.

والباوَرْدِي عن أبي سَعِيدٍ)

RE. 7/7 (*Ebşirû bi'l-mehdî, racülün min kureyşin, min itretî, yahrucü fî ihtilâfin mine'n-nâsi ve zelzâlin, feyemleü'l-arda kıstan ve adlen, kemâ müliet zulmen ve cevren; ve yerdâ anhü sâkinü's-semâi, ve sâkinü'l-ardi, ve yaksimü'l-mâle sıhâhan; kàlû: Ve mâ sıhâhu? Kâle: Bi's-seviyyeti; ve yemleü kulûbe ümmeti muhammedin gınen, ve yeseuhum adlühû;*

Hattâ ennehû ye'mürü münâdiyen, feyünâdî: Men lehû hâcetün ileyye fe'tihî! Femâ ye'tîhi ehadün illâ racülün vâhidün ye'tîhi, feyes'elühü; feyekùlü: İ'ti's-sâdine hattâ yu'tiyeke, feye'tîhi, feyekùlü:

Ene rasûlü'l-mehdî ileyke, li-tu'tiyenî mâlen; feyekùlü'hsi feyahsî, ve lâ yestetîu en yahmilehû, feyülkî hattâ yekûne kadre mâ yestetîu en yahmilehû, feyahrucü bihî feyendemü, feyekùlü:

Ene küntü ecşea ümmeti muhammedin nefsen, küllühüm du'iye ilâ hâze'l-mâli, feterekehû gayrî, feyerüddü aleyhi. Feyekùlü: İnnâ lâ nakbelü şey'en a'taynâhü.

Feyelbesü fî zâlike sitten, ev seb'an, ev semâniyen, ev tis'a sinîne, ve lâ hayre fi'l-hayâti ba'deh.)

(*Ebşirû bi'l-mehdî*) "Ey ümmetim, ben sizi bir Mehdi ile tebşir ederim." Zamanlarınızın korkunç günleri olur. O korkunç günlerin arkasından hayırlı bir gün gelecektir. Onunla sizi müjdeliyorum. (*Racülün min kureyşin*) "Bu gelecek kimse Kureyş kabilesinden olacak."

Şimdi birçok insanlara Mehdî'dir diyor insanlar. "Filan adam Mehdî idi." diyorlar. Şimdi iyi dinleyin ama, bakın Cenâb-ı Hak Mehdî'yi nasıl tarif ediyor:

(*Racülün min kureyşin*) "Bir adamdır ki, Kureyş kabilesinden olacak, Arap'tan olacak, Mekkeli olacak. (*Min itretî*) Benim cinsimden, benim silsilemden olacak." Başka silsileden değil; Türk'ten, Acem'den, Kürt'ten değil...

İyi dinleyiniz: (*Yahrucü fî ihtilâfin mine'n-nâs*) "Nâsın ihtilâfa

düştüğü bir devirde çıkacak. (*Ve zelzâletün fîhim*) Zelzelelerin, felâketlerin olduğu bir devirde, tuğyanların arttığı bir devirde bu zât ortaya çıkacak."

(*Feyemleü(l-arda kıstan ve adlâ*) "Onun gelmesiyle yeryüzü adalete boğulacak." Ortalıkta Hazret-i Ömer'in devri gibi bir adalet olacak, herkes rahatlık ve huzur içerisinde olacak. Geldi mi böyle bir zât?.. Filân kişi Mehdî idi diyorlar, hani ya? Mehdî ise, ortalıkta adaletin olması lâzım, ortalığın adaletle dolması lâzım!

Onun için, boş şeylere inanmamak lâzım!

"—Canım kitabında yazmış, 'Ben Mehdîyim!' diyerekten?"

Ne derse desin; Peygamberin sözü mü doğru, şunun bunun sözü mü doğru?..

(*Kemâ müliet zulmen ve cevran*) "Nasıl ki bir zulme düşmüşsünüz, zulüm var, cevir var, felâketler var; onun mukabili adalet olacak. (*Ve yerdà anhü sâkinü's-semâi ve sâkinü'l-ardı*) Gökteki melekler de ondan razı olacak, enbiyâlar da ondan razı olacak; yeryüzünde yaşayanlar da 'Allah razı olsun bu zattan, kurtardı bizi bu felâketlerden, rahata erişti bizi!' diyecekler. Razı olacak herkes."

(*Yaksimü'l-mâle sahàhan*) "Malı musahhah olarak dağıtacak." Ashab-ı kiram *sıhàh*'ın ne olduğunu bilmemişler. (*Kàlû*) "Diyorlar ki: (*Ve mâ sıhàhan*) 'Yâ Rasûlallah, sıhah nedir?' (*Kàle: Bi's-seviyyeh*) Diyor ki: 'Adaletle taksim edecek, dağıtacak."

(*Ve yemleü kulûbe ümmeti muhammedin gınen*) "Ümmet-i Muhammed'in gönülleri zenginlikle dolacak." Elleri demedi, kalpler zenginlikle dolacak. Meselâ, o Ashab-ı Suffe bir çorbaya, bir süte kanaat ediyorlardı, bekleşiyorlardı ama, kalplerindeki zenginlik hiç kimsede bulunmaz. Bu zenginliği Allah-u Teàlâ o gün verecek.

(*Ve yesauhüm adlühû hattâ innehû ye'müru münâdiyen feyünâdî*) "O kadar bolluk olacak ki, bu Mehdî dellal çağırttıracak, diyecek ki:

'—Yok mu haceti olan, sıkıntısı olan, paraya ihtiyacı olan, eve

ihtiyacı olan yok mu?.. Gelsin!'

(*Femâ ye'tîhî*) "Herkes zengin, kimse tenezzül edip de bana da şu lâzım diyen olmayacak. (*İllâ racülün vâhidün ye'tîhi*) Ancak bir adam çıkacak, gelecek. (*Feyes'elühû*) Diyor ki:

'—Ben geldim, ver bana vereceğini!'

(*İ'te's-sâdin hattâ yü'tıyeke*) O da diyor ki:

'—Git hazinedâra, maliye vekiline; ne kadar istersen, o kadar versin!'

(*Feye'tîhi feyekùl: Ene rasûlü'l-mehdiyyü ileyke letu'tiyenî mâlen*) O da gider:

'—Ben Mehdî tarafından sana gönderildim, benim isteklerimi vereceksin!' der.

(*Feyekùlü ihsi, feyahsî*) Mâliye vekili der ki:

'—Aç torbanı, ne istiyorsan, ne kadar alırsan al!' der.

(*Felâ yestatîu en yahmilühû*) Alıyor, dolduruyor, fakat kaldıramıyor bu sefer. (*Feyulkî hattâ yekûne kadra mâ yestatîa en yahmilühû*) Döküyor döküyor, kaldıracağı kadarını alıyor. (*Feyahrucü bihî*) Paraları alıp çıkıyor.

(*Feyendemü*) Fakat bu sefer pişmanlık başlıyor. (*Feyekùlü*) Diyor ki:

(*Enne küntü ahşau ümmete muhammedin nefsen*) 'Bu Ümmet-i Muhammed'in içinde en haris adam ben miyim yâ?.. Hiç kimse gelmedi gelmedi de, yalnız ben geldim, bu paraları aldım! (*Küllühüm duiye ilâ hâze'l-mâl, feterekehû gayrî*) Herkes çağırıldı bu mala, benden başka kimse tenezzül edip de gelmedi.' diyor. (*Feyeruddü aleyh*) Götürüyor:

'—İstemiyorum, alın paralarınızı!' diyor.

(*Feyekùl: İnnâ lâ nukbelü şey'in a'taynâhü*) O da diyor ki:

'—Biz verdiğimizi geri almayız! Biz verdik bir kere, onu bir daha geri almayız.'

(*Feyelbesü fî zâlike sitten ev seb'an ev semâniyen ev tis'a sinîn*) Bu devir, bu hal Allah'ın murad ettiği bir zamana kadar devam eder. (*Ve lâ hayra fi'l-hayâti ba'dehû*) Ondan sonraki hayatta artık hayır yoktur."

Allah cümlemizi affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına bizleri de kabul etsin...

h. Büyüklerden Nasihatler

Büyüklerin nasihatlarından on iki nasihat gördüm. Yazıverdim şuraya, kardeşlerime duyurayım diyerekten. Hepsi kitaptan alınmış, hepsi çok yerinde sözler. İnsanlık kolay bir şey değil. Bunların tatbikatıyla, insan kemâle doğru ulaşır.

1. "Halk ile muhalatayı terk et, halkın arasına çok karışma!"

Gazino, kahve ve emsâli toplantı yerlerinde saatlerce oturma! Çok fenâ bu... Buralara alışan insanlar, evde ekmeği bile dar yiyor. Hepimizin çevremizde gördüğümüz şeyler. Oradan bir daha koparıp alması da zor. Saatlerce orda ömrü uçuyor, gidiyor. Orda isterse oyuna alışmış olsun, isterse seyirci olsun; hepsi aynı günahtır.

Onun için halk ile ünsiyetini azalt, ancak zaruret miktarı kadar görüş!

2. "Nimetleri ve lezzetleri terk edip, kanaat ile muttasıf ol!"

Bizim gözümüz de doymuyor, karnımız da doymuyor, kendimiz de doymuyoruz. Gelsin gelsin, o eski zamanın bilmem neleri gibi, artık bütün hayatımız yemekle, içmekle... Zannediyoruz ki yemekle, içmekledir hayat-ı dünya... Halbuki bu gâvurlara mahsus.

Bir kitap göndermişler bana... Bu sefer hacca giderken, Halep'te bizi bir camiye götürdüler. O camide zikrullah yapıyorlarmış, biz de iştirak ettik. Çok güzel, nûrâni bir şeyh efendiyle tanıştık orda... Şimdi o şeyh efendi İzmir'e gelmiş, orda tanıdıkları varmış, misafir olmuş. Biz de davet ettik, "Bize de gelmez misin?" diyerek. "Gelirim!" diye söz vermiş ve bir kitap göndermiş bana, Peygamber Efendimiz'in hayatı hakkında... Tabii, hepimizin birçok bildikleri varsa da, okursak çok tatlı bir kitap... Ama ne zaman okuyabiliriz, bilmem.

Hazret-i Ömer geldi. Cenâb-ı Peygamber bir hasırın üzerinde uzanıyor, istirahat ediyor. Hasır iz etmiş mübarek vücudlarına... Hazret-i Ömer acıdı:

"—Yâ Rasûlallah! Şu gâvurların, İranlıların, Rumların başkanları karyolalarda, rahat odalarda nasıl yaşıyorlar. Sen bizim peygamberimiz iken, insanlığın nümûnesi iken, Allah'ın en sevgilisi iken, senin böyle hasır üzerinde, kuru yerde yatmana çok üzüldüm!" dedi.

Cenâb-ı Peygamber:

"—Yâ Ömer, onlar için dünya, bizim için ahiret... Benim dünyada gözüm yok!" dedi.

Kanaat insanlara huzur verir, rahat verir. Kanaat olmadı mı, sabahın erkeninden çıkarsın, gecenin yarısına kadar çarşılarda, pazarlarda halk ile meşgul olursun. Ne zaman Allah diyeceksin, ne zaman iş yapacaksın?..

Dün bir efendi geldi... İbret olarak söylüyorum. Yetmiş iki yaşında imiş. Artık ahirete doğru hazırlanmış bir zat demektir. Kendisinin kilit imal eden bir müessesesi olduğunu, bununla beraber başka şeyler de yaptığını, bir çok şeylerden de mâlûmâtı olduğunu uzun boylu saydı:

"—On üç milyon yalnız takım tezgahım yapar. Bu kadar servetim olduğu halde muzdar bir durumdayım, faizimi ödeyemiyorum!" dedi.

Dedim:

"—Faizle mi yapıyorsunuz işi?.."

"—Başka çarem yok..." dedi.

"—Sıkıntıların ordan geliyor senin!" dedim.

Sordum:

"—Hac ettiniz mi?.."

"—Hayır! Namazımı da kılamıyorum." dedi. "İş çok... Bu kadar amele çalışacak, onların paraları verilecek, hesapları tutulacak... Nerden ne alınacak, nasıl verilecek... Almak başka, satmak başka... Hep dert bunlar. Bu derdin içinden kurtulamıyorum, ibadet etmeye de vakit bulamıyorum!" dedi.

Ne dersin şimdi aziz kardeş?.. Bir lokma ekmek ye, yine Allah'ın divanında dur!.. Tuz ekmek ye, hattâ tuzsuz da ye, ne olur? Ama Allah'a kul ol!.. Allah seni kendisine kul ol diye yaratmış. Yoksa dünya malını yığsın diye yaratmamış ki?..

Binâen aleyh, iktisatta ve kanaatte çok büyük devlet var. Niçin Peygamber SAS, kâinat onun emrine âmâde iken; değil yer, gökler de onun emrine âmâde iken, bazı gün aç kalır Cenâb-ı hakk'a tazarru u niyaz eder; bazı gün doyurur kanını Allah'a hamd ü senâ eder. Öyle istedi:

"—Yâ Rabbi! Bir gün doyayım sana şükredeyim. Bir gün de aç kalıp, sana tazarru u niyaz edeyim!" dedi.

Tok adam Allah'a yalvaramaz kolaycacık... Tokun yalvarması başka, açın yalvarması başka... Aç içten yalvarır; öteki alışmıştır, ondan yapar.

Onun için Peygamber'in kanaatine dikkat et! O Peygamber iken niçin istemedi saltanatla yaşamasını?.. Ümmetine nümûne olmak için... Çünkü Allah onu öyle yaratmış.

Bakınız aziz kardeş, —birkaç defa söylemişliğim vardır— bir gün Rasûlüllah SAS cemaatiyle bir yere gidiyordu. Giderken göze çarpacak bir ev gördü. Oranın evleri şöyle mahrûtî; bizim çadırlar yok mu, onlar gibi. Fakat bu daha büyükçe yapmış. Belki biraz da süslüce yapmış.

"—Bu kimin?"dedi.

"—Filânın..." dediler.

O filân da, Peygamber geliyor diye yola çıkmış karşılamaya. Peygamber SAS oraya geldi, öbür tarafa bakaraktan geçti. Adam üzüldü. "Benim yüzüme bakmadı, bana iltifat etmedi." diyerekten üzüldü. Dedi ki:

"—Acaba Peygamberin bana bakmayışı, bana böyle hüzün verici harekette bulunması neden ileri geldi acaba?.." diye sordu ashaba.

Dediler ki:

"—Karşıdan senin evin göründü. Bize sordu; senin evin olduğunu söyledik. 'Böyle şatafata ne lüzum var?.. Burda bu aç dururken, böyle zaruretler varken, senin böyle saltanat içinde yaşaman revâ-yı hak mı?..' gibilerden sana iltifat etmedi." dediler.

Adam bundan üzülerek kazmayı, küreği aldı, hemen yıktı. Bakın şu ashab-ı kiramın haline!..

Döndüler geliyorlar. Dedi:

"—Yâhu, burda bir ev vardı, geçerken görmüştük hani, ne oldu?.."

Dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah, bize sordu da... Üzülmüş sizin ona iltifat etmeyişinize... Yıktı evi!.."

Duası tam hatırımda değil:

(*Allàhümme'rhamhü*) "Yâ Rabbi, buna sen merhamet eyle, rahmet eyle!" diye güzel bir dua etti.

Saltanata hiç izin vermediler. O büyük kâşânelere hiç izin vermediler. Bizim bugün cennet misâli evlerimiz, Allah'a çok sükür... Ona karşılık kulluğumuz yok!.. Onlar o halde iken,

geceleri sabahlara kadar tazarru u niyaz içinde, teheccüdlerde yalvarmada... Biz bu kadar rahatlığın içerisinde fosur fosur uyuyoruz. Hiç benzer mi halimiz onlara?.. Yetişebilir miyiz hiç onlara biz?..

Onun için kanaate riayet etmek lâzım, kanaatle yaşamak lâzım! Kanaat büyük bir devletttir. Her şey biter, kanaat bitmez.

3. "Beş vakit namazı cemaate devam et!"

Namazı kılan belki çoktur, ama cemaate devam eden azdır. Onun için büyüklerimiz, beş vakit namazı cemaatle edâyı tavsiye etmişler, sünnetlerle beraber...

Hattâ ve hattâ, düşmanla muharebe ediyorduk. Ric'at emrolundu, kaçıyoruz. Düşman da kovalıyor, süvarisi arkamızdan, peşimizden geliyor. Şafak söktü, sabah namazının da vakti geldi. Düşman yetişirse kesecek bize, ne yapacağız?..

Nasıl olursa olsun, o arada bir ara fırsat bulup, sabah namazının sünnetini de kılacağız. Ama düşman geliyormuş... Korkudan namazı bırakmayacağız, sünnete bu kadar riayet edeceğiz.

Cemaat birinci sünnettir, cemaati terketmeye hiç gelmez.

4. "Mâlâyâni sözleri terk et, fazla konuşma!"

Erzurumlu İbrâhim Hakkı Hazretleri'nin *Ma'rifetnâme*'si var, altı şeyden ibarettir: Az ye, az iç, az uyu, az konuş; çok zikreyle Allah'ı, çok da düşün!..

Çalışmaların içerisinde düşünmeye meydan kalmaz. Namazını haydi kılabilirsin belki, fakat tefekkür denilen bir nimet var ya, sabahlara kadar ibadetten efdaldir tefekkür... Bu tefekkürle Allah-u Teàlâ'nın azameti gönüllerde tecellî eder de, bu tecellîye karşı insan utanır, derlenir, toplanır, bir şeye benzer.

Onun için hacetten fazla konuşma, ömrün gidiyor! Giden ömür... Onun farkında değiliz biz.

5. "Helâlinden yeyip, haramdan ve şüpheli şeylerden de kaç!"

Faizle para alacaksın da, çok kazanacaksın; iyi ama, kökü

haram!..

6. “Halkın ezasına tahammül et; zirâ tahammülsüz adam seyyid olamaz.”

Tahammül dediği, sabırlı olacaksın! Sana tokat vurdu; sen ona ekmek ver... Kolay şey değil.

7. “Ehl ü iyâline fazla muhabbetten çekin!”

Aman bizim çocuk, aman bizim hanım... Çok düşme üzerlerine! Biz tiril tiril titreriz evlatlarımızın üzerine... Bu kadar fazlaya lüzum yok.

8. “Bezl ve îsârı kendine huy edin!”

İki şey: *Bezl*, cömertlik; *îsâr*, cömertliğin üstünde bir sıfat... “Bu adam muhtaç!” derler; çıkarırsın, ona bir şey verirsin. Buna bezl derler.

Îsâr... O da muhtaç, ben de muhtacım. Akşama bir ekmeğimiz var ama, bizim çocuklara da lâzım! Ne yapalım?.. Biz yesek ona veremeyeceğiz, ona versek biz yiyemeyeceğiz. Biz kendimizi bırakır, ona verirsek, buna îsâr diyorlar.

وَيُؤْثِرُونَ عَلَى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ (الحشر:٩)

(*Ve yü’sirûne alâ enfüsihim velev kâne bihim hasàsah*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile, onları kendilerine tercih ederler.] (Haşr, 59/9)

Bunun nümûnesi Ebû Talha RA... Talha RA’ın menâkıbı çok geniştir. Allah şefaatine nâil etsin...

Bu zat, bir ikindi namazı vakti bahçesine gitmiş. Güzel bir hurmalığı varmış. Gayet güzel şahlanmış ağaçlar, yapraklanmış, dallar birbirine geçmiş. İçerisinde kuşlar cıvıl cıvıl ötüyor. Onlara hayran hayran bakarken, ikindi namazının vaktini geçirmiş. Gelmiş bakmış ki, ikindi namazı kılınmış.

“—Yâ Rasûlallah, bu bahçe beni bugün ikindi namazından alıkoydu. Bunu ben vakfettim!” demiş.

Bir ikindi namazının cemaatinden kaldığından dolayı,

Peygamberin arkasında o namazı kılamadığından dolayı, bu güzel bahçesini feda etmiş. Bir daha gidip de, beni alıkoymasın orada diyerekten...

Sen cemaati ne zannediyorsun aziz kardeş?..

Peygamber SAS'e misafir gelmiş. Ezvâc-ı Tâhirat validelerimize sormuşlar:

"—Hanginiz misafire bir ikram yapabileceksiniz?"

Hiçbirisinin evinden bir şey çıkmamış. Adam kalmış açıkta, kimse onu alamıyor.

Efendimiz SAS ensar ve muhacirlere haber yollamış:

"—Bunu bu akşam doyuracak bir şey kimsede yok mu?"

Hepsi "Bir şeyimiz yok." demişler.

Ebû Talhâ gelmiş:

"—Ben götüreyim yâ Rasûlallah!" demiş, almış gitmiş evine.

Hanımı demiş ki:

"—Yahu ne getirdin bu misafiri? Evde bir şey yok ki! Ancak

çocukların doyacağı bir çorba var.” demiş.

“—Olsun hanım, çocukları sen uyut, bu çorbayı bu akşam bu misafire yedirelim. Işığı söndürürüz, benim kaşığım boşa gider gelir, misafir karnını doyurur.” demiş.

Hakikaten de öyle yapmışlar, misafiri doyurmuşlar, Cenâb-ı Peygamber de sabahleyin onları taltif etmiş. Haklarında ayet-i kerime nâzil olmuş:

وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ، وَمَنْ يُوقَ شُحَّ

نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (الحشر: ٩)

(*Ve yû’sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasâsah, ve men yûka şuhha nefsihî feülâike hümü’l-muflihûn.*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (muhacirleri) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.] (Haşr, 59/9)

Bir de Aşere-i Mübeşşere’den Hz. Talhâ RA var, Bizim camimizde yok ama, başka camilerde Aşere-i Mübeşşere’nin isimleri yazılıdır. Orada Talha RA’ın ismi de vardır.

Talha RA Uhud muharebesinde Peygamber SAS’e siper olmuş, düşman boyna ok atıyor, kılıç vuruyor... Seksen yerinden yara almış. (*Fedâke ebî ve ümmî yâ rasûla’llah!*) “Bu canım sana fedâ olsun, ben senin yanından ayrılmam, siperim senin önünde...” diye Peygamber SAS’in önüne geçmiş, gelen darbelere karşı hedef yapmış kendisini. Böyle bir bahtiyar...

Allah şefaatlerine nâil eylesin…

El-fâtihah!

10. 08. 1975 – İskenderpaşa Camii

05. ALLAH'IN SEVMEDİĞİ KİMSELER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللهِ يَوْمَ القِيَامَةِ ، الْقَاصُّ الَّذِي يُخَالِفُ إِلَى غَيْرِ

مَا أُمِرَ بِهِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 8/1 (*Eb'adü'n-nâsi mina'llàhi yevme'l-kıyâmeti, el-kàssu'llezî yühàlifü ilâ gayri mâ ümira bihî.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salât ü selâm okuyalım:
"*—Allààahümme salli alâââ... seyyidinâââ...muhammedinin-nebiyyil-ümmiyyi ve alâ... àààlihî ve sahbihî ve sellim...*" (3 defa)
Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. İnsanların Allah'tan En Uzağı

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[43]

أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللهِ يَوْمَ القِيَامَةِ ، الْقَاصُّ الَّذِي يُخَالِفُ إِلَى غَيْرِ

مَا أُمِرَ بِهِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 8/1 (*Eb'adü'n-nâsi mina'llàhi yevme'l-kıyâmeti, el-kàssu'llezî yühàlifü ilâ gayri mâ ümira bihî.*)

(*Eb'adü'n-nâsi mina'llàhi yevme'l-kıyâmeti*) "Kıyamet gününde insanların Allah'tan en uzağı, Allah'ın en sevmediği kul, (*el-kàssu'llezî*) *şu vaiz ki, (yühàlifü ilâ gayri mâ ümira bihî*) söylediği şeyle kendisi amel etmiyor, başkasına söylüyor, kendisine değil. Şöyle yapın diyor ama kendisi yapmıyor. Emrettiği şeye muhalif hareket ediyor."

İnsanlar hayran oluyor, ama Allah'tan en uzak bir kul… Vaizlik de kolay değil.

b. Allah'ın Sevmediği Helâl

Ebû Dâvud, İbn-i Mâce, Hàkim, İbn-i Adiy ve Beyhakî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[44]

---

[43] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.146; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.185, no:28964; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.113, no:166.

[44] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.661, no:2178; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.650, no:2018; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.322, no:14671; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I,s.21, no:26; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.323; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.63; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk,* c.V, s.422; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Lafız farkıyla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.661, no:217; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.187, no:19194; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.322, no:14672; Muhàrib ibn-i Dessâr Rh.A'ten. Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.214, no:2794; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.35, no:96; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.1160, no:27872; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.27, no:39; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.115, no:170.

أَبْغَضُ الْحَلاَلِ إِلَى اللهِ ، الطَّلاَقُ (د. ه. ك. عد. ق. عن ابن عمر)

RE. 8/2 (*Ebğadu'l-halâli ila'llàh, et-talâk*) "Allah'ın en sevmediği helâl, boşanmadır."

Helâlın en mebğûz olan kısmı, Allah-u Teàlâ'nın en sevmediği helâl, (*et-talâk*) boşanmak. Boşanmak helâl. Helâl olmakla beraber Allah-u Teàlâ hiç de sevmiyor. Ayrılık iyi bir şey değil.

"—Helâl olsun da sevilmez olsun olur mu?.." diyeceksin şimdi.

Olur. Meselâ, namaz kılmak, sevaplı bir şey. Cami dururken, evinde namaz kılsa; camiye gelmiyor, evinde kılıyor namazı... O şekilde kılması, Allah'ın sevmediği bir şeydir.

Yahut, gasb olunmuş bir yerde namaz kılıyor. Başkasının malını zorla almışlar elinden, onun arazisinde namaz kılıyor. Namaz makbul bir şey, fakat Allah onu sevmez.

Alış-veriş helâl. Ama cuma günü ezan okunduktan sonra olan alış-veriş, haram. İşte bu da aslında helâl olduğu halde, Allah bunu da sevmiyor.

Camide yemek, içmek ve konuşmak... Yemek, içmek helâl bir şeydir. Fakat camide yenildiği için, Allah sevmiyor. Ancak i'tikâfta olan yer camide... İ'tikâfta olan camide konuşabilir de. İ'tikâfta değilsen, ne yiyebilirsin, ne içebilirsin, ne de konuşabilirsin. Bu bizim (*Neveytü'l-i'tikâf*) "İ'tikâfa niyet ettim!" diyerekten girişimiz; kendimizi aldatıyoruz.

Allah'ın evidir burası. Burada edebi takınaraktan gayet sakin bir vaziyette duracaksın. Konuşacaksan, dışarıya çık, orada konuş istediğin kadar. Ama bir türlü buna muvaffak olamıyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin...

Bu boşanmak da şeytanın en sevdiği bir şey... Şeytanın en sevdiği şey, insanları birbirinden ayırmak. Şeytanın istediği de, Allah'ın istemediğidir tabii. Onun için Allah-u Teàlâ'nın indinde en mebğuz şey, talâktır.

"—E canım, çok rahatsız ediyor?"

Sabredeceğiz de mükâfat alacağız. Haddini tecavüz ederse; başka...

c. Düşmanlıkta Aşırı Giden Kimse

Ahmed İbn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Tirmizî ve Neseî Hazret-i Aişe Validemiz'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[45]

أَبْغَضُ الرِّجَالِ إِلَى اللهِ الأَلَدُّ الْخَصِمُ (حم. خ. م. ت. ن. عن عائشة)

RE. 8/3 (*Ebğadu'r-ricâli ila'llàh, el-eleddü'l-hasım*)

(*Ebğadu'r-ricâli ila'llàh*) "Allah'ın hiç sevmediği kişiler, (*el-eleddü'l-hasım*) düşmanlıklarında çok şedid olanlardır."

Bâtılda, bâtıl davalarda, batılın müdafaasında çok şiddetli bir hasım... Allah'ın en sevmediği kimse budur.

Tabii bâtıl deyince kâfidir bir kere. Bâtılın davasında çok şedid adam, "Haklı biziz!" diyor. Ama bâtıl... Kendi de biliyor batıl olduğunu ama, işine öyle geliyor.

Yâni insan bâtılı katiyyen böyle müdafaa edici olmamalı. Bâtıl olan şey. Allah'ın sevmediği bir yer mi, sevmediği bir yol mu?.. Git şuradan öteye...

d. Giyimi Güzel, Ameli Kötü Kimseler

Ukaylî ve Deylemî Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

---

[45] Buhàrî, *Sahîh*, c.VIII, s.336, no:2277; Müslim, Sahih, c.XIII, s.150, no:4821; Neseî, *Sünen*, c.X, s.236, no:2902; Neseî, *Sünen*, c.XVI, s.285, no:5328; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.63, no:24388; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.108, no:20084; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.483, no:5987; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.340, no:8429; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.III, s.653, no:1242; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.274, no:2769; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.565, no:7926; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.116, no:173.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[46]

أَبْغَضُ الْعِبَادِ إِلَى اللهِ ، مَنْ كَانَ ثَوْبَاهُ خَيْراً مِنْ عَمَلِهِ ، أَنْ تَكُونَ ثِيَابُهُ

ثِيَابَ الأَنْبِيَاءِ ، وعَمَلُهُ عَمَلَ الْجَبَّارِينَ (عق. والديلمى عن عائشة)

RE. 8/4 (*Ebğadu'l-ibâd ila'llàh*) "Allah-u Teàlâ'nın sevmediği kulların en mebğûdu, Allah-u Teàlâ'nın en sevmediği insan... (*Men kâne sevbâhü*) Üstüne giydiği bir esvab var, farz edelim ki hoca esvabı, sarık, cübbe... Gayet şık, güzel. Herkes elini de öper, ayağını da öper meselâ. Esvabı güzel ama, (*hayran min amelihî*) esvabı amelinden hayırlı, esvabı yaptığı işlerden daha güzel.

(*En tekûne siyâbuhû siyâbe'l-enbiyâ*) "Peygamberler gibi giyinmiş, (*ve amelühû amelü'l-cebbârîn*) fakat işleri, hareketleri zalimlerin hareketi; hareketi zalimler hareketi, işi zalimlerin işi... Zalimlerin müdafii, muhafızı, neler dersen de... Üstü güzel ama, ameli bozuk. Bunlar Allah-u Teàlâ'nın en sevmediği insanlardır."

Aklıma geldi: İnsan, Peygamber SAS'in hayatını yaşamadıkça, kemâle ulaşamaz ve hayatında muvaffak da olamaz. Hayatında muvaffak olabilmenin en büyük sırrı, Peygamber'in hayatını yaşamaktır. O nasıl bir gün aç, bir gün tokluğu ihtiyar etti; bugünkü o davacılar bir gün aç, bir gün de tokluğu ihtiyar edebilirlerse muvaffak olabilirler. Yoksa yüksek maaşlarla, yüksek, kıymetli elbiselerle halkın huzuruna çıkıp, tatlı tatlı konuşmalarla, muvaffak olamazlar bu işlerden.

Bu işlerde muvaffakıyet Peygamberinin yaptığı yapmak... Nasıl?.. Bir gün yiyordu, bir gün yemiyordu. Bulursa yiyordu, bulmazsa yemiyordu. Üç gün yemediği de oluyordu icabında.

Hazret-i Fatıma Validemiz bir gün bir ekmek yapmış. Onlar da kaç günde bir yapmışlar da, getirmiş babasına da bir ekmek

---

[46] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.367, no:1481; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidâl*, c.II, s.231, no:3540; Hz. Aişe RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.117, no:175.

vermiş.

"—Kızım, üç günden beri benim ağzıma lokma girmemişti." demiş.

Ama kimseye de derdini söylemiyordu tabii. Bu sırrı tatmak lâzım! Öyle lâfla gemi yürümez.

Bakıyorsun konuşanların üzerindeki esvaba, hayran oluyor insan... En kıymetli esvabları giymiş; çıkmış, söylüyor. Söylüyorsun ama, senin şu hâline bak, bir de Peygamberin hâline bak!.. Bir de bizim hâlimize bak!..

Bak şimdi aşağıda da gelecek: Fukaraların zümresine düşmedikçe insan, fukaralar zümresine girmedikçe, muvaffakiyet yoktur o kimseye... Ne ordusunda, ne hayat-ı dünyasında... Mutlaka Allah-u Teàlâ'nın fazl u keremi, yardımı zuafalarla beraber oluyor. Zuafaları ne zaman yakalarsan, onların derecesine inersen, onları himaye edersen, muhafaza edersen, sen de onlar gibi yaşarsan; o zaman muvaffakiyet senin için hazır... Nerede olursa olsun.

Onun için Cenâb-ı Hak: "En mebğuz kul bana: Üstü başı güzel, peygamberler gibi giyinmiş, ama ameli ona uygun değil; cebbârîn ameli yapıyor, zalimlerin amelini işliyor." buyuruyor. Zalimlerin amelini işleyen adamı Allah sever mi hiç?..

Yine bak bu hususta:

e. Allah'ın Sevmediği Üç Kimse

Buhàrî ve Beyhakî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[47]

---

[47] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXI, s.178, no:6374; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.361, no:1460; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.27, no:15680; Taberânî, Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, c.IV, s.139, no:2940; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.37, no:43833; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.118, no:177.

أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللهِ ثَلاثَةٌ: مُلْحِدٌ فِي الْحَرَمِ ، وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ ، وَمُطَّلِبُ دَمِ امْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لِيُهَرِيقَ دَمَهُ (خ . ق . عن ابن عباس)

RE. 8/5 (*Ebğadu'n-nâsi ila'llàhi selâsetün: Mülhidün fi'l-harem, ve mübtagin fi'l-islâmi sünnete'l-câhiliyyeti, ve muttalibü demi'mriin bi-gayri hakkın li-yührîka demehû.*)

(*Ebğadu'n-nâsi ila'llàh*) "Allah'ın sevmediği, en mebğuz kul, (*selâsün*) üç kişidir. Üç kişiyi Allah hiç sevmez." Çok bunlar ama, burda üç tanesini söyledi.

1. (*Mülhidün fi'l-harem*) "Mekke-i Mükereme'de veyahut Medine-i Münevvere'deki Harem diyorlar ona, oralarda haktan udul etmek, hak üzere durmamak, yaramazlıklar yapmak... Her yerde yaramazlık olur ama, orada olan yaramazlık, hiç olmaz.

2. (*Ve mübteğin fi'l-islâmi sünnete'l-câhiliyye*) "İslâm'da cahiliyetin sünnetini icraya kalkıyor."

Diyor ki:

"—Adem AS'ın zamanında da insanlar böyle çıplak geziyordu canım, şimdi de çıplak gezersek ne olacak?" diyor.

Cahiliye sünnetini ihyâ ediyor. Peygamberden evvelki zamandaki cahiliye devrinde, herkes açık gezerdi. E şimdi de açık geziyorlar... İşte Allah-u Teàlâ'nın en mebğuz kullarından birisi, cahiliyet adetlerini benimseyen insanlardır. Hepimize burada ders var.

Demin camiye gelirken, çocuklar önüme geçtiler, elimi öpecekler, bir tanesi de kız... Kız ama çırılçıplak, ne diyorlar, dekolte mi diyorlar ne. Göğsü de açık, arkası da açık, kolları da açık... Çocuk ama.

"—Sana vermem elimi!" dedim.

"—Neden?" dedi.

"—Bak şu haline kızım, çırılçıplak..." dedim.

Çocuk tabii anlamaz onu, fakat bizde kabahat. Biz evlâtlarımızı daha küçük yaşlarındayken bu şekilde gezdiriyoruz. Sonradan önüne geçilmez tabiatıyla... Daha çocukken muhafaza etmek, bizim vazifemiz.

(*Ve mübtagin fi'l-islâmi sünnete'l-câhiliyyeti*) "Cahiliyet sünnetini İslâm devrinde ihyâ etmeye çalışan insanlar Allah-u Teàlâ'nın en mebğuz kullarıdır."

Meselâ İslâm'dan evvel içki de içilirmiş. Şimdi içki içiyor adam: "O zaman da içiyorlardı ya!" diyor. Canım o zaman cahiliyet devri idi. Cahiliyet devrinde her şeyler olmuş. Zina da yapılmış, o da olmuş, adam da kesmişler, çocuğunu da gömmüşler... E bunlar cehalet devri adeti. Bugün onların icrası caiz mi? Ama cahil adam bunu da söylüyor işte...

3. (*Ve muttalibü demi'mriin bi-gayri hakkın li-yührîka demühû*) "Haksız yere adam öldürmek, bir kimsenin kanını akıtmak isteyen kimse."

Üç kimse: Birisi; Harem-i Şerif'te ilhad eden... İkincisi; cahillerin, cahiliyet devrinin adetlerini ihyâ etmeye çalışan... üçüncüsü de; haksız yere adam öldürüp kanını akıtan... Bunları Allah sevmez.

Bir tane daha:

f. Konuşurken Edebiyat Yapmak

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-AS RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[48]

أَبْغَضُ الرِّجَالِ إِلَى اللهِ تَعَالَى الْبَلِيغَ الَّذِي يَتَخَلَّلُ بِلِسَانِهِ تَخَلُّلَ الْبَاقِرَةِ بِلِسَانِهَا (ابو نصر السجزى فى ابانة عن ابن عمرو)

[48] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.563, no:7918; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.116, no:174.

RE. 8/6 (*Ebğadu'r-ricâli ila'llàhi el-belîğu'llezî yetehallelü bi-lisânihî tehallülel-bâkırete bi-lisânihâ.*)

(*Ebğadu'r-ricâli ila'llàh*) Orada nâs dedi, burada ricâl diyor. "Erkeklerin Allah-u Teàlâ'ya en mebğuz olanı, Allah'ın en sevmediği kimse... (*El-belîğu'llezî yetehallelü bi-lisânihî tehallülel-bâkırete bi-lisânihâ*) Konuşurken —fesâhat diyorlar, belâğat diyorlar, edebiyat diyorlar— güzel konuşmaya hevesli, güzel konuşmaya meraklı, onun için zorlanıyor. 'Edebiyat taslayacağım, fesahat, belâğat ızhar edeceğim...' diyerekten kelime bulmakta zorlanaraktan konuşuyor. Bu da Allah-u Teàlâ'nın en sevmediği, mebğuz insanlardan birisidir."

Anandan öğrendiğin dil, herkes de bunu pek iyi bilir; bunu söyle canım! Neyine lâzım edebiyat senin?.. Edebiyatı sen mektepte öğrenecek çocuklara ver! Fesahatini, belâğatını orda öğreteceğin adamlara öğret! Fakat cemaate hitabında ananın dili, babanın dili neyse, herkesin dili neyse, açık açık onu konuş da, herkes de anlasın!..

Belâğat, fesâhatte cemaatin çoğu anlamaz sözü. Çünkü içine Farsça karıştıracak, içine Arapça karıştıracak, bir terkib cümle... Fakat lisanlar ayrı. Söz güzel ama çok kimse anlamaz bunu.

Onun için Cenâb-ı Peygamber buyuruyor ki: "Allah-u Teàlâ'nın sevmediği insanlardan birisi de o insanlardır ki, hitab ederken belâğat, fesâhat meraklısı, böyle zorlanaraktan; (*tehallüle'l-bâkırete bi-lisânihâ*) hayvan dilini ağzında çevirmesinde nasıl güçlük çekiyorsa; o da konuşurken öyle güçlük çekerekten konuşması..."

Bir de var ki fesâhat, belâğat tabiat haline gelmiştir insanda, hiç zorlanmaz. Akar ağzından, normal konuşma gibi böyle... O müstesna. Buradaki hüküm zorlananlar için bu.

Fakat böyle olmakla beraber bu yabancı dillerle karışık olaraktan söylenen sözü çok kimse anlamaz. Anlamadıklarından size bir misâl söyleyeyim:

Vaktiyle böyle ikiye bölünmüş millet. Bir takımın yağmurları bol, erzakları bol. Bir takımına da yağmur yağmamış, erzak

gelmemiş, şimdiki gibi vasıtalar yok duyuracak insanlara... Aç kalmışlar. Demişler ki:

"—Bizim filân memlekettekilerin bollukları çok, erzakları çok. Gidelim oraya, hâlimizi anlatalım da, bize de bir şeyler bulsunlar, versinler..."

Bulmuşlar güzel konuşan insanlarını, yollamışlar. Gitmişler, güzel güzel anlatıyorlar ama, bu fesâhat, belâğat denilen edebiyatla konuşuyorlar. Herkes dinlemiş dinlemiş gitmiş, ne dediklerini anlamamışlar bile adamların.

Memlekete döndükten sonra bakıyorlar ki, hiç bir şey gelmemiş.

"—Yâ siz oraya gittiniz de ne yaptınız?.."

"—Söyledik ya..."

"—Nasıl söylediniz bakalım?.."

"—Böyle böyle..."

"—Canım o sözü kim anlar? Siz anadilinizle söyleyecektiniz: 'Yâ ne yapıyorsunuz, biz aç kaldık! Sizin yok mu bize verilecek yardımınız?' filân diye açık konuşacaktınız." demişler.

Hemen bir cemaat yollamışlar, onlar böyle açık açık anlatınca:

"—Ne bilelim? O adamlar geldiler, söylediler ama, ne dediklerini anlayamadık!" demişler.

Onun için en iyisi ana dilindir.

g. Yalancılar ve Büyüklenenler

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[49]

أَبْغَضُ خَلِيقَةِ الله الى الله يَوْمَ القِيامَةِ: الكَذَّابُونَ ، وَالمُسْتَكْبِرُونَ ،

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الْبَغْضَاءَ لإِخْوَانِهِمْ فِي صُدُورِهِمْ . فَإِذَا لَقُوهُمْ

[49] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VII, s.87, no:466; Ebü'ş-Şeyh, *Tevbîhü'l-Tenbih*, c.I, s.63, no:59; Vadın ibn-i Atâ RA7dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.93, no:44044; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.10, no:11315.

تَخَلَّقُوا لَهُمْ ، وَالَّذِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللهِ وَ رَسُولِهِ كَانُوا بِطَاءً ؛ وَإِذَا دُعُوا إِلَى الشَّيْطَانِ وَأَمْرِهِ كَانُوا سِرَاعًا (الخرائطى عن الوضين بن عطاء)

RE. 8/7 (*Ebğadu halîkati'llâhi ila'llàhi yevme'l-kıyâmeti*: *El-kezzâbûn*, *ve'l-müstekbirûn*, *ve'llezîne yeknizûne'l-bağdàe li-ihvânihim fî sudûrihim*. *Feizâ lekùhüm tehallekù lehüm*, *ve'llezîne izâ duù ila'llàhi ve ilâ rasûlihî*, *kânû bitàan*; *ve izâ duù ile'ş-şeytàni ve emrihî*, *kânû sirâa*.)

(*Ebğadu halîkati'llâhi*) *Hâlika*, mahlûk. Allah-u Teàlâ, orda ricâl dedi, ötede nâs dedi, ötede ibâd dedi, burada da Allah'ın mahlûkları... "Allah-u Celle ve A'lâ'nın mahlûklarından en mebğuz olan insanlar, Allah-u Teàlâ'nın sevmediği en fenâ insanlar... (*İla'llàhi yevme'l-kıyâmeti*) Mebğuz, gadaba uğramış, sevmiyor Allah-u Celle ve A'lâ kıyamet gününde..." Kimmiş?.. (*El-kezzâbûn*) "Yalan söyleyenler."

Yalan söylemeye daha çocukluk devresinden itibaren alışmamak lâzım! Çünkü hepimizin bildiği bir şey, alışılan bir şeyi bırakmak kadar zor bir şey yok... Yalana alıştın mıydı, onu terk edemezsin, mutlaka gene söylersin.

Binâen aleyh, daha küçüklük devresinden itibaren çocuklarımızın üzerinde çok titizlikle duraraktan, onlara yalanı konuşturtmamak lâzım. Hata ediyorlarsa, onlara tatlı tatlı, güzel güzel şeylerle; "Aman yavrum bir daha yapmayasın, etmeyesin..." diyerekten söylemeli. Bazen kırarlar, dökerler çocuklar; "Zararı yok çocuğum, sen sağ ol; gene alırız, gene yaparız..." demeli.

"—Sen bunu niye kırdın?!" diye tokadı vurdun muydu, ertesi gün kırdığı vakitte, "Ben kırmadım!" der. Yalanı söyler, tokadı yedi çünkü. Bir daha tokat yememek için, "Ben kırmadım..." diyecek. Buna meydan vermemek lâzım.

Birincisi: *Kezzâbûn*. Her ne şekilde olursa olsun yalancıları Allah sevmiyor. Hem de ebgaz diyor; en mebğuz, en sevmediği...

İkincisi: (*Ve'l-müstekbirûn*) "Kibirliler, mağrurlar, kendini beğenenler..."

Üçüncüsü: (*Ve'llezîne yeknizûne'l-bağdàe li-ihvânihim fî sudûrihim*) "Kardeşlerine içlerinde kin besliyor. Kardeşlerine içlerinde sakladıkları kin besleyenler." Hani parayı gizleyenler gibi, bu da buğzunu gizliyor. Şimdi onlara karşı diyor ki:

(*Feizâ lekùhüm*) "Siz böyle size karşı içlerinde buğz besleyenlerle karşılaştığınız vakitte, onlara boyun bükmeyin, onlara eyvallah etmeyin!" Ya?.. (*Tehallekù lehüm*) "Onlar gibi, siz de onlara şiddet gösterin!"

(*Ve'llezîne izâ duù ila'llàhi ve ilâ rasûlihî*) "O adamlar ki, Allah ve Rasûlüne dâvet ettiğiniz zaman; 'Yâhu ezan okundu, hadi gel camiye gidelim! Hadi sünnet-i seniyyedir, bunu da yapalım!' dediğiniz vakitte, (*kânû bitàan*) sanki ölüme sevk olunuyormuş gibi kaçar. Ölüme sürüklenen insan nasıl kaçarsa, o da öyle kaçar, gelmez. Zor gelir ona.

(*Ve izâ duù ile'ş-şeytàni ve emrihî*) "Şeytana ve onun emrine davet ettiğiniz zaman; 'Gel bugün denize gidelim, sinemaya gidelim, şuraya gidelim, buraya gidelim...' dediğiniz vakitte, (*kânû sirâa*) koşa koşa, sür'atle gider oraya."

İşte bunlara karşı geldiğiniz vakitte, siz de onlara karşı böyle suratınızı asın!

h. Zayıflar Hürmetine Rızık ve Zafer

Ebû Dâvud, Neseî, Beyhakî, Hàkim, İbn-i Hibbân, Taberânî, Ahmed ibn-i Hanbel ve Tirmizî Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[50]

---

[50] Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.290, no:1624; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.162, no:2227; Neseî, *Sünen*, c.X, s.262, no:3128; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.198, no:21779; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.117, no:4139; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.30, no:4388; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6181; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.253; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.179, no:6048; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.119, no:181.

اَبْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ ، فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعَفَائِكُمْ

(د. ن. ق. ك. حب. طب. حم. ت. حسن صحيح

عن ابى الدرداء)

RE. 8/8 (*Ebğùnî duafâeküm, feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*)

(*Ebğùnî duafâeküm*) "Bana sizin içinizdeki zayıflar konusunda yardımcı olunuz. (*Feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*) Çünkü siz rızka ve zafere zayıflarınızın berekâtıyla, zayıflarınızın hürmetine, zayıflarınızın hatırına nâil oluyorsunuz."

"—Beni ve benim rızamı istiyorsanız, benimle olmak istiyorsanız, beni seviyorsanız, siz zuafânıza ikram edin!"

İnsanda şey var ya, bir şeyler geliyor insanın aklına, düşünceler gelir. Şimdi bu şikâyet tarzıyla değil de, adaletsizliğin icabı. Şimdi maaş veriliyor tabii herkese. Maaş verirken,

“—Senin derecen hangi dereceden?”

“—İlk mektepten.”

“—Senin aylığın bu kadar.”

Orta mektep bu kadar, lise bu kadar, üniversite de bu kadar...

“—Şimdi kapıcı, bir dairenin kapıcısı, ilk mektepten şehadetnâmesi var. Kaç para alır?”

İlk mektep şehadetnâmesi sahibi ne alacaksa, o da onu alır.

Fatih camisinden, farz edelim imam efendi... Onun da ilk mektep şehadetnâmesi var elinde, o da aynı parayı alır. Yâni takdirsizliğe bakın! Şimdi bir caminin imamıyla, bir kapıcının müsavâtı adalet midir?.. Ama anlatamazsınız bunu. Bu adam bu kadar sene tahsil etmiş, okumuş, Kur’an’ını öğrenmiş, ibadetini öğrenmiş, nasihat etmesini öğrenmiş, bir şeyler öğrenmiş de, bugün onu ilk mektebin insanıyla beraber müsâvi tutuyorsunuz.

“—E ne yapayım, siz de okuyaydınız arkadan!”

“—E, var mıydı o zaman senin mektebin?”

Bundan evvelki devirlerde camilerin kendilerinin kadrosu varmış. Meselâ Fatih Camiindekiler sekiz altın alırmış, on altın alırmış. On altın ne eder? Sekiz bin lira yapar, altı yedi bin lira yapar. Ama alıyor iki bin lira...

Binâen aleyh, “Siz Allah’ın rızasını istiyor, Peygamberinin rızasını da istiyorsanız ve gàyelerinize de ulaşmak istiyorsanız, zuafânızı himaye ediniz!” Ne kadar güzel!

Peygamber SAS zuafa tabakasıyla beraber oldu. Onlardan ayrılmadı hiç... Hatta zenginler geldiler:

“—Yâ Rasûlallah, bu fukarayı aramızdan çıkar da, bizimle ayrı sohbet yap! Biz bu fukaranın, zuafânın arasına girmek istemiyoruz. Onlar gitsinler, bizimle konuş. Sonra biz gidelim, onlar gene gelsin...” dediler.

Allah Celle ve A’lâ buyurdu ki:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

(الكهف:٢٨)

(*Va'sbir nefseke mea'llezîne yed'ûne rabbehüm bi'l-ğadâti ve'l-aşiyyi yürîdûne vechehû*) [Sabah akşam Rablerinin rızasını diyleyerek ona yalvaranlarla beraber sen de sabret!] (Kehf, 18/28)

Bu fukaralardan ayrılma, o zenginlerin lâfına da bakma! İster gelsinler, ister gelmesinler... Onun canı istediği vakitte camiye gelir, istediği vakitte gelmez. Ama fukara her zaman ibadettedir.

Binâen aleyh, siz Allah-u Teàlâ'nın rızasını istiyorsanız, onun ikramına da lâyık olmak istiyorsanız, zuafânızı himaye ediniz!..

Niçin?.. Sebebi: (*Feinnemâ türzekùn*) "Siz zuafâlarınızın sayesinde merzuk olursunuz."

Dün bir arkadaş gelmiş, Şuhut tarafından:

"—Yağmurdan mahsüller yerde çürüyor." diyor. "Allah bereketi verdi ama, mahsülü kaldırıp da ambara koymak müşkül. Bütün gün yağmur. Islaktan kaldırıp da, makine işleyemiyor. Çürüyecek mahsül, eğer böyle giderse. Konya ovası da böyle..." diyor.

Onun için, himaye, rızıklarınızın bol olması, zuafânıza olan yardımın neticesidir.

İkincisi: (*Ve tünsarûn*) "Muharebelerde nusrete erişmeniz, gàlib gelişiniz de, (*bi-duafâiküm*) o zayıflarınızın sebebiyledir. Allah onlara acır, ondan dolayı size yardım eder."

Meleklerini de yollar, başka kuvvetler de yollar. Her çeşit imdatları var Cenâb-ı Hakk'ın. Bakarsın o sûretle de nusrete erişirsiniz.

i. Ölüye Ağlamanın Sınırı

İbn-i Sa'd Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz hanımlara hitâben buyurmuş ki:[51]

---

[51] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.237, no:2127; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.107, no:4046; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.III, s.399; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.622, no:42480; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.122, no:185.

إِبْكِينَ ، وإِيَّا كُنَّ ونَعِيقَ الشَّيْطَان ، فإِنَّه مَهْمَا كَانَ مِنَ الْعَيْنِ وَالْقَلْبِ

فَمِنَ اللهِ ، وَمِنْ الرَّحْمَةِ ، وَمَا كَانَ مِنَ الْيَدِ وَاللِّسَانِ فَمِنَ الشَّيْطانِ

(ابن سعد عن ابن عباس)

RE. 8/9 (*İbkîne, ve iyyâkünne ve naîka'ş-şeytàn, feinnehû mehmâ kâne mine'l-ayni ve'l-kalbi femina'llàhi ve mine'r-rahmeti, ve mâ kâne mine'l-yedi ve'l-lisâni femine'ş-şeytàn.*)

(*İbkîne*) "Ağlayın, ağlayabilirsiniz. (*Ve iyyâkünne ve naîka'ş-şeytàn*) Ağlayın ama sakın ha şeytanın feryadı gibi feryad çıkartmayın! Yâni bağırıp çağırmayın!"

Bu ağlamalar, işte cenazelerde oluyor ya, ekseriyetle kendini bilmeyen insanlar cenazalerde feryad ü figân eder, ağlarlar, üstlerini başlarını yırtarlar. Mezmum şeydir bu.

Ölüm Allah-u Teàlâ'nın emridir, herkesin başına gelecektir. Ama genç ölmüş, ihtiyar ölmüş, nasıl ölmüşse ölmüş...

(*Feinnehû mehmâ kâne mine'l-ayni*) "Çünkü, ne zaman gözden gözyaşı çıkarsa, (*ve'l-kalbi*) gönülden, kalpten ağlamak gelirse; (*femina'llàhi ve mine'r-rahmeh*) bu Allah'tandır ve Allah'ın yaratılıştan insana verdiği merhamet duygusundandır."

İnsanın kalbi üzülür, gözü ağlar. Eh, o rahmet-i ilâhîdir. (*Ve mâ kâne mine'l-yedi ve'l-lisân*) "Ama böyle üstünü başını yırtarsan, kendine vurursan, feryad edersen; (*femine'ş-şeytàn*) o zaman işin içine şeytan karışmıştır." Sen o zaman şeytana hizmetkâr oluyorsun. Aleme de maskara oluyorsun.

j. Hac Esnasında Mekkeliler

Deylemî Enes RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[52]

---

[52] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.99, no:325; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.54, no:12024; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.122, no:186.

أَبْلِغُوا أَهْلَ مَكَّةَ وَالْمُجَاوِرِينَ ، أَنْ يُخَلُّوا بَيْنَ الْحُجَّاجِ وبينَ الطَّوَافِ ، وَالْحَجَرِالأَسْوَدِ ، ومَقَامِ إِبْرَاهِيمَ ، وَالصَّفِّ الأَوَّلِ ، مِنْ عَشْرٍ يَبْقَيْنَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ ، إِلَى يَوْمِ الصَّدَرِ (الديلمى عن أنس)

RE. 8/10 (*Ebliğû ehle mekkete ve'l-mücavirîne, en yuhallû beyne'l-huccâci ve beyne't-tavâfi, ve'l-haceri'l-esvedi, ve makàm-ı ibrâhîme, ve saffe'l-evvel, min aşrin yebkayne min zilka'deti, ilâ yevmi's-sader.*)

(*Ebliğû ehle mekkete*) "Siz ehl-i Mekke'ye, Mekkelilere söyleyiniz, tebliğ ediniz; (*vel-mücâvirîn*) Mekke'de mücâvir olanlara, oturanlara da söyleyiniz:

(*En yuhallû beynel-hüccâc ve beynet-tavâf, vel-hacerül-esved, ve makàmü ibrâhîm, ves-saffül-evvel, min aşrin yebkîne min zilka'deti ilâ yevmis-sadr.*) Zilkàde'nin bitmesine on gün kalaraktan, yâni Zilkàde'nin 20'sinden Kurban Bayramı gününe kadar, onlar Kâbe-i Muazzama'ya gelmesinler, hacılara rahatlık versinler! O Hacerül-Esved'i öpeceğim diye, Makam-ı İbrâhim'de şunu yapacağım diye sokulmasınlar oraya!"

Şimdi yirmi gün orada misafirler rahat etsinler. Siz de gelirseniz, misafirler de gelmiş, çok sıkıntı olur. O sıkıntı olmaması için, siz müsaade edin de, siz ehl-i Mekke yirmi gün gelmeyin artık. Gelseniz de, siz dışarıda kılın namazlarınızı! O misafirleriniz içeride rahat rahat namazlarını kılsınlar.

Ne güzel tembihlemiş Cenâb-ı Peygamber!

k. Acize Yardımcı Olun!

Taberânî Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[53]

---

[53] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.50; Hz. Ali RA'dan.

Sehavî, *Makàsîdü'l-Âliyye*, c.I, s.50, no:11; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.30, no:43; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.123, no:187.

أَبْلِغُوا حَاجَةَ مَنْ لاَ يَسْتَطِيعُ إِبْلاَغَ حَاجَتِهِ ، فَمَنْ أَبْلَغَ سُلْطَاناً حَاجَةَ

مَنْ لا يَسْتَطِيعُ إِبْلاغَهَا ، ثَبَّتَ اللهُ قَدَمَيْهِ على الصِّرَاطِ يَوْمَ القِيامَةِ

(طب. عن أبي الدَّرْداءِ)

RE. 8/11 (*Ebliğû hâcete men lâ yestatîu iblâğa hâcetihî, femen ebleğa sultânen hâcete men lâ yestatîu iblâğehâ, sebbeta'llàhü kademeyhi ale's-sırâti yevme'l-kıyâmeh.*)

(*Ebliğû*) "Tebliğ edin, duyurun, haber verin! (*Hâcete men lâ yestetîu iblâğa hâcetihî*) "İhtiyaçlılık durumunu, muhtaçlık durumunu ilgili mercilere duyurmaya güç yetiremeyen, imkânı olmayan, söyleyemeyen, hakkını arayamayan, isteyemeyen insanların ihtiyaç durumunu ilgili mercilere gidin, duyurun, haber verin!"

Bugünkü avukatlara ait olan bir şeydir ki, herkes bugün derdini hükümetine, büyüklerine anlatamaz. İfadesi kâfi değildir, sıhhati kâfi değildir, parası kâfi değildir, yapamaz. Binâen aleyh, adamın hâcetini mahkemeye mi söyleyeceksiniz, bir başka büyüğe mi söyleyeceksiniz, siz ona vâsıta oluverin!

(*Femen eblağa sultànen hàcete men lâ iblâgahâ*) "Kim böyle bir şeye vasıta olursa, gücü yetmeyene o işin vasıtası oluverirse; (*sebbeta'llàhu kademeyhi ale's-sırâti yevme'l-kıyâmeh*) Allah Celle ve A'lâ, kıyamet gününde onun ayaklarını sabit kılsın, kaymasın Sırat köprüsünden..."

Zuafâdan bir kimse, işini beceremiyor. O işini beceremeyen insana vasıta olan insana dua. Ama parayla olursa, bu olmaz. Para almadan, yardım edecek.

l. Açlık ve Susuzluğa Alışın!

Şimdi asıl dersimiz burada…

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[54]

أَبْلُوا أَجْسَادَكُمْ بِالْجُوعِ وَالْعَطَشِ ، وَأَفْنُوا لُحُومَكُمْ ، وَأَذِيبُوا شُحُومَكُمْ ؛ تَسْتَبْدِلُوا لُحُومًا طَيِّبَةً مَحْشُوَّةً بِالْمِسْكِ وَالْكَافُورِ فِي الْجَنَّةِ (الديلمي عن أنس)

RE. 8/13 (*Eblû ecsâdeküm bi'l-cûi ve'l-ataşi, ve efnû lühûmeküm, ve ezîbû şühûmeküm; testebdilû luhûmen tayyibeten mahşüvveten bi'l-miski ve'l-kâfûri fi'l-cenneti.*)

(*Eblû ecsâdeküm bi'l-cû'i ve'l-ataşi*) "Vücutlarınızı aç durarak, susuz durarak yıpratın, eritin! (*Ve efnû lühûmeküm* Ve fazla etlerinizi yok edin, fazla kilolarınızı atın! (*Ve ezîbû şühûmeküm*) Vücutlarınızda birikmiş olan yağları da eritin!"

---

54 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.1034, no:350; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.129, no:1261; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.784, no:43100; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.124, no:190.

Cû', açlık… *Ataş*, yürek yangınlığı, susuzluk… "Açlığa ve susuzluğa tahammül edin, açlığa ve susuzluğa alıştırın kendinizi!" Gerek muharebe zamanlarında, gerek kıtlık zamanlarında, bunlara alışmayan insanlar sıkıntı çekerler. Alışmış olursa, zarar etmez.

"Böyle yaparsanız, (*testebdilû lühûmen tayyibeten mahşüvveten bi'l-miski ve'l-kâfûri fi'l-cenneti*) bu vücutlarınıza mukabil, cennette Allah size hoş, güzel vücutlar verir; içi kâfurla, miskle, güzel kokulanmış vücutlara sahip olursunuz. Mes'ud, bahtiyar olursunuz."

Buraya şârih demiş ki:

بطن المرء عدوه

(*Batnü'l-mer'i*) "Kişinin karnı, (*adüvvühû*) en başlı düşmanıdır. Kişinin karnı kendisine en başlı bir düşman."

Şimdi nefis var ya hepimizde, bu nefis bizim başlıca düşmanımız. Bu nefis bize düşmanlığındaki kuvveti karından alır. Karnı dolan, doyan insanları, vücutları şey olan, bunun nefsi de kuvvetli olur. Nefsi kuvvetli olunca, hakkından gelmesi de müşkül olur.

Onun için demişler ki:

الجوع طعام الله ، يحيى به ابدان الصديقين ، لان ميل الطعام ، صفاةٌ حيوانيةٌ ، تبتلا به السالك فى قسوة القلب ، ويمنعه عن مشاهدة الحق.

(*El-cûi taàmu'llàh*) "Açlık Allah'ın bir yemeğidir." Ki, Cenâb-ı Peygamber SAS:

"—Siz bana bakmayın; ben üç gün de aç dururum, beş gün de aç dururum... Çünkü Allah'ım beni yedirir ve içirir." buyurmuştur.

Demek Allah-u Teàlâ'nın kulları içerisinde böyle sabırlı,

mütehammil kullarını cennette beslediği gibi besliyor.

İmam-ı Şa'rânî'nin kitabında yazar ki: Mısır'da bir dağ varmış; —dağın adını unuttum yalnız— havası gayet güzel, suyu da gayet güzel... O dağda evliyalar yaşarmış. Bu evliyaların rızıkları oranın suyu ve havasıymış. Başka bir şeyle meşgul olmuyorlar. Havasını teneffüs ediyor, suyundan da içiyor, yaşıyor öyle.

"—Fakat bunlar her sabah, sabah namazını Mekke-i Mükerreme'de kutbun arkasında kılarlar namazı." demiş İmam Şa'rânî'nin kitabında. Yâni Allah-u Teàlâ'nın böyle merzuk ettiği kullar sayısızdır.

Şimdi hastalarımız olur, bakarsın yemez, içmez üç gün beş gün... Ödümüz kopar ölecektir diyerekten. Bakarsın bir gün dirilir. E o günlerde hiç yemedi içmedi ama, yaşadı yine. Allah-u Teàlâ onun demek rızkını o sûretle, nasıl sebepler halk ediyorsa ediyor.

(*Yuhyî bihî ebdâne's-sıddîkîn*) Ama hepimizin değil ha. Allah ihyâ eder, yaşatır ama, sıddîklerin bedenlerini yaşatır. Sıddîk olmazsan gidersin gümbürtüye.

(*Li-enne meyle't-taàm*) Çünkü insanların taama karşı meyli var ya, hepimizde. Bazı insanın çok olur, doymak bilmez. (*Sıfatün hayvâniyyetün*) Yemeye meyil hayvânî bir sıfattır. Hayvan ister ki daima yesin. Bu meyil hayvânî... (*Tübtelâ bihi's-sâlik*) Sâlik olan irfan sahipleri, Allah yolunda olanlar buna iltifat etmezler. Ettikleri takdirde, (*fî kasveti kalb*) kasveti kalbe uğrarlar. Yemeğe düştün müydü, kalp kararır. (*Ve yemneuhû an müşâhedeti'l-hak*) Onu hakkı görmekten men eder. Hakkı görmez, bâtılın peşinde koşar.

Bir kör geldi. Yeni Cami'de müezzinmiş bu a'mâ. Fakat, "Bütün evimin işini ben kendim yaparım." diyor. A'mâ... Yeni Cami'ye de müezzin olmuş. "Evimin her işini yaparım." diyor. "Çivi de çakarım, çekiç de vururum, hepsini yaparım. Mutfağımı da kendim yaptım..." dedi bir zaman.

Bizim de bir a'mâmız var. Her sabah, nerede oturuyorsa

oradan buraya sabah namazına gelir. Yerini de hiç şaşırmaz, sanki görüyor gibi. Kur'an'ı da ezberlemiş. Bu şimdi, bunun gözü kör ama işe yarıyor. O gönül gözü kör oldu muydu, gönül karardı mıydı, bu körden bin kat aşağı... Allah esirgesin...

Onun için, bizde en kıymetli şey gönüldür. O gönül gitti mi elden, vücut gitse de olur, gitmese de olur. Onun hiç kıymeti yok...

m. Kalbin Halleri

Şimdi bak aşağıda ne güzel söylüyor. Ebûbekrini'l-Verrâk (Rh.A) Hazretleri diyor ki:

للقلب ستة اشياء :حياةٌ ، وموتٌ ، وصحةٌ ، وسقمٌ ، ويقضةٌ ، ونومٌ.

فحياته بالهد ى ، وموته بالضلالة ، وصحته فى الصفاوة ، وسقمه

بالعلاقـة ، و يقظته بالذ كر ، ونومه القفلة.

(*Lil-kalbi sitteti eşyâ'*) "Kalbin altı hali vardır: (*Hayâtün, ve mevtün, ve sıhhatün, ve sakamün, ve yakazatün, ve nevmün*) Bu altı şey kalbin hâli.

(*Fehayâtühû*) "Bu kalbin hayâtı, (*bi'l-hüdâ*) Allah-u Teàlâ'nın hidayeti üzerinde olmasıdır." Hidayet üzerinde oldu muydu, hayattadır.

الم . ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ ، هُدًى لِلْمُتَّقِينَ (البقرة:١-٢)

(*Elif, lâm, mîm. Zâlike'l-kitâbü lâ raybe fîh, hüden li'l-müttakîn*) [Elif, lâm, mîm. Bu (Kur'an) öyle bir kitaptır ki, onda asla şüphe yoktur. O müttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir.] (Bakara, 2/1-2)

Nasıl Kur'an müttakîlere hidayet ise... Herkese değil, müttakîlere hidayet... Bu hidayete erişenlerde hayat vardır.

(*Ve mevtühû*) "Bu kalbin ölüşü de, (*bi'd-dalâleh*) dalâlet iledir."

Dalâlete düştü müydü, abdesti namazı bıraktı mıydı, kötü yollara da gitti miydi, gitti, öldü işte o kalb...

"—Ama gözü de görüyor, vücudu da yürüyor, iş de yapıyor?"

Hiç kıymeti yok, o ölmüştür artık. Rahmetlik bir hocaefendi vardı; "Ona dört tekbirle bir cenaze namazı kılmak lâzım!" derdi.

(*Ves-sıhhatühû*) "Bu kalbin sıhhatı, (*fi's-safâveti*) safâ-yı kalb ile olur. (*Ve sakamühû*) "Bu kalbin hastalığı da, (*bi'l-alâkati*); etraf ile olan alâkalar, işler, güçler kalbi hasta eder. İşi çok olan adamın rahatı olmaz, huzuru olmaz, hasta olur."

(*Ve yakazatu*hû) "Bu kalbin uyanıklığı (*bi'z-zikri*) ancak Allah-u Teàlâ'nın zikriyle kàim. Namaz, oruç, Kur'an okuma, zikretme... Neler varsa onunla kàim. (*Ve nevmühû*) Bu kalbin uykusu da (*el-gafletü*) gaflettir. Gaflet bastı mı, o da uykudadır."

Onun için buyrulmuş ki:

"—Allah-u Celle ve Âlâ'nın fetânet sahibi, gâyet zeki kulları vardır. Onlar dünyayı boşamıştır. Talâk-ı selâseyle dünyayı boşamışlardır, ahireti de boşamışlardır. Ne dünyayı isterler, ne ahireti isterler; istedikleri Allah… Allah'ın rızasını isterler. Biz 'Cennete girelim de, yaşayalım hurilerle…' deriz. Onlar hiç iltifat etmez, 'Hakk'ın rızasıdır benim istediğim!" derler."

Çünkü dünyanın fitneleri dehşet! O fitnelerin içine düştün müydü, kurtulmak çok zor. Onun için, "Ben bu fitnelerin içine girmem; istemem senin gibi dünyayı." demişler, boşamışlar bu dünyayı.

Şu dünyaya şöyle bir baktılar, anladılar ki, bu hayat sahipleri için bir vatan değil. Her gelen gidiyor buradan. Sürü sürü geliyor, sürü sürü gidiyor. Burası bir hayat yeri değil, vatan olacak bir yer değil.

Bu bir deryadır. Bu deryadan geçmek lâzım. Bu deryadan geçmek için de amel-i sâlih lâzım. Bu deryadan öte tarafa geçti mi, selâmet olur. Selâmet, amel-i sâlihle bu dünyadan geçebilmek. Başka türlü olmuyor. Onun için bazı hukemâ demiş ki:

ان شدة سكرات الموت ، على قدر لذّات حياة الدنيا

(*İnne şiddete sekerâti'l-mevt, alâ kaderi lezzâti hayâti'd-dünyâ*) Ölüm hâli geliyor ya, Allah muhafaza, sekerâtül-mevt diyoruz. Bazı kimseler çok zor ölüyor. Bir gün, iki gün, üç gün böyle can çekiştiği oluyor. Sekerâtil-mevt hâlinde, ölemiyor. Bunun sebeplerinden birisi, dünyaya olan muhabbetin şiddetindendir diyor. Dünyaya olan muhabbeti ne kadarsa, ölümü de o kadar zor olur o adamın...

n. Çok Yemenin Zararları

Büyük âlimler, hükemâlar, bunlar demişler ki:

"—Çok yemek dünya sevgisinden ileri geliyor ki, bunun elli tane afeti vardır." Yâni elli tane felâket var çok yemekte... Onu uzun boylu söylemiş de, onların ellisini saymak için vaktimiz yok.

Onun için Peygamber SAS, sabah yerse akşam yemezmiş, akşam yerse sabah yemezmiş. Eğer biz Peygamber SAS gibi yapsak, ne hasta oluruz, ne bir şey oluruz. Bütün hastalıkların kökü bu çok yemekten... Mide dolgunken tekrar yiyoruz. Saat geldi, vakit geldi... Daha karnımız da acıkmadı. Ama vakit geldi. Vakit gelince tekrar yiyoruz. İki yemek bir arada, mide ne yapsın?..

Onun için bugünkü fenciler, tabiplerimiz de söylüyorlar. Bu fazla yemek ve bugünkü beyaz ekmek... Biz ekseriyetle ekmeğin beyazını alıyoruz. Francala olsa onu alacağız ama, en çok zarar da onun içindeymiş. O bizim dedelerimizin istediği kepeksiz ekmek mi?.. İlk bid'at o oldu. Peygamber Efendimiz zamanında elek yokmuş. Herkes değirmenden geldiği gibi yoğurur pişirir, yermiş.

Sonra kepeği ayıracak eleği bulmuşlar, şimdi de fabrikalarda eleniyor. Kepek kalmıyor. Şimdi doktorların tavsiyesi:

"—Ekmeğin içerisine kepek katınız. Kepek yeyiniz ki mideniz, barsaklarınız güzel çalışsın!"

Bu has ekmekler buna mani oluyormuş. Onun için insanlar kabız oluyor, şu oluyor, bu oluyor, çok sıkıntılar çekiyorlar... Bu

Peygamber'in yolundan ayrılmaktan ibaret oluyor.

Onun için en nihayet, elli tane saydıktan sonra son sözü:

"—Şeytan seni en nihayet beşeriyet sıfatından soyar, hayvânî bir sıfatla yaşarsın dünyada..."

Bu çok yemenin zararının en sonuncusu, beşeriyet sıfatından soyulma. Kalıbın beşeriyet sıfatıdır ama, iç beşeriyetten çok uzaktır. Onun için diyor ki:

"—Allah yolcularına lâzım olan, helâlden olsa bile yemeği az yemektir."

Bugün akşam doktorumuz gene diyor ki:

"—Adam karnının doyduğunu, ancak bir saat sonra anlar."

Binâen aleyh, biz tıka basa, doyuncaya kadar yiyoruz; bu zarar... Efendimiz SAS ne dedi:

"—Doymadan evvel kalk!"

Doymadan evvel kalmak; doyduk zaten amma onun farkında değiliz biz. Daha biraz doyuralım diyoruz. Bu sefer mide şişiyor, sıkıntılar çıkıyor. Haydi hazım tozlarına müracaat ediyoruz.

Helâlden de olsa yemeği azaltmak emredilmiş, "Çok yemekten de çok sakınmak lâzım!" demişler. Peygamber SAS bir kap yemiş. Bize de bir kap yeter. A'zamî iki olsun demişler. Misafir olursa üçe müsaade var. Ama biz bunların hiç birisine kanaat edemiyoruz.

Tokluğa çok devam etme! Açlıkta cismin sıhhati vardır, ceset açlıkta sıhhat bulur, dinçlik olur ve fikri de açık olur. Aç olan adamların fikirleri açık olur. Bak şimdi aşağıda gelecek ne güzel:

Kalbi rahat olur, zekâsı da kâmildir. İhtiyacı da yoktur şuna buna... Bir kere yedi mi, yetiyor zaten ona. Ötekine berikine ihtiyacı olmuyor. Bu surette de kanaat mümkün oluyor kendisine.

Yiyince belâyı da unutuyor, ahireti de unutuyor. Allah'ın azabını da unutuyor, ahireti de unutuyor. Onun işi gücü hemen yemek, içmek... Kıyamet günündeki açlıktan da haberi olmuyor artık. Çünkü tokluk, aklına getirttirmiyor onu. Halbuki açlıkta, ibadete karşı çok şevk olur, rahatlık olur. Bâhusus abdestini

muhafazada... Aç adam çok dışarıya çıkmaz. Ne idrara çıkar, ne de diğerine çıkar. Az yemiştir, ihtiyacı olmaz.

Az yeyince dışarıya çıkman da az olur. Onun için eskinin insanları, evliyalar on beş günde bir dışarıya çıkınca, amel oldu dermiş annesi oğlu için.

Az yeyince, artacak tabii. Artınca onu başkasına vermenin, tasadduk etmenin de imkânları olacak.

Kıyamet gününde insanların en çok aç olanları, dünyada karınlarını çok doyuran insanlardır. Dünyada karınlarını çok doyuran insanlar, ahirette çok aç kalacak.

Bir kere en büyük felâket: "Karnını doyuranlar melekût âlemine uçamazlar." Allah-u Teàlâ bu insanlara çok büyük kudret, kuvvet vermiştir. Aklımızın idrakinin çok üstünde kudret vardır insanda... Hani Amerika bugün birçok milyonlar, milyarlar harcayaraktan atomlarıyla, bilmem neleriyle havaya uçuyor. O uçuşların hepsi insanda mümkün, hepsi insanda mevcut... Fakat biz bu karınlarımızı doyurmak sûretiyle, kalplerimizi de karartmak sûretiyle, onlardan mahrum olmuşuz.

İnsan melekten de efdal efendi, ne diyorsun sen şimdi? Melekten de efdal...

Şimdi bizim Bursamızda Cami-i Kebir'imiz var ya, o Cami-i Kebir'i Yıldırım Bayezit yaptırmış. Emir Buhàrî de Yıldırım'ın damadı. İlk açmış camiyi, damadına demiş ki:

"—Sen kıldıracaksın bugün cumayı..."

"—Benim büyüğüm var burada. O varken ben kıldıramam!" demiş.

"—Kim o?.."

"—Somuncu Baba..."

Somuncu Baba'yı da kimse bilmiyor ama. Evliyaların reisi. Rica etmişler, gelmiş okumuş. Yedi mânâ vermiş Elham'a... Demiş:

"—Üçüncüsünü şu direğin arkasındaki Molla Gürânî anlar. Ondan sonrasını o da anlamaz!" demiş.

Şimdi camiden çıkmış. Üç kapı var ya, her kapıdaki insan diyor ki:

"—Bizim kapıdan çıktı, elini öptük."
O diyor:
"—Bizim kapıdan çıktı, elini öptük."
Öteki diyor:
"— Bizim kapıdan çıktı, elini öptük."
Ulemâ demiş ki:
"—Böyle şey olmaz! Bu adam bir adamdır, bir kapıdan çıkar." demişler.
Cevap veriyorlar erbabı, diyorlar ki:
"—Sizin aklınız hiçbir şeye ermiyor. Allah-u Teàlâ insana öyle bir kuvvet vermiştir ki, bir insan bütün dünyanın her tarafını dolaşabilir bir anda... Bu kudreti Allah vermiş. Bizdeki ruh o kadar geniş ki, âlemi istilâ eder. Bir atom bu kadar hüner yapıyor da, Allah'ın bize verdiği ruh yapmasın, olur mu canım?..

Şimdi cin var ya, inanırız cinlere. "*Eùzü bi'llâhi mine'ş-*

şeytàni'r-racîm" dediğimiz cin, çeşitli kılığa giriyor. Giriyor mu? Kedi olur, köpek olur, insan olur, hayvan olur, ağaç olur, şu olur... Aslında bir cindir işte ama, çeşitli kılığa girmiştir. Allah-u Teàlâ'nın bir cinnîsi böyle çeşitli kılığa girer de, en mükemmel olan insanı çeşitli kılığa giremez mi?.. Siz hiçbir şey bilmiyorsunuz! Hemen kitaplara bakıp olmaz diyorsunuz.

"—Bir adam üçe bölünmez ya?"

Üçe bölünmez ama, Allah-u Teàlâ'nın insana verdiği ruh ile, bir insan her tarafta gözükür. "Mekke'de ben bu adamı gördüm." dersin.

"—Bu adam burada oturuyor, Mekke'de ne işi var bunun?"

Ama o adamın ruhàniyeti oradadır. Kalıbıyla orada görünür. Yâni insandaki bu kudret, Allah-u Teàlâ'nın verdiği kudrettir, insanın kendi hüneri değil ya... Ama çok a'lâdır. Yalnız biz bunları iptal ediyoruz işte, mahvediyoruz. Neyle? Zevk ü sefâmızla...

Bu yeter bu kadarcık.

o. Allah'a İsyandan Uzak Dur!

Haa, şimdi okuyacağım bir şey size: Ümm-ü Enes RA, Enes ibn-i Mâlik RA'nın annesi, Rasûlüllah Efendimiz'e gitmiş diyor ki:

"—Yâ Rasûlallah bana bir vasiyet et!" demiş.

Rasûlüllah SAS de buyurmuş ki:[55]

---

[55] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXV, s.129, no:313; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.21, no:6735; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Vera'*, c.I, s.58, no:48; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.76; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VIII, s.167, no:11892; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.624; Ümm-ü Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.366, no:3935; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.395, no:7119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.225, no:9479.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.438, no:15652; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.186, no:407; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.501, no:1429, Ebû Saîd el-Makberî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.428, no:1846; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.71, no:16748; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.362, no:4290;*Münzirî, Tergîb ve Terhib*, c.II, s.257, Zikir ve Dua, no:2309; RE. 80/8.

اُهْجُرِي الْمَعَاصِيَ ، فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الهِجْرَةِ ؛ وَحَافِظِي عَلَى الْفَرَائِضِ ،

فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الجِهَادِ ؛ وَ أَكْثِرِي مِنْ ذِكْرِ اللهِ ، فَإِنَّكِ لاَ تَأْتِي اللهَ

بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ كَثْرَةِ ذِكْرِهِ (طب. عن أم أنس)

RE. 154/3 (*Ühcüri'l-meàsî, feinnehâ efdalü'l-hicreh; ve hàfızî ale'l-ferâid, feinnehâ efdalü'l-cihâd; ve eksirî min zikri'llâh, feinneki lâ te'ti'llàhe bi-şey'in ehabbe ileyhi min kesreti zikrihî.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

(*Ühciri'l-meàsî*) "Günahları bırak! (*Feinnehâ efdalü'l-hicreh*) O hicretin en efdalidir."

Şimdi aziz kardeş! Çok hatamız var. Bir günah kitabı da yazdım el-hamdü lillâh, 1250 tane günah oldu. Sayıyla yazmışlar. Ben değil de yazanlar yazmışlar, ben de onu yeni yazıya çevirmek için hazırladım. 1250'ye varıyor. 125 tanesi büyük günah; diğerleri küçük günah, mekruhat... Bunların hepsi günah yâni. Bunlardan uzak kalmak lâzım.

E bugünkü hayatımızı görüyoruz ki, biz bunların içerisine dalmışız. Balık suya nasıl daldıysa, biz de bu günahların içine dalmışız. İşte televizyonu olmayan ev yok... Sen de diyeceksin ki:

"—Hocaefendi, sen buna çatma! Bu lâzım, işte bundan birçok şeyler öğreniyoruz, çok faydaları var."

Onun faydalarına aklım ermez ama, onun zararı yeter. Ekmek yemekte bir fayda var, balda fayda var, kaymakta fayda var, pirzolada fayda var... Fakat arkasından şu kadarcık bir zehir yutarsan ne olursun aziz kardaş?.. Ufacık bir zehir işte... Yuttuğun zaman, ne balın faydası oldu, ne kaymağın faydası oldu; gittin gürültüye...

Çocuklar simit yemişler Eskişehir'de, simidin içerisinde ne varsa var... Üç çocuk, üçü de gitmiş. Niçin?.. Yaramaz bir şey varmış demek ki simidin içerisinde. Üçünün de hayatı gitmiş gürültüye.

Demek ki, sen ne kadar iyi şeylerle beslenirsen beslen, zehir götürüyor insanı... O radyonun içerisindeki, televizyonun içerisindeki zehirler insanın gönlünün ölmesine kâfi.

Evet oradan biz zevk alıyoruz, saatlerce oturuyoruz. Bir kere en kıymetli hayatımız, yâni zamanımız gidiyor elden... Otur da aziz kardaş, biraz Kur'an okuyalım! Bak, okumasını da bilmiyorsun. Biraz çalış da öğrenelim!..

"—Yok..."

Ama orada televizyona saatlerle bakmak hiç zarar vermiyor. Ama yarım saat Kur'an'ıyla meşgul olmak... Yâ otur da yarım saat *Allah* diyelim, *Lâ ilâhe illallah* diyelim bakalım!..

"— Yook!.. Sen bizi ne yapacaksın ya?"

Herkes kıyameti koparır. Ama orada saat on iki olur, bir olur, hâlâ onun başında insanlar. Bu insanların zamanlarının kıymetini bilememesi ne kadar acı bir şeydir. "Vakit nakittir!" demişler. E bu nakitleri biz nasıl böyle harcıyoruz, zâyi ediyoruz? Allah muhafaza etsin..

Onun için Cenâb-ı Peygamber, "Bana vasiyet et, nasihat et!" diyen kadıncağıza; "Meàsîyi terk et!" dedi.

Bazı insanlar:

"—Burası oturulacak yer değil, çok sıkıldım, gideyim Mekke'ye ben, Mekke'ye gideyim, orada oturayım, orası tam iyi yer..." derler.

Nereye gidersen git, ahlâk seninle beraber gider. Bırakamazsın o ahlâkı. O ahlâkla gideceksin, orada günahın daha katmerli olacak. Orda bir günaha yüz bin günah var. Orası kâmiller yeri, bizim gibi aptallar, hemen gidip gelmeli oradan...

Sonra ikinci vasiyeti de: (*Ve hâfizî ale'l-farâiz*) "Ey kadın Allah'ın farzlarını muhafaza et, ona devam et. (*Feinnehâ efdalü'l-cihâd*) Muhakkak ki o cihadın en efdalıdır."

(*Ve eksirî min zikri'llâh*) "Ama Allah'ın zikrine de devam et hà, çok yap! (*Feinneki lâ te'ti'llàhu bi-şey'in ehabbe ileyhi min kesreti zikrihî*) Çünkü sen Allah'a, Allah-u Teàlâ'yı daha çok

zikredişinden daha sevgili bir şeyle gidemezsin!" İnsan Allah-u Teàlâ'yı ne kadar çok zikrettiyse, o kadar çok Allah'a makbul olur.

Diğer biri de sormuş:

يَا رَسُولَ اللهِ ، اَىُّ الْهِجْرَةِ اَفْضَلُ ؟ قَالَ: مَنْ هَجَرَ السَّيِّئَاتِ

(*Yâ rasûla'llah, eyyü'l-hicreti efdalü?*) Şimdi muhacirleri biliyorsunuz, dünyanın her tarafına muhacir olaraktan şuraya, buraya gidiyorlar... Biz bunlara muhacir diyoruz. "Yâ Rasûlallah! Bu hicretin efdali hangisidir?" diye sormuş.

(*Kàl: Men hecere's-seyyiât*) "Hicretin efdalı, kişinin günahlardan kaçmasıdır." buyurdu.

Onun için:

تَرْكُ زَرَّةٍ مِنْ مَحَارِمِ اللهِ ، خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الثَّقَلَيْنِ .

(*Terkü zerretin min mehârimi'llâh, hayrun min ibâtedi's-sakaleyn*) [Allah'ın haramlarından bir zerreyi terk etmek, bütün insanların ve cinlerin nafile ibadetinden daha hayırlıdır.] buyrulmuş. Bunları ezberlenecek şeyler...

Çok namaz kılarız, gece uyumayız, Kur'an okuruz, tesbihler çekeriz, her türlü şeyimiz çok iyi... Fakat bazı alışmış olduğumuz kabahatler, günahlar var ki, terki çok zor onların... Sigarayı terk edebiliyor muyuz?.. Bu sigaranın fena olduğunu bilmeyen yok... İşte Amerika'da bile bugün, sigara kağıtlarının üstüne mecburî yazıyormuş ki:

"—İşte sigara zararlıdır, bil de öyle iç..." diye.

"—Kanseri yapan da odur." diyorlar.

Hem paralarımızın boşa gitmesine de sebep, birçok zararları var... Terk edebiliyor muyuz?.. Ancak doktor, "Sen böyle içersen, öleceksin artık, içme!.." derse, ölüm korkusuyla belki bırakırız. Onu da bırakanlar pek nadir... Allah kusurlarımızı affetsin...

Daha buna benzer çok günahlarımız var ki, bunlara alışmışız,

tabii bir hale gelmiş. Denize gitmek, adet meselâ... Çoluk çocuk yazlık diyerekten gidiyoruz, çadırlara yerleşiyoruz, deniz de önümüzde...

"—Hadi bakalım çocuğum, bir banyo da sen yap!.. Kızım bir banyo da sen yap!.."

Oh, ne güzel, ne âlâ!.. Günah yolları. Günahı tasavvur eden de yok. Hepimiz bir diyoruz, ne olacak. E bunlara alışıldıktan sona, bu kalb karardıktan sonra, onu parlatmak ne kadar zor, ne kadar zor!.. Deveye hendek atlatmak ne kadar zorsa, ondan da daha zordur bu işler.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfîkât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği, razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul etsin inşâallah...

Bugün bu kadarcık yetsin de, Allah-u Teàlâ cümlemize hidayetler nasib etsin inşaallah...

Berâber bir salât ü selâm okuyalım, dağılalım:

"—*Allààâhümme salli alâââ... seyyidinâââ... muhammedinin-nebiyyil-ümmiyyi ve alâ... àààlihî ve sahbihî ve sellim...*" (3 defa)

p. Hikmetin Başı Allah Korkusudur

Şu karşımızdaki levhada yazılı.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[56]

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ (الحكيم ، وابن لال ، هب. عن ابن مسعود)

(*Re'sü'l-hikmeti mehàfetu'llàh*) "Hikmetin başı Allah korkusudur. Hikmet denilen nimet, Allah'ın korkusunun bizim içimizde olmasına bağlıdır."

---

[56] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.470, no:743; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.84; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.II, s.270, no:3258; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.141, no:5873; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.56, no:12550.

Kâbe'ye gidiyoruz, Kâbe'de tavaf ediyoruz; hiç içimiz kımıldamıyor... Peygamberin huzuruna gidiyoruz, göz yaşlarıyla salât ü selâmlar okuyoruz, hürmet ve ta'zimler ediyoruz... Fakat içimiz gene bir nurlanamıyor.

Allah korkusunun gönlümüze inmemesinin yegâne sebebi, dünya sevgisidir, karın tokluğudur. Bu dünyayı sevmek, tabii değişiyor. Yemeğe muhtacız, içmeye muhtacız, uyumaya muhtacız, eve muhtacız, vatana muhtacız... Bunlar lâzım. Asıl bu dünya, insanı Allah'tan alıkoyan şeyler... Çalışmak değil, anlatamadım.

Çalışmak değil. Bu çalışmanın içerisinde zevk var, Allah'a ibadet var. Ama Allah'ın ezanı okunduğu vakitte işini bırakıp da camiye gidebilirsen, namazını kılabilirsen, orucunu tutabilirsen; senin çalışman ibadettir.

Eski büyüklerimizden bir kutub varmış. Kutbun kendisi demirciymiş, Bayezid-i Bestâmî'nin devrinde… Bayezid-i Bestâmî Cenâb-ı Hakk'a dua etmiş:

"—Yâ Rabbi, bu zamanın kutbunu bana bildirir misin?" demiş.

"—Filân yerde bir demircidir." denilmiş.

Gitmiş. Bakmış, adam demir dövüyor.

"—*Es-selâmün aleyküm!*"

"—*Ve aleyküm selâm...*"

Adama sormuş; Kur'an okumasını bilmiyormuş adam, cahilmiş. Bu ona zor gelmiş;

"—Yâ Rabbi, bu adam nasıl kutup oldu böyle?" demiş.

Meğer adam, çekici kaldırıp indirirken;

"—Yâ Rabbi şu Ümmet-i Muhammed'i, insanları cehenneminden koru, yanmasınlar!" dermiş.

Bu demirdeki yanıklık acısını görünce:

"—Bu senin kulların yanmasın cehennemde..." diye vururmuş.

Ezan okunurken, müezzin "*Allàhu ekber!*" dediği vakitte, eli havada bile olsa, ezan bitinceye kadar öyle dururmuş. Allah'ın da hoşuna gitmiş tabii bu hareket. Kutbiyeti ona vermiş. Alamazsın ki, parayla değil ki bu... Allah-u Teàlâ sevecek, o zaman verecek.

Binâen aleyh, Allah korkusunun gönüllere inmesi için ne yapmak lâzım, bilmem artık. Allah'ın onu lütfetsin bize...

Allah-u Teàlâ, kendisinden korkan, kendisine lâyık olmaya çalışan kullarının arasına bizleri de kabul etsin... Bizim kusurumuz, kabahatimiz meydanda... O da fazl ü kerem sahibidir. Lütfederse ne mutlu bize, o demirciye verdiği gibi.

El-Fâtihah...

17. 08. 1975 – İskenderpaşa Camii

06. RAMAZAN AYI BEREKET AYI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

ابنَ آدَمَ ، عِنْدَكَ ما يَكْفِيكَ ، وأَنْتَ تَطْلُبُ ما يُطْغِيكَ ؛ ابنَ آدَمَ لاَ بِقَلِيلٍ

تَقْنَعُ ، وَلاَ بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ ؛ ابنَ آدَمَ ، إذا أَصْبَحتَ مُعَافًى فِي جَسَدِكَ ، آمِنًا

فِي سِرْبِكَ ، عِنْدَكَ قُوتُ يَوْمِكَ ، فَعَلَى الدُّنْيَا العَفَاءُ (طس. عد. حل.

هب. خط. كر. وابن النجار عن ابن عمر)

RE. 9/1 (*İbne âdem, indeke mâ yekfîke, ve ente tatlübü mâ yutgîke; ibne âdem, lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşbau; ibne âdem izâ asbahte muâfen, fî cesedike âminen fî sirbike, indeke kûtu yevmike, feale'd-dünyâ el-afâü.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. İnsanoğlu Aza Kanaat Etmez

Taberânî, İbn-i Adiy, Ebû Nuaym, Beyhakî, Hatîb-i Bağdâdî ve İbn-i Asâkir Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[57]

ابنَ آدَمَ ، عِنْدَكَ ما يَكْفِيكَ ، وأَنْتَ تَطْلُبُ ما يُطْغِيكَ ؛ ابنَ آدَمَ لاَ بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ ، وَلاَ بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ ؛ ابنَ آدَمَ ، إذا أَصْبَحتَ مُعَافًى فِي جَسَدِكَ ، آمِنًا فِي سِرْبِكَ ، عِنْدَكَ قُوتُ يَوْمِكَ ، فَعَلى الدُّنْيَا العَفَاءُ (طس. عد. حل. هب. خط. كر. وابن النجار عن ابن عمر)

RE. 9/1 (*İbne âdem, indeke mâ yekfîke, ve ente tatlübü mâ yutgîke; ibne âdem, lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşbau; ibne âdem izâ asbahte muâfen, fî cesedike âminen fî sirbike, indeke kûtu yevmike, feale'd-dünyâ el-afâü.*)

(*İbne âdem*) "Ey Adem AS'ın oğlu!"

İbn, Arapça'da oğul demek. *İbn-i Adem,* Adem'in oğlu demek. *Benî* de evlatlar mânâsına geliyor. *Benî Adem*, Adem AS'ın evlatları demek.

(*İbne âdem*) "Ey Hz. Âdem'in evladı olan insanoğlu! (*İndeke mâ yekfîke ve ente tatlübü mâ yutgîke*) Senin yanında, yemene içmene yetecek dünyalığın, hayatını sürdürmeye yetecek malzeme var,

---

[57] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.361, no:8875; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.294, no:10360; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.361, no:618; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.282, no:8191; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.517, no:18086; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.140; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.71, no:6473; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XVI, s.212; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.98; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.389, no:7081; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.127, no:196.

sen hâlâ seni azdıracak miktarını istiyorsun!"

(*İbne âdem*) "Ey Ademin oğlu, ey insanoğlu! (*Lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşba'*) Ne biçim hâlin var ki, aza kâni olmuyorsun, çokla da doymuyor gözün!"

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber SAS Efendimiz'in nasıl zühd fikrinde, zühd kanaatinde olduğunu, nasıl dünyaya aldırmaz bir insan olduğunu görmüş oluyoruz, sözlerinden anlamış oluyoruz. Bize söylediği sözlerden, kendisinin nasıl yaptığını anlamış oluyoruz:

Taama meyil, zevke meyil ve hırs hayvânî sıfatlardır.

Niçin?.. Zaman-ı Peygamberîde, Peygamber SAS zamanında bir hurma ile, iki hurma ile yetinirlermiş. Bir öyün yerse, onunla geçinir; iki öyün yerse, onunla geçinir, daha fazla yemeye meyletmezlermiş.

Hırsın en büyük zararı, kalbin kararmasına sebep olur. "Ha şunu da yapayım, ha bunu da yapayım!" diyerekten insan, o işe de atılır, bu işe de atılır... İnsanın bir takàti vardır tabii, meselâ yük kaldırma tâkatını farz ederseniz; ben kaldırabilirim on kiloyu, öteki kaldırır yirmi kiloyu, öteki kaldırır elli kiloyu... Benim sırtıma verirlerse elli kiloyu, ezilirim ben. Elli kiloluk bir yükü kaldıramam, taşıyamam. Çünkü tâkatım o kadar değil.

Binaen aleyh, işler de böyledir. Tâkatının dışına çıktı mıydı, hırs kasvet-i kalbe sebep olur. Kasvet-i kalb olunca ne olur?.. Hakk'ı görmekten mahrum olur. Hakkı göremez, bâtıla hak der. Beyaza kara der, karaya da beyaz der. Bu karaya beyaz demek, beyaza kadar demek neden ileri geliyor? Kasvet-i kalbden ileri geliyor. Kasvet-i kalb de tabii, hırstan ileri geliyor. Hırs adamın kalbini bozuyor, ondan sonra akla karayı seçemeyecek hale geliyor insan.

"—Ak ile kara belli olmaz mı hocaefendi?"

Belli olmadığı için, bak bugün insanlar, bile bile batıla hak diyorlar.

Onun için Cenâb-ı Peygamber ne güzel diyor:

"— Ey Ademoğlu, senin yanında sana kifayet edecek kadar bir rızkın var, kâfidir sana; ama biraz kanaatla geçiniyorsun. Sen daha çok istiyorsun ki, o tokluk seni tuğyana sevk edecektir."

Yine buyuruyor ki:

"—Ey Ademoğlu, ne aza kanaat edip yeter diyorsun, ne de çoktan doyuyorsun! Aza da kanaatin yok, çoktan da doymuyorsun." Allah muhafaza etsin... Bunlar hep görülen hadiselerdendir.

Onun için, adamın karnını doyması değil, gözünün doyması lâzım! Karnı doyar insanın, yiyeceği yarım okka ekmektir. E ondan sonra yiyemez. Ama göz, dünyayı versen yiyor, doymuyor.

(*İbne âdem*) "Ey Ademoğlu! (*İzâ asbahte muàfen fî cesedike*) Sıhhattesin, afiyettesin. Cesedin, sağlığın afiyette. (*Âminen fî sirbike*) Yolunda rahattasın, yolun da iyi, nefsinle de iyiyisin. Her şeyin iyi… Evin yerinde, ailen yerinde, işin yerinde, her şeyin yerinde. (*İndeke kùti yevmike*) Bugünkü yiyeceğin de var elinde. (*Feale'd-dünye'l-afâ*) Bu fâni olan dünyaya aldanıp da onun arkasından koşma ki, helâk olanlar gibi sen de helâk olmayasın!"

Çok güzel bir söz…

Bu kasvet-i kalb diye söylenen şeylerin içerisinde, hani çok yiyenlerin, ekmeğe, yemeğe çok mübtelâ olanların elli tane afeti var demişti ya, o elli afetten bir tanesini size söyleyeyim:

Ruh zayıflar. Nasıl insan zayıflayınca hareket edecek hali kalmıyor, vücudunda derman kalmıyor, ölümü bekliyor; ruhu da bu hale gelir. Bedeni beslenir, kuvvetlenir, güzelleşir ama ruhen zayıflar, bir yaprak gibi kalır.

Bununla beraber Allah korkusu da gider. Allah korkusu da kalmaz içerisinde… Çünkü gayesi yiyip içip yaşamak… Bundan dolayı ruh zayıflıyor, Allah korkusu da noksanlaşıyor.

Cesette de asalet olan insanlık gidiyor, yerine hayvân-ı nâtık dedikleri hayvaniyet kalıyor. İnsanlıktaki meziyet, İslâmlıktakı kemal kayboluyor. Hayvan gibi yemeye, içmeye meyyal bir adam…

Bununla beraber hem aklı azalır, hem de cehli artar. Ne ihlâsı

kalır, ne huzuru kalır, ne şuuru kalır. Şükrü de azalır, "Yâ Rabbi şükür!" der kalkar. Halbuki şükür ondan ibaret değil. Şükür evâmir-i ilâhiyyeyi ifa ile olur. Evâmîr-i ilâhiyeyi ifa etmeyen insanın diliyle şükrü yeterli olmaz.

Şehvet arttıkça artar. Onun artmasıyla beraber haya da ortadan kalkar, haya da kaybolur. Hayâ kaybolduktan sonra, işte bugünkü hal gözümüzün önünde... Utanma, sıkılma, terbiye dediğimiz şeylerin hiç birisi kalmamıştır. Neden bu? Şehvetin artmasının cezası oluyor.

Daha sonra ilmin unutulması... Hepimizde olan bir hadise. Cuma günleri kulak veriyorum, "Hatip efendi bakalım ne diyor?" diyerekten. Eve gittikten sonra düşünüyorum, ne dediğini hatırlayamıyorum. O zavallı orada terledi, söyledi; bir kulaktan girdi, bir kulaktan çıktı.

İnsan söylenenlerin üzerinde dursa, az bir şey değildir bu Cuma hutbeleri. Senede elli hutbe dinlese, elli tane mesele öğrenir. İkişer mesele öğrense, yüz mesele öğrenir. Bir insana yeter de artar, hoca olur insan.

Ama hiç birisini aklımızda tutamıyoruz. Hoca efendi söylüyor, biz de dinliyoruz. O kapıdan dışarıya, biz de kapıdan dışarıya... İçeride bir şey kalmıyor.

Bunun sebebi, işte o kanaatsizlik oluyor. Artık ölümü de unutuyor, ölüm de hatırına gelmiyor. Bununla beraber dünya sevgisi galebe çalıyor. Dünya sevgisinin arkasından da bahillik geliyor.

"—Çok kazanayım da çok hayırlar yapayım!" diye insan bazen kendisini aldatıyor.

Evet çok hayırlar yapacaksın ama, yaptığın hayırlar, girdiğin günahları ödemez. Meselâ, bir fabrika yaptırmışsın, farz edelim ki günde beş bin lira kazanıyorsun. Dört bin lirasını fakirlere, ihtiyaç sahiplerine, cemiyetlere dağıtıyorsun ama sabah namazına gelemiyorsun, namazını da kılamıyorsun. İşte bu sana yeter de artar. Sen dünyanın fukarasını doyursan, sabah namazına cemaate gelemediğinin günahını ödeyemezsin.

Allah kusurlarımızı affeylesin...

Demek ki Cenâb-ı Peygamber bunu buyururlarken kanaate teşvik ediyor. Çalışmayın demiyor. "Çalışın ama hududu tecavüz edip de ibadet ve taatlarınızı bırakacak dereceye, terk edecek dereceye de gelmeyin!" diyor.

Bugün dünya işine çalışanları tetkik etsek, kaç tanesi namazını kılar, kaç tanesi kılmaz bilmem. Birçok paranın sahibi olmuştur, birçok malın sahibi olmuştur ama ibadetten mahrum olduktan sonra o paraların ne kıymeti var? Bakalım ahirette bizim sırtımıza mı yapışacak, yanlarımıza mı yapışacak, alnımıza mı yapışacak? Bizi yakacak olan paralardan Allah muhafaza etsin...

b. Arafat'ta Gözüne Sahip Olmak

Ahmed ibn-i Hanbel ve daha başka kaynaklar Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Arafe günü ile ilgili bir hadîs-i şerif.

Fadl ibn-i Abbas, Veda haccında Peygamber Efendimiz'in bineğine redif olarak binmişti. Yemenli bir kadın bir mesele sormak için Efendimize yaklaştı. Fadl ona bakmaya başladı. Peygamber Efendimiz elini Fadl'ın yüzüne tuttu. Fadl ise, yüzünü öbür tarafa çevirerek bakmaya başladı. Bu sefer Efendimiz elini öbür tarafa çevirip, Fadl'ın yüzünü tekrar kapadı. Sonra Fadl'a şöyle ikazda bulundu:[58]

اِبْنَ أَخِي ، إِنَّ هَذَا يَوْمٌ ، مَنْ مَلَكَ فِيهِ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَلِسَانَهُ غُفِرَ لَهُ ،

---

[58] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.329, no:3042; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.330, no:2441; Beyhakî, *Fadàilü'l-Evkat*, c.I, s.357, no:183; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.232, no:12974; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.461, no:4071; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.559, no:5545; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.242, no:60; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.377; İbn-i Sa'd, *Tabâkat*, c.IV, s.54; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.131, no:201.

يَعْنِى يَوْمَ عَرَفَةَ (حم. وابن سعد عن عبد الله بن عباس)

RE. 9/2 (*İbne ehî, inne hâzâ yevmün, men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû, gufira lehû, ya'ni yevme arafate*)

(*İbne ahî*) "Ey kardeşimin oğlu!"

İbn, oğul demek. *Ahî* de kardeşim demek.

"—Ey benim kardeşimin oğlu."

Hitap ettiği kim? Fadl ibn-i Abbas… Hz. Abbas amcasıydı, onun oğluna; "Ey benim kardeşimin oğlu!" diye hitap ediyor.

"—Ey kardeşimin oğlu! (*İnne hâzâ yevmün*) Bugün öyle bir gündür ki, (*men meleke fîhi sem'ahû*) kim bugün kulaklarına hakim olan, kötü şey dinlemeyen, günah dinlemeyen; (*ve basarahû*) gözüne de hakim olan, kötü şeylere bakmayan; (*ve lisânehû*) diline de hakim, ağzından köü bir söz çıkarmıyor. Bugün bu üç şeye hakim olursa bir insan, (*gufira lehû*) o mağfiret-i ilâhiyyeye mazhar olur. (*Ya'ni yevme arafate*) Yâni Arafe günü…"

Kurban Bayramı'nın arafesinde her kim kulağına, gözüne, diline hakim olabilir de günahlardan bunları muhafaza edebilirse, o gün mağfiret-i ilâhiyyeye mazhar olacağını Cenâb-ı Peygamber tebşir eylemiş.

c. Günün Evvelinde İki Rekât Namaz

Taberânî ve Ebü'ş-Şeyh Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[59]

اِبْنَ آدَمَ ، اِضْمِنْ لِى رَكَعَتَيْنِ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ ، أَكْفِكَ آخِرَهُ

(طب. عن عمر)

RE. 9/3 (*İbne âdeme, idmin lî rek'ateyni min evveli'n-nehâri, ekfike âhirehû.*)

(*İbne âdeme*) "Ey Adem oğlu, (*idmin lî rek'ateyni min evveli'n-nehâri*) bana günün evvelinde iki rek'at namazı kılmak için söz ver; (*ekfike âhirehû*) o günün sonu için ben sana tekeffül ederim ki, Cenâb-ı Hak seni himaye edecek."

Sabah namazının farzıdır demişler, sabah namazının sünnetidir demişler, İşrak namazıdır demişler. Günün ilk vaktinde kılınan iki rekât ama hangisi olduğunu açıklamamış, üçüne de şâmil…

Sabah namazını vaktinde cemaatle kılabilen bahtiyarlar rahmet-i ilâhiyyeye, mağfiret-i ilâhiyyeye mutlaka mazhar olurlar. Allah cümlemize nasib etsin…

Sabah namazının sünneti kadar kıymetli hiçbir sünnet yoktur. En kıymetli sünnet, sabah namazının sünnetidir. Onun için cemaate geldiğimiz vakitte, baktık ki imam efendi ayakta; hemen

---

[59] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.407, no:13500; Ebü'ş-Şeyh, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.289, no:1216; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.811, no:21524; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.126, no:194.

o iki rekatı kılalım da kaçmasın diye gayret ederiz.

Ama öğleninki öyle değil. Öyleyin baktık ki imam efendi ayakta, Allahu ekber der, uyarız imam efendiye... Sünneti sonra da kılarız.

Ama sabah namazının sünneti namazdan sonra kılınmaz. Onun için onu evvelâ kılmak için gayret ederiz. Çaresiz kalırsak, o zaman mecbur terk etmek zorunda kalacağız ki, imam efendiye uymak daha efdal…

d. Her Eklem İçin Sadaka

Taberânî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[60]

ابنُ آدَمَ سِتُّونَ وَثَلاثُمِائَةِ مَفْصِلٍ عَلَى كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهَا فِي كُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ ؛ فَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ يَتَكَلَّمُ بِهَا الرَّجُلُ صَدَقَةٌ ، وَعَوْنُ الرَّجُلِ أَخَاهُ عَلَى الشَّيءِ صَدَقَةٌ ، وَالشَّرْبَةُ مِنَ الْمَاءِ يَسْقِيهَا صَدَقَةٌ ، و إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ (طب. عن ابن عباس)

RE. 9/4 (*İbnü âdeme sittûne ve selâsümieti mafsılin, alâ külli vâhidin minhâ fî külli yevmin sadakatin; fe'l-kelimetü't-tayyibetü yetekellemü bihe'r-raculü sadakatün, ve avnü'r-racüli ehàhu ale'ş-şey'i sadakatün, ve'ş-şerbetü mine'l-mâi yeskîhâ sadakatün, ve imâtatü'l-ezâ ani't-tarîkı sadakatün.*)

(*İbnü âdeme sittûne ve selâsümieti mafsılin*) "Âdemoğlunda 360 eklem vardır. (*Alâ külli vâhidin minhâ fî külli yevmin sadakatin*) Her gün için her eklem üzerine sadaka vardır.

---

[60] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.55, no:11027; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.411, no:16309; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.126, no:195.

Bunların her birisi için her gün bir sadaka vermek lâzım!"

Başımız oynamasa, kolumuz oynamasa, parmaklarımız oynamasa, ne müşkilata düşeriz. Bunları Cenâb-ı Hak ne güzel yapmış.

Bazı insanlarda bel ağrısı oluyor, belini oynatamıyor. Zavallı tahtaların üzerinde aylarca yatacak da, çeşitli ilaçlarla biraz iyileşecek.

Bu sağlığı verdiğinden dolayı bizim her gün şükren bir sadaka vermemiz lâzım! Günde 360 tane sadaka vereceğiz.

(*Fe'l-kelimetü't-tayyibetü yetekellemü bihe'r-raculü sadakatün*) "Kişinin konuşurken söylediği güzel söz sadakadır."

Bir müslüman kardeşine faydalı olabilecek bir söz söylüyor. Onu sevindirici, memnun edici bir söz ile onu tatyib etmek;

"—Nasılsın kardeşim? Allah sana şifalar versin, afiyetler versin..." diyebilmek bile bir güzel sözdür.

"—Allah uzun ömürler versin, bereketler versin, afiyetler versin, mesrur olun!" gibi sözler, güzel sözdür.

Güzel söz birer sadaka yerine geçer.

(*Ve avnü'r-racüli ehàhu ale'ş-şey'i sadakatün*) "Bir kişinin kardeşine bir şeyde yardım etmesi sadakadır."

Bir şey yapıyor bir insan, gücü yetmiyor. Meselâ bir bavul kaldıracak, gücü yetmiyor. Sen de geliyorsun, kaldırıveriyorsun; kardeşine yardım ediyorsun, o da sadakadır.

(*Ve'ş-şerbetü mine'l-mâi yeskîhâ sadakatün*) "Bir adam susamış, ona bir bardak su veriyorsun, bir şerbet veriyorsun; bu içirilen su da sadakadır."

(*Ve imâtatü'l-ezâ ani't-tarîkı sadakatün*) "Yoldan eziyet veren şeyi kaldırmak sadakadır."

Yolda gidiyorsun, bakıyorsun bir taş var, otomobil tekerine batacak çiviler var. Zarar verici şeyleri yollardan giderivermek de bir sadakadır. İmanın en zayıf noktası bu imiş.

Onun için Müslümanların yalnız evlerinin içinin temiz olması kâfi değil; evlerinin dışları ve kapılarının önlerinin de tertemiz

tutulması, İslâm'ın orada geliştiğinin alâmetidir.

Yahudiler sadece evlerinin içini temiz tutarlarmış. Müslümanlar hem evini temiz tutarlar, hem de evinin etrafının temiz olmasına dikkat ederler. Çünkü dışarıdaki pislik, içeriyi de istilâ eder.

Efendimiz birkaç tane nümune gösterdi. Bu gibi şeyler hep sadaka yerine geçer Allah'ın izniyle…

e. Cami Yaptırmanın Karşılığı

Taberânî ve İbn-i Asâkir Ebû Kırsafe RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[61]

اُبْنُوا الْمَسَاجِدَ ، وَأَخْرِجُوا الْقُمَامَةَ مِنْهَا ؛ فَمَنْ بَنَى لِلّٰهِ بَيْتًا بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ ؛ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، وَهٰذِهِ الْمَسَاجِدَ الَّتِى تُبْنَى فِى الطَّرِيقِ ؟ قَالَ: نَعَمْ ؛ وَإِخْرَاجُ الْقُمَامَةِ مِنْهَا مُهُورُ الْحُورِ الْعِينِ

(طب. وابن النجار ، ض. عن أبى قِرصافة)

RE. 9/5 (*Übnü'l-mesâcide, ve ahricü'l-gumâmete minhâ, femen benâ li'llâhi beyten, bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneti; kîle: Yâ rasûla'llàhi, ve hâzîhî'l-mescide'letî tübnâ fi't-tarîk? Kàle: Neam; ve ihrâcu'l-kumâmeti minhâ mühûrü'l-hûri'l-în.*)

(*Übnü'l-mesâcid*) "Ey Ümmet-i Muhammed, siz elinizden geldikçe cami bina edin, cami yapın!"

Bugün bunun aleyhinde konuşanlar da var maalesef.

"—Her taraf cami dolu, artık camiye lüzum mu var? Paramızı şuraya verelim, şuraya verelim…" diye söyleyenler oluyor ki, bu

---

[61] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.19, no:2521; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.113, no:1949; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.110; Ebû Kırsafe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.655, no:20766; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.137, no:212.

hem abestir, hem hatalı bir sözdür.

Camiler İslâm'ın alâmetidir. Şimdi burada bu cami olmasa, ben buradan kalkıp da Fatih camiine gidemem ki... Benim gibi çok insan da gidemez. Ancak oraya gençler gidebilir, yahut vasıtası olanlar gidebilir. Bizim gibi zuafâ, nerede yakın bir yer var, oraya gitmeye çalışır. Binâen aleyh camiler ne kadar çok olursa, bizim için o kadar iyi olur.

Camileri yapınız amma, (*ve ahricu'l-gumâmete minhâ*) camilerdeki süprüntüleri de aman camide bırakmayın! Orada süprüntü, toz toprak, kirlilik görüyorsanız oradan çıkarın! Yâni camilerinizi daima temiz tutun!

(*Ve men benâ li'llâhi beyten*) "Her kim Allah için bir ev, bir mescid binâ ederse…"

Evinizin altındaki dairelerinizi mescid yapsanız, o da bunun yerine geçer. Mutlaka mescid yapmak için böyle kubbeli, şatafatlı bina olması şart değildir. Müslümanların namaz kılacağı bir yer yapabiliyor musun; on kişilik, yirmi kişilik, otuz kişilik… O da mesciddir.

"—Kim ki böyle bir mescid bina ederse, (*bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneti*) Allah Celle ve A'lâ da o kişiye cennette bir ev binâ eder."

(*Ve ihrâcu'l-kumâmeti minhâ, mühûrü'l-hûri'l-în.*) "Bu yapılan camilerden silip süpürdüğünüz tozlar, ahiretteki hurilerinizin mehirleri, yâni nikâh paraları olacak.

Onun için bize belki soracaklar yarın:

"—Sen huri istiyorsun ama, hani bakalım nikâh paran? Hiçbir camiyi süpürdün mü, hiçbir caminin temizliğine yardım ettin mi?"

"—Camileri silip süpürecek kayyumu var, müezzini var; bana ne?"

O başka, o müezzinin vazifesidir ama, bizim de bunun sevabına katılmamız zor bir şey midir? İnsan eline süpürgeyi alır da gördüğü süprüntüleri sürüverirse, günaha girmez ya herhalde… İyi bir şeydir.

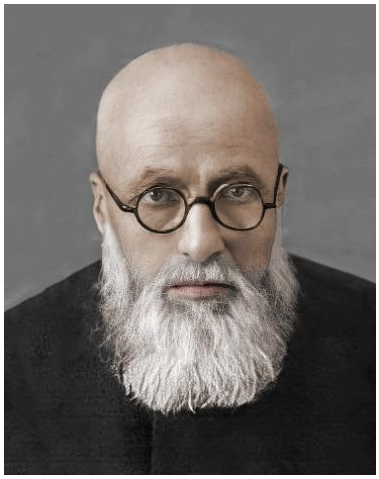

Onun için bizim rahmetlik üstazımız vardı. Şu Samsunlu Dr. Abdullah Altuniç var... Onun babası [Açıkbaş Ömer Efendi][62] benim babama çok benzerdi de, pek severdim onu… Onun sözü:

"—Bir adam hasta olur. Doktorlar çeşitli ilaç verirler, şifa olmaz. Bu adam camiyi süpürsün, süprüntüsünü bir suya atsın. O su ile bir banyo yapsın! O hastalık ondan gider." demiş.

Biz de Medine-i Münevvere'den gelirken, rica ettik oradaki hizmetkârlara:

"—Şu süpürdüğünüz süprüntülerden bize bir parça verin!" dedik, verdiler

Bir kardeşi var onun, terazinin başında donuyormuş. O doktor bu doktor para etmemiş. Biz geldik hacdan…

"—Amah hocaefendi, benim biraderim var. Böyle böyle hasta oluyor, kazık gibi kalıyor terazinin başında... Saranın bir nev'i

---

[62] Açıkbaş Ömer Efendi (Ömer Şevki Altuniç) (1877-25.03.1950)

1877 Yılında Artvin'de doğdu. Rus işgali nedeniyle ailesi Samsun'a göç etti. 1898-2008 yılları arasında Edebiyat öğretmenliği yaptı. Daha sonra ticaretle meşgul oldu.

Gümüşhaneli Dergâhı'na mensub Hacı Ferşad Efendi'ye (1866-1929) intisab etti. 1921-25 yılları arasında İstanbul'da, Tekirdağlı Mustafa Feyzi Efendi'nin yanında iki defa halvet yaparak sulûkunu tamamladı. Şapka inkılabından sonra başı açık dolaştığı için Açıkbaş lakabıyla meşhur oldu.

Şeyhinin vefatından sonra Samsun'da irşad görevine başladı. Samsun ve ilçelerinden, Karadeniz bölgesinden pek çok müridi vardı. Tekkeler kapatıldığı için müridlerinin manevi eğitimlerini evinde yaptığı haftalık sohbetlerle; Hatm-i Haceganı ise Fener'deki bağ evinde yaparak müridlerinin yetişmesini sağlardı.

Şeyh olduğu için devamlı takip edilir, gözetlenirdi. Hatta şehir dışına çıkması yasaklanmıştı.

Ömer Şevki Efendi 25 Mart 1950 Cumartesi günü sabah saat 07:10' da dâr-ı bekâya irtihal eyledi. Cenazesi Pazar günü Seyyid Kutbuddin mezarlığına defnedildi. *Rahmetu'llàhi aleyh.*

galiba… Bir saat yahut yarım saat sonra ayılıyor.

Allah'ın izniyle Medine'den getirdiğimiz hediyeden bir parça verdik adama, Allah'ın izniyle bir daha da hastalanmamış.

Oradan süprüntüleri çıkarınız. Bu da cennette evleneceğiniz hanımların nikâh parasıdır ha… Nikâh yaparken, "Mihr-i muaccel, mihr-i müeccel ne vereceksin?" diyoruz.

"—Şu kadar altın vereceğim, şu kadar gümüş vereceğim!" diyor.

f. Kader Konusunda Tartışmayın!

İbn-i Asâkir, Ebû Ya'lâ ve Heysemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[63]

أَبِهَذَا أُمِرْتُمْ ، وَبِهَذَا عُنِيتُمْ ؟ إِنَّمَا هَلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلَكُمْ بِأَشْبَاهِ هَذَا ؛ ضَرَبُوا كِتَابَ اللهِ بَعْضَهُ بِبَعْضٍ ، أَمَرَكُمُ اللهُ بِأَمْرٍ فَاتَّبِعُوهُ ، وَنَهَاكُمْ فَانْتَهُوا (كر. قط. والشيرازي في الألقاب عن أنس ؛ أن النبي عليه السلام ، سمع قوما يتراجعون في القدر ، قال فذ كره)

RE. 9/6 (*E bi-hâzâ ümirtüm ve bi-hâzâ unîtüm? İnnemâ heleke'llezîne min kabliküm bi-eşbâhi hâzâ; darabû kitâba'llàhi ba'dahû bi-be'dın, emerekümü'llàhu bi-emrin fettebeùhü, ve nehâküm fe'ntehû.*)

Bu kader meselesi hakkında konuşuyorlar ashab-ı kirâm. Şu şöyle diyor, bu böyle diyor, ayetlerden bahsediyorlar. Cenâb-ı

---

[63] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.429, no:3121; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.412, no:11853; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.320; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.138, no:216; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.I, s.138, no:216.

Peygamber bunların üzerine gelmiş, demiş ki:

(*E bi-hâzâ ümirtüm*) "Siz bununla mı emrolundunuz? (*Ve bi-hâzâ unîtüm*) Sizden istenen bu mudur? Siz bununla memur musunuz, ne vazifeniz sizin?"

O bir delil getiriyor, öbürü bir delil getiriyor. İkisi de Kur'an'dan… Arada ayrılıklar hasıl oluyor. Buyurdu ki:

(*İnnemâ heleke'llezîne min kabliküm bi-eşbâhi hâzâ*) "Sizden öncekiler Allah'ın kitabının bir kısmına karşı koymaları sebebiyle helâk oldular. Binaen aleyh, (*Emerekümü'llàhu bi-emrin fettebeùhü*) Allah size ne emrettiyse, onu tutun! (*Ve nehâküm fe'ntehû*) Neyi yasakladıysa, ondan da kaçının! Sizin vazifeniz o… Emr-i ilâhîyi tutmak, yasaklardan da kaçınmak."

Kader hakkında uzun boylu tartışmalar caiz değil. Çünkü bizim kafamız o kadar büyük işleri tartacak mahiyette değil.

g. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer Hakkında

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî ve İbn-i Mâce Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[64]

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كُهُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ إِلاَّ مَا خَلاَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ (حم. ت. ه. عن عَلِيَ ؛ ه. عَنْ أبي جُحَيْفَةَ ؛

---

[64] Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.125, no:3599; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.105, no:92; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.237, no:5730; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.437, no:1781; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.177; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.340, no:8808; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IX, s.41, no:14360; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIV, s.173; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.110, no:97; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.272, no:4174; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XV, s.330, no:6904; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.58, no:493; Ebû Cuhayfe RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VII, s.118, no:490; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.562, no:32654; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.147, no:233.

ض. عن أَنس ؛ طس. عن جابِرٍ وعن أبي سعيدٍ)

RE. 9/7 (*Ebû bekrin ve umeru seyyiden kühûli ehli'l-cenneti min evvelîne ve'l-âhirîne, illâ mâ hale'n-nebiyyîne ve'l-mürselîn.*) "Evvelkiler ve sonrakiler içinde peygamberler ve rasuller hariç, cennet ehlinin olgunlarının efendisi Ebu Bekir ve Ömer RA'dır."

Ebû Bekir ve Ömerü'l-Fâruk Hazretleri ashab-ı kiramın en büyükleridir. Birinci halife Hz. Ebû Bekir, ikinci halife de Hz. Ömer RA'dır. Kühûl demek, ehl-i cennetin en halim ve en akıllı kimseler demek. Ehl-i cennetin en halim ve en akıllı insanları bu ikisi oluyor, cennette bile...

h. Dört Halifenin Fazileti

İbn-i Hibbân, Taberânî ve İbn-i Adiy Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[65]

أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ وَزِيرِي ، وَخَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي ؛ وَعُمَرُ يَنْطِقُ عَلَى لِسَانِي ؛ وَعَلِيٌّ ابْنُ عَمِّي وَأَخِي ، وَحَامِلُ رَايَتِي ؛ وَعُثْمَانُ مِنِّي ، وَأَنَا مِنْ عُثْمَانَ (الخليلى فى مشيخته عن أنس ؛ حب. فى الضعفاء ، طب. عد. عن جابر ؛ كر. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 9/8 (*Ebû bekrini's-sıddîk vezîrî, ve halîfetî alâ ümmetî min ba'dî; ve umeru yentıku alâ lisânî; ve aliyyün ibnü ammî ve ahî, ve hàmilü râyetî; ve usmânü minnî, ve ene min usmâne.*)

---

[65] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.437, no:1782; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.628, no:33061; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.142, no:222.

(*Ebû bekrini's-sıddîk vezîrî*) "Ebu Bekr-i Sıddık benim vezirimdir, (*ve halîfetî alâ ümmetî min ba'dî*) ve ümmetim üzerine benden sonra halifemdir. (*Ve umeru yentıku alâ lisânî*) Ömer benim dilimle konuşur. (*Ve aliyyün ibnü ammî ve ahî*) Ali benim amcamın oğlu ve kardeşimdir; (*ve hàmilü râyetî*) ve sancağımı taşıyandır. (*Ve usmânü minnî*) Osman bendendir, (*ve ene min usmâne*) ben de Osman'danım."

i. Yemenliler ve Veys el-Karanî

Buhàrî ve Müslim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[66]

أَتَا كُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ ، هُمْ أَرَقُّ أَفْئِدَةً وَأَلْيَنُ قُلُوبًا ، اَلإِيمَانُ يَمَانٍ ، وَ الْحِكْمَةُ يَمَانِيَةٌ ؛ وَالْفَخْرُ وَالْخُيَلاَءُ فِي أَصْحَابِ الإِبِلِ ، وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ (خ. م. عن أبى هريرة)

RE. 9/9 (*Etâküm ehlü"l-yemeni, hüm erakku ef'ideten, ve elyenü kulüben, el-îmânü yemânin, ve'l-hikmeti yemâniyetün; ve'l-fahru ve'huyelâü fî ashàbi'l-ibili, ve's-sekînetü ve'l-vakàru fî ehli'l-ganemi.*)

---

[66] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIII, s.294, no:4037; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.177, no:79; Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.447, no:3870; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.286, no:7279; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.235, no:7201; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.385, no:1681; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.216; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.376, no:6235; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.363; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.219, no:4025; Şeybânî, *el-Âhad ve'l-Mesânî*, c.IV, s.116, no:2278; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.47, no:33939; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.157, no:253.

"Size Yemen halkı gelir. Onlar ince kalpli, yufka yüreklidirler. İman Yemen'dendir. Hikmet de Yemen'lidir. Övünme ve böbürlenme deve sahiplerindedir. Vakar ve sekinet ise koyun sahiplerindedir."

(*Etâküm ehlü"l-yemeni*) "Size Yemenliler geldi. (*Hüm erakku ef'ideten, ve elyenü kulüben*) Onlar pek ince kalpli ve çok yumuşak yüreklidirler. Hakkı çabuk kabul ederler, çok da yumuşaktırlar."

(*El-îmânü yemânin*) "İman Yemen'dendir. (*Ve'l-hikmeti yemâniyetün*) Hikmet de Yemen'lidir. (*Ve'l-fahru ve'huyelâü fî ashàbi'l-ibili*) Öğünme ve kibirlenme deve sahiplerindedir. (*Ve's-sekînetü ve'l-vakàru fî ehli'l-ganemi*) Sekînet ve vekar ise koyun sahiplerindedir."

Peygamber SAS Efendimiz:

"—İmanın kokusu Yemen'den geliyor." buyurmuşlar.

Bununla Veys el-Karânî Hazretleri'ni murad etmişler. Yâni Yemen'de Veys el-Karânî Hazretleri var.

“—Veys el-Karânî’nin nesini medhetti Rasûlüllah?”

Veysel-Karânî’nin bir şeyi yok dünyada. Belki ayıp olur söylemesi, önünü örtecek bir elbisesi yok. Hurma liflerinden bir şey örmüş, onunla örtüyor önünü... Çıplak vücutla hurma çekirdeklerini topluyor; bir kısmını hayvanlarına yediriyor, bir kısmını da satıp annesine maişet temin ediyor.

Çobanlık yapıyor. Okuması, tahsili yok. Kendisindene fazilet var ki Cenâb-ı Peygamber medhetti? İnsanın aklını durdurur yâni…

Efendimiz son günlerinde hırkasını Ebû Bekr-i Sıddîk ile Hazret-i Ali’ye emanet etmiş; “Ben öldükten sonra götürün, ona verin!” demiş. “Avucunun içinde onun, şu kadar beyazı vardır.” demiş.

Rahmetlik olmuş Cenâb-ı Peygamber SAS, götürmüşler. Aramışlar, sormuşlar. Birisi, “Ben biliyorum yerini, filân yerdedir.” demiş.

Mâlum, Peygamberimizi ziyarete geldi, göremedi, Rasûlüllah’ın dişini gördü. Onun üzerine dişlerini söktüğünü rivayet ederler ama, Allah bilir.

“—Annem razı olmuyor!” diyerekten fazla da beklemedi.

Burası çok dikkate şâyân... Annem bana, “Evine git, evde ise gör; evde yoksa dön gel!” dedi diye Cenâb-ı Peygamber’i evde bulamayınca, artık onu göreceğim diye beklemedi. Annem böyle tavsiye etti, annemin sözüne uyacağım dedi, gitti.

Şimdi bizim halimiz ne kadar acıdır. Anne ve babaya nasıl bir gözle bakıyoruz? Onlara karşı sevgimiz neden ibaret? Sözlerine ne kadar mutiyiz?

“—Canım, Peygamber Efeendimiz7e ben gitmişim de onu görmeden döner miyim artık?”

Elbette anama derim ki:

“—Ana oldu bitti işte… Oraya gittim, ben elbette göreceğim o Peygamberi… Onun için biraz geç kaldım.” deriz.

Fakat o ne diyor:

“—Annem bu kadar müsaade etti.” diyor.

"—Cennet ananın, babanın ayağı altında…" dememişler mi canım? Bâhusus ananın ayağı altında…

Birisi Rasûlüllah Efendimiz'e sordu:

"—Ben kime iyilik yapayım?" dedi.

"—Annene iyilik yap!" dedi.

"—Sonra kime iyilik yapayım?" dedi.

Üç defa "Annene iyilik yap!" dedi, sonra "Babana iyilik yap!" dedi. Çünkü annenin hakkı çok! Karnında taşıdı bu kadar… Ondan sonra seni büyütmek için ne kadar uğraştı. Şimdi sen kalk da ona kafa tut! Olur mu hiç?

Onun için, "Bana imanın kokusu Yemen'den geliyor." buyurdu. Niçin? Orada Veys el-Karanî var! O Veysel-Karanî'yi buldular.

"—Rasûlüllah'ın sana emaneti var, onu getirdik!" dediler.

Evvelâ, "Ben buna lâyık değilim!" filân dedi. Sonra kabul etti, çekti gitti bir tarafa… Gelmiyor. Baktılar, kapanmış secdeye:

"—Yâ Rab, bunu Peygamberin bana göndermiş, ben bunu giymem, Ümmet-i Muhammed'i affetmedikçe…"

Çoban diyor bunu arkadaş! Onlar yanına gelince:

"—Niye geldiniz? Gelmeseydiniz Ümmet-i Muhammed'in hepsi affolacaktı." dedi.

Allah'ın sevgili kulu…

Sevgili kulu olmak için imam olmak, hoca olmak, şeyh olmak, şeyhü'l-islâm olmak para etmiyor, Allah'ın razı olduğ bir kul olmak gerekiyor. Allah senden razı olsun, yeter o....

Allah şefaatine nail etsin cümlemizi...

Onun için, menâkıb kitaplarını çok okuyun! *Tezkiretü'l-Evliyâ* diyorlar, çeşitleri var; okuyun! Ashab-ı kiramın hallerini okuyun, Rasûlüllah'ın hallerini okuyun! Çok tatlıdır. İslâmiyet, insaniyet, iman sağlamlaşır ve kökleşir.

j. Ramazan'ın Faziletleri

Taberânî ve İbnü'n-Neccâr Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[67]

أَتَا كُمْ شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرٌ بَرَكَةٌ ، فِيهِ خَيْرٌ يَغْشِيكُمُ اللهُ ، فَيُنْزِلُ الرَّحْمَةَ ، وَ يَحُطُّ فِيهِ الْخَطَايَا ، وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ الدُّعَاءُ ، يَنْظُرُ اللهُ تَنَافُسَكُمْ ، وَ يُبَاهِي بِكُمْ مَلَائِكَتَهُ ، فَأَرُّوا اللهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ خَيْرًا ، فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةُ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (طب. و ابن النجار عن عبادة)

RE. 9/10 (*Etâküm şehru ramadàn*) "Size Ramazan ayı geldi, Ramazan ayına nâil oldunuz, vâsıl oldunuz. Ramazan ayına girmiş oldunuz."

Ramazan demek münasib değil, Ramazan *Esmâ-ü Hüsnâ*'dandır derler. Onun için Ramazan ayı geldi de.

(*Şehrun bereketün*) "Ramazan ayı bereket ayıdır." Hayır ve bereketin, bolluğun, mânevî ve maddî nimetlerin çok olduğu bir bereket ayı... Hiç farkına varmayız onun. Allah-u Teàlâ'nın nimetleri yağar durur üzerimize...

Herkes Ramazan'da çok mes'uddur. Bereket dediğimiz şey yalnız ekmek, yemek değil ki... İnsanın gönlüne bir rahatlık gelir, huzur gelir, vücutta bir rahatlık, huzur bulur; evinde bir rahatlık, huzur bulur... Hep bunlar bereketin ihsânıdır.

(*Fîhi hayrun*) "Bu Ramazan ayında bir hayırlar vardır ki, (*yugaşşîkümü'llàh*) Allah rahmetiyle sizi gaşyeder. Balığın suya gark olduğu gibi, siz de o rahmet-i ilâhiyenin içine gark olursunuz.

(*Ve yünzilü'r-rahmeh*) Rahmeti ilâhî öyle iner ki... O rahmet-i

---

[67] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.271, no:2238; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.344, no:4783; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.٤٦٧, no:2369٢; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:255.

ilâhî deyince, yağan yağmur değil, gönüllere inen rahmet. Öyle iner ki, (*ve yahuttu fîhi'l-hatâ*) günahları götürür. O yağmur yağar yoldaki pislikleri götürür; bu yağmur da gönüllerdeki kirleri, hataları götürür.

(*Ve yestecîbü fîhi'd-duà'*) Yalvarırız, Allah Allah deriz ya, bakarsın Allah o duaları da geri çevirmez. Ramazan'da kabul ediverir.

"—Yâ Rabbi, çok sıkıldık, çok bunaldık... İşte gönlümüze açıklık ver, çocuklarımıza iyilikler ver, evimize bereketler ver... Şunu ver, bunu ver..."

İster insan Cenâb-ı Hak'tan. Bakarsın ki, hakîkaten evinde bereketler, çoluk çocukta bir rahatlık, huzur, bir şeyler olur.

(*Yenzuru'llàhu tenâfüseküm*) Allah-u Teàlâ kullarına bir bakar. Onların Ramazan'a olan rağbetini görüyor ki, geceleyin kalkmışlar, sahur yiyeceğiz diye uğraşıyorlar. Akşam iftar zamanı olmuş, iftar hazırlıkları yapıyorlar. Sofranın başında bekleşiyorlar, 'Top atılsın da oruç bozalım!' diyorlar. Tabii bu büyük bir mazhariyet. Onların hallerini görünce, (*ve yübâhîküm melâiketihî*) Cenâb-ı Hak meleklerine diyor ki:

"—Ey meleklerim, şu kullarıma bir bakın! Ekmekleri önlerinde, suları önlerinde, sıcak mevsimde yürekleri de yanıyor ama, ellerini uzatıp da ne o suyu içebiliyorlar, ne o yemekten bir şey yiyebiliyorlar. Onlara ben şehvet de verdim ama, o şehvetlerini de yendiler, her şeylerini de yendiler. Huzur ile benim emrime itaaten bekleşiyorlar." diye meleklerine mübâhat eder, över ve sizinle iftihar eder." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

(*Feeddu'llàhe min enfüsiküm hayran*) "Öyle ise siz bu Ramazan ayında nefislerinize hayırlar işleyin, hayırlar yapın! (*Feinne'ş-şakıy*yu) Asıl şakî o kimsedir ki..."

Evvelki akşam Berat gecesiydi. İnsanlar iki çeşit; birisi şakî, birisi said... Herkes ne hal kazandıysa, o hali kazandı. Şimdi şakîlik ne imiş?.. (*Feinne'ş-şakıy, men harume fîhi rahmeta'llàh*)

“Bu Ramazan ayında Allah’ın rahmetinden mahrumiyet, şekàvetin alâmetidir.”

Berat gecesinde şakî defterine geçmiş o adam. “Nereden biliyorsun?” diyeceksin. Sebebi, işte bak belli. O mübarek aya saygı gösteremiyor, o mübarek ayda orucunu tutamıyor.

Hatta günahları yazarken, orada diyor ki: “Bir müslüman müslüman olduğu halde, Ramazan ayında İslâmiyet’i tahkir ile alenen oruç yerse, katli caizdir.” demiş.

Sen nasıl müslümansın?.. Hastaysan, saklıca bir yerde ye... Hasta değilsin, arazın da yok. Elinde sigara... Bu da İslâm dininin bir emridir. “Ben İslâm değilim, yahut ben tanımıyorum sizin dininizi!” demektir. Onun için, katline kadar ferman vermişler.

Bir insan cahillik iktizasıyla, yemiştir Ramazan’da bir gün, iki gün; yahut bir Ramazan, iki Ramazan... Tevbe etti, pişman oldu, “Niçin ben bunu yaptım?” diyerekten. Şimdi buna karşılık bir cezası var bunun. Bu ceza demek, onu kurtardı demek değildir. Altmış gün bilâ fâsıla, arasını açmadan oruç tutacak, bunun cezası olaraktan. Bir de tutmadığı gün var, 61 gün oruç tutacak.

Fakat, bu bir gün yediğini acaba nasıl öder? Bir gününe karşı bir ay tutsak, ödeyebilir miyiz bu bir gün yediğimizi?.. Hayır! Bir insan ömrü boyunca, hiç durmadan bütün sene oruç tutsa, o bir gün yediği orucun sevabına erişemez!

Bu kadar cahillik olmaz yâni, Allah hepimizi affetsin...

Bizim küçüklüğümüzde, —biz Bursalıyız da— Bursamızda Ermeniler de vardı, Yahudiler de vardı. Ben küçüğüm o zaman daha, burada da öyleymiş, kitaplara kadar geçmiş: Ramazan ayında hristiyanlar bile müslümanlara hürmeten yemeklerini saklı yerlerdi.

Ben kendim şahidim. Dedem bir işi dolayısıyla, bir Ermeni’nin mağazasına girdi. Öğle yemeği geldi, Ermeni saklandı, gitti, içerideki hücresine, yemeğini orada yedi. Her zamanki yediği yerde yemedi, biz varız diyerekten. Ben çocuğum, ama dedem vardı yanımda.

Biz müslümanlara hürmeten, o günün hristiyanları da oruçlarını alenen yemezlerdi. Bunu kitaplarımıza da yazmışlar da, hatta bir vakit, bir hristiyanın çocuğu müslümanların oruç ayında sokakta ekmek yemiş. Babası onu bir döğmüş evde;

"—Sen utanmadın mı, bugün müslümanların oruç ayı olduğunu bilmiyor musun? Neden bu edepsizliği yaptın?" diyerekten döğmüş. Allah da ona iman nasib etmiş.

Bugün bunu bir müslüman yaparsa, ona da artık ne nasib eder bilmem...

k. Ramazan'ın Özellikleri

Neseî ve Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[68]

أَتَا كُمْ شَهْرُ رَمَضَانُ ، شَهْرٌ مُبَارَكٌ ، فَرَضَ اللهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ ؛ تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ ، وتُغْلَقُ فِيهِ أبوابُ الْجَحِيمِ ؛ وتُغَلُّ فِيه مَرَدَةُ الشَّياطينِ ، وَ فيهِ لَيْلَةٌ هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ؛ مَنْ حُرِمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حُرِمَ (ن. حم. هب. عن أبي هريرة)

RE. 10/1 (*Etâküm şehru ramadàn*, *şehrun mübârekün*, *farada'llàhu aleyküm sıyâmehû; tüftehu fîhi ebvâbü's-semâ*, *ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem*, *ve tükallü fîhi meredetü'ş-şeyâtîn*; ve fîhî *leyletün hayrun min elfi şehrin*; *men hurime hayrahâ, fekad*

---

[68] Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.III, s.307, no:3600; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.739, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.45, no:94; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:257; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.59, no:1489.

hurime.)

(*Etâküm şehru ramadàn*) "Size Ramazan ayı geldi. (*Şehrun mübârekün*) Bu ay mübarek bir aydır. (*Farada'llàhu aleyküm sıyâmehû*) Cenâb-ı Hak bu ayda oruç tutmayı size farz etmiştir."

(*Tüftehu fîhi ebvâbü's-semâ*) "Bu ayda semâ kapıları açılır." Bunda mânâlar var. (*Ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem*) "Cehennemin kapıları da kapanır. (*Ve tügallü fîhi meredetü'ş-şeyâtîn*) Şeytanların asîleri, inatkârları; onlar da zincirlenir, müslümanlara zarar veremesin diyerekten."

Ama dersen ki:

"—Ramazan'da bu kadar da kötülükler oluyor ya, hani şeytanlar yoktu?.."

O şeytanların işi değil de, nefislerin işi. Nefis şeytandan çok beterdir. Şeytan, "Ben bunu yapmayacağım!" dediğin vakitte, seni zorlamaz, döner başka bir tarafa. Şeytanın oyunu çok, burada ısrar etmez. "Ben oruç tutacağım!" dersin, "Tut, tut!" der, o seni başka taraftan yıkmağa çalışır. Ama nefis öyle değil. Nefis mutlaka yaptıracaktır, inadı inattır. Onun için, yapılan hatalar hep nefsin tesiriyle olur, şeytanların tesiriyle değil.

Sonra, şeytanların büyükleri bağlanıyor, azılıları bağlanıyor. Ufaklar tefekler yine ortada dolaşıyorlar demek ki...

(*Ve fîhi leyletün*) "O Ramazan ayında bir gece de vardır ama, o gece ki, (*hayrun min elfi şehrin*) bin aydan hayırlıdır." Seksen küsür sene ediyor, bir adamın ömrü de o kadardır. Ondan hayırlı imiş, o gecede yapılan bir ibadet.

Ama bu da saklı... Ramazan ayının içerisinde Kadir gecesi saklıdır.

"—E yirmi yedinci gecesi biliyoruz?"

Evet, yirmi yedinci gecesi biliriz ama, hakîkaten saklıdır.

Cenâb-ı Hakk'ın evliyası saklıdır. İşte filân kes evliyadır... Saklıdır o, bilinmez. Niçin bildirmemiş?.. Herkesi evliyâ bilsinler diyerekten. Evliyâyı bildirse, adamı parçalarız biz, elini eteğini bırakmayız artık... Onun için saklamış.

Duayı da saklamış. Hangi saatte dua kabul olunacak, o da

saklıdır. Her saatte dua et... Meselâ cuma günü saat-i icâbet var, ama saklı. Cuma gününün sabahından akşamına kadar icabet saatidir, yalvar dur Allah'a...

Velîsini sakladığı gibi, bu Kadiri de saklamıştır. Niçin?.. Her geceyi Kadir bilsinler diyerekten. Her gece ibadet ü taatini muntazaman yapan adam Kadre kavuşur.

Gece ibadetleri çok matlubdur. Yatsı namazından çıktıktan sonra taze bir abdest alır insan, Allah-u Teàlâ'nın verdiği kudret nisbetinde, vakitler müsaitse epeyce bir namaz kılabilir. Tesbih çekebilir, Kur'an okuyabilir. Derken Ramazan gelir, çıkar. İşte o buldu Kadri... Yoksa, "Yirmi yedinci gecesi ben sabaha kadar uyumayayım da ibadet edeyim!" dersen, o şüpheli bir şey.

(*Men hurime hayrahâ*) "Kim o ayın hayrından mahrum kalmışsa, (*fekad hurime*) o kimse hakikaten bütün hayırlardan mahrum kalmıştır."

l. Peygamber Efendimiz'in Şefaati Tercih Etmesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[69]

أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي ، فَخَيَّرَنِي بَيْنَ أَنْ يُدْخِلَ نِصْفَ أُمَّتِي الْجَنَّةَ ،

وَبَيْنَ الشَّفَاعَةِ ؛ فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ ، وَهِيَ لِمَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ

شَيْئًا (حم. عن أبي موسى ؛ ن. حب. عن عوف بن مالك)

RE. 10/2 (*Etânî âtin min indi rabbî, fehayyarenî beyne en*

---

[69] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.478, no:2365; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.29, no:24048; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.73, no:134; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.339, no:1091; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.881; Avf ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.404, no:19634; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.405, no:31892; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.160, no:261.

yüdhile nısfe ümmetî el-cennete, ve beyne'ş-şefâati; fa'htertü'ş-şefâate, ve hiye li-men mâte lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en.)

(*Etânî âtin min indi rabbî*) "Rabbimin indinden bir melek geldi bana veyahut bir ilham geldi. (*Fehayyeranî*) Beni muhayyer kıldılar. Dediler ki: (*En yedhule nısfe ümmetî el-cenneh, ve beyne'ş-şefâah*) 'Senin ümmetinin yarısını cennete mi koyalım, yoksa şefaat hakkı mı verelim?' diyerekten, bana muhayyerlik verdiler. (*Fa'htertü'ş-şefâah*) Ben de şefaati ihtiyar ettim."

Yarısına razı olmadı yâni. Şefaati istedi ki, hepsini kurtarsın. Allah şefaatine nâil eylesin...

(*Ve hiye*) "O benim şefaatim, (*li-men mâte lâ yüşrikü bi'llâhi şey'â.*) Allah'a şirk koşmadan ahirete göçen insanlar içindir. Onlar benim şefaatime mazhardırlar." Hepimiz inşaallah o şefaat-i Peygamberîye mazhar oluruz. Ama bir şart koştu: "Allah'a şirk koşmayın!" dedi.

Biraz evvel bir Ermeni getirdiler. Dediler ki:

"—Bu Ermeni çok iyi bir insan, yalnız biraz sapıklığı var!"

"—Dinleyeyim kendisini..." dedim.

Dedi ki:

"—İsa AS'ı onu bizi kurtarmak için Allah gönderdi. O canını da bize feda etti. Allah'ın bir parçasıdır." dedi.

Dedim:

"—Yavrum, İsa AS yer miydi?"

"—Tabii beşer, yemeden duramaz. İhtiyaç var."

"—Def-i hâcet de eder miydi?"

"—Tabii, def-i hacet de ederdi."

"—Bunlar noksanlık değil midir? Allah noksanlıktan münezzeh değil mi? Böyle yeyip, içip de def-i hacet ihtiyacı hisseden mahlûk, Allah olur mu? Bu kadar şeyi sen idrak edemiyor musun?" dedim.

Fakat, kafalara yerleşen yanlışlık, kolayca silinmiyor. Yanlış bir fikir kafaya girdi mi; onu silmek, oradan atmak çok müşküldür. Ancak hidayet-i ilahiye bağlıdır.

Allah noksan sıfatlardan münezzeh, kemal sıfatlarla muttasıf

zâtı ecellü a'lâdır.

Bu insana gelince, yemese dayanamaz, içmese dayanamaz, uyumasa dayanamaz, aciz bir mahlûk... Acizden Allah olur mu?

m. Tàùn ve Hummâ

Ahmed ibn-i Hanbel ve İbn-i Sa'd Ebû Useyb RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[70]

أَتَانِي جِبْرِيلُ بِالحُمَّى والطَّاعُونِ ، فأَمْسَكْتُ الْحُمَّى فِي المَدِينَةِ ،

وَأَرْسَلْتُ الطَّاعُونَ إِلَى الشَّامِ ؛ فَالطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لأُمَّتِي ، ورَحْمَةٌ

لَهُمْ ، ورِجْسٌ عَلَى الْكَافِرِينَ (حم. وابنُ سعدٍ عن أبي عسيب)

RE. 10/3 (*Etânî cibrîlü bi'l-hummâ ve't-tàùni, feemsektü'l-hummâ bi'l-medîneti, ve erseltü't-tàùne ile'ş-şâmi; fe't-tàùnu şehâdetün li-ümmetî, ve rahmetün lehüm, ve ricsün ale'l-kâfirîne.*)

(*Etânî cibrîlü bil-hummâ vet-tàùn*) "Cebrâil bana hummâ ve tàunla geldi." İki hastalık. (*Feemsektü'l-hummâ bi'l-medîneh*) "Hummâyı Medine'de alakodum. Sıtma… (*Ve erseltü't-tàùni ile'ş-şâm.*) Tàunu da Şam'a yolladım. (*Fettàùnü şehâdetün li-ümmetî ve rahmetün lehüm*) Tàun ümmetim için şehidlik ve rahmettir." Yâni, "Şamlılar tuğyan sahipleridir. Tuğyan sahipleri, isyan sahipleri bu hastalık dolayısıyla şehâdete nâil olsunlar diye

---

[70] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.81, no:20786; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.391, no:974; Şeybânî, el-*Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.375, no:466; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.332, no:680; Hâris, *Müsned*, c.I, s.390, no:254; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.405, no:1633; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.45, no:3853; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.33; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.399, no:5395; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.VII, s.61; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.357; Ebû Useyb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.76, no:28431; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.170, no:270.

yolladım.” demek istiyor.

(*Ve ricsün ale’l-kâfirîn.*) Gâvurlar da ölecek, onlar için ise, azabdır.”

n. Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girecek

Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî ve Müslim Ebû Zerr-i Gıfârî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[71]

أتاني جِبْرِيلُ ، فَبَشَّرَنِي: أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ

شَيْئًا ، دَخَلَ الْجَنَّةَ . فَقُلْتُ: وَإِنْ زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ فَقَالَ: وَإِنْ

زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ (حم. خ. م. عن أبي ذر)

RE. 10/4 (*Etânî cibrîlü febeşşerenî: Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü bi’llâhi şey’en, dehale’l-cennete. Fekultü: Ve in zenâ ve in sereka? Kàle: Ve in zenâ ve in sereka.*)

(*Etânî cibrîl, febeşşeranî*) “Cebrâil bana geldi ve beni tebşir etti, müjdeledi. (*Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü bi’llâhi şey’en*) ‘Ümmetinden herhangi bir kimse Allah’a şirk koşmadan vefat ederse, ahirete göçerse; (*dehale’l-cenneh.*) o cennete girer.’ dedi.”

(*Fekultü*) Bunu dinleyen Ebû Zer, diyor ki: (*Ve in zenâ ve in seraka*) “Yâ Rasûlallah! O adam zinâ etse de, hırsızlık yapsa da cennete girecek mi?”

(*Kàle: Ve in zenâ ve in seraka.*) Dedi ki: “Ey Ebâ Zer, burnun

---

[71] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.76, no:5963; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.254, no:137; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.161, no:21471; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.96, no:3997; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VII, s.171; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.274, no:10955; Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.VII, s.7, no:1943; Ebû Zerr-i Gıfârî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.66, no:239; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.I, s.179, no:283.

yere sürtünsün senin! Zina da yapsa, hırsızlık da yapsa, Allah'a şirk etmeden ölen bir insan cennete girecek."

Ya doğrudan doğruya girecek, ya cezasını çekip öyle girecek. Cenâb-ı Hakk'ın kendisine kalmış; isterse ceza verir, isterse affeder.

Allah cümlemizi şirkten korusun... İslâm dini üzere olmak büyük bir devlet. Allah kadrini bilen kullarından eylesin...

o. Cebrâil AS'ın Efendimiz'e Ettiği Dua

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Tirmizî ve İbn-i Mâce Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[72]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ ، اشْتَكَيْتَ ؟ قُلْتُ: نَعَمْ . قَالَ : بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ ، وَعَيْنِ حَاسِدٍ ؛ بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ وَاللهُ يَشْفِيكَ (حم. م. ت. ه. عن أبي سَعيدٍ ؛ حم. ه. حب. ك. عن عُبادَةَ بنِ الصَّامِتِ)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, iştekeyte? Kultü: Neam. Kàle: Bi'smi'llâhi erkîke, min külli şey'in yü'zîke, ve min şerri külli nefsin, ve ayni hâsidin; bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke.*)

---

[72] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.173, no:4056; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.77, no:894; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.356, no:3514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.28, no:11241; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.249, no:10843; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.329, no:6685; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.278, no:881; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.406, no:24042; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.II, s.213; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.414, no:2684; Übâdetü'bnü's-Sâmit RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.201, no:322.

(*Etânî cibrîl*) "Cebrâil geldi. (*Fekàle: Yâ muhammed, iştekeyte?*) 'Hasta mısın, rahatsızlığın mı var?' dedi. (*Kultü: Neam.*) Evet dedim. (*Kàle: Bi'smi'llâhi erkîk, min külli şey'in yü'zîke, min şerri külli nefsin ve aynin hàsidin, bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke.*) [Allah adıyla başlar, sana eza veren her şeyden, her bir nefsin şerrinden ve hased eden gözden seni korumasını Allah'tan dilerim. Allah adıyla başlar, seni korumasını dilerim. Sana şifa verecek olan Allah'tır.] dedi.

Bu hadis-i şerifin râvîlerinden Ubâde es-Sàmit RA diyor ki: Sabahleyin Rasûlüllah Efendimiz'i ziyarete gitmiştim. Baktım ki, Rasûlüllah Efendimiz'de şiddetli bir sancı var; üzülerek ayrıldım. Akşam üstü tekrar ziyaretlerine gittiğimde, kendilerini gayet afiyet üzere buldum. Dedim ki:

"—Yâ Rasûlallah, sabahleyin çok hastaydınız."

"—Evet hastaydım ama, Cebrâil geldi, bu duayı okudu; iyi oldum." buyurdular.

"—Bu dualar dua kitaplarında yazıyor. Hasta geliyor, okuyoruz, okuyoruz; hasta iyi olmuyor. Peygamber SAS okumuş, iyi olmuş. Biz okuyunca da iyi olması lâzımken, neden iyi olmuyor?" diye düşünmeğe başladım.

Dediler ki:

"—Bunların altında günahlar var. Günahlarla dualar bir araya gelmez. O günahları terk etmek lâzım, o günahlardan kaçmak lâzım!" dediler.

Günahları yazarken, 1250'ye çıktı günahın sayısı. Neler neler var bu günahların içerisinde... O günahların hepsi bizim için birer zehir. Onlarla yaptığımız dua kabul olur mu?.. Ne bize faydası olur, ne başkasına...

Çok böyle şifa duaları var, Kur'an'da da dualar var. Hangisini okursan oku... Olmaz. Niçin?.. Ağız olacak, ağız.

İsâ AS'ı zorlamışlar:

"—Hangi duayı okuyorsun da, ölüyü diriltiyorsun. O duayı bize öğret de, biz de yapalım!" demişler.

"—Şunu okuyorum, siz de okuyun!" demiş.

Okumuşlar, okumuşlar, hiç dirilen olmamış. Demişler ki:

"—Biz okuduk, hiç dirilen olmadı?.."

"—Duayı öğrettim ama, ağzımı da vermedim ya!" demiş.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfîkàt-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Kendisine lâyık kul olmaya bizi muvaffak eylesin...

Aziz Mahmud-u Hüdâyî Hazretleri evliyâullahtan bir zattır. Onun şeyhi Bursa'daki Üftâde Hazretleri'dir. Kısacık bir menkabesini anlatıvereyim:

Hüdâyî Hazretleri kadı. Hem de Mısır gibi bir memlekette kadılık yapmış. Arap memleketlerine kadı olarak gitmiş. Kuvvetli ilmi var yâni. Sonra Bursa'ya da kadı olarak gelmiş. Tarikata karşı pek ilgisi yokmuş.

O devirde adamın birisi hanımına öğünür dururmuş, "Ben bu sene hacca gideceğim!" diye. Hanımı da onu etrafındaki komşularına söylemiş. Fakat adam gidememiş. Komşular

sordukça, hanım mahcub vaziyete düşmüş.

Ertesi sene yine aynı lafları edince, beyine demiş ki:

"—Bey, bak sen bunu söylüyorsun ama, eğer bu sene de gidemezsen, ben sana kapıyı açmam!" demiş.

Vakit gelmiş, herkes gidiyor hacca, bu adam yine gidememiş. Eve gitmiş, bakmış kapı kapalı. "Aç hanım kapıyı!" demiş, hanım açmamış.

Üzgün üzgün dolaşırken, demişler ki:

"—Ne üzülüyorsun, git Üftâde Hazretleri'ne, derdini anlat; o bir çaresini bulur." demişler.

Bunun üzerine Üftâde Hazretleri'ne gitmiş, derdini anlatmış. O da Eskici Baba'ya göndermiş. Eskici Baba evliyâullahtan bir zat. Bunu o zamanın tayyaresiyle almış, götürmüş hacca, Bursalı hacıların arasına bırakmış. Hac vazifeleri bittikten sonra yine buluşmuşlar, tayy-ı mekânla almış getirmiş Bursa'ya...

Adam evine varmış,

"—Hanım aç kapıyı, ben hicazdan geliyorum!" demiş.

Kadın inanmamış:

"—Hacı üç ayda ancak gelebilir. Sen nerden geldin öyle, aldatıyorsun beni. Açmam kapıyı!" demiş.

Onun üzerine adam kadıya müracaat etmiş.

"—Kadı efendi, vaziyet bundan ibaret... Ben hacca gittim geldim, karı bana hâlâ kapıyı açmıyor!" demiş.

"—E oğlum, doğru söylemiş. Hacılar ancak üç ay sonra gelir. Şimdi sen nasıl geldin, ne bileyim ben?" demiş. "Doğru mu söylüyorsun, yalan mı söylüyorsun?.. Hacılar geldiği vakitte hacılardan şahit getir, isbat et; o zaman ben senin hakkında hüküm veririm." demiş. "Bana misafir ol!" demiş, bir oda göstermiş ona.

Adam orada üç ay yatmış kalkmış. Derken hacılar gelmiş. Ahmed'e vermiş tesbih, Mehmed'e vermiş zemzem, ötekine vermiş hurma... Toplamış on kişiyi, getirmiş kadı efendinin karşısına... Kadı Efendi sormuş:

“—Evlâdım, sen hacı mısın?..”

“—Hacıyım efendim. İşte bu sene Allah lütfetti, gittik.”

“—Bu efendiyi gördünüz mü Arafat’ta, tavafta?..”

“—Evet, işte bu hurmaları bu efendi verdi. Arafat’ta beraberdik, tavafta beraberdik.” demiş. Öbürü, “Zemzemi bu verdi.” demiş. Bir başkası, “Tesbihi bu verdi.” demiş.

Bunun üzerine kadı efendi sarığını çıkarmış, önüne koymuş. Sakalcağızını da böyle tutmuş: “Ey Hüdâyi, bu kadar hacıefendilere şimdi ne diyeceksin sen?” demiş. “Hepsi hacı efendiler, yeni hacdan gelmişler, yalan söyleyecek değiller ya bunlar... Birisi söylese, diğeri söylemez, on tane bunlar.”

Şahitlere:

“—Haydi gidin!” demiş.

Sonra adama dönmüş:

“—Oğlum, doğru söyle, nasıl oldu bu iş?” demiş.

“—Söylemem efendim!” demiş.

“—Yoksa vermem kâğıdı!”

Adam bakmış, çare yok. Anlatmış:

“—Üftâde Hazretleri beni bir adama yolladı. O adam vasıtasıyla böyle oldu, böyle oldu...” deyince, mecbur olmuş kendisi de gidip Hazret-i Üftâde’ye teslim olmaya.

“—Affedin beni! Ben bu zamana kadar tarikatın aleyhindeydim ama, şimdi tevbe ettim, pişman oldum, size evlatlığa geldim. Lütfen kabul edin beni!..” filân diyerekten.

O Efendi de demiş:

“—Oğlum, sen kadı efendisin! Sen bu dervişlerin arasında yapamazsın!.. Bunlar pejmürde insanlar...”

Fakat o tekrar tekrar ricâ edince, bakmış ki içeriden yalvarma var, sıdk ile:

“—Sen bir sırık al da, git salhaneden, koyunların kesildiği yerden ciğerleri al, onu çarşıda sat da, bakalım senin kabiliyetini görelim!” demiş.

O zamanda kolaycacık derviş almıyorlar. Evelâ böyle bir tecrübeden geçiriyorlar.

“—Yaparım efendim!” demiş.

Gitmiş, almış, kaç tane ciğer aldıysa... (Saklıdır hâlâ evinde sırığı filân.) Zenginlerin bulunduğu Kapalı Çarşı’ya gelmiş:

“—Ciğerciii!.. Ciğerciii!..” diye geziyor..

Demişler ki: “Bizim kadı efendi deli olmuş.” Başlamış çoluk çocuk peşinden koşturmağa... Tabii o, onların hiçbirine kulak asmamış, satmış. Gelmiş:

“—Sattım efendim!” demiş.

Ondan sonra almış onu, dervişliğe kabul etmiş. Kabul ettikten sonra, kadılığı bırakmış, iki sene Üftâde Hazretleri’ne hizmetkârlık yapmış. Sabahleyin şeyh efendi kalkmadan evvel suyunu ısıtır, abdest alırken eline dökermiş. Bir sabah nasılsa uyuyakalmış. Şeyh Efendi seslenmiş:

“—Oğlum Hüdâyî!..”

Kalkmış ama, ortalık ağarmış, namaz vakti olmuş. Suyu nerde ısıtacak, nasıl yapacak, şaşırmış. “Huuuh... Huuuh....” diye, şöyle avucunun içerisindeki testiyi ısıtmaya çalışmış. Dökerken, Şeyh Efendi elini çekmiş:

“—Oğlum, bu kadar ne yaptın? Üç tanesi yeterdi buna.” demiş. “Haydi artık seni İstanbul’a halifem olarak gönderiyorum! Git orda icrâ-yı hilâfet eyle.” diye yollamış buraya.

Menâkıbı uzundur. Allah şefaatlerine nâil eylesin...

Bunu söylemekten maksadım, o zât-ı muhterem asmasından yaprağı eline alırmış, eliyle şöyle yaparmış; altın olurmuş yaprak... Adamın birisi gelmiş:

“—Efendi Hazretleri, sizde böyle bir ilim varmış. Lütfen bana bunu öğretir misiniz?” demiş.

“—Evlâdım, bu nefese bağlı bir şey. Sen o nefese sahip ol! Yoksa, o nefese sahip olmadıktan sonra, onun maddesini öğrenmişin, şununya bununla karıştırıp da yapacaksın; muhal şey!” demiş.

Nefsine hakim ol, velîler mertebesine eriş; ondan sonra her şey senin için âmâde...

Bir hikâye daha söyleyeyim. Bizim kardeşlerimizden birisi, Diyarbakır'da memur, ismini hatırıma getiremedim. Orada bir adam, bunlara arkadaş oluyor. Evine gidiyorlar adamın. Eline biraz tuz alıyor, şeker oluyor... Çukulatalar var ya, çukulatayı almış eline, altın olmuş. "Al bunu, çocuğuna tak!" demiş. Sanki bir beşibirlik... Bu çukulata idi, beşibirlik olur mu?..

Geçen geldi, sordum:

"—O adamın yaptığı çukulatadan altın duruyor mu hâlâ?.." dedim.

"—Duruyor!" dedi.

Allah Celle ve A'lâ, ne isterse yapar. Yalnız kulunun kul olması lâzım! Allah'a kul oldun mu, korkma artık! Taşlar altın olur senin için, yerler gökler hep senin emrine âmâde...

Allah cümlemizi affetsin... Sevdiği, razı olduğu kullarının arasına bizi de kabul etsin... Hele bu mübarek Ramazan'da da sağlık ve afiyetle güzel güzel oruçlar tutup, Cenâb-ı Hakk'a ibadetler edebilmek nasîb ü müyesser eylesin cümle ümmet-i Muhammed'e... Bizlere de yâ Rabbi!..

Allàhümme innâ nes'elüke temâme'n-ni'meh... Ve devâme'l-àfiyeh... Ve hüsnel-hàtimeh... Bi-hürmeti'l-fâtihah!

24. 08. 1975 – İskenderpaşa Camii

07. ALLAH'IN RAHMETİ SONSUZ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أتاني جِبْرِيلُ ، فَبَشَّرَنِي: أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ

شَيْئًا ، دَخَلَ الْجَنَّةَ . فَقُلتُ: وَإِنْ زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ فَقَالَ: وَإِنْ

زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ (ق. عن أبي ذرَ)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü febeşşerenî: Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en, dehale'l-cennete. Fekultü: Ve in zenâ ve in sereka? Kàle: Ve in zenâ ve in sereka.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salât ü selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim..." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nail eylesin…

a. Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girecek

Buharî'de ve Müslim'de Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri'nden rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[73]

أتاني جِبْرِيلُ ، فَبَشَّرَنِي: أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ

شَيْئًا ، دَخَلَ الْجَنَّةَ . فَقُلْتُ: وَإِنْ زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ فَقَالَ: وَإِنْ

زَنَى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ (ق. عن أبي ذر)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü febeşşerenî: Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en, dehale'l-cennete. Fekultü: Ve in zenâ ve in sereka? Kàle: Ve in zenâ ve in sereka.*)

Bu hadisi geçen derste okuduk ise de bugün ehemmiyetine binaen bir daha tekrar ediyoruz. Cenab-ı Hakk'ın rahmetinin ne kadar sonsuz olduğuna işarettir.

Tabii Cenâb-ı Peygamber'e mütemadiyen melekler gelir. Çeşitli melekler gelir. En çok Cebrail AS gelir.

(*Etânî cibrîlü febeşşerenî*) O gelmiş. Cenab-ı Peygamber Efendimiz'i tebşir etmiş. Sevindiriyor, diyor ki:

(*Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en*) "Senin ümmetinden herhangi bir kimse, Allah-u Celle ve A'lâ'ya şirk etmeden… 'Allah birdir, *Kul huva'llahu ehad. Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah.*' diyor, başka şey bilmiyor. Şirk etmeden vefat ederse, (*dehale'l-cenneh*) o adam cennete girer."

(*Fekultü*) "Cenâb-ı Peygamber sormuş Cebrâil AS'a: (*Ve in zenâ ve in sereka?*) "Zinâ etmiş olsa da, hırsızlık yapmış olsa da

---

[73] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.76, no:5963; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.254, no:137; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.161, no:21471; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.96, no:3997; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.171; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.274, no:10955; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VII, s.7, no:1943; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.66, no:239; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.179, no:283.

yine girecek mi?”

“—Ümmetimden; şirk etmemiş ama büyük günahlar işlemişler. Öyleyken gene cennete girecekler mi bunlar?”

(*Kàle: Ve in zenâ ve in sereka.*) “Zinâ etmiş olsa da, hırsızlık yapmış olsa da yine girecek.”

Yâni, mühim olan iman… İman elde olduktan sonra, günahlar afv-ı ilahiyeye uğrayabilir. İnsan tevbe eder, istiğfar eder; Cenab-ı Hak da mağfiret eder. Gafûr’dur, Rahîm’dir, affeder.

Binâen aleyh, “Ben böyle bir günah işledim, artık affolamam!” diye korkmamak lazım. Allah Gafûr’dur, Rahîmdir. Yapmamak lazım ama beşeriyet iktizâsı, böyle bir hataya düşüldüğü vakitte;

“—Aa, benim işim bitti artık, ben oldum cehennemlik!” dememeli! Allah-u Teàlâ’nın rahmetine sığınarak, tevbe istiğfarlar ederek, afv u mağfiret dilemeli…

Onun için demişler ki: “Kabahatler yaptık diyerekten, bu kabahatlar dolayısıyla Allah’tan ümidinizi kesmeyin! Ümidin Allah’tan kesilmesi;

لاَ تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللهِ (الزمر:٥٣)

(*Lâ taknetù min rahmeti’llâh*) ‘Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz!’ (Zümer, 39/53) ayet-i kerimesine muhaliftir. Allah’ın rahmetinden ümit kesilmez.

Kabahatlerimiz çok… Ne kadar çok olursa olsun. Yer dolusu, gök dolusu kabahat olsa dahi Allah’tan ümidi kesemeyiz. Çünkü Gafûr’dur, Rahîm’dir, rahmeti çok geniştir.

Bununla beraber, korkuyu da bırakamayız. Böyle ümidimiz olmakla beraber, korkumuz da bakidir. Terazinin iki gözüne benzer; bir gözü korku, bir gözü ümit. Ümit tarafına yüklenir de korku tarafını bırakırsa, terazi oturur bir tarafa. Halbuki terazinin düz olması için, iki tarafın denk olması lazım. Ümit de denk olacak; korku da denk olacak. Bir günah yaptığımız vakitte öyle korkacağız ki, hisâbı yok… O korkuyu temin edemezsek;

"—E Allah Gafur canım! İşte bak, zina etsek de, sirkat etsek de affediyormuş Allah."

Affeder amma bu içeride öyle bir korku olacak ki, ufacık bir zerre dahi günah yapmış olsa bu zerreden dolayı cehenneme atılacağını da hesaplamak lazım. İki tarafın denk olması lazım. Eğer günaha doğru korkun çok olursa, bu sefer de hayatta rahat edemezsin. Ahiretin affına ümit bağlar da recân çok olursa, bu sefer de korkun azalır, yine bir işe yaramaz.

İkisi de muhakkak denk olacak. Onun için Akif merhum çok güzel söylemiş. Onu hepiniz belki bilirsiniz, ezberinizdedir.

Ne irfandır veren ahlâka yükseklik, ne de vicdan;
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Bu korku ortadan kalkınca, Allah'ın rahmetine güvendik, hepimizi affediyor… Gâvuru da affeder Cenab-ı Hak canım, Gâvuru da affeder. Doksan sene gâvurluk yapar, ölürken "*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*" der, doksan senelik Gâvur gitti. Bitti Gâvurluğu, oldu müslüman… Bizden önce de gider cennete oturakor… Ne diyeceksin Allah'ın işine… Doksan senelik gâvurluk yapmış bir adam, son zamanlarında imana geliyor da, onu affedebilen Allah, demek ki bizim günahlarımızı da affeder amma buna yüklenmek, Allah gafurdur demek insanı büyük felâketlere sürükler. Ümit...

Onun için diyor ki:

Yüreklerden çekilmiş farz edilse havf-ı Yezdân'ın.
Ne irfanın kalır tesiri, ne de vicdanın.

Allah'ın korkusu gönülden çekilmiş. Allah gafurdur canım. Şu gençlik şöyle gitsin de sonra ne olur diyor. O zaman ne diyor,

O zaman ne irfanın para eder, sana ne de vicdanın. Ya?

Hayat artık behimidir, hayır ondan da alçak.

Behîmî, hayvanlık bir hayata düşer insan. Korku kalktı mıydı, ümide bağlandı mıydı insan, o zaman hayat, hayvani bir hayat olur. O zaman da, hayır, hayvani hayat olsa ona razı olacak, ondan da aşağı… Çünkü hayvanlardan bir çok istifadelerimiz oluyor, halbuki böylesinden hiç istifade olmaz. Allah kusurlarımızı affeylesin.

Onun için, korku ile recâ denktir birbirine… Evet Allah'ın Gafûr olduğunu bilmeyen yok. Rahîm olduğunu bilmeyen yok. Gafûr'dur, Rahîm'dir; fakat azabı da şiddetlidir, şedîdü'l-ikàbdır. Onun için havf ile recâ arasında, korku ile ümid arasında olmak lâzım!

b. Cebrâil AS'ın Efendimiz'e Ettiği Dua

Bu da Müslim'de, Tirmizî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve İbn-i Mâce'de ve diğer kaynaklarda Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden, daha başka kaynaklarda da Übâdetü'bnü's-Sâmit Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[74]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ ، اشْتَكَيْتَ ؟ قُلْتُ: نَعَمْ . قَالَ : بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ ، وَعَيْنِ حَاسِدٍ ؛ بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ واللهُ يَشْفِيكَ (حم. م. ت. ه. عن أبي سَعيدٍ ؛ حم. ه. حب.

---

[74] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.173, no:4056; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.77, no:894; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.356, no:3514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.28, no:11241; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.249, no:10843; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.329, no:6685; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.278, no:881; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.406, no:24042; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.II, s.213; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.414, no:2684; Übâdetü'bnü's-Sâmit RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.201, no:322.

ك. عن عُبادَةَ بنِ الصَّامِتِ)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, iştekeyte? Kultü: Neam. Kàle: Bi'smi'llâhi erkîke, min külli şey'in yü'zîke, ve min şerri külli nefsin, ve ayni hâsidin; bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke.*)

(*Etânî cibrîlü*) "Cebrail AS bana geldi." Bir seferinde geldi demek. (*Fekàle*) Dedi ki: (*Yâ muhammed, iştekeyte?*) "Yâ Muhammed, hasta mı oldun, ne o hasta mısın?"'

Peygamber SAS rahatsız imişler. Beşerdir ya peygamberimiz. Ne kadar, peygamberlerin hepsinin üstünü de olsa gene beşerdir yâni. Biz, Hristiyanların dediği gibi İsa AS Allah'ın oğludur demeyiz. Allah-u Teàlâ'nın yarattığı sevgili bir peygamberidir, beşerdir. Bu beşeriyet dolayısıyla hasta olmuş.

Şunu tekrar etmek isterim ki geçen bir Ermeni geldi bize. Bu Ermeni çok sarılmış İsa AS'a, "Allah onu bizi kurtarmak için gönderdi. Canını da bize feda etti. Allah'ın bir parçasıdır." diyor. Allah muhafaza eylesin. Müslüman bu akideyi kabul etmez.

Dedim:

"—Yavrum, İsa AS yer miydi?"

"—Tabii beşer, yemeden duramaz. İhtiyaç var."

"—Def-i hâcet de eder miydi?"

"—Tabii, def-i hacet de ederdi."

"—Bunlar noksanlık değil midir? Allah noksanlıktan münezzeh değil mi? Böyle yeyip, içip de def-i hacet ihtiyacı hisseden mahlûk, Allah olur mu? Bu kadar şeyi sen idrak edemiyor musun?"

Fakat, kafalara yerleşen yanlışlık, kolayca silinmiyor. Yanlış bir fikir kafaya girdi mi, içe girdi miydi; onu silmek, oradan atmak çok müşküldür. Ancak hidayet-i ilahiye bağlıdır. Onun için İslam dinini iyi bilmek lazım. Onu iyi bilip, akideyi sağlam tutmak lazım. Çünkü şimdi bak; zina ederse, sirkat ederse Allah affeder diyor ama akide bozulursa affetmez. Akidenin bozulması,

müşrikliğe gidecek.

"—Allah Baba!" diyor.

Neden diyorsun sen Allah Baba'yı canım. Bunu nereden aldın sen? Allah Allah'tır, baba olur mu hiç? Bu gibi hatalı sözlerden son derece sakınmak lazım.

Cebrâil gelmiş Peygamber Efendimiz'e:

(*Yâ muhammed, iştekeyte*) "Şikâyetin mi var senin, rahatsızlığın mı var? Neden böyle rahatsız duruyorsun?"

(*Kultü: Neam*) "Evet hastalandım." demiş Peygamber Efendimiz.

(*Kàle*) O zaman Cebrâil buyurmuş ki:

(*Bi'smi'llâhi erkîke, min külli şey'in yü'zîke, ve min şerri külli nefsin, ve ayni hâsidin; bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke*.)

Mânâsı şöyle:

(B*i'smi'llâhi erkîke*) "Ben seni Allah'ın adıyla tedavi ediyorum. (*Min külli şey'in yü'zîke*) Sana ezâ cefâ veren, ağrı sızı, üzüntü veren, seni hasta eden ne varsa her şeyden…

(*Ve min şerri külli nefsin*) "Her canlı varlığın şerrinden..."

(*Ve ayni hâsidin*) "Hasetçi kişinin gözünden…"

(*Bi'smi'llâhi erkîke*) "Seni Allah'ın adıyla tedavi ederim ve Allah'ın korumasını dilerim. (*Va'llàhu yeşfîke*) Şifa benden değil, şifa Allah'tan, şifayı sana Allah verir."

Bu duayı okumuş. Ve bu duanın sayesinde Rasûlüllah SAS şifa bulmuş.

Şimdi şâfî Allah'tır. İçtiğimiz bir sürü ilaçlar var. Bu ilaçların kendisi şâfî değildir. Hangisi olursa olsun. Şifayı veren Allah'tır. Bazısına şifa verir, bazısına da vermez. Aynı ilaç, niçin vermiyor ikisine de şifa?

"—Şu ilacı içtim de ben şifa buldum!" derse hatalı konuşmuş olur.

c. Telbiyede Seslerin Yükseltilmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Hàkim Zeyd

ibn-i Hàlid RA'dan rivayet ettiler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:[75]

أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ لِي: إِنَّ اللهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَأْمُرَ أَصْحَابَكَ أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّلْبِيَةِ ، فَإِنَّهَا مِنْ شِعَارِ الْحَجِّ (حم. ه. حب. ك. عن زيدِ بن خالِد)

RE. 10/7 (*Etânî cibrîlü, fekàle lî: İnna'llàhe ye'mürüke en*

---

[75] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VIII, s.481, no:2914; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.192, no:21722; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr* c.V, s.229, no:5172; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.42, no:8793; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.446, no:4020; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.59, no:3763; Buhàrî, *Târih-i Kebir*, c.IV, s.150, no:2285; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.113, no:3803; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.112, no:2589; Zeyd ibn-i Hàlid el-Cühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.31, no:11911; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.193, no:313.

te'müre eshàbeke, en yerfaù esvâtühüm bi't-telbiyeti, feinnehâ min şiàri'l-hac.)

(*Etânî cibrîlü, fekàle lî*) "Cebrâil AS geldi, bana dedi ki: (*İnna'llàhe ye'mürüke en te'müre eshàbeke*) Allah sana, ashabına emretmeni emrediyor ki, (*en yerfaù esvâtühüm bi't-telbiyeti*) telbiye esnasında seslerini yükseltsinler; (*feinnehâ min şiàri'l-hac*) çünkü o haccın şiarındandır."

Telbiye şöyle:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ

وَالْمُلْكَ ، لاَ شَرِيكَ لَكَ .

(*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk, inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk, lâ şerîke lek*)

Önümüzde Ramazan Bayramı'nın arkasına Kurban Bayramı gelecek, hac mevsimidir. Hacılarımız oraya gidecek. Allah bizlere de nasib etsin… Orada Cenab-ı Hakk'a yalvaracağız. Yalvarmalarımızdan en güzeli, (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) sadâlarıdır. Bu şeair-i islâmiyedendir. Ama bu çok derin mânâları taşıyan bir kelimedir.

(*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) "Emrin başım üzerinde! Buyruğun başım üzerinde. Ne emrediyorsan, pekiyi yâ Rabbi! Hiç senin sözünü kırmam! Senin sözünden hiç dışarı çıkmam. Emirlerin başım üzerine…"

(*Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk*) "Emrin başım üzerinde, ey şeriki, ortağı olmayan, emrin baş üstüne…"

(*İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk*) "Hamd senin, ni'metsenin, mülk de senin… (*Lâ şerîke lek*) Senin ortağın yoktur."

Bunu demesi gayet kolay. Fakat bunu tatbik sahasına koyabilmek kadar zor şey var mı? Birçok kusurlarımız var… Her gün böyle devirip döküyoruz. Binâen aleyh, Allah kusurlarımızı affetsin de oraya gidip de gene *lebbeyk* diyelim. Lebbeyk deyince o

günahlarımızı orada dökelim de öyle gelelim. Bir daha o günahları da sırtımıza yüklenmeyelim inşâallah…

d. Peygamber SAS'e Kırk Kişinin Gücünün Verilmesi

Yine buyuruyorlar ki:[76]

أَتَانِي جِبْرِيلُ بِقِدْرٍ ، فَأَكَلْتُ مِنْهَا ، فَأُعْطِيْتُ قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلاً فِي الْجِمَاعِ (ابن سعد عن صفوان بن سليم مرسلاً)

RE. 10/8 (*Etânî cibrîlü bi-kıdrin, feekeltü minhâ, feu'tıytü kuvvete erbaîne racülen fî'l-cimâ'*)

(*Etânî cibrîlü bi-kıdrin*) "Günlerden bir gün yine Cibril AS geldi." Sahan diyelim biz, tencere, sahan… İçinde keşkek denilen yemek var, ufak bir kap. (*feekeltü minhâ*) Ben ondan bir lokma yedim. (*Feu'tıytü kuvvete erbaîne racülen fî'l-cimâ'*) Fakat bana cennetteki adamların kuvvetlerinden kırk kişilik kuvvet verildi. Kırk erkeğin kuvveti bana verildi. Cimâ hususunda ve sâir hususlarda…"

Demek ki Cenab-ı Hak, SAS'i nasıl yetiştiriyor. Kuvvet kemal sıfatlarından bir sıfattır. İnsan ne kadar bilgin olursa olsun, kuvveti olmayınca sözünün de kıymeti olmaz. Sözünün kıymeti, kuvvetine bağlıdır insanın. Kuvveti ne nisbette kuvvetliyse, sözü de o nisbette kıymetli olur. Kuvveti olmayan bir insanın sözünün tesiri de olmaz.

Binâen aleyh kuvvet, kemal sıfatlarından bir sıfattır. Hepimiz için lazımdır. Onun için korkak adam, makbul bir adam değil. Korkak adam, zayıf adam, çelimsiz adam makbul bir insan değil. Kuvvetli, şecaatli, bahadır insanlar her yerde makbuldür. Onun

---

[76] İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.I, s.374; Safvan ibn-i Süleym Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.406, no:31897; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.175, no:521; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.172, no:273.

için Cenab-ı Peygamber'i de Cenab-ı Hak böyle cennet taamlarını yedirerekten, ona kırk kişinin kuvvetini verdi.

e. Ümmetin Fitnelerle Karşılaşması

Hakim-i Tirmizi Hz. Ömer RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[77]

أَتَانِي جِبْرِيلُ آنِفًا ، فَقَالَ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ . فَقُلْتُ: أَجَلْ ، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ، فَمِمَّ ذَاكَ يَا جِبْرِيلُ ؟ قَالَ : إِنَّ أُمَّتَكَ مُفْتَتِنَةٌ بَعْدَكَ ، بِقَلِيلٍ مِنْ دَهْرٍ غَيْرَ كَثِيرٍ ، فَقُلْتُ: فِتْنَةُ كُفْرٍ أَوْ فِتْنَةُ ضَلَالَةٍ ؟ فَقَالَ: كُلٌّ سَيَكُونُ ، فَقُلْتُ: وَمِنْ أَيْنَ ، وَأَنَا تَارِكٌ فِيهِمْ كِتَابُ اللَّهِ ، فَقَالَ: بِكِتَابِ اللَّهِ يَفْتَتِنُونَ ، وَذَلِكَ مِنْ قِبَلِ أُمَرَائِهِمْ ، وَقُرَّائِهِمْ ، يَمْنَعُ الأُمَرَاءُ النَّاسَ الْحُقُوقَ ، فَيَظْلِمُونَ حُقُوقَهُمْ وَلَا يُعْطُونَهَا ، فَيَقْتَتِلُونَ وَيَفْتَتِنُونَ ، وَيَتْبَعُ الْقُرَّاءُ أَهْوَاءَ الأُمَرَاءِ ، فَيَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ، فَقُلْتُ: كَيْفَ يَسْلَمُ مَنْ سَلِمَ مِنْهُمْ ؟ قَالَ: بِالْكَفِّ وَالصَّبْرِ ، إِنْ أُعْطُوا الَّذِي لَهُمْ أَخَذُوهُ ، وَإِنْ مُنِعُوهُ تَرَكُوهُ (الحكيم عن عمر وهو ضعيف)

---

[77] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.119; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.II, s.249; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Münferik*, c.III, s.112, no:1085; Hz. Ömer RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.169, no:267.

RE. 10/9 (*Etânî cibrîlü ânifen, fekàle*) "Az önce Cebrâil AS bana geldi ve dedi ki:

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ (البقرة:١٥٦)

(*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*) [Biz Allah'ın kullarıyız ve biz ona döneceğiz.]" (Bakara, 2/156)

Mevtâlar zuhur ederse, hepimizin söylediği bir sözdür:

"—*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*, başınız sağ olsun! Hepimiz oradan geldik, oraya gidiciyiz." deriz.

(*Fekultü, ecel*) "Ben de onun gibi dedim: (*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*) Ama dedim ki: (*Femimme zâke yâ cibrîlü*) Neden bunu sen söylüyorsun ya Cebrail? Neden böyle '*İnnâ li'llâhi ve inna ileyhi raciùn*' dedin?"

(*Kàle*) "Dedi ki: (*İnne ümmeteke müftitenetün ba'deke*) Sen dünyadan ayrıldıktan sonra, senin ümmetin çok fitnelere mübtela olacak, düşecek. (*Bi-kalîlin min dehrin gayra kesîrin*) Zaman çok geçmeden, az bir zaman sonra bu güzel hayat birçok fitnelerle karışacak."

(*Fekultü*) "Dedim ki: (*fitnetü küfrin ev fitneti dalâletin*) Küfür fitnesi mi, dalâlet fitnesi mi, nedir bu fitne? (*Fekàle*) Dedi ki: (*Küllün seyekûnü*) Hepsi de olacak."

(*Fekultü*) Dedim ki: (*Ve min eyne*) Nasıl olur? (*Ve ene târikün fîhim kitâba'llàh*) "Ben onlara güzel bir kitap bırakıyorum. Kur'ân-u azîmü'ş-şân var. (*Bi-kitâbi'llâhi yeftetinûn*) Evet, o Kur'ân yüzünden gene o fitnelere düşecekler. (*Zâlime min kıbeli ümerâihim, ve kurrâihim*) Bunun ilk önce düşenleri bu işe, ümeraları olacak, arkasından da ulemaları olacak."

Hayat-ı dünya iki kuvvetle kàim: Birisi ümeranın, birisi de ulemanın... Bu iki kuvvet zayi oldu mu, o memleket mahvolur. Çünkü kavinin elinden zayıfı kurtaracak kimse bulunmaz ki. Umera bozuldu muydu, kuvvet kalktı mıydı ortadan; kaviler, zayıfları ezerler, dururlar. Kime şikâyet edeceğiz? Kimden

hakkımızı isteyeceğiz. Olmaz.

(*Yemneu'l-ümerae'n-nâse'l-hukùka*) "Umera, hukuk-u nâsa riayet etmez ve onların haklarını gözetmez. (*Feyazlimûne hukùkahüm ve lâ yu'tavnehâ*) ve bundan dolayı aralarında kavgalar, kıyametler kopar. (*Feyaktetilûne ve yeftetinûn*) Aralarında öldürüşmeler ve fitneler olur."

(*Ve yettebîûe'l-kurrâe ehvâe'l-umerâi*) "Ulema da umeranın arzu ve heveslerine tabi olur ve onların dalâlette devamlarına sebep olurlar. Ondan sonra işin içinden çıkılacak bir hal kalmaz. (*Feyemüddûnehüm fi'l-gayyi*) Dalâlete o suretle düşerler. (*Sümme lâ yüksirûn*) Bundan sonra bir nedamet getirip, pişman olup, ne yaptık yâhu tevbeler tevbesi deyip ayrılmak, kurtulmak mümkün olmaz. Düştükleri çukurda yuvarlanır, helâk olur giderler."

(*Fekultü*) "Dedim ki: (*Keyfe yeslemü men selime minhüm*) 'Ey Cebrail güzel söylüyorsun ama bunlar nasıl kurtulacaklar bu fitnenin içerisinden? Bu fitnenin içerisinden kurtulmak isteyenler nasıl kurtulacaklar?' (*Kàle: Bi'l-keffi ve's-sabri*) 'Çekinmekle ve sabretmekle…' dedi."

Sabır her şeyin başı değil mi? Sabır başa benzetilmiş. Baş olmayınca vücudun hiç kıymeti olmuyor. Sabır da böyledir işte. İnsanlarda sabır olmazsa, bu fitnelerin içerisine yuvarlanır giderler Allah muhafaza etsin… Bunlardan uzak kalmak suretiyle ve bir de haline şükrederekten sabırla ancak bu fitnelerden kendilerini kurtarabilirler.

(*İn u'tû ellezî lehüm ehazûhü*) "Onlara bir hak tanırlar, verirlerse, onu alırlar. (*Ve in müniùhü terekûhü*) Vermiyorlarsa, niçin vermiyorsunuz hakkımızı diyerekten kavga etmezler, sabrederler." Yeter bu bizim hayatımıza diyerekten. Sabırlı olmayı tavsiye ediyor ve bir de bunlardan uzak olmayı tavsiye ediyor. Allah cümlemizi affetsin… Tevfîkât-ı semadâniyyesine mazhar eylesin…

Onun için sabır devletlerin başıdır. Her işte yalnız… Dünya işlerinde de ahiret işlerinde de… Önümüzde Ramazan geliyor.

Ramazan-ı Şerif'te akşama kadar aç duracağız. Aç durabilmek, susuz durabilmek sabra bağlıdır. Sabrı olan insanlar için hiç gelir. Ama sabrı olmayan insanlar:

"—Ay acıktım, karnım bayılıyor, içim bayılıyor, yanıyorum!" filan diyerekten, bir sürü telaşlara düşerler.

Hepsi boştur. Sabrettiğin zaman bakarsın, koca dağlar önünde erir senin. O korktuğun ne açlık kalır, ne de susuzluk kalır. Rahat rahat oruçcağızını da tutarsın.

f. Allah İçkiye ve İçene Lânet Etti

Taberânî, Hàkim ve Beyhakî, Abdullah İbn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[78]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ ، إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ لَعَنَ الخَمْرَ ،

وَعَاصِرَهَا ، وَمُعْتَصِرَهَا ، وَشَارِبَهَا ، وَحَامِلَهَا ، وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ ،

وَبَائِعَهَا ، وَمُبْتَاعَهَا ، وَسَاقِيَهَا ، وَمُسْقِيَهَا (طب. ك. هب. ض.

عن ابن عباس)

RE. 11/2 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, inna'llàhe leane'l-hamre, ve âsirehâ, ve mu'tasırahâ, ve şâribehâ, ve hâmilehâ, ve'l-mahmûlete ileyhi ve bâiahâ, ve mübteahâ, ve sâkîhâ, ve müskîhâ.*)

(*Etânî cibrîlü, fekàle*) "Cebrail AS bana geldi ve buyurdu ki: (*Yâ muhammed*) *Salla'llàhu aleyhi ve sellem*... Peygamberimiz'in

---

[78] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.316, no:2899; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr,* c.IXII, s.233, no:12976; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.9, no:5585; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.37, no:2234; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.229, no:686; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.114, no:8202; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.350, no:13191; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.I, s.205, no:327.

ismi anıldığı vakitte SAS demek, âdâb-ı İslâmiyedendir. Ona bir salat ü selâm okuruz.

Cebrail AS geldi Efendimiz'e, dedi ki:

"Yâ Muhammed SAS, (*inna'llàhe leane'l-hamre*) Allah Celle ve A'lâ şaraba, içkiye lânet etmiştir. İçki lânetlenmiş bir şeydir."

İçki hadd-ı zatında lânete müstehaktır.

"—Yâni neden lânetlenecek? İşte bizim üzümün suyu değil mi bu?"

İşte bizim üzümün suyu ekşiyince lânete müstehak oluyor.

(*Ve àsirehâ*) "Üzümü sakladık, şıra yapacağız. Sıktık. İçki için üzümü sıkana da lânet etti. (*Ve mu'tasırahâ*) Bir de görevlendirip içki için üzümü sıktırana da lanet etti. (*Ve şâribehâ*) İçene de lânet etti."

(*Ve hâmilehâ*) "Hamal, içkiyi arkasına aldı götürüyor; taşıyana da lânet etti. (*Ve'l-mahmûlete ileyhi*) İçkiyi hamalın sırtına kaldırıveren, yardım edip de hamalın arkasına yükleyene de lânet etti. (*Ve bâiehâ*) İçkiyi satana da lânet etti. (*Ve mübteahâ*) Satın alana da lânet etti."

(*Ve sâkîhâ*) "Sunana da lanet etti. (*Ve müskîhâ*) Sundurana da lânet etti." O da bana da ver diyor, ister versin ister vermesin. Ondan istemek, onun da al demesi…. Hepsi bunlar bu lânete müstehak oluyor.

Şimdi böyle lanetlenmiş bir suya insanlar mübtelâ olmuş, bunu az ve çok keyif almak için bir parçacık içelim de zevklenelim, yahut yorgunluğumuz gitsin, yahut biraz neşelenmek maksadıyla içivermesi… Ne kadar az olursa olsun, bir damla dahi olsa aynı haramdır, aynı günahtır, aynı vebaldir.

"—E demin dedin ya Hocaefendi! Zina eden de, sirkat eden de affolunuyormuş ya, affediyormuş Cenab-ı Hak. İçki içtiğimiz vakitte, onu da affeder."

Ne diyeyim şimdi? Etmez mi? Tevbe ettiğimiz takdirde eder. Ama tevbe etmek şartıyla… Ötekiler de öyle, tevbe etmek şartıyla.

Bir de ikinci bir söz daha var:

"—Bunun haram olduğuna inanıyorum. Bu haramdır, ben bu haramı irtikâb ediyorum amma, nefsime mağlub olmuşum da ondan dolayı bu haramı irtikab ediyorum. Biliyorum haram olduğunu…" dese, bu günah.

Eğer:

"—Bu haram değil, neden haram olsun canım? Bizim üzümün suyu değil mi?" derse, gâvur olur.

Aradaki farka bak sen. Her şeyde böyle. Diğer günahların hepsi de böyle…

Meselâ tesettür… Çıplak geziyor.

"—Yâhu niçin böyle geziyorsun? İşte Allah'ın emri değil mi örtünmek?"

Eğer inkâr eder, derse ki:

"—Örtünmek diye bir şey yok!"

Kâfir olur. Ama;

"—Ne yapayım, gencim daha, günah olduğunu biliyorum." derse, günah-ı kebaire, büyük günaha düşer.

Tevbe ederse, affolur. Öteki türlü şirke düşer, küfre gider. Deminki oradaki söz, (*lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en*) "Allah'a şirk koşmamak şartıyla ölürse..." E halbuki burada büyük veballere, hatta küfre kadar gidiyor.

Onun için Allah cümlemizi affetsin de bugün bu İslâm'ın emri. Bugünkü medeniyetin emri, medeniyet sahipleri, yâni bilgin insanlar, bu hususta çalışanlar, içkinin zerresinin vücutta yaptığı tahribatı kitaplarına yazıyor. Ne büyük tahribat yapıyormuş.

İnsanın en güzel sermayesi nedir? İnsanda en güzel sermaye akıldır. Göz, kulak, bunlar büyük nimetler ama… Gözsüz insan yaşıyor, sağır insan da yaşıyor. Fakat akılsız insanları tımarhaneye tıkıyorlar, başkaları bunların şerrinden korunsun diye. Çünkü adamı boğar, öldürür; vurur, öldürür; kırar, öldürür. Deli, aklı yok…

"—Atalım bunu tımarhaneye de orada hapis dursun! Kimseye zararı olmasın, çünkü aklı yok." derler.

Binâen aleyh Allah-u Celle ve A'lâ'nın vermiş olduğu o en güzel aklı, sen bir kadehe değişiyorsun. Bir afyonun yaprağına değişiyorsun. Deli misin, sarhoş musun, nesin belli değil. Sarhoşun hali, delinin halinden hiç farklı değildir. Deli ne yapıyorsa, sarhoş da onu yapıyor işte… Kendine hakim değil, yürüyüşüne hakim değil, sözlerine hakim değil, saçma sapan konuşur, doğru dürüst yürüyemez. En nihayetinde bakarsın bir yere düşer, bayılır orada… Ağzından, burnundan tükürükler akar. Çok kötü manzaralar yâni. Çeşitlileri oluyor, Allah esirgeye.

Onun için, bunun zerresine de müsaade yoktur müslümanlık bakımından… Bunu gâvur yapıyor. Benim neyime lazım, gâvur ne yaparsa yapsın. O zaten putuna tapan bir mahlûk, yeri cehennem onun. Ne yaparsa yapsın! Ama ben müslümanım el-hamdü lillah. Allah'ımın emirlerine uymak mecburiyetindeyim. Allah'ım ne dediyse onu yapmak mecburiyetindeyim.

Binâen aleyh Allah'ımın yasak ettiği şeyi neden içeyim canım? Memlekette ayran mı yok, şerbet mi yok, envai çeşit meyve suları mı yok? Bunlar dururken, vücuduna menfaati varken; bunu bırakacağım da vücudumu harap eden, aklımı başımdan gideren; en nihayetinde katil eden insanı…

Ne yapar? Bir şecaat de verir çünkü o insana. O şeceat esnasında kendine hakim olamıyor, bir çok vukuatları yapıyor. Ondan sonra ya hapishaneye gidecek yahut da mezarlığa gidecek. E bu hale insanı düşüren ne? İşte o Allah'ın lânet ettiği bir damlacık içki. Allah cümle Ümmet-i Muhammed'i de, çoluk çocuklarımızı da onun şerrinden muhafaza buyursun…

Geçen gün güzel bir şiir gördüm, hoşuma gitti. Diyor ki:

Sana Allah-u Teàlâ ne kadar büyük bir nimet vermiş, akıl nimeti. Sen ne yazık ki bunun kıymetini bilmiyorsun. Birisi dese ki: Sana bir milyon, on milyon, yüz milyon vereceğim. Şu aklını bana ver. Bulunur mu böyle aklını verecek bir insan? Yüz milyon lira verecek herif veyahut milyar verecek. Bulunmaz. Çünkü hayat bununla kaim.

Akıl olmadıktan sonra ne olacak, hiçbir şeye yaramaz. Ha hayvan… Hayvandan da beter. E bu yüz milyonlara, milyarlara vermediğin bu kadar güzel bir aklı, bir haşhaş yaprağına feda ediyorsun. Bir kadeh rakıya, içkiye feda ediyorsun. Şimdi onun çeşitleri de çıkmış, böyle morfinlerle yapıyorlarmış. Hepsi birdir gene. İster morfinle yap ister neyle yaparsan yap. İster boğazından, ister başka yerinden. Hep vücudu aynı surette tahrip etmiyor mu?

İşte o tahripten dolayı Allah muhafaza etsin, memleketin nesli de bozulur. Birçok bugün gördüğümüz hastalıklar var ya korkunç. Felçler olsun, baygınlıklar olsun, sara illetleri olsun, bunların mutlaka ecdadlarında bu hale mübtela sarhoşlar vardır da, bu sarhoşların evlatları netice itibariyle böyle olurlar. Ama babasında yoktur, dedesinde vardır yahut dedesinin dedesinde vardır, amcasında vardır. Akrabalık sirayetiyle bu hal bakarsın çocuklarda da zuhur eder. Allah muhafaza etsin… O da olur bir ayyaş.

g. Cebrâil AS'ın Öğrettiği Dua

İbn-i Hibbân, Hâkim Hz. Âişe RA'dan rivayet etmişler.
Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[79]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُكَ أَنْ تَدْعُوَ بِهٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ ، فَإِنَّهُ يُعْطِيكَ إِحْدَاهُنَّ : اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ، تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ ، وَصَبْرًا عَلٰى بَلِيَّتِكَ ، وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيا إِلٰى رَحْمَتِكَ

---

[79] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.703, no:1917; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.293, no:969; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.333, no:1470; Taberânî, *Dua*, c.I, s.428, no:1452; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.143, no:192; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.454, no:1844; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.220; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.190, no:3698; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.183, no:297.

(حب. ك. عَنْ عائشة)

RE. 11/3 (*Etânî cibrîlü, fekàle: İnna'llàhe azze ve celle ye'mürüke en ted'uve bi-hâülâi'l-kelimâti, feinnehû yu'tîke ihdâhünne: Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*.)

(*Etânî cibrîlü*) "Cebrail AS bana geldi, (*fekàle*) ve dedi ki: (*İnna'llàhe azze ve celle ye'mürüke en ted'uve bi-hâülâi'l-kelimâti*) "Allah sana şu şimdi öğreteceğim sözlerle kendisine dua etmeyi emir ve tavsiye ediyor yâ Rasûlallah. Bak şu duaları Allah sana gönderiyor, bu dualarla dua et diye emrediyor, tavsiye ediyor." diye Cebrail şu duaları öğretmiş.

(*Feinnehû yu'tîke ihdâhünne*) "Çünkü bu duaları edersen, elbette Allah bu istediğin şeylerden bir tanesini sana ihsan eder verir." Neymiş dua:

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

1. (*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike*) "Yâ Rabbi! Bana acil bir afiyet ver yâ Rabbi!"

Afiyet olmayınca hiçbir şey olmaz. Rahatsız olursa insan ne olur hasta insandan. Bir şey olmaz, yatakta yatar. Doktor moktor aranır durur. Evdekileri de rahatsız eder. Herkesi de rahatsız eder.

Seni hastalıklardan koruyacak bir afiyeti Allah'tan iste! Tabii kendimizin de sıhhatimize zarar verecek şeylerden korunmamız şartıyla, Allah-u Teàlâ'dan afiyet istemek mecburiyetindeyiz. Şifayı verici olduğu gibi afiyeti de verici gene odur. Binâen aleyh, her gün namazlarımızın ardından yaptığımız dualarda Cenab-ı Hak'tan afiyet isteyelim.

2. (*Ve sabren alâ beliyyetike*) "Eğer bana imtihan etmek için bir beliyye vermişsen, bir belâ vermişsen, bir belâ göndermişsen, bir musibet göndermişsen, ona da sabır ihsan et, sabredebileyim."

Bir de ibtilâsız olmuyor dünya, deniz dalgasız olmadığı gibi,

dünyada da ibtilâsız olmuyor. Dünyanın bütün nimetleri acayip. En üstün nimetinin içerisinde zehir vardır. En üstün nimetinin içerisinde, nimetle zehir karışmıştır. Bakarsın, bir cihetten büyük bir nimet. Alt tarafına bakıyorsun, büyük bir zehir var altında…

Mesela büyük bir fabrikatör. Milyonlara sahip bir insan. diyeceksin ki: Bundan daha müreffeh bir hayat sahibi yoktur. Fakat onun eğer o kazancının içerisine haramlar karıştırarak onu kazandıysa veyahut o kazandığı paraları hayırlara harcayamıyorsa ve fukarayı, zuafayı gözetleyemiyorsa; o fukaranın gözünün zehri vardır. Sonra hayatında bakarsın öyle ibtilalar vardır ki bakarsın içinden çıkılamaz derecede. Onun için her nimetinin içerisinde bir de zehir vardır. Yâni dünya nimetlerinin içerisinde zehirler de vardır.

Ondan dolayı Cenab-ı Hak sabır versin ki, bu beliyyelere karşı durabilelim. E bunlara karşı duramazsak, yıkılırız yâni. Belâlar gelir, bu belâlara karşı da tahammül lazım.

"—Ya Rabbi! Bundan beni bir an evvel kurtar."

Esbabına tevessül ederiz. Allah-u Teàlâ'nın şifa vermediği hastalık yok. Bakarsın Cenab-ı Hak ona da şifa verir.

3. (*Ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) "Dünyadan da ölüp çıkıp giderken, dünyadan ayrılıp giderken rahmetine doğru gitmemi, rahmetine mazhar olmamı, rahmetine gitmemi dilerim. Yâni cenneti isterim."

Bu dünyada kimse kalmıyor, herkes gidecek. Binâen aleyh bu dünyadan çıkarken senin rahmetine nail olabilecek bir iman ile çıkmak nasib et ya Rabbi!

Üç şey:

"—Afiyet ver, ibtilâlara sabir ver, dünyadan da iman ile senin rahmetine geçecek imkânlar ver ya Rabbi!" diyerekten Cenâb-ı Cibrîl, Peygamberimiz'e talim buyuruyor.

O talim de bugün bize geliyor işte. Biz de işitiyoruz ki, şu üç duayı yapalım. Beraber okuyalım:

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

Sabahleyin erken saatte bir hanım geldi. Ağlaya ağlaya ağlaya duramıyor. Bizim Celâl Hoca vardı ya rahmetlik, imam hatip mektebinin müdürü olan… Onun kızı doktor [Humeyrâ] hanım da bizde misafir. Ben de uyuyorum daha… Sabah erken vakitte gelmiş, genç bir hanım. Ağlıyor, kendisine hakim değil. Gözleri kapalı. Sinirleri de gerilmiş.

"—Yâ Rabbi affet bizi, yâ Rabbi affet beni! Şunu affet, bunu affet…"

Mütemadiyen bu afları istiyor. Kendine de hakim değil. Kımıldayamıyor yerinden. Doktor hanım dedi ki:

"—Bu sinir hastasıdır!"

Bir ilaç yazıverdi ona. Söyledikleri sözleri söylemeye teeddüb ederim tabii. Bu bir ibtiladır işte. Bu ibtila, bu sinir denilen kendine hakim olamıyor. İşte Allah'a dayamış kendisini müslüman olduğu için. Allah'ın beni affet! Allah'ın beni affet! Mütemadiyen bunu tekrarlıyor. İşte çocuklarıma ömür ver, rızıklarına bolluk ver. Kocasına karşı…

Ama gayri ihtiyari söylüyor tabii, bilerek söylemiyor onları. Bu bir ibtiladır. Buna karşı sabır da insanın elinde kolaycacık bir şey değildir yâni. Sabrı da Allah verecek. Sabrı Allah vermezse, sen sabırlı ol demek de fayda etmez o zaman.

Bir de bu alemden hepimiz çekilmekteyiz. Ecdatlar bıraktılar gittiler işte. Elbette sıra bir gün de bize gelecek, hadi buyurun diyecekler. O zaman senin rahmetine mazhar olan kulların gibi ben buradan çıkayım ya Rabbi! Yâni iman-ı kâmil ile, *Allah Allah* diyerekten, *Lâ ilâhe illa'llah* diyerekten çıkmak devletine de mazhar et bizi yâ Rabbi!

Güzel bir dua, üçü de güzel. Çünkü Cebrail AS talim buyuruyor Peygamber Efendimiz'e. Cebrail AS'a da Hz. Allah talim buyuruyor:

"—Git bunları benim Habibime öğret!" diyerekten. Şimdi bu dua bizim elimizdeyken biz bunu yapmazsak, elbette kabahat bizim olur.

h. Yatarken Ayete'l-Kürsî'yi Okuyun!

İbn-i Ebi'd-dünyâ Hasan-ı Basrî'den rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[80]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: إِنَّ عِفْرِيتًا مِنَ الْجِنِّ يَكِيدُكَ ، فَإِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ ، فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ (ابنُ أبي الدُّنْيا في مَكَايِدِ الشَّيْطانِ عن الحَسَنِ مُرْسَلاً)

RE. 11/4 (*Etânî cibrîlü, fekàle: İnne ifrîten mine'l-cinni yekîdüke, feizâ eveyte ilâ firâşike, fa'kra' âyete'l-kürsî.*)

(*Etânî cibrîlü*, *fekàle*) "Cebrail bana geldi ve buyurdu ki: (*İnne ifrîten mine'l-cinni yekîdüke*) Cinlerden bir ifrit sana musallat olup sana zarar vermek istiyor. Bir hile yapmak istiyor sana, bir şeytanlık yapmak istiyor, sana zarar vermek istiyor. Desise yapmak istiyor." İfrit, cinnin kavisi, kuvvetlisi… (*Feizâ eveyte ilâ firâşike*) "Yatağına girdiğin zaman sen, (*fa'kra âyete'l-kürsî*) Ayete'l-Kürsî'yi oku!" buyurmuş.

Korunmak için *Âyete'l-Kürsî*'yi oku! *Âyete'l-kürsî* insanı hıfz eder, korur.

Bu dünya aziz kardeş, bizim bildiğimiz gibi şöyle yeriyle, göğüyle işte bir şeyler görüyoruz ya, bundan ibaret değil. Göremediğimiz, bilemediğimiz daha nice mevcudat var bu dünyanın içerisinde...

Binâen aleyh bir cin denilen mahlûku bugün insan inkâra kalkıyor. Yâhu niye inkâra kalkıyorsun, mikroba inanıyorsun da, mikrobu bulan bir gâvurun sözüne inanıyorsun da… Bu gâvur mikrobu bulmuş. İşte mikroskopla baktığımız vakitte şekli

---

[80] İbn-i *Ebi'd-Dünyâ*, c.I, s.88, no:67; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.328, no:41254; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.188, no:304.

görünüyor, cismi görünüyor, vücutta da şöyle tahribat yapıyor. En nihayet ölüme kadar götürüyor. Bu mikroba inanıyorsun da, Allah-u Teàlâ'nın gösterdiği cine neden inanmıyorsun?

Senin elinde bir kitabın var. Başında da *"Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm"* diyorsun. O şeytani'r-racimden Allah'a sığınıyorsun, bir de inanmam diyorsun.

Şimdi bak bu ifrit olan cin geliyor. Bir rahatsızlık vermek istiyor insanlara... Ekseriyetle yatakta yapıyor bu işi, uykulu hallerinde… Binâen aleyh, sen de yatağına girdiğin vakitte Ayete'l-Kürsî'yi okumadan yatma!

Ayete'l-Kürsî'yi bilmeyenimiz yoktur el-hamdü lillah… Her beş vakit namazımızın arkasından okuruz.

Belki pek doğru anlatamam ama hülasa olaraktan şöyle bir vak'a vardır:

Fukaralara verilmek üzere zekât hurmaları toplanmış. Bir yığın hurma var. Başına da hangisi olduğunu, ismini pek hatırımda tutamadım. Ebû Hüreyre RA olsa gerek nöbetçi koymuşlar.

"—Sen bu hurmaları bekle, çalmasın kimse!" demişler.

Bekliyor, gece birisi geliyor, hurmalardan çalıyor; yakalanıyor. Yakalanınca, yalvarmaya başlıyor:

"—Beni bırak, bir daha gelmem!" diyor.

O da merhamet ediyor, bırakıyor. "Madem bir daha gelmeyeceksin, git!" diyor.

Ertesi gece gene geliyor, gene yakalıyor. Yakalayınca;

"—Aman, bir daha yapmam!" diyerekten gene kurtuluyor elinden.

Üçüncü gece yine geliyor, gene yakalanıyor. Yakalayınca Ebû Hüreyre RA diyor ki:

"—Bu sefer salmam! Yakalandın artık. İki defa sözünü, ahdini bozdun. Söz verdin, o sözü bozdun. Bu sefer seni salmam!"

O zaman diyor ki:

"—Sana bir şey öğreteceğim. Sen bunu okursan, bir daha ben buraya sokulamam!" diyor.

"—Ne o?"

"—Ayete'l-kürsî'yi oku! Ben giremem o zaman buraya diyor!"

Cenab-ı Peygamber'e gelip anlatıyor hadiseyi.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Evet, o bir cinnîdir ama doğru söylemiş! Ayete'l-kürsî'yi okuyanın yanına sokulamaz bunlar." diyor

Şimdi burada da Cebrail AS böyle bir mahlûk sana gelir, rahatsızlık yapmak isterse ki, bunların işleri odur, vazifeleri odur. Müslümanları rahatsız etmek isterler. Binâen aleyh, (*fa'kra' âyete'l-kürsî*) "Ayete'l-kürsî'yi okumaya devam et!"

Şimdi Celal Hocaefendinin kızı doktor [Humeyra] hanım bu akşam bizde misafir. Babasının bir hikâyesini anlattı. Ben de şuraya kaydettim de unutmayayım diyerekten, size de anlatayım:

Kâdî Beydavî denilen bir müfessir var ya, meşhur. Bu müfessir bir rahatsız olmuş. Rahatsızlığı uzamış, öldü demişler, gömmüşler. Mezarda dirilmiş adam. Başlamış bağırmaya. Yanı başındaki mezardan bir ses gelmiş buna.

"—Şimdi bağırma, şimdi gecedir, bağırma; kimse yok ortalıkta. Sabah olunca ben sana haber veririm, o zaman bağır!" demiş.

"—Yâhu sen kimsin?" demiş.

"—Ben her akşam Tebâreke'yi okuyan Allah'ın bir kuluyum!" demiş.

"—E bu geceyle gündüzü nereden fark edeceksin bu karanlık yerde?"

"—Bu Tebâreke'nin hürmetine Cenab-ı Hak bana bir gece meleği, bir de gündüz meleği yolluyor. Geceyle gündüzü ben oradan fark ediyorum. O melekler gelip beni hem koruyorlar, hem böyle aydınlatıyorlar."

Beklemiş, sabah olmuş. Bir hırsız gelmiş, mezarı kazıyor kefenini alsın diyerekten. Bu da onu yakalıyor:

"—Aman beni kurtar!" diyerekten. Çıkıyorlar beraber. Hırsızın paltosunu giyiyor. Evlerine gidiyorlar.

Eve gittikten sonra tabii evdekiler korkuyor, telaşlanıyor.

Uzun hikâyelerden sonra onları ikna ederekten, kapıyı açtırıyor. Giriyor, soyunuyor, giyiniyor. Hırsız da yanında… Hırsızı da bırakmıyor. Onun kendi paraları varmış. Çekmecesini istiyor. Paraları getiriyorlar, ikiye bölüyor. Hırsıza diyor ki:

"—Bir daha hırsızlık yapmamak üzere tevbe edersen, bunu yarısını sana vereceğim! Bu da sana ömrün boyunca yeter! Tevbe et!" diyor.

"—Tevbeler tevbesi…"

"—Al o zaman paraları, git!" demiş.

Sonra demiş ki:

"—Yâhu bu hayat bana bedava şimdi. Ben öldüm, gittiydim. Eğer bu adam kurtarmasaydı, tabiatiyle ölür giderdim. Bu hayat bana bedavadan geldi. Binaen aleyh bunu nasıl değerlendireyim?" derken, işte o tefsirini yazmaya başlamış. O tefsirini yazması ondan sonra olmuş. Kudret-i ilahi...

Bunun gibi vakalar pek çoktur.

Bir de muhaddis vardı ama ismi hatırıma gelmedi. O muhaddisin babası askere giderken, hamile olmuş anası. Allah'a emanet etmiş onu, gitmiş. Gelince demişler ki:

"—Hanım öldü!"

"—Öldü ama, anasının karnındaki çocuğumu Allah'a emanet etmiştim. Çocuk zayi olmasa gerek!" demiş. "Nereye gömdüyseniz söyleyin de açalım orasını, bakalım çocuk ne alemde?" demiş.

Mezarı açmışlar, bir de bakmışlar ki çocuk dünyaya gelmiş, anasının memesini yakalamış, oradan gıdalanıp duruyor. Çıkarmışlar, büyümüş, güzel bir muhaddis olmuş. Memleketini ziyaret ettik de memleketin adını da unuttum.

i. Peygamber SAS'e Büyük Bir Meleğin Gelmesi

Taberânî ve Ebü'ş-Şeyh, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Bir melekten bahsediyor Peygamber Efendimiz:[81]

---

[81] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.6, no:6689; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c.I, s.253, no:258; Ebû Hüreyre RA'dan.

أَتَانِي مَلَكٌ لَمْ يَنْزِلْ إِلَى الأَرْضِ قَبْلَهَا قَطُّ ، بِرِسَالَةٍ مِنْ رَبِّي ، فَوَضَعَ

رِجْلَهُ فَوْقَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، وَرِجْلَهُ الأُخْرَى ثَابِتَةٌ فِي الأَرْضِ ، لَمْ

يَرْفَعْهَا (طس. وأبو الشيخ فى العظمة عن أبى هريرة)

RE. 11/5 (*Etânî melekün lem yenzil ile'l-ardi kablehâ kattu, bi-risâletin min rabbî, fevadaa riclehû fevka's-semâi'd-dünyâ, ve riclehu'l-uhrâ sâbitetün fi'l-ardi lem yerfa'hâ.*)

(*Etânî melekün*) "Bana öyle bir melek geldi ki, (*lem yenzil ile'l-ardı kablehâ kattu*) yeryüzüne daha önce hiç inmemiş olan bir melek geldi bana..."

İlk defa bana böyle bir melek geliyor, hiç yeryüzüne, benden önceki peygamberlere de hiç gelmemiş veya peygamberler olmasa da bazen melekler inip çıkabilirler, hiç yeryüzüne inmemiş.

(*Bi-risâletin min rabbî*) "Rabbimden bana bir haber getirmek üzere, bir elçilik vazifesiyle, haberci olarak bana bir melek geldi ki, şimdiye kadar yeryüzüne bu melek hiç inmemiş, ilk defa bana geldi. (*Fevadaa riclehû fevka's-semâi'd-dünyâ*) "Bir ayağını birinci semanın üstüne koydu. (*Ve riclehu'l-uhrâ sâbitetün fi'l-ardi*) Öteki ayağını da yere bastı, yerde sabit duruyor. (*Lem yerfa'hâ*) Hiç onu kaldırmadı."

Gözle görülmez. Gözümüz görmez. Fakat bu mevcut… Cenab-ı Peygamber'in haber vermesiyle mâlum. Binâen aleyh yerde neler var, neler var yâni. Bunun bir şey dediğini yazmamışlar buraya.

Bunun büyüklüğünü Cenab-ı Peygamber haber veriyor bize. Yâni bu kadar büyük, Allah-u Teàlâ'nın bir meleği de vardır. Bundan büyüğü, daha büyüğü de vardır. Aklımızın, hafsalamızın dışında. Kudret-i ilahinin azametini bize bildirmek için. Yâni mutlaka böyle bir cisim sahibi olarak yaşamak değil de böyle büyük mahlûkları da var Cenab-ı Hakk'ın.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.235, no:362.

Meselâ en kuvvetlilerinden birisi de Cebrail AS ki, Cebrail AS'ı (*zî-kuvvetin*) diyerekten methediyor. O da kuvvet sahibi. Kuvvet sahibi olduğu için Lut AS'ın memleketine ne yaptı? Altını üstüne çevirdi. Altını üstüne getiriverir. Bu ne ile olur? Kuvvetle olur. O kuvveti de Allah-u Teàlâ gözle göremeyeceğimiz bir mevcudu da vermiş. O mevcut o kadar kuvvetli ki yerin altını üstüne getirebiliyor.

İşte bu melek de o meleklerden birisidir. Binaen aleyh bizim o büyük kudret sahibi olan Allah Celle ve A/lâ'ya sarılmaktan başka çaremiz yoktur. Ona sarılalım, o her yerde bizim imdadımıza yetişir. Rahmeti de bol, affı da bol, her şeyi de bol…

j. Cennet Ehlinin Teri

Taberânî, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz cennetten bize bir misal veriyor. O sırada yanında bazı Yahudiler de varmış. Buyurmuşlar ki:[82]

أَتُؤْمِنُ بِشَجَرَةِ الْمِسْكِ ، وتَجِدُهَا فِي كِتَابِكُم ؟ فَإِنَّ الْبَوْلَ ، وَالْجَنَابَةَ ،

عَرَقٌ يَسِيلُ مِنْ ذَوَائِبِهِم إِلَى أَقْدَامِهِمْ كَالْمِسْكِ ، يَعْنِى أَهْلُ الْجَنَّةِ

(طب. عن زيد بن أرقم)

RE. 11/6 (*Etü'minü bi-şeceretü'l-misk, ve tecidühâ fî kitâbiküm? Feinne'l-bevle ve'l-cenâbete, arakun yesîlü min zevâibihim ilâ akdâmihim ke'l-misk, ya'ni ehlü'l-cenneti***)**

(*Etü'minü bi-şeceretü'l-misk*) "Cennette bir misk ağacı var, kokusu bütün cennete yayılır." Ele sürmeye, şişelere koyup ceplerde gezdirmeye lüzum yok. O misk ağacının kokusu, bütün

---

[82] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.178, no:5010; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.486, no:39368; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.156, no:251.

cenneti miske boğar. (*Ve tecidühâ fî kitâbiküm*) Bu kitabınızda yazılı, biliyor musunuz?"

"—Evet, biliyoruz. Bizim kitaplarda da yazılı." diyorlar.

O misk ağacı var. İmanımız da var.

Şimdi cennete gireceğiz, yiyeceğiz, içeceğiz. Yemek-içmenin kazuratı olacak, nereye def olacak. Orası cennet. Orada pislik konulacak yer yok ki. Nereye koyacağız o pislikleri? Yiyoruz, içiyoruz bir taraftan.

(*Feinne'l-bevle ve'l-cenâbete, arakun yesîlü min zevâibihim ilâ akdâmihim ke'l-misk*) Ha bunlar bizim şakaklarımızdan ter olarak, ayaklarımızdaki terlerimiz vasıtasiyle misk kokusu olarak çıkacak. Yâni onları miske çevirecek Allah-u Teàlâ…

Ne fabrikalar vardır bugün. O fabrikalarda neler icad ediliyor. Allah Celle ve A'lâ'nın fabrikasında da böyle olacak işte. O fabrikanın sahibi Allah. Allah olunca neler yapmaz o, neler yapmaz.

Bugün en aciz bir mahlûkuz. En aciz olmakla beraber bir ayağı gökte, bir ayağı yerde olan melekten de efdal kılmış bizi… Bizde de o kudret var. Ufacığız ama o meleğin yapamayacağını biz yaparız. Bak bugün yüzlerce insanı, hatta binlerce insanı gökte uçuruyor insan bugün... Taa Ay'a kadar da gidebiliyor işte bugün. Bu nedir? Bu ne Amerika'nın hüneri, ne İngiliz'in hüneri, ne Fransız'ın… Allah-u Teàlâ'nın vaktiyle verdiği aklın semeresi bu. Bu aklı Allah vermiş. Bize de vermiş, ona da vermiş. Fakat biz bunları örttük. Örttük biz, o çalıştırıyor.

İnşâallah biz de bir gün çalıştırırız. Bizimki de onlarınkini geçer bile. Ama verici olan Allah'tır. Kendimize mal edemeyiz bunları. Hepsini gözdeki görmek, kulaktaki işitmek… Hepsi Allah-u Teàlâ'nın izniyledir. Bu akıllar da onun izniyle çalışır. Akıllar da işlerini böyle güzelce yaparlar, çalıştıkları takdirde.

İnsan öyle bir kaynak ki, altın kaynağı, yakut kaynağı… Ne kaynakları varsa, bugün insanlar yerlerden çıkarıyorlar bunları müşkilatlarla… Bu insanların içerisinde hepimizde gömülü altını

da, yakutu da, mercanı da… Neleri varsa yâni. Hepsi içimizde gömülü. Bu gömülü olan madenleri bugün nasıl insan delip de çıkarıyor yerin altından. Biz de çalışırsak içimizdeki bu cevahirler meydana çıkar. O cevahirler altınlara benzemez ama. Altın onun yanında bir çakıl taşına benzer. Öyle cevahir var bizde... Yere de hakim, göğe de hakim.

Sen Hz. Ömer'in hutbesini Medine-i Münevvere'de okurken, ta Acemistan'daki orduyu görüp de "Dağa çekil!" deyişini duymadın mı hiç canım? Hz. Ömer'in nesi vardı? Telefonu mu vardı, telgrafı mı vardı, radyosu mu vardı? Nereden gördü Acemistan'daki ordunun muhasara edilmekte olduğunu?

Demek Allah-u Teàlâ bu gözlere öyle kuvvet vermiş ki, dağları delerekten ta dünyanın öbür tarafına kadar görebiliyor. O yüzden büyüklerimiz demişler ki:

"—Dünya avucumun içi kadardır. Avucumun içini nasıl görüyorsam dünyanın her tarafını da böyle görürüm!" demiş.

Onun için bu cevher bizim içimizde ruh vasıtasiyle… Cenab-ı Hak, toprakla meydana gelen bu vücuda ruhu da koymuş, ikisini kaynatmış birbirine. İşte ikisini sayesinde bugün her şeyleri görmekte, en büyük mazhariyete sahibiz el-hamdü lillah. Yalnız Allah intibahlar versin cümlemize de emirlerine imtisal, yasaklarından korunmak da nasib etsin…

Şimdi yerin altındaki madenler, topraklarla örtülü. Bizdeki madenler neyle örtülü? Günahlarla örtülü. Bunun altında, toprağın altındaki madeni eşince çıkarıyoruz onu. Bazısı yüz metrede, bazısı bin metrede, bazısı beş bin metrede… Çıkıyor aşağıdan.

Bizim içimizdeki maadin olan cevherleri de günahlar örtüyor. Günahlarımız… Binâen aleyh o günahları sıyırdık mıydı, o madenler pırıl pırıl çıktı mıydı, Hz. Ömer'in gördüğü gibi biz de görürüz. Onun kulağının işittiği gibi biz de işitiriz. Sâriye idi galiba kumandanın ismi…

k. Alimlere Tâbî Olun!

Bir tane daha söyleyeyim.
Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[83]

اِتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ ، فإِنَّهُمْ سِرَاجُ الدُّنْيا ، ومَصَابِيحُ الآخِرَةِ

(الديلمى عن أنس)

RE. 11/7 (*İttebiu'l-ulemâe feinnehüm sirâcü'd-dünyâ, ve mesàbîhü'l-âhireh*)

(*İttebiù*) "Uyunuz, tâbî olunuz!" Nereye? (*El-ulemâe*) "Ehl-i ilme uyunuz, onlara tabii olunuz!" Neden? (*Feinnehüm sirâcü'd-dünyâ*) "Çünkü o ehli ilim dünyanın kandilleridir. (*Ve mesàbihü'l-âhireh*) Aynı zamanda ahiretin de kandilleridir." Hem dünyanın

---

[83] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.71, no:209; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.135, no:28681; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.36, no:62; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.236, no:364.

kandilleri, hem de ahiretin kandilleridir. Yâni karanlıkta kandil nasıl karanlığı kaybedip de önünüzü gösteriyor. Lambalar yanıyor, bu karanlık kayboluyor, önümüz aydın oluyor. Dünyada da böyle, ahirette de böyle.

Ne sayesinde? Ulemamıza uymak nisbetinde… Ulemamıza ne kadar uyuyorsak, onların sözlerini ne kadar dinliyorsak, ki ulemanın sözü kendi sözü değil, Peygamberden naklettikleri sözlerdir. Allah'ın kitabından sözleri bize naklederler. O nakiller dolayısıyla biz de onlara uyarız. Uymak nisbetinde dünyanın da aydınlıklarına, ahiretin de aydınlıklarına mazhar oluruz.

Âyet-i kerîmede bildiriliyor, estaizü bi'llâh:

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِم

(الحديد: ١٣)

(*Yevme tera'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti yes'â nûruhüm beyne eydîhim ve bi-eymânihim*) [Mümin erkeklerle mümin kadınları, önlerinden ve sağlarından, amellerinin nurları aydınlatıp giderken gördüğün gün...] (Hadîd, 57/13)

Onların, o mü'min ve mü'minatın nurları önleri boyunca böyle projektör gibi aydınlatır. Yanlarını da öyle. Her tarafını böyle aydınlatarak gidiyor.

O nursuz olan, ışıksız olan, uymamış dünyada Allah'ın kelâmına, peygamberin kelamına, ulemanın kelamına… Karanlıkta kalan o zavallı geliyor, diyor ki:

"—Kardeş, sen benim komşu değil miydin?"

"—Evet, senin komşundum!"

"—Biraz bekle ne olur, ben de senin ışığından gideyim bu yolda."

"—Biz bu ışığı dünyadayken aldık. Sen de dön dünyaya, al bu ışığı gel. Öyle hazır yağma yok!"

Allah kusurumuzu affetsin…

(*İttebiu'l-ulemâe*) "Alimlerinize uyun!" buyruluyor.

Alimlerimiz bize ne diyor:

"—Allah'ın emrini tutun, yasaklarından da kaçının!" diyor.

Siz bunlara uyun. Öteki şarap içiyormuş, öteki zina ediyormuş, öteki hırsızlık yapıyormuş. Onlara uyma kardeş! Onlar şeytana uymuşlar, nefislerine uymuşlar. Onlara uyma; Allah'ın emrine uy, Peygamber'in emrine uy! Saadet burada, selâmet de burada…

l. Tavsiye Edilen Beş Sûre

Bir tanecik daha okuyayım.

Ebû Ya'lâ Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[84]

أَتُحِبُّ يَا جُبَيْرُ ، إِذَا خَرَجْتَ سَفَرًا ، أَنْ تَكُونَ مِنْ أَمْثَلِ أَصْحَابِكَ هَيْئَةً ، وَأَكْثَرِهِمْ زَادًا ، اقْرَأْ هٰذَ السُّوَرَ الْخَمْسَ: قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ، وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللهِ وَالْفَتْحُ ، وَ قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ، وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ، وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ؛ وَافْتَحْ كُلَّ سُورَةٍ بِبِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ، وَاخْتِمْ بِبِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ (ع. ض. عن جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ)

RE. 11/8 (*E tuhibbü yâ cübeyr, izâ haracte seferen, en tekûne min emseli ashàbike hey'eten, ve ekserihim zâden, ikra' hâzes'suvere'l-hamse: Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne, ve izâ câe nasru'llàhi ve'l-fethu, ve kul hüva'llàhu ehad, ve kul eùzü bi-rabbi'l-felak, ve kul eùzü bi-rabbi'n-nâsi; ve'ftah külle suretin bi-*

[84] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.339, no:7419; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.712, no:17526; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.243, no:378.

bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi, va'htim bi-bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.)

Cübeyr, ashab-ı kiramdan bir zat. Ona diyor ki:

(*E tuhibbü yâ cübeyr*) "Sen sevmez misin ey Cübeyr? (İzâ *haracte seferen*) Bir yola gidiyorsun, bir sefere gidiyorsun. Bu seferde istemez misin ki, (*en tekûne min emseli eshàbike hey'eten*) ashabının en sağlamı, en kuvvetlisi, en kavisi olasın. (*Ve ekserihim zâden*) Azık bakımından da en çoğa sahib olasın… Yâni, senin ekmeğin çok olsun, yemeğin çok olsun, sıhhatin yerinde olsun, kuvvetin yerinde olsun istemez misin?"

"—Elbette isterim yâ Rasûlallah!

(*İkra' hâzes'suvere'l-hamse*) "Öyleyse, şu beş sureyi oku!"

Nedir onlar:

1. Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn,

2. İzâ câe nasru'llàhi ve'l-fethu,

3. Kul hüva'llàhu ehad,

4. Kul eùzü bi-rabbi'l-felak,

5. Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs…

(*Ve'ftah külle suretin bi-bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) "Her sureyi okurken *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* de öyle oku. (*Va'htim bi-bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) Sonunu da gene *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* ile bitir."

Şimdi tabii her şeye aklımız ermiyor ya, buna da tabii aklımız ermez. Niçin bu beş sureyi okuduğumuz vakitte bize kuvvetler gelsin, kudretler gelsin, rızkımız bollansın? Ne var bu sûrelerin içerisinde?

Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn'u hepimiz biliyoruz. Beş tane ayetten ibaret, kısacık kısacık… Buna çok dikkat edin ki, nafile namazları kılarken Cenab-ı Peygamber Efendimiz'e:

"—Ne okuyalım?" demişler.

"—Birinci rekâtta *Elham*'dan sonra *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u, ikinci rekâtta da *Elham*'dan sonra *Kul hüva'llàhu ehad*'ı okuyun!" buyurmuş.

Her zaman bunu tekrarlarız. Acaba bu tekrardaki sebepler

nelerdir? Her seferinde *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* diyerekten, kâfirlere hitap ediyoruz. Hepimiz kâfirlere karşı hitab ediyoruz:

"—Ey kâfir oğlu kâfir, ben senin yolundan gitmem!" diyoruz.

Arkasından da ayrılmıyoruz. Bunu her gün okuyoruz, ey Gâvur oğlu Gâvur!.. Ama arkasını da bırakmıyoruz.

(*Lâ a'budu mâ ta'budûn*) diyoruz. "Senin taptığına biz tapmayız. Sen puta karşı eğilirsin, bükülürsün; biz put mut tanımayız. İsa da Allah'ın kulu, Musa da Allah'ın kulu… Ama onları Allah peygamber yapmış.

Bizim Peygamberimiz de Allah'ın kulu… (*Abdühû*) diyoruz ya, Allah'ın kulu işte… Ama peygamber yapmış onu. Büyük bir devlet bu…

Binaen aleyh, beş vakitte böyle *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u okuyoruz, söylüyoruz da, Allah intibah versin yâni, sözümüzü nasıl söylediğimizin farkında değiliz.

İkincisi *İzâcâe*'yi okuyoruz. *İzâcâe* de az bir sûre değil…

Niçin? İnsan bazen diyor ki:

"—Bu felâketin önüne geçilir mi bugün? Bu sel aldı götürüyor bizi şimdi."

Sel geldiği vakitte nasıl her şeyi alıp götürüyor. Koyunları götürüyor, çocukları, insanları götürüyor. Seldir, bugün de cemiyetleri bu afet seli götürüyor. Bu afet selinin önünden nasıl kurtulur bu insanlar bugün?

Allah'a sarıldı mıydı kurtulur. O sular, seller, çakılları, ufak tefek şeyleri götürür, koca dağları yerinden kımıldatamaz o… Koca kayaları da kımıldatamaz. Ne kadar sel olursa olsun.

Binaen aleyh, sen Allah'a sarıl da korkma! Ne kadar sel gelirse gelsin, ne kadar afet gelirse gelsin, sen mahfuz kalırsın. Allah korur seni…

Onun için Peygamber SAS geldi, tabii yalnız başına… Din-i İslâm'ı beyân ediyor… Herkes evlâdını diri diri gömüyor. Bu kadar merhametsiz insanlar, hemen kolaycacık Allah'ın yoluna girerler mi?

Ama Allah-u Teàlâ kalplere öyle bir yumuşaklık, öyle bir zemin hazırladı ki… Fevc fevç, dalga dalga geliyorlar:

"—Yâ Rasûlallah, İslâm'ı bize tebliğ et, biz Müslüman olmağa geldik!" diyorlar.

Burada bize diyor ki:

"—Korkmayın, Allah-u Teàlâ'ya sığının! Allah böyle nusretini her zaman size verir. Kıyamete keder Allah-u Teàlâ'nın bu nusreti her zaman üzerimizdedir el-hamdü lillâh, biz onun dinine uyduğumuz müddetçe…

Kulhüva'llahu ehad da ufacık bir suredir amma, itikadımızın köküdür. Allah birdir, başka şey bilmeyiz. Doğmamıştır, doğurmamıştır. Herkes ona muhtaç, o hiçbir şeye muhtaç değildir. Oğlu evlâdı, anası, babası da yoktur, ona benzer de yoktur. Allah hakkında, "Acaba şöyle midir, böyle midir?" diye düşünmek de hatadır. Öyle şey olmaz, O havsalaların, hayallerin dışarısında bir Allah'tır. Bütün varlıkların sahibi odur.

Onu okumak suretiyle de Allahımızı öyle biliriz ki, her kuvvetin üstünde bir kuvvettir. Bütün varlıkların da sahibidir.

Bakın, yıldız alimleri diyorlar ki:

"—Şu yıldızların sonunu bulamıyoruz." diyorlar.

Her birisinden şu kadar senede ancak ışık geliyor. Uzun uzun mesafeler, bunları yaratan kim?

Nasıl bağlamış bunları bir intizama… Bizim arabalar şurdan giderken kaç defa çarpışıyor birbiriyle… Bugüne kadar gökteki yıldızların birbiriyle çarpıştığına hiç rast gelmedik el-hamdü lillâh… Hepsi güzel güzel gidip geliyorlar menzillerinde… Bu hep Allah-u Teàlâ'nın kuvvet ve kudreti sayesindedir.

Kul eùzü bi-rabbi'l-felak'la *Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs*; el-hamdü lillâh onlar da bizi, bize zarar verecek dünyanın gördüğümüz ve görmediğimiz zararlı mahlûklarından, şerlerinden bizi muhafaza ederler. On bir tane ayettir, fakat her türlü felâketi önleyici bir şeydir. Yatarken de okuruz, giderken de okuruz, seferde de okuruz, her yerde okuruz. Bu suretle Cenâb-ı Hakkın çeşitli

nimetlerine mazhar oluruz.

"—Bunun başında da besmele okumayı bırakmayın!" diyor.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm kısacık bir şeydir, 19 harften ibarettir. Fakat cehennem zebânîlerinin insanı cehenneme sokmasına mânî olacaklar. Cehennemin kapısında duracaklar, bu Bismillâh'a sarılanların cehenneme girmesine mânî olacaklar.

Bursa'da Orhan Camii'nin yanında kütüphanesi vardır. O kütüphaneye devam ediyordum bir vakitleri… Orada Elham Sûresi'nin tefsiri yazılmış, başında da Besmele'nin tefsirini yazmışlar. Orada okumuştum.

Hz. Ömer zamanında Hama veya Humus şehrini muhasara etmişler. Bir türlü teslim olmuyorlar. Fakat iyice sıkışmışlar, demişler ki:

"—Sizin komutanınız bize bir keramet göstersin, bilelim ki İslâmiyet üstün bir din; ondan sonra şehri teslim edelim!" demişler.

"—Ne istiyorsunuz?" demişler.

"—Bizde bir zehir var, o zehirden bir damlayı içebilirse ve kurtulursa, bizsizin dininizin hak olduğuna inanırız, kaleyi size teslim ederiz."

"—Pekiyi, getirin zehiri…" demişler.

Komutan Hàlid ibn-i Velid RA zehiri almış:

"—*Bi'smi'llâhi'llezî lâ yedurru mea'smihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi ve hüve's-semîu'l-alîm. Yâ hayyü yâ kayyûm. Bi'smi'llâhi allàhu ekber*." demiş, içivermiş.

Ha ölecek, ha ölecek, ha şimdi, ha şimdi... Bakıyorlar ki ne ölen var, ne zehirlenen var. En kuvvetli bir zehirmiş o…

O zehiri içiveriyor, ama nasıl içiyor? Besmeleyle içiyor, Allah'a sığınarak içiyor. O Allah'ın ismi varken, yerde gökte hiçbir şey insana zarar veremez. O Allah her şeye hàkim…

Bu zehir Hz. Halid'e tesir etmiyor da, biz içersek neden ölüyoruz? O duayı biz de okuyalım, o zehirden içelim, bakarsın gitmişiz dünyadan…

Hz. Hàlid ibn-i Velid'deki o ruhaniyet, o ilticâ, onun Allah'a olan bağlılığı, rabıtası; işte odur onu kurtaran…

Bizde o rabıta yok, Allah ile rabıtamızı kesmişiz. Namazı kılıyoruz, heykel gibi yatıp kalkıyoruz, Allah'a bağlanamıyoruz. Kıbleye dönmek kolay, gönlü döndürmek zor…

Gönül kimin elinde? Allah'ın elinde… Namaza dururuz, dünyanın bütün işi aklımıza gelir. Aklımıza gelmedik her şey gelir aklımıza… Canım böyle Allah huzurunda durulur mu?

Hz. Ali Efendimiz daha abdest alırken sararırmış.

"—Yâ Ali, ne oldu böyle?"

"—Ne olacak kâinatın sahibinin divanına çıkıcağım, ona hazırlanıyorum. Nasıl duracağım onun divanında?"

Onun korkusu rengini soldurmuş. Renk gidiyor kendisinden…

Allah hepimizi affetsin… Tevfikàt-ı samedaniyyesine mazhar etsin… Sevdiği, razı olduğu kulları arasına cümlemizi de kabul etsin…

Şimdi hac mevsimi… Hacca gitmek bugün çok kolay, eskisi gibi değil. Eskiden çok meşakkat vardı. Üç ayda, beş ayda gideceksin, üç ayda, beş ayda geleceksin. Yaz olsun, kış olsun çok

zahmetli idi.

Bugün tayyareye biniyoruz, üç saat sonra oradayız. Orada da güzel barınacak yerler var… Hacı olmak kolay da, Allah'ın razı olduğu kul olmak zor… Allah'ın razı olduğu kul ol da, ne olursan ol! (*Radıya'llàhu anhüm ve radù anh*) sırrına mazhar olan, Allah'ın razı olduğu kullardan olmak lâzım!

Nasıl olacak? Allah'ın erine mutî, yasaklarından uzak olacak. İki şey, çok değil: Emrine mutî, yasaklarından uzak olabildin miydi, işte o zaman dünya da senin, ahiret de senin…

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ، تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ ، وَصَبْرًا عَلَى بَلِيَّتِكَ ،

وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى رَحْمَتِكَ .

(*Allàhümme innî es'elüke ta'cîle âfiyetike, ve sabran alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) sırrına mazhar eylesin…

Allàhümme innâ nes'elüke'l-afve ve'l-àfiyeh… Fi'd-dîni ve'd-dünyâ ve'l-âhireh… Teveffenâ müslimîn, ve elhiknâ bi's-sàlihîn…

Beraber bir salât ü selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Bu sefer Haleb'e uğramıştık giderken. Halep'te bir hocaefendi ile tanıştık. Bana bir kitap göndermiş, Peygamber Efendimiz'in şemâili hakkında… Kırk tane kadar da hutbesini yazmış kitabına… Otuz üçüncü hutbesinde, Cenâb-ı Peygamber SAS:[85]

أَلاَ إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ هُمُ الْمُصَلُّونَ

---

[85] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.288, no:7666; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.408, no:6514; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.137, no:486; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.521, no:36427; Ubeyd ibn-i Umeyr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.544, no:7817; Câmiü'l-Ehàdîs, c.V, s.495, no:4563.

(*Elâ inne evliyâa'llàh, hümü'l-musallûn*) "Evliyâullah, Allah'ın velîleri kimdir? (*Hümü'l-musallûn*) Namaz kılanlardır." buyuruyor.

Bu namaz çok mühim! Allah'ın velisi olduktan sonra ne istiyorsun sen?

أَلاَ إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ هُمُ الْمُتَّقُونَ

(*Elâ inne evliyâa'llàh, hümü'l-müttakùn*) var ya, o müttakîler demek ki musalliler ki, Allah korkusundan dolayı namaz kılıyorlar. O korku olmasa neden namaz kılacak? Herkes gibi o da çarşıda pazarda vaktini geçirir. Demek ki bir korkusu var ki, emr-i ilâhîdir diye namaza devam ediyor. Namazla beraber diğer farzları da yerine getiriyor. İşte bu Allah-u Teàlâ'nın velisi olur. Velîsi olunca:

أَلاَ إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ (يونس: ٦٢)

(*Elâ inne evliyâa'llàhi lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn.*) [Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de...] (Yunus, 10/62)

Ne dünyada ne de ahirette, ne korku var ne de hüzün var! Saadetle yaşarsın, selâmetle de çeker gidersin!

Allah cümlemizi dünya ve ahiret saadet ve selâmetine nail ve mazhar olan bahtiyar kullarının zümresine kabul eylesin…

El-Fâtihah!

31. 08. 1975 – İskenderpaşa Camii

08. ALİMLERE TABÎ OLUN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أُتحِبُّ أنْ يَلِينَ قَلْبُكَ ، وتُدْرِكَ حاجَتَكَ: اِرْحَمِ اليَتِيمَ ، وامْسَحْ رَأسَهُ ،

وَأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ ؛ يَلِنْ قَلْبُكَ ، وتُدْرِكْ حاجَتَكَ (طب. عن أبى

الدرداء)

RE. 11/9 (*E tuhibbu en yelîne kalbüke, ve tüdrike hàceteke: İrhami'l-yetîme, ve'msah re'sehû, ve at'imhü min taàmike; Yelin kalbüke, ve tüdrik hàceteke*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Cenâb-ı Vâcibü'l-vücûd ve Tekaddes Hazretleri, bize ikram ve ihsan etmiş olduğu Ramazan-ı Şerîf'e bizleri eriştirdiğinden dolayı Cenâb-ı Hak'a hamd ü senalar ve tamamını nasib etmesini diler ve birçok Ramazan-ı Şeriflere de sağlıkla, afiyetle kavuşturmasını fazl u kereminden isteriz. Cenab-ı Hak cümlemizi sevdiği ve razı olduğu kullarının arasını kabul buyursun…

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n-

nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nail eylesin…

a. Din Nasihatla Kàimdir

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[86]

الدِّينُ النَّصِيحَةُ (م. د. ن. حم. عن تميم الداري ؛ ت. ن. حم. طس. عن أبي هريرة ؛ حم. طب. ع. عن ابن عباس ؛ كر. عن ثوبان)

---

[86] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

(*Ed-dînü en-nasîhah*) “Din nasihatla kàimdir.”

Din diyoruz ya, bu din, namaz, oruç ne varsa dinimizde ancak nasihatle ile kaimdir. Nasihat kalkınca, din de kalkar demek. Ancak din, nasihat sayesinde ayakta durur.

Binâen aleyh her mü’min-i muvahhid, nasihati dinlemek mecburiyetindedir yani. Cuma günleri resmî olaraktan hutbe okunur, o bir nasihattır. Cuma farz olmak dolayısıyla, mecburi olarak herkes gidip onu dinler. Fakat meselâ gelmeyenlere ne diyelim, bir şey diyemeyiz.

Bugün de (Pazar günü) serbest gündür. İsteyen gelir, isteyen gelmez. Fakat dinini ayakta tutmak isteyen insanın mutlaka nasihate ihtiyacı vardır.

İlk nâsih (nasihat edici) iki cihan serveri, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafa SAS’dir. İlk nâsih odur. O, nasihat ile bu dini meydana getirdi. Bu din de kıyamete kadar bu nasihatla durur. Nasihat ortadan kalktı mıydı;

“—Biz biliyoruz canım, ne olacak? Beş vakit namaz kılmak, oruç tutmak… Bildiğimiz şeyler bunlar.” diyenler olur.

Yok öyle değil! Mutlaka nasihata ihtiyaç vardır.

“—Bizim aklımız var!”

Aklımızın erdiği şey var, eremedikleri var. Düşünmeye bazen vakit de bulamadığımız zamanlar oluyor. Onun için kendimizi beğenip de Cenab-ı Peygamber’in buyruklarından dışarıya çıkmamak lazım.

“—Din nasihatla kaimdir.”

Sağlam mı bu söz? Sağlam… Öyleyse hem okumak, hem de okuduğumuzu duyurmak mecburiyetindeyiz. Bir taraftan okuyacağız, bir taraftan da okuduklarımızı başkalarına duyurmak mecburiyetindeyiz. Hepimiz yani… Yalnız hocaya mahsus değil. Hepimiz her gün okuyacağız ve okuduklarımızı, okuyamayanlara bildireceğiz. Çünkü, herkesin okuması mümkün olmaz.

Allah cümlemizi bu güzel mesleğe sahip olmak isteyen bahtiyar kullarının arasına kabul buyursun.

b. Alimlere Tâbî Olun!

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.
Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[87]

اِتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ ، فإِنَّهُمْ سِرَاجُ الدُّنْيا ، ومَصَابِيحُ الآخِرَةِ

(الديلمى عن أنس)

RE. 11/7 (*İttebiu'l-ulemâe, feinnehüm sirâcü'd-dünyâ, ve mesàbîhü'l-âhireh*)

(*İttebiù*) "Uyunuz, tâbî olunuz!" Nereye? (*El-ulemâe*) "Ehl-i ilme uyunuz, onlara tabii olunuz!" Neden? (*Feinnehüm sirâcü'd-dünyâ*) "Çünkü o ehli ilim dünyanın kandilleridir. (*Ve mesàbihü'l-âhireh*) Aynı zamanda ahiretin de kandilleridir."

"—Siz ulemanıza tâbî olun, uyun onlara! Onların dediklerini tutun!" Çünkü size nasihat verici onlardır. Benim yerime varis onlardır. Benim bugün yaptığımı yarın onlar size yapacaklar. Binâen aleyh onlara uyun!" diyen iki cihan serveri, Peygamber SAS Hazretleridir.

Hocalık en efdal meslektir. Meslek çok dünyada, en efdali dini ilim mesleğidir. Doktorluk iyi bir meslektir, çok para getirir, çok da faydası vardır. Hastaların ızdıraplarını dindirir, rahatlandırır, şu olur, bu olur. Güzel meslek.

Mühendislik… O da güzel. Hepsi güzel. Fakat hepsinden daha güzel ilim mesleğidir. Dünyası da mamurdur, ahireti de mamurdur. Allah ilmiyle amil olan bahtiyarların zümresine bizleri de ilhak eylesin…

Onun için Cenab-ı Peygamber burada, Hz. Enes RA

---

[87] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.71, no:209; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.135, no:28681; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.36, no:62; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.236, no:364.

Efendimiz'den rivayetle (*İttebiu'l-ulemâ'*) "Alimlere tâbî olun!" diyor. (*İttebiu'l-etibbâ'*) demiyor, (*İttebiu'l-mühendisîn*) demiyor. (*İttebiu'l-bilmem ne…*) demiyor; (*İttebiu'l-ulemâ'*) diyor. Niçin? Onlar benim varisimdir, benim sözlerimi size nakledecek onlardır. Binâen aleyh onlara uyunuz.

E ne olacak? (*Feinnehüm sirâcü'd-dünyâ ve mesàbîhu'l-âhireh*) "Hem dünyanın ışığı, hem ahiretin ışığıdır bunlar." O ışık sayesinde insan doğru yolu görür. Dünyada da onların sayesinde doğru yolu bulursun. Ahirette de o doğru yolun sayesinde cenneti bulursun.

Bu hususta çok sözler söylenmiş. Onları söylemeye lüzum yok, bu kadarcık kâfi burada. Siz de tabi olun ulemâya, alim olmaya çalışın siz de... Çocuklarınızı ilim sahibi yapmaya çalışın!

Size ufak bir hadise söyleyeyim:

Bursa'da Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk padişahlarından Orhan Gazi var, Osman Gazi var. İkisi de güzel bir cami yaptırmışlar. Birisi belediyenin karşısında, birisi merkezde... Evvela cami yapıyor, caminin etrafına da bugünün mektebi dediğimiz, üniversitesi dediğimiz medreseleri yapıyor.

Üçüncü padişah Murad'dır. Çekirge'de bakınız, camisi altında, üstü de medrese… Altı cami, üstü medresedir. Medrese odalarını her tarafa bürümüş. Aşhanesi, başka medresesi doludur.

Dördüncü padişah Yıldırım'dır. Yıldırım'a bakınız, öyle bir cami yaptırmıştır ki Yıldırım mevkiinde. Altına medreselerini yapmış, şifahanesini yapmış, aşhanesini de yapmıştır. Hem şifahanesi; fakirleri doyurmak, ihtiyaçlarını gidermek için de fodla denilen bir ekmek çıkardı uzun, onları dağıtırlardı. Onları da görmüştük vaktiyle…

Beşinci padişah olan Bursa'da oturan Sultan Mehmed'e bakınız. Koca bir camisi, yeşil camisi, meşhur. Alt tarafında kocaman külliyesi, medreseleri var.

Sultan II. Murad'a gelirseniz, Fatih'in evi de orada. O da öyle… Camisini yapmış, etrafına medreselerini yapmış. Hep

beraber yaşamışlar yani. Diniyle, dünyaları bir olmuş. Onun için o zaman fütuhat çok olmuş, koca dünyanın hemen yarısına sahip olacak dereceye gelmiş.

Binâen aleyh bunlar hep ulemaya olan sevginin neticesinde oluyor. Tabii bunları bize alimler bildiriyorlar. Biz de onlara ittibâ edip, bunları meydana getiriyoruz. Binâen aleyh yalnız cami yapmak kâfi değildir. Bugün İstanbul'u camiyle doldursak, kâfi değil. Çünkü camide bize imamlık edecek, bize hutbe okuyacak, bize nasihat edecek, irşad edecek insana ihtiyaç var. Bu olmazsa cami, hiçbir işe yaramaz. Hiçbir şeye yaramaz!

Binâen aleyh bizi irşad edecek insanları yetiştirecek evlere bugün okul diyorlar. Medrese desin, okul desin, külliye desin; ne derse desin. Maksat oradan insanların dinlerini öğrenecek ve öğretecek insanların yetişmesidir.

Onun için eski zamanda çıkan doktorlarımız, dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Eski zamanda çıkan mühendisler dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Eski zamandaki ordu mensupları dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Hatta bir müftüden daha çok bilgileri

var idi bu sayede. Binâen aleyh, mekteplerin din ile ilgilerinin kesilmesi, cesedin can ile alâkasının kesilmesi gibidir.

"—Canımızı ayıralım, ceset ayrı dursun, bu ayrı çalışsın canım!.. Ruh kısmı da ayrı çalışsın!" desek olur mu?

"—Derhal hadi mezarlığa götürün bunu!" derler, işe yaramaz çünkü.

Binâen aleyh dinini bilmeden yetişen, dinsiz yetişen insan işe yaramaz insandır.

"—E bilsin canım. Tayyare yapsın, uçak yapsın, gemi yapsın, her türlü bilgiye sahip olsun ama dinini de bilsin!"

Dinini bilmeden bunları bilirse, işte anarşistlik denilen şey oradan doğar. Her türlü zararlı işleri yaparlar. Allah muhafaza…

Dinini bilirse, kimsenin hukukuna tecavüz etmeye ödü patlar. Çünkü herkesin hukuku, kendi hukuku gibidir. Kendi hukukuna nasıl riayet ediyorsa, herkesin hukukuna da öyle riayet etmek mecburiyetindedir. Yoksa, "Senin apartmanın var, malın var… Sende olmasın da bende olsun!" davası müslümanlıkta yoktur.

Sen de çalışırsın, sen de kazanırsın. Allah herkese bir vermez. Bak beş parmağın beşi de bir oluyor mu?

"—E canım, Rusya'da olmuş ya…"

Sen Rus olursan, olur. Buna aklım erer. Fakat müslümansan, bu olmaz.

Onun için, (*İttebiu'l-ulemâ'*) "Siz alimlerinizin sözünü dinleyin! (*Feinnehüm sirâcü'd-dünyâ ve mesàbîhu'l-âhireh*) *Sirâc*, işte bildiğimiz ışıklar, yani kandiller. *Mesàbih* de gene yıldızlar gibi ışık veren şeyler. Aydınlık yani. Onlar dünyanın da aydınlığıdır, ahiretin de aydınlığıdır. Dünyada da onların sayesinde rahat ederiz, Ahirette de onların sayesinde rahat ederiz.

Nasıl Peygamberimizin zamanında ashab-ı kiram… O zaman tabii ilk devir. Cenab-ı Peygamber, Mescid-i Nebeviyye'yi yaptı. Mescid-i Nebeviyye'nin yanında da bir de mektep yaptı. Ama o gün adı mektep değil de *Suffe* idi. Yani o gün alim olacak, ilim talep edecek kişilerle, cihada gidecek mücâhidler orada otururlardı. Bazen sayıları dört yüze kadar çıkardı. Bunları

Peygamber SAS ve zenginler beslerlerdi.

Onların işleri-güçleri Peygamber SAS'in mübarek fem-i saadetlerinden zuhur eden her kelimeyi ezberlemekti. Ezberlemişler ve bize de el-hamdü lillâh nakletmişler, kitaplarımıza da geçmiş. Şimdi bugün onları güzel güzel okuyoruz ve güzel güzel de anlatmaya çalışıyoruz. Yani Peygamber SAS, camiyi yaparken yanına da mektebi yapmış. Ashab-ı suffe dediğimiz adamlar, oranın medresesinin talebeleri. Ama bizim bugünkü gördüğümüz gibi şahane değil. Şahaneye ihtiyaç yok; maksat söyleneni anlamak ve anlatmak…

Hatta o kadar gayret vardı ki, onlardan biri… Okumak da bilmiyorlar çünkü çoğu. Bugünkü gibi ilim yaygın değil. Bir tanesi demiş, o Kur'ân bilene:

"—Bana Kur'ân'ı öğretmez misin?"

"—Olur, öğreteyim sana!"

Gitmiş, öğretmiş. Fakat insanların hılkatinde var ya kendisine öğreten insana bir mükafat vermek isterler, karşılık vermek isterler. Demiş ki:

"—Sana verilecek bir şeyim de yok, ben de fakirim yâni. Yalnız bir okum var, yayım var. Kabul edersen, bunu sana vereyim."

"—Ben Rasûlüllah'a sormadan kabul edemem!"

Rasûlüllah'a gitmiş. Tahsil vaktinde, tahsil devresinde.

"—Cehennem'den alacağın yer kadar al!" demiş. "Cehennem'den ne kadar yer istiyorsan, alacağın şey o nisbette olsun!"

Ooo. Demek ki "Ben ilim öğrettim!" kavlinde bir şey almanın felaketi ne kadar büyük. "Ooo" demiş, "Ben bunu yapamam…"

Bu çok zamana kadar devam etmiş. Tarihini bilemem. Fakat bir devir gelmiş ki, o devirde artık insanlar meccânen, başkası için çalışmaya meydan yok. Bakmışlar ki ilim inkiraza uğruyor, kimse okutmuyor.

"—Ben ekmek parası kazanacağım, seninle meşgul olamam!" diyor çoğu.

Eee, o zaman fetva vermeye mecbur olmuşlar ki, okutanlar da bir şey alsınlar da bu okuma kaybolmasın, okutmak da kalsın diyerekten ondan sonra fetvayı vermişler. Yoksa İslam'ın ilk devirlerinde hep fisebilillah. Askere gidiyor, fisebilillah. Harbe gidiyor, canını feda ediyor, fisebilillah…

Onun için onlardan çok istifa edildi. Allah cümlesinden razı olsun… Onların derecelerine erişmeye bizim imkânımız yok.

c. Benim Ashàbım Aleyhinde Konuşmayın!

Geçen haftalardaki dersimizde geçti ki, Peygamber SAS Efendimiz ashabı hakkında şöyle buyurmuşlar:[88]

لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي ، مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ ، وَالْمَلاَئِكَةِ ،

وَالنَّاسِ ، أَجْمَعِينَ ؛ لاَ يُقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفٌ ، وَلاَ عَدْلٌ (حل.

والديلمي عن جابر)

RE. 473/8 (*Lâ tesubbû ashâbî, men sebbe ashâbî fealeyhi la'netu'làhi, ve'l-melâiketi, ve'n-nâsi ecmaîn; lâ yukbelü minhu yevme'l-kıyâmeti sarfun ve lâ adlün.*)

(*Lâ tesübbû ashàbî*) "Benim ashabıma sövmeyin, taraf tutup bir tarafı kötüleyip öbür tarafa yüklenip dil uzatmayın, aleyhinde konuşmayın! Yakışıksız çirkin bir söz söylemeyin!" (*Men sebbe ashàbî*) Kim benim ashabıma söverse, dil uzatırsa, kötü söz

---

[88] Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.14, no:7302; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.350; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.III, s.239; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.543, no:32545; *Camiü'l-Ehadis*, c.XVI, s.149, no:16452.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.299, no:7969; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.67, no:1838; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.176, no:244; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.223; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.191, no:3700; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.245, no:383.

söylerse; (*fealeyhi la'netu'llàhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn*) onun üzerine Allah'ın lâneti, meleklerin lâneti ve bütün insanların olsun. (*Lâ yukbelü minhu yevme'l-kıyâmeti sarfun ve lâ adlün*) Allahu Teàlâ Hazretleri onun kıyamet gününde farz ibadetini, nafile ibadetini kabul etmez!"

O zaman aralarında bir kavgalar, gürültüler de olmuş. İnsanlık beşeriyet hâli... Fakat buna içtihad diyorlar. Yâni birbirleriyle ihtilâf diyorlar, sen haklısın ben haklıyım diyerekten iki tarafın birbirleriyle muharebesi olmuş, dövüşmüş. O zaman bitmiş gitmiş bu olay. Bunu artık uzatmaya lüzum yok. Bugün onları tazeleyip, tazeleyip de ortaya getirmeye hiç lüzum yok.

Binâen aleyh, Peygamber SAS onlara saygı göstermeyi bize tavsiye ediyor. Hz. Allah Celle ve A'lâ da;

رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ (البينة:٨)

(*Radıya'llàhu anhüm ve radù anh*) [Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.] (Beyyine, 98/8) buyurdu, başka söze lüzum yok!

"—Ben onlardan razıyım, onlar da benden razı…" dedikten sonra artık başkasının söz söylemeye ne hakkı olur yâni?

Allah Celle ve A'lâ, "Ben onlardan razıyım!" diyor. Dövüşmüşler, şu olmuş, bu olmuş; bitmiş, gitmiş. Onun için İmam-ı Gazali der ki:

"—Onlar kılıçlarını kana boyadıysalar, sen bugün dilini onların kanına boyayıp da o işlere karışma! Bitmiş, gitmiş; unut onları…"

Onlar hakkında sevgi ve saygı besle, (*Radıya'llàhu anh*) de! Bu Peygamber SAS'in nasihatlarından bir nasihattır.

d. Yetime Merhamet Eyle!

Taberânî Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.

Suriyeli Yetimler

Cenab-ı Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[89]

أُتحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ ، وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ: اِرْحَمِ الْيَتِيمَ ، وَامْسَحْ رَأْسَهُ ، وَأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ ؛ يَلِنْ قَلْبُكَ ، وَتُدْرِكْ حَاجَتَكَ (طب . عن أبى الدرداء)

RE. 11/9 (*E tuhibbu en yelîne kalbüke, ve tüdrike hàceteke: İrhami'l-yetîme, ve'msah re'sehû, ve at'imhü min taàmike; Yelin kalbüke, ve tüdrik hàceteke*)

---

[89] Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.96, no:20029; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.293, no:13509; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.214; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.169, no:6002; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.240, no:375.

Şu kalplerimiz var ya, bazı insanlarda bu kalp çok sert olur. Sert taşlardan, sert kayalardan, sert çeliklerden daha sert… Çeliği yumuşatmak mümkün oluyor, kayayı yumuşatmak mümkün oluyor; fakat bazı kalpler var ki yumuşaması mümkün değil. Nasihat etsen para etmiyor, söylesen para etmiyor.

Hani yağmur yağar, kayanın üzerine yağar, akar gider. Hiç faydası olmaz. Şimdi kayada durmaz. Yumuşak toprağa yağan yağmur, toprak onu emer, güzel mahsuller olur orada. Bazı kalpler böyle mermer gibi, ne kadar nasihat etsen kayıp gidiyor, hiç tesir etmiyor.

Şimdi bunları nasıl yumuşatacağız? Ateş yakıyoruz, demiri yumuşatıyoruz. Tokmağı vurunca istediğimiz kalıba soruyoruz. Ama insanın kalbi böyle bir tokmağın altında olmaz ki. Bunu yatıştırmak için Cenab-ı Peygamber bak ne güzel söylüyor:

(*E tuhibbu en yelîne kalbüke*) "Sen kalbinin yumuşak olmasını istiyor musun? Namazını güzelce kılasın, Ramazan orucunu güzelce tutasın… (*Ve tüdrike hàceteke*) Hepimizde bir sürü hacetler var. Bu hacetlerinizin de olmasını istiyor musunuz? Hacetlerinize de nail olmak istiyor musunuz? Kalplerinizi yumuşatmak, hacetlerinize de erişmeyi istiyor musunuz?"

"—Evet."

(*İrhami'l-yetîme*) "Öyleyse yetime merhamet eyle!" Aziz kardeş, çok mühim bir şey. Yetime merhamet eyle! (*Ve'msah re'sehû*) "Onun başını okşa! (*Ve at'imhu min taàmike*) Yediğinden de ona yedir!"

Yetim, hepimiz yetimiz yâni. *Yetim*, on sekiz yaşına kadar, bazı yerlerde on beş yaşa kadar, anası veya babası olmayan çocuğa diyorlar. Kimsesiz, hamisiz insan demek. Hamisiz insanlara sahip olun, çünkü o hamisiz insanlara sahip olmazsanız, onlar yarın anarşist olurlar. Okuyamaz, dünyadan bilgisi olmaz, ahiretten de bilgisi olmaz, sanat sahibi değildir, iş sahibi değildir. Milletin başına felaket olur.

O köprü altında yatanlar. Bir sürü insan var bu memlekette ki

sayısını devlet bile hesaplayamıyor. Bunlar hep hamisiz ise, bunların mes'ulu hepimiziz. Niçin o çocuk köprü altında yatıyor?

Niçin onun yakasından tutup sormuyorsun:

"—Evladım, sen kimsin, nereden geldin, hani anan, hani baban?"

"—Yok!"

"—E seni kimse himaye etmez mi?"

"—Yok!"

E sen onu himayeye niye yeltenmiyorsun?

"—E ben yapabilir miyim hepsini?"

Yapamazsın tabii.

Ya ne yapacağız? Toplanacağız, cemiyet kuracağız, beşer kuruş, onar kuruş oraya vereceğiz. Orada toplanan paralarla, memleketteki zuafaları toplayacağız. Okutacağız, yetiştireceğiz, memlekete faydalı insan olacaklar.

Ama hırslar gözlerimizi kapıyor, kulaklarımızı da tıkıyor. Artık kendi menfaatimizden başka hiçbir şey düşünemiyoruz. Yetim ölürse ölsün, bana ne?.. Diyor. Ölse kolay ama ölmezse, başa bela olursa ne olacak? Senin evini de soyacak, berikinin cebinden alacak. Her şeyi yapacak işte. Zarar memlekete. Sebebi? Bizim onlara acımadığımız.

Bak Cenab-ı Peygamber ne güzel buyuruyor:

(*İrhami'l-yetîm*) "Yetimleri, kimsesizleri himaye et!" diyor.

(*Ve'msah re'sehû*) "Kimsesizleri himaye et, onları sev, okşa; (*ve at'imhü min taàmike*) yediğinden de yedir, içeceğinden de içir, üstünü de giydir. (*Yelin kalbüke*) İşte o zaman kalbin de pamuk gibi olur, (*ve tüdrik hàceteke*) bütün hacetlerine de erişirsin. Hastalığın gider, kuvvetin, sıhhatin yerinde olur. Çünkü Allah-u Teàlâ ona yaptığın merhametin dolayısıyla sana da böyle birçok iyilikler verir, sıkıntılardan seni kurtarır."

Ebu'd-Derda RA Rivayet ediyor. Allah cümlemizi böyle zuafalara, yetimlere, bîkeslere (kimsesizlere), gariplere acıyan ve merhamet eden bahtiyarların arasına kabul etsin… Biz de onlardan olalım.

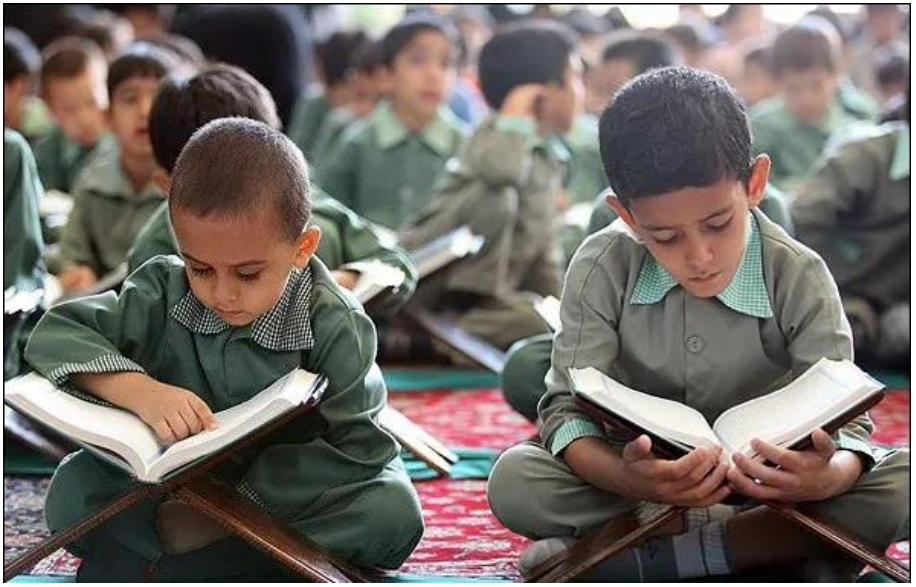

Şimdi bunların bir kısmı, bugün bizim memleketimizde okuyan çocukların çoğu Anadolu'nun içerisinden kaçmış, gelmişler. İstanbul'un zengininin çocuğu gidip de bir mektepte hoca olmak istemez. Yapmaz. Zorla götürsek, mektepten kaçar, okumaz. Hele onların takıntıları da var:

"—Ben ölü mü yıkayacağım?" diyor. "İmam mı olacağım? Gidip de senin önünde namaz mı kıldıracağım sana? Benim şerefim var, ben öyle şey yapamam!" diyor.

En büyük bir hataya düşüyor. İmamlıktan daha büyük şeref yoktur, peygamberlik makamıdır. Sen o makamı beğenmiyorsun da paraların peşinde yahut mevkilerin peşinde koşuyorsun, onu hor görüyorsun. Allah öyle insana salâh verir mi, felah verir mi acaba?

En büyük nimet, ilim nimetidir. Sen çocuğunu oraya verip okutmak istemiyorsun:

"—Benimki tıbbiyede okusun, mühendis mektebinde okusun, şu fakültede okusun, bu fakültede okusun da yüksek mevkili bir adam olsun! Ama dinini bilmeyecekmiş, bana ne?" diyorsun.

Onun için sen yetime sahip olmak istiyorsan, işte bu Kur'ân kursları dediğimiz mekteplerde yetişen çocuklar ki, hepsi zuafadır yâni. Hiçbir tane çıkmaz içlerinden ki, zengin bir adamın çocuğu oraya gelsin de okusun. Hep nerede fukara, zuafa çocukları, onlar gelip okurlar. Cenab-ı Hak bir aşk vermiştir. O aşk sebebiyle orada aç susuz ilim öğrenirler.

Hele bu şark taraflarında öyle çocuklar vardır ki okudukları yerler de, sıhhate mugayir yerlerdir. Fakat o içlerindeki aşk dolayısıyla sıkıntılara tahammül ederler. Yıkanacak yerleri yoktur. Karların altında gider, yıkanır çocuk. Yıkanacak yer yok, fakat şimdi aşkı da var. Gusül de iktiza etmiş. Ne yapsın? Karın altında gidip yıkandıklarını hocalarından dinledik.

Yediği de bir çorbadan ibaret. O çocukları okutan adamın onlara verdiği şey, bir çorbadan ibaret. Sabahleyin bir çorba, akşama bir çorba… Ona kanaat ederekten orada okur, güzel ilim sahibi olaraktan yetişirler yâni. Ama vakitli insanların çocukları buna tahammül edemez, bunu yapamazlar.

Onun için oradan buraya gelmiş, okumak isteyen çocuklara elini aç, keseni aç, onlara yardım elini uzat. Allah sana hem dünyalık verir, bire on veriyor en aşağı… Onlara verdiklerinin yerine çok kazançlar temin edersin. Onları muhafaza et. Çünkü onlar yetimdir. Anasını bırakmış, babasını bırakmış, gelmiş burada okuyor işte. Daha ne istiyorsun, bundan daha iyi ne var. Senin çocuğun okuyor mu? Verdin mi hiç böyle bir mektebe çocuğunu? Veremezsin ki… Çünkü işin kalacak.

(*Ve at'imhü min taàmike*) "Hem de yediğinden yedir!" diyor.

e. Güzel Bir Dua

Ahmed ibn-i Hanbel Hàkim ve Ebû Nuaym Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[90]

---

[90] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.299, no:7969; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.677, no:1838; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.176, no:244; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.191, no:3700; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.245, no:383.

أَتُحِبُّونَ أَيُّها النَّاسُ ، أَنْ تَجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ ، قُولُوا : اَللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى

شُكْرِكَ ، وذِكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ (حم. ك. حل. عن أبى هريرة)

RE. 11/10 (*Etühibbûne eyyühe'n-nâs, en tectehidû fi'd-duài, kùlû: Allàhümme einnâ alâ şükrike, ve zikrike, ve hüsni ibâdetik*.)

(*Etühibbûne eyyühe'n-nâs, en tectehidû fi'd-duài*) "İster misiniz sizin dualarınızın kabul olmasını? İster misiniz büyük dualar yapıp da kabul olmasını? (*Kùlû: Allàhümme einnâ alâ şükrike, ve zikrike, ve hüsni ibâdetik*)

Zannediyorum, bunu Muaz RA'a öğretmiştir Cenab-ı Peygamber;[91] Ebû Hüreyre Hz. de naklediyor.

Geçenki derste neydi:[92]

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ، تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ ، وَصَبْرًا عَلَى بَلِيَّتِكَ ،

وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيا إِلَى رَحْمَتِكَ .

(*Allàhümme innî es'elüke ta'cîle âfiyetike, ve sabran alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike*) "Yâ Rabbi! Bana acil bir afiyet ver yâ Rabbi! (*Ve sabren alâ beliyyetike*) Eğer bana imtihan etmek için bir belâ vermişsen ona da sabır ihsan et yâ Rabbi! (*Ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) Dünyadan da

---

[91] Taberânî, *Dua*, c.I, s.208, no:654; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.25; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.112, no:6020; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

[92] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.703, no:1917; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.293, no:969; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.333, no:1470; Taberânî, *Dua*, c.I, s.428, no:1452; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.143, no:192; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.454, no:1844; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.220; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.190, no:3698; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.183, no:297.

ölüp giderken, rahmetine doğru gitmemi dilerim, yâni cenneti isterim yâ Rabbi!"

Güzel bir dua, ezberlemek lazım!

Bugünkü duasında da Cenab-ı Peygamber diyor ki:

(*Allàhümme*) "Ey benim Allah'ım, (*einnâ*) bize yardım eyle; (*alâ şükrike*) verdiğin nimetlere şükredecek kuvvet ve iktidarda bize yardım eyle! Çünkü biz kendi başımıza sana şükredemeyiz. Sen bize yardımcı ol ki, kalbimize o duaları sun ki, biz sana şükredebilelim. Daha? (*Ve zikrike*) Hem sana şükrü içimize sun hem de zikrini de sun. Biz seni daima hatırlayalım. Daima hatırımızdan çıkarmayalım seni. Daime senin zikrinle meşgul olalım!"

Bu insanlar zikirden çok korkarlar.

"—İşte filanca çok zikretmiş de deli olmuş!" derler.

Vallahi yalan, billahi yalan. Allah'ı zikreden deli olmaz, mutlaka veîi olur.

"—E o deli olmuş ya!.."

O deli olmuşsa, onun maksadı başkadır. Allah başka maksat istemez. Allah'ın rızasından başka maksat istedin mi, deli olursun o zaman. Sırf Allah için olacak. Bak kendisi söylüyor Efendimiz:

"—Zikrinde bana yardım et. Sen bana yardım et ki ben sana zikredebileyim ya Rabbi!"

O kalbine ne verir? İlhamlar verir, feyizler verir. Değirmene su gelmeyince, değirmen döner mi? İşte Allah'ın yardımı o değirmene suyu yollamak. Değirmene su geldi miydi çark kendiliğinden döner. Çünkü su akıyor üzerine, dönmemek elinden gelmez.

Binâen aleyh, Allah yardım etti miydi, kul Allah'ı zikretmesin; olmaz! Mutlaka Alah'ı zikreder.

"—E canım, işte Allah dedi, kâfi! Ne diye birçok kez diyecek?"

Aziz kardeş! Çok demekte birçok faydalar var.

Birisi: İnsan sevdiğini çok zikreder. Filânı seviyor, mütemadiyen onunla olmaktadır. Şöyle iyidir, böyle iyidir, hep onu metheder. Neden? Seviyor onu. Sevdiğinden dolayı methini

dilinden bırakamaz. Onun sevdiğine alâmettir.

Allah'ı seven de Allah'ı dilinden bırakamaz, daima ondan bahseder. Nasıl bahsetmeyeceksin… Bütün nimetleri veren odur. Şu beden bizim malımız mıdır? Bizim bu bedende bir dahlimiz var mı? Gözümüz şurada olsun, kulağımız da burada olsun diye bir şey diyebildik mi? Bu intizamı Cenâb-ı Hak anamızın karnındayken bize mükemmel surette vermiş, tam bir doğruluk ve dürüstlükle vermiş.

Kolumuzun birisi çarpık, ayağımızın birisi yamuk, gözümüzün birisi bilmem ne olsaydı kim ne yapardık? Ama hepsini ne kadar muntazam vermiş, ne kadar güzel vermiş. Bir de üstüne akıl vermiş. Üstünün üstünü de o akıl... Şimdi bu kadar nimet karşısında Allah'ı zikretmemek olur mu?

Birisi dese ki:

"—Şu aklını bana ver de, bu dünyayı sana vereceğim. Altınıyla, gümüşüyle bu dünya senin olsun. Şu aklını bana ver!"

Veren olur mu hiç? Akıl olmadıktan sonra bir şey olmaz ki… Kimse vermez. Dünyada deli olmayı kimse istemez.

Binâen aleyh akıl, dünyaya da bedel, ahirete de bedel. Bu nimeti Allah bize vermiş. Daha ne istiyoruz? Bu nimeti vereni anacaksın! Allah diyeceksin! Allah dedikçe inşirah olur, genişlik olur. Çünkü varlığın sahibi, Kainatın sahibi, bütün mevcudatın sahibi bu vücudu da bize veren gene o. Öyleyse verdiği nimetlerden dolayı biz onu anmak mecburiyetindeyiz.

"—Ya Rabbi sana çok şükür!" demek ve bu şükrü ifade etmek için huzuruna gelip, "*Allahu ekber!*" deyip divanına durmak. Şükür bu…

Ramazan geldi. Şükür, orucunu tutabilmek. Orucu tutamadan şükür olmaz. Namazı kılamadan şükür olmaz. Asıl şükür namazı kılıp, orucu tutup, evamir-i ilahiye itaat etmek.

Böyle olunca şurada iki tane dua:

(*Allàhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike*) "Ya Rabbi, senin şükrünü ve zikrini edâ etmekte bana yardım eyle!" Allah'tan yardım istiyoruz. Her şeyi ondan istiyoruz ya. Yardım edici gene

odur. (*Ve hüsni ibâdetike*) "Ve bir de sana güzel ibadet edebilmekte bize yardım et!"

Evet namaz kılmak kolay. Yatarsın-kalkarsın tamam. Bak hüsnü diyor, güzel. Güzel ibadet olunca bu yatıp kalkarken kendini Allah'a bağlayarak yatıp kalkmak başka; bir de öyle lalettayn yatıp kalkmak başka.

Binâen aleyh. Yüzünü kıbleye çevirmek kolay, döneriz. Fakat gönlü Allah'a çevirmektir hüner. Gönlü Allah'a çevirmek, Allah-u Teàlâ'nın zikriyle çok meşgul olmaya bağlıdır. Allah'ın zikriyle meşgul olanlar, Allah'ın divanına durduğu vakitte Allahla meşgul olarak namaz kılar. Binâen aleyh, insan ne kadar Allah derse, o Allah içeriye siner. Sindikten sonra bakarsın bütün mâsivâ denilen şey ortadan kalkar. Yalnız Allah kalır.

Onun için Hallac-ı Mansur, (*Ene'l-hak*) dedi. Niçin? Allah diye diye, Allah'ın huzurunda olaraktan her şeyi unuttu. Her şey ortadan, gözünden kayboldu.

Allah cümlemizi affetsin de, kendisine tam bağlı olup da bağlanan sevgili, bahtiyar kullarının zümresine ilhak eylesin…

Şurada Cenab-ı Peygamber'in bize öğrettiği duayı beraber okuyalım:

اَللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلٰى شُكْرِكَ ، وذِكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ .

(*Allàhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike ve hüsni ibâdetike*.)

Şimdi gerek orucun kendisi, gerek namazın kendisi, gerek hac vazifelerimiz, gerek zekât farizalarımızı yaparken, bunlardaki güzelliği ancak Allah-u Teàlâ'nın bize ihsan etmiş olduğu feyizle severiz. Onun için Cenâb-ı Hakk'a iltica edeceğiz ki bu feyzi bize ihsan etsin de biz de güzel güzel ibadetler ve şükürler yapalım, zikirler yapalım!

Bunu birçok defalar tekrar etmişsem de tekrar da çok fayda

var. Şimdi bize birisi gelse dese ki:

"—Sana ayda on bin lira efendi. Ayda on bin lira, aşağı değil. Şu araba da senin, şoförü de senin emrinde… Ayda 10.000 lira da sana bu benim kâtip getirip verecek."

Biz bu adama karşı ne kadar teşekkür ederiz?

On bin lira aylık, araba ayağımızda, oh bir de ev bağışlamış bize. Gayet güzel bağlı bahçeli, ağaçlı mağaçlı, apartman dairesi değil. Bahçeli bir ev, köşk… Ne kadar severiz o adamı, ne kadar hürmet ve saygı gösteririz o adama?

Fakat bu adamın bize yaptığı bu ikram bizim bir gözümüzün bebeğine değer mi? Bir göz bebeğine değer mi yani?

Allah-u Teàlâ'nın bize bahşetmiş olduğu göz bebeği, şu his, şu kulak, şu kafak. Ooo, dünyalara değer ya! O adama teşekkür etmeyi borç biliyoruz da bu kadar nimeti bize veren Allah-u Celle ve Ala'yı aklımıza getirmiyoruz.

Namazda tekâsül, oruçta tekâsül, zekatta tekâsül, hacda tekâsül... Allah affetsin kusurlarımızı…

f. Fakirlerle Dost Olun!

Bu hadîs-i şerîf Hz. Ali'nin oğlu, Hz. Hüseyin Efendimiz'den RA rivayet edilmiş. O mübarek, Peygamber SAS Efendimiz'in şöyle buyurduğunu naklediyor. Allah cümlesinin şefaatine erdirsin:[93]

اتَّخِذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيَادِيَ ، فَإِنَّ لَهُمْ دَوْلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حل. عن الحُسَيْنِ عن عليٍّ)

RE. 12/3 (*İttehızû inde'l-fukarâi eyâdiye, feinne lehüm devleten yevme'l-kıyâmeti.*)

---

[93] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.83, no:261; Hz. Hüseyin RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.468, no:16582; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.37, no:68; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.250, no:393.

(*İttehizû inde'l-fukarâi eyâdiye*) "Fakirlerin yanında eller edinin! Kıyamet günü için size uzatılacak eller hazırlayın."

Sebebini şöyle izah ediyor: (*Feinne lehüm devleten yevme'l-kıyâmeti*) "Çünkü kıyamet gününde sıra onlara gelecek. O zaman onların bir saltanatı olacak. Fırsat onların eline geçecek, imkân onların olacak."

Eyâdî, *yed*'in cem'i, eller demek. Fukaraların yanında el edininiz. Ne demek yâni? Fukaraların yanında el edininiz ki, o fukaralar da sizin sahibiniz olur kıyamet gününde. Siz bugün onların elinden tutunuz, onları himaye ediniz, muhafaza ediniz, yardım ediniz. Onları bu sıkıntılarından kurtarınız ki, yarın ahirette o fukaralar sizin için şefaatçi olsun.

Allah göstermesin bir devir gelecek ki, o devirde sarısıyla, beyazı olmayan yaşayamayacak. Sarısıyla, beyazı ne demek? Altınıyla gümüşü olmayan insanın yaşamayacağı bir devir de gelecek. O zaman bu paralara sahip olanlar yaşarlar, fakat bu paralara sahip olamayan fukara, zuafa bunalır, çok bunalır.

Onun için, Cenab-ı Peygamber gene bize merhamet ediyor ki:

"—Siz bu fukaraları himaye edin, ellerinden tutun ki, bunlar da yarın sizin elinizde tutsun. (*Feinne lehüm devleten yevme'l-kıyâmeti*) Çünkü sizin onlara himayeniz, yardımınız; kıyamet günü, sizin için bir devlet olacak. Onu müzâyakanız (sıkıntınız) esnasında onlar sizin elinizden tutacak:

"—Ya Rabbi, bu kulun bize çok yardım etti. Affet bunu!" diyecek.

Kıyamette birçok şefaatçiler olarak. O şefaaçilerden birisi de bu fukara ve zuafalar olacak. Bu fukara ve zuafalara;

"—Durun şu köprünün başında! Buradan geçerken, size yardım edenleri gösterin!" diyecek Allah.

Kendisi biliyor ama cilve-i rabbani. Onların da bizim tarafımızdan himaye edilmesi için, Cenab-ı Hak böyle bir teşvik yapıyor bize. Allah hepimizi affetsin... Ne güzel bir iştir ama.

Çünkü zengin, "Ben zenginim!" deyip çekiliyor köşesine. Zuafa, fukara kendi haliyle kavrulurken, kavrulamıyor. Yanıyor yakılıyor.

Cenab-ı Peygamber ne güzel teşvik ediyor ki:

"—Siz fukaralarınızı bırakmayın ha! Zengin olduk diyerekten köşelere, kenarlara çekilip de zevk u safanızda onları unutmayın. Bugünün arkasından yarın var. Bir gün bu zevk u safa sizin elinizden gidecek; ama bugün gider, ama yarın gider. Hiç kimsenin elinde saltanat kalmamıştır. Herkesin elindeki saltanat bir gün nihayete erer. Hepinizin bildiği şey işte. Söylemeye lüzum yok.

Binâen aleyh, yarınki ahiret gününün şefaatçileri olan bu fukaraları da boş bırakmayın. İşte bugün bir sürü kavga gürültüler hep bu fukaraların acılarının sızılarının neticesinde oluyor. Grev yapıyor. Neden yaptın yavrum sen grevi?

"—Efendim, eskiden bu kadar parayla geçiniliyormuş ama bugün geçinilir mi bu kadar parayl.

Bu adama da iş görüyoruz. Binâen aleyh bizi doyursun, hiç olmazsa biz bu kadar para isteriz diyor.

Hz. Fatih [Sultan Mehmed], külliyesini yapmış, oradaki hocalarına da bin akçe tahsis etmiş. Sen bin akçeyi belki bilmezsin, ben de bilmem bin akçeyi. Biz akçeyi bilmiyoruz. Akçe devri o zaman. Para yok. Bir para üç akçe ediyor. Üç akçe üç pul ediyor. Bir paraya evinizi dolduruyorsunuz. O günkü devir o.

Benim, sizin de belki bildiğiniz, çocukluğumuzun devrinde 1200 gram bir ekmek 20 paraydı. Bir ekmek 20 para, buğday 20 para. Pişmiş şekilde bu kadar francala ekmek 30 para, 40 para. Bugün kaç para bilmiyorum artık. Yani o gün ile bugünün arasında ne muazzam fark olmuş.

Bir de Fatih devriyle, bu devri düşün. Aradan beş yüz sene geçmiş. Ne muazzam fark vardır. O gün akçeyle geçiriliyor. O akçeyle geçinildiği devirde Fatih külliyenin hocalarına bin tane akçe veriyor. Yâni bin lira veriyor demektir bugünün parasıyla.

Niçin? Kimseye muhtaç olmasınlar, el açmasınlar. Zuafadır, fukaradır, beslensinler diyor. Bugün ise bizim hiçbir fukaranın elinden tutuğumuz yok. Azıcık sesi çıkarsa, dilenci diye ad takarız:

"—Ne dilenci herif be! Başımıza musallat! Ne saygısız adam bu!" filan diyerekten bir sürü acı acı sözler söyleriz.

g. Ümmetim İçin Korktuğum Şeyler

Bunun üstünde bir hadis var, okumadım. Koyun besleme hakkında. Tabii o köylülere ait bir iş. Şehirlerde imkân yoktur, onun için onu atladım.

Bu hadis-i şerifi Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibban, Taberânî ve Hakim Şeddad ibn-i Evs RA'dan rivayet etmişler

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[94]

أَتَخَوَّفُ عَلَى أُمَّتِي الشِّرْكَ ، وَالشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ . قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَتُشْرِكُ أُمَّتُكَ مِنْ بَعْدِكَ ؟ قَالَ: نَعَمْ ، أَمَا إِنَّهُمْ لاَ يَعْبُدُونَ شَمْسًا ، وَلاَ قَمَرًا ، وَلاَ حَجَرًا ، وَلاَ وَثَنًا ، وَلَكِنْ يُرَاؤُونَ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ ؛ وَالشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ ، أَنْ يُصْبِحَ أَحَدُهُمْ صَائِمًا ، فَتَعْرِضُ لَهُ شَهْوَةٌ مِنْ شَهَوَاتِهِ ، فَيَتْرُكُ صَوْمَهُ (حم. طب. ك. حل. هب. عن شداد بن أوس)

RE. 12/5 (*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyyete. Kîle: Yâ rasûla'llah, e tüşrikü ümmetüke min ba'dik? Kàle: Neam, emmâ innehüm lâ ya'büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren,*

---

[94] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.123, no:17161; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.284, no:7144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.284, no:4213; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.333, no:6830; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.414; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.270, no:2236; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.458, no:5226; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.477, no:7505; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.253, no:398.

ve lâ vesenen, velâkin yurâûne'n-nâse bi-a'mâlihim; ve şehvetü'l hafiyyetü, en yusbiha ehadühüm sàimen, feta'ridu lehû şehvetün min şehevâtihi, feyetrüku savmehû.)

(*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyyete*) "Ben ümmetimin şirkten ve gizli şehvetten bir zarara uğramasından korkuyorum. 'Şirk ve gizli şehvet dolayısıyla günahlar işlerler.' diye ümmetim üzerine korkum ve endişem var. Endişeleniyorum, korkuyorum." dedi Peygamber Efendimiz.

Dediler ki: (*Yâ rasûla'llàh, e tüşrike ümmetik*) Ey Allah'ın Rasûlü, senin ümmetin şirk eder mi? Müşrik olur mu senin ümmetin hiç? (*Min ba'dike*) Yâni sen dünyadan gittikten sonra, senin ümmetin senin dinini bırakır da şirke döner mi?"

(*Kàle: Neam*) Peygamber Efendimiz: "Evet, şirke giderler."

(*Emmâ innehüm lâ ya'büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren, ve lâ vesenen*) "Evet, onlar güneşe, aya, taşa puta tapmazlar. (*Velâkin yürâûne bi-a'mâlihim*) Fakat yaptıkları ibadetlerde taatlerde, hayrâtta, hasenâtta gösterişe düşerler. Mürâîliğe düşerler, riyakârlığa düşerler; o da şirktir."

Mürailik. Hepimizin bildiği bir mürailik var ya, gösterişçilik. Onların o gösterişçilikle amelleri şirktir.

Bir büyük hatamız olmuş; dün Ramazanmış, tutmadık oruç. Mısır radyosu ve Mısır müftüsü ayın görüldüğünü söylemiş. Bizim müftülükte bir efendi var da, radyodan teybe almış konuşmasını. Müftü efendi:

"—Bir memlekette ki hilâl görülmüştür, oruç tutulacak Bütün müslüman memleketlerinin aynı günde oruç tutmaları lazım!" demiş.

Fakat şimdi bunu tatbik eden kimse kalmamıştır. Radyolarımız, dinleyemeyiz, bulamayız, duyamayız. Gözleyenlerimiz artık yok. Hepimiz takvimlerin esiriyiz.

Halbuki takvimlerle, müneccimlerle amel etmek caiz değil. Bir sene evvel yapıyor bu hesabı. Bir hesaptır ama ayın doğuşuyla batışı arasında çok farklar ola gelmektedir her zaman için. Binâen aleyh bunları gözlemek borcumuz iken bu borcu hiç kimse

yapmıyor. Kulelerimizden gözükür, minarelerimizden gözükür, deniz sahillerindeki evlerden pek güzel görünür. Fakat kimse bunlara dikkat edip de görmeye çalışmıyor. Takvim ne dediyse o diyor. Ama bak orası görmüş ve ilan etmiş ve orucu da tutmuşlar. Bütün müslümanlara da borç olmuştur. Binâen aleyh Ramazan'dan sonra da bir gün tutmak borç olmuştur. Bizim hatamızdır tabii, Allah kusurumuzu affetsin…

Şimdi *şehvet-i hafiyye*… Akşamdan insan oruca niyet eder. Sabahleyin de:

"—Buyurun bize, bir kahvaltı yapalım!" der birisi.

"—Ben oruçluyum!" diyemez yahut o adam biraz daha zorlar, gider orada yemeği yer.

Farz oruç için değil. Farz oruç bozulmaz tabiatıyla. Nafile oruçların bozulmasında cevaz var ise de… Hatta bir rivayette dostunu sevindirmek için orucunu yerse, o oruç iki yüz mü, iki bin mi oruç sevabı alır, kaza ettiği vakitte… Çünkü kaza vacip oluyor. Nafileyken, nafile sevabıydı. Vacibin sevabıyla, nafilenin sevabıyla ölçülmez.

Onun için şimdi, *şehvetü'l-hafiye*: Birisi sana dedi ki, "Gel kahvaltıyı bizde yapalım!" yahut "Öğle yemeğini bizde yiyelim!" dedi. Sen de oruçluyum diyemedim, gittiniz yediniz. İşte bu şehvet-i hafiyyedir diyor. Ona söylersin:

"—Ben bugün oruçluyum!" kardeşim.

Oruçluyum desen bu sefer de nas arasında insanın kıymeti artar, riyakarlık olabilir. Allah kusurumuzu affetsin…

h. Ümmetim İçin Korktuğum İki Şey

Taberânî Ukbetü'bnü Àmir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[95]

---

[95] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.296, no:818; Ukbe ibn-i Àmir RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.116, no:30842; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.252, no:397.

أَتَخَوَّفُ عَلَى أُمَّتِي اثْنَتَيْنِ: يَتَّبِعُونَ الأَرْيَافَ وَالشَّهَوَاتِ ، وَيَتْرُكُونَ

الصَّلاَةَ وَالْقُرْآنُ ، يَتَعَلَّمُهُ الْمُنَافِقُونَ ، يُجَادِلُونَ بِهِ أَهْلَ الْعِلْمِ (طب.

عن عقبة بن عامر)

RE. 12/6 *Etehavvefu alâ ümmeti'sneteyn: Yettebiùne'l-eryâfe ve'ş-şehevâti, ve yetrukûne's-salâte ve'l-kur'ânü, yeteallemühü'l-münâfikùne, yücâdilûne bihî ehle'l-ilmi*)

(*Etehavvefu alâ ümmeti'sneteyn*) "Ümmetimin üzerine iki şeyden daha korkarım: (*Yettebiùne'l-eryâf*) *Eryaf*, bizim yazlıklar diyeceğimiz belki, köy ve kasabalar; köylerde yeşillik, bahçelik, meyvalık yerlere dağılırlar. Şehirlerde bunalıyor insanlar, bu bunaltı dolayısıyla güzel yerler arıyor, oralara gidiyorlar. Böyle bahçesi güzel, meyvaları güzel, suları güzel köylere giderler, Buraya dağılırlar. (*Ve'ş-şehevât*) Şehvetlerine de tâbî olurlar."

(*Ve yetrukûne's-salâte*) Tabii her köyde cami yok ki, her köyde imam yok ki, her köyde nasihat edici yok ki. Varsa da köy bir yerdedir, senin bulunduğun bahçe bir yerdedir. Oradan kalkıp da camiye gitmek her zaman mümkün olmaz. "Binâen aleyh, namazı terk ederler. Camiye gidemezler. Bu bahçeler içerisindeki nefse hoş gelen haller, camiye gitmeye de mani olur, namazı da terke sebep olur."

(*Ve'l-kur'ân*) "Bu zevk u safâ senin Kur'ân öğrenmene de mâni olur, çocuğuna öğretmene de mâni olur. Binâen aleyh, bunlardan çok korkarım!" demiş.

"O zaman sen okuyamazsan, (*yeteallemühü'l-münâfikùn*) bu sefer münafıklar öğrenirler, (*yücâdilûne bihî ehle'l-ilmi*) ehli ilimle mücadele ederler."

i. Gıybet Nedir?

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud ve Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[96]

أَتَدْرُونَ مَا الْغِيبَةُ ؟ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ. قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ ، فَقَدِ اغْتَبْتَهُ ؛ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ ، فَقَدْ بَهَتَّهُ (حم. م. د. ت. عن أبى هريرة)

RE. 12/7 (*E tedrûne me'l-gıybetü? Zikrüke ehàke bimâ yekrehu. Kîle: Eferaeyte in kâne fî ahî mâ yekùl? Kàle: İn kâne fîhi mâ tekùlü, fekadi'ğtebehû; ve in lem yekün fîhi, fekad behettehû.*)

(*E tedrûne me'l-gıybetü*) Gıybeti biliyor musunuz siz? (*Zikrüke ehàke bimâ yekrehu*) Kardeşinin hoşuna gitmeyen şeyleri söylemendir.

Bu en büyük fenalık. Bundan kurtulmak, bunun çaresini bulmak, çok da zor diyeceğim yâni. Cemiyet içerisine giren insanların bu gıybetten kurtulmaları, nâdirâttan bir şeydir. Allah muhafaza etsin... Çok sağlam bir insan olacak ki bu gıybetlere müdahale edebilsin, kendisini koruyabilsin.

Çünkü sen gıybete karışmasan da dinlemen kâfi. Sen gıybete karışmıyorsun, fakat dinliyorsun, susturamıyorsun onları. Buradaki günah sana da ait. Çünkü arkadaşının, kardeşinin hoşuna gitmeyen şeyleri zikrediyorlar burada.

"—Filan şöyledir, filan böyledir!" diyerekten.

---

[96] Müslim, *Sahîh*, c.XII, s,476, no:4690; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.178, no:1857; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.18, no:4231; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.384, no:8973; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.72, no:5759; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.467, no:11518; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.247, no:20952; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.387, no:2714; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.378, no:6493; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.387, no:26051; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.165, no:1417; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.117, no:4324; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.289, no:790; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.584, no:8012; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.262, no:408.

Şimdi, Fatih'in oradan geçiyordum da duvara yazmışlar:

"—Müslümanlar kardeştirler!" diyerekten.

Herkes biliyor ama koca bir yazıyla da yazmış parkın duvarlarına.

Kardeş, kardeşinin etini yer mi? Olmayacak şey! Gıybet demek, kardeşin ölmüş de onun etini yiyorsun demektir. Ölü kardeşinin etini yemeye benzetiyor Hz. Allah Celle ve A'lâ gıybeti. Binâen aleyh, sen müslüman kardeşinin arkasından dedi kodu olaraktan, "Şöyle yapmış, böyle yapmış, şöyle dedi, böyle dedi!" diyerekten zemmetme!

İnsan da bir acayip. Hoşuna gitmedi mi bir adam, onun aleyhinde konuşmayı adeta mübah sayıyor, fayda sayıyor. Adamın aleyhinde ağzına geleni söylüyor. Yarısı yalan, yarısı yanlış.

(*Kîle*) Demişler ki: (*Eferaeyte in kâne fî ahî mâ yekùl*) "Ya Rasûlallah, bu bizim söylediklerimiz zaten o adamda var. O adam öyle adam!"

(*Kàle*) Buyurdu ki: (*İn kâne fîhi mâ tekùlü, fekadi'ğtebehû*) "Doğru söylüyorsun, bu dediklerin o adamda varsa, gıybet oldu işte. (*Ve in lem yekün fîhi, fekad behettehû*) Eğer yoksa, bühtan, iftira oluyor o zaman… Hakikaten varsa, asıl gıybet o…"

Binâen aleyh müslüman, müslümanın ayıbını örtmekle ve ona yardım etmekle mükelleftir. Sen ne yardım ediyorsun, ne ayıbını örtüyorsun; daha açıyorsun ayıpları meydana…

Bu zaman çok tehlikeli bir zaman. İnsanlar artık çığırından çıkmış, nasihat, telkin kabul etmez. Söylersin kabul etmez. O ancak kafasında neler beslediyse, onları yaymak için kendisini seferber etmiş.

Dün bir günah kitabı okuyoruz. Günah kitabının otuzuncusu muydu neydi. (*Ve'd-diyâsetü*) diyor. Günah kitabında, otuzuncu günâh-ı kebâir *diyâset*… *Diyâset* nedir? Bizim eski bildiğimiz tabirle deyyusluk; insanın gerek ailesini ve gerek kendi akraba u taallukatını, kardeşlerini, teyzesini, halasını himaye etmemesi,

diğer erkeklerin tasallutundan korumaması,

"—Racul-ü fàsık ile mahreminden birisini görür de ses çıkarmazsa, bu deyyustur." diyor. "Racul-ü fàsık ile karısını veya kardeşini görüyor ve ses çıkarmıyor; bu deyyusluğun iktizasıdır." demiş.

E bugün ne olur bizim halimiz? Nedir halimiz?

İşte yazarlardan birisi yazıyor:

"—Bu devirde kadınların güzelliklerini teşhir etmek, onları dünyaya, 'Ne güzel kızlarımız, karılarımız var!' diye göstermek bizim vazifemizdir." diyor. Bu ne laf yâni? Ne acaib… Allah affetsin kusurlarımızı.

Buna karşı da hepimiz sükût ediyoruz, hepimiz aynı günahın altına giriyoruz. Çünkü bu fenalıklara sükût İslam'ın şiarı değildir. İslâm'a taarruzda arslan kesileceksin!

j. Takvâ ve Güzel Ahlâk

Bir tanecik daha okuyayım:

Ebü'ş-Şeyh ve Harâitî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[97]

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ ؟ تَقْوَى اللهِ ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ ؛

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ ؟ الأَجْوَفَانِ: الْفَمُ ، وَالْفَرْجُ

(أبو الشيخ فى الثواب ، والخرائطى عن أبى هريرة)

RE. 12/8 (*E tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'l-cenneh*? *Takva'llàhi, ve hüsnü'l-hulükı*; *e tedrùne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'n-nâre? El-ecvefân: El-femü, ve'l-fercü*)

---

[97] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914: Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.74, no:974; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.801, no:43182; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.261, no:406.

(*E tedrùne mâ ekserû ma yudhilu'n-nâse'l-cenneh*) "Biliyor musunuz insanların çoğunu cennete koyan şey nedir?" (*Takva'llàhi ve hüsnü'l-hulükı*) "Allah korkusu ve güzel ahlak!"

Güzel ahlâk, gıybet ettirmez adama. Kimsenin aleyhinde konuşturmaz. Çünkü:

"—Bende de var birçok kusurlar yâhu! Ben kendi kusurlarımı düzeltemiyorum ki." Bu karşımdakine diyeyim sen niçin düzeltmiyorsun ve onu niçin teşhir ediyorsun… Hepsi bizde var, çeşitli kusurlar. Binâen aleyh güzel ahlak böyle oldu ki bir de takva olması lazım. Çok okursun, çok bilirsin, yeri de bilirsin, göğü de bilirsin; aya da gidersin, güneşe de gidersin. Çok bilgin var, fakat Allah korkusu olmazsa, hiçbirisi fayda etmez vesselam.

Onun için Akif demiş amma Akif de onu cebinden dememiş. Kur'ân-ı Azîmu'ş-Şân diyor da Akif de o Kur'ân-ı Azîmu'ş-Şân'dan aldığı ilhamı bize söylemiş.

Ne irfandır veren ahlaka yükseklik, ne vicdandır:
Fazilet hissi insanlarda Allah (c.c) korkusundandır.

Yüreklerden çekilmiş farz edilsin havf-ı Yezdan'ın;
Ne irfanın kalır te'siri, ne vicdanın…

Hayat artık behimidir, hayır, ondan da alçaktır.

Behimi hayvan demek. Hayat artık hayvani bir hayat olur. Hayır diyor, ondan da aşağıdır. *Bel hüm edal*. Yâni hayvandan daha aşağı.

أُولٰئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف: ١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'ami bel hüm edal*) [İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar.] (A'raf, 7/179)

Hayvan gibi; yok yok, hayvandan da aşağı… Çünkü hayvandan çok istifadeler ediliyor. Eti yenir, sütü içilir, yününden

şunlar olur, her şeyler olur ama insandan ne olur ya? Şerrinden mana bir şey olmaz. Allah korkusu olmadı mıydı.

Onun için Cenab-ı Peygamber iki tane tavsiye veriyor. Allah korkusu bir, bir de güzel ahlak. Allah korkusu olursa, namazını bırakamazsın. Allah korkusu olursa, orucunu bırakamazsın.

Bak dün derste gene geçti. Şimdi Ramazan el-hamdü lillâh, burası da müslüman memleketi. Bir müslüman memleketinde, bir müslüman insan, alenen sigarasını içerek, suyunu içerek, ekmeğini yiyerek gezerse; onun müslüman dinini tahkir ettiğinin alâmeti olaraktan katli vaciptir diyor. Tahkir ediyorsun müslümanlığı. Burası müslüman memleketi. Düne kadar hıristiyanlar bile bu memlekette, Ramazan ayında müslümana hürmeten yemeklerini saklı yerlerdi. Bunu hepiniz bilirsiniz. Hıristiyan Hıristiyanken, müslümanın Ramazan'ında çocuklarına da tembih ederdi:

"—Sakın ha! Bu ay Ramazan girdi çocuklar! Arsızlık edip de yanlışlıkla sokakta şunu, bunu yiyeyim demeyiniz!"

Kendileri de yemezlerdi. Ama bugün bak, kendi evladımız ne hale gelmiş. Bunun cezasını nasıl ödeyeceğiz? Allah kusurlarımızı affetsin…

Onun için Allah korkusu başta gelir. Şurada ne buyurmuş Peygamber Efendimiz: [98]

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللهِ (الديلمي ، هب. عن ابن مسعود)

(*Re'sü'l-hikmeti mehàfetu'llàh*) "Hikmetin başı Allah korkusudur."

Senin hikmetin çok! Aya da gidiyorsun, bilmem nereye de

---

[98] İbn-i Ebî Şeybe *Musannef*, c.VII, s.106, no:34552; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.470, no:742-744; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.270, no:3258; Hennâd, *Zühd*, c.I, s.286, no:497; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.267, no:5873; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.507, no: 1350; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.56, no:12550.

gidiyorsun. Nereye gidersen git! Allah korkusu olmadıktan sonra hepsi hava… Allah bu mülkü bize musahhar kılmıştır. Mülkü Allah cemian tabiriyle bütün insanlara musahhar kılmıştır. Bunun yeri de bize musahhar, göğü de bize masahhar, emrimize amâdedir. Her şeyi yapabilir insan. Fakat Allah korkusu olmayınca hiçbir şeye yaramaz. Onun için Allah o korkuyu bize ihsan buyursun…

Demin ne güzel dua öğrendik:

اَللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ ، وذِكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ .

(*Allàhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike ve hüsni ibâdetike*.)

"Yâ Rabbi, senin şükrünü, zikrini eda etmekte ve sana güzel ibadet etmek için bana yardım eyle!.. Ben acizim, nefsim var, şehvetim var, şeytan var. Bu kadar beşeriyet içerisinde dertler var. Bunların içerisinde sana ne güzel şükür edebilirim, ne güzel ibadet edebilirim, ne de zikredebilirim. Ama sen yardım edersen hepsi olur!"

Bunu istemek mecburiyetinde olduğumuzu Cenab-ı Peygamber bize duyurmak için Hz. Muaz'a bunu tarif etti. Hz. Enes RA da bize bunu beyan buyurdu.

Allah kusurlarımızı affetsin, tevfikat-ı semadaniyesine mazhar etsin…

Altında gene buyuruyor ki:

(*Etedrûne mâ ekserü mâ yedhulü'n-nâr*) "Adamı cehenneme sokan şeyleri de biliyor musunuz?" Cennete girenleri söyledi. E bir de cehennem var. Cehenneme gidenler de niçin giderler bilir misiniz? (*El-ecvefân*) "İki boşluktan dolayı giderler."

Ecvef, boşluk. *Ecvefan* iki boşluk. İki boşluğuna hakim olamayanın yeri cehennem. (*El-femü*) Boşluklardan birisi ağızdır. Buradan haram lokma da girer, kötü sözler de çıkar. Bu kötü sözlerin çıkmasına, gıybet gibi şeyleri çıkmasına, fena hareketlerin çıkmasına burası sebep olur. Buna hakim olan

cennetliktir. Hakim olamayan cehennemliktir.

Yâni bulduğunu yiyor. Helâl haram demiyor.

Yarın gelecek derste: Siz dünyaya o kadar meyletmeyiniz. Dünyanın bin bir türlü hali vardır. Zenginliğe alışırsınız, rahatlığa alışırsınız. Sonra bir gün gelir de elinizden bu rahatlık gider, bu zenginlik giderse o zaman bu rahatı bulmak için haramlara irtikap edersiniz. "Nereden olursa olsun, aman o rahatlık elimizden gitmesin!" dersiniz. İşte en büyük felâket burada.

Binâen aleyh, şimdi bu iki *ecvef*'ten birisi (*el-fem*) ağız diyor. Bu ağız işte. Boğazlardan ne felâketler geldiği malum. İkincisi de (*el-ferc*) iffet yeri. Birisi ağız, birisi iki bacağının arasındaki iffet yeri. Bu iki yere sahip olamayan insanların yeri cehennemdir.

Bunlar da insanlardaki nefis dediğimiz, bütün fenalıkların kaynağı olan şey… Zabt edemezsin. At azgın oldu muydu adamı sürükler gider, zabt edemezsin. Şehvet azıttı mıydı, hakkından gelinmez. Hayvanları görmüyor musun, mevsimleri gelince birbirlerini nasıl boğazlıyorlar. Kediler olsun, köpekler olsun. Birbirleriyle nasıl boğazlaşıyorlar, o şehvetlerini icra edebilmek için. İnsan bunlardan aşağı değildir yâni.

İnsanda da bu şehvet olduğu vakitte helal-haram ortadan kalkar. O ancak şehvetini nasıl tatmin edecek, ona bakar. Günahmış, münahmış bu bir kulağından girer, öteki kulağından çıkar. Onun için Allah korkusu olmadı mıydı, bu ağızla edep yeri felâket olur insanlar için. Cehenneme girmesine sebep olur.

Allah kusurlarımızı affetsin… Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar eylesin… Bizi dünyanın, ahiretin felâketlerinden muhafaza buyursun… Bize kendisine lâyık olduğu şekilde ibadetleri edecek kabiliyeti ihsan buyursun… Tevfikini refik buyursun… Doğru yolda daim eylesin inşallah…

k. Nimetin Tamamı Nedir?

Taberânî Muaz ibn-i Cebel RA'dan riayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[99]

أَتَدْرِي مَا تَمَامُ النِّعْمَةِ ؟ تَمَامُ النِّعْمَةِ: دُخُولُ الْجَنَّةِ ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ

(طب. عن معاذ)

RE. 12/11 (*E tedrî mâ temâmü'n-ni'meh? Temâmü'n-ni'meti: Dühûlü'l-cenneti, ve'n-necâte min'n-nâr.*)

(*Etedrî mâ temâmü'n-ni'meh*) "Nimetin tamamı nedir, bilir misiniz?"

İşte paralar var, her şey var yâni. Bu nimetin tamamı olmaz.

Nimetin tamamı nedir: (*Dühùlü'l-cenneh, ve'n-necâte mine'n-nâr.*) "Cehennemden kurtulup, cennete girebilmektir." Nimetin tamamı budur.

Evin var, barkın var, paran var, her şeyin var yâni. Çok müreffehsin. Fakat nimet tamam değil. Çünkü ölürken nasıl öleceksin, yarın ahirete gidince ne olacak? Mechul… Binâen aleyh ahirette cennete girdiğin ve cehennemden kurtulduğun gün, tam bir nimete mazhar olursun. Allah cümlemizi bu nimete mazhar olan kullarının arasına kabul etsin inşallah…

Bu Ramazanlarımızı da güzel güzel tutabilerekten, orucumuzu tamamlamak nasib etsin... Daha birçok Ramazanlara da sağlık ve afiyetlerle eriştirsin. Hiç olmazsa bazı senelerde de Ramazan-ı Şerifleri Mekke-i Mükerreme'de tutabilmek de nasib etsin…

Şimdi geçen gün delil geldi de bu sefer giderken arabayla gittik ya. Arabayla giderken dokuz gün sürdü yolculuk. Dedi ki bizim delil:

"—Yâhu çok cahillik yaptınız! Dokuz gün yollarda geçireceğinize vaktinizi, Mekke'ye gelseydiniz de her gün beş vakit namaz

---

[99] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.231, no:22070; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.405, no:2635; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.56, no:98; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.34, no:3023; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.276, no:428.

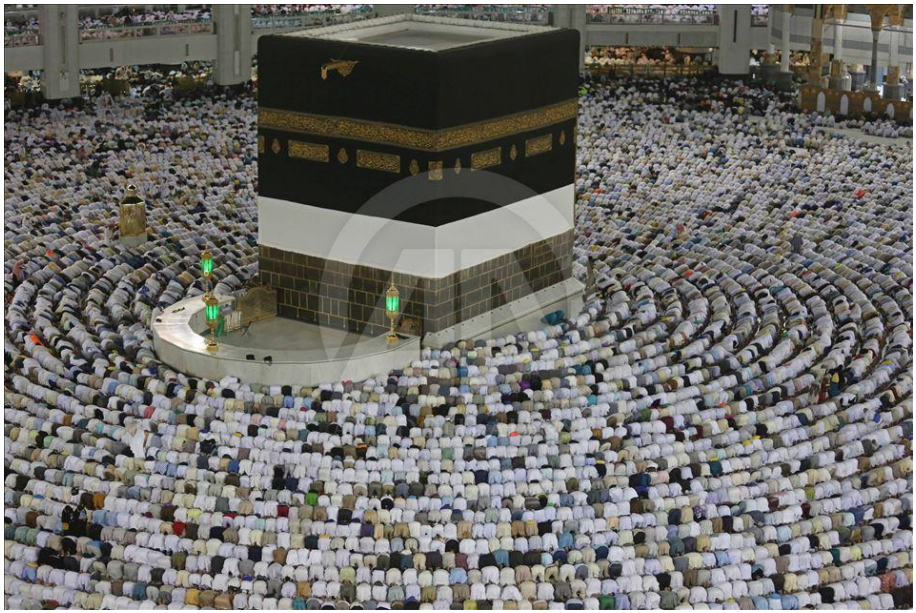

kılsaydınız, dokuz günde şu kadar sevap alırdınız.” dedi.

Bir namaza yüz bin sevap var Mekke-i Mükerreme’de… Buradaki gibi on değil, yüz bin sevap var. Ben kitap okuyordum. İmam Gazali’nin kitabıyla, bir de *Hazînetü’l-Esrar* diye bir kitap var, o kitabı okuyordum o sırada. Dedim ki:

“—Delil Bey! Bak ne diyor burada? Gece kalkar da bir insan, iki rekât gece namazı kılarsa, yüz bin rekât kılmışçasına sevap var.”

“—Aaa, nerede gördün?” dedi.

“—Sen bizi Mekke’ye çağırıyorsun ama bak bu da Allah’ın bize lütfu. Memleketimizde de böyle gece kalktık mı, iki rekat teheccüd namazı kıldık mıydı, yine o sevabı alırız.”

Bak geçen doktorlarımız da dedi. Gece kafalarımızı ölçmüşler. Üç saat güzel uyku uyuyormuş kafa... Üç saati geçince, hani kalp çarpıntısı oluyor ya, onu da ölçüyorlar. Bu kalp çarpıntısının bozuk olduğunu filmlere çıkarıyor. Binâen aleyh kafa da üç saat sonra uykusunda bozuluyor. İşte bu iki saat, üç saat sonra kalkar da; bir abdest alır, iki rekat, dört rekat namaz kılarsa, ki sünnet-i

seniyyedir, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetidir. Hatta kılmayanlar günah işlemiş olurlar tabiri de var. Bir abdest alıp dinlenmeden sonra ikinci yatış, gene rahat bir uykuya sebep oluyor.

Halbuki biz bir sağa dönüyoruz, bir sola dönüyoruz, rahat edemiyoruz. Elbette rahat edemeyeceksin, çünkü kafa yoruldu artık uyuya uyuya... Şimdi o bir abdest, bir namaz istiyor. O abdestle namazı kıldı mıydı, yattın mıydı gene rahat uyursun. Bunu doktorlarımız söyledi.

Bu teheccüdün de bu kadar faydaları var. Hem de sünnet-i seniyyeyi icra etmiş oluyoruz. Sonra şimdi burada el açıp yalvaracaksın Cenab-ı Hakk'a… O geceleyin sessiz, sedasız… Hadi bizim memlekette gürültüler oluyor ama arabaların gürültüleri. Dış memleketlerde mesela, arabaların olmadığı yerlerde ses seda yok, in cin yok.

"—Yâ Rabbi! Ben senin divanına geldim, beni affet… Ben kusurlar ettim, beni affet... Nimetlerin bana pek çok ama ben kadrini bilemedim, benim bağışla ya Rabbi!" diyerekten böyle içten gelen bir yalvarmalarla kılacağın bir namazın faziletine erişmek acaba mümkün olur mu?

Hele bu Ramazan-ı Şerif'te… Sahura kalktığımız vakitte geceleyin, biraz erken kalkar, bir abdest alır, bir namaz kılarız. Ondan sonra soframıza oturur, karnımızı doyururuz, el-hamdü lillâh…

"—Yarınki Ramazan orucumu eda etmeye niyet ettim yâ Rabbi!" diye niyetimizi de ederiz.

Ama akşamdan da etsek, o da olur. Şimdi akşam iftar ediyoruz, iftar ederken yarınki Ramazan orucumu da tutmaya niyet ettim deyince… Çünkü niyetsiz oruç olmaz. Gece kalkar, yeriz, unuturuz da niyet etmek aklımıza birazcık gelmez. Binâen aleyh iftar zamanında yaparsak daha makbul.

"—E sonra yiyeceğiz ya!"

O yemeler zarar etmez. İmsaka kadar Cenâb-ı Hak mühlet vermiş bize. O zamana kadar yer, içeriz. Vaktinden evvel de niyet

etmiş olduk, o da zarar etmez. Daha efdaldir.

Allah oruçlarımızı da bozmamak şartıyla, güzel tutmayı nasib etsin…

Çünkü bir orucu bozmak, altmış bir gün peşi peşine, hiç arası açılmadan oruç tutmak suretiyle cezalandırıyor insanı. Zordur. Elli beş gün oruç tutarsın, elli altıncı günü hasta olursun, tutamazsın; elli beş günkü oruç gider, sayılmaz. Altmış gün peşi peşine, bir de tutamadığın gün için; altmış bir gün peşi peşine oruç tutacaksın. Araya fasıla vermeden… O da zor iş. Onun için orucu bozmamaya dikkat edelim.

Gençlik vakitlerinde, cahillik vakitlerinde insanlar bazen, "Adam ne olacakmış!" deyiverir ama, sonra ödemesi çok zordur.

Onun için oruçlarımızı güzelce tutmak ve onları muhafaza edebilmek için, Cenâb-ı Hak da böyle gönüllerimizi aydınlatsın, parlatsın, nurlandırsın… Nur içerisinde nur eylesin cümlemizi inşallah!

El-Fâtihah!

07. 09. 1975 – İskenderpaşa Camii
1 Ramazan 1395

09. NEREDE OLSAN ALLAH'TAN KORK!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَتَدْرُونَ مَنِ السَّابِقُونَ إِلَى ظِلِّ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ

قَبِلُوهُ ، وَإِذَا سُئِلُوهُ بَذَلُوهُ ، وَحَكَمُوا لِلنَّاسِ كَحُكْمِهِمْ لأَنْفُسِهِمْ

(حل. حم. عن عائشة)

RE. 12/9 (E *tedrûne meni's-sâbikùne ilâ zılli'llâhi azze ve celle*: *Ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü, ve izâ süilûhü bezelûhü, ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Hep beraber bir salât u selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri bizim Rasûlüllah'a olan muhabbetimizi artırsın. Onu bize çok sevdirsin…

a. Yaratılışımızın Gàyesi

İnsan bu dünyaya tekemmül için gelmiştir. Bu tekemmül

mârifet-i ilâhiye nisbetindedir. Allah'a olan ma'rifeti ne kadarsa insanın tekemmülü o nisbettedir. Allah-u Teàlâ'yı bilmenin en güzel yolu da Peygamber SAS'in yoludur. Onun yolundan başka bir yol ile Allah bilinmez. Allah'ı bilmek ancak Peygamber SAS'in sünen-i seniyyesine ittibâ ile hasıl olur.

Mâlümunuzdur ki insan iki nesneden ibarettir; birisi toprak, madde dediğimiz et kemik, diğeri de ruh dediğimiz. Et kemik yer mahsulüdür; işte ona madde diyorlar, yerden hasıl olan toprağın hülâsası. Ruh da melekût alemininin, bu âlemin değil, melekût âleminin mahsülüdür.

Allahu Celle ve A'lâ bu iki zıddı bu bedende birleştirmiş, şu vücut hasıl olmuştur. Aslı toprak olan şu vücut bakınız ne âlemdedir; görür, duyar, işitir, söyler, yürür, birçok fevkalâdelikleri var; aylara da gidiyor bugün, yıldızlara da gidiyor. Bu maddenin mahsülüdür.

Bu madde mahsülü olan şu insan bu ruh ile olduğu müddetçe bu hünerleri yapıyor. Ruh ayrılır ayrılmaz ne bu göz görüyor, ne o kulak duyuyor, ne o dil söylüyor, hiçbir hareket yok.

Niçin?

Asıl olan madde alındı. Asıl olan madde ruh idi, ruh alınınca bu ceset kıymetsiz kaldı, haydi toprağa, aslına… Gömelim, başka çare yok.

Demek ki asıl kıymet kafeste değil, kafesin içindeki kuştadır.

Binaen aleyh bu Ramazan çok güzel bir aydır. İşte bu kuşun beslenme ayının bize verdiği şevk, neşe, zevk ile [bu aydaki yaşantımızla] öteki aylara hiç benzemeyiz; en haşarımız bile bu ayda bir başkalaşır; sofu daha sofu olur. Bu gerek sofuluk şeysi olsun gerek insanlardaki tekemmüle sebep olan şeyler olsun, Allah-u Teàlâ'nın bilinmesine vesile olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn.*) "Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zâriyat, 51/56) buyuruyor.

(*Li-ya'büdûn*) "İbadet etsinler" mânasına gelir ama müfessirler (*li-ya'rifûn*) diye açıklamışlar. Yâni, "Ben bu kulları beni bilsinler için yarattım." demek.

Kulların yaradılışının sebebi kendisini yaratan Allahu Celle ve A'lâ'yı bilmek içindir.

"—E nereden bileceğiz Allah-u Teàlâ'yı, görmüyoruz ki?"

İşte eseri var, bak, eserden müessire intikal et!

Şimdi hangi bir eşyayı görürsek görelim, bu eşyayı yapanı ararız; "Bunu kim yaptı?" deriz. Şu levhayı görüyoruz; "Kimin yazısı bu, kim yazmış bu yazıyı?" diyoruz. Bir eser görüyoruz; "Kim yapmış bunu?" diyoruz, bir arama, sormamız var.

Bu dünyadaki bu insanları görüyoruz, mahlûkâtı görüyoruz, envai çeşit yıldızlarıyla her gün gözümüzün önünde tepemizdeki gök kubbeyi görüyoruz. Bunun sahibini aramamak, kimdir dememek olur mu, imkân var mı buna?

Elbette diyeceğiz ki:

"—Yahu bunlar kimin eseri?"

İşte bunları yaradana Allah diyoruz.

O Allah, ama görmüyoruz? Görmüyoruz ama eseri meydanda; sende meydanda, bende meydanda, yerde meydanda gökte meydanda, hepsi meydanda...

Bu varlıklar içinde hiçbir varlık yok ki, kendiliğinden meydana gelmiş olsun. Hiçbir mevcut yoktur ki kendiliğinden olmuş olsun. Mutlaka onu bir yapanın olduğuna insanın aklı erer, bunu bir yapan var.

"—Yok canım, bu eskiden beri böyle işte!"

Eskiden de olsa, ne kadar eskidense onu ille bir yapan vardır.

Şu camiyi görürsünüz, ilk defa gören kimse, "Bu nedir? Kim yapmıştır, ne zaman yapılmıştır? diye sorar, bu sorular akla gelen bir şeydir. Binâen aleyh insan, bu mahlûkatın, bu mevcûdatın sahibi olan Allah-u Teàlâ'yı arayıp bulacaktır. Onu bulmak için de

Kur'an'a ve Rasûlüllah'ın sünnetine müracaat edecektir. Bu yoldan gidince, insan bunları yaratana görmüş gibi inanır.

İbn-i Abbas var ya, Hz. Abbas'ın oğlu Abdullah, o anlatıyor:

Ben Rasûl-i Ekrem SAS'in arkasında iken, Rasûlüllah bana dedi ki:

"—Bak sana bir şeyler söyleyeceğim, onu iyi öğren, iyi belle!"

Uzunca o hadîs-i şerîf. Onun başında demiş ki:

(*Fa'büdu'llàhe keenneke terâhü*) "Ey Abbas'ın oğlu! Sen Allah'ı görür gibi ibadet et! İbadet ederken, o seni görüyormuş gibi ibadet et; körü körüne değil. O seni muhakkak görüyor; gördüğünü iyi bilerekten görüyormuş gibi ona ibadet et!"

Maksat Allah-u Teâlâ'yı bilmek. Allah-u Teâlâ kendisini bize 99 tane ismi ile bildirmiştir. Doksan dokuz tane Esmâ-i Hüsnâ diye biz her sabah okuruz onu; "Ben böyle bir Allah'ım." diye o 99 ismiyle bize tanıtmıştır kendisini…

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) derken kendisinin Rahmân olduğunu, Rahîm olduğunu; (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) derken kendisinin alemlerin Rabbi olduğunu, kendisine hamdetmemiz gerektiğini; (*Mâliki yevmi'd-dîn*) derken kıyamet gününün de sahibi olduğunu; dünyanın da ahiretin de sahibi olduğunu bildirmiştir.

Ayrıca 99 esmâsı vardır. Bu 99 esmâyı belleyen cennetliktir.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[100]

إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا ، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ

---

[100] Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.981, no:2585; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2062, no:2677; Tirmizî, *Sünen*, cV, s.530, no:3506; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1269, no:3860; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7493; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.87, no:807; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.296, no:981; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.X, s.27, no:19601; Taberânî, Dua, c.I, s.48, no:97; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.231, no:1704; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IX, s.1675; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.139; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.674, no:1933; İbn-i Hacer, *Tahlîsü'l-Hayr*, c.IV, s.172, no:2056; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.23330.

(خ. م. ت. ه. حب. طس. ق. عن أبي هريرة)

(*İnne li'llâhi tis'aten ve tis'îne'smen, men ahsàhâ dehale'l-cenneh.*) "Muhakkak ki, Allah-u Teàlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse veya mânâsına âşinâ olur, içine sindirirse cennete girer."

Bunları belleyip bunlarla amel etmek, insanların cennete girmesine vesile olur.

b. Kırk Hadis Öğrenen Kimse

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[101]

مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا فِيمَا يَنْفَعُهُمْ مِنْ أَمْرِ دِينِهِمْ ، بُعِثَ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْعُلَمَاءِ ، وَفَضْلُ الْعَالِمُ عَلَى الْعَابِدِ سَبْعِينَ دَرَجَةً ، اللهُ

أَعْلَمُ فِيمَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ (ع . عد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 419/1 (*Men hafiza alâ ümmetî erbaîne hadîsen fîmâ yenfeuhum min emri dînihim buise yevme'l-kıyâmeti mine'l-ulemâi ve fadlu'l-âlimi ale'l-âbidi seb'îne dereceten. Allàhu a'lemu beyne külli dereceteyni*)

(*Men hafiza alâ ümmetî erbaîne hadîsen*) "Kim benim ümmetime nakletmek üzere kırk tane hadisi ezberinde tutarsa; (*fîmâ yenfeuhum min emri dînihim*) dinleri hususunda onlara fayda verecek kırk hadis naklederse, (*buise yevme'l-kıyâmeti*

---

[101] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.270, no:1725; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.III, s.595, ho:7746; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.224, no:29183; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.255, no:22043.

mine'l-ulemâi) kıyamet gününde alimlerden olarak ba's olunur."

Ve devamında buyurmuş ki: (*Ve fadlu'l-âlimi ale'l-àbidi*) "Alimin âbid üzerine üstünlüğü, fazileti, (*seb'îne dereceten*) yetmiş derecedir. (*Allàhu a'lemu beyne külli dereceteyni*) Her iki derecenin arasında ne kadar büyük bir mesafe olduğunu Allah bilir."

Biz el-hamdü lillâh bu kadar okuyoruz birçok hadisleri de fakat ezberleme ve onları belleme kabiliyetimiz yok.

Ömer Nasuhi (Bilmen) Rh.A'in 40 hadisi vardır. Bursalı İsmail Hakkı'nın, başkalarının, isimlerini bilemedim, aklıma gelmedi, bunların hep böyle seçilmiş kırkar hadisleri vardır.

Şimdi bu okuyacağım kitapta da 40 tane hadis var, akşamları birer tanesini okuruz inşallah. Bunlara karşı işte burada da 6000 hadis okuyoruz önümüzdeki kitapta (*Râmûzü'l-Ehàdîs*)…

Eh bunları bellemekten aciziz, mahrumuz. Halbuki bir hadisi bir haftada ezberlemek mümkün. Bir günde ezberlenir ya, altı günde onu tekrarlar insan, yedi gün içerisinde o hadis insanın hafızasında kalır. Kırk tane hadisi bir senede mükemmel surette insan beller. Kırk tane hadisi belledi mi, en güzel hoca olur insan…

c. Takvâ ve Güzel Ahlâk

Ebü'ş-Şeyh ve Harâitî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[102]

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ ؟ تَقْوَى اللَّهِ ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ ؛

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ ؟ الأَجْوَفَانِ: الْفَمُ ، وَالْفَرْجُ

---

[102] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914: Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.74, no:974; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.801, no:43182; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.261, no:406.

(أبو الشيخ فى الثواب ، والخرائطى عن أبى هريرة)

RE. 12/8 (*E tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'l-cenneh*? *Takva'llàhi, ve hüsnü'l-hulükı*; *e tedrùne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'n-nâre? El-ecvefân: El-femü, ve'l-fercü*)

(*E tedrùne mâ ekserû ma yudhilu'n-nâse'l-cenneh*) "Biliyor musunuz insanların çoğunu cennete koyan şey nedir?" (*Takva'llàhi ve hüsnü'l-hulükı*) "Allah korkusu ve güzel ahlak!"

"—İnsanı en çok cennete sokan nedir?"

Hepimiz bir şey deriz. Peygamber SAS diyor ki:

(*Takva'llàh*) "Allah'tan korkmak."

"—Allah'tan korkmak ne demek?"

Allah'tan korkmak, Allah'ın yasaklarından kaçmak ve yap dediklerini yapmak. Yap dediğini yap, yapma dediğini yapma! Bu iki şeyin üzerinde durmak lazım. Sofudur insan, camiden çıkmaz, namaz kılar, oruç tutar, her şeysi iyidir, fakat yasaklardan, günahlardan bir türlü kendisini kurtaramaz.

Bu günahlara çeşitli sebeplerle insan dalmıştır; içki nasıl günahsa, kumar nasıl günahsa, faiz nasıl günahsa, zina nasıl günahsa; birçok böyle günahlar var ki bunların işlenmesi bir mü'min için akılla tasavvur olunmaz. Mü'min böyle şey yapamaz, yapamaz mü'minler.

Onun için, Cenâb-ı Peygamber'in burada bize ilk tavsiyesi:

(Takva'llàh) "Allah'tan korkmak."

Allah'tan nasıl korkacağız? Gizli bir yerdeyiz, kimse de yok, kimse de bizi görmez orada. Biz orada o kabahati işleyebiliriz işte?

Yok, biz Allah'ı biliyorsak Allah her yerde bizi görüyor. Nereye girersek;

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ

(*Ya'lemü mâ fi's-semâvâti vemâ fi'l-ard*) "O yerdekini de biliyor

göktekini de biliyor, bilmediği şey yok.” (Âli İmran, 3/29)

Görmediği de yok;

وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (البقرة:٢٦٥ ، آل عمران:١٥٦ ، الأنفال:٧٢)

(*Va’llàhu bimâ ta’melûne basîr*) “Allah her yaptığınızı görüyor.” (Bakara, 2/265; Âl-i İmran, 3/156; Enfal, 8/72)

Allah öyle bir Allah ki, her yaptığımızı hem görür hem işitir hem bilir. Allah böyle Allah’tır.

Nereye saklanırsan saklan nerede olursan ol Allahu Teâlâ o işlerinizi, yaptıklarımızı, iyilikleri de bilir, kötülükleri de bilir ve görür ve işitir.

Onun için, şimdi takvâ dendiği vakitte Allahu Teâlâ’dan öyle bir korku olacak ki bu korku bizi ne kadar yasaklar varsa o yasaklardan uzak edecek, ne kadar hayırlar, iyilikler, emirler varsa onları da yapmaya bizi mecbur edecek.

Ezan okunduğu vakitte takvâ sahibi uyuyamaz. Takvâ sahibi uyuyamaz; ne kadar ıstırap içinde olsa, hasta olsa, rahatsız olsa aman beni azıcık kaldırın da şöyle bir abdest aldırıverin de şu emr-i ilâhîyeyi yerine getireyim diye çalışır. Meğer ki bundan da aciz ola. Günah denilen şeylerin yanına hiç sokulamaz.

Bunun içinde ne lazım?

Allah-u Teàlâ’nın ismini çok anmak lazım. Allahu Teâlâ’nın ismi ne kadar çok anılırsa, Peygamber SAS’e ne nisbette salevat çok getirilirse, o nisbette insanın gönlünde Allah korkusu hasıl olur. Allah korkusu kolaycacık hasıl olmaz. Ya çok okuyacaksın, çok zikredeceksin ve çok salevât-ı şerîfe getireceksin ve Rasûlüllah’ın izinden de ayrılmayacaksın. Bu suretle gönlüne korku girer. O korku girdikten sonra da cennet senin için hazırdır

.

O korkudan sana ufacık bir misal söyleyeyim, birkaç defa bunu tekrar etmiştim, bugün yine tekrarı münasip.

Hz. Ömer bir arkadaşıyla beraber Mekke’ye gidiyor, Mekke’ye giderken yolda acıkmışlar. Tabii o zamanki mesafeyle 13-14

günlük bir yol. Bugün mesela birkaç saatte gidip geliniyor ama o gün öyle… Ve bir çobana rast gelmişler, demişler ki çobana;

"—Bize bir koyut sat."

Çoban diyor ki:

"—Koyunlar benim değil ki, satayım size. Ben çobanım."

E canım öyleyse bir koyun ver bize.

"—Ben sahibi değilim."

"—Canım, efendine de kurt yedi filan dersin." demişler, tecrübe ile o adama.

"—Efendiyi kandırması kolay, kandıracağız ama Allah'ı ne yapalım?" demiş.

Efendi, bu medreseden çıkmış değil, üniversitede okumuş değil, bir tahsili yok, bir çoban! Fakat çobanın içerisinde Allah korkusu sinmiş, Allah'ı iyi biliyor, onun için diyor ki; "Allah'ı ne yapalım?" diyor. "Evet efendiyi kandıracağız, kandıracağız ama Allah biliyor bu işi?"

Bu ne kadar şâyân-ı takdir bir şeydir ki, maalesef yine söylemeye de teeddüb ederim, söylemesi de doğru değil.

Dün bir arkadaş dedi ki:

Bir adam yer almış. Fakir de değil, 750 bin liraya almış yeri. Milyonluk bir yermiş ama peşin parayla 750 bin lira veririm demiş, almış adam. Aldıktan sonra başlamış orada hafriyat yapıp bir inşaat yapacak, derken mal sahibi gelmiş:

"—Ne yapıyorsun efendi sen?"

Niçin?

"—Burası benim." demiş.

Canım nasıl olur, bak benim tapum elimde, nasıl olur burası senin?

İş mahkemeye aksetmiş, adamın elinde tapusu, öteki sahte tapu, failleri meydana çıkmış.

Failler kim ama, öyle cahil insanlar değil, birisi mühendis, birisi mimar, birisi avukat, birisi müteahhit, bir de kadın varmış içlerinde ki kadın rol oynuyor, benim malım satıyorum diye tapuda şey veriyor, takrir veriyor.

Şimdi bakınız, bugünün münevveriyle o günün cahilini kıyas ediniz kardeş! Bugünün münevveri dediğimiz en düşük tabaka bunlar işte! Şu yüksek mekteplerden çıkmışlar, fakat bunun yaptığı bir hal ile o günün çobanının hâline bakın! Maksat yüksek okumakta değil Allah'a bilmek ve Allah'tan korkmaktır. Allah'ı bilemedikten sonra, ondan korkmadıktan sonra nerden çıkarsan çık istersen! Senin okumanın ne faydası olur!

Onun için Cenab-ı Peygamber bak ne güzel buyurmuş:

"—Siz cennete girmenin en çok ne çeşit sebeplerle olduğunu biliyor musunuz?"

Biz deriz ki:

"—Çok sofu, camiden çıkmaz; işte bu girer."

Hayır o değil; Allah'tan en çok korkan kimse, Allah'ın korkusu kimin gönlündeyse, cennete girecekler bunlardır.

E öyleyse Allah'tan korkmanın da alâmetleri var üzerimizde, nedir?

Evâmirine itaat, yasaklarından ictinab...

Sen bankadan faizlerle paraları al ye, şundan bundan da al, ye; sofuluğu da elden bırakma! İçkiyi iç, sofuluğu elden bırakma… Kumarı oyna, sofuluğu elden bırakma… Sonra da de ki:

"—Ben de cennete girerim!"

Öyle değil, takvâsız cennete giremezsin!

Takvâ demek, müslüman için yasaklardan, günahlardan uzak olmak demek.

Takvâ da kâfi değil, ikinci bir tane daha söyledi:

2. (*Ve hüsnü'l-hulük*) Bazı insan ehl-i takvâ olur ama zehir gibidir; etrafını haşlar, etrafındakilerin gönlünü kırar, çok şeyler yapar, rahatsız eder herkesi.

"—Ama takvâ sahibi?"

Onun takvâsı onun olsun! Takvâ kâfi değil, takvâ ile beraber bir de ahlâk-ı hasene lazım! *Husnü'l-hulük*, ahlâk-ı hasenenin başı, herkesle güzel geçinmek, herkesin haline göre görüşmek,

herkesin haline göre muamelede bulunmak.

Bu iki hal insanda olduğu vakitte, insan cennete girmeye hak kazanır.

*Husn-ü hulk'*u burada şerh ederken buyurmuşlar ki:

(*El-murâdu bi-husni'l-huluki*) "Husn-ü hulük ile murad nedir?

Şimdi *ahlâk-ı hasene* deyince, gâvurda da var ahlâk-ı hasene... Gâvurların da iyi adamları var içlerinde; insanlarla güzel geçinirler, çok yardımlar yaparlar, beşeriyete hizmetleri olanlar çok… Fakat *ahlâk-ı hasene* o değil. Ahlâk-ı haseneyi iyi anlamak lazım.

"—Ahlâk-ı haseneden, güzel ahlâktan murad, (*el-ittibâu bi-rasûli'llâhi*) Rasûlüllah'a ittibâdan, tâbî olmaktan ibarettir. Rasûlullah'ın sünnetini iyi bilmek, öğrenmek, onun gittiği yoldan ayrılmamak lazım!"

Rasûlullah tek bir adamdı değil mi, tek başına?

Geldi, İslâm dinini izhar için davâya kalktı; "Sizin putlarınızın hepsi bâtıldır, hak olan İslâmiyettir, şöyledir." dedi, ne kadar eza ettiler!

"—Nerden çıktın, başımıza geldin?" diyerekten ne ezalar ettiler.

O ezaların binde birine biz tahammül edemeyiz. Onlara nasıl o Peygamber SAS tahammül ettiyse, bizim de her böyle şeyde sıkıntı zamanında] feveran etmemiz hiç caiz olmaz.

Sonra sabrına bir misal vereyim: Muharabelerde düşmanlarına karşı dövüşürken bir taş yahut ok geldi, mübarek dişi kırıldı, yaralandı yani. Etrafındakiler dediler ki;

"—Yâ Rasûlallah! Siz Allah'ın Rasûlüsünüz. Ne bu kadar zahmete giriftâr olmak! Bir dua edin de Allah bunları helâk etsin?"

Hakikaten bir dua etse hepsi helâk olurdu. Nasıl ki Nuh AS, diğer peygamberler beddua ettiler kavimlerine; kavimleri hep helak oldu. Peygamber SAS'e gelince, Peygamber SAS dedi ki:

"—Yoo, öyle şey yapamam ben!"

Sonra buyurmuş ki:[103]

بُعِثْتُ لأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الأَخْلاَقِ (ك. ق. عن أبي هريرة)

(*Buistü li-ütemmime mekârime'l-ahlâk*) "Ben ahlâkın en güzelini tamamlayayım, size öğreteyim diye peygamber gönderildim! O mekârim-i ahlâkı insanlara öğretmek için geldim."

"Yoksa böyle şu acıdan bu acıdan dolayı "Yâ Rabbi! Bunları helak et!" demek için gelmedim ki! Bunların zürriyetlerinden ne kadar müslüman gelecek, biliyor musunuz siz?"

Öyleyse güzel ahlak neden ibaret?

Peygambere uymaktan ibaret. Peygambere uymak da Peygamberin sözlerini iyi dinleyip bellemek ve onunla hareket etmekle olur. Yoksa onları bilmeden nasıl yapacağız?

Demek ki, insanları en çok cennete sokan iki şey: Takvâ ve husnü'l-huluk.

Bir de şimdi:

(*Etedrûne mâ ekserü mâ yedhulü'n-nâr*) "İnsanları cehenneme sokan şeylerin en çoğu nedir, biliyor musunuz? En çok ne sebeple insanlar cehenneme girer? (*El-ecvefân*) "İki boşluktan dolayı giderler."

Nasıl cennete iki şeyden giriyorlarsa, cehenneme de iki şeyden girerler. Nedir bunlar:

---

[103] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, Tabakàtü'l-Kübrâ, c.I, s.192; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969; *Keşfü'l-Hafâ*,c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

1. (*El-femü*) “Boşluklardan birisi ağızdır.

2. (*Ve’l-fercü*) “İkincisi de iffet yeri…”

Birisi diline hakim olmamak, ikincisi de iffetine hakim olmamak. İffetine hakim olmazsa, diline de hakim olamazsa, cehennem onun yeridir.

Allah kusurlarımızı affeylesin…

Onun için söz hakkında, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri’nin bir kitabı var, adına *Ma’rifetnâme* diyorlar, bu *Ma’rifetnâme*’de altı şeyden bahseder. Altı şeyden, bütün kitabının hulasası altı şeydir: Az ye, az iç, az konuş, az uyu, çok düşün, çok zikreyle... Bunların izahıyla doludur bu kitabının içi.

Onun için okumanın çok faydası var, bunların hepsi bir anda söylenemiyor tabiatıyla. Binâen aleyh diline de hakim ol, iffetine de hakim ol.

Fakat bu, insanın yalnız kendisiyle de olmuyor. Çünkü ben ne kadar dilime hakim olsam, iffetime de hakim olsam benim bir evim var, evimde hanımım var, kızlarım var, kardeşlerim var, bir ailemiz var. Binâen aleyh ben ne kadar velî olursam olayım evime hàkim olmadıkça olmaz.

Çünkü Cenâb-ı Hak diyor ki:

قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (التحريم:٦)

(*Kù enfüseküm ve ehlîküm nâren*) “Kendinizi ve aile efradınızı, cehennem ateşinden koruyun!” (Tahrim, 66/6) diyor.

Benim ehlim çıplak olursa, iffetsiz olursa, benim sofuluğum para etmez; onun günahı da benim defterime yazılır. Onun günahı da babanın defterine yazılır. Çocuğun günahı babanın defterine yazılır; bunu iyi bilmek lazım.

Onun için çocuklara hàkim olmak babaların başlıca vazifesidir. Yoksa lâlettayn evladı yetiştirip de sokaklara salıvermek değildir evlat yetiştirmek...

Allah cümlemizi affetsin… Tevfîkât-ı samadâniyesine mazhar

etsin…

İnsan sokağa çıkarken hicap duyuyor:

"—Bu memleket nasıl oldu acaba böyle? Bu nasıl medeniyet yani? " diyor.

Bunu müdafaa edenler de var bugün. Adem aleyhisselam'ın devri gibi diyenler de var, bu cahillik ne kadar büyük bir cahilliktir.

Allah affetsin kusurlarımızı…

Bunun için insanın evine de hakim olması lazım, onların da İslâmî bir anâne içerisinde yaşamalarını temin lazım.

d. Müsabakayı Kazanan İnsanlar

Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[104]

أَتَدْرُونَ مَنِ السَّابِقُونَ إِلَى ظِلِّ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ ، وَإِذَا سُئِلُوهُ بَذَلُوهُ ، وَحَكَمُوا لِلنَّاسِ كَحُكْمِهِمْ لأَنْفُسِهِمْ

(حل. حم. عن عائشة)

RE. 12/9 (E *tedrûne meni's-sâbikùne ilâ zılli'llâhi azze ve celle*: *Ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü, ve izâ süilûhü bezelûhü, ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim*.)

(*E tedrûne meni's-sâbikùne ilâ zılli'llâhi azze ve celle*) *Sâbikùn* diyerekten müsabakayı kazanan insan kasdediliyor. Müsabakaya buraya gelmiş, burada müsabakayı kazanıyor. At koşusunda nasıl öne geçen at müsabakayı kazanıyorsa, yahut koşuda öne geçen

---

[104] Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.VI s.67, no:24424; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.504, no:11139; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.59, no:2334; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.IV, s.23; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.15; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.823, no:43268; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.273, no:423.

insan müsabakayı kazanıyorsa, şimdi burada da;

1. "Müsabakayı kazanan insanlar, Allah'ın gölgeliğine gidecek olanlar o insanlardır ki; (*ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü*) "Hakkı gördükleri yerde o hakkı kabul ederler, itiraz etmezler."

Hak çok mühim bir şeydir. Hak, Allah-u Teâlâ'nın esmâsından bir isimdir. Hak, bazı dervişlerin de zikirleri vardır; Hak, Hak, Hak, Hak... diye Cenâb-ı Hakk'ı zikrederler ama hak bu değildir, zikir bu değildir; hakkın kabulüdür. Hakkı kabul etmeyen insanların Hakk'ı böyle zikretmesi korkunçtur; bir taraftan Allah'ı zikrediyorsun bir taraftan da Allah'ın hakkını kabul etmiyorsun. Hakkı kabul etmemek çok acı şeydir.

Onun için zıllullaha, yani gölgeliklere ilk girmeye hak kazananlar, hakkı kabul edenlerdir.

Yevm-i kıyâmette gölgelik yok; yalnız Allah-u Teàlâ'nın bir gölgeliği var. Bu gölgeliği gidip girip de gölgenin altındaki yaşayacak bahtiyarların en güzeli kimdir? Hakkı kabul edenlerdir.

Bunu anlatmak çok zor ve müşkil, anlamak da müşkil. Onun için Allah cümlemizi Hakk'ı kabul edenlerden etsin… Hakk'ı kabul etmekle beraber hakkın da müdâfii ve muhafızı olanlardan etsin…

Yoksa bugün bak memleket ne hâle gelmiştir. Bu haksızlığın müdâfileri bugün çok… O haksızlığı müdâfaa ediyor, sen hakkı müdâfaa etmekten çekiniyorsun. Müslüman olduğun halde hakkı müdâfaa etmemek çok kötü bir durumdur.

Dün akşam bir kitap getirmişler, ismi Kara Kitap. Eşref Edib yazmış bu kitabı. Bütün hadiseleri orada şeyleriyle [delilleriyle] beraber doldurmuş.

E bunlar bizim hep gözümüzün önünde cereyan eden hadiseler. Bu hadiselerle beraber bunların müdâfileri kıyamet kadar. Haksızlığı müdâfaa edenler kıyamet kadar. Haksızlığı müdâfaa ettiklerinden dolayı burada Cenab-ı Peygamber diyor ki;

"—Zıllullah olan gölgeliklere girecek olanların öncüleri hakkı kabul edenlerdir. Hakkı kabul etmeyenlerin orada işi yok, yeri de

yok.”

2. İkincisi; (*Ve izâ süilûhü bezelûhü*) “Yardım istiyorlar, gerek ihtiyaç için gerek yapılacak âsâr için.”

Bugün mesela Merdivenköy diye bir köy var, Erenköy tarafında, orada bir cami yapılıyormuş, ki bu Gözcü Baba denilen zâtın camisi imiş; türbesi varmış yanına da camisi yapılıyor. Bu zât casusluk, İslâm’ın ilk devri Bursa pâyitaht olduğu zaman burası küffârın elinde. Küffârın vaziyetini buradan hükümete bildiriyor o zaman ve bu sebeple burada, burası fetholunduktan sonra onun nâmına oraya bir türbe yapılmış, cami konulmuş.

İşte o, şimdi çağırıyorlar *Mevlid*’e, bugün *Mevlid* de okutuyorlar orada;

“—Gelin de bizim camimizi görün ve bize yardım edin!” diyorlar.

Tabii el-hamdü lillah her gün bir yerde bir sürü camilerimiz yapılmakta; el-hamdü lillah Ümmet-i Muhammed’in bahtiyarları oralara ellerini uzatıyorlar; hayır elleriyle bunlar biraz geç de olsa hep meydana geliyor.

Bu camilerdir ki İslâm’ın alâmetleridir; bu memleketin müslüman olduğunun yegâne şahidi bunlardır bugün, dipdiridir. Ve bu memleketin kurtuluşuna sebep yine bu camiler oldu. Yani bir harp devresinde, İstanbul’u kadro harici çıkarıyorlardı; beynelmilel bir memleket yapmak istiyorlardı.

Bu camilerin isbatı dolayısıyla;

“—Burası müslüman memleketidir, olamaz beynelmilel!” diyerekten bu şehadet, bu minarelerin yükselişleri burasını kurtardı, bu böyledir.

Onun için; (*Ve izâ süilûhü bezelûhü*) Hakkı kabul etmekle beraber hak yolunda fedakârlık lazım. Hakkı kabul eden etsin ama, paraya gelince kimse vermek istemiyor.

Bugün birisi geldi, parti için propagandacılar diyelim, tabii çabuk çabuk gezecekler araba lazım, kimse para vermiyormuş. Bugün o zât kendisi ifadesiyle, “Seksen bin lirayı ben verdim.”

dedi.

Bunlar ancak bu suretle vermekle kalkınmalar olabiliyor. Yani bu tip hayırlara, mâbedlere, Kur'an kurslarına, mekteplere, imam hatip mekteplerine, bâhusus dinî mekteplere yapılan yardımlar hiç boşa gitmez. Orada çocuklar okuduğu müddetçe, bu camilerde ibadet edildiği müddetçe, bunun sevabı buralara yardım edenlerin hep defterlerine geçer. Ne kadar evvel ölürse ölsün, muhakkak bunların hepsinin defterine sevapları yazılır.

Bugün mesela burada 300-500 kişi varsa, bu 500 kişinin aldığı sevap, aynı zamanda bu camiyi yapanın defterine geçiyor. Beş yüz sene evvel ölmüş adam. Beş yüz sene evvel ölmüş ya, bugün her gün ismi anıyoruz, dua ediyoruz kendisine; ne bahtiyarlıktır!

Öyle değil mi?

E böyle tesisleri meydana getirmek için müsâbaka yapmak gerekir. İşte bu da müsabaka... Bu müsabakada o 10 veriyorsa ben 20 vereceğim, o 100 veriyorsa ben 1000 vereceğim... Müsâbakada böyle kazanç olur ve bunlar da meydana gelir; burada namaz kılanlar başka, hiç namaz kılmayan adam buradan geçerken;

"—Ya bu ne?" der,

"—Bu camidir."

"—Nedir, burada ne yapılır?"

"—Burada Allah'a kulluk edilir."

Hiç olmazsa bu kadarcık kafasına bir şey girer o adamın.

Onun için hakkı kabul et ve hakkı kabul ettikten sonra, bir şey isteyene:

"—Haydi şuradan git!" demez artık, canını verir, malını verir kendisi aç yatar. Kendisi aç yatar fakat karşısındakine muhakkak verir.

Ebû Talhâ diye bir zât-ı muhterem var; ismini çok severim kendisini de çok severim. Allah şefaatine nail etsin…

Çok bahtiyar!.. Bak ilk müslümanlardaki peygambere olan sevgiye ve dine olan bağlılığa bir numûne olarak söyleyeceğim.

Bu zât, ruhaniyetlerine bakın, güzel bir bahçesi varmış, hurma bahçesi; çok güzel. Bir gün gitmiş bahçesine bakmış ki ağaçlar gayet böyle birbirine girmiş, kuşlar cıvıl cıvıl içerisinde ötüşüyorlar, hayran hayran onlara bakarken, ikindi namazının vaktini kaçırmış. Gelmiş bakmış ikindi namazı kılınmış.

"—Vah vah!" demiş, "Bu bahçe beni Peygamber SAS'in arkasında namaz kılmaktan mahrum etti, ben bu bahçeyi feda ettim, Ümmet-i Muhammed'e vakfettim demiş, istemem o bahçeyi, bir daha o bahçeye ayağımı atmam!" demiş.

Müslümandaki ruha bak aziz kardeş!

Şimdi bu müslümana bir gün misafir gelmiş. Rasûlullah'a her gün geliyor da böyle misafirler, ashâbı kirâma tevzî olunuyor, bir kısmını da Peygamber SAS götürüyor. Etraftan mütemadiyen yeni yeni müslümanlar geliyor. Bu gelen müslümanları ehl-i Medîne misafir ediyor, Medine'de konaklıyorlar.

Bir adam kalmış açıkta, kimse onu alamıyor. Efendimiz SAS ensar ve muhacirlere haber yollamış;

"—Bunu bu akşam doyuracak bir şey kimsede yok mu?

Hepsi, “Bir şeyimiz yok.” demişler.

Ebû Talhâ gelmiş:

“—Ben götüreyim yâ Rasûlallah!” demiş, almış gitmiş evine.

Hanımı demiş ki:

“—Yahu ne getirdin bu misafiri?”

“—Niye?”

“—Evde bir şey yok ki! Ancak çocukların doyacağı bir çorba var.” demiş. “Azıcık, çocuklarımız yesin.”

“—Olsun hanım, çocuklarımızı sen uyut, bu çorbayı bu akşam bu misafire yedirelim. Işığı söndürürüz, benim kaşığım boşa gider gelir, misafir karnını doyurur.” demiş.

Hakikaten de öyle yapmışlar, misafiri doyurmuşlar, Cenâb-ı Peygamber de sabahleyin onları taltif etmiş.

Bak Müslümanlıkta insana, cemiyete hizmete bak, yardıma bak! Kendisini aç bırakıyor, misafirini gözetliyor. Allah cümlemize onların huylarından huylar nasip etsin. Onların şefaatlerine de nail etsin…

Onun için, (*ve izâ suilûhü bezelûhü*) istendiği zaman vermekten sakınmazlardı.

Kendisinin yiyeceğini veriyor, kendisi aç kalıyor yine veriyor. Kur’ân-ı Azîmüşân’da da bunun *hasâsah* kelimesiyle tâbiri vardır. Kendisini muhtaç iken kendisini bırakıyor, kardeşini gözetliyor:

وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ، وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ

فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (الحشر: ٩)

(*Ve yû’sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasâsah, ve men yûka şuhha nefsihî feülâike hümü’l-muflihûn.*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (muhacirleri) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.] (Haşr, 59/9)

Bir de Aşere-i Mübeşşere’den Hz. Talhâ RA var, Uhud

muharebesinde Peygamber SAS'in yanından hiç ayrılmamış, 80 küsür yara almış. O zaman tabii dövüşler kılıçlarla oluyor, bu yaralar öldürücü yara değil, fakat büyük büyük yaralar almış ama Peygamberin önüne böyle gerilirmiş, (*Fedâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llah*!) "Anam da babam da sana feda olur, ben de sana feda olurum." diyor, Peygambere gelmesin oklar diyerekten arkasına siper etmiş.

3. (*Ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim*.) "Tabii hakimlik mertebesine yetişen insanlarda da hükmü verirken, canı için nasıl vermek lazım gelirse ona göre verirler. Yani iltimas yapmazlar."

e. Dünyayı Ehline Bırakın!

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[105]

اُتْرُكُوا الدُّنْيَا لأَهْلِهَا ، فَإِنَّهُ مَنْ أَخَذَ مِنْهَا فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ ، أَخَذَ مِنْ حَتْفِهِ وَهُوَ لاَ يَشْعُرُ (الديلمي عن أنس)

RE. 13/2 (*Ütrükü'd-dünyâ li-ehlihâ, feinnehû men ehaze minhâ fevka mâ yekfîhi, ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*)

(*Ütrükü'd-dünyâ*) "Siz dünyayı terk edin!" diyor.

Dünya... Dünya deyince pek anlayamıyoruz; zannediyoruz ki çalışmalar, işler güçler buna dahildir.

Öyle değil aziz kardaş! Dünya insanı Allah'tan alıkoyan şeylerdir. Seni Allah'tan neler alıkoyuyorsa, o dünyadır. Ama sen camiye gitmiyorsun yahut gidiyorsun. Gidiyorsun ama seni boş vakitler Allah'a ibadetten alıkor; işte o senin dünyandır. Kahvede oturmuşsun meselâ iskambil oynuyorsun, oynamasan da boş

---

[105] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.108, no:363; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.181, no:6058; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.205, no:441.

laflar konuşuyorsun yahut sefa yerlerinde geziyorsun, ömrünü boşa geçiriyorsun... İşte bu boşa geçirdiğin anlar dünyadan ibarettir.

Dünyayı terk etmek demek, dünyada alışveriş etmeyin, yatmayın, uyumayın demek değil; yatacaksın, yiyeceksin, içeceksin, uyuyacaksın… Beşeriyetin iktizaları nelerse onları yapmak mecburiyetindeyiz. Binâen aleyh yemek için çalışmadan olmaz ki. Çalışacağız, hem yiyeceğiz hem de yedirmeye gayret edeceğiz.

Binâen aleyh, (*Ütrükü'd-dünyâ*) "Dünyada sizi Allah'tan alıkoyan şeyleri terk edin!" mânâsınadır.

Şimdi bak iyi dinle:

"—Dünyada seni Allah'ı zikretmekten alıkoyan şeyleri terk et!"

Allah'a ibadette daim olduğun müddetçe, dünya insanlar için saadet yeridir. Çünkü cennet bu dünyada kazanılacak. Nasıl kazanacağız? Bizi Yaradan'ın emrine itaat edeceğiz yasağından da kaçacağız.

Onun için, sen bu insanı çok ufak bir şey zannetme. İnsan öyle bir atomdur ki... Şimdi bugün atom yapıyorlar ya, herkes birkaç tane atom atılırsa şöyle öldürüyormuş, böyle öldürüyormuş diyerekten korkuyor. Atomda ne var? Herif toplamış bir sürü şeyi bir kutunun içerisine doldurmuş, atom diyor. İnsanlar da bir atomdur yani, öyle ki dünyaya bedeldir.

Hz. Ali RA:

"—En büyük âlemler sende, senin içinde toplanmıştır. Sen bir hazinesin ki, sendeki hazine hiçbir yerde yoktur." diyor.

Şimdi yeri biliyoruz; işte altın çıkıyor, gümüş çıkıyor, benzin çıkıyor, kömür çıkıyor, birçok madenler çıkıyor. Bu madenler yerde nasıl gömülüyse, bu insanın içerisinde de envâi çeşit cevâhir vardır ki ne altını ona değer, ne yakutu ona değer; insan öyle bir maden hazinesi ki altınla yakutla ölçülemez. Fakat nasıl ki onlar toprağın altında saklıdır, bunlar da bizim içimizde saklanmıştır. Üzerini de toprak yerine günahlar örtmüştür. İşte bu günahlardan sıyrıldığımız an, bizim ruhumuz kâffe-i âlâya

şamildir. Her şey bizim elimizde ve irademiz altındadır.

Herif bugün aya gidiyor, kim bilir kaç milyar para harcıyor, ne kadar masraflar yapıyor, ne kadar meşakkatler çekiyor? Ama insanın ruhu temizlendiği vakitte o, onun iki günde, üç günde gittiği aya bir anda gider.

Niçin? Ruha mâni yok.

Rüya bize bir misal; sen rüyanda Amerika'ya gidiyorsun, Amerika buraya kaç saatlik yol? Bir gecenin üç dakikası içerisinde hem gidiyorsun hem geliyorsun, saatlerce de anlatıyorsun şöyle gördüm böyle gördüm diyerekten... Bunu gören sen değilsin ki senin ruhun idi, ruhuna gösterildi.

Bak bu senin ruhun ne kadar kuvvetli demek! İşte bu sende mevcut iken biz bunu bugün sakladık, örttük, kapadık hemen maddesine itibar ediyoruz; maddesi yarın toprağın altına girecek çürüyecek orada, kurtlar yiyecek. Aç bir mezarı üç gün sonra bak ne kadar leş gibi kokuyor, sokulamazsın yanına. Bu itibarla senin cesedin hâli, akıbeti bundan ibaret; asıl itibar ruhadır.

Binâen aleyh bu mübarek ayda bu ruhun beslenmesi ve yetiştirilmesi hepimizin üzerine farzdır.

Bir şey desem darılır mısınız?

Televizyonun karşısına geçeceksin, saatlerle orada onu seyredeceksin...

"—Gelin, şurada saatlerce Allah diyelim." desek kıyamet kopar değil mi?

"—Hoca sen ne yapıyorsun, bizi böyle saatlerce Allah dedirtiyorsun, bu olur mu?"

E orada kaç saattir onu seyredip duruyorsun ya!

"—E canım bir şeyler öğreniyorum..."

Ne öğrenirsen öğren aziz kardaş, ne öğrenirsen öğren! İnsan ancak zaruret ihtiyaçları vardır onları öğrenmek mecburiyetindedir. Onlardan gayrisi fuzûli olan kısımlar. Ha, ya dünyaya faydası olacak ya âhirete faydası olacak; âhirete faydası yoksa, sen âhiret adamısın, hiç lüzumu yok.

Şimdi birkaç tane mahzurlu olan kısımlarını söyleyeyim. Şimdi farz ediniz ki saat12, bir; boyna seyrediyoruz. Cazibesi de var, çekiyor insanı o tarafa… Bu seyretmede insan, seyrederken ederken Allah'ı unutuyor musun? Unutuyorsun.

Ezan okunuyor, camiye gelebiliyor musun? Gelemiyorsun.

Sabahleyin ezan okunuyor, camiye gelebiliyor musun?

Sabahleyin uykunu alamadın. kalkamıyorsun, ezanı bile belki duyamıyorsun.

Halbuki Cenâb-ı Peygamber'in pek güzel sözü:

"—Sabah namazıyla yatsı namazına münâfıklar gelemezler." dediğini herkes bilir; hepimiz duymuşuzdur, işitmişizdir ama bilmek para etmiyor, kalkıp da gelmekte hüner.

Onu da yapamıyoruz, öyleyse münâfıklar sınıfına mı girelim şimdi? Allah muhafaza etsin…

Onun için "Dünyayı terk et!" dediği vakitte "Dünyada seni Allah'tan alıkoyan şeyleri terk et." demektir. Allah'tan alıkoyuyor, ibadet ettirmiyor sana, zikrettirmiyor, senin Allah'a kurbiyetine mâni oluyor, işte bunlar dünyadadır, bunları terk et, (*li-ehlihâ*) "Dünya adamlarına terk et onları."

(*Feinnehû men ehaze mine'd-dünyâ fevka mâ yekfîhi*) Zira kim ki dünyadan, kendisine yetecek olandan fazlasını alacak olursa, (*ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*) farkına varmadan ölüm sebebini almış olur."

Bak burada güzel şey var. Şimdi insanların her gün bir ihtiyacı var, farzımuhal, 50 lirayla bugün insan ihtiyacını görür, bilemedin 100 lirayla ihtiyacını görür. Eh, bunun fevkinde olan kısım fazlalık ama insanın gözü doymuyor.

İnsanın gözü doymaz; denize bakmaktan doymaz, şuna bakmaktan doymaz buna bakmaktan doymaz; gözü de doymaz karnı da doymaz. "Binâen aleyh kendine yeterinden fazlasıyla meşgul olmak; (*ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*) haberi olmadan kendi helakine doğru kendini sürüklemektir."

Haberi olmadan kendini helake sürükler. Nasıl sürükler?

Nasıl sürüklerse öyle sürükler ben orasını bilmem. Ben orasını

bilmem, bildiğim şey Cenâb-ı Peygamber'in dediği şu söz ki, Hz. Enes RA'a söylüyor:

"—İnsan haddinden fazla çok servet sahibi olmak istiyor. Çok servet sahibi olmak için çok çalışmak lazım! Bu çok çalışmalarla çok paralar kazanınca, farkına varmadan kendi helâkini kendi eliyle hazırlamış olur." diyor.

Orasını sen hallet.

f. Nerede Olursan Ol Allah'tan Kork!

Onun için, şimdi bak ne güzel diyor.

Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel, Dârimî ve Beyhakî Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan; Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[106]

اتَّقِ اللهَ حَيْثُمَا كُنْتَ ، وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا ، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ (حم . ت. حسن ، ك. هب. والدارمي عن أبي ذر ؛ حم. ت. هب. عن معاذ ؛ كر. عن أنس)

RE. 13/4 (*İttekı'llàhe haysü mâ künte, ve'tbii's-seyyiete'l-hasenete temhuhâ, ve hàlikı'n-nâse bi-huluki hasenin*)

(*İttekı'llàhe*) "Allah'tan kork!" Yukarıda dedi ya hani, cennete girmenin ilk şartı Allah'tan korkmak.

(*İttekı'llàhe haysü mâ künte*) "Nerede olursan ol, nerede olursan ol ama Allah'tan korku üzerinde ol."

---

[106] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.262, no:1910; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.153, no:21392; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.415, no:2791; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.II, s.389, no:883; Taberânî, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.16, no:13; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.245, no:8026; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.145, no:297; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.244, no:8025; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, o:5629; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.299, no:462.

Peygamber SAS başka bir hadis-i şerifinde de buyurmuş ki:[107]

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ ، أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللهَ مَعَكَ حَيْثُمَا كُنْتَ

(طب. حل. عن عبادة بن الصامت)

RE. 76/9 (*Efdalü'l-îmân*) "İmanın en yüksek derecesi, en faziletli, en kıymetli iman, (*en ta'leme enne'llàhe meake haysü mâ künte*) nerede olursan ol, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin seninle beraber olduğunu bilmendir."

Hepimizde iman var, hepimizin imanı da birdir. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın imanı neyse benim imanım da odur ama, onun imanıyla bizim imanımızı bir araya getirsek çok fark var. İman denince Ebû Bekir'in imanını terazinin bir gözüne koyun dünyadaki müslümanların imanını da terazinin bir gözüne koyun Hz. Ebû Bekir'in imanı ağır gelir.

Bu neden yahu, bunun inandığı da altı şey, benim de inandığım altı şey işte. Bu da ona inanıyor, ben de ona inanıyorum; onun âmentüsü ile benim de âmentümün arasında hiç fark yok?

Ama bak ki dünyanın insanlarının müslümanlarının imanıyla Hz. Ebû Bekir'in imanını ölçseler, Hz. Ebû Bekir'in imanı ağır gelir.

Onun için; (*Efdalü'l-îmâni en ta'leme enna'llàhe meake haysü mâ künte*) "İmanın en faziletlisi, nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir. Allah'ın bilgisi, görgüsü, iradesi, kuvveti, kudreti seninledir." buyruluyor. Nerede olursan ol; karanlıkta ol, aydınlıkta ol, tenhada ol, kalabalıkta ol... Bunu iyi bilmek ve içerisine iyi sindirmek lazım.

---

[107] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.336, no:8796; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.305, no:535; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.124; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.225, no:204; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.37, no:66; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.194, no:3971.

Şimdi burada diyor ki Cenab-ı Peygamber:

(*İttekı'llàhe haysü mâ künte*) "Nerede olursan ol Allah'tan kork."

Allah-u Teàlâ çok rahim, biliyor ki bu beşer, her zaman kusurdan âri değildir, çeşit çeşit kusurlar, günahlar yapar, acizdir. Beşeriyetin iktisası, beşer şaşar. Onun için bir kabahat yaptık, bir kabahat ettik, günah işledik, ufak büyük… (*Ve'tbii's-seyyiete'l-hasenete*) Hemen günahın arkasından ona bir hasene ekle, bir iyilik yap; (*temhuhâ*) bu yaptığın iyilik o kötülüğü mahveder."

İyilik yap; sadaka ver, namaz kıl, tevbe et, istiğfar et, salât ü selam getir, abdest al... Neler yapacaksan, haseneler iyilikler nelerse bunları işle! Bu işlediğin iyilikler, bu yaptığın kötülüğü mahveder.

Bak yine ne güzel: (*Ve hâlikı'n-nâse bi-hulukin hasenin*) "İnsanlarla da güzel ahlâkla muâşerette bulun!"

Bu güzel ahlâkı da yukarda tarif etti: "Peygamber SAS'in sünnet-i seniyyesine ittibâdan ibarettir."

g. Allah'tan Kork, Namazı Dosdoğru Kıl!

Taberânî Mahvel es-Sülemî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[108]

اِتَّقِ اللهَ وَأَقِمِ الصَّلاَةَ ، وَآتِ الزَّكَاةَ ، وَحُجَّ الْبَيْتَ وَاعْتَمِرْ ، وَبِرَّ وَالِدَيْكَ ،

وَصِلْ رَحِمَكَ ، وَاقْرِ الضَّيْفَ ، وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ ، وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَزُلْ

مَعَ الحَقِّ حَيْثُمَا زَالَ (طب. عن مخول السلمي)

---

[108] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.322, no:763; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.292, no:6825; Mahvel es-Sülemî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.916, no: 43580; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.302, no:467.

RE. 13/6 (*İttekı'llàhe ve ekımi's-salâte, ve âti'z-zekâte, ve hucce'l-beyte va'temiru, ve birre vâlideyke, ve sıl rahimeke, va'kri'd-dayfe, ve'mur bi'l-ma'rûfi, ve'nhe ani'l-münker, ve zü'l-mea'l-hakkı haysümâ zâle*)

(*İttekı'llàh*) "Allah'tan kork, (*ve ekımi's-salâte*) namazı da dosdoğru kıl!"

Bakınız aziz kardeş! Namaz hakkında hepimizin bilgisi çoktur. Fakat namaz bütün ibadetlerin içerisinde ilk başta gelir. Çok hayırlar, ibadetler var ya çeşitli; oruç var, zekât var, hac var; işte iyiliklerin çoğu, sadakalar var. Bu, el, ayak, işte başka azalar neyse bunlara benzer ama namaz başa benzetilmiş. Baş olmayınca elin, ayağın nasıl kıymeti yok, namaz olmayınca diğer iyiliklerin hiç kıymeti yoktur.

Elin olmuş, başın olmayınca elin kıymeti oluyor mu?

Ayağın olmuş, başın olmayınca kıymeti olmuyor. Sen hacca gitmişin, bin defa git; oruç tutuyorsun, ne kadar tutarsan tut, gece de tut istersen; şu kadar hayır para dağıtıyorsun dağıt, ne kadar dağıtırsan dağıt; namazın olmadıkça hepsi boşadır. Ama onları da yine yapma değil yap ama namazı da hiç bırakma!

Onun için ne diyor? (*İttekı'llàhe ve ekımi's-salâte*) "Allah'tan kork ve namazı da dosdoğru kıl! İkame et, yani dürüst kıl namazı!" Nasıl? (*Keenneke terâhu*) "Allah'ı görüyormuş gibi bir namaz kıl!"

Öyle yatıp kalkmak kâfi değil… Bazı müfsitler var, bizim yatıp kalkmamızı beğenmezler. Bu yatıp kalkmak Allah'ın emridir, asıl burada gaye Allah'a ibadettir. İbadet olunca da, onu görür gibi Allah'a bağlanacaksın, öyle ibadet edeceksin ki, ruhun da açılsın, gönlün de açılsın.

(*Ve ekımi's-salâte ve âti'z-zekâte*) Kur'an'da kaç yere bakarsanız namazın arkasından zekât gelir. Namazın arkasından zekât gelir, 80 küsür yerde namazla zekât yan yana…

Niçin? Namaz Allah'a ibadet, zekât mahlûkata şefkat.

Onun için, İslâm dini iki şeyden ibaret diyorlar: Birisi Allah'a

kulluk, diğeri mahlûkata şefkat… Allah'a ibadet ediyorsun tamam, mahlûkatına acımıyorsan, olmadı. Mahlûkatına acımıyorsan, şefkatin yoksa, merhametin yoksa olmadı. İki hat, müsbetle menfi birleşirse lamba yanar, birleşmeyince yanmaz.

"—E yalnız Allah'a ibadet olmaz mı?"

Olmaz. Mahlûkuna da şefkat lazım; o mahlûkuna şefkat zekâttır işte. Zekâtını veren insan şefkatlidir. İyice hesap edecek herkes parasını, onun parasını seneden seneye fukaralara, hayır cemiyetlerine vereceksin. Bunu yapamıyorsan şefkatsiz bir insansın.

Binâen aleyh, yalnız zekât ile de değildir insanların şefkati… Bugün meselâ birisi bin lira, on bin lira zekât verir. Verir ama arkasından da birçok hayırlar işler. Birçok kimseler müracaat eder, el açar, onları da boş çevirmemek mürüvvetin iktizasıdır. Mürüvvet sahibi insanlar herkese yardımını mebzul olarak bol bol dağıtırlar.

Binâen aleyh, (*ekımi's-salâte*) namazı ikâme et, (v*e âti'z-zekâte*) zekâtını da ver ama, (*ve hucce'l-beyte*) bir de beyti, Allah'ın beytini, yani Kâbe-i Muazzama'yı da ziyaret et, haccını yap!"

Neden? Bunda çok faydalar var.

"—Ne kadar fayda var?"

Bilmem. Burada aşağı yukarı iki milyon insan toplanır; bu iki milyon insanın bulunduğu bir topluluğa sen de katılırsın. Bütün evliyalar da oradadır; zamanın kutbu oradadır, Allah'ın rahmeti de oraya iner. Binâen aleyh o rahmet-i ilâhiyenin içerisine girmek kadar büyük devlet olmaz.

Orasını ben, bilmiyorum yanlış mı derim, ben bir hamama benzetirim. Nasıl kirleniyoruz, kirlendiğimiz vakitte hamama gidiyoruz, yıkanıyoruz tertemiz oluyoruz. Binâen aleyh oraya gidip de o cemaat-i İslâmiyenin arasında, Arafat'ta, diğer yerlerde beraberce bulunmakla bütün günahlarımızdan arınıyoruz, ruhumuz tertemiz oluyor. Binâen aleyh haccı yapıp da benim şu günahım da kaldı demek kadar günah yoktur. Haccı yapan insan üzerinde hiçbir günah kalmaz, güzelce temizlenir. Onun için

büyük hamam burası… Burayı Allah cümlemize nasib etsin… Her sene gitmek devlet ü şerefine eriştirsin…

Dersen ki:

"—Paraları oraya niye harcıyorsun hocaefendi?"

"—E onu ben kazanmışım da burada benim ruhumun temizlenmesi için harcıyorum, niçin mâni oluyorsun?"

"—Memlekette hayırlar var hocaefendi?"

"—Bu zâtlar, o hayırlara da herkesten fazla yardım eden yine onlardır.

Binâen aleyh bu Allah'ın emridir, Allah'ın emrine kimse karşı gelemez. Ama diyeceksin:

"—Bir kere…"

Bir keredir ama onun diğerlerindeki fadâili tarife yine dilimiz kâfi gelmez. Onun için, elimizden gelse de her sene Allah Celle ve A'lâ nasib etsin de gidelim.

Bir Hacı Fahri efendi vardı, her sene hacca gidiyordu. Ben de ona dedim ki:

"—Yahu bu adam böyle her sene gideceğine memlekette bu kadar ihtiyaçlar var da..."

Halbuki koca bir cami yaptırdı, altına koca bir medrese yaptırdı; çocuklara da kendi parasıyla bakıyor. Kendi parasıyla çocuklara da bakıyor, okutuyor yetiştiriyor, hem dünyada hizmeti var; e artan parasıyla da hacca gitmek hakkıdır tabii gitsin ama içimden öyle bir şey gelirdi. Hacca gittim, oraya gidince:

"—Hacıefendi hakkını helal et" bana dedim. "Benim içimden böyle geçiyordu ama yanlışmış bu geçiş, hakkını bana helal et." dedim.

Çünkü ben de ona katıldım, boyuna gidiyoruz şimdi, her gidişte çok faydalar da görüyoruz el-hamdü lillah…

Onun için Cenâb-ı Allah emrettiği gibi, Cenâb-ı Peygamber de diyor ki: (*Ve hucce'l-beyte*) "Beytullah'ı da haccedin, görün!"

Tabii şimdi televizyonlarda da gösteriyor, levhalarda da görüyoruz, tablolarda da görüyoruz ama bu görmek onun kendisini görmek gibi midir ya?

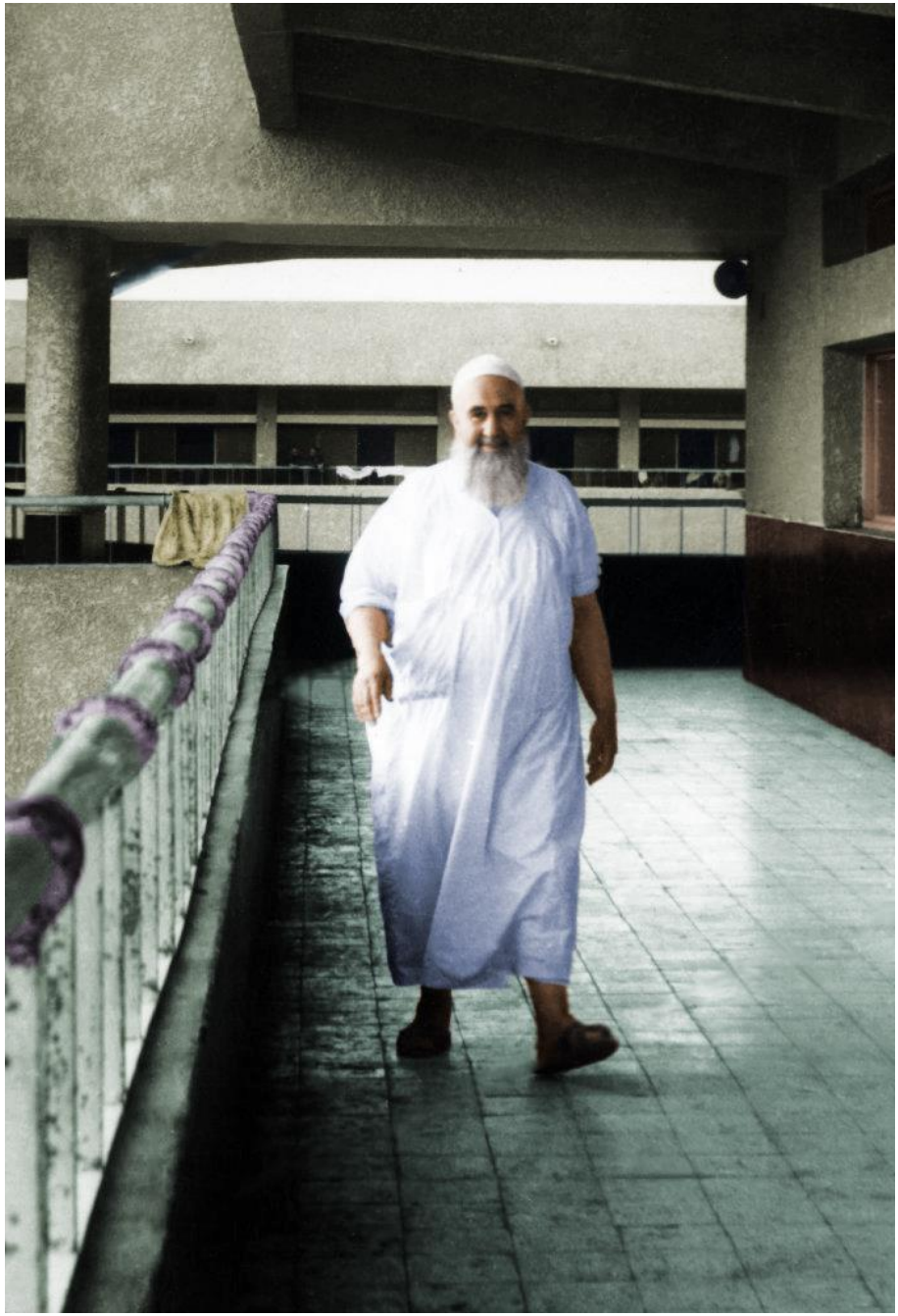

Meselâ, dükkânlarda elbiseler giydirilmiş mankenler var, görüyoruz orada ama, canlı kimsenin haliyle o bir olur mu hiç?

(*Va'temir*) "Bir de umre var. Hac mevsiminden ayrı mevsimlerde Kâbe'yi ziyaret etmek." Şimdi gitsek meselâ bir umre olur, hac olmaz. Hac ancak Zilhicce'nin dokuzuncu, onuncu günlerinde oluyor. Binâen aleyh, ondan gayri günlerdeki yapılan ibadete umre derler, bunu da yap!

Daha? (*Ve berra vâlideyke*) "Ama ananı babanı unutma ha! Anana babana ihsan et, onlara ikram et; onları üzme, onları darıltma, onları incitme; onların bedduasını da alma! Onların daima hayır duasını almak için, elinden geldiği kadar onlara ikram ve ihsan et.

(*Ve sıl rahimeke*) "Akrabanı da bırakma ama." Yalnız ananı babanı değil akrabanı da bırakma; amcan, dayın, teyzen, halan... Kimler varsa bunları da gidip ziyaret edeceksin, yardıma muhtaçlarsa yardım da edeceksin.

(*Ve akrı'd-dayfe*) "Misafirine de ikram et! Konaklat, alıkoy onu evinde, yedir içir misafirine…"

Daha? (*Ve'mur bi'l-mârûfi, ve'nhe ani'l-münkeri*) "İyilikle emret, kötülüklerden de insanı uzaklaştırmaya çalış!"

(*Ve zül me'a'l-hakkı haysümâ zâle*) Yukarıda dedi ya, "Hakkı kabul et." Burada da diyor ki "Hak nerede olursa, hak ile beraber ol, sabit ol, haktan ayrılma!"

Bugün hak üzerinde olursun da yarın dönersin, öyle dönek olma, hak üzerinde sabit ol. Hakkı ara, bul ve o hakkın üzerinde sebat eyle!

h. Haramlardan Sakın!

Bir tane daha okuyayım kâfi gelsin.

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve Tirmizî Ebû Hüreyre Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[109]

اِتَّقِ الْمَحَارِمَ ، تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ ، وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ أَغْنَى النَّاسِ ؛ وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ ، تَكُنْ مُؤْمِنًا ، وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ ، تَكُنْ مُسْلِمًا ؛ وَ لاَ تُكْثِرِ الضَّحِكَ ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ ، تُمِيتُ الْقَلْبَ (هب . ت . طس . حم . ع . عن أبي هريرة)

RE. 13/7 (*İttaki'l-mehàrim, tekün a'bede'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs*; *ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen*; *ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik*, *tekün müslimen*; *ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahki tümîtü'l-kalb*)

(*İttaki'l-mehàrimi*) "Haramlardan kork, kaçın. İtteki'l-mehârimi, ne kadar haram varsa, günah varsa ki bunları yazdık, şimdi günahların adedi 1250'yi geçti, ki bunlar hepsi haramdır.

Bu haramların hepsinden kaçınmak lazım, ki ne olur? Bak ne kadar güzel: (*Tekün a'bede'n-nâsi*) "Sen haramlardan kaçındığın, korktuğun müddetçe nâsın en âbidi olursun!"

Nâsın en âbidi, Allah'tan korkup yasaklardan kaçınanlar, bir.

(*Ve'rda bimâ kasema'llàhu lek*) "Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı ol."

Solcular gibi, "Hep beraber olalım, zengin de bir, fakir de bir

---

[109] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s275, no: 2227; Taberânî, *Evsat*, c.VII, s.125, no: 7054; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no: 8081; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.500, no: 11128; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.113, no: 6240; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, no:47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.321, no:6024; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.242, no:44312; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IXL, s.310, no:42609.

olsun!" diyerekten kıyamet koparma! Peygamber SAS bak diyor ki: (*Ve'rda bimâ kasema'llàhu leke*) Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı ol!

Allah sana ne verdi? Kimisine 5 veriyor, kimisine 10 veriyor kimisine 100 veriyor; hiç karışma! Ne verdiyse sana ona razı ol.

"—E ona çok verdi ya?"

Ona çok verdiyse Allah'a şikâyet et. Allah'ın işine karışma, bu da şirk olur.

"Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı ol; ne olacak? (*Tekün ağne'n-nâs*) Sen o zaman insanların en zengini olursun."

İnsanların en zengini, Allah'ın verdiğine razı olandır. Allah'ın verdiğine razı olmuyorsa, onun ne karnı doyar, ne gözü doyar.

Bak şimdi ama: (*Ve ahsin ilâ cârike*) "Komşuna da ihsan et ama… Komşunu bırakma, ona ihsan et, ikram et!"

Komşu diye geçme aziz kardaş! Komşu akrabandan daha iyidir. Akraban mesela Bursa'da akraban var, Ankara'da akraban var. Allah esirgeye sana bir rahatsızlık geldiği vakitte Ankara'daki akraban, Bursa'daki akraban gelinceye kadar senin imdadına komşun yetişecek; cenazen varsa o kaldıracak, hastalığın varsa imdadına o yetişecektir.

Binâen aleyh komşu hakkı en büyük günahtır. Komşuyu benimsemezlik yapma! Komşun belki fakirdir, belki zayıftır, belki miskindir; ne olursa olsun komşunun hakkına riayet et, onun elinden tut, ona yardımcı ol ki, (*tekün mü'minen*) mü'min olasın."

Bak bak bak! "Sen mü'min olmak, kâmil bir mü'min istiyorsan, komşuya ihsan et!"

Komşuna ihsan ettiğin zaman, sen kâmil bir mü'min olursun. Bu çok şiddetli, yani namazı şöyle kılarsan, orucu böyle tutarsan, haccı böyle yaparsan demiyor; "Komşuna ikram ettiğin müddetçe nâsın mü'min-i kâmili olursun." diyor.

Bunun için bir tane misal söyleyeyim, isimlerini unutuyorum, aklımda kalmıyor ama sahabiden bir zât; evlerinde kurban kesmişler. Gerek Ramazan Bayramı'nın kurbanı, gerek Kurban

Bayramı'nın kurbanı, gerekse bazen arada sırada kesiliyor ya evlerde kurbanlar, böyle bir kurban kesilmiş. Valide hanıma demiş ki efendi:

"—Hanımefendi, yanımızdaki yahudi komşuyu unutma ha! Yanımızdaki yahudi komşunun hissesini unutma! Ona da bir hisse ver."

Yahudi komşu yani, bu böyle demek ki evinin yanında yahudi var. Mesela yahudi mahallesinde oturanlar müslümanlar da vardır. Bu müslümanlar bu yahudi komşularla geçinirken, ona da böyle etinden, yemeğinden, meyvesinden ona da ikram edecek. Bu kurban kesmiş, kurbanından, "O yahudi komşuyu da unutma!" diyor. Geldikten sonra soruyor;

"—Hanım, yahudi komşunun hakkını verdin mi? Yahudi komşunun hissesini verdin mi?

"—Verdim." diyor.

O zaman içi rahat ediyor. Komşu olunca, bu komşunun mutlaka sofu olması, bu komşunun şöyle 400 dirhem bir müslüman olması da şart değil; senin beğenmediğin müslüman yahudiden de aşağı değil ya!

Bak burada çok iş var! O zaman ne olacak?

(*Tekün mü'minen*) "İşte o zaman mü'min-i kâmil olursun sen, komşuna ikram ettiğin zaman..."

(*Ve ehibbe li'n-nâsi mâ tühıbbü li-nefsike*) "Kendin için ne istiyorsun, neleri seviyorsun; insanlar için de onu seveceksin. Kendin için sevdiklerini insanlar için sevdiğin vakitte, (*tekün müslimen*) o zaman da müslüman olursun."

(*Ve lâ tüksiri'd-dıhke*) "Çok gülme ama; (*feinne kesrete'd-dıhki tümîtü'l-kalb*) çok gülme, zevk ü sefâ kalbi öldürür."

Kalbin öldükten sonra, senin yaşamana lüzum yok. Kalp öldükten sonra insanların yaşamasına hiç lüzum yok.

Allah kusurlarımızı affetsin… Cenâb-ı Hak cümlemizi affetsin, tevfîkât-ı samadâniyesine mazhar etsin… Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına cümlemizi kabul etsin… Peygamber'imizin şefaatine mazhar eylesin… Cenâb-ı Peygamber'in yolundan

bizleri ayırmasın…

Ama Cenâb-ı Allah emrediyor:

اِنَّ اللهَ وَمَلائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الاحزاب:٥٦)

(*İnna'llâhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ.*) "Allah CC ve melekleri Rasûlüllah'a salât ederler. Ey iman edenler, siz de Rasûlüllah'a salât eyleyin, selâm getirin!"

Rasûlullah'a salât ü selâm etmemizi Cenâb-ı Hak emrediyor. Binâen aleyh, bir salât ü selâma on tane mükâfat veriyor Cenâb-ı Hak… Bir kere salât ü selâm ediyoruz, 10 tane mükâfat veriyor, 100 tane edersek 1000 tane mükâfat alıyoruz.

Binâen aleyh, her müslüman en aşağı günde Peygamberimiz'e 100 defa salât ü selâmdan geri kalmamalı. Giderken, söyle git işte:

اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ .

(*Allâhümme salli alâ muhammedin, ve alâ âli muhammed*) "Allahım, Muhammed AS'a ve âline salât eyle!"

Dükkânda otururken, işin olmadığı sırada söyle dur. Hiç olmazsa günde 100 kere *Allah* de… Yüz kere, *Lâ ilâhe illa'llah* de… Yüz kere;

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ،

يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

(*Lâ ilâhe illa'llahu vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve*

lehü'l-hamdü, yuhyî ve yumîtü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr) de…

Yüz kere de;

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَر ، وَلاَ حَوْلَ

وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ .

(*Sübhàna'llàhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm.*) de.

Kıyamet günü, bunları diyenlerin sevabından daha çok kimse sevaplı gelemeyecek. Ancak sen 100 dediysen, o da 200 dediyse, o 200 diyen seni geçmiş olacak. Yoksa başka türlü bunları geçen olmaz, *sâbikùn* bunlar olacak.

Onun için bu gibi tesbihâtı da dilimizden bırakmayalım; bunlar abdest istemez, namaz gibi şerâiti yoktur; giderken, tayyarede, yolda, atta, arabada söyle dur! Dilini alıştır, gönlünü de oraya bağla, daima Allah ile olmuş olursun.

Bunları yaptıkça da insanın içine Allah korkusu yerleşir, emr-i ilâhîden insan son derece korkar. Allah'ın emrini yapmamaktan çekinir, günahları işlemekten de korkar. Bakarsın memleket de bal gibi olur.

Sana yine bir tane misal söyleyeyim:

Eskiden rakı içiliyormuş, şarap içiliyormuş; günah değil, haram değil, yani Peygamberimiz'in zamanında, evvelki ilk İslam devrinde içki içiliyor. İçkinin durumu ile ilgili bir vahiy gelmiş:

"—İçki zararlı şeydir, içmeyin."

Sonra üçüncü bir vahiyle yasaklığı emrolunmuş: "İçki haramdır!" Bitti. Zararlıdır dedi, bu sefer haramdır, bitti artık.

إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنْصَابُ وَالأَزْلاَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ

الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (المائدة: ٩٠)

(*İnneme'l-hamru ve'l-meysiru ve'l-ensàbü ve'l-ezlâmü ricsün min ameli'ş-şeytàni fectenibûhu lealleküm tüflihûn*) [İçki, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki, kurtuluşa eresiniz.] (Maide, 5/90) ayeti inince, Cenâb-ı Peygamber dedi ki;

"—Git ilan et sen, Medine sokaklarında, içkinin, şarabın haram olduğunu duyur halka."

Zâtın birisi çıktı, adları var ama hatırımda kalmıyor tabii:

"—İçki haram olduu!.. Duyun!" diye ilan yaptı.

Bütün evlerde şaraplar hazırlanmış, yıllık şarap küplere doldurulmuş duruyordu. "Haram!" denildiği vakitte herkes küpünü çıkardı, sokaklara "Çaat!" diye atıyor, kırılıyor; Medine sokakları dökülen şaraptan âdeta sel halini aldı. Kimsenin evinde saklanmış bir küp kalmadı, içki kalmadı.

O zamanki ashâb-ı kirâmın haline bak, bir de şimdi bizim halimize bak! Bugün içkinin ne kadar zararlı olduğunu dünyada bilmeyen yok gibi, fakat insanlar iptilaya düştükleri vakitte bu iptiladan kurtulmak da çok zor. Onun haram olduğunu biliyor, zararlı olduğunu da biliyor, bildiği halde de ümmetin bu durumu üzerinde ne derseniz deyin.

Allah pis huylardan, pis ahlâklardan cümlemizi kurtarsın...

Kötü huylar ve ahlâklar cemiyete zarar, ahiretine zarar, kendisine zarar, herkese zarar. Bir içki içen adam, günde kaç para harcar? Herhalde 50 liradan aşağı içki masasından kalkamaz.

Bu 50 lirayı bir hayra verseydi, yahut bir evi yoksa evini almak için biriktirseydi, çoluk çocuğuna bol bol yemeler, içmeler tedarik etseydi daha hayırlı olmaz mıydı?

Ama iptilalar çok fenadır, Allah öyle kötü îtiyatlara bizi düşürmesin…

Kötü îtiyatların altından kalkmak esaretten kurtulmak kadar

zordur. Esaretten kurtulmak bir derece kolay, fakat kötü îtiyatların altından kurtulmak çok zordur.

Onun için, ana babaların büyük vazifeleri vardır ki evlatlarını kötü îtiyatlara alıştırmamak için dört gözü açık olmalı! Evladın üzerinde çok titizlikle durmalı!

Hasta olduğu vakitte nasıl titriyoruz, bu hastalık bunu öldürür diye korkuyoruz. Ölürse ölsün varsın, bir an evvel eceli gelmiş gitmiştir; fakat ahlâksız olarak yaşarsa, ne kadar zarar memlekete!

Onun için Allah hepimizi affetsin de evlatlarımızın üzerinde titizlikle durup, onları kötü îtiyatlara alışmaktan muhafaza etmeyi nasib eylesin…

El-fâtihah!

14. 09. 1975 İskenderpaşa Camii
8 Ramazan 1395

10. NAMAZI DOSDOĞRU KIL!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

اِتَّقِ اللهَ وأَقِمِ الصَّلاَةَ ، وآتِ الزَّكَاةَ ، وَحُجَّ الْبَيْتَ وَاعْتَمِرُ ، وبِرَّ وَالِدَيْكَ ،

وَصِلْ رَحِمَكَ ، وَاقْرِ الضَّيْفَ ، وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ ، وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وزُلْ

مَعَ الحَقِّ حَيْثُمَا زَالَ (طب. عن مخول السلمي)

RE. 13/6 (*İttekı'llàhe ve ekımi's-salâte, ve âti'z-zekâte, ve hucce'l-beyte va'temiru, ve birre vâlideyke, ve sıl rahimeke, va'kri'd-dayfe, ve'mur bi'l-ma'rûfi, ve'nhe ani'l-münker, ve zü'l-mea'l-hakkı haysümâ zâle*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir istiğfar edelim:

Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh...

Estağfiru'llàhe'l-azîm, el-kerîm, er-rahîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyh, ve es'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm... Tevbete abdin zàlimin li-nefsihî, lâ yemlikü li-nefsihî, mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ...

Bir de salevât-ı şerife okuyalım:

Allàhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidinâ muhammedini'llezî tenhallü bihi'l-ukadü ve tenfericü bihi'l-küreb, ve tukdà bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-ragàibü ve hüsnü'l-havâtim, ve yüsteska'l-gamâmü bi-vechihi'l-kerîm, ve alâ âlihî ve sahbihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek...

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri Peygamber SAS Efendimizin şefaat-i uzmâsına nâil olan, mazhar olan kullarının arasına cümlemizi kabul buyursun…

a. Allah'tan Kork!

Taberânî Mahvel es-Sülemî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[110]

اِتَّقِ اللهَ وَأَقِمِ الصَّلاَةَ ، وَآتِ الزَّكَاةَ ، وَحُجَّ الْبَيْتَ وَاعْتَمِرْ ، وَبِرَّ وَالِدَيْكَ ،

وَصِلْ رَحِمَكَ ، وَاقْرِ الضَّيْفَ ، وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ ، وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَزُلْ

مَعَ الحَقِّ حَيْثُمَا زَالَ (طب. عن مخول السلمي)

RE. 13/6 (*İttekı'llàhe ve ekımi's-salâte, ve âti'z-zekâte, ve hucce'l-beyte va'temiru, ve birre vâlideyke, ve sıl rahimeke, va'kri'd-dayfe, ve'mur bi'l-ma'rûfi, ve'nhe ani'l-münker, ve zü'l-mea'l-hakkı haysümâ zâle*)

(*İttekı'llàh*) "Allah'tan kork!"

Bu Allah korkusu çok mühim bir şeydir. İnsan bunu içine yerleştiremezse, emekleri zâyi olur.

Biliyorsunuz, şu elektrikler bir telden gelir. Üzerine bir kablo

---

[110] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.322, no:763; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.292, no:6825; Mahvel es-Sülemî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.916, no: 43580; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.302, no:467.

korlar ki, kimseyi rahatsız etmesin. Maazallah, o kablonun bir tarafında bir açıklık olur da, orası bir insana değerse, ne büyük felâketler doğuyor. Ölümlerine kadar sebep oluyor. Yangınlar oluyor, birçok şeyler oluyor.

Bu Allah korkusu bunların çok dışındadır. Bunlar birer kazadır, birer felakettir gelir ama Allah korkusu çok mühim bir şeydir. Çok lâzım olan bir şeydir. Bu olmadıkça insanda, insan mahlûkların en acısı olur yani.

Çok mahlûk var ya dünyada… Mikroplar diyorlar, şu mikrop, bu mikrop. Bazen hayatlarımızı tehlikeye sokanları da içlerinde… Bunların hepsinden daha korkuncu, Allah korkusu olmayan gönüllerdir.

Bir gönül ki Allah korkusu yoktur, o gönlün sahibi insanların içerisinde çok zayıf duruma düşer. Onun için Cenâb-ı Peygamber bu sıralanmış mübarek sözleri içerisinde, bize tavsiye ediyor ki (*İttekı'llàh*) "Allah'tan kork!"

Allah korkusu polis istemez, jandarma istemez, hiçbir şey istemez. O gönle girdi miydi, o gönlün sahibi Allah'ın yasak ettiği ne kadar yasaklar varsa onlardan uzak kalır. Kimseyi incitmez, kimseyi rahatsız etmez; çünkü Allah'tan korkuyor. Bunun sorgusu var, suali var, mes' +uliyeti var. Bu mesuliyet gününün korkusundan dolayı kimseyi incitmez, kimseyi rahatsız etmez. Aç ölür, razı olur aç ölmeye; kimsenin ne canına ne malına el uzatamaz.

İttekı'llah, ne kadar meharim varsa, haram şeyler varsa; bunlara günah diyelim. Ne kadar günahlar varsa, bu günahların hepsini yapmaktan insanın uzak kalması, korkup kaçması demektir ittekullah…

Kuran okurken hafızlarımızı dinliyoruz. Kendimiz de okurken mütemadiyen rast geliyoruz ki; (*Ve'tteku'llàh… Ve'tteku'llàh… Ve'tteku'llàh…*) "Allah'tan korkun! Ben sizin yaptıklarınızı hem görüyorum, hem biliyorum, hem şahidiyim yaptıklarınızın; bunu iyi biliniz." Çünkü Allah-u Teala'yı bilince insan, onun her şeyi gördüğünü ve bildiğini de bilecektir.

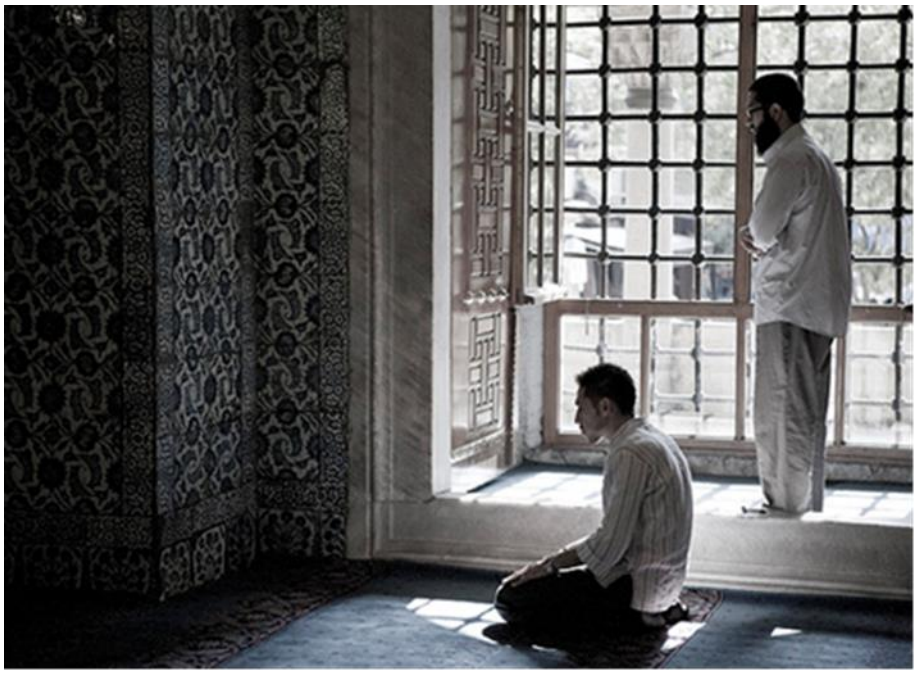

Allah Celle ve A'lâ öyle Allah'tır ki herkesin ne yaptığını, ne yapacağını bilir. İçinden geçirdiği kuruntuları da bilir. Bunlara vesvese diyoruz, kuruntu diyoruz, içeriden kendi kendimize konuşuyoruz. Bunları da Allah-u Teàlâ bilir, bilmediği bir şey yoktur.

Allah-u Teàlâ'nın haramlarından bir haramı irtikâb ederse bir insan, o Allah'ın gözünden düşer.

"—Sen benim yasaklarıma nasıl cesaret edip de yapıyorsun bunu ya kulum, seni yaradan ben değil miyim? Sana bu güzel sıfatları, bu güzel endamı, bu güzel bedeni veren ben değil miyim sana? Sana bunları bir başkası verse adamın karşısında şaşırırsın ne yapacağını... Bunları ben verdiğim halde niçin benim sözümü dinlemiyorsun da emrime karşı isyan ediyorsun?"

Onun için, (*İtteku'llàh ve ekîmü's-salâh*) Allah'tan kork da emrolunduğun namazı ikàme et. Kuran'da mütemadiyen okurken (*İtteku'llah… Ekimu's-salah*) "Allahtan kork! Namazı ikame et!" diye görürüz. İkame etmek, dosdoğru kılmak.

Çadır var ya? Tabii bir direği vardır ortasında veyahut dört tarafında direği vardır. Bu direkleri vasıtasıyla bir çadır kurulur. Bu direkler alınsa, çadır tabiatıyla yıkılır.

İşte namaz da dinin direğidir diyorlar. O direk yıkılınca, çadır göçer aşağıya… Çadırın göçmesiyle insanın islah imkânı kalmaz. Binaen aleyh, Allah'tan korkun ve namazı kılın!

Kaç seneden beri dinleriz bunları… Dedelerimizden duya duya da öğrenmişizdir. Fakat Ramazan biter… Şimdi Ramazan'ın bereketiyle camilerimiz dolar. İbadetlerimizi yaparız güzel güzel… Oruçlarımızı tutarız. Fakat Ramazan bittikten sonra niçin bırakırız namazı? Ramazan'dan sonra Allah mı değişiyor acaba?

Allah'a ibadet ölünceye kadar yapılması gerekir. Ayet-i kerimede:

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ (الحجر:٩٩)

(*Va'büd rabbeke hattâ ye'tiyeke'l-yakîn*) "Sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibadet et!" (Hicr, 15/99) buyrulmuştur.

Sonra bazı sapık insanlar gelmiş, *yakîn* kelimesine Allah'ı bilmek, kesin kanaat sahibi olmak diye mânâ verip; "Artık bende yakîn hasıl oldu, Allah'ı bildim, namaz kılmama gerek yok!" diyerek kendileri de kılmaz, başkalarına da kıldırmamaya çalışırlar. Bunlar sapık insanlardır. Allah onların şerrinden Ümmet-i Muhammed'i muhafaza buyursun…

Allah-u Teàlâ Hazretleri;

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ (النور:٥٦ ، البقرة:٤٣)

(*Ve ekîmü's-salah*) "Namazı kılın!" (Nûr, 24/56; Bakara, 2/43)

حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلَاةِ الْوُسْطَى (القرة:٢٣٨)

(*Hàfizù ale's-salevâti ve's-salâti'l-vustâ*) "Namazlara ve orta namaza devam edin!" (Bakara, 2/238) diyerek müteaddit yerlerde namazın ikàme edilmesini emretmiştir.

"—Ne zamandan itibaren?"

Büluğ çağından ölünceye kadar.

"—Hastayım…"

Hasta olur insan, rahatsız olur, fakat namazdan mahrum olmaz. Namaz kılmamazlık olmaz.

Meselâ, Allah esirgeye: Gemi ile gidiyorduk, gemi battı. Biz de bir tahta yakaladık tahtanın üzerinde, denizin içerisinde sallanıyoruz. Bir kurtarıcı gelir de kurtarır mı diyerekten. Yahut bir simit geçirmişiz boynumuza, denizin içerisindeyiz. Kolumuzda saat de yok… Güneşin durumundan anlıyoruz ki öğlen olmuştur, ikindi olmuştur. O denizin içindeyken bile namazları kılmakla mükellefiz.

"—Nasıl kılacağız?"

Başımızla işaret ederek kılacağız. Elham'ımızı okuruz, zammı suremizi okuruz. *Allahu ekber* der rükû yaparız, *Allahu ekber* der secde yaparız. Namazımızı orada kılarız. Daha ne kadar tehlikeli haller var, hiç birisinde namazı terk etmeyiz. Yatağımızda

yatıyoruz, kıbleye dönemiyoruz, döndürecek kimse de yok… Oturduğumuz yerden, veya yattığımız yerden namazımızı kılarız.

Bunun terkine hiç cevaz verilmemiş. Öyle iken bu namazı terk etmenin ne kadar büyük günah olduğunu henüz idrak etmiş değiliz. Bunu kılmamakla en büyük kabahati işlemiş oluruz. Çünkü Allah'tan korkan insan, "Bu benim Allah'ımın emridir!" der, bunu yapar. Yapamıyorsa, demek ki bu korku onun içerisine işlememiştir. Dünyanın menfaatları onu mağdur etmiş, onu kendi heveslerine çevirmiş, binaen aleyh namazlarını ihmal ediyor.

"—Şurada şu vazifeliyim, burada bu vazifeliyim. Namaz kılacak olursam, vazifelerimden uzaklaştırılırım, maaşımdan kalırım. Şu olur, bu olur." diye birçok mâlî hülyalar insanlar söylerler.

Fakat, Müslüman olan bilir ki Rezzâk olan Allah'tır, rızkı veren Allah'tır. Ötekilerin hepsi vesileden ibarettir. Rızık Allah'ın elindedir. İstediğini, istediği vakitte, istediği şekilde merzuk eder. Onun için rızık korkusuyla, "Buradan ayrılırsam aç kalırım!" korkusuyla, "Bu adam buradan beni koğar!" korkusuyla namazı terk etmek kadar büyük hatalı iş olmaz.

Binaen aleyh; (*İttekı'llàh ve ekîmi's-salâh*) "Allah'tan kork ve namazını da kıl!"

Bizim dinimiz tabii böyle… Bir de bunun karşısında Hristiyanlık dini var. Onların da kendilerine göre, muayyen saatlerde ibadetleri var. Duyduğumuz: Amerika'nın reisicumhuru Pazar günü kilisesine giderken, çocuklarını, efrâd-ı ailesini de peşine takarak öyle gidiyormuş. Şurada şu, burada bu…

Herkes kendi itikadına göre yapması gereken ibadeti yapmakla mükellef... Yapmadığı takdirde o korku gönülden çkar. O korku gönülden çıktıktan sonra;

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا (الأنفال:٥٥)

(*İnne şerre'd-devâbbi inda'llahi'llezîne keferû*) [Allah katında, canlıların en şerlisi kâfir olanlardır.] (Enfal, 8/55)

Mahlûkatın en şerlisi kimdir? Aslan mı diyeceksin, yılan mı diyeceksin, mikroplar mı diyeceksin? Hayır! Kâfir olanlardır.

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لاَ يَعْقِلُونَ (البقرة:١٧١)

(Summün bükmün umyün fehüm lâ ya'kılun) [Onlar sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, akıl da etmezler.] (Bakara, 2/171)

Allah emri tanımaz, Peygamber emri tanımaz… Koklamaz, görmez; gözü var fakat göremiyor hakikati… Kulağı var, fakat işitemiyor hakikati… Onun için bunlara Cenâb-ı Hak kör ve sağır tabir ediyor.

Binaen aleyh, evâmîr-i ilâhiyyeyi tanımayanlara kör ve sağır tabirini veren Allah'tır. Onun için, (*İttekı'llàh ve ekîmi's-salâh*) "Allah'tan kork ve namazını kıl!"

"—Ne olacak canım, günde beş defa böyle yat kalk, yat kalk?"

İşte o yatıp kalkmalar… Nasıl günde üç defa, beş defa yiyoruz, bedenimizi besliyoruz; ruhumuzun da beslenmesi için ibadete ihtiyaç var… O ibadetleri yapmazsak… Nasıl ekmek, yemek yemezsek, vücudumuz zayıflar, ölürüz. Binaen aleyh, ibadet yapılmayınca da ruh ölür.

Halbuki biz ruhun kıymetini de bilmiyoruz. Ruh bizi konuşturuyor, gördürüyor, işittiriyor… Ruh cesetten ayrılınca, "Hemen mezarlığa gömelim bunu!" diyoruz. Niçin? Artık duyma kabiliyeti kalmadı, görme kabiliyeti kalmadı, konuşma kabiliyeti kalmadı, hissiz bir hale geldi. O hissiz hale gelince, hadi bunu kaldır at diyoruz.

Ruh varken, o güzel bir insandı. Fakat bu güzellik muvakkat bir zaman… Bir gün geliyor, o ruh bizden alınıyor, hepimiz mezarlığa gidip gömülüyoruz. Sırayla… Vakti gelen gidiyor. Nasıl teker teker geliyoruz, öyle teker teker de gidiyoruz ahirete…

b. Ahirette Hesap Var!

Bu gidişte, buradaki hayatımız esnasında ruhlarımızın birer teyp olduğunu unutmamalı! Buraya şu teypleri koymuşlar, benim sesimi zabtediyor. Ruhumuz da bütün hadiseleri içerisinde zabtediyor. Tam bir teyp gibi...

Ceset öldü gitti, onda kıymet yok… Fakat o ruh, aldığı kayıtlar

vasıtasıyla onun hayatı dâimî… Yarın mahşer günü huzur-u ilâhîde toplandığımız vakitte hesap bir anda olacak… Milyarlarca insanın hesabı bir anda olacak. Öyle sırayla hesap olsun, şu olsun, bu olsun yok. Bir anda bütün hesap biter. Nedir?

Herkesin eline geçer kitabı;

اقْرَأْ كِتَابَكَ (الإسرى:١٤)

(*İkra' kitâbek*) "Oku kitabını!" (İsrâ, 17/14) derler.

Vücut dır dır dır her yaptığını söyler. İnsan bakıyor, makine işliyor; der ki:

"—Sen ne yapıyorsun be? Benim ayıplarımı, kabahatlerimi niçin söylüyorsun, beni mahcub ediyorsun! Saklasana bunları!

قَالُوا أَنطَقَنَا اللهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ (فصلت:٢١)

(*Kàlû entakana'llàhü'llezî entaka külle şey'*) "Her şeyi konuşturmağa kàdir olan Allah, bizi konuşturttu." derler. (Fussilet, 41/21)

Yâsin'de her gün okuruz:

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ (يٰس:٦٥)

(*El-yevme nahtimu alâ efvâhihim*) "O gün insanların, o hesaba çekilen insanların, o şeytana uyan grup var ya, onların ağızlarına mühür vururuz." diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri. (*Ve tükellimunâ eydihim ve teşhedü ercülehüm*) "Elleri konuşur, ayakları şahitlik eder bize... Ağızlarını mühürletiriz, kapattırırız da elleri, ayakları konuşur, (*bimâ kânû yeksibûn*) neler yaptıklarını tıkır tıkır söylerler." (Yâsin, 36/65)

"—Hocaefendi, el ayak konuşur mu?"

"—Senin tahtan, teneken konuşuyor da elin ayağın niçin konuşmasın? Allah'ın kudretinin karşısında durabilecek bir şey var mı?"

İşte bugün senin teybini konuşturuyor, bir şerit parçasına pek a'lâ söylettiriyor. O gün de senin eline ayağına söylettirecek, elin söyleyecek, ayakların da şahitlik edecek.

Böyleyken bizim bu namazların kılınmamasından dolayı mes'uliyetimiz çok acı olacak. Bir namaz için hatırımda kalmadı ama ne kadar büyük bir azab var… Allah bu azablardan bizi muhafaza buyursun…

Bu azaplar dünyada da gelir, insanı bulur, ahirette de muhakkak bulacak. Onun için aziz kardeşler, uzundur namaz meselesi, bu kadar kâfi gelsin!

Namazı terk etmemeye ahd edelim, söz verelim:

"—Yâ Rabbi, bundan sonra namazımı hiçbir vakit terk etmeyeceğim! Her gün de kılamadığım namazları arka arkaya, birer birer ödemeye çalışacağım."

Çünkü onlar borçtur. Bu borçları ödemedikçe de olmuyor. Müslüman tevbe ettikten sonra borçlarını da ödemesi lâzım! Nasıl ki Ahmed'e, Mehmed'e olan borçlarımızı ödemekle mükellefiz; aynı şekilde Allah'a karşı olan borçlarımızı da ödemekle mükellefiz. Binaen aleyh, yalnız tevbe etmek kâfi gelmiyor. Tevbe etmekle beraber, borçları da ödeyeceğiz. On sene, yirmi sene namaz kılmamışız, bunları kaza etmek de kolay bir şey değildir.

Onun için, ne bahasına olursa olsun insan namazını vakti vaktinde kılmağa çalışmalı! Gece kılar, gündüz kılar, ne zam kılarsa kılar.

(*İttekı'llàh*) "Allah'tan kork, (*ve ekımi's-salâh*) namazı ikame et!" Daha? (*Ve âti'z-zekâh*) "Zekâtı da ver!"

Yalnız namazı kılmak suretiyle Müslümanlık tamam olmaz. Çünkü namaz Allah'a karşı borçtur. Allah'a karşı ibadet edeceğiz, borcumuzu ödeyeceğiz. Bir de mahlûkata karşı vazifemiz var… Allah'ın mahlûklarına karşı, beşeriyete karşı, memleketimize karşı, vatanımıza karşı borçlarımız var… Bu borçların ödenmesi için de zekâtların verilmesi gerekir. Paraların bir araya toplanması, fakir fukaranın imdadına yetişmesi gerekir.

Kimisinin aklı eksiktir, kimisinin sıhhati eksiktir, kimisinin âzâsı eksiktir, çalışmaktan mahrumdurlar, çeşitli haller vardır. İhtiyarlamıştır, yardıma muhtaçtır. Bunlara yardım edilmesi için Allah-u Teàlâ zekâtı farz kılmıştır. Herkes kazandığının kırkta birini muhtaçlar için ayıracak. Çok da değil, 39'u yine senin…

Binaen aleyh, namazı kıl ve etrafındaki mü'min Müslümanları kollamak için de zekâtını ver!

Daha? (*Hucce'l-beyt*) "Beyt'i de haccet!" Beyt'e git, orada haccını da yap!

Bu Beyt, Beytullah; Adam AS'ın yaptığı bir bina… Adem AS'dan evvel meleklerin yaptığı bir bina idi. Tufanda kayboldu. Sonra İbrâhim AS'la oğlu İsmâl AS yaptı. Bizim zamanımıza kadar olduğu gibi duruyor.

Bu beytin tavafını emreden Allah Celle ve A'lâ… Bu hem mâlî ve hem bedenî bir ibadet… Namaz bedenî bir ibadet, zekât mâlî bir ibadet; hac hem mâlî hem bedenî bir ibadet… Onda çok faydalar vardır; insanın görgüsü değişir, bilgisi değişir.

Avrupa'ya gider, oradaki hisler insanda galebe çalar. Gelir buraya. Avrupa'nın gördüğü adet ve an'anesini tatbike çalışır, Müslüman Müslüman memleketlerine gider, hacca gider; orada Peygamber'in âdâb ve erkânını öğrenir, gelir burada onları tatbik etmeye çalışır.

Binaen aleyh, "Namazını kıl, zekâtını ver, haccını yap, umreni yap; (*ve birre vâlideyke*) bahusus vâlideynine de ihsandan geri kalma! Onların hatırını gayet hoş tut! Onlara hürmette, saygıda çok mübâlağa eyle…" Çünkü onlar senin hayatının başlıca sebebi… Ne kadar meşakkatler çektiler seni büyütürken, onları da unutma, nankör olma! Onlara elinden geldiği kadar, ölünceye kadar hizmet eyle…

Bunamış olurlar, yaşlı olmaları dolayısıyla belki acı söylerler. Ne söylerlerse sana bal ile şeker gibi gelsin! Onlara dâimâ hüsnü muamelede bulun!

(*Ve sıl rahimeke*) "Akraba ü taallûkatınla alâkayı kesme! Onları ziyaret et, hallerini sor! Muhtaçlarsa yardımlarına da koş!"

(*Va'kri'd-dayfe*) "Misafiri sakın hor görme! Misafire ikramı iyi yap, güzel yap! Onları konaklat, yedir, içir, ihsân eyle…" Bir eve

bir misafir geldi miydi, on rızıkla gelir; birisini yer, dokuzunu da eve bırakır gider. Misafirin geldiği evlerde bereket olur.

Evin de bir zekâtı var. Evin zekâtı, eve misafirin gelmesidir. Evine misafir gelen insan, evinin zekâtını vermiş sayılır. Paranın zekâtı nasılsa, evin de zekâtı eve misafir getirerekten, evde onlara ikramda bulunmaktır.

c. İyiliği Emret, Kötülükten Alıkoy

Bundan başka, (*ve'mur bi'l-ma'ruf*) "İyiliği emret!"

Bunlar Cenâb-ı Peygamberin söylediği mübarek sözlerdir ama hep Kur'an'dan alınan sözlerdir.

التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الآمِرُونَ

بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ ، وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

(التوبة: ١١٢)

(*Et-tâibûne'l-âbidûne'l-hâmidûne's-sâihûne'r-râkiùne's- sâcidûne'l-âmirûne bi'l-ma'rûfi ve'n-nâhûne ani'l-münkeri ve'l-hàfizùne li-hudûdi'llâh, ve beşşiri'l-mü'minîn*) [(Bu alış verişi yapanlar), tevbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, oruç tutanlar, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlardır. O müminleri müjdele!] (Tevbe, 9/112)

Tevbe eder, güzel; ibadet eder, güzel; oruç tutar, güzel; hacceder, güzel! Fakat, (*âmirûne bi'l-ma'rûfi*) asıl iyilikleri emretmek. İyilikleri yalnız kendi nefsimizde değil, sen kendin sofu olursun, àbid olursun, geceleri uyumazsın belki de… Ama o senin nefsine ait.

Binaen aleyh, yalnız nefsinle olmaz, etrafındaki insanların da korunmasını, muhafaza edebilmesini, yükselmesini isteyerek, onlara iyilikleri emredeceksin: Kardeşim, bu iyi şeydir, bunu sen de yap! Meselâ, namazı söyleyeceksin, orucu söyleyeceksin, zekâtı söyleyeceksin, haccı söyleyeceksin. Allah-u Teàlâ'nın ne kadar

emirleri varsa, o emirleri tebliğ etmekle memuruz hepimiz.

Tebliğ ettik, o da kâfi değil! (*Ve'n-nâhûne ani'l-münker*) Bir de kötülükler var, meselâ bu Ramazan'da oruç tutmuyor insan… Buna darılacaksın, "Sen nasıl insansın?" diyeceksin.

Dün Diyarbakır'dan bir efendi geldi. Orada Süryânî denilen bir millet var, eski bir kavimdir. Bugün Siirt taraflarında, Mardin taraflarında, Diyarbakır taraflarında bunlar yaşarlar. Burada, İstanbulumuzda da vardır. Bunlar Müslüman değildirler. Arapça da bilirler. Adları Ahmed, Mehmeddir ama, gâvurdurlar. Yanlış bir itikad üzeredirler, etrafı da ifsad ederler. Adı Ahmed'dir, bakarsın ki oruç yiyor. Ama Ahmed Müslüman değil ki, Süryânî bir adam…

Binaen aleyh, emr-i ma'ruf yapmak kâfi değil münkerattan da koruyacağız. Kendimizi de koruyacağız, etrafımızdakileri de koruyacağız. Evvelâ kendimize emirleri tatbik ettirmek için çalışacağız.

Şimdi bir kardeşimiz var, namazı cemaatle kılmadığı, cemaate gidemediği gün için 25 lira kendisine ceza hükmetmiş. Gidemediği günlerde kasasından 25 lira çıkarıp hayra vermek için ayırıyormuş. Bir daha yapmamak için bir çare…

Kız veya erkek evlatlarımız var, bunları Müslüman olarak kim yetiştirecek? Evvelâ ana baba… Büluğ devresine kadar ana ba mes'uldür çocuklardan… Büluğ devresi 18 yaşına kadar sürer. Meleketine göre, sıhhatine göre değişir, 18'de tamam olur. 18 yaşına kadar ana baba evlâdıyla alâkadar olur. Onu İslâm terbiyesi üzerine, İslâm an'anesi üzere yetiştirmeğe çalışır.

Bakınız eski zamanlarda, İslâm'dan evvelki devirlerde bahusus kız çocuklarından babalar pek hoşlanmazlarmış. Erzak darlığı var, geçim darlığı var, kız çocuğunun faydası yok diye düşünürlermiş. Kız çocuklarını diri diri toprağa gömerlermiş.

Bunlar mâsum olarak ölüme mahkûm olduklarından dolayı cennetle mübeşşerdir. Ama bir Müslüman evlâdı, müslüman memleketinde yetişir, Müslüman ana babadan meydana gelmiştir. Ama dininden haberi yok, imanından haberi yok, kitabından haberi yok, Peygamberinden haberi yok… Bunun hali nasıl olur acaba? Bu hal, o halden daha acı… Allah cümlemizi

muhafaza buyursun…

Onun için emr-i ma'ruf yap, nehy-i ani'l-münker de yap, (*ve zü'l-mea'l-hak*) ve haktan ayrılma! Öl git, ölüm nasıl olsa mukadder, gelecek. Ama hak üzerinde öl!

Onun için bir güzel duası var:[111]

اَللَّهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا ، وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ ؛ وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلاً ، وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ .

(*Allàhümme erine'l-hakka hakkan, ve'rzukne'ttibâahû*) "Yâ Rabbî bize hakkı hak olarak göster, gördükten sonra da uymayı nasib et! Hak yolunda olalım yâ Rabbi"

(*Ve erine'l-bâtıle bâtılen ve'rzukne'ctinâbeh*) "Bâtılın, boşun, yanlışın, zararlının, kötünün de öyle olduğunu görüp, ondan sakınmayı bize nasib eyle; bâtıldan bizi uzak tut yâ Rabbî!" diye dua ederiz. Ne güzel bir dua…

Şimdi bakınız: (*Summün, bükmün, umyun*) "Kördür, sağırdır, dilsizdir." Bugün bâtılı müdafaa eden Müslümanların sayısını Allah bilir. Bâtılı müdafaa ediyor. Niçin? Gözü görmüyor, kulağı da işitmiyor, dili de söylemiyor. Bâtılı müdafaa olur mu? Gâvurluğu sana medhetsem, "Yâhu bu putun karşısında dikilirsen iyi olur." desem, ne dersiniz bana? Bâtılı methetmek, dinsizliği methetmek, kötü yolu methetmek ne kadar acı…

Onun için ne diyor: (*Allàhümme erine'l-hakka hakkan*) "Yâ Rabbi, bana hakkı hak olarak göster, (*ve'rzukne'ttibâah*) o hakka uymak da nasib et! Bilmek kâfi değil, ona ittibâ da nasib et bana yâ Rabbi, onunla merzuk et beni… Hak üzerinde olayım! (*Ve erine'l-bâtıle bâtılen ve'rzukne'ctinâbeh*) Bana bâtılı bâtıl olarak bildir ve o bâtıldan beni uzak tut yâ Rabbi!"

Bâtılı bâtıl olarak bilirsin de, batılın içinden çıkamazsın! Çamura batmış bir insan, çamurun içinde çabalar çabalar, çabaladıkça daha gömülür içeriye…

---

[111] İbn-i Kesîr, *Tefsir*, c.1, s.337, Bakara 2/213.

"—Öyle değil, ben batağı bileyim, bataktan da uzak olayım!"

Onun için diyor ki: (*Zül mea'l-hakkı haysümâ zâle*) "Hak nerede olursa, hak ile beraber ol! Yaşadığın müddetçe hak üzerinde ol ve hak üzerinde yaşa!"

Onun için Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[112]

اِتَّقِ اللهَ حَيْثُ مَا كُنْتَ (هب. عن معاذ)

(*İttekı'llàhe haysü mâ künte*) "Sen nerede olursan ol, Allah-u Celle ve A'lâ'dan kork!"

Dağda ol, bayırda ol, kimsesiz yerde ol… Allah esirgeye, eşkıyalar dağlarda yolu keserler, adamın elinden parasını, malını alırlar; isterlerse canını da alırlar. Niçin? Allah korkusu yok… Bunu niçin yapıyor insan? Allah'tan zerre kadar korkusu olsa, eline silah alır da insanın yolunu keser mi?

"—Eller yukarı, çıkar paraları!" nasıl der insan?

Bu ancak canavarların işidir. Fakat bu insan, insan suretinde bir canavardır. Bakıyorsun, kalıbı insan, fakat içi canavardan beterdir.

Aslandan korkarsın, çıkarsın bir ağaca, kurtulursun. Fakat bu canavarın elinden nasıl kurtulacaksın? Elinde silahı var… İşte bu Allah korkusu olmayanların insanlara zararını gösteren bir örmek. Onlar da Allah'ın kulları ama, bize intibah veriyor. Nasıl ki delileri tımarhanede görürsün;

"—Yâ Rabbi, sana çok şükür, benim aklımı ne güzel yaratmışsın! Çalışıyorum güzel güzel, evimin yolunu buluyorum. İşimdeyim, gücümdeyim. O da benim gibi bir adam ama ne düşüncesi var, ne konuştuğunun ipi sapı var?

O eskiyayı görünce de;

"—Yâ Rabbi, çok şükür, beni de böyle bir eşkıya yapmamışsın!" dersin.

Halbuki bizim günahlarımız içerisinde, bir insana silah

---

[112] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.244, no:8023; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.61, no:312; Hennâd, *Zühd*, c.I, s.61, no:312; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.98, no:4022; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.314; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

çekmek değil de bir insana silah göstererek korkutmak günah-ı kebâirden sayılır. O günah-ı kebâirden sayıldığı halde bu adam üç-baş kişiyi başına toplamış, maskesini de takmış başına;

"—Dur!" diyor, "Çıkar paraları!.."

Demek ki hiç Allah korkusu yok!

"—Senin ne hakkın var, o adamın elindeki paraları almağa?

Bu Allah korkusu olmadığının en büyük alâmetidir.

Adam diyor ki:

"—Namaz kılmıyorum ben, ne zararı var?"

Namaz kılmıyorsun ama Allah'tan korkmadığının alâmetidir namaz kılmadığın. Allah'tan korkmayan adam bir adamın önüne geçip de öldürmekten de çekinmez. İcabında o da silahını çeker, dan diye seni vurur. Çünkü Allah korkusu yok içerisinde...

Allah korkusunun alâmetlerinden birisi, namaza devamdır. Oruç da öyledir. Bugün Ramazan, orucu tutuyoruz el-hamdü lillah… Tutmayan o cahil tabaka var.

Allah'tan korkarsan, Hakk'ın kulu olursun, ona teslim olursun. İnanırsın ki, "O beni her yerde görüyor, her şeyime de vakıf. Teybim de içine alıyor. Binaen aleyh ben kötülükleri yapmayayım!" diyerekten sakınır. Allah cümlemizi hakka tabii olan, hak yolunda olarak ölmeye çalışan bahtiyar kullarının arasına kabul etsin inşallah…

d. Haramlardan Sakın!

Şimdi gene ikinci bir emri…

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve Tirmizî, Ebû Hüreyre Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[113]

---

[113] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s275, no: 2227; Taberânî, *Evsat*, c.VII, s.125, no: 7054; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no: 8081; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.500, no: 11128; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.113, no: 6240; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, no:47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.321, no:6024; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.242, no:44312; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IXL, s.310, no:42609.

اِتَّقِ الْمَحَارِمَ ، تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ ، وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ أَغْنَى النَّاسِ ؛ وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ ، تَكُنْ مُؤْمِنًا ، وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ ، تَكُنْ مُسْلِمًا ؛ وَ لاَ تُكْثِرِ الضَّحِكَ ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ ، تُمِيتُ الْقَلْبَ (هب . ت . طس . حم . ع . عن أبي هريرة)

RE. 13/7 (*İttaki'l-mehàrim, tekün a'bede'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs*; *ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen*; *ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik, tekün müslimen*; *ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahki tümîtü'l-kalb*)

(*İttaki'l-mehàrim*) "Haramlardan sakın!"

Haram yalnız lokma yemekte değil. Meselâ, yüz yirmi beş tane haram var, büyük haram... Bin iki yüz elli tane küçük haram vardır. Bunların hepsinden korunmak lâzım!

Meselâ, haram lokma yemek haram, çalınan bir şeyi yiyorsun, o midene haram. Ama gözün de haramı var! O da namahremlere bakmak.

"—E ne yapalım canım, şimdi herkes meydanda artık… Namahrem mi kaldı hoca efendi?"

Haa, bu gözün o adama, o kadına, yahut o kimseye haksız yere bakıyor; şehveti galebe ediyor. Onun kalbi, ölüme doğru gidiyor. Kalp hastalanıyor.

Kalp hastalarını biliyorsunuz işte; derece derece. Bazısı alıp gidiyor Allah esirgeye... Onun için Hz. Allah Celle ve A'lâ;

"—Gözünüzü sakının, nâmahrem olan kadınlara, kızlara, çocuklara bakmayın!" diyor.

Bakarsan… İşte bakarsan birçok kusurlar, kabahatler meydana çıkar, günahlar işlenir. Bu günahların işlenmesiyle de insan berbat bir hale gelir, Allah esirgeye...

İnsanda matlub olan tekemmüldür, kemaldir. Kemal ise ancak günahlardan kaçmakla olur. Ne kadar tesbih çekersen çek, gece sabahlara kadar uyuma, namaz kıl, Elinden mushafın da düşmesin; Günahlardan kaçamadıkça, tekemmül edemezsin! Tek kanatlısın, uçamazsın! Tek kanatla uçulmuyor ya…

İbadet tek kanattır. Öteki kanat, günahlardan kaçma kanadıdır. Günahlardan kaçarsan, ibadet de yaparsan; o zaman uçarsın istediğin gibi. Melekî sıfatlar gelir üzerine, insan derece derece kemâle doğru yükselir. Bunlar olmadıkça, derece derece aşağıya düşer insan… En niyahet esfel-i sâfilîn denilen, cehennemin en çukuruna vurur Allah esirgeye…

Onun için, (*İttaki'l-mehàrim*) "Ey mü'min, muvahhid, ey müslüman! Allah'ın haram kıldığı şeylerden sakın! Evvela küfürden sakın. Gâvurluk en büyük belâ... Şirkten sakın! O acı bir şey. Şirk en büyük günah…

Müşrik Allah'ı tanıyor, Allah vardır diyor. Kilisesinde ibadetlerini yapıyor. *Tevrat*'ım var benim diyor, *İncil*'im var benim diyor, kitaba da inanıyor. Peygambere de inanıyor. Müşrik ama Allah ikidir diyor veyahut üçtür diyor. Karısı vardır, çocukları vardır diyor. Bundan dolayı bunlara müşrik diyoruz, en büyük günah. Allah'a böyle iftira ettiklerinden dolayı Allah Celle ve Ala diyor ki:

"—Ben bunları affetmem!"

Bu ki ibadet ediyor gâvurluğuyla beraber, Allah'ı tanıdığı halde bunu affetmez de, müslümanım diyor da Ramazan'da orucunu yiyor, namaza gelmiyor, ibadet taat etmiyor. Silahını çekiyor, müslümana karşı kurşun atıyor. E bunun neresinde müslümanlık olacak, neresinde iman olacak? Allah cümlemizi affetsin…

Onun için ne diyor? (*İttaki'l-mehàrim*) "Haramlardan sakın!"

Haramların başı küfürden korkmak, gâvurluktan korkmak, şirkten korkmak; ondan sonra da günahlardan korkmak. Bir kere gâvurluktan kurtul, ondan sonra da günahları terk etmeye çalış!

Geçen bir kitap getirdi bize, bizim müftü efendi. *Hadislerle Müslümanlık* diyerekten çıkarmışlar, bir İslâm cemiyeti var burada, bunlar çıkarmışlar. Bir Pakistanlı alimin [M. Yusuf

Kandehlevî] eserini tercüme etmek suretiyle. Şöyle bir baş tarafına bakıverdim. Orada Cenâb-ı Peygamberin zamanında, müslümanlarla müslüman olmayanların Bedir denilen harpte karşı karşıya geliyorlar. Bir tarafta, müslüman tarafında babası, karşısında öbür tarafta oğlu var. Yahut oğlu müslüman tarafında, babası küfür tarafında… İkisi de birbirini öldürmek için hazırlanmış bir durumda...

Müslümanlık, Gâvurlukla bağdaşmaz. Müslümanlık ayrı bir dindir. Hristiyanlık adât ü an'anelerini kat'iyyen istemez. Halbuki Fatih burasını zabt etmezden evvel buraya İslam âdât ü an'anelerini sokmuş. Hristiyanlar:

"—Ah şu Fatih gelse de bizi şu papazların elinden kurtarsa artık!" diye bakıyorlar, iş bu duruma gelmiş.

İlmi buraya sokmuş, ahlâkı sokmuş, âdâbı sokmuş. Ordusunu da arkasından getirince, Allah da muvaffakiyet vermiş almış burayı…

Binâen aleyh Gâvurların da bir planı var. Evvela âdât ü an'anelerini içimize sokuyorlar.

"—Bu güzeldir, işte şöyle yaparsan güzeldir, böyle yaparsan güzeldir!"

Biz de gidiyoruz, o memleketlerde onların o hallerine hayran oluyoruz. Gelince bizim adetlerimizi beğenmiyoruz. "Haydi öyle yapalım!" derken, onların adetleri memleketimize geliyor.

Şimdi turistlik de başladı, onlar da gelince onların kalıpları, kıyafetleri de hoşumuza gidiyor. Saçı başı darmadağınık bir şey adamlar. Biz de onlar gibi olmaya çalışıyoruz. Hiç aklın kabul edeceği bir şey mi? İmanı olan, Allah'tan korkusu olan insan gâvura kendini benzetir mi hiç? Gâvurun nesini beğenelim ki ona kendimizi beğendirelim.

Bizim eskiden sakallarımız vardı. Bu sakallara ta'yib etmeye [ayıplamaya] başladılar. Bir zaman itibariyle sakalsızlar çoğaldı. Sakallıları hoş görmemeye başladılar. Şimdi ise bu sakallıların, bu sakalını hoş görüp de bıyıkla sakal birbirine karışık, hepsi birbirine karışık. Herkes hoş görmeye başladı. Ne kadar acı şey.

Müslüman Hristiyanlık âdât ü an'anesini istemez. Meselâ müslümanlıkta müsaade vardır ayrı ayrı yemek yemeye, fakat

toplu yemekte bereket vardır. Ayrı ayrı yemeye de müsaade vardır, başka… Azîmet başka, ruhsat başka…

Masalarda yemek yemek, sandalyelere oturup da yemek yemek müslümanlara yakışır bir âdet ve an'ane değilken, bugün evlerimizin hepsine girmiştir. Hepimiz masaların üzerinde, çatallarımız, kaşıklarımız, bıçaklarımız… Bazen de Allah esirgeye, sağ elimizde bıçak, sol elimizde çatal derken, sol elimizle yemek yiyoruz. Gâvurların âdât ü an'aneleri bu kadar girmiş içimize… Sol eliyle yemek yemeyi de bir şeref sayıyor. Sağıyla kesecek, soluyla da yiyecek. E müslümanlıkta olmaz ki…

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[114]

لاَ تَأْكُلُوا بِشِمَالِكُمْ ، وَلاَ تَشْرَبُوا بِشِمَالِكُمْ ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يأ كُلُ

بِشِمَالِهِ (الخليلى فى مشيخته عن ابن عمر)

(*Lâ te'külû bi-şimâliküm*) "Solunuzla yemeyin!" diyor. Solunuzla, sol elinizle yemeyin. (*Ve lâ teşrabû bi-şimâliküm*) Sol elinizle içmeyin de…"

Su içeceksen sağ elinle al! Sağda bereket var. Solla içmeyin diye Peygamber SAS men etmiş, yasak etmiş. Onun için o âdât-ü an'anelere uymak, o da ayrı bir cahillik.

Binâen aleyh müslüman, Hristiyanlıktan oldukça ayrılacak. Ne kalıbıyla, ne kıyafetiyle; hiçbir surette onlara benzememeye çalışacak.

"Allah'ın haramlarından sakınırsan, Hristiyanların âdât ü an'anelerini beğenmezsen, (*tekün a'bede'n-nâsi*) o zaman Allah'ın en àbid kulu sen olursun."

(*Ve'rda bimâ kasema'llàhu lek*) "Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı ol; (*tekün ağne'n-nâs*) sen o zaman insanların en zengini olursun."

Kısmetin Allah tarafından olduğuna kanaat et. "Bana bu

---

[114] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.418, no:5568; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.262, no:40874; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.9, no:16068.

kadar taksim etmiş, bu kadar vermiş. El-hamdü lillâh, geçiniyorum.” dersin. Allah’a yalvarırsın, “Benim rızkımı genişlet yâ Rabbi!” dersin. Meselâ, bak Berat gecesi geçti. O Berat gecesinde dualar kabul olur.

Defterlere geçiş var; “Yâ Rabbi, bu defterlere geçişte benim rızkımı bol et, sıhhatimi iyi et, çoluk çocuğuma şöyle et, böyle et…” diye dua edersin.

“—E istiyorum da vermiyor!”

Yok! Allah’tan isteyince vermemesi olmaz.

Mûsâ AS’ın zamanında, adamcağızın birisi, bir bahçesi varmış. Orada ekmeye çalışıyormuş. Mûsê AS da oradan geçiyormuş.

“—Yâ Mûsâ!” demiş, “Nereye gidiyorsun?”

“—İşte Cenâb-ı Hakk’ı tekellüme.”

“—Sor bakalım Cenâb-ı Hakk’a, bana buradan ne kadar bir şey verecek?” demiş.

“—Pekiyi!”

Cenâb-ı Hakk’a sormuş, konuşma arasında demiş:

“—Ya Rabbi! Böyle bir sipariş var, malumunuz.”

“—Bir şey vermeyeceğim ona…”

Gelmiş demiş:

“—Bir şey vermeyecek sana!”

“—Eh, o vermezse ben çalışayım!” demiş.

Çalışmış. Bir süreceğine, iki sürmüş, üç sürmüş. Toprağı adam akıllı gübrelemiş, şunu etmiş, bunu etmiş. Ekmiş, mahsul olmuş böyle gayet güzel… Mûsâ AS oradan gene geçiyor, bakmış ki tarlada mahsul gayet güzel. Adam da orada. Demiş ki:

“—Yâ Mûsâ! Hani sen bana vermeyecek demiştin?”

Mûsâ AS, Cenâb-ı Hakk’a demiş:

“—Ya Rabbi! Hani sen o adama bir şey vermeyecektin. Gayet güzel vermişsin.” diye sormuş.

“—Onun sa’yini, çalışmasını boş bırakamam!” demiş.

Kur’an-ı Kerim’de buyruluyor ki:

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنسَانِ إِلاَّ مَا سَعَى (النجم:٣٩)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saà*) "İnsanoğlu neye sa'y u gayret ettiyse, çalıştıysa, onun karşılığını görecek, başka bir şey değil." (Necm, 53/39)

Çalışma neticesinde Allah-u Teàlâ herkese karşılığını verir. Onun için bizim vazifemiz çalışmak. Taksim de neyse ona razı oluruz el-hamdü lillah…

(*Ve'rda bimâ kasema'llàhu lek*) "Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı ol; (*tekün ağne'n-nâs*) sen o zaman insanların en zengini olursun."

Zengin insanın milyonları vardır, milyarları vardır. Halbuki en zengin, Allah'ın taksimine razı olan insandır.

Taksime razı olmazsan, Rusya gibi dersin ki:

"—Bunları bölelim, zenginlerin elinden alalım, hep bir olalım!"

Bir olalım ama, gidip de onların içyüzünü bir görsek bakalım, bir olmuşlar mı acaba?

Rusya o kadar kocaman bir memleket, ucu bucağı bulunmaz, münbit bir memleket; fakat bugün buğdayını Amerika'dan alıyor, mısırını Amerika'dan alıyor. Niçin? Çalışmıyor insanlar. Bedavaya çalışmıyor insanlar. Ekmiyor, ekerse de başı boş ekiyor, olmuyor mahsül. Dışarıdan almaya mecbur oluyor.

Bakın bunlar nasıl güzel şeyler! Müslümanlığı tarifine bakın:

"—Allah'tan kork! Haramlardan kaçındığın taktirde insanların en abidi olursun. Allah'ın taksimine de razı ol, en zengin insan sen olursun."

(*Ve ahsin ilâ cârike*) "Komşuna da ihsan et ama… Komşunu bırakma, ona ihsan et, ikram et ki, (*tekün mü'minen*) mü'min olasın."

Allah sana nasıl verdiyse, sen de etrafındakilere öylece ver. İşte (*Âti'z-zekât*)'ın bir nev'idir bu da. Hem zekâtından verirsin, hem de ayrıcı mürüvvetin olarak fazlasıyla da ikram edersin. Ama kime? Herkese değil, evvelâ komşuna… Evvela nefsi, sonra evlâd ü iyâli, sonra komşuları gelir.

Komşulara ihsan et. Ne olacak, bak, iyi dinleyin: (*Tekün mü'minen*) İşte o zaman kâmil mü'min olursun. Mü'min-i kabil olmak, tesbih çekmekle değil, sabaha kadar ibadet etmekle değil. O ayrı iş... Peygamber SAS'in bu buyruğuna göre, komşuna ikram edip, tam mü'min olursun

Geçen bizi bir yere çağırdılar da, babası ölmüş adamın. Adresini de vermişti. Altındaki komşunun, üstündeki komşunun öldüğünden haberi yok. Aynı apartmanda oturuyorlar. Allah taksiratını affetsin. Ölüm deyince herkes bir tarafa kaçıyor. Hepimizin başına gelecek bu iş.

Demek ki kemal-i iman, komşulara ikram ile olur.

Dördüncüsü: (*Ve ehibbe li'n-nâsi mâ tühıbbü li-nefsike*) "Kendin için ne istiyorsan, müslümanlar için de onu aynen istemekle mükellef ve muvazzafsın. Bunu yapamadığımız taktirde, derece derece düşeriz. Yaparsak, o zaman ne olur? (*Tekün müslimen*) Tam müslüman olursun. Canını esirgemeyip, canın için neler seviyorsan, müslümanlar için de onu sevdiğin takdirde, en güzel müslüman sensin!

Binâen aleyh şimdi bakın: Dağda yol kesip de insan soyan eşkıya, Allah korkusu olmadığı için elindeki paranı alıyor senin, malını alıyor. Üstündekini, başındakini soyduruyor, alıyor. Vicdansızlığın en yüksek mertebesi…

Memleket içinde de hırsızlar var. Biri gelir evine girer, seni

uykuda bulur yahut evden çıktığını bir vakitte tesadüf ettirir, evini soyar götürür. Bunu vicdanını neresinde bulacaksın? Bir parça, zerre kadar o adamda bir vicdan olsa;

"—Yâhu bu da benim gibi bir insan, bunun da bunlara ihtiyacı var, bunun elinden bunu almakla ben ne kazanırım? Yarın tutulursam atarlar hapse. İnsanlar arasından şerefim de kaybolur. Hırsız diye herkes bana ad takar. Bu ne kadar kötü bir şey." diye düşünmesi lâzım!

Ama bu Allah korkusu olmayınca her şeyi yapıyor insan.

Hatta gece uyansanız da hırsızı yakalamak isteseniz, tutulmamak için sizi yaralar. Bıçağını, tabancasını kullanır, kendisi için sizi yakar. Sizi öldürmeye de cesaret eder.

Bu neden? Allah korkusu gönle girmemiş. Allah'ı ve ahireti anlamamış, bilmiyor. Öldükten sonra mes'uliyetten haberi yok. Mes'uliyet tanımıyor. "Hayatımı nasıl yaşarsam, ne kazanırsam o benim kârımdır." diyor.

İşte bu hayvanlıktan başka bir şey değil. Hayvan da buldu muydu, pençesini takar aslan, mükemmel surette karnını doyurur. İşte bu hayvanla öteki hayvan arasında ne fark var? Bunun da karnı acıktı, öteki hayvanı yakaladı, parçaladı yiyor işte. Öteki de sözde insan ama canavardan beter içi…

Onun için Allah korkusu her şeyden önce lâzım! Evvela o Allah korkusunu, gönle yerleştirmek lazım. Onun için gece gündüz yalvaracağız Allah'a:

"—Yâ Rabbi, bu korkuyu bize de ver! Bize de ver ki, senin emirlerini dinlemekle bahtiyar olalım, yasaklarından korunmakla bahtiyar olalım; sevdiğin, razı olduğun kulların arasına girelim!"

e. Allah'ın Rızası

Şimdi orucuz, aç duruyoruz el-hamdü lillâh… Niçin? Allahımızın emridir diyoruz, oruç tutuyoruz. Canımız ekmek ister, yemek ister ama sabrediyoruz. Namazda, teravihte… Mesela ben yetiştiremiyorum, oturduğum yerde kılıyorum, ne yapayım? Zor geliyor işte… Ama emirdir diyerekten tutuyoruz. Niçin? "Allah benden razı olsun!" diye…

Allah'ın rızasını kazanabilmek en büyük devlet!

رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ (البيِّنة:٨)

(*Radıya'llàhu anhüm ve radù anh*) [Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.] (Beyyine, 98/8) sırrına mazhar olmak en büyük devlet!

Bu devlete ancak ashab-ı kiram erişti. Rasûlallah'ın sayesinde o da… Rasûlüllah'a uyduklarından dolayı, Rasûlüllah'ın kemâli onlara da sıçradı. Onlar da ashab-i kemalden oldu, Allah-u Celle ve A'lâ da dedi ki:

رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ (البيِّنة:٨)

(*Radıya'llàhu anhüm ve radù anh*) "Ben onlardan razıyım, onlar da benden razı..." (Beyyine, 98/8) Çünkü hiç kimse kimseyi incitmiyor, kimse kimsenin aleyhinde hareket etmiyor. Polis yok, jandarma yok, bir şey yok…

İçki yasağı geldi, emr-i ilâhi, haram oldu içki. Bir tellal ilan etti şehirde; bütün evlerdeki ne kadar saklanmış, biriktirilmiş içki varsa sokaklara döküldü. Sokaklar adeta dere halini aldı. Neden? Emre imtisâl… Yasak olmuş.

Onun için mü'min-i kâmil olmak istiyorsan, komşuna ikram et! Komşuya ikram yalnız yedirmekle olmaz. Para verirsin, yedirirsin, içirirsin, giydirirsin; bu bir ikramdır ama asıl ikram olan iman ile yaşamasına sebep olacaksın. Onu bakıyorsun, çıplak gezmiş. Namaza gelmiyor, orucu tutmuyor. Ona nasıl sokulabileceksen sokul da ona İslâmiyet'i duyurmaya çalış! Bu günahtır de!

Demin Süryanileri söylüyordum size. Bu Süryaniler Mardin tarafında… Bu Süryanîler Ramazan ayında yemekleri müslümanlar arasında yemezler. Gâvurdurlar ama müslümanların orucuna hürmeten yemeğini yemez. Çocuklarına da tenbih ederler:

"—Sakın ha, müslümanlar arasında sakın bir şeyler yiyeyim demeyin!"

Gâvur yâ hu! Benim çocukluğum zamanında gâvurlar da yine böyle müslümanlar arasında yemek yemek çok ayıp idi. Gâvurlar yemeklerini müslümanlar arasında yemezlerdi. Fakat bugün müslümanım diyen insanlar, alenen yemek yemekten hiç sakınmıyor ve çekinmiyor. Neden? Allah'tan korkusu yok.

İşte onun kulağına sızacağız:

"—Kardeşim, gel bakayım! Azıcık seninle konuşayım. Sohbet edelim. Kimsin sen? Adın ne? Memleketin neresi? Hangi dindensin, hangi millettensin?"

Şöyle usul usul, ona müslümanlık adabını, adab-ı islamiyeyi anlatalım! Belki hasta olabilirsin, belki misafir olabilirsin ama bu sokakta böyle alenen yemek, küfrü mucibdir. Bu İslâmiyeti tahkirdir. Bir insanın Ramazan ayında alenen sokakta yeyip içmesi, İslâmiyeti tahkirdir. Bu tahkirinden dolayı katli vaciptir demişler. Çünkü senin dinini tahkir ediyor. Allah affetsin kusurlarımızı…

Arkasında diyor ki: (*Ve lâ tüksiri'd-dıhke*) "Çok gülme ama; (*feinne kesrete'd-dıhki tümîtü'l-kalb*) çok gülme, zevk ü sefâ kalbi öldürür."

Şimdi bak iyilikleri yaptık, haramlardan kaçıyoruz, taksim-i ilahiye razıyız, komşularımıza ikram ediyoruz. Canımızın istediği her iyiliği, her müslüman için istiyoruz.

Bununla beraber, şimdi (*Ve lâ tüksiri'd-dıhke*) "Çok gülme ama…" Rahatın iyidir, gelirin iyidir, işin yolundadır. Artık iş kalır gülmeye… Onunla bununla alay edersin, gülersin. "Bu gülmeyi terk et!" diyor.

Kimseyi hor görme. O senin en beğenmediğin insanı yaratan Allah'tır. O beğenmediğin, en hor gördüğün, hakir gördüğün insanın sahibi Allah'tır. Senin bir evlâdın olur da Allah esirgeye bazen sakat oluyor, bazen şuursuz oluyor. Ama başkasının ona ilişmesine baba razı olmuyor, ana razı olmuyor. "Bu benim evladım!" diyor, himaye ediyor. Allah'ın yarattığı bir kulu tahkire kalktın mı, Allah adamı ters çevirir. Ki bir numunesini söyleyeyim:

Hac mevsiminde bir zengin… Beyt'i tavaf ediyorlar hacda, görüyorsunuz işte televizyonlarda filan. O tavaf esnasında herkesi dağıtmış. Şimdi o krallar da onu yapıyor. Herkesi dağıtmış, çıkın

oradan demiş.

Bu Suud kralı da onu yapıyordu. Askerlerini yolluyor içeriye… Askerler bir manevra yapıyorlar, halkı dağıtıyorlar. Suud kralı avanesiyle beraber gelip, serbestçe tavaf ediyordu. Ama bir kurşunla gitti. Neden gittiğini o da bilmez.

Allah'ın evini Allah'ın kullarından "Ben geldim, çekilin oradan!" diyerekten, gururunun cezasını Allah bilir artık. O gururunun cezası bir kurşunla gitti. Hem de kardeşinin çocuğunun kurşunuyla, yabancı kurşunuyla da değil.

Binâen aleyh orada o zat, gururlanmış. Maiyeti de kalabalık:

"—Çekilin, çekilin, çekilin bizim bey geliyor. Tavaf edecek serbestçe…"

Bir gün bakmışlar ki, adam Bağdat'ta köprü başında oturmuş, dileniyor. Demişler:

"—Ne oldu?"

"—Orada yaptığım büyüklenmenin cezasını çekiyorum!" demiş. "Orada büyüklendim, gururlandım; onun cezası olarak Allah beni bugün müflis bir hale getirdi. İflas ettim, dilenmek mecburiyetinde kaldım." diyerekten, kendi kabahatini kendisi idrak etmiş.

Onun için, Allah'ın kullarına kat'iyyen elleşme! Hattâ dedemden şöyle bir hikâye işitmişimdir:

Mûsâ AS'a Cenâb-ı Hak demiş ki:

"—Ey Mûsâ, en beğenmediğin bir mahlûku al da gel!" demiş.

Mûsâ AS dolaşmış, dolaşmış bakmış bir uyuz köpek, yerinden kımıldayacak hali yok. "Bundan da kötüsü olmaz ya!" demiş, almış, götürürken aklı başına gelmiş:

"—Yâ, bunun sahibi Allah'tır, bunu Allah yaratmış böyle…"

Bırakmış hayvanı.

"—Yâ Rabbi, kendimden daha kötüsünü bulamadım!" demiş.

Onun için insan evvelâ kendini kendinde kusur görmeli!

Geçen gün bir mektup yazmış bir adamcağız… Bize birçok şeyler sorar böyle boş boş şeyler. Dün bir haber yolladım kendisine… Bir de dövmüşler bunu geçen gün. Büyük bir de sopa yemiş. Bu deliliğinin cezası olarak da… Dedim ki:

"—Bu adama söyle, kendi kabahatlerini arasın, başkasının

kabahatiyle uğraşmasın!"

Diyor ki:

"—Siz imamlar niçin maaş alıyorsunuz bu devletten, sizin arkanızda namaz kılınır mı?" diyor.

Bir değirmenimiz var… Biliyorsunuz değirmeni, ona bir su gelir. O su sayesinde o değirmen döner, buğdaylar öğütülür. Şimdi bu suyu hep beyazı, temizi gelsin diye bakar da kirli su, pis su geldiği vakitte kesersek, değirmen dönmez ki… Ekseriyetle sular da yağmurlu sularla pis hale gelir ama o çarkı döndürür. O çarkın dönmesiyle o mahsüller de öğütülür orada…

Şimdi bu paraları devlet toplar, şundan da toplar, bundan da toplar. İyisi de vardır, kötüsü de vardır içeride. Ama bunlar karıştığı vakitte, kötüsü başka yere gider, iyisi de bize gelir.

Sonra bizim aldığımız paralar da hep böyle devletin parası değildir yani. Bu camileri yapan vakıflar, hep bunların içindeki masrafların hesabını da yapmışlar. Onu temin edecek dükkanları, arazileri de vakfetmişler. Fakat bu vakıflara bugün devlet el koymuştur, hepsi devletin elindedir. O vakıfların gelirlerinden bize birazını verir, hepsini vermez. Mesela bizim caminin beş altındır evkafiyesi… Beş altın, kaç lira eder bugün? Dört bin küsür lira eder. Halbuki onun yarısını veriyor maaş olarak.

Adam kendi kusurlarıyla meşgul olamıyor da kalkıyor şunun bunun kusurlarına dil uzatıyor. Bunlar iyi şeyler değil. Onun için herkes kendi kusurlarının telafîsine çalışırsa, en büyük devlettir.

(*Ve lâ tüksiri'd-dıhke*) "Çok gülme!" diyor, gülmek en hafifi… Şimdi sabahtan akşama kadar radyo başında çeşit çeşit türküler, çeşit çeşit şarkılar dinlerseniz, bunlar insanın içerisinde nifak bitirir. Su otu nasıl bitiyorsa, bu çalgılar da insanın içinde nifakı öyle bitirir. Bu taraftaki ibadetlerini alır götürür yani.

Şimdi aşağıda bir ders var. Orada yarın gelecek. Bizi huzur-u Rabbü'l-âlemin'e çektikleri vakitte herkes bizden birer hak istedikleri vakitte, ibadetlerin hepsi elden gidiyor. Bir buğday tanesi için yedi yüz vaktin ibadeti gidiyor elden… Onun için gülme!

"—E ne olur gülersem?"

Gülersen ne olur: (*Feinne kesrete'd-dıhki tümîtü'l-kalb*) Kalp denilen bir gönül var ya. Ona gönül diyorlar, kalp diyorlar, ruh

diyorlar, akıl diyorlar; çeşitli adları var. Onun ölümüne sebep olur. O idraksiz hale gelir, şuursuz bir hale gelir. Ondan sonra o seni sürükleyeceğine, sen onu sürüklersin bu sefer. O zaman nefis galebe çalar. Nefis âmirdir vücutta, ruh mahkûmdur. Halbuki ruhun âmir, nefsin mahkûm olması lazımdı, iş tersine döndü. Binâen aleyh, nefis seni ne tarafa sürüklerse, sen de o tarafa gitmeye mecbur olursun.

Atın ağzından gemini kaçırdı mı, at seni istediğin yere götürür. At sürükleyecek artık seni istediği yere… Binâen aleyh nefse hakim olmak kolay bir şey değil. Nefse hakim olmak için ruhunun kuvvetlenmesi lazım. Ruhun kuvvetlenmesi de senin elinde değil, Allah-u Teàlâ kuvvetlendirecek onu… Sen ne yapacaksın? İbadet edeceksin, taat edeceksin, yalvaracaksın, yakaracaksın. Hem Allah'a ibadet, hem kullarına şefkat, merhamet… Kendi hallerini de islah ederekten iyi bir insan olmayı, inşallah Cenâb-ı Hak cümlemize nasib eylesin…

Cenâb-ı Hak bu mübarek ayda, tuttuğumuz oruçları kabul etsin… Sevdiği, razı olduğu kullarının arasına hepimizi kabul etsin, bütün Ümmet-i Muhammed'i kabul etsin... Ümmet-i Muhammed'in kusurları çoktur, kabahatleri de çoktur. Ama başta Peygamberimiz var, biz o peygamberin ümmetiyiz. Zaafımız var, aciziz. Aczimizle beraber o Peygamberin hürmetine, şu kitabının hürmetine bizi affet, bağışla da iyi bir insan olmak şerefine, devletine nail et bizi ya Rabbi!..

Bir gün hepimiz öleceğiz ama, insan olarak ölmek başka, hayvan olarak ölmek başka… Onun için Allah cümlemizi uyandırsın da insan olarak, insan-ı kâmil olarak ölebilmek, can verebilmek nimetine nâil eylesin…

El-Fâtihah!

21. 09. 1975 – İskenderpaşa Camii
15 Ramazan 1395

11. FAKİRLERİ SEVİNİZ!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ، الأَتْقِيَاءُ الأَخْفِيَاءُ ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا ،

لَمْ يُفْتَقَدُوا ؛ وَإِذَا شَهِدُوا ، لَمْ يُعْرَفُوا ؛ أُولَئِكَ أَئِمَّةُ الْهُدَى ، ومَصَابِيحُ

الْعِلْمِ (حل. عن معاذ)

RE. 17/4 (*Ehabbü'l-ıbâdi ila'llàhi azze ve celle, el-etkıyâü'l-ahfiyâü; ellezîne izâ gàbû, lem yüftekadû; ve izâ şehidû, lem yu'rafû; ülâike eimmetü'l-hüdâ, ve mesàbîhü'l-ilm.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Haramlardan Sakın!

Geçenki dersimizden bir hadisi tekrar ediyorum.

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve Tirmizî Ebû Hüreyre Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[115]

اِتَّقِ الْمَحَارِمَ ، تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ ، وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ أَغْنَى النَّاسِ ؛ وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ ، تَكُنْ مُؤْمِنًا ، وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ ، تَكُنْ مُسْلِمًا ؛ وَ لاَ تُكْثِرِ الضَّحِكَ ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ ، تُمِيتُ الْقَلْبَ (هب . ت . طس . حم . ع . عن أبي هريرة)

RE. 13/7 (*İttaki'l-mehàrim, tekün a'bede'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs*; *ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen*; *ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik, tekün müslimen*; *ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahki tümîtü'l-kalb*)

1. (*İttekı'l-mehàrim tekün a'bede'n-nâs*) 'Sen haramlardan kaç, haramlardan korun, o zaman nâsın, insanların en àbidi sen olursun."

Bu güzel bir ders de, bunu tekrarlıyorum ki, hepimiz belleyelim:

Haramlardan kaçının ki nâsın en âbidi olabilesiniz. Geceleri sabahlara kadar uyumasak, gündüzleri elimizden tesbih düşmese, kitap düşmese, nâsın àbidi olamayız; haramlardan kaçmadıkça…

---

[115] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s275, no: 2227; Taberânî, *Evsat*, c.VII, s.125, no: 7054; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no: 8081; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.500, no: 11128; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.113, no: 6240; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, no:47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.321, no:6024; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.242, no:44312; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IXL, s.310, no:42609.

Haram demek mutlaka şunun bunun boynuna sarılıp, eşkıyaların para aldığı gibi para almakla olmaz. O eşkıyaya mahsus, o haram başka… Bir de faizlerle kazanılan paralar, yalanlarla kazanılan paralar, ihtikârlarla kazanılan paralar… Bunların hepsi haram zümresindendir.

Binaen aleyh, bunlarla servet biriktirmek, çalım satmak çok abes bir şeydir. Onun için àbid olmak istiyor musun, Cenâb-ı Hakk'ın sevgili bir kulu olmak istiyor musun, haramlardan kaçmak lâzım!

Geçen ki derste geçmişti ki, bir dirhem haram, kırk vakit namazın kabulüne mâni olur. Kırk gün ellerimizi açsak, yalvarsak, dinlemiyor Allah… Bir dirhem haramın bize verdiği zarar, kırk günde ancak temizleniyor demek ki…

Onun için haramlardan kaç, nâsın en âbidi olursun; tutup riyazetler çekmek değil. Allah'ın haramlarından kaçın, oldun en àbid insan...

2. (*Ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs*) "Allah'ın taksimine razı ol, o zaman da insanların en zengini sen olursun!" Daha ne istiyorsun?

Zenginlik milyonlar yahut milyarları olmakla olmuyor, insanın gözü doymuyor fakat Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı oldu muydu ooh, ondan daha zengin kimse yok demektir.

Bu çok güzel bir ders de onu tekrarlıyoruz ki, kulaklarımızda kalsın inşallah.

3. (*Ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen*) "Sen komşuna ihsân eyle ki, mü'min olasın!"

4. (*Ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik*) "Kendin için istediğini bütün insanlar için iste; (*tekün müslimen*) o zaman müslüman olursun!"

5. (*Ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahiki*) "Gülmeyi çok yapma, gülme iyi değil. Ne yapar? (*Tümîtü'l-kalb*) Kalbi karartır, öldürür."

b. Amellerin Allah'a En Sevimlisi

İkinci bir hadis-i şerif var idi ki, Katâde RA rivayet etmiş:[116]

أَحَبُّ الأَعْمَالِ إِلَى اللهِ : إِيمَانٌ بِاللهِ ، ثُمَّ صِلَةُ الرَّحِمِ ، ثُمَّ الأَمْرُ

بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ ؛ وَأَبْغَضُ الأَعْمَالِ إِلَى اللهِ: الإِشْرَاكُ

بِاللهِ ، ثُمَّ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ (ع. عن قتادة رجل من خثعم)

RE.16/10 (*Ehabbü'l-a'mâli ila'llàhi: Îmânün bi'llâhi, sümme sılatü'r-rahimi, sümme'l-emru bi'l-ma'rûfi ve'n-nehyü ani'l-münker; ve ebgadu'l-a'mâli ila'llàhi: El-işrâkü bi'llâhi, sümme katîatü'r-rahimi*)

(*Ehabbü'l-a'mâli ila'llàhi*) "Amellerin Allah-u Teàla'ya en sevimli olanı, (*imânün bi'llâhi*) Allah'a imandır. (*Sümme sılatü'r-rahimi*) Sonra sıla-i rahim, (*sümme'l-emru bi'l-ma'rûfi ve'n-nehyü ani'l-münker*) sonra da *emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münker* yapmaktır. (*Ve ebgadu'l-a'mâli ila'llàhi*) Allah-u Teàlâ'nın en çok buğz ettiği ameller ise, (*el-işrâkü bi'llâhi*) Allah'a şirk koşmak, (*sümme katîatü'r-rahimi*) sonra sıla-i rahimi kesmektir.

İman iki şartla kayıtlıdır. On tane şartı vardır ya ikisi pek mühim; birisi Allah-u Teàlâ'nın korkusu, diğeri de Allah-u Teàlâ'nın sevgisidir. Korku ile sevgi mîzân olarak bulunursa insanın içerisinde bu insanın imanı imandır, yani tam imandır. Allah korkusu ki, (*ittaki'l-mehârim*) dedi, haramlardan korkmak olduğu gibi. bütün ne kadar yasak varsa onlardan korku ile çekinmek, onları terk etmek, onları yapmamak…

Akşam bir yerde okumuştuk, okudular, Semerkandî Hazretlerinin bir nasihatnamesini takvimlerin arkasına yazmışlar ama hoş bir şey:

"Yedi şeyden kaçmadıkça insanlar müttakî silsilesine

---

[116] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.229, no:6839; Katâde RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.822, no:43265; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.420, no:671.

giremezler. Gözlerini harama bakmaktan, dillerini kötü söz söylemekten, elleriyle şunu bunu incitmekten yahut haramlara uzatmaktan, ayaklarıyla haram günah yerlere gitmekten, midesine de haram lokmaları sokmaktan korunmadıkça insan müttakî sınıfına giremez."

Onun için ittikà diyor, (*ittaki'l-mehârim*) "Haramlardan sakının!" diyor.

Müttakî olmak çok önemli olduğundan, kitabımızın ikinci sayfasında Elham'dan sonra Bakara Sûresi gelir. Bakara Sûresi'nin ilk ayetleri, *estaîzü bi'llâh*:

الـمّ . ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ ، هُدًى لِلْمُتَّقِينَ (البقرة:١-٢)

(*Elif lâm mîm. Zâlike'l-kitâbü lâ raybe fîhi, hüden li'l-müttakîn*) "Bu öyle bir kitaptır ki, bunda hiç şüphe yoktur; müttakîler için yol göstericidir."

Biliyorsunuz ki Bismark [Bismarck] mıdır nedir ve daha bir çok gâvurlar vardır ki, kitabımızı okumuşlardır; "Şöyle kitabınız var, böyle kitabınız var!" diye methederler, senâ ederler. Fakat hidayetten mahrumdurlar, yine gâvur olarak ölmüşlerdir. İman nasibi başka…

Cenâb-ı Hakk'a biz ne kadar şükretsek azdır ki, bizi el-hamdü lillâh iman nimetiyle nimetlendirmiş, anadan doğarken müslüman olarak, mü'min olarak doğmuşuz. Bir müslüman memlekette doğmuşuz, böyle bir cemaat buluyoruz, camiler buluyoruz, ibadetler edebiliyoruz. E bunları bulamayan nice zavallılar vardır ki, bu nimetlerden mahrumdurlar. Bu en büyük nimettir.

Onun için Cenâb-ı Hakk'a amellerin en sevgilisi Allah'tan korkmak olduğu için, (*hüden li'l-müttakîn*) "Allah da korkanlara hidayet ediyor. Korkanlara, sakınanlara Allah-u Teàlâ'nın kitabı hidayet ediyor." Namazlar da öyle, tesbihler de öyle, dualar da öyle, hayırlar hasenatlar, neler varsa hep müttakîler içindir.

Binâen aleyh, Allah-u Teâlâ da müttakîleri sever:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (التوبة:٧)

(*İnna'llàhe yuhibbü'l-müttakîn*) "Allah celle ve alâ müttakîleri, takvâ ehli kulları sever." (Tevbe, 9/7) buyruluyor.

Zaten iki şeydir önemli olan; birisi Allah korkusu, birisi Allah sevgisi. Allah sevdikten sonra bitti iş. Bir kulu Allah sevdi mi iş bitti demektir; insanlardan o kuldan daha bahtiyar bir kul olmaz. Çünkü Allah seviyor. Allah-u Teàlâ sevdi miydi, o da mecburen Allah-u Tealâ'yı sevecek. Allah sevgisi onun kalbisine inecek, o da her şeyden daha çok Allah'ı sevecek.

Onun için Allahu Teâlâ'nın emirlerine, "Allah'ım bana darılmasın, sevgilim darılmasın bana!" diyerekten, o kadar titizlikle dikkat eder ki, korku da ondan geliyor. Çünkü seven insanlar sevdiğine mutîdirler. E Allah-u Teàlâ'yı seven de Allah-u Teàlâ"nın emrine mutîdir, ne emrettiyse onu yapmaya çalışır ve onun dediğinden dışarıya çıkmaz.

Onun için canını veren müslümanların sayısı yoktur. Belli değildir ki hep o Allah sevgisinden dolayıdır bu.

أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ (آل عمران:١٣٣)

(*Uiddet li'l-müttakîn.*) "Cennet müttakîler için hazırlanmış, dayanmış, döşenmiştir." (Âl-i İmran, 3/133)

Müttakîlere vaad olunmuştur. O müttakîlerin arasına ne zaman girebilirsek, o zaman biz de o cennete namzet oluruz.

c. Allah'ın En Sevdiği Kullar

Ebû Nuaym *Hilyetü'l-Evliyâ*'sında Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[117]

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ ، الأَتْقِيَاءُ الأَخْفِيَاءُ ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا ، لَمْ يُفْتَقَدُوا ؛ وَإِذَا شَهِدُوا ، لَمْ يُعْرَفُوا ؛ أُولَئِكَ أَئِمَّةُ الْهُدَى ، ومَصَابِيحُ الْعِلْمِ (حل. عن معاذ)

RE. 17/4 (*Ehabbü'l-ıbâdi ila'llàhi azze ve celle, el-etkıyâü'l-ahfiyâü; ellezîne izâ gàbû, lem yüftekadû; ve izâ şehidû, lem yu'rafû; ülâike eimmetü'l-hüdâ, ve mesàbîhü'l-ilm.*)

(*Ehabbü'l-ıbâdi ila'llàhi azze ve celle*) "Kulların içerisinde Allahu celle ve a'lâ'ya en sevgili kullar, (*el-etkıyâü'l-ahfiyâü*) gizli müttakî kullardır."

Müttakî olanları Allah-u Teâlâ çok seviyor. Onun için hepimizin o müttakî silkine, sınıfına girebilmek için elinizden geldiğini yapabilmek lazım. Gece sabahlara kadar uyamasak müttakî sınıfına giremeyiz. İşte dağlara çekilsek ibadetle meşgul olsak yine o müttakîlerin sınıfına giremeyiz. Müttakîlerin sınıfına girmek için Allahu Teâlâ'nın yasaklarından kaçmak lazım.

Allah muhafaza etsin, bir hikâye aklıma geldi de evvel zamanda, yani Peygamberimiz'den daha eski zamanlarda, uzun zaman evvel…

Hani ekseriyetle böyle hıristiyan papazlar, àbidler dağlara çekilirler, manastır dedikleri ibadethanelerde Allah-u Teàlâ'ya kulluk ederler. O manastırlarda tabiatiyle 5, 10, 50 neyse cemaat bulunuyor. Fakat bazıları da kimsenin bulunmadığı yerleri

---

[117] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.489, no:3979; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.303, no:5182; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.36, no:53; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.252, no:1298; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.24; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.15; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.153, no:5929; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.429, no:687.

ihtiyar etmişler, yalnız başına Allah'a ibadet ediyorlar. Öyle àbidin birisi bir yer bulmuş kendisine yahut yapmış, orada Allah-u Teàlâ'ya ibadetle meşgul. Allah cümlemizi şeytân-ı aleyhi'lla'nenin şerrinden muhafaza etsin…

Şeytan, nerede olsa insanın başına musallat, bela. Onda da cilve-i rabbanî var, işte insanlar imtihansız da olmuyor; insanlara bakalım nasıl kul diye şeytanı musallat kılmış.

O şeytan o àbidin evine misafir geliyor. Bir insan kılığına girmiş, tak tak kapısını çalıyor:

"—Misafir kabul eder misin?"

"—Buyurun." diyor.

Yemek getiriyor misafirine… Misafir:

"—Ben yemem." diyor.

"—Canım nasıl yemezsin, insan aç durur mu, yemeden olur mu?"

"—Olur." diyor, "Ben bir günah işledim, o günahtan sonra bir tevbe ettim. Cenâb-ı Hak benden artık yeme içmek iştihasını aldı ve beni böyle yaşatıyor."

Tabii o àbidin hoşuna gitmiş;

"—Yahu öyle yemeden içmeden insan yaşar mı?"

"—İşte yaşar, ben, işte ben meydanda…"

"—E ben ne yapayım?"

Üç günah teklif ediyor:

"—Bu üçten birisini yap, sen de benim gibi yemez içmezsin artık. Sonra tevbe edersin." diyor.

Nedir onlar?

"—İçki iç." diyor.

Onu yapamam, olmaz o diyor.

"—E o zaman adam öldür." diyor.

"—O hiç olacak şey değil." diyor.

"—Öyleyse zina yap!" diyor.

"—Yok onu da yapamam." diyor.

Sonra düşünüyor düşünüyor:

"—İçki en kolayı diyor. İçeyim, tevbe ederim arkasından, olur. Zina gibi değil, katil gibi de değil, kabahati kendime ait."

İçiyor, tabiatiyle o arada sarhoş oluyor.

Şeytanın hilesi büyük, o sırada o devrin hükümdarının kızını hasta yapıyor. Doktorlar çare bulamıyorlar, şeytan onlara da nüfuz ediyor:

"—Filan yerde bir àbid var, o àbide gidin, okusun iyi olsun." diyor.

Eh, götürüyorlar àbide… Abid sarhoş, o anda gelmiş evine böyle güzel bir kız, fırsat bu fırsat diyerekten sarhoşluk esnasında onu haklıyor.

Derken ayılıyor. Ayılınca;

"—Eyvah, ben ne yaptım! Şimdi bunlar beni asarlar. Padişah kızına, hükümdar kızına tecavüz olur mu? Bunlar beni asarlar." diyor.

O zaman şeytan geliyor;

"—Yahu her şeyin kolayı var."

Ne olacak?

"—Öldür, göm!" diyor. "Öldür göm, kim bilecek? Görmedim." dersin.

Mâkul diyor, hemen öldürüyor kızı, bir yere de gömüyor.

Padişah arıyor kızını tabii, gelmedi kız, ne oldu filan?

Elçiler gidiyor aramaya, arayıcılar gidiyor filan, yok mok derken şeytan haber veriyor;

"—Kızınız filan yerde gömülü!" diyor.

Gidiyorlar açıyorlar, kızı buluyorlar.

"—Ha, sen ne halt ettin böyle?" diyerekten adamı götürüyorlar şimdi asmaya.

Şeytan çıkıyor karşısına:

"—Şimdi bu ipten seni ancak ben kurtarırım, başkası kurtaramaz. Bana iman et, ben seni kurtarırım buradan!" diyor.

O da çaresiz, ipe gidiyor artık ölecek, kurtulmanın çaresini arıyor. Allah esirgeye, iman da gidiyor elden.

Ha, müttakîlik derecesine erişmek için yalnız böyle dağlara çekilip ibadetle vakit geçirmek kâfi gelmiyor, Allah-u Teàlâ'nın emirlerine son derece dikkat lazım. Yasak mı, bitti… İçkiden daha

fena yasak yok!

Onun için, Allah-u Teàlâ Celle ve A'lâ'nın en sevdiği kullardan birisi, (*el-etkıyâü'l-ahfiyâü*) "Hem müttakî, hem de gizli, kimse tanımaz onu."

Kimsenin tanımadığı bir müttakî. Yalnız Allah'ın emirlerine mutî, yasaklarından son derece kaçınıyor; müttakî diye buna diyorlar. Günahlardan korunur, haramlardan korunur, evâmir-i ilâhiyeye ittikà eder.

Bunlar gizli olduklarından kimse bunları tanımaz, bilmezler, alâkası yoktur. (*Ellezîne izâ gàbû, lem yüftekadû*) "Gözden kaboldukları zaman, kimse onları aramaz. Kimse onlara kıymet vermez. (*Ve izâ şehidû, lem yu'rafû*) Aralarında bulunsalar da tanımazlar; öyle bir şeyleri yok, şerefleri, şöhretleri yok."

Meselâ, gayet güzel elbiseler giymiş, güzel sarığı var, etrafında bir sürü hizmetkârları var bir adam; insan elini de öper ayağını da öper ama bu öyle değil, belki üstü başı kirli...

Meselâ, Veysel Karânî; üstüne başına baksanız yırtık pırtık, yüzüne gözüne baksanız öyle saltanatlı bir şey değil ama bütün evliyaların reisi. Ne yapalım, Allah-u Teàlâ vermiş. Niçin?

Onun gönlü Allah'la, haramdan son derece kaçıyor, aynı zamanda bir çoban işte… Çobanlığıyla beraber topladığı hurma çekirdeklerini satmak suretiyle, hem annesini babasını besliyor, hem kendisini; artanı da fakirlere veriyor. Böyle bir zât-ı muhterem. Allah şefaatine nail etsin cümlemizi…

(*Ülâike eimmetü'l-hüdâ ve mesâbîhu'l-ilmi.*) "Bunlar hidayet imamları ve ilim ışıklarıdırlar, yani güneş gibidirler."

Allah onların şefaatine cümlemizi nail etsin…

d. Günah ve İman

Dua edin de Allah kolaylaştırsın, hattatlık öğrenmeye çalışıyorum, onun için yine bugün bir hadis yazdım. Yazdığım

hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[118]

مَنْ زَنَى خَرَجَ مِنَ الإِيمَانِ ، وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ غَيْرَ مُكْرَهٍ خَرَجَ مِنَ الإِيمَانِ ، وَمَنِ انْتَهَبَ نَهْبَةً يَسْتَشْرِفُهَا النَّاسُ خَرَجَ مِنَ الإِيمَانِ (ابن قانع عن شريك غير منسوب)

RE. 423/5 (*Men zenâ harace mine'l-îmân, ve men şeribe'l-hamre gayra mükrehin harace mine'l-îmân, ve men intehebe nehbeten yesteşrifühe'n-nâse harace mine'l-îmân*)

Hadisin mânası, açık mânası:

(*Men zenâ harace mine'l-îmân*) "Kim zina ederse, imandan çıkar. (*Ve men şeribe'l-hamra gayra mükrehin harace mine'l-îmân*) Kim tazyik edilmeden, zorlatılmadan içki içerse, o da imandan çıkar. (*Ve men intehebe nehbeten yesteşrifühe'n-nâse harace mine'l-îmân*) Kim insanların teveccüh etmiş olduğu, hakkı olan, kullanmakta olduğu bir şeyi haksız olarak çalıp alır, yağma eder, gasp ederse, imandan çıkmış olur. Gerek devlet malından, gerek ganimetten, gerek başka yerden, o da imandan çıkar."

İster kemâli imandan çıksın, isterse büsbütün imandan çıksın.

Diğer bir hadiste, "Müslüman, mü'min bunları yapmaz; yaparsa, mutlaka esvap insanın sırtından çıktığı gibi iman onun sırtından çıkar ondan sonra o kötülüğü yapabilir. Yoksa iman içerisindeyken o kötülüğü yapmasına imkân yok."

Çünkü imanı manidir. İman insanlara daima iyilikleri emreder. Bir insan kötülüklere meylediyorsa, demek onun imanı artık ölüme doğru gidiyor.

e. Adaletli Devlet Başkanının Fazileti

---

118 *Kenzü'l-Ummal*, c.I, s.265, no:1330; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.352, no:22317.

Gelelim bugünkü dersimizde okuyacağımız hadis-i şerife…

Beyhakî *Şuabü'l-İmân*'ında Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللهِ ، وَأَقْرَبُهُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: إِمَامٌ

عَادِلٌ ؛ وَأَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، وَ أَشَدَّهُمْ عَذَابًا :

إِمَامٌ جَائِرٌ (هب. عن أبى سعيد)

RE.17/5 (*Ehabbü'n-nâsi ila'llàhi, ve akrabühüm minhü meclisen yevme'l-kıyâmeti imâmün àdilün*; *ve ebgadu'n-nâsi ila'llàhi yevme'l-kıyâmeti, ve eşeddühüm azâben: İmâmün câirün.*)

(*Ehabbü'n-nâsi ila'llàhi*) "İnsanlardan Allah-u Teàlâ'ya en sevgili olan, (*ve akrabühüm minhü meclisen yevme'l-kıyâmet*) ve kıyamet gününde meclis cihetinden kullardan ve ona en yakın olanı, (*imâmün àdilün*) àdil olan bir imamdır."

Ama namaz imamı değil, cami imamı değil. İmam diye, buradaki imamlardan kasıt idareci, baş idareci. Meselâ evvelce halife diyorlarmış, sonra padişahlık denmiş, krallık denmiş, reisicumhurluk denmiş, bu gibi adlar, çeşitli adlar almış. İmam-ı âdil, idareci ama adaletle iş görüyor.

Acemlerin bir idarecisi varmış Nûşirevân (531-579), o âdilmiş. O Nûşirevân-ı âdil, memleketinde gayet adaletli iş görüyormuş. Adaletine bir misal:

Hz. Ömer (581-644) o devirde[119] bir arkadaşıyla beraber Acemistan'a at götürmüşler, at ticareti yapacaklar. Atlarının birisi çalınmış, yahut ikisi de çalınmış, hatırımda yok.

Yabancı memleket; şuraya müracaat etmişler, buraya

[119] Burada şahıslarda bir karışıklık var. Çünkü Nuşirevan 579'da ölmüş, Hz. Ömer onun ölümünden üç sene sonra 581'de doğmuş. Aynı devirde yaşamamışlar.

müracaat etmişler, at veya atları kayıp. Sonra birisi akıl vermiş bunlara, demişler ki:

"—Gidin hükümdara haber verin, bulsun. Derhal bulur o sizin atlarınızı."

Bir tercüman bulmuşlar, hükümdara çıkmışlar. Tercüman kasıtlı yanlış bir tercüme yapmış, padişah savmış bunları başından. Sonra daha bir dürüst tercümanla dertlerini anlatmışlar Nûşirevân'a… Derhal hırsızları bulmuş;

"—Yarın gelin hayvanlarınızı alın!" demiş.

Ertesi gün onları bir yerden geçiriyorlar. Hz. Ömer bakmış, oğluyla diğer hırsızlar sallanıyorlar, asılmışlar.

Adam o kadar àdil, bak evladına iltimas etmiyor. Evladını asmış. Çünkü evladı da o hırsızların arasında imiş. Allah muhafaza etsin. Adalet böyle olmuş.

Onun için bu âdilleri bulmak çok zordur. Mesela Hulefâ-i Râşidîn'in adaletinde şüphemiz yok. Ebû Bekr-i Sıddîk (632-634), Ömerü'l-Fâruk (634-644), Osmân-ı Zinnûreyn (644-656), Aliyyü'l-Mürtazâ (656-661) *radıya'llahu anhüm*'ün halifelik devridir bu dört devir. Bunlar âdilane hareket etmişlerdir. Bunların adaletlerinden hiç şüphemiz yoktur. Fakat bundan sonra gelen idarecilerin hepsi şüphelidir.

Hatta bizim devrimizde gelen padişah dediğimiz hükümdarlara, mesela Yavuz Sultan Selim diyelim yahut Fatih diyelim, yahut Osman Gazi için diyelim, ki bunlar İslâm'a çok hizmet etmiş büyük zâtlar iken bunlarda bile adalet cihetinden kusur olabilir.

Adalet büyük bir şey. Haksızlık yapmamak, Allah'tan son derece korkmak ve yasaklarından kaçındığı gibi ibadetleri de yapabilmek.

Bugün hepiniz biliyorsunuz ki, sabah namazıyla yatsı namazını cemaatle kılamayanlara, Cenâb-ı Peygamber münafık demiştir. Bunda kimsenin itirazı yoktur, diyen peygamberdir. Sabah namazına cemaate gelemiyorsa, yatsı namazında cemaate gelemiyorsa; çünkü öğlende, ikindide işler var, herkes işine gider,

dükkânına gider filan… Cemaatte burada bulunamaz, fakat akşamla sabahta mutlaka mahallesinde, evinde olur. Evinde olduğu için camiye gelmesi mecburidir.

Bugün kimi görürsünüz ki, sabah namazında camiye gelmiştir? Gösteriş için Cuma günleri Cuma namazında, bayramlarda camiye arabalar dolar, otomobiller dolar, gelir büyükler.

E canım senin bugün müydü bayramın? Müslümanın her gün bayramıdır. Niçin sabah namazlarında bir kere görünmüyorsunuz? Allah affetsin kusurlarımızı…

Onun için imâm-ı âdil bulunmaz şimdi, bulunması müşküldür. Ama bununla beraber; (*Ve ebgadu'n-nâsi ila'llàhi yevme'l-kıyâmeti*) "Kıyamet gününde Allah-u Teàlâ'yı en mebğuz, gazap olunmuş, yani sevilmeyen, (*ve eşeddühüm azâben*) azabı da çok şiddetli olan betbaht insan, (*imâmün câirun*) zalim imamdır, yani zalim idarecidir."

Tabir öyle. Âdil olamayınca adaletin mukabili zulüm oluyor. Allah muhafaza etsin…

Zulüm kıyamet gününün zulmetlerden ibarettir. Zalim, zulumât... Zulümât geliyor. Onun için bu bir fâsit daire derler, fâsit daire.

Biz bunların bazısını methederiz, bazısını da zemmederiz; bunların hepsi cehlimizden ibarettir. Ne methe layıktırlar, methedilsin; çünkü kimin işine geliyorsa o metheder, işine gelmeyen zemmeder. E o benim işim gelir ben methederim, ötekinin de işine gelmez zemmeder. Binâen aleyh bu gibi dedikodular çok ayıp ve çirkin şeylerdir.

Bunlardan Allah bizi uzak etsin… Onların veballeri kendilerinin olsun, iyilikleri de kendilerinin olsun… Bize düşen Allah-u Teàlâ'ya ittikà ile hizmet etmek… Allah o durumdan bizi ayırmasın…

f. Din İçin Memleketlerini Terk Edenler

Bakın şimdi... Ebû Nuaym *Hilyetü'l-Evliyâ*'sında Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[120]

أَحَبُّ شَيْءٍ إِلَى اللهِ الْغُرَبَاءُ الْفَرَّارُونَ بِدِينِهِمْ ، يَبْعَثُهُمُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

مَعَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ (حل. عن ابن عمرو)

RE.17/6 (*Ehabbü şey'in ila'llàhi el-gurabâü'l-ferrârûne bi-dînihim, yeb'asühümu'llàhu yevme'l-kıyâmeti mea îse'bni meryeme.*)

(*Ehabbü şey'in ila'llàhi el-gurabâü*) "Allah-u Teàlâ'ya en sevgili olan şeylerden birisi garipler…"

---

[120] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.218, no:214; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.149; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.153, no:5930; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.436, o:701.

Gurabâ, garibin cem'i. *Garib* kim? Yani kimsesiz, himayesiz, elinden tutanı yok. Bunlar, bu zavallılar; (*el-ferrârûne bi-dînihim*) dinlerini muhafaza edemiyorlar, yapamıyorlar, müşkülatlara düşüyorlar;. Dinlerinin muhafazası için memleketlerini terk ediyorlar."

Meselâ bizim Kafkasya'dan, düşman memleketlerinden hicret edip buraya gelen muhacirler gibi meselâ… Orada düşman memleketinde ibadetini yapamıyor.

Hatta dün bir şey duydum, çok acı… Bizim buradan giden Almanya'da çalışan işçilerimiz; yanlarında götürmek için Kur'ân-ı Azîmüşşân almışlar. Ama diyorlar ki:

"—Şimdi biz Sırp hududundan, Yugoslav hududundan geçeceğiz, orada bizim eşyalarımızı muayene ediyorlar, Kur'an'larımızı elimizden alıp gözümüzün önünde yakıyorlar. Asker de silahıyla duruyor; 'Müdahale edersen vururum, çekil

oradan!' diyor.

E şimdi can da kıymetli, gözünün önünde kitabın yanıyor. Bunun için Efendimiz SAS'in;

"—Kitaplarınızı gâvur memleketlerine götürmeyin!" tenbihi var.

Gâvur memleketine giderken kitaplarınızı, Kur'an'larınızı götürmeyiniz ki, burada bir şey mâni olur, bir taarruza uğrarsınız, muhafaza edemezsiniz, büyük acılara düşersiniz. Onun için oralara kitaplarınızı taşımayın, ezberlerinizdekilerle idâre-i maslahat edin!

Onun için bakmış bu zavallı, böyle bir memlekette dinini güzelce yapamıyor, kaçmış. Bir müslüman memleketine, dinini yapabileceği bir yere kaçıyor. İşte bunlar;

(*Yeb'asühümu'llàhu yevme'l-kıyâmeti mea îse'bni meryeme*) "Bu gibi bahtiyarları Cenâb-ı Hak yarın rûz-ı kıyâmette İsa AS ile beraber hasredecek."

Ne büyük bahtiyarlıktır! Allah cümlemizi affetsin de dinleri için yüksek fedakârlıkları ihtiyar eden kullardan eylesin…

Ama bugün ne acıdır ki din mefhumunu bilmeyen ne kadar zavallı var! Dini bilmeyen, din nedir bilmeyen ne kadar zavallı var! Onun için çok mes'ulüz hepimiz ki, kardeşlerimize dinimizi öğretemiyoruz ve bunu öğretmekten de uzağız. Canımız kıymetli, işimiz kıymetli, paramız da kıymetli… Böyle bir zavallıya;

"—Yahu Müslümanlık budur, din budur, sen de benim kardeşimsin; neden bu Müslümanlığa bu kadar muarız duruyorsun?" dememiz lâzım gelirken; Müslümanlığa el ile, can ile sarılıp onu himaye etmemiz lâzım gelirken; bakıyorsunuz Müslümanlıktan haberi bile yok… Haberi olmamakla beraber adeta İslâm'a da düşman, Müslümanlığa da acı bir gözle, sevilmeyen bir gözle bakıyor. Bu çok, çok acı bir şey.

Meselâ, Yugoslavya'daki gâvur sevilmeyen bir gözle bakar, ne yapalım onun tîneti o… Fakat bu Müslüman memleketinde yaşayan bir müslümanın dinine karşı böyle hor bakışı, sakallıya karşı hor bakışı, hocasına karşı, hacısına karşı hor bakışı

affolunur bir şey değil, yani affolunmaz bir günahtır.

Allah kusurlarımızı affetsin….

Sen bu memlekette ye, bu memlekette yaşa, bu memlekette büyü, bu memleketi sana teslim eden idareciler ki İslâm olarak bu memleketi el-hamdü lillâh teslim etmişlerdir. Bizim de evlatlarımıza müslüman olarak bunları teslim etmemiz lazım! Hepimiz muvakkat insanlarız, fakat evlatlarımıza;

"—Biz müslüman olarak yaşadık, siz de öyle yaşayın!" diyebilmeliyiz.

Edirne'miz var ya, elimizde şimdi el-hamdü lillâh, bir vakit o Bulgarların eline geçmişti de Bulgarlar oraya, minareye çan asmışlar. Bir şair kitabına yazmış ki;

"—Ey müslüman! Sen minarende çan çalınırken nasıl yatıpta uyuyorsun?" diyerekten.

El-hamdü lillâh sonra kurtuldu, ama çok acı bir şey…

Bu İslâmiyet'e bu kadar düşman kesilmek niye? Bulgar mısın yunan mısın, nesin? Müslüman olduğun halde, müslüman memlekette yaşadığın halde, müslüman ananın babanın çocuğu olduğun halde Müslümanlığa neden bu kadar hor bakıyorsun?

En nihayet bu memleketi bırakıp da kaçmak mı lazım yani?

Onun için o kaçanlar, dinlerini muhafaza etmek için kaçanlar İsâ ibn-i Meryem ile beraber, İsâ AS ile beraber haşrolunacaklar.

g. Az Yemenin Mükâfatı

Bir hadîs-i şeriflerinde Cenab-ı Peygamber buyuruyor ki:[121]

أَحَبُّكُمْ إِلَى اللهِ ، أَقَلُّكُمْ طُعُمًا وَأَخَفُّكُمْ بَدَنًا (الديلمي عن ابن عباس)

RE. 17/7 (*Ehabbüküm ila'llàhi ekallüküm tuumen, ehaffuküm bedenen*)

---

[121] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.389, no:7084; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.445, no:712.

(*Ehabbüküm ila'llàhi*) "Sizin Allah-u Teàlâ'ya en sevgiliniz, en sevgili olanlardan birisi, (*ekallüküm tuumen*) az yiyenler, (*ehaffuküm bedenen*) ve bedenen de zayıf olan insanlardır."

Az yemek... Halbuki biz şimdi hayvanlar mesabesinde, Allah esirgeye, doymak da bilmiyoruz. Çünkü Allah o kadar da nimet vermiş ki, şaşkın bir hale dönmüşüz; yedikçe yemek yiyeceğimiz geliyor.

h. Allah'ın Sevdiği ve Sevmediği Huylar

Hatîb-i Bağdâdî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[122]

أَحَبُّكُمْ إِلَى اللهِ: أَحَاسِنُكُمْ أَخْلاَقًا ، الْمُوَطَّئُونَ أَكْنَافًا ، الَّذِينَ يَأْلَفُونَ

وَيُؤْلَفُونَ ؛ وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَى اللهِ: الْمَشَّاءُونَ بِالنَّمِيمَةِ ، الْمُلْتَمِسُونَ لِلْبُرَءَاءِ

الْعَثَرَاتِ ، الْمُفَرِّقُونَ بَيْنَ الإِخْوَانِ (خط. عن أنس)

RE. 17/8 (*Ehabbüküm ila'llàhi: Ehâsinüküm ahlâkan, el-muvattaûne eknâfen, ellezîne ye'lefûne ve yü'lefûne; ve inne ebgadaküm ila'llàhi: El-meşşâûne bi'n-nemîmeti, el-mültemisûne lehümü'l-aserât, el-müferrikùne beyne'l-ihvâni*)

(*Ehabbüküm ila'llàhi ehâsinüküm ahlâkan*) "Allah-u Teàlâ'nın sevdiği bahtiyarlardan birisi de ahlâken güzel olan insan."

Bu ahlâk hakkındaki hadisler pek çoktur; her zaman çeşitlisini dinliyorsunuz. Bugünkü gelen dersimizde de (*ehâsinüküm ahlâkan*) "Allah'a sizin en sevgililerinizden birisi, ahlâkı güzel olan insandır."

Ahlâkın güzelliğinin ölçüsü peygamberin sünnetine uyabilen

---

[122] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.63; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.382, no:350; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.13, no:5198; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.445, no:711.

insandır. Kısaca Peygamberin sünnetine uyabilen insan, en güzel ahlâk ile ahlâklıdır. Çünkü;

إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ (القلم:٤)

(*Ve inneke lealâ hulukin azîm*) "Sen muazzam bir ahlâk üzeresin!" (Kalem, 68/4) diyerekten Cenâb-ı Allah Celle ve A'lâ Kur'an-ı Azîmüşşân'da Peygamber Efendimizi güzel ahlâk ile övmüştür. Rengi güzeldi, boyu güzeldi, endamı böyleydi; yok, yok, o büyük bir ahlâkın sahibiydi. En güzel ahlâkı Peygamber SAS'de toplamış Cenab-ı Hak; onun güzelliğini de ahlâkının güzelliğiyle övüyor.

Yoksa insan güzel olabilir, kuvvetli olabilir, çok zengin olabilir onların hiç kıymeti yok; ahlâkının güzelliği kâfi insana…

Bununla beraber, (*el-muvattaûne eknâfen*) "Ahlâkı alçak gönüllü, yanları da yumuşak…"

Mutavattaûn, *mütevadıûn* mânasında. Meselâ saflar arasında, ekseriyetle bu Mekke'de ve Medine'de görülen ve bayramlarda görülen hadiselerde ki cemaat kalabalık olduğu vakitte insanlar bazen sıkışmak istemez. Yanındakine müsaade etmez araya girmeye… Binâen aleyh yumuşak ol, onu da arana al. Azıcık sen sıkışırsın, azıcık da öteki sıkışır; o da arada olur, biter iş.

Bu yumuşaklığı göstermek, yumuşak tabiatlı, yumuşak huylu olabilmek, herkese kolaylık gösterebilmek… Güzel ahlâkın parçalarına ait şeylerdir bunlar,

Bundan dolayı; (*ellezîne ye'lefûne ve yü'lefûne*) "Kendisi herkesle güzel geçinir, kendisiyle de güzel geçinilir." Herkes onunla güzel geçinir, o da herkesle güzel geçinir. Çünkü yumuşak tabiatlı, kimseyi incitmiyor, incitenleri de affediyor, hoş bir hali var.

Bu böyle olmakla beraber, Cenab-ı Hak bunu överken, mukabilinde; (*Ve inne ebgadaküm ila'llàhi*) "Sizin en buğuzlunuz, Allah tarafından sevilmeyenleriniz, Allah-u Teâlâ'ya en sevimsiz

olanlarınız, (*el-meşşâûne bi'n-nemîmeti*) dedikodularla meşgul olup, laf getirip götürenler, aslının astarının ne olduğunu bilmeden birçok sözleri söyleyenlerdir."

Aslının astarının ne olduğunu bilmeden, methedeceği adam hususunda, "Şöyle iyiydi böyle iyiydi, şöyle güzeldi böyle güzeldi." söyler de söyler.

Kardeşinde hata arıyor; "Şunu şöyle yaptı, bunu böyle yaptı, şöyle söyledi, böyle söyledi." Birçok hata noktaları herkeste bulunur ya, o hataları arıyor, ifşâ ediyor, yayıyor. Bir pundunu bulsam da şunu söylesem diyerekten…

(*El-mültemisûne lehümü'l-aserât*) "İnsanların hatalarını araştıranlar."

Aserât, ayak kaygınlığı, yani hatalar. Bu hatalardan insanların sâlim olmasına imkân yok. Beşeriz, hepimizde bu hatalar mütemadiyen olmaktadır.

Onun için, Cenab-ı Allah Celle ve A'lâ bize istiğfarı göndermiş, Peygamberimiz de öğretmiş, bu istiğfarlarla;

"—Aman yâ Rabbi! Yaptım bu hatayı ama tövbeler tövbesi, tövbeler tövbesi..." diye tevbeler ederiz.

O hatalar da o suretle silinir. Bir de yaptığımız ibadetlerle otomatik olarak silinir. Meselâ abdest alırız, camiye gelirken o hatalar üstümüzden silinir gider. Şimdi bu silinen hataları dillere destan ederiz:

"—Şöyle dedi, böyle dedi; şöyle yaptı, böyle yaptı." Bir sürü masallar. Bunlar çok hatalı şeyler.

Daha daha; (*El-müferrikùne beyne'l-ihvâni*) "Kardeşlerin arasını ayıranlar."

Kardeşlerin arasını ayırıyor. Niçin? Ona bir fit veriyor, berikine bir fit veriyor, arayı bozuyor. Ara bozucu, fitneci…

Allah cümlemizi affetsin… Öyle kardeşlerin arasına fitne sokmak, onları birbirinden ayırmak ve dedikodulara vesile olacak şekilde birçok sözler söylemek... Bunlar hiç hoş olmayan şeyler…

Meselâ, hepimizin bildiği bir şeyler vardır ki, namaz kılmayan

bazı ekâbir için;

"—O şöyle namaz kılar, böyle namaz kılar, şöyle sofudur, böyle sofudur." diyerekten bir sürü dedikoduyu dinler dururuz.

Halbuki adamın dinle imanla alâkası yok… Dinle imanla alâkası olmadığı halde, bazı insanlar onları methede ede göklere kadar çıkarırlar;

"—Şöyle sofudur böyle sofudur. Bakmayın siz onların insanların arasında namaz kılmadığına filan ama evde seccadesi şöyledir, kitabı böyledir, okur, kılar." filan diyerekten birçok masallar okunduğu hepimiz tarafından duyula gelmekte ve biline gelmekte… E bu yüzü de var, o yüzü de var; iki yüzü var.

Mesela böyle bir münafıkı, dinsizi methederken öte taraftan bir Müslümanı, bir dindarı da yerin dibine batıracak şekilde bir sürü dedikodu… Bu da mevcut. Bunlar hep bizden çıkıyor başkasından değil. Bunlar başka memleketlerden gelme değil, hep bizim memleketimizdeki kardeşlerimiz.

Allah kusurlarımızı affetsin... Böyle kardeş aralarını açmaktan ve onların hatalarını arayıp da ortalığa destan yapmaktan, lafları getirip götürmekten muhafaza buyursun… Bunlar çok büyük günahlar ve hatalardır.

Şimdi bakınız, -Allah muhafaza etsin- bir ahlâk kitabı var onda yazılmıştır; günahların en büyüğü, gıybet denilen bir şey var ya, gıybet. Adı Arapça'dır ama hepimizin bildiği bir şeydir:

"—Adamın arkasından onun aleyhinde konuşmak."

Adamın arkasından aleyhinde konuşulan sözlere gıybet diyorlar. Bu gıybet o kadar kötü bir şey ki, insanın bütün yaptıkları sevapları alıp götürüyor, ne kadar sevabı varsa gidiyor.

Bir numûnesini söyleyeyim. Evvelki devirlerde Hasan Basri denilen bir alim vardı, bu alim Basra'da oturuyor.

İşte insanlar herkes hakkında dedikodu yapmaktan kaçınmazlar. Bir acayip bu insanların hali… Bu mübarek zât ki evliyalardandır, o zâtın aleyhinde de dedikodu yapmış birisi.

Birisi de o zata gitmiş;

"—Senin aleyhinde filan şöyle şöyle diyor." demiş.

Bak şimdi o adam, bir tabak meyva almış, hizmetkârlarından birisine vermiş:

"—Götür bunu ona ver." demiş, kendisine gıybet eden adama.

Adam bakmış ki bir tabak kıymetli bir hediye;

"—Ne bu?" demiş.

"/—Hasan Basri Hazretleri yolladı efendim size."

Biraz evvel Hasan Basri Hazretleri'ni yeriyordu, şimdi hediyeyi alınca iş değişti;

"—Ne muhterem zât!" diyerekten başlamış övmeye…

Hasan-ı Basrî Hazretleri'ne sormuşlar:

"—Neden demişler, bu adama bu meyvayı gönderdin? Bak senin aleyhinde konuşuyor? Aleyhinde konuşan bir adama ne diye bu ikramı yapıyorsun sen?"

"—Günahlarımı aldı, bundan daha iyi iyilik mi olur? Bir sürü günahlarım var, ben onları bir türlü atamazdım üzerimden. Bu adam bu günahlarımı aldı gitti. Ona şimdi bu tabağı çok mu görüyorsunuz?" demiş.

Allah affetsin kusurlarımızı… Bundan da kurtulamıyoruz işte. Hepimizde bu hata var. Allah muhafaza etsin…

i. Alırken, Satarken Cömertlik Yapmak

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[123]

أَحَبَّ اللهُ عَبْدًا : سَمْحًا إِذَا بَاعَ ، وَسَمْحًا إِذَا اشْتَرَى ، وَسَمْحًا

---

[123] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.536, no:11253; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.459, no:21004; Ma'mer ibn-i Râşid, *Câmi'*, c.IV, s.390, no:1617; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Mâlik, *Muvatta'*, c.IV, s.989, no:2525; Muhammed ibn-i Münkedir RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.252, no:1299; Hz. Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.44, no:9424; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.432, no:693.

إِذَا قَضَى ، وَسَمْحًا إِذَا اقْتَضَى (هب. عن أبى هريرة)

RE. 17/9 (*Ehabbu'llàhu abden*) "Allah Celle ve A'lâ şu kulu sever ki:

1. (*Semhan izâ bâa*) "Satarken cömert davranıyor."

Satarken cömertçe veriyor, teraziyi böyle kılı kılına yapmıyor. Sağ tarafında artırıveriyor, bak bolca veriyorum diyor.

2. (*Ve semhan ize'şterâ*) "Satın alırken cömert davranıyor."

Satın alırken soruyor:

"—Bu kaç para?"

"—Beş lira…"

"—Canım, bunu üç liraya veriyorlar orada!"

Sen beşken altı ver ona, alırken onu sevindir:

"—Beş mi, al sana altı, ver bana şundan." de!

Alışta da cömertlik yapıyor, verişte de cömertlik yapıyor.

3. (*Ve semhan izâ kadà*) "Borcunu öderken cömertlik yapıyor."

Borcu var, ödeyecek:

"—Benim sana beş lira borcum vardı, al sana on lira… Beşi senin, beşi de benden sana hediye!" diyor, cömertlik yapıyor.

4. (*Ve semhan iza'ktedà*) "Alacağını alırken cömertlik yapıyor."

Alacağı var, alacağı vakitte adamı sıkıştırmıyor:

"—100 lira borcunuz vardı, ben sana 50'sini helâl ettim 50'ini ver." deyiveriyor.

Alışta da, verişte de böyle cömertlikler yapıyor. Allah-u Teàlâ bunları sever diyor. Bizim de böyle yapmamız lâzım! Yani alırken verirken kılı kılına, böyle kakışa kakışa olmaması lazım!

Meselâ kurbanlarda, "Kurban vakti sevaptır!" diyerekten çok pazarlık yapalım! O pazarlıkta sevap var. O cimriliğinden dolayı yapmaz da sevap olsun diye yapar. Mesela 100 ver der, 90 versem olmaz mı, 91 versem olmaz mı, 92 versem olmaz mı, uzatır lafları, bu laflar sevap yerine geçer deftere…

Yoksa;

"—Kaç lira?"

"—100 lira…"

"—Eh pekâla ver!" der.

On lira da oradaki çobana verir;

"—Al sana bahşiş!" der.

j. Kendi İçin Sevdiğini Başkaları İçin de Sevmek

Taberânî, Hàkim, Beyhakî ve Buhàrî *Târih-i Kebîr*'inde rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[124]

---

[124] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.275, no:2227; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.262, no:4207; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no:8081; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.78, no:9543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.260, no:5865; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.125, no:7054; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.260, no:5865; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.215, no:385; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.477, no:991; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.444, no:1649; Hennâd,

أَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ (طب. ك. هب. خ. في التاريخ
عن أسد القسري عن أبيه عن جده)

RE. 17/10 (*Ehibbe li'n-nâsi mâ tuhibbu li-nefsike*) "Kendi nefsin için sevdiğini, başka insanlar için de sev!"

Bu da Müslümanlıkta güzel bir şey:

"—Sen kendine nasıl muamele edilmesini seviyorsan, insanlara da öyle muamele et!"

Güler yüzlü, tatlı dilli konuşanı seversin, muamelende sana böyle yapanlar hoşuna gider, sen de böyle yap! Madem ki sen böylesini seviyorsun, sen de insanlara çirkin bakma, sert bakma, kapından kovma, nedir bu senden çektiğim deme... Sen insanlara güzel muamele edersen, Allah-u Teàlâ da seni sever.

k. Allah ve Peygamber Sevgisi

Bakın şimdi ne güzel bir şey var.

Tirmizî, Taberânî, Hàkim ve Beyhakî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[125]

Zühd, c.II, s.501, no:1031; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, No:47; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.295; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.161, no:434; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV, s.101; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.49, no:1644; İbn-i Hibbân, Sikàt, c.III, s. 443; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.186, no:7313; Hàlid ibn-i Abdullah el-Kasrî babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.793, no:43146; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.438, no705.

[125] Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.260, no:3722; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.46, no:2639; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.162, no:4716; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.130, no:1378; Ahmed ibn-i Hanbel, *Fadàilü's-Sahàbe*, c.II, s.986, no:1952; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.64, no:3320; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.211; Hatîb-i Bağdâdî, Târih-i Bağdad, c.IV, s.159, no:1833; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.112; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.95, no:34150; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.449, no:717.

أَحِبُّوا اللهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ بِهِ مِنْ نِعَمِهِ ، وَأَحِبُّونِي لِحُبِّ اللهِ ، وأَحِبُّوا أهلَ بَيْتِي لِحُبِّي (طب. ك. هب. ت. حسن عن ابن عباس)

RE. 17/11 (*Ehibbu'llàhe limâ yağzûküm bihî min niamihî, ve ehibbûnî li-hubbi'llâhi, ve ehibbû ehli beytî li-hubbî*)

(*Ehibbu'llàhe*) "Allah'ı seviniz; (*limâ yağzûküm bihî min niamihî*) nimetleriyle sizi rızıklandırdığı için…"

Yattık yatağa, yorgunluğumuz gitti, uyuduk dinlendik. Sabah oldu Allah-u Teàlâ bize bir yeni hayat bahşetti. Mezardan çıkar gibi çıktık işte. Bundan evvel kendimizden hiç haberimiz yoktu. Güzel rüyalar da gösterdi bize… Kalktık sabahleyin; eh suyumuz emrimizde, bol bol yıkandık, temizlendik. Kahvaltı hazırlanmış; güzel güzel meyvalar, güzel güzel yemekler… Bunları lütfeden hep Allahu Celle ve A'lâ değil mi?

Bir vakitler bunları insanlar arayıp da bulamıyorlardı. Arayıp da bulamadıkları bu nimetler bugün bizim ayağımıza kadar gelmiş, çeşitleriyle bizi Cenâb-ı Hak nimetine gark etmiş. Bu nimetine gark ettiğinden dolayı; sıhhatimiz de yerinde el-hamdü lillah… Dinç, sıhhatli, kuvvetli kalkmışız. Gözümüz görüyor, kulağımız işitiyor, aklımız fikrimiz yerinde, düşünebiliyoruz her şeyleri, idrak edebiliyoruz...

Bu ne nimet! Aklı olmayan, düşünemeyen zavallıları bir kere aklına getir! Hasta, yatakta inleyen zavallıları aklına getir! Eli tutmaz, ayağı tutmaz, gözü görmezleri hatırına getir! Sana Allah-u Teàlâ tam sıhhatli bir vücut vermiş, kuvvet vermiş, kudret vermiş, hepsi yerinde... Bunlardan dolayı bu nimetleri bize verene itaat etmemiz ve onu sevmemiz icap eder.

Onun için Allah'ı seviniz.

Bu nimetleri başkası veremez ki! Gözümüzü alsa, kim verecek bize göz? Başka bir göz takarlar ama göremezsin ki! Kulağın duymazsa, başka bir şey verirler ama seni rahatsız eder.

Hele aklın olmazsa ne yaparsın? Tımarhanede bekler durursun işte! Allah muhafaza etsin…

Bir de uzun hastalıklar var Allah esirgeye; eli ayağı tutmuyor insanların. Bakanlar da pişman, etrafındakiler de pişman oluyor; atamazlar, kesemezler ama etrafındakilere hep pişmanlık veriyor, zarar veriyor.

Sana da bunları vermiş Allah-u Teàlâ, o nimetlerinden dolayı ne yapacaksın? Onu sevmek mecburiyetindeyiz.

Her zaman söylüyorum, bize bir ikramda bulunsa birisi, mesela bir milyon lira verse, gayet güzel beş katlı, on katlı bir apartman verse… Kapımızda arabamız;

"—Bu da senin olsun efendi. Her ay da sana şu kadar maaş..." dese sevmez miyiz bu adamı şimdi?

Fakat, Allah-u Teàlâ'nın verdiği bir göze denk olur mu bu?

Bir göz nimetine denk olmaz. Bir milyon, 10 milyon, 100 milyon, ne olursa olsun… Bir göz nimetine, bir akıl nimetine muâdil olmayan hayatı ne yapayım?

Onun için, sevilecek ancak Allahu Celle ve A'lâ'dır; seveceksen onu sev!

(*Ve ehibbûnî li-hubbi'llâhi*) "Beni de sevin! Niçin? Allah-u Teàlâ'yı sevdiğiniz için… Beni sevin ki, ben sizin mürşidinizim, sizin dininizin önderiyim, size peygamber olarak Allah-u Teàlâ beni seçmiş göndermiş size; İslâm'ı öğretiyorum, öğrettim. Binâen aleyh Allah'ı sevdiğiniz gibi beni de seviniz!

Çünkü imansız olsanız, bütün dünya sizin olsa ne olacak? İmansızların yeri cehennem… Bir insan cehenneme gidecek olduktan sonra, bu kâinat onun olsa ne kıymeti var? Bu hayat hepimize muvakkat… Onun için beni de sevin!

Allah-u Teàlâ'ya sevginiz varsa beni de severseniz.

Niçin? Ben Allah-u Teàlâ'nın sevilmesine delilim size… Size delil oluyorum, anlatıyorum:

"—Bak bu mülkün sahibi Allah'tır!"

El-hamdü lillâh öğretmiş. (*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah*) demesini öğrenmişiz, bundan daha büyük bahtiyarlık

mı olur?

İşte bize bunu öğreten Peygamberimiz SAS, bu dini bize bildiren iki cihan serveridir. Binâen aleyh onu da sevmek mecburiyetindeyiz.

Şimdi Hz. Ömer'i severiz. Niçin? Çok adil diyerekten… Ama gördük mü Hz. Ömer'i? Görmedik.

Hz. Aliyi de severiz, niçin? Allah'ın arslanı, şöyle yiğitmiş, böyle kahramanmış diyerekten… Gördük mü? Görmedik. Görmedik ama okuyoruz, işitiyoruz ki İslâm'a ne güzel hizmetler etmişler, o hizmetlerden dolayı onları seviyoruz.

Peygamberimiz de böyle işte. Onu da seveceğiz, çünkü İslâm'a hizmeti hepsinden üstün, İslâm'ın başı…

(*Ve ehibbû ehli beytî li-hubbî*) "Beni sevdiğiniz için, benim ehl-i beytimi de sevin! Beni sevmekle kalmayın, ehli beytimi de sevin!"

Ehl-i beyt Hasan, Hüseyin, Ali, Fatıma, Hz. Ukayl denilen zâtlar ki bunlar ehl-i beyt tâbir olunuyor bugün, bunları da sevmek mecburiyetindeyiz.

"—Allah-u Teàlâ'yı sev, Peygamberini sev, Peygamberin ehl-i beytini de sev!"

Onun için bu ehl-i beyt, siz belki bilmezsiniz, bundan daha biraz evvelki zamanlara kadar Peygamberimiz'in silsilelerinden gelme insanlar memleketimizde de vardı. Ellerinde şecereleri bulunur, "Biz peygamber silsilesine mensubuz." diye kayıtları vardı. Her memlekette bulunurdu. Her devrin hükümdarı onları kayıtlarlar, bu kayıtlarla bilinir ki bu Peygamber SAS'in silsilesindendir. Onlara maaş bağlarlar, o maaşlarla onlar rahat rahat geçinirlerdi.

Niçin? Biz ehl-i Rasûlüllah'ı seviyoruz, onun için Rasûlüllah'ın efrâd-ı ailesine de böyle hizmet ediyoruz. Onlara kimseye muhtaç olup da ellere bakınmasınlar diye birer maaş bağlamışızdır bunlara… Onlar da başlarına yeşil yeşil sarık sararlardı. Yeşilleri sardıklarından dolayı ehl-i beyte mensup oldukları o zaman anlaşılırdı. Şimdi onlar da kalmadı.

Binâen aleyh nimetleri veren Allah'ı seviniz! Beni seviniz, ben

sizin delilinizim; ehl-i beytimi seviniz, onlar, ehl-i beytim de benim fer'imdir. Binâen aleyh onları da sevmekle bahtiyarız.

Allah cümlemizi onları sevenlerden ayırmasın…

l. Üç Sebepten Arab'ı Sevin!

Taberânî, Beyhakî ve Hàkim Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[126]

أَحِبُّوا الْعَرَبَ لِثَلاَثٍ: لأَنِّي عَرَبِيٌّ ، وَالْقُرْآنُ عَرَبِيٌّ ، وَكَلاَمُ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَرَبِيٌّ (عق. طب. ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 17/12 (Ehibbü'l-araba li-selâsin: *Li-ennî arabiyyün, ve'l-kur'ânü arabiyyün*, *ve kelâmü ehli'l-cenneti arabiyyün*.)

(*Ehibbü'l-araba*) "Arab'ı seviniz, Arap kavmini de seviniz."

Neden? (*Li-selâsin*) "Üç sebepten dolayı Arap kavmini seviniz."

1. (*Li-ennî arabiyyün*) "Çünkü ben Arabım."

Bazıları derler ki "Peygamber Türk'tü." büyük hatadır. Burada da diyor ki, (*Li-ennî arabiyyün*) "Ben Arabım!"

2. (*Ve'l-kur'ânü arabiyyün*) "Okuduğumuz kitap, Kur'an-ı Kerim, o da Arapçadır."

3. (*Ve kelâmü ehli'l-cenneti arabiyyün*) "Cennet ehlinin konuşacağı dil de Arapçadır." Bazı yerlerde Süryani dilini methetmişlerse de asıl olan Arap dilidir.

---

[126] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.97, no:6999; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.185, no:11441; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.369, no:5583; Beyhakî, Şuabü'l-İman, c.II, s.230, no:1610; Ukaylî, *Duafâ*, c.VI, s.454, no:1530; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.128, no:127; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.25, no:16600; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.115; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.185, no:486; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.44, no:33921; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.54, no:133; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.447, no:714.

m. Fakirleri Sevin ve Onlarla Oturun!

Hàkim *Müstedrek*'inde Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[127]

أَحِبُّوا الْفُقَرَاءَ وَجَالِسُوهُمْ ، وَأَحِبَّ الْعَرَبَ مِنْ قَلْبِكَ ، وَلْيَرُدَّكَ عَنِ

النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ (ك. عن أبى هريرة)

RE. 17/13 (*Ehibbu'l-fukarâe ve câlisûhüm, ve ehibbe'l-arabe min kalbike, velyeruddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*)

(*Ehibbu'l-fukarâe*) "Aynı zamanda fukarayı da seviniz."

Bu çok dikkate şayan bir şeydir. Cenâb-ı Peygamber SAS

[127] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.368, no:7947; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.469, no:16583; Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s. 449, no:716.

zamanında insanlar çok fakirdiler. Çok fakir idiler, o kadar fakir idiler ki, namaz kılınıyor ya; imam efendi başta durur, arkada erkekler durur, arkasında çocuklar durur, arkasında da hanımlar dururdu. Cenâb-ı Peygamber'in zamanlarının ilk devrelerinde cemaate hanımlar da gelirdi. Binâen aleyh Cenâb-ı Peygamber kadınlara hitaben derdi ki;

"—Siz başlarınızı secdeden kaldırmayın, erkekler kalkmadıkça… Erkekler ayağa kalkmadıkça siz başlarınızı secdeden kaldırmayın!"

Çünkü erkeklerin entarileri kısa. Eğildikleri vakitte avret yerlerinin gözükmesi tehlikesinden dolayı onlara diyor ki:

"—Siz başınızı kaldırmayın!"

Giyecek elbiseleri yok, öyle iki entarisi olan nâdirattan… Binâen aleyh siz fakirleri seviniz.

Bu şimdi bizim için çok acı bir şey. Fukarayı sevmekten çok uzağız. Hatta fukaraya ters suratla bakarız, acı da söyleriz, kovarız da... Ama Allah fakirlerimizi de kanaatkâr fakirlerden eylesin…

Böyle el açıp dilenenler de fukara zümresinden değildirler. Fukara kendisini tanıtmaz ve bildirmez. Binâen aleyh bu fakirleri seviniz.

Sevmenizle beraber, (*Ve câlisûhüm*) "Onlarla beraber oturunuz."

Ramazan'da olsun başka zamanlarda olsun ekseriyetle davetler olur, herkes kendi âyârını çağırır. Akrân u emsâlini yani. Zenginler kendi akranlarını çağırır, orta halli kendi akranlarını çağırır. Hiçbir fukara zengini çağıramaz çünkü gelmez. Bir zengin de fukarayı sofrasına çağırmaz, onunla oturup yemekten hoşlanmaz. Çağırsa da ona bir parça bir şey yollar, "Verin de kapının önünde dışarıda otursun da yesin." der. Ondan dolayı bu hususta zayıfız. Allah muhafaza etsin cümlemizi…

Her zaman Ebû Hüreyre Ebû Hüreyre diyerekten rivayet ederiz ya, birçok hadisleri o nakleder bize. Zavallı, bu devrin fakirlerinden bu. Ashâb-ı Suffe'nin arasında fakirlerden bir zât.

Ebû Hüreyre RA'ın açlıktan anası ağlamış, yürüyemez hale gelmiş sokağa yatmış; gelene geçene derdini anlatmak istiyor. Peygamber SAS oradan geçiyormuş, onu almış getirmiş mescide…

Hediye olaraktan bir süt gelmiş, Cenâb-ı Peygamber ona demiş ki:

"—Ashâb-ı Suffa'ya haber ver gelsinler, bu sütten içsinler."

İşte bir çanak bir süttür meselâ, koca kazanla değildir ya!

Ebû Hüreyre RA diyor ki:

"—Yüreğim sızladı. Ashâb-ı Suffe da gelsin deyince yüreğim, içim sızladı; çünkü süt ancak bana yeter, ben içerim, o sütle doyarım diye düşünüyordum."

Ashâb-ı Suffa 50 kişi, 100 kişi, 300 kişi arasında değişiyor. O günkü kaç kişidir bilmeyiz de en az 50 kişidir filan neyse gelmişler.

Cenâb-ı Peygamber, o zaman bardak tabak filan yok ki birer bardak versinler. Herkes bir parça içmiş yanındakine vermiş; o içmiş, yanındakine vermiş; o içmiş, yanındakine vermiş…

Cemaati dolaşmış ama süt eksilmiyor.

Ebû Hüreyre son sırada, sıra ona gelmiş;

"—İç!" demiş Efendimiz.

İçmiş içmiş doymuş, şişmiş karnı.

"—İç diyorum sana!"

"—Doydum yâ Rasûlallah!" demiş.

"—İç!"

Tekrar bir daha, biraz daha içmiş yine bırakmış.

"—İç!"

"—Doydum yâ Rasûlallah!" demiş.

"—Canım iç iç! Sen çok acıkmıştın hani, bak dermansızdın, iç, azcık canlan!"

Bir daha içmiş, içmiş; bakmış ki sütün biteceği yok…

Sütün biteceği yok; yani mûcize-i peygamberîden bir tanesidir.

Fakat o zamanki fukaralığın halini anlatmak istiyorum ki, çok acıdır. Asker harbe gidiyor, bir müfreze ayrılmış:

"—Siz haydi gidin, filan yerde düşmana baskın yapın, şunu yapın, bunu yapın!"

Kaç kişi olduklarını bilmiyorum, müfreze çıkmış yola. Tabii o zaman devlet teşkilatı yok; bizim gibi arkamızdan arabamız gelsin, yemeklerimiz gelsin, ekmeklerimiz gelsin, öyle değil. Herkes yiyeceğini torbasına koyuyor, torbasındakiyle beraber gidiyor askerliğine; silahı yanında, torbası yanında...

İşte o zamanki günde, buğdayı un yapıyorlar, unu yağ ile biraz kavuruyorlar, torbaya koyuyor. Acıktıkça torbasından birer ikişer kaşık, birer avuç yutuyor.

Tabii bu gideceklere yere kadar işte birer okka, ikişer okka neyse yeter demişler, herkes alacağını almış ama yolda bitmiş erzak.

Yolda erzak bitmiş, bitince ne yapsınlar?

Şimdi geriye dönseler, dönülmez, uzaklaşmışlar. Gidecekleri yer de uzak, erzak da kalmadı. Çöl! Çölden insan geçmeye de korkar yani, çöl dediğin yer çok kimsesiz bir memleket… E ne yapsınlar?

Bir hurmacık kalmış birisinde; o hurmacığı birisi emmiş, ötekine vermiş; o emmiş buna vermiş; yemek yok yani. Ağızlarında biraz şöyle emişiyorlar, onun üzerine birer parça yürekleri yanıyor su içiyorlar; bununla o mevkîlerine kadar gedebilmişler. Böyle bir zaruret...

Allah bugün bize ne nimetler vermiş el-hamdü li'llâh!

Bir kere onların sabırlarını ölçmeye imkânımız yok. Onun için, biz ne kadar hayır yapsak, onların yaptığı hayırların zerresine denk gelmez.

"—Binâen aleyh fukarayı seviniz. (*Ve câlisûhüm*) Ve onlarla beraber oturunuz. Bu sizin için büyük bir devlettir."

Büyük bir devlettir, yarın rûz-ı kıyâmette Cenâb-ı Hak o fakirleri sizler için şefaatçi kılacaktır. Binâen aleyh onlara ikramınız nisbetinde onların şefaatine nail olursunuz.

(*Ve ehibbe'l-arabe min kalbike*) "Arabı da kalbinden sev!"

(*Ve'l-yeruddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*) "Kendi nefsin hakkında bildiğin şeyler, seni diğer insanlardan men etsin. Kendi kusurların ile meşgul ol, başka insanların ayıpları ile uğraşma!"

Çok hikmete şâyan bir söz. Hatadan hiçbirimiz sâlim olmadığımız halde, karşımızdaki hatalı insanı çok aşağıya düşürüyoruz. Halbuki kendi hatalarımızı şöyle gözümüzün önüne bir sıralasak, ne kadar yüz kızartıcı çirkin hallerimiz vardır. Hep mestur kalmıştır, Allah'tan başka kimse bilmez onları. Binâen aleyh bunları biz yapmışız, biz yaptığımız halde bizi Allah affetmiş de bak bugün serbest bir durumdayız. Karşımızdaki adamı niçin ta'yib edelim? Allah onu da affetsin deriz.

Onun için, (*Ve'l-yeruddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*) "Nefsinde bildiğin kusurlardan dolayı nâsın ayıplarıyla meşgul olma!"

Kendinde gördüğün ayıplarından kurtulmaya bak! Bir kere çocukluğun hep böyle olgun gelmedi ki bu dünyaya canım. On beş yaşından tut da 45-50 yaşına kadar yapmadığımız çirkinlikler yoktur belki de. Bugün tevbe etmişiz, yola gelmişiz, ıslah olmuşuz

da başkalarına ayıplıyoruz. Ama bizim de yaptıklarımızı şöyle bir gözümüzün önüne getirirsek, ne kadar yüz kızartıcı hallerimiz vardır. Allah bunları setretmiş, binâen aleyh öteki kardeşimiz hakkında ayıplarını meydana koymaktan çekinmemiz lazım! Onun için, Cenâb-ı Peygamber ne güzel bize bir nasihat buyurmuş:

"—Başkalarının hatalarını ortaya dökmekten çekin! Kendi hatalarını düşün, kâfi sana..."

n. Arapların Bekàsı

Ebü'ş-Şeyh Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[128]

أَحِبُّوا الْعَرَبَ وَبَقَاءَهُمْ ، فَإِنَّ بَقَاءَهُمْ نُورٌ فِي الإِسْلاَمِ ، وَإِنَّ فَنَاءَهُمْ

ظُلْمَةٌ فِي الإِسْلاَمِ (أبو الشيخ فى الثواب عن أبى هريرة)

(*Ehibbü'l-araba ve bekàehüm*) "Arabı sevin ve onların bekàsını sevin! (*Feinne bekàehüm nurun fi'l-islâmi*) Çünkü Arabın bekàsı İslâm için bir nurdur. (*Ve inne fenâehüm zulmetün fi'l-islâm*) Son bulmaları ise İslam'da zulmettir."

Arapların hayatta kalması İslâm için bir nurdur, Araplar öldü mü o nur ortadan kaybolur. Onun için Arabı seviniz, çünkü Peygamberin geldiği bir nesildir.

o. Miskinleri Sevin!

Yine bir hadîs-i şerîf. Deylemî Selman RA'dan rivayet etmiş.

---

[128] Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.X, s.88, no:2006; Ebü'ş-Şeyh, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.497, no:1346; Sehàvî, el-*Makàsîdü'l-Hasene*, c.I, s.64; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.43, no:33917; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.448, no:715.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[129]

أَحِبُّوا الْمَسَاكِينَ ، وَادْنُوا مِنْهُمْ ؛ إِنْ تُحِبُّوهُمْ يُحِبِّكُمُ اللهُ ، وَإِنْ تُدْنُوهُمْ

يُدْنِكُمُ اللهُ ، وَإِنْ تَكْسُوهُمْ يَكْسُكُمُ اللهُ ، وَإِنْ تُطْعِمُوهُمْ يُطْعِمْكُمُ اللهُ ،

جُودُوا يَجُدِ اللهُ عَلَيْكُمْ (الديلمى عن سلمان)

RE.17/15 (*Ehibbü'l-mesâkîne, ve'dnû minhüm; in tuhibbûhüm yuhbibkümu'llàh, ve in tüdnûhüm yüdnikümu'llàh, ve in teksûhüm yeksükümu'llàh, ve in tüt'imûhüm yut'imkümullàh, cûdû yecüdi'llâhü aleyküm.*)

(*Ehibbü'l-mesâkîne*) "Miskinleri seviniz, (*ve'dnû minhüm*) onlara yakın olunuz."

Fakirle miskinin arasındaki fark; fakirin evi vardır, çanağı çömleği de vardır, tabağı bardağı vardır, akşamlık yemeği de vardır ama fakirdir. Yani şer'an zenginlik servetine ulaşmamıştır. Meselâ, bugünkü altın kıymetinde 14 altına muâdil bir varlığı yok, fakir sayılır o. Binâen aleyh miskin, bir şeyi yok; bulursa akşama yiyecek, şükredecek; bulmazsa sabredecek. Bir şeyi yok; yatacak yeri de yok, yatağı yorganı da yok. Veysel Karânî gibi.

"—Siz bunları seviniz ve bunlara da yakın olunuz."

Bunlara yakınlıktan ne çıkar?

Bunu yaradan Allah'tır, bu da Allah'ın kulu. Beni böyle varlıklı yaratmış el-hamdü lillâh, tam sıhhatli yaratmış, çalışır para kazanır bir zekâ da vermiş, kuvvet kudret de vermiş. Bu zavallıyı da böyle aklı zayıf, çalışamaz, ekmeğini kazanamaz bir durumda yaratmış. Yaradan Allah, hor görme! Yaradan Allah'tır, sahibi de Allah'tır. Onun çalışamadığına bakıp da "Miskin herif, çalışsana!" deme sakın!

Seni de o duruma düşürse ne yaparsın sen?

---

[129] *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.450, no:718.

Seni de o duruma düşürse, o aklı, o zekayı senden alsa, kudreti kuvveti alsa ne yaparsın?

El-hamdü lillâh, Allah-u Teàlâ'ya çok şükür edelim ki tâmu's-sıhhat, akıl yerinde, fikir yerinde çalışabiliyoruz; ekmek paramızı kazanabiliyoruz, kimseye muhtaç olmuyoruz ama yaradan Allah, veren Allah… Bizi böyle yaradan Allah, ötekini de öyle garip yaratmış.

Onun için, onu sev ve ona yakın ol! Ona yakın ol da çünkü gece olmayınca gündüzün kıymeti bilinmiyor, karanlık olmayınca gündüzün kıymeti anlaşılmıyor. Soğuk olmayınca yazın kıymeti anlaşılmıyor. Fakirlik olmayınca sağlığın kıymeti de, varlığın kıymeti de anlaşılmaz. Fakirlikten sağlığın ve Allah-u Teàlâ'nın verdiği nimetlerin kıymeti gözünün önünde büyüyecek. Onu göreceksin;

"—Yâ Rabbi! Onu böyle yaratmışsın, el-hamdü lillâh bana ev vermişin, mal vermişin, sıhhat afiyet de vermişin, kazanabiliyorum; bak buna da bir şeyler verebiliyorum, sana çok şükür el-hamdü lillah!" diye daima hamdimize vesile olacağından dolayı onları seviniz ve onlara yakın olunuz.

Onlara yakın olun! Niçin? (*İn tühibbûhüm yuhbibkümü'llàhu*) "Onları severseniz, Allah da sizi sever." Daha var mı ötesi?

Onları sevmenizden dolayı Allah da sizi sever. Allah sizi sevdikten sonra, en bahtiyar insan sizsiniz. Allah Celle ve A'lâ sizi sevdiyse en bahtiyar, en mükemmel insan sizsiniz.

(*Ve in tüdnûhüm*) "Onlara yakın olursanız, (*yüdnikümü'llàhu*) Allah da sizi kendisine yakın eder. (*Ve in teksûhüm*) Onları giyindirirseniz, üst başlarına bayramlarda ve sair zamanlarda bir şeyler alırsanız, (*yeksükümu'llàh*) Allah da sizi giydirir."

İksâ, giyindirmek, esvap vermek. İster eskilerinden ver, yenisini giymişin, o eskisini ver fukaraya, o giysin. Onunla o daha çok zaman geçiçir.

(*Ve in tut'ımûhüm, yut'ımükümü'llàh*) "Eğer siz onları yedirirseniz, Allah da size yedirir."

Sıhhat verir vücuduna, afiyet verir vücuduna, nimetler bol,

yersin, hiç zarar görmezsin. Bakarsın başın ağrır, dişin ağrır, karnın ağrır, bacağın ağrır, sebebi var: Fakirlere bakmıyorsun çünkü, fakirleri hoş görmüyorsun çünkü… O zaman paralar işte şuralara buralara gidiyor; eczacılar kazanıyor. Onun sebebi sırf fakirlerle ünsiyetimizin olmayışıdır. Sevmeyiz fakirleri…

Bizim damat (Mahmud Es'ad Coşan) Münih'te şimdi, bize fıtra paralarını havale etmiş;

"—Ben burada fıtra verecek adam bulamadım!" diyor.

Fukara yok, heriflerin memleketi zengin, herkes orada para kazanıyor.

E bu da bir nimettir. Bugün zekâtımızı verecek fukarayı bulamazsak, fıtramızı verecek fukarayı bulamazsak ne yaparız? Biz de o zaman paralarımızı yollayacak yer ararız.

(*Cûdû*) "Cömetlik yapınız, (*yecüdi'llâhü aleyküm*) Allah da size cömert davranır."

Allah cömerttir, O cömert olduğundan dolayı cömerti de sever. Siz cömertlik yaptığınız vakitte Allah-u Teàlâ da size cömert olur. Bakarsınız ihsanlarını, ikramlarını mütemadiyen arttırır.

"—En az bire on veriyor değil mi?"

En azı bire on veriyor; 20 de verdiği de olur, 30 da olur, 50 de verir, 100 de oluyor yerine göre. Bu verilenin ihlasının mukabilinde.

Allah kusurlarımızı affetsin… Tevkîfât-ı samadâniyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına cümlemizi kabul etsin inşallah…

Sübhàne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesifûn, ve selâmün ale'l-mürselin, ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn.

Bir salât u selâm okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim. (3 defa)

Li'llâhi'l-fâtihah!

[Hatim için dağıtılan cüzler okundu.]

p. Hatim Duası

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb… El-hamdü lillâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn…

Allàhümme rabbenâ, yâ rabbenâ, tekabbel minnâ, inneke ente's-semîü'l-alîm… Ve tüb aleynâ yâ mevlânâ inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm… Ve'hdinâ ve veffiknâ ile'l-hakkı ve ile'n-necâti ve ilâ tarîkın müstakîm… Bi-bereketi hatemâti'l-kur'âni'l-azîm ve bi-hürmeti men erseltehû rahmeten li'l-àlemîn…

Va'fü annâ yâ kerîm… Va'fü annâ yâ rahîm… Va'ğfir lenâ zünûbenâ bi-fadlike ve cûdike ve keremike yâ ekreme'l-ekremîn ve yâ erhame'r-râhimîn…

Allàhümme zeyyinnâ bi-zîneti kur'âni'l-azîm… Ve ekrimnâ bi-kerâmeti kur'âni'l-azîm… Ve edhilne'l-cennete bi-şefâati kur'âni'l-azîm…

Allahümme'c'ali'l-kur'âne karinen… Ve fi'l-kabri mûnisen… Ve fi'l-kıyâmeti şefîan… Ve ale's-sırâti nûran… Ve ile'l-cenneti refikan… Ve ile'l-hayrâti küllihâ delîlen ve imâmâ…

Allahümme'rhamnâ bi'l-kur'âni'l-azîm… Vec'alhu lenâ imâmen ve nûran ve hüden ve rahmeten yâ erhame'r-râhimîn…

Allahümme zekkirnâ minhü mâ nesînâ… Ve allimnâ minhü ma cehilnâ… Ve'rzukna tilâvetehû alâ tàatika anâe'l-leyli ve etrâfe'n-nehâr… Va'hşurnâ mea'n-nebiyyi salla'llàhü aleyhi ve selleme ve âlihi'l-ahyâr…

Ve evlene'llàhümme's-saàdete, ve's-selâmete, ve'l-beşârete, ve'l-emân… Ve lâ tahrim lenâ bi'ş-şerri, ve'ş-şakàveti, ve'd-dalâleti, ve't-tugyân… Ve nebbi'nâ an nevmi'l-gafleti, ve'l-keselân… Min kabli en tumîtenâ, ve min ekli'd-dîdan...

Allàhümme yemmin kitâbenâ… Ve yessir hisâbenâ… Ve sekkıl mîzânenâ… Ve a'tik rikàbenâ… Ve beyyıd vücûhenâ… Va'hşurnâ tahte livâi'l-mustafa… Bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn…

Ya Rabbi, bu okuduklarımız hatimlerden, dualardan, tesbihlerden hasıl olan ecr ü mesûbatı sevgili Peygamberimiz salla'llàhü aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin ve bi'l-cümle peygamberan-ı izâm hazeratının evlâd, ezvâc, ashàb ve etba'larının ve bu ana kadar geçmiş olan bi'l-cümle mü'minûn, müminât ve meşâyıh-ı izâmın ruhlarıyla beraber, memleketimizin medar-ı iftiharı Eyyüb Sultan Hazretleri'nin ruhuna ve bilumum eshabı güzin rıdavanu'llàhi aleyhim ecmain hazretlerinin ruhlarına;

Salâtin-i maziyyenin ruhları ile birlikte İskender Paşa'nın ruhlarına, bi'l-umum ashabı hayratın da ruhlarına; bâhusus hazırûn ve cemâat kardeşlerimizin ve bu hatimleri okuyan kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına, ayrı ayrı hediye eyledik Mevla vâsıl eyleye…

Cümlesinin ruhlarını mesrur, kabirlerini pür nûr, makamlarını âlî, derecelerini yüksek eyleyip, seyyiatlarını ve seyyiatlarımızı da hasenata tebdil eyle yâ Rabbi!

Bizlere de onlar gibi bu dar-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemizi az ağrı, asan ölüm ve kâmil bir iman ile ve buyurun:

"—*Eşhedü en lâ ilâhe illla'llàh, ve eşhedü enne muhammeden*

abdühû ve rasûlüh…"

Aşk ile bir dahi:

"*—Eşhedü en lâ ilâhe illla'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh…*"

Şevk ile bir dahi:

"*—Eşhedü en lâ ilâhe illla'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh…*" kelime-i tayyibe-i münciyesini de can u gönülden söyleye söyleye çene kapayıp göz yummayı Mevlâ cümle Ümmet-i Muhammed'e, hâsseten biz aciz kullarına da lütf u ihsân eyleye…

Allàhümme'c'alnâ mine't-tevvâbîn… Vec'alnâ mine'l-mutatahhirîn… Vec'alnâ min ibâdike's-sàlihîn… Vec'alnâ mine'llezîne la havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn…

Allàhüme'hdinâ min indik… Ve efid aleynâ min fadlik… Ve esbiğ aleynâ min rahmetik… Ve enzil aleynâ min berekatik…

Allàhümme innâ nes'elüke temâme'n-nimeh… Ve devâme'l-âfiyeh… Ve hüsne'l-hàtimeh... Bi-hürmeti'l-fâtihah!

19. 10. 1975 – İskenderpaşa Camii

12. ZAYIFLAR VE MİSKİNLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

اِحْتَجِمُوا لِخَمْسَ عَشْرَةَ ، أَوْ لِسَبْعَ عَشْرَةَ ، أَوْ لِتِسعَ عَشْرَةَ ، أَوْ إِحْدَى

وَعِشْرِينَ ؛ لاَ يَتَبَيَّغْ بِكُمُ الدَّمُ فَيَقْتُلَكُمْ (طب. البزار ، وأبو نعيم في

الطب عن ابن عباس)

RE.18/2 (*İhtecimû li-hamse aşrete, ev li-seb'a aşrete, ev li-tis'a aşrete ev ihdâ ve işrîne; lâ yetebeyyağ bikümü'd-demü feyaktüleküm*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:
"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)
Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Hacamat Yaptırılacak Günler

Taberânî, Bezzâr ve Ebû Nuaym Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[130]

اِحْتَجِمُوا لِخَمْسَ عَشْرَةَ ، أَوْ لِسَبْعَ عَشْرَةَ ، أَوْ لِتِسعَ عَشْرَةَ ، أَوْ إِحْدَى وَعِشْرِينَ ؛ لاَ يَتَبَيَّغْ بِكُمُ الدَّمُ فَيَقْتُلَكُمْ (طب . البزار ، وأبو نعيم في الطب عن ابن عباس)

RE.18/2 (*İhtecimû li-hamse aşrete, ev li-seb'a aşrete, ev li-tis'a aşrete ev ihdâ ve işrîne; lâ yetebeyyağ bikümü'd-demü feyaktüleküm*)

Hacamat olmak. Bazı sıcak memleketlerde, Arabistan gibi yerlerde çok faydalıdır. Buralarda ise doktorların iznine vabestedir.

Hacamat olurken lalettayn, ne zaman olursa olsun diyerekten olmamalı. Efendimiz'in tavsiyeleri, ayın 15, 17, 21. günlerinde olmayı tavsiye buyurmuştur. Bunlarda birtakım hikmetler vardır. Bu hikmetlere bizim aklımız ermez.

b. Cennet ve Cehennemin Konuşmaları

Müslim ve Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[131]

---

[130] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.70, no:11076; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.177, no:4917; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.326, no:590; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.154, no:8330; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.13, no:28126; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.456, no:728.

[131] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.495, no:5083; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.122, no:2484; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.276, no:7704; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.468, no:11522; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.519, no:7477; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.195, no:554; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.544, no:39561; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.455, no:727.

اِحْتَجَّتِ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ ، فَقَالَتِ الْجَنَّةُ: يَدْخُلُنِي الضُّعَفَاءُ ، وَالْمَسَاكِينُ ؛ وَقَالَتِ النَّارُ : يَدْخُلُنِي الْجَبَّارُونَ ، وَالْمُتَكَبِّرُونَ ؛ فَقَالَ اللهُ لِلنَّارِ : أَنْتِ عَذَابِي ، أَنْتَقِمُ بِكِ مِمَّنْ شِئْتُ ؛ وَقَالَ لِلْجَنَّةِ : أَنْتِ رَحْمَتِي ، أَرْحَمُ بِكِ مَنْ شِئْتُ ؛ وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْكُمَا مِلْؤُهَا (م. ت. حسن صحيح عن أبي هريرة ؛ ض. خز. وابن جرير عن أنس ؛ م. عن أبي سعيد)

RE. 18/3 (*İhtecceti'l-cennetü ve'n-nâru, fekàleti'l-cennetü: Yedhulüniye'd-duafâü, ve'lmesâkîn; ve kàleti'n-nâru: Yedhulüniye'l-cebbârune ve'l-mütekebbirûn; fekàle'llàhu li'n-nâri: Enti azâbî, entakımü biki mimmen şi'tü; ve kàle li'l-cenneti: Enti rahmetî, erhamü biki men şi'tü; ve likülli vâhidetin minkümâ mil'ühâ.*)

(*İhtecceti'l-cennetü ve'n-nâru*) "Cennetle cehennem birbirlerine hüccet gösteriyorlar. (*Fekàleti'l-cenneh*) Cennet diyor ki…"

Lisan-ı hal diyorlar buna. Yâni her şeyin bir kendine göre lisanı vardır, konuşması vardır. Bunu Süleyman AS anlardı. Süleyman AS anladığı gibi, peygamberler de anlarlar ve insanların içerisinden velilik mertebelerine ulaşanlar da anlarlar. Eşyanın seslerini dinlerler.

Cennet diyor ki: (*Yedhulüniye'd-duafâü, ve'lmesâkîn*) "Benim içime girecek misafirler, devletliler; zuafâ ile miskinler olacaktır!" diyor. Cennetin sözü bu. Bana ancak yakışan, zuafalarla miskinlerdir. Onlar dünyada çok zaruret çekerler, sıkıntı çekerler, rahatsız olurlar. Bugün onların mükafat göreceği yer burası.

Efendimiz SAS'in diğer hadis-i şeriflerinde de denilmiş ki:

"—Zuafâya, mesâkîne yardım edin! Onlarla ünsiyet edin. Onlarla beraber oturun, yiyin, için. Onlara misafir olun. Onları da

evinize misafir edin. Hem misafir olun, hem misafir edin. Çünkü insanın benliği kırılır."

Onların arasına girmek insanın şanına, şerefine, şöhretine, varlığına zor gelir. Bir miskinin evine gitsin de onun çorbasından içsin, yesin. Oooo, olacak şey değil.

Ama Peygamberimiz SAS gittiler. En zayıf bir dul kadının bile evine gittiler. Hz. Ömer… O da gitti. Hatta şöyle bir hikâyesini de naklederler:

O dul kadın çağırmış Hz. Ömer'i. O da pekiyi demiş gitmiş. Bakmış ki kapının arkasında bir tane odun asılı. Sopalık odun var. Bu da çıkarmış kılıcını koymuş yanına.

Zeytin, biraz tuz, biraz da işte ne varsa… Yemişler, karnını doyurmuş. Demiş ki:

"—Nine, bu kapının arkasındaki sopaya aklım yetmedi. Neydi o?"

"—Eğer, 'Beni buna mı çağırdın?' deseydin, bununla seni dövecektim!" demiş. "E, sen niye koydun kılıcı oraya?" demiş.

"—Eğer sen de 'Kusura bakma!' deseydin, ben de seni bununla dövecektim!" demiş.

Latifeler…

Zuafâ u mesâkînin faydalarından birisi de, Cenab-ı Hak kıyamet gününde bunları durduracak; "Size dünyada yardım edenleri görün, bulun, ellerinden tutun, hadi siz de onlarla beraber girin cennete!" diyecek. O faydası var.

Onun için zuafâ u mesâkîni hor görmemeli. Allah Celle ve A'lâ bizi de öyle zayıf ve miskin yaratsaydı ne yapardık yâni? Elimizden ne gelirdi?

Şimdi bugün tımarhanede nice insanlar var. Hallerine ağlamaktan başka elimizden bir şey gelmez.

Şimdi bir kardeş geldi. Kendisi talebe, fakat evlenmiş. Hanım doğum haline gelmiş. Hastaneye götürmüşler doğuma. Doğum esnasında yahut sonrasında oynatmış.

"—İki aydır hastanede yatıyordu. Aldık getirdik eve. Şimdi ele-avuca girmiyor." dedi.

"—Ne yapalım hocaefendi? Acaba sen bir şey biliyor musun? Bize söylesen de biz de onu yapsak…" diyerekten.

Bazı nasihatlar ettik. Yâni kudret Allah'ın elindedir. Vücudu

güzelce yaratmış, zekayı vermiş, aklı vermiş. Kendi malımız mı? Veren o... Ötekine de vermemiş. Ne yapalım?.. Varsa elinden gelen kudret, gitsin ona da versin… Gözü olmayana bir göz versin bakalım. Kulağı olmayana bir kulak versin bakalım. Bunlar beşerin haddinin dışında, Allah-u Celle ve A'lâ'nın kudretinde…

Onun için, zuafâyı Allah yaratmış. Niçin? Onları görün de ibret alın. Deliyi de görün ibret alın, hastayı da görün ibret alın. Bu alem ibret alemi.

Onun için Niyâzî-i Mısrî Hz. ne güzel söylemiş:

Bir göz ki onun olmaya ibret nazarında,
Ol düşmanıdır sahibinin baş üzerinde.

Gözlerimiz var ama ibret yoksa eğer, ibret alacak kabiliyet yoksa o gözlerde; hiç faydası yoktur. Onun için dünya ibret …. Bakar onlardan ibret alabilirsek ne mutlu.

Onun için o zuafâ u mesâkîni hor görmeyelim!

"—Miskin herif! Sen de çalışsana!" demeyelim!

E Allah seni de öyle bir miskin yaratsaydı, sen ne yapardın bakayım?

Zihni Efendi'nin kitabı var *Nimetü'l-İslâm*. Onda zekât bahsinin arkasında güzel bir mısra yazılmış, çok hoş. Fukarayı hor görme. Bu fukarayı yaratan Allah… Güzel beyitler ama benim ezberimde yok.[132]

O fukarayı yaratan Allah seni de öyle yaratsaydı ne yapardın? Hiçbir şey gelmez elimizden. İşte görüyoruz. Onların elinden nasıl bir şey gelmiyorsa, bizim de elimizden… Bize düşen yalnız onlara yardım etmek.

---

[132] Urfalı Nâbî'nin (1642-1712) Zekât isimli şiirinden:

Fukarâya nazar-ı merhamet et
Unf ile etme suhan mekremet et

Servet ü ni'metine âletdir
Sana Hak'dan o da bir ni'metdir

Ana şükr et ki, anun yerine sen
Olmuş olsan, ne gelirdi elden?

Bu Cuma hatibimiz, fakirlere, zaiflere, bîçarelere yardımdan bahsetti de camimizde de Arabistan'ın Hac Nazırı misafirdi. Fakat Türkçe de az çok anlıyor. Hutbenin mealini anlamış da. Çok hoşuma gitti dedi. Tam müslümanlara yaraşır bir hutbe idi. Herkes ondan istifade etmeli ve etrafındaki insanların yardımına koşmalı ki, cemiyet rahatlık, huzur içerisinde olsun.

Hırsızlığın çoğu, ahlâksızlığın çoğu hep yoksulluktan doğmaktadır. Yoksulluğun çaresi de ancak onlara el uzatırsak kurtulabilirler. İş yeri açarız, bazısı işleyemez de yâni. İşleyemeyeni de var. İşyeri var ama para etmez. İş yapamaz durumda insanlar da var. Onlara mali yardımlar yapacağız.

Allah kusurumuzu affetsin… Onun için, "Ben zuafâ u mesâkînin yeriyim!" diyor cennet.

(*Ve kàleti'n-nâru*) Cehennem de diyor ki şimdi: (*Yedhuliniye'l-cebbârùne, ve'l-mütekebbirûn.*) "Bana gelecekler de cebbarlar ve mütekebbirlerdir." Cebbarlar; ortalığa şiddet, dehşet savuranlar.

Şimdi Cenab-ı Hak aralarında hakem vaziyetinde... (*Fekàle'llàhu li'n-nâri*) Cehenneme diyor ki: (*Enti azabî*) "Ey cehennem, sen benim azap evimsin, hapishanemsin. (*Entakımü biki mimmen şi'tü*) Ben dilediklerimden seninle intikam alırım. Sana atarım, sen de cezasını çektirirsin."

Burada yanmak yok, burası bambaşka bir yer. Akılların, havsalaların haricinde… Burada yanarsın, biter. Öyle yanma filan yok, bambaşka bir şey.

Çünkü ehl-i cennetle konuşuyorlar. Televizyon ekranı gibi arada irtibat var.

"—Aman, sizin yemeklerden, ekmeklerden azıcık bize de verin! Soğuk sularınızdan bize de verin, yandık biz burada…"

Bir de hayat var gene. O hayatın da içerisinde…

Uludağ var bizim. Uludağ'da buz gibi kar. Yaşanmaz karın içerisinde. Karın içerisinde bir kurt yaşıyor. Görmedik ama diyorlar. O kurdu bulur da, alır da, küpün içine atarsan bir hafta suyu buz gibi olur diyorlar. Allah-u Celle ve A'lâ o buzun içerisinde bir canlı mahlûk yaratmış, yaşıyor işte. Binâen aleyh oradaki hayat da bambaşka bir hayat. Allah göstermesin, yüzünü de kendisini de.

(*Ve kàle li'l-cenneti*) Cennet için de diyor ki: (*Enti rahmetî*) "Ey

Cennet, sen de benim rahmet evimsin." Öteki intikam evi, bu rahmeti evidir. (*Erhamu biki men şi'tü*) "Seninle de dilediklerime merhamet ederim. (*Ve li-külli vâhidetin minkümâ mil'ühâ*) Hepsinin adamı var. Dolduracak içerisini. Cennet de dolacak ehl-i cennetle, cehennem de dolacak ehl-i cehennemle.

Allah bu hayatın içerisinde cenneti kazanan bahtiyar kullarının zümresine ilhak etsin cümlemizi…

Yalnız şu kadar size buna ait bir şey söyleyeyim. Bu hayatımızdan haberimiz yok. Hayatımız muntazaman işleyen bir makine. Hiç dakikası, saniyesi muntazaman teybe işliyor. Hareketlerimizde ise bu teyp alıyor bunu içerisine. Ceset denilen bu kalıp nasıl olsa mezarda çürüyüp gidecek, kıymeti yok. Asıl iş bu teypte. Bu teyp alınır, saklanır. Saklandı mı yarın gidince herkese ayrı ayrı, (*İkra' kitâbek!*) "Oku kitabını!" diyecekler. Bir anda herkes kitabını görmüş olacak. Çünkü kitabını okuyunca, o teyp başlayacak tıkır tıkır neler kazanıldıysa, onları söylemeye. O zaman adam şaşırıp kalacak.

لِمَ شَهِدتُمْ عَلَيْنَا (فصلت:٢١)

(*Lime şehidtüm aleynâ*) "Ey uzuvlarımız! Ne diye bizim aleyhimize şehadet ediyorsunuz, ne diye söylüyorsunuz?" (Fussilet, 41/21) diyecekler.

Onlar da diyecek ki:

قَالُوا أَنطَقَنَا اللهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ (فصلت:٢١)

(*Kàlû entakana'llàhü'llezî entaka külle şey'*) "Her şeyi konuşturmağa kàdir olan Allah, bizi konuşturttu." (Fussilet, 41/21) Bizim elimizde ne var? Biz me'muruz, söyleten söyletiyor. Bizim elimizde söylememek imkânı yok.

Yâsin'i her gün okuyoruz ya… Bak bunlar ders, ibret bize. Orada şöyle ifade ediliyor:

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ (يٰس: ٦٥)

(*El-yevme nahtimu alâ efvâhihim*) "O gün insanların, o hesaba çekilen insanların, o şeytana uyan grup var ya, onların ağızlarına mühür vururuz." diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri. (*Ve tükellimunâ eydihim ve teşhedü ercülehüm*) "Elleri konuşur, ayakları şahitlik eder bize... Ağızlarını mühürletiriz, kapattırırız da elleri ayakları konuşur, (*bimâ kânû yeksibûn*) neler yaptıklarını tıkır tıkır söylerler." (Yâsin, 36/65)

"—Ağızlarınızı kaparız diyor, mühürleriz ağızlarınızı. Konuşamaz ağızlarınız, fakat elleriniz konuşur." buyruluyor.

"—Canım, hocaefendi! Telsiz el konuşur mu? Bu ağızda işte teller meller var da içeriden sesler gelince onu dudaklar vasıtasıyla intizamlı çıkarıyor. Bu eller nasıl konuşacak bunu?"

Senin şu makinen nasıl konuşuyor, tahtadan ibaret. Demir parçasını konuşturur da, Allah yarattığı eli konuşturamaz mı? Allah affetsin. O zaman o konuşur. Ayaklar da şehadet eder. Sen de şaşırır kalırsın. Allah cümlemizi o şaşkınlıktan kurtarsın.

Aziz kardeş! En büyük servet nedir biliyor musun? Milyar para etmez. Milyar servet değil yâni. En büyük servet nefestir. Nefes alıp veriyoruz. En büyük servet bu. Bunu boşa geçirmek kadar gaflet olmaz. Bunu boşa kaçırmak kadar gaflet olmaz.

O televizyon denilen şey… Ben buna karışmam. İstifade edersen edersin, ona da karışmam. Fakat senin ömrünü çalıyor mu, çalmıyor mu? Ömrümü çalmıyor dersen, bahtiyarlık. Ona saatlerce ömrün orada hebâen mensur oluyor.

Akşam bir yere misafir gittik. Bir şey okuyacağız. Gençler var aramızda. Dedim:

"—*Elem neşrah leke*'yi biliyor musunuz yavrum? Çok faydalı…"

"—Bilmiyoruz!" dediler.

E sen bütün gün ömrünü nerelerde geçiriyorsun da

Kur'ân'ındaki kısacık *Elem neşrah leke* Sûresi'ni belleyememişsin! Belki Kul huvallah'ı da sorsam, onu da bilemeyecekti. E böyle olur mu hayat? Allah affetsin kusurlarımızı…

c. Meddahların Yüzüne Toprak Saçın!

İbn-i Adiy ve Ebû Nuaym, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Taberânî Mikdâd RA'dan; Tirmizî ve İbn-i Adiy, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[133]

أُحْثُوا التُّرَابَ فِي وُجُوهِ الْمَدَّاحِينَ (عد. حل. عن ابن عمر ؛

طب. عن المقداد ؛ ت. عد. عن أبى هريرة)

RE. 18/4 (*Uhsü't-turâbe fî vücûhi'l-meddâhîn*) "Meddahların, dalkavukların, medih yapıcıların yüzlerine toprak saçın!"

Allah affetsin kusurlarımızı… İnsan sevdiğini, hoşuna gidiyor seviyor. Yahut menfaat görüyor kendisinden. O menfaat gördüğü insanları cibilliyeti iktizası, metheder mi, eder. Yüzüne karşı eder, arkasından eder, yazıyla eder, eder de eder…

Bu medih, hadd-i zatında çok çirkin bir şey. Çünkü meth olunan adamın koltukları kabarır.

"—Ben ne iyi bir adammışım!" diye kabarır.

---

[133] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no: 5684; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no: 812; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.99; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.165, no:275; İbn-i Adiy, *el-Kâmil*, c.IV, s.186; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.106, no:355; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2297, no:3002; Tirmizî, Sünen, c.IV, s.599, no:2393; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.669, no:4804; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1232, no:3742; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:339; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.48, no:2113; İbn-i Ebî Şeybe, c.V, s.297, no:26259; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no: 1158; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.244, no:576; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.242, no:20926; Mikdâd ibn-i Esved RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.600, no:2394; İbn-i Adiy, *el-Kâmil*, c.III, s.345; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, no:1033, no:7960. *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.56, no: 135; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.I, s.459, no:732.

Kabardıkça da kabarır. Kabarmak ne olursa olsun da…

الْعُجْبُ حِجَابُ التَّوْفِيقِ

(*El-ucbü hicâbü't-tevfîk*) "Kendini beğenme, koltukların kabarması; Cenab-ı Hakk'ın gelecek tevfikine mani olur."

Yâni değirmene su gelmez. Değirmenin yolu var, çarklar muntazam. Su gelmeyince döner mi değirmen? Yahut elektrik gelmeyince işler mi? Bu kendini beğenme, övünmeler dolayısıyla suların kesilmesine sebep olur. Tevfik-i ilahi gelmez demek, sular kesilir. Sular gelmeyince ne çeşmelerde su akar, ne bir şey olur. Bar bar bağırır ondan sonra.

Onun için onun yüzüne toprak serpin;

"—Sus, sus! Ben methe şayeste bir insan değilim!" deyin.

İbrahim Edhem Hz. diye bir zat var ya. Hepiniz bilirsiniz, onun menakıbını bir okuyun. Büyüklerin menakıblarının hepsi iyidir. Onun bir münacaatı vardır, onu yazmaya çalışıyorum ben. Yâni iyi bir yazıyla yazabileyim diyerekten:

إِلَهِي عَبْدُكَ الْعَاصِي أَتَا كَا

مُقِرًّا بِالذُّنُوبِ فَقَدْ دَعَا كَا

وَإِنْ تَغْفِرْ فَأَنْتَ أَهْلٌ لِذَا كَا

وَإِنْ تَطْرُدْ فَمَنْ يَرْحَمْ سِوَا كَا

İlâhî, abdüke'l-àsî etâkâ,
Mukırren bi'z-zünûbi fekad deàkâ,
Fein terham, feente ehlün lizâkâ;
Fein tadrud, femen yerham sivâkâ?

(*İlàhî! Abdüke'l-àsî etâkâ*) "Yâ Rabbi, senin şu asi kulun senin

kapına geldi. (*Mukırren bi'z-zenbi fekad deàkâ*) Günahını itiraf etmiş, sana el açmış dua ederek geldi.

(*Fein tağfir, feente ehlün lizàkâ*) Eğer mağfiret edersen, rahmet edersen; sen layıksın rahmet etmeye, merhamet etmeye, şanındandır. (*Fein tadrud, femen yerham sivâkâ*) Ama kapından kovarsan, senden başka bize kim merhamet eder? Başka kapı yok!"

Orada diyor ki Cenâb-ı Hakk'a tazarru ve niyaz ettikten sonra:

"—Şu insanlar beni iyi bir insan zannediyorlar. Tac u tahtını bıraktı, saltanatını bıraktı, varlığını, mülkünü bıraktı. Bak ne güzel sofu bir derviş. Ona buna hizmetkarlık edip, beş-on para alıp, karnını doyuruyor. Bu adamlar beni iyi bir insan zannediyorlar. Eğer bilseler ki ben nasın en şerlisiyim. En şerli bir mahlûkum. Eğer sen beni affetmezsen yandım ben."

Bu İbrahim Ethem, herkesin teveccühünü kazanmış, evliyalığından hiç şüphemiz olmayan bir zat. Kendisine böyle diyor. Ben mahlûkun en şerlisiyim. Çok günahlarım var!"

Hele İmam-ı Azam'ın duasını görseniz.

Onun için kendini methetmek zaten çirkin bir şeydir. Başkasını methedişine de tahammül etme, onun yüzüne toprağı serp, sus de! Methetmesin seni. Seni Allah methetsin!

d. Uhud Bizi Sever, Biz Onu Severiz

Hacca gidenler görüyorlar bir Uhud Dağı var orada.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[134]

---

[134] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.539, no:1411; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1011, no:1392; Ebû Humeyd es-Sa'dî RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.42, no:3725; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.255, no:1905; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.11, no:2585; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.58, no:131; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.224, no:1037; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.308, no:889; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.90, no:6467; Ukbe ibn-i Süveyd, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.485, no:34986; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.56, no:137; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.462, no:738.

أُحُدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنا وَنُحِبُّهُ (طس. عن أنس)

RE: 18/5 (*Uhudün cebelün, yuhibbünâ ve nuhibbühû.*) "Uhud bir dağdır. Fakat o bizi sever, biz de onu severiz."

Hepimizin taaccübüne gider, dağ insanı sever mi?.. Dağ taştan ibaret bir şey insanı nasıl sevsin, bu muhal deriz.

Cenab-ı Peygamber'i sevmeyen hiçbir şey yok. Her şey, bütün eşya ona aşık. Bütün eşya çünkü onun yüzü suyu hürmetine halk olmuştur. Onun için her eşya Resûl-i Ekrem SAS'i sever. Yalnız gafil insan bilmez. Şimdi Hac zamanı, herkes gider.

e. Peygamber Efendimizi Sevmek

Cenab-ı Peygamber buyuruyor ki sahih hadis-i şerifinde:[135]

---

[135] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.14, no:15; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.67, no:44; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.114, no:5013; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:67; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.177, no:12837; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.397, no:2741; İbn-i

فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ

مِنْ وَلَدِهِ ، وَوَالِدِهِ ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ (خ. م. ن. ه. حم. در.

حب. ع. هب. عن أنس)

(*Feve'llezi nefsî bi-yedihi*) "Canım elinde olan Allah'a vallâhi, billâhi yeminler olsun ki, (*lâ yü'minü ehadüküm*) sizden biriniz mü'min olamaz; (*hatta ekûne ehabbe ileyhi min vâlidihî ve veledihî ve'n-nâsi ecmaîn*) ben onun yanında ona babasından da, evlâdından da, bütün sevgili insanlardan da daha sevgili olmadıkça, hakîkî bir müslüman olamaz."

"Her mü'min beni anasından, babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha ziyade, daha çok sevmedikçe mü'min olamaz." İnsanın mü'min olması, Peygamber SAS'i her şeyden fazla sevmesi… Binâen aleyh anamız, babamız, ikinci mertebeye düşüyor. Anamız, babamız; bayramda şimdi. Hiçbir insan hali vakti yerinde olur da, parası olur da, sıhhati de yerinde olur da anasını babasını ziyaret etmez mi? Ölmüşse, gideriz mezarında okuruz, ziyaretinde bulunuruz.

"—Allah anamıza, babamıza rahmet eylesin, makamı cennet olsun!" der geliriz, bir şey bilmesek de.

Bilmem bizim gençliğimizde, çocukluğumuzda bayram namazından çıkınca halk, mezarlıklara dağılır. Okumak bilmeyenler ellerinde, koyunlarında kitapları. Herkes mezarının başına gider, okurlar bir şey. Ondan sonra evine gelirlerdi.

Binâen aleyh insan babasına, anasına nasıl böyle ziyaret etmek istiyorsa; her şeyden daha üstün olan o sevgili Peygamberi

---

Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.405, no:179; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.23, no:3258; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.129, no:1374; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11744; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.355, no:1175; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.29, no:70; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.490, no:17360.

ziyaret etmek de her mü'minin vazifesidir. Hiç olmazsa senede bir kere insan babasını ziyaret etmez mi canım?.. Babasını ziyaret etmesini arzu ettiği halde, peygamberini niçin ziyaret etmesin?

"—E buradan okuyoruz!"

Ama babamızın evine gider de biraz da hediye götürürsek, halini, hatırını sorarsak, eteğinden, elinden, başından öpersek, babamız bize ne der:

"—Maşallah oğlum! Allah senin ömrünü çok etsin! Tuttuğun altın olsun!" der, bir şeyler der.

E Peygamber Efendimiz ne der?

Gideriz oraya:

"—Ya Rasûlallah! Biz uzak bir memleketten geldik. Hem de çok günahlarla geldik. Ama senin için geldik."

E Peygamber SAS o gelene ne diyecek? Defol mu diyecek yâni?.. Elbette o da bir baba nasıl evladına dua ediyorsa, Peygamber SAS de ümmetine öyle dua eder.

"—Allah sizin vücutlarınıza afiyet versin, ömürlerinize uzun

ömürler versin, rızıklarınızı bol etsin, dünyanız ma'mur olsun, ahiretiniz de ma'mur olsun!" diye güzel güzel dua edeceğinden hiç şüphemiz yok.

Onun için, dağ Cenab-ı Peygamber'i severken, o efdal-i mahlûk olan insan Peygamberini sevmezse olur mu?

"—Seviyorum!"

E niçin gitmiyorsun ziyaretine?

"—Paraya kıyamıyorum!"

Paraya kıyamıyorsan nasıl sevgi o? İnsan sevgisinin uğrunda canını bile verir.

Ashab-ı ikram Rasûlullah'a:[136]

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ !

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llàh!*) "Annem babam sana fedâ olsun ey Allah'ın Rasûlü!" diye hitab ederlerdi.

Anam sana kurban, babam da sana kurban, ben de sana kurban… Fedayız yâni. Böyle dediler, bu harpleri öyle kazandılar. Bize de bu dini böyle teslim ettiler. Allah bizi de o güzel Peygamberi can u yürekten sevmek nasib ü müyesser etsin…

Şimdi o bizi sever, biz de onu severiz de; (*Feiza ci'tümühu*) gerek o memlekette olan insanlar, gerek buradan bizler gibi giden insanlar oraya gittiğimiz vakitte, (*fekülû min semerihî*) oradaki meyvalardan siz de yiyin!"

Malum orada hurmalar satarlar, başka şeyler satarlar. Beş on

---

[136] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

kuruş verirsin, o hurmalardan alırsın. O dağa çıkmaya herkesin gücü yetmez tabii. Gençler gider, oradaki şeylerden bulur alırsa; dikenlerinden de olsa istifade ediniz diyor. Dikenli ağaçlar var orada...

İşte oranın meydanında da Hz. Hamza yatıyor, diğer şehidler yatıyor. Uhud denilen muharebenin olduğu yer…

f. Uhud Savaşına Çıkılması

Çok dikkate şayandır. Cenab-ı Peygamber, İslamiyet'i iddia etti. Dedi ki:

"—Doğru yol Müslümanlıktır. Siz putperestliği bırakın, müslümanlığa gelin!"

Peygamber SAS'e Mekke'de rahatlık vermediler. O da Mekke'den Medine'ye hicret etti.

Hicret ettikten sonra Gâvurlar gene durmadılar, dediler ki:

"—Bu orada adam toplayacak başına, gene bizim başımıza musallat olacak. Bizim çoluğumuzu, çocuğumuzu dinimizden çevirecek."

"—E ne yapalım?"

"—Toplanalım, gidelim, onu orada yok edelim!"

Kabilelere haberler verdiler, büyük bir ordu ile beraber geldiler, geliyorlar. Haber geldi Cenab-ı Peygamber'e. Geliyorlarmış, bak bu kadar kalabalık. Biz de azız. Ne yapalım ashabım?

Bakın müşavereyi öğreniniz. Kendi kendinize iş yapmayınız. Peygamber SAS deseydi ki:

"—Hadi bakalım!"

Hepsi düşerdi Peygamber'in önüne, yapacağını yapardı. Ama dedi ki:

"—Ashabım, ne diyorsunuz? Bak düşman geliyor hem de çokça geliyor. Nasıl yapalım?"

Herkes birer fikir beyan etmeye başladı. Cenab-ı Peygamber dedi ki:

"—Bana kalırsa evlerimizde saklanalım, taş evler, evlerden müdafaa yapalım!"

Düşman tabii; kapalı kapılar, giremez içeriye. Bir şey

yapamayınca da bırakır, ertesi gün çekilir gider.

Dediler ki:

"—İyi ama biz bundan evvelki Bedir'de bunların anasını ağlattık! Şimdi karı gibi neden kaçacağız? Daha da çoğaldık bir de… Şimdi de onların karşısına çıkmaya gücümüz var!" dediler.

"—Eh pekâlâ öyleyse!" dedi.

Gitti, atına bindi, zırhlarını giyindi, geldi. Fakat bu arada pişman oldular. Niçin Peygamber SAS'e:

"—Sen bilirsin yâ Rasûlallah! Emir senin emrindir, ne dersen öyle yapalım!" demedik diye.

Peygamber SAS yanlarına gelince, dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah! Biz pişman olduk! Sen bilirsin artık. Nasıl istersen öyle yap!"

"—Yok! Bir peygamber atına binip, kılıcını eline aldıktan sonra geri dönmez!" dedi. "Hadi bakalım, yola düşün, yallah!" dedi.

E orada birçok zorluklar oldu, Allah muhafaza... Ama sonu gene iyi geldi el-hamdü lillah… Binâen aleyh bu Uhud Dağı harbin olduğu yerde… Hz. Hamza da orada şehid oldu.

Hz. Hamza'yı şehid eden bir habeşî köle… Mekke'nin fetholunduğu gün o da İslâm olmak istedi. Cenab-ı Peygamber dedi ki:

"—O benim gözüme görünmesin. Pekâlâ İslâm olursa olsun, fakat gözüme görünmesin!" dedi.

Amcasını şehid eden o zatı görmek istemedi.

Sonra o da bu yaptığı şeye karşılık, Müseylimetü'l-Kezzab denilen yalancı bir peygamber çıktı; o da onu öldürdü. "Bu da Hamza'ya mukabil olsun yâ Rasûlallah!" dedi Hz. Ebû Bekir zamanında…

Bu dağa gidip böyle tarihi hadiseleri tasavvur etmeli. Bu müslümanlık kolaycacık gelmedi dünyaya… Bir de mücahedeyi bizim de göze almamız lazım, bu müslümanlığın muhafazası için… Yoksa paralarla iş olmaz dünyada.

g. Uhud Dağı'nın Fazileti

Ebû Ya'lâ ve Taberânî Sehl ibn-i Sa'd RA'dan rivayet etmişler.

Yine Cenab-ı Peygamber Uhud'u methediyor:[137]

أُحُدٌ رُكْنٌ مِنْ أَرْكَانِ الجَنَّةِ (ع. طب. عن سهل بن سعد)

RE. 18/7 (*Uhudü ruknün min erkâni'l-cenneh*) "Uhud dağ ama yarın cennetin de esaslarından bir esas olacak."

Aklımız ermez.

h. Sadaka Vermekle Mal Azalmaz

Şimdi bir hadis naklediyor.

Taberânî Ebû Kebşe el-Ensârî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[138]

أُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا ثَلاثًا أُقْسِمُ عَلَيْهِنَّ : مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ ؛

وَلاَ ظُلِمَ عَبْدٌ بِمَظْلَمَةٍ فَصَبَرَ عَلَيْهَا ، إِلاَّ زَادَهُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَا عِزًّا ؛

وَلاَ فَتَحَ عَبْدٌ بَابَ مَسْأَلَةٍ ، إِلاَّ فَتَحَ لَهُ بَابَ فَقْرٍ (طب . عن أبي كبشة الأنماري)

RE. 18/8 (*Uhaddisiküm hadîsen selâsen uksimü aleyhinne: Mâ nekasa malü abdin min sadakatin*; *ve lâ zulime abdin bi-mazlemetin ve sabera aleyhâ, illâ zadehu'llàhu azze ve celle bihâ*

---

[137] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.151, no:5813; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.427, no:7516; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.687, no:5911; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.268, no:34988; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.463, no:740.

[138] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.308, no:2247; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.341, no:855; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIV, s.193, no:3109; Ebû Kebşe el-Ensârî RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.187, no:1032; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.829, no:43298; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.466, no:746.

izzen; *ve lâ feteha abdün bâbe mes'eletin, illâ fütiha lehû babe fakrin*)

(*Uhaddisiküm hadîsen selâsen uksimü aleyhinne*) "Size şu üç sözü kasemle, yeminle söyleyeyim:

1. (*Mâ nekasa malü abdin min sadakatin*) "Bir kulun malı sadakadan dolayı kat'iyyen noksanlaşmaz."

Meselâ yüz liramız var. On lirasını çıkardık, sadaka verdik. Doksanı kaldı yanımızda… Hayır, hiçbir surette eksilmez. Ya? Allah-u Teàlâ ona mükâfat olaraktan, daha büyüğünü, üstününü verecek. Yeminle söylüyor: Sadaka vermekle insanın malı kat'iyyen tükenmez ve azalmaz.

2. (*Ve lâ zulime abdün bi-mazlemetin ve sabera aleyhâ, illâ zadehu'llàhu azze ve celle bihâ izzen*) "Bir kul bir zulme uğrar da, o zulme sabrederse, Allah Azze ve Celle o sebeple o kulun izzetini arttırır."

Zalim, zulmediyor. Elinden gelir, döver de onu, vurur da… Fakat sabrediyor, zalim zulmünü yapıyor. Ondan dolayı, sabrından dolayı…

"—Ne miskin adam be, korkak adam, aptal adam! Bak herif, neler yapıyor da hiç sesini bile çıkaramıyor." derler ya…

Bunun bu tavrından dolayı onun şerefine hiç noksanlık gelmez, (*illâ zadehu'llàhu azze ve celle bihâ izzen*) ancak Allah-u Teàlâ onun izzetini arttırır. Nasıl arttırır? Nasıl arttırır bilmem ama arttırır.

3. (*Ve lâ feteha abdin bâbe mes'eletin, illâ fütiha lehû babe fakrin*) "Bir insan da dilenciliğe alışırsa, ona da fakirlik kapıları açılır. Gözü de doymaz, karnı da doymaz."

Binâen aleyh, dilencilik hiç iyi bir şey değildir. Dilenciliğin çok nevileri vardır. Gelir bir yere, kapıyı tak tak vurur, beş kuruş ister. Bu dilencidir.

Bir de halini dilenciler gibi yaparaktan para toplamağa çalışır. Bu da ayrıdır. Çok nevileri vardır. Allah hepsinden muhafaza buyursun…

Cenab-ı Peygamber buyurmuş ki yarın rùz-i kıyamette bu dilencilerin yüzlerinde et olmayacak, iskelet halinde çıkacaklar.

Sahabeden bir kimse geldi, Peygamber Efendimiz'den bir şeyler istedi.

Cenab-ı Peygamber dedi ki:

"—Neyin var senin evde?"

"—Bir kilimcağızım var!"

Bir kilimi varmış evinde, fukara bir ev…

"—Getir onu!" dedi.

Getirdi. Mezata çıkarttırdı onu. Mezat, bir dirhem veriyorlar. Bir para yâni. Derken iki dirhem birisi verdi. Sattılar onu. Cenab-ı Peygamber ona bir balta alıverdi. Bir dirhem ile bir balta aldı. Kendisi de bir sap yapıverdi ona.

"—Hadi git şimdi dağdan odunu kes, getir burada sat. Karnını da doyur, başkasına da yardım et!" dedi.

Adam az zamanda zengin oluverdi, kurtuldu. Onun için, Allah herkesin rızık kolları çeşitli yaratmış. Herkes bir yoldan rızkının temine gayret edecek.

Deminki miskin dediğimiz o değil ama. Bu çalışmaya iktidarı olan insan, çalışacak. Ama bir de var ki kabiliyetsiz yaratılmış. Hastalıklı, nasıl ki çeşitli hastalıklar var. Ruhlarda da böyle çeşitli hastalıklar vardır ki: dövseniz de çalışamaz, öldürseniz de çalışamaz. Yapmaz, bilmez işte. Binâen aleyh onlar bize ibret, onlara bakmak vazifemiz.

i. Gizli Şehvetten Sakının!

Deylemî, Ebû Hüreyre Hazretleri'nden rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[139]

اَحْذَرُوا الشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ ، الْعَالِمُ يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ ، يُحِبُّ أَنْ يُجْلَسَ إِلَيْهِ

(الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 18/9 (*İhzeru'ş-şehvete'l-hafiyyete, el-àlimü yeteallemü'l-ilme, yuhibbü en yüclese ileyhi*)

(*İhzeru'ş-şehvete'l-hafiyyeh*) "Gizli şehvetten sakının!"

---

[139] *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.185, no:28965; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.472, no:756.

Şehvet-i hafiye denilen gizli bir şehvet vardır. Şehvetin bir açık hali var ki… Bu da gizli şehvet, kimse fark etmez onu. Neymiş bu gizli şehvet ki, Cenab-ı Peygamber bundan sığının dedi. Bu riyakârlık oluyor. Gizli şehvetler, şirkin bir gizlisi oluyor. Allah ikidir demek nasıl şirkse, bu riyakarlık da bu şirkten bir parça oluyor.

Onun için Cenab-ı Peygamber:

"—Benim ümmetim ateşe tapmaz, puta da tapmaz, güneşe de tapmaz. Tapmaz ama bu gizli şehvet yok mu işten onların hakkından gelir" dedi.

Bunu Muaz olsa gerek Cenab-ı Peygamber'den işitmiş de Şam'a gelmiş. Şam'da ehl-i Şam onun başına toplanmışlar. Demişler:

"—Rasûl-i Ekrem'den duyduğun bir şeyi bize anlat!"

O da bu hadisi anlamaya başladığı vakitte, kendinden geçiyor. Gözlerinden şıpır şıpır yaşlar akıyor. Bir türlü söyleyemiyor. Üç defa böyle baygınlıklar geçirdikten sonra riyanın şirk olduğunu söyleyebiliyor.

Burada şimdi Cenab-ı Peygamber, (*ihzerû şehvete'l-hafiyyeh*) "Bu gizli şehvetten sakının, Allah'a sığının!" buyuruyor.

Neymiş o? (*El-alimu*) "Alim, (*yeteallemu'l-ilme*) ilmi öğrenmeye çalışıyor. Ama niçin çalışıyor? (*Yuhibbu en yüclese ileyh*) Herkes başına toplansın da, onun tatlı tatlı sözlerini dinlesinler diye çalışıyor. Gayesi insanların iltifatından istifade etmek, Allah rızası değil."

Edebiyata gidiyor, onu öğrenmeye çalışıyor, daha üstün şeyleri öğrenmeye çalışıyor, güzel güzel lafları anlatırken herkesi mest ediyor. Hayranlık duyuyor herkes… E bu Allah için olursa ne mutlu ama, (*El-alimu yeteallemu'l-ilme yuhibbu en yüclese ileyh*) "Beni ne güzel alimdir!" desinler diye çalıştıysa, yandı. Şehvet-i hafiye buna diyorlar işte.

j. Şöhretli Elbiselerden Sakının!

Deylemî Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[140]

احْذَرُوا الشُّهْرَتَيْنِ: الصُّوفَ ، وَالْخَزَّ (أبو عبد الرحمن السلمي في سنن الصوفية ، والديلمي عن عائشة وقال لا ه)

RE. 18/11 (*İhzeru'ş-şühreteyn: Es-sùf, ve'l-hazz*)

(*İhzeru'ş-şühreteyn*) "Şöhret-i mucib olan iki takım elbiseden sakının! (*Es-sùf*) Birisi sof dedikleri eskiden, bir meşhur elbise vardı, parıl parıl, incecik, sof derlerdi ona. Şimdi belki yok onlardan. (*Ve'l-hazz*) Biri de hazz denilen deniz koyunu varmış. Deniz koyununun tüyünden yapılan esvap. Görmedik ama işitiyoruz işte böyle. Nasıl oluyor bilmeyiz artık. Bunlar insanlara umumiyet itibariyle çalımı mucib olan elbise demek. O zaman bunlar varmış, bunları yapanlara Cenab-ı Peygamber bunlardan sakının demiş.

Bugün de çalımı mucib olan her nevi elbise. … dediğimiz yâni bir şöhreti, varlığını gösteren bir elbise. Binâen aleyh ismi hatırıma gelmedi bir zat-ı muhterem çok incelemiş, diyor ki: Gerek yemeklerinizde, sofralarınızda; gerek giyimlerinizde, gerek evlerinizde, gerek hac esnasındaki hac yolculuklarında ve oralardaki masraflarınızda son derece titizlikle hareket edin de israftan sakının, ve bu artan paralarınızı zuafa ü fukaraya tahsis edin!

İşte bir elbise var. Meselâ, farz edelim ki bir liraya verirler, on liraya verirler, elli liraya verirler bugün. Bir esvab da vardır beş yüz liradır kumaşı. o beş yüz liralık elbiseyi giyeceğine, elli liralık, yüz liralık şeyi giy. Ne olacak? O da seni ısıtır, o da seni tutar. Binâen aleyh şöhreti mucib olan her şeyden sakınmayı Cenab-ı Peygamber bize tavsiye etmektedir.

k. Sakınılacak Yedi Fitne

Hàkim Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

---

[140] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.83, no:258; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.473, no:7484; Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.471, no:755.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[141]

أُحَذِّرُكُمْ سَبْعَ فِتَنٍ تَكُونُ بَعْدِي: فِتْنَةً تُقْبِلُ مِنْ الْمَدِينَةِ ، وَفِتْنَةً بِمَكَّةَ ،

وَفِتْنَةً تُقْبِلُ مِنَ الْيَمَنِ ، وَفِتْنَةً تُقْبِلُ مِنَ الشَّامِ ، وَفِتْنَةً تُقْبِلُ مِنَ الْمَشْرِقِ ،

وَفِتْنَةً تُقْبِلُ مِنَ الْمَغْرِبِ ، وَفِتْنَةً مِنْ بَطْنِ الشَّامِ ، وَهِيَ وَفِتْنَةُ السُّفْيَانِي

(نعيم في الفتن ، ك. عن ابن مسعود)

RE. 18/12 (*Ühazziruküm seb'a fitenin tekûnü min ba'dî: Fitneten tukbilü mine'l-medineh, ve fitneten bi-mekkeh, ve fitneten tukbilü mine'l-yemen, ve fitneten tukbilü mine'ş-şâm, ve fitneten tukbilü mine'l-maşrik, ve fitneten tukbilü mine'l-mağrib, ve fitneten min batni'ş-şâm, ve hiye fitnetü's-süfyânî*)

(*Ühazziruküm seb'a fitenin tekûnü min ba'dî*) "Sizleri benden sonra vuku bulacak yedi fitneden sakınmaya davet ederim: (*Fitneten tukbilü mine'l-medineh*) Medine'den çıkacak bir fitne, (*ve fitneten bi-mekkeh*) Mekke'den çıkacak bir fitne, (*ve fitneten tukbilü mine'l-yemen*) Yemen'den çıkacak bir fitne, (*ve fitneten tukbilü mine'ş-şâm*) Şam'dan çıkacak bir fitne, (*ve fitneten tukbilü mine'l-maşrik*) Şark'tan çıkacak bir fitne, (*ve fitneten tukbilü mine'l-mağrib*) Garb'dan çıkacak bir fitne. (*Ve fitneten min batni'ş-şâm*) Bir fitne de Şam'ın merkezinden zuhur eder ki, (*ve hiye fitnetü's-süfyânî*) işte bu Süfyanî'nin fitnesidir."

Bu fitnelerden bahsedilmiş. Bu fitnelerden bir kısmı evvelce olmuş, bitmiş. Allah onların şerrinden de, gelecek fitnelerin şerrinden de cümlemizi muhafaza buyursun…

O fitnelerden birisi Hülagu'nun fitnesiymiş ki, işte o Çin tarafından gelen Moğollar, Bağdat kütüphanelerini harap etmişler. Harap ettikten sonra da o kütüphanelerin kitaplarını Fırat'a atmak suretiyle, Dicle'ye atmak suretiyle İslamiyet'e yaptıkları zarar; dünya bilgisini beş yüz sene geriye atmıştır

---

[141] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.515, no:8447; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.XI, s.116, no:30840; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.470, no:750.

diyor. Orada o kadar ilimler varmış ki, o ilimlerin hepsi hebaen mensur olmuş.

Sonra Sivas'a kadar gelmişler. Orada insan kafasından kule yapmışlar. Bu insan, yâni çok korkunç bir mahluk. Bunun yaptığını şeytan da yapamaz. Allah muhafaza… Bir kere o gözü kızardı mıydı, insanın aklı başından da gidiyor. Allah ıslah etsin…

l. Kur'an'ı Güzel Okumak

Taberânî ve Hatîb-i Bağdâdî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[142]

أَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً ، الَّذِي إِذَا قَرَأَ ، رَأَيْتَ أَنَّهُ يَخْشَى الله

(طس. خط. عن ابن عمر)

RE. 18/13 (*Ahsenü'n-nâsi kırâaten, ellezî izâ karae, raeyte ennehû yahşa'llàh.*)

Kur'ân okuyoruz hepimiz. Bazan sesi güzel insanlar olur. Mest oluruz. Bayılırız, çok güzel okursa. Bazı seslerde de muhrik denilen yakıcılık vardır. O tegannilerin etkisiyle insan dinlemeye doyamaz. İster ki mütemadiyen okusun.

Bu sesin muhrikliği nefsani bir şeydir. Bundan nefis hazzeder. Asıl olan Kur'ân'ın içindeki ruhu ile okumak. Ki, (*yahşa'llàh*) Allah-u Teàlâ'dan haşyet üzere okursa, işte bu insana ok gibi tesir eder. Oktan da daha fazla tesir eder.

---

[142] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.208, no:6205; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.208, no:1256; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.277; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.321, no:1147; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.317; Hatîb-i Bağdâdî, el-Müttefik ve'l-Müfterik, c.II, s.78, no:176; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.602, no:2750; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.479, no:771.

Yoksa sesi güzel olur, dinler herkes. Bazen gözlerinden insanın yaşlar da gelir. Fakat ondan istifa eden ancak nefistir. Ruhların istifadesi ancak Kur'ân'ı Allah'ın korkusuyla okuyabilen, korku içerisine sinmiş, haşyet-i ilahi içerisine sinmiş insanın okuyuşundan olur. İşte o insanı mest eder, hayran eder.

Gene buyuruyorlar ki:[143]

أَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ يَتَحَزَّنُ بِهِ (طب. وأبو نصر في الإبانة وحسنه عن ابن عباس)

RE. 18/14 (*Ahsenü'n-nâsi kırâeten, men karae'l-kur'âne*

---

[143] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.7, no:10852; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.19; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.351, no:11695; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.602, no.2748; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.480, no:772.

yetehazzenü bihî)

(*Ahsenü'n-nâsi kırâeten*) "Kıraat cihetinden insanların en güzeli, (*men karae'l-kur'âne yetehazzenü bihî*) Kur'an'ı okuyunca hüzünlenen kimsedir."

Kur'ân okurken hüzünle okuyun! İçeriden bazı yapmacık yapanlar da olur, okurken ağlayıverir falan ama o yapmacıklar bellidir. Herkes anlayamaz ama erbabı anlar onları…

Binâen aleyh, yapmacık değil de içten gelerek böyle hüzün ile Kur'ân okuyun ki, o haşyet-i ilahiyenin bir eseridir. O haşyet-i ilahi kendilerinde olan insanlar Kur'an okurken mahzûnâne bir şekilde okurlar. Öyle seslerine cilâ vermeyi düşünmezler.

m. Yolların En Güzeli

İbn-i Sa'd Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[144]

أَحْسَنُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ، وَشَرُّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا ، وَكُلُّ بِدْعَةٌ

ضَلاَلَةٌ ؛ مَنْ مَاتَ وَتَرَكَ مَالاً ، فَلأَهْلِهِ ؛ وَمَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا ،

فَإِلَيَّ وَعَلَيَّ (ابن سعد عن جابر)

RE. 18/16 (*Ahsenü'l-hedyi hedyü muhammedin, ve şerrü'l-umûri muhdesâtühâ, ve küllü bid'atün dalâletün; men mâte ve tereke mâlen, feliehlihî; ve men tereke deynen ev dayân, feileyye ve aleyye*)

(*Ahsenü'l-hedyi hedyü muhammedin*) "Yolların en güzeli Cenab-ı Peygamber'in yoludur. Yâni sünnet-i seniyye..." En iyi yol, ahlâk-ı hasene, Cenab-ı Peygamber'in sünnet-i seniyyesine uymaktır.

(*Ve şerrü'l-umuri muhdesatühâ*) "İşlerin en kötüsü de,

---

[144] Neseî, *Sünen*, c.VI, s.27, no:1560; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.377; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.365; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.10, no:30404; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.481, no:774.

sonradan ihdas olunan, Cenab-ı Allah'ın razı olmadığı ve Peygamberinin de razı olmadığı ve kimsenin de razı olmadığı çirkin şeylerdir. Bu sonradan ihdas olunan şeylere bid'at denir. (*Küllü bid'atün dalâleh*) Bütün bid'atler dalâlet yoludur."

(*Men mâte*) "Her kim ölürse, (*ve tereke mâlen*) geride mal bırakmışsa, (*feliehlihî*) o bıraktığı çoluk-çocuğunun olsun. (*Ve men tereke deynen*) Öldü ama borç bıraktıysa, (*ev diyaen*) veyahut evlad u iyal bıraktı, yetimler bıraktıysa, onlara bakmak, onların borcunu ödemek benim üzerimedir."

Cenab-ı Peygamber beytü'l-mâl'den ve bizzat kendi imkânlarından bunları temin ederlerdi. Kimsesizlere bakarlar, himaye ederler, borçları varsa öderlerdi. Çünkü borçlunun namazını da kılmazlardı. Buna da çok dikkat etmek lazım.

Bazı adam üç aylık borç yapıyor. Beş aylık borç yapıyor. Senet yapıyor filan… Fakat senin üç ay, beş ay yaşayacağına elinde senedin var mı mübarek adam?

"—E canım işte malım var ya..."

Malın var ama, senin mirasçıların senin o borcunu tanırlar mı acaba? Kaç tane mirasçı çıkacak ki senin borçlarını ödesin. Ondan sonra mahkemelerde uğraşır durur insanlar.

Onun için cenaze geldiği vakitte, Cenab-ı Peygamber sorardı:

"—Bunun borcu var mı?"

"—Yok…" derlerse;

"—*Allahu ekber!*" der, cenaze namazını kıldırırlardı.

"—Borcu var!" derlerse;

"—Bunun borcunu kim taahhüt ediyor?" derlerdi.

"—İçinizde akrabasından, taallukatından borcunu taahhüt eden kimse var mı?"

Birisi çıkar da:

"—Ben taahhüt ediyorum!" derse,

"—*Allah-u ekber!*" der, onun da namazını kılardı.

Ses çıkmazsa, siz kılın namazını der, çekilirlerdi.

Onun için borçlu ölmek hiç iyi değildir. Ayağını yorganına göre uzat.

"—Ama canım, şöyle iş yapacağım, böyle iş yapacağım!"

Bunlar boş laflar. Tùl-i emel dedikleri şeyler. Onu yapacağına

elinde senedin mi var? Elindekiyle idare et.

n. SAS Efendimiz'in Korktuğu Üç Şey

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[145]

أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي ثَلاثاً : ضَلالَةُ الاَهْوَاءِ ، وَاتِّبَاعُ الشَّهَوَاتِ

فِي الْبُطُونِ وَالْفُرُوجِ ، وَالْغَفْلَةُ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ (الحكيم ، وابن منده ، و

ابن قانع عن أفلح مولى رسول الله صلى عليه السلام)

RE. 19/9 (*Ehàfü alâ ümmetî min ba'dî selâsen*: *Dalâletü'l-ehvâi, ve'ttibaü'ş-şehevâti fi'l-butùni ve'l-furûci, ve'l-gafletü ba'de'l-ma'rifeti*)

(*Ehàfü alâ ümmetî min ba'dî selâsen*) "Benden sonra ümmetim üzerine üç şeyden çok korkarım:

1. (*Dalâletü'l-ehvâ'*) "Hevâ ü heveslerine uymaları, bu yolda gitmeleri."

2. (*Ve'ttibâu'ş-şehevâti fi'l-butùni ve'l-füruc*) "Şehvetlerine ittiba; gerek yemekte, gerek diğer muamelelerde…"

3. (*Ve'l-gafletü ba'de'l-ma'rifeti*) "Ma'rifetten sonra gaflete düşmeleri."

Bak gene buyuruyor ki:[146]

أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي ثَلاثٌ: ضَلالَةُ الاَهْوَاءِ ، وَاتِّبَاعُ الشَّهَوَاتِ

فِى الْبَطْنِ وَالْفَرْجِ ، وَالْعُجْبُ (الحكيم عن أفلح مولى رسول الله صلى

---

[145] İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.66; İbnü'l-Kàni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.I, s.106, no:64; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.III, s.269, no:982; Eflah RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.185, no:28967; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.21, no:846.

[146] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.44, no:43861; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.77, no:941.

الله عليه وسلم)

RE.21/1 (*Ahvefü mâ ehàfü alâ ümmetî selâsün*: *Dalâletü'l-ehvâi, ve'ttibau'ş-şehevâti fi'l-batni ve'l-ferci, ve'l-ucbü*)

(*Ahvefü mâ ehàfü alâ ümmetî selâsün*) Ümmetim üzerine şu üç şeyden çok korkarım. Korktuklarımın en korkuncu ümmetim üzerine şu üç şeydir:

1. (*Dalâletü'l-ehvâ'*) "Hevâ ü heveslerine uymaları, bu yolda gitmeleri."

2. (*Ve'ttibâu'ş-şehevâti fi'l-batni ve'l-ferc*) "Şehvetlerine ittiba; gerek yemekte gerek diğer muamelelerde…"

3. (*Ve'l-ucbü*) "İnsanların kendisini beğenmesi."

Bu üç şeyden çok korkarım."

Nefsine uyması, şehvetine uyması, bir de kendisini beğenmesi. Onun için Cenab-ı Peygamber:

"—Ya Rab, beni bana göz açıp yumacak kadar kısa bir zaman da olsa bana bırakma! Beni bana bırakma…"

Peygamber SAS diyor yâhu! Niçin? Nefisle işi olmaz ki. Allah-u Teàlâ'nın himayesine hepimiz her zaman muhtacız. Onun için Cenab-ı Peygamber:

"—Yâ Rabbi, beni bana göz açıp yumacak kadar az zaman da olsa bırakma!" diye dua ediyor.

Onun için demişler ki:

Haseb-neseb ile olmaz çelebi!
Zühd ü takvâsı olan kişidir çelebi.

Çelebi ne demek bilmem. Türkçe bir kelime ama… Efendi manasına mı? Demek ki efendilik.

Çelebiler varmış eskiden, padişahlara kılıç kuşatırlarmış. Konya'daki Mevlevîlerin pirleri… Onun için takvası olandır çelebi, takvan yoksa olamazsın efendi demişler.

o. Ashabın Fedâkârlığı

Yine buyuruyor:[147]

أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي: شُحٌّ مُطَاعٌ ، وَهوًى مُتَّبَعٌ ، وَإِعْجَابُ

كُلُّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ (أبو نصر السجزي عن أنس)

RE. 21/2 (*Ahvefu mâ ehàfu alâ ümmeti: Şuhhun mutàun, ve heven müttebeun, ve i'câbü küllü zî re'yin bi-re'yihî*)

(*Ahvefu mâ ehàfu alâ ümmeti*) "Ümmetim üzerinde korktuğum şeylerin korkunçlarından yine birisi: (*Şuhhun mutàun*) Kendisine itaat edilen cimrilik. Sıkılığa bel bağlamış, etrafındaki zuafayı, fukarayı, mesâkîni, muhtaçları görmüyor; hep kendi menfaatine harcamaya çalışıyor paraları. *Şuhhun muta'* diyorlar buna.

İkincisi, (*heven müttebeun*) Nefsinin hevâ ve hevesine uyuyor.

Ku'ân-ı Azimu'ş-şân'da:

وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ، وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ

فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (الحشر: ٩)

(*Ve yû'sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasâsah, ve men yûka şuhha nefsihî feülâike hümü'l-muflihûn.*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (muhacirleri) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.] (Haşr, 59/9)

Bu ayet-i kerimenin izahında, Cenab-ı Hak ashab-ı kiram'ı (*rıdvanu'llàhi teàla aleyhim ecmaîn*) ayrı bir zümre olarak yaratmış. Böyle insanların fevkaladelikleri hep onlarda tecelli etti. Yemezler, yedirirlerdi. Giymezler, giydirirlerdi.

Bu ayet-i kerime galiba Ebû Talha RA hakkında nazil olmuş.

---

[147] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.160; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.45, no:43863; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.77, no:942.

Misafir gelmiş mescide. Rasûlüllah Efendimiz demiş ki:

"—Kim alacak bu misafiri?"

Herkes aciz, kimse ben götürürüm diyememiş.

Ebû Talha RA:

"—Ben götüreyim!" demiş.

Eve götürmüş. Hanımına sormuş:

"—Evde yiyecek bir şey var mı?"

Hanımı da demiş ki:

"—Çocukları için az bir yiyecek var!"

"—Çocukları erkenden uyut! Biz de yemeyiveririz bu akşam." diyor.

Hanım sofrayı kuruyor. Hanım odadan çıkarken kandili söndürüyor. Karanlıkta Ebû Talha yemek yer gibi yapıyor. Misafir karnını doyuruyor.

Kendileri muhtaç iken misafire ikram ettiklerinden dolayı, (*ve men yûka şuhha nefsihî feülâike hümü'l-muflihûn*) "Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." diye haklarında ayet nazil oluyor.

Binâen aleyh (*şuhhun mutaun*), böyle hukuk-u ilâhiyeyi, hukuk-u insâniyeyi, hukuk-u cirâniyeyi gözetmeyen insanlar… Hukuk çok, yalnız Allah'ın hakkı değil. Allah'ın hakkı var, o başka. Şimdi namaz kılacağız, oruç tutacağız… Fakat komşu hakkı var, memleket hakkı var, devlet hakkı var, sürüyle hak var. Ana-baba hakkı var, kardeşlerinin hakkı var, cemaat-i İslâmiyenin hakkı var. Bu hakların hepsini yerli yerinde yapabilmek kolay bir şey değil.

Onun için Selman-ı Farisî RA'ı, Ebü'd-Derdâ RA ile kardeş yapmış Cenab-ı Peygamber. Böyle çift çift kardeş yapmıştı Mekkelilerle Medineliler'i. Bir Mekkeli, bir Medineli ile kardeş oluyor. Buhari hadislerinde yazılıdır.

Selman RA gitmiş kardeşliğinin evine. Birkaç defa söylemiştim ama tekrarında fayda vardır. Gitmiş, evde yok. Hanımı kapıyı açmış, çıkmış ama üstü perişan.

"—Ebü'd-Derdâ nerede?" demiş,

"—Dağa, oduna gitti!" demiş.

Eh kardeşliğinin evi ya, girmiş içeriye, oturmuş, bekliyor.

Derken Ebü'd-Derdâ RA gelmiş. Yemek yedirmiş kardeşine ihsan.

"—E otur demiş, senle beraber yiyelim."

"—Ben oruçluyum, yemem!" demiş.

"—Olmaz öyle şey!" demiş, "Otur beraber yiyeceğiz!"

Kıramamış. Beraber yemişler.

Gece vakti olmuş, yatacaklar. Yatağı sermiş.

"—Yat bakalım ya Selman!"

"—Sen?"

"—Ben namaz kılacağım, ibadet edeceğim!" demiş.

"—Yok!" demiş, "Sen de yat!"

O da söz dinlemiş, o da yatmış.

Biraz sonra kalkmış yine namaza. Selman uyumuyor.

"—Yat, kalkma yat! Ben seni kaldıracağım!" demiş.

Neyse, gece yarısından sonra:

"—Had şimdi kalk bakalım, ibadeti yapalım!" demiş.

Ama Ebü'd-Derdâ RA kızmış içinden. Hem orucumu bozdurdu, hem gece beni ibadetten alıkoydu diyerekten. Sabaha kadar bekliyor ki, gideyim Peygamber SAS'e şikâyet edeyim.

Sabah namazına gidiyorlar. Peygamber SAS namazı kıldırıyor. Namazdan sonra:

"—Ya Rasûlallah! Şu Selman'ın yaptığını gördün mü bana bugün?"

"—Ne yaptı?"

"—Orucumu bozdurdu, gece namazlarından alıkoydu, şöyle yaptı, böyle yaptı."

"—Selman haklıdır!" dedi.

Sonra Peygamber SAS Efendimiz Ebü'd-Derdâ RA'a hitaben şöyle buyurdu:[148]

يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ ! إِنَّ لِجَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا ، وَلأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا ، وَلِرَبِّكَ

---

[148] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.112, no:285; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.275, no:8128; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.176, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVII, s.116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.188; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.45, no:5403; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.27, no:25480.

عَلَيْكَ حَقًّا ؛ وَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ ! صُمْ وَ أَفْطِرْ ، وَقُمْ وَنَمْ ، وَائْتِ أَهْلَكَ (حل. عن أبي جحيفة)

RE. 492/10 (*Yâ ebe'd-derdâ*!) "Ey Ebü'd-Derdâ! (*İnne li-cesedike aleyke hakkan*) Hiç şüphe yok ki bedeninin, vücudunun senin üzerinde hakkı vardır. Bu hakkı bu vücuduna vermezsen, bu elin, bu ayağın, bu vücudun senden davacı olur."

(*Ve li-ehlike aleyke hakkan*) "Aile efradının, zevcenin ve çoluk çocuğunun senin üzerinde hakkı vardır."

(*Ve li-rabbike aleyke hakkan*) "Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır." Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne karşı görevler var.

(*Ve a'ti külle zî hakkın hakkahû*) "O halde, her hak sahibine hakkını ver!"

(*Sum ve eftir*) "Bazı günler oruç tut, bazı günler tutma, iftar et! (*Ve kum ve nim*) Geceleyin namaza kalk, bazı zamanlarda uykunu da uyu! (*Ve'ti ehleke*) Eşinin yanına da git!" buyurdu.

Çünkü vücudun da hakkı var, ailenin de hakkı var, komşunun da hakkı var, devletin de hakkı var, Allah'ın da hakkı var. Çok… Her hak sahibine hakkını vermekle insan tekemmül eder. Yoksa kendine sofu olmuşsun, ne olacak böyle sofuluktan?

Onun için, ikinci kortuğu şey: (*ve heven müttebeun*) "Nefsin arzularına uymak."

"—Canım ne istiyorsa öyle yapayım. Sinemaya gidelim, baloya gidelim, denize gidelim!.." İstiyor canı işte. "Televizyon alalım…"

Üçüncü korktuğu şey: (*Ve i'câbü küllü zî re'yin bi-re'yihî*) "Herkes kendi re'yini beğeniyor, en doğru benim re'yim diyor. Benim aklım, benim bilgim, benim düşüncem. Başkasının aklını beğenmiyor." Bu da Peygamber Efendimiz'in ümmeti için üçüncü korktuğu şey…

Bir tane daha okuyayım da kâfi gelsin:

p. Kölenize İyi Davranın!

Taberânî'nin Huzeyfe RA'dan naklettiği bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[149]

أَخُوكَ فِي الإِسْلاَمِ ، لاَ تُكَلِّفْهُ مِنَ الْعَمَلِ إِلاَّ مَا أَطَاقَ ، وَأَطْعِمْهُ

مِنْ طَعَامِكَ ، وَأَلْبِسْهُ مِنْ لِبَاسِكَ ، فَإِنْ كَرِهْتَهُ فَبِعْهُ ، يَعْنِي الْعَبْدُ

(طس. عن حذيفة)

RE. 21/3 (*Ehùke fi'l-islâm, lâ tükellifhü mine'l-ameli illâ mâ etàka, ve at'imhu min taàmike, ve elbishü min libâsike, fein kerihtehû feba'hu, ya'ni'l-abd*)

(*Ehùke fi'l-islâm*) "O köle senin İslâm'da kardeşindir. (*Lâ tükellifhü mine'l-ameli illâ mâ etàka*) Ona ancak gücünün yettiği

---

[149] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.161, no:4945; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.433, no:7219; Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.80, no:25058; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.82, no:949.

işi yükle! (*Ve at'imhu min taàmike*) Yediğinden ona yedir, (*ve elbishü min libâsike*) giydiğinden ona da giydir. (*Fein kerihtehû feba'hu ya'ni'l-abd*) Eğer kendisinden hoşlanmıyorsan, onu sat!"

Ebâ Zer RA'ı görmüşler, gayet güzel bir elbise giymiş. Hulle diyorlar o zaman. Yanında da kölesi var. Kölesi de aynı esvabı giymiş. Köleyle kendisinin arasında fark yok. Çok dikkatimi celb etti.

Cennet, "Bana girecek olanlar zuafâ ile miskinlerdir." demişti. Köleler de zuafadan ibarettir.

Köleyi bilirsiniz belki; hizmetkâr, bedava hizmetkâr… Köleler harplerde düşman tarafından esir alınır. Esir olarak kalır. O esirler artık elden ele dolaşır. Ben sana satarım, sen başkasına satarsın, o başkasına satar. Ta ki birisi affedecek de, azad edecek de adam kurtulacak. Yoksa başka türlü kurtulamaz. Köle bu.

Şimdi bu kölesiyle ikisi bir ayarda giyinmişler. Adam diyor ki:

"—Ne bu yâ Ebâ Zer! Bu senin kölen değil mi? Seninle onun arasında fark yok! O da senin gibi. Bak şa'şaalı, debdebeli bir örtü giyinmiş."

Ebû Zer RA ona başından geçen bir olayı anlatmış.

Cenab-ı Peygamber zamanında bir gün Ebû Zer RA, Bilal-i Habeşi'ye kızmış ve haddi aşarak;

'—'Siyah kadının oğlu!" diye hakaret etmiş.

O da gelmiş Rasûlüllah'a şikâyet etmiş:

"—Ebu Zer bana böyle diyor." diyerekten.

Cenab-ı Peygamber de ona demiş ki:

"—Onu anasının zenci olmasıyla mı ayıpladın? Sende hàlâ cahiliyet kokusu var! Sen takva ile daha üstün olmadığın takdirde, beyaz veya siyah derililerden daha hayırlı değilsin!"

Ebu Zer RA, bu acı uyarı üzerine derhal Bilal-i Habeşî'nin evinin önüne gelmiş, Bilal-i Habeşi'yi çağırmış ve yere yatmış. Yanağını yere koymuş ve demiş ki:

"—Yâ Bilal! Senin o siyah ayağın benim bu beyaz yüzüme basmadıkça buradan kalkmayacağım! Yüzüme bas ve bana hakkını helâl et!"

Bunun üzerine Bilâl-i Habeşî RA onu affetmiş, yerden kaldırmış ve kucaklaşmışlar.

Bunu anlattıktan sonra, Ebû Zer RA demiş ki: Rasûlüllah SAS o zaman bana şöyle buyurdu:[150]

هُمْ إِخْوَانُكُمْ ، جَعَلَهُمْ اللهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ

فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ ، وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ ،

فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ (خ. م. عن ابي ذر)

(*Hüm ihvânüküm*) "Onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah köle yapmış ama o da kardeşinizdir. O da müslüman olmuş, kardeşinizdir. Ama sana hizmetkârdır. Hizmetkâr olmakla beraber, senin kardeşliğinden de çıkmış değildir.

(*Cealehümü'llàhu tahte eydîküm*) "Bunu da biliniz ki, Allah-u Celle ve A'lâ onları sizin elinizin altına vermiş. Sizin işlerinizi görürler. Onlar olmasa işlerinizi de göremezsiniz."

(*Femen kâne ehûhü tahte yedihî*) "Kimin elinde böyle bir kardeşi varsa, gerek paralı, gerek parasız bedava hizmetkârı varsa; (*felyut'imhu mimmâ ye'kül*) yediğinden ona yedirsin! (*Ve yelbishü mimmâ yelbesü*) Giydiğinden de ona giydirsin!"

(*Ve lâ tükellifûhüm mâ yağlübühüm*) "Onlara üstesinden gelemeyecekleri şeyleri yüklemeyiniz! (*Fein kelleftümûhüm feeînûhüm*) Şayet yükleyecek olursanız kendilerine yardım ediniz." dedi.

İşte ben de onun için, bu köleme böyle giydiğimden giydirdim. Beş metreden çıkacak bir kumaştan on metre aldım, beşini bana, beşini ona elbise yaptırdım. Giydiğimden giydireceğim ya.

Bak şimdi Müslümanlıktaki şu hadiseyi bir canlandıran olsa, parça parça olur içimiz. Biz bugünün devrinin insanları ne saltanata düşmüşüz ki o fukaraya, o zuafaya giydiğimiz gibi giydireceğiz ha! Yediğimiz gibi yedireceğiz ha! Allah!..

"—Bir kere yedirirsin."

---

[150] Buhârî, *Sahîh*, c.XVIII, s.481, no:5590; Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.479, no:3139.

Bir kere yedirmekle iş olmaz ki. Çağırırsın, bir ziyafet yaparsın. Yedirirsin tatlı-tuzlu olur. Fakat bu öyle değil. Her gün için olan bir şey.

"—Beğenmiyorum, iyi adam değil bu!"

Sat öyleyse! Tutma elinde! Yahut elinde tuttuğun müddetçe hukukuna riayet ederekten, yediğinden yedirecek, giydiğinden giydireceksin.

r. Haramlardan Kaçın!

Beyhakî ve İbn-i Adiy, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz, muhatabı olan sahabiye tavsiye eylemiş ki:[151]

أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ ؛ وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَوْرَعِ النَّاسِ ؛ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ (عد. هب. عن ابن مسعود)

RE. 21/4 (*Eddi me'fterada'llàhu aleyke, tekün min a'bedi'n-nâs; ve'ctenib mâ harrama'llàhu aleyke, tekün min evrai'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu leke, tekün min ağne'n-nâs.*)

(*Eddi me'fterada'llàhu aleyke*) "Allah-u Teàlâ'nın sana farz ettiklerini eda et, (*tekün min a'beden nâs*) o zaman insanların en abidi olursun."

Bunu da ezberlemek lazım! Allah-u Teàlâ'nın farâizini ifa edenler, haramlardan kaçanlar… Faraiz iki kısım. Bir emrini tutmak, bir de yasağından kaçınmak. Emrini tutar, yasağından kaçınırsan farzı yapmış olursun. O zaman insanların en abidi

---

[151] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.218, no:201; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.143, no:131; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.501, no:1032; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.177; Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.237, no:44296; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.85, no:953.

olursun.

(*Ve'ctenib mâ harrama'llàhu aleyke*) "Allah'ın haram kıldıklarından uzak dur; (*tekün min evrai'n-nâsi*) insanların takvası, verâsı en yüksek olanı olursun." Yâni Allah'tan korkan en yüksek bir adam olursun.

(*Ve'rda bimâ kasema'llàhu leke*) "Allah'ın taksimatına razı ol, sana kısmet olarak ne nasip etmişse ona razı ol; (*tekün min ağne'n-nâsi*) o zaman insanların en zengini olursun."

Bugün insanların en büyük davası bu. Taksime razı değiller. Binâen aleyh, taksime razı olursan, nasın en zengini de sen olursun, vesselâm…

Allah cümlemizi affetsin… Tevfikatı samadaniyesine mazhar etsin…

El-fâtihah!

19. 10. 1976 – İskenderpaşa Camii

13. HARAMLARDAN SAKIN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَدِّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ ، فَإِنَّهَا طُهْرَةٌ تُطَهِّرُكَ ؛ وَائْتِ صِلَةَ الرَّحِمِ ، وَاعْرِفْ

حَقَّ السَّائِلِ ، وَالْجَارِ ، وَالْمِسْكِينِ (حم. ك. عن أنس)

RE. 21/5 (*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate, feinnehâ tuhratün tutahhiruke; ve âti sılate'r-rahimi, ve a'rif hakka's-sâili, ve'l-câri, ve'l-miskîni.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. SAS Efendimiz'in Korktuğu Üç Şey

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[152]

---

[152] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.44, no:43861; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.77, no:941.

أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمِّتِي ثَلاَثٌ: ضَلاَلَةُ الاَهْوَاءِ ، وَاتِّبَاعُ الشَّهَوَاتِ

فِى الْبَطْنِ وَالْفَرْجِ ، وَالْعُجْبُ (الحكيم عن أفلح مولى رسول الله صلى

الله عليه وسلم)

RE.21/1 (*Ahvefü mâ ehàfü alâ ümmetî selâsün*: *Dalâletü'l-ehvâi, ve'ttibau'ş-şehevâti fi'l-batni ve'l-ferci, ve'l-ucbü*)

Bunu geçen ders okumuşsak da lüzumuna binâen bugün tekrar ediyoruz, Cenâb-ı Peygamber SAS buyuruyorlar ki:

(*Ahvefü mâ ehàfü alâ ümmetî selâsün*) Ümmetim üzerine şu üç şeyden çok korkarım:

1. (*Dalâletü'l-ehvâ'*) "Hevâ ü heveslerine uymaları, bu yolda gitmeleri."

2. (*Ve'ttibâu'ş-şehevâti fi'l-batni ve'l-ferc*) "Şehvetlerine uymaları; gerek yemekte, gerek diğer muamelelerde…"

3. (*Ve'l-ucbü*) "İnsanların kendisini beğenmesi. Gerek fikirini gerek harekatını, gerek herhangi cihetten olursa olsun kendini beğenip üstün görmesi."

b. Üç Şeyden Daha Korkarım

Peygamber SAS Efendimiz yine buyuruyor ki:[153]

أَخْوَفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمِّتِي: شُحٌّ مُطَاعٌ ، وَهَوًى مُتَّبَعٌ ، وَإِعْجَابُ

كُلُّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ (أبو نصر السجزي عن أنس)

RE. 21/2 (*Ahvefu mâ ehàfu alâ ümmeti: Şuhhun mutàun, ve heven müttebeun, ve i'câbü küllü zî re'yin bi-re'yihî*)

---

[153] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.160; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.45, no:43863; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.77, no:942.

(*Ahvefu mâ ehàfu alâ ümmeti*) "Ümmetim üzerinde korktuğum şeyler:

1. (*Şuhhun mutàun*) "Kendisine itaat edilen cimrilik."

Sıkılığa bel bağlamış, etrafındaki zuafayı, fukarayı, mesâkîni, muhtaçları görmüyor; hep kendi menfaatine harcamaya çalışıyor paraları. *Şuhhun muta'* diyorlar buna.

2. (*Heven müttebeun*) "Nefsinin hevâ ve hevesine uyması."

3. (*Ve i'câbü küllü zî re'yin bi-re'yihî*) "Herkesin kendi reyini beğenmesi."

Kendi fikrini kitaba, sünnete tatbik etmeden, "Benimki doğrudur!" diyor. Ama kalp para altın altının değerinde değil. Fakat onu altıncıya verdin mi, buna bakınca bunun ne mal olduğunu sana söyler; bu altın değil kalptır der. Sen ona müracaat etmiyorsun, kendi kendine diyorsun ki, "Bu altındır." Ama altın olmadığı o mihenk taşına vurulunca meydana çıkıyor.

Onun için bu çok fena bir şeydir ki, "*Herkesin kendi reyini beğenmesi*" çok acayip bir şeydir. Hepimiz için güzel bir derstir.

Bir vakit bir vergi kondu biliyor musunuz?

Tüccarlara, zenginlere umumiyetle bir vergi verildi. Bu vergiyi tabii herkesin haline göre taksim ettiler ama çokça para... Yahudiler vermediler bu parayı.

"—Parayı vermeyen Erzurum'da bilmem Aşkale'de taş kıracak." dediler.

Yahudiler;

"—Biz taş kırmaya razı oluruz, bu parayı veremeyiz." dediler.

Niçin?

"—Hahamı öyle dedi de onun için."

Haham dedi ki onlara:

"—Paraları vermeyin! Gidin taş kırın, ne olacak? Taş kırarsınız, ödersiniz borcunuzu, vermeyin paraları!" dedi.

Onlar hahamını dinledi, parayı vermedi. Sonra paçayı da kurtardılar.

Ama biz böyle değiliz, biz kendi reyimizle karar veririz; yani 40 milyon ahalinin 40 milyon reyi var, herkesin ayrı reyi. Bu çok

tehlikeli bir şey… Onun için, Cenâb-ı Peygamber'in korktuğu şeylerden birisi de herkesin kendi reyini beğenip kendine göre yol tutması.

Allah kusurlarımızı affetsin de Müslümanlık ilerlesin.,,

Şimdi bir cemaat geliyoruz burada işte 40-50 kişi, 100 kişi; imam efendi *Allahu ekber* diyor, uyuyoruz namazı kılıyoruz. Namazda uyarız ama başka şeyde uymayız. Namazda uyarız ama reyimize gelince oo orada müstesna, orada uymak yok.

Halbuki:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلاَّ لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللهِ (النساء: ٦٤)

(*Ve mâ erselnâ min rasûlin illâ li-yütàa bi-izni'llâhi*) "Peygamberlerin gönderilişi ve onların vekillerinin gönderilişinin sebebi itaat olunsun diyedir." (Nisâ, 4/64)

İtaat etmedikten sonra yalnız namaza gelmişsin, bu kadar kişi var... Yetmez. Allah kusurumuzu affetsin…

Onun için mihenk taşına vurmak lazım fikrini, "Benim fikrim doğru mudur, değil midir?" diye.

O mihenk taşı da kimdedir öyleyse?

Kuyumcudadır, herkesin elinde mihenk taşı yoktur ki! Bana satarlar alırım altını, oh bak sana güzel bir beşibirlik alıverdim diyerekten takarım hanımın boynuna ama sarrafa yahut kuyumcuya gidince onu mihenk taşına vurunca, "Bu kalp efendi, aldatmışlar seni." derler ama iş işten de geçmiş olur.

Onun için Allah kusurlarımızı affetsin.

Mihenk taşı kim? Mihenk taşı alimlerdir. Nasıl altının mihengi kuyumcuların elindeyse, dinin de mihenk taşı da ulemadır. Ama onlar da bu yolda değildir. Onlar da her birisi ayrı bir yolda, onlar da herkes kendi reyinde…

Allah-u Teàlâ'nın bir gadabından korkarız, yani bu bir gadap olmasın? Çünkü Müslümanlıkta böyle çeşit bölünmelere imkân yok, cevaz da yok. Ama bizim demek ki bu hale düşüşümüz, bir

felâketin içine düştüğümüzün başlıca alâmetlerinden birisi oluyor, Efendimiz (*ahvefü mâ ehàfü*) "Korktuğum şeylerden en korkuncu, en korkunç şey..." diyor.

Bizim her şeyimiz öyle. Bak alttakini de geçen okumuştum da yine bugün de dinleyelim.

c. Kölenize İyi Davranın!

Taberânî'nin Huzeyfe RA'dan naklettiği bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[154]

أَخُوكَ فِي الإِسْلاَمِ ، لاَ تُكَلِّفْهُ مِنَ الْعَمَلِ إِلاَّ مَا أَطَاقَ ، وَأَطْعِمْهُ

مِنْ طَعَامِكَ ، وَأَلْبِسْهُ مِنْ لِبَاسِكَ ، فَإِنْ كَرِهْتَهُ فَبِعْهُ ، يَعْنِي الْعَبْدُ

(طس. عن حذيفة)

RE. 21/3 (*Ehùke fi'l-islâm, lâ tükellifhü mine'l-ameli illâ mâ etàka, ve at'imhu min taàmike, ve elbishü min libâsike, fein kerihtehû feba'hu, ya'ni'l-abd*)

(*Ehùke fi'l-islâm*) "O köle senin İslâm'da kardeşindir. (*Lâ tükellifhü mine'l-ameli illâ mâ etàka*) Ona ancak gücünün yettiği işi yükle! (*Ve at'imhu min taàmike*) Yediğinden ona yedir, (*ve elbishü min libâsike*) giydiğinden ona da giydir. (*Fein kerihtehû feba'hu ya'ni'l-abd*) Eğer kendisinden hoşlanmıyorsan, onu sat!"

Hz. Huzeyfe'den rivayet olunan şu hadis hepimizin yüreğini dağlar. Bu Müslümanlığımızın bir ölçüsüdür bir de. Biz Müslümanlığı namazda ararız; namaz kıldık mıydı, oruç da tuttuk muydu, tam müslüman sayarız kendimizi… Fakat şu hale bakınız!

Bu hadisin rivayetinde, zâtın birisi Ebû Zer Hazretleri'ni

---

[154] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.161, no:4945; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.433, no:7219; Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.80, no:25058; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.82, no:949.

görmüşler gidiyor. Kendisi bir hayvana binmiş, aynı hayvana kölesini de bindirmiş; kendisi nasıl giyindiyse kölesini de aynı şekilde giydirmiş. Fark yok aralarında; ama birisi köle, birisi efendi. Derken bu adam demiş ki:

"—Yahu ne bu hal! Şuna bak, sen misin efendi, bu mu efendi? Hanginizin efendi olduğunu nasıl fark edeceğiz?"

Şimdi şurasını iyi düşünmek lazım ki, biz bugün ne kadar sınıflanmış, ayrılıklara bölünmüşüz, çok ayrılıklara bölünmüşüz. Ama bu iş idrakimizi tazeler. Allah kusurlarımızı affetsin…

Demiş ki:

"—Neden beis görüyorsun? Bu benim kölemse, o da Allah'ın kulu. O benim kölem ama Allah'ın kulu, benim de din kardeşim. Niçin kendi giydiğimden giydirmeyeyim, niçin kendi yediğim gibi yedirmeyeyim, neden beis gördün?

Ben cahiliyet devrinde, gençlik devirlerinde bir adama darıldım ona acı söyledim, çirkin söyledim, adam gitti, beni Rasûlüllah'a şikâyet etti. Bu sefer Rasûlullah da bana dedi ki:

"—Sen hâlâ cahiliyet devrindeki fikirleri bırakmamışsın, hâlâ o kafada yürüyorsun."

"—Neden yâ Rasûlallah?"

Demiş ki:

"—Böyle laf söylenir mi? O da senin kardeşin, dindeki kardeşin. Köle ama dindeki kardeşin. Ne olursa olsun, hizmetkâr ama kardeşindir, din kardeşindir. Ne caseretle bu sözü söyleyebiliyorsun ona?"

Halbuki bugün ne kadar yalanları insanlar uydurup uydurup da insanların aleyhinde konuşabiliyorlar ve bunları da bilâ pervâ konuşabiliyorlar. Allah bu şuursuzluktan bizi kurtarsın…

Bu neden? Fikrini beğeniyor, reyini beğeniyor; karşısındaki fikir sahibine hürmet etmiyor.

Halbuki şimdi yeni bir usül var herkesin fikrine hürmet lazım diyorlar. Herkesin fikrine hürmet lazım gelir derken, müslüman bir şey söylerse onun fikrine herkes muhalefet ediyor, toptan

muhalefet.

Halbuki şimdi şurada ne güzel söylemiş ama:

(*Ve at'imhü min taàmike*) "Bu senin kölen olmakla beraber dinde kardeşin olduğu için yediğinden yedireceksin ona."

Ve sen baklava ye, börek ye, tatlı tuzlu etleri ye, ona kuru ekmekten bir parça, efendim sırf fasülye verdin miydi, o da oldu bitti işte!

Böyle iş yok! Sen nasıl yiyorsan onu da öyle yedireceksin.

Bak Müslümanlıktaki bu kaideyi görüyor musun, var mı bugün bunu tatbik ettirecek bir kimse? Ne fukarasında var ne yükseğinde var.

Halbuki bunun bir canlı noktasını da yine arz edeyim. Kaç defa da tekrar etmişimdir ama beis yok.

Acemistan fetholundu, birçok ganâim elde ettiler getirdiler, bir hisse de Hz. Ömer'e ayırmışlar. Sofrasına işte oradaki konverselerden filan neler getirdiyseler sofraya koymuşlar. Hz. Ömer yemeğe gelmiş, bakmış ki sofra süslenmiş, görülmedik yemekler var sofrada."

"—Ne bunlar?" demiş.

"—İşte bunlar efendim Acemistan'dan getirdiğimiz ganâimden, size de bir hissecik ayırdık."

"—Bu memlekette fakir kalmadı da mı bunu benim soframa getirdiniz?" demiş.

Bugünkü hale bak sen, bugünkü hale bak! Bugün herkes yaşamanın nerede olduğunu böyle arayıp duruyor. Yüksek para nerede, yüksek zevk nerede, yüksek sefâ nerede herkes o tarafa doğru bir hücum ediyor. Öteki zuafâ ne olursa olsun, kimin umurunda?

Allah kusurlarımızı affetsin…

(*Ve elbishü min libâsike*) "Giydiğinden ona da giydir!"

Sen 1000 liralık bir kumaştan yapılmış bir elbise giyerken, ona da 100 liralık elbise giydirip de savıvermek caiz olur mu?

Sen nasıl 1000 liralık elbise giyiyorsan ona da 1000 liralık

elbise yapacaksın. İslâm'ın kaidesi bu. (*Ehûke fi'l-islâm*) "İslâm'da kardeşin!" diyor.

E biz birbirimize kardeş olup da böyle bir kaidenin altına girersek kavga mı olur, gürültü mü olur, dövüş mü olur, kim kimi vurur?

Bugünkü zihniyete bakın, bir de İslâm zihniyetine bakın; barıştırabilir misiniz yan yana? Bugünkü kafalar nerelerde geziyor, İslâm bize ne telkin ediyor! Allah kusurlarımızı affeylesin…

Huzeyfe RA'ın bu rivayeti hepimiz için büyük bir ders.

d. Farzları Edâ Et!

Beyhakî *Şuabü'l-İmân*'ında Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

Cenâb-ı Peygamber buyuruyor ki:[155]

أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ ؛ وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَوْرَعَ النَّاسِ ؛ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ (عد. هب. عن ابن مسعود)

RE. 21/4 (*Eddi me'fterada'llàhu aleyke, tekün min a'bedi'n-nâs; ve'ctenib mâ harrama'llàhu aleyke, tekün min evrai'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu leke, tekün min ağne'n-nâs.*)

(*Eddi me'fterada'llàhu aleyke***)** "Allah-u Teàlâ'nın sana farz ettiklerini eda et, (*tekün min a'beden nâs*) o zaman insanların en abidi olursun."

---

[155] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.218, no:201; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.143, no:131; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.501, no:1032; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.177; Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.237, no:44296; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.85, no:953;

Sana farz olunan, emrolunan ibadetleri edâ et!

Allah neleri farz etti: Beş vakit namaz, Ramazan'da oruç, hac, zekât ve diğer farzlar nelerse bunları edâ et! O zaman bütün insanların en àbidi sen olursun.

Bundan evvelki hadiste, (*İttaki'l-mehârim*) "Allah'ın haramlarından kaç!" buyruldu ki, bunlar da farzdır. Nasıl namaz kılmak farzsa, haramdan kaçmak da öyle farzdır. Onun için orada, (*İttaki'l-mehârim tekün a'bede'n-nâs*) "Allah'ın haramlarından kaç ki nâsın en àbidi olasın." buyruldu. Burada da, **(***Eddi me'fterada'llàhu aleyke tekün min a'bedi'n-nâs*) "Nâsın en âbidi olmak istiyorsan, Allah-u Teàlâ'nın farz ettiği emirleri hiç şüphesiz tut!" buyruluyor.

Emir iki türlü; birisi yap, birisi yapma! Bizde de öyle değil mi?

Binâen aleyh ibadetler farz olunca, günahlardan kaçmak da farzdır. Mesela içkiyi terk etmek farzdır, kumarı terk etmek farzdır, zinayı terk etmek farzdır. Farzdır bunlar, haramdır çünkü. O haramı terk etmek borcumuzdur, o da farz olur. Ne kadar günah varsa, onları da terk etmek farzdır.

İkincisi: (*Ve'ctenib mâ harrame'llàhu aleyke*) "Cenâb-ı Hakk'ın haram ettiği şeylerden de kaç, ictinab et, sakın…"

Neleri haram etti?

Evvela faiz başta… Kaçan var mı bugün faizden? Faizden kaçan var mı? Zenginlerden hangisini yoklarsan yokla, büyük servet sahiplerinin hepsi faizin altında yuvarlanıp duruyor. Onun için bu faizin aleyhinde konuşanları sevmezler, çünkü "İşimiz rast gitmeyecek, parayı nerden alacağız sonra?" derler.

"—Parayı nereden alacağız, bu fabrikayı nasıl çevireceğiz?"

Ama faiz veriyorsun, günaha giriyorsun?

"—Olsun ne yapalım, Allah kusurumuzu affeder." der.

Nasıl derse artık, kendisini kurtarmaya çalışır.

Öteki de der ki:

"—İyi ama, size faiz verdirmeyeceğiz ama, farz edelim ki banka faiz dağıtmak suretiyle bir milyar iki milyar kazanç temin ediyor. Biz bunu fabrikalara vereceğiz, fabrikaların kazancından, bu banka iki milyon kazanırken, 10 milyon, 10 milyar, 20 milyar kazanacak. Senin menfaat-i şahsiyenden menfaat-i âmme efdaldir. Ammenin menfaati için şahsın menfaatleri göze alınmaz." desek buna kimse dikkat edemez,

"—Benim işim rast gitmeyecek, olmaz bu iş. Bu iş iyi bir fikir değil!" der.

Halbuki Hz. Allahu Celle ve A'lâ'nın faiz hakkında emirleri çok şiddetli. "Benimle harbe kalkar" diyor Allah. İşiniz yoksa, harbe cesaretiniz varsa, Allah'la harp ediniz de bakalım, kurtarın yakayı! Olur iş değil yani.

Onun için Cenâb-ı Peygamber de; (*Ve'c-tenib mâ harrama'llàhu aleyke*) "Allah'ın haram kıldıklarından uzak dur; (*tekün min evrai'n-nâsi*) insanların takvası, verâsı en yüksek olanı olursun." buyurdu.

Neden sakınsın? (*Mâ harrame'llàhu aleyke*) "Neleri haram ettiyse, o haramın hepsinden kaçmak lazım."

İşte okuyoruz akşamları, Cuma gecelerinde başka gecelerde,

haram olan şeylerin ne kadar fena olduğunu… Ki bugün 1200 taneye çıkarılmış, sayısı az çok, ve bunların hepsi haram… Bunlardan hep sakınmak lazım.

Bunların en büyüğü 70 tane diye sayılır, o ahlak kitaplarının içerisinde hep yazılı bunlar.

Ne olacak haramlardan kaçarsak? (*Tekün min evrai'n-nâsi*) "O zaman verâ sahibi olursun! Müslümanların Allah'tan en çok korkanlarından olursun."

Verâsız müslüman cansız insan gibidir; canı çıkmaya az kalmış, işte canı çıkacak gibi… Ölmemiştir ama hayrı da yoktur, yatıyor yerde, neredeyse canı çıkacak.

Bu insan mı? İnsandır.

İnsan dediğin o insan nasılsa, bu haramlarla beslenen insanlar ki verâ denilen Allah korkusu yok içlerinde, Allah korkusu olmayan insanların hali, bu yatakta ölmeye hazırlanan insan gibidir, yani işe yaramaz. Kalk desen kalkamaz, vur desen vuramaz, tut desen tutamaz. Yardıma muhtaç bir insan, işi bitmiştir. Bu verâsız insanlar da işi bitmiş müslümana benzer işte, tıpkı bizim gibi… Allaah!

(*Ve'rda bimâ kasema'llàhu leke*) "Allah'ın taksimatına razı ol, sana kısmet olarak ne nasib etmişse ona razı ol; (*tekün min ağne'n-nâsi*) o zaman insanların en zengini olursun."

Bir de Allahu Celle ve A'lâ'nın hepimize taksim ettiği bir taksim var; taksimât-ı ilâhî… Kimisine beş, kimisine 10, kimisine 1000, kimisine 100 bin. Bu Allah'ın taksimi... Buna beş veriyorsun da ona neden 1000 veriyorsun demeye kimsenin hakkı yoktur. Çalış, sen de bin al!

وَأَنْ لَيْسَ لِلإِنْسَانِ إِلاَّ مَا سَعَى (النجم:٣٩)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ.*) "İnsanoğlu neye gayret eder çalışırsa, çalıştığının karşılığı var; ondan başka bir şey yok!" (Necm, 53/39)

Çalıştığın nisbette alacaksın ama o da takdîr-i ilâhîyeye bağlıdır. Her çalışan buna muvaffak olamaz. Mektepten bu kadar çocuk çıkar, her çalışan bir memuriyete giremez; çoğu da açıkta kalır. Sebebi? Taksimât-ı ilâhî… Karışmayız ona.

Binâen aleyh, (*Ve'rda bimâ kasema'llàhu leke*) "Sen Allah-u Teàlâ'nın verdiği rızıktaki taksimine razı ol! Kimsenin ekmeğinde gözün olmasın!"

"—O bin lira alıyormuş, öteki yüz bin lira alıyormuş."

Alsın, bana ne? Allah'ım bana da bunu takdir etmiş;

"—Yâ Rabbi! Sana çok şükür, aç değilim, susuz değilim." dersin.

Onun için kendinden aşağılarına bakarsın, ki o zavallı evi yok, barkı yok, üstünde yok, başında yok, belki akşama çorbası da yok.

"—Eh el-hamdü lillâh, Cenâb-ı Hak bana bir çorba da nasib etmiş!" diyerekten teşekkür edersin Allah-u Teàlâ'ya.

Ama yukarıya bakarsan, başını kaldırırsan, o zaman da işin

altından çıkılmaz elbette…

Ne olacak Allah-u Teàlâ'nın takdirine razı olursak?

(*Tekün min ağne'n-nâs*) "O zaman insanların en zengini olursun." İnsanların en zenginleri Allah-u Teàlâ'nın taksimine razı olanlardır.

Ötekinin 100 bini vardır, 100 milyonu vardır, fakat hâlâ gözü doymaz. Onun için o razı olmadığından dolayı, ne kadar olursa olsun, o fakirdir.

Allah kusurlarımızı affetsin… Tevfîkât-ı samadâniyesine mazhar etsin de verdiklerine razı olan ve haramlardan son derece sakınıp kaçınan kullarından eylesin…

Haramın çok çeşidi var, mesela zina haramdır onu herkes bilir. Fakat zina haram olduğu gibi göz zinası da var. Bugün her şey meydanda, sen ona dikkatli dikkatli, tekrar tekrar bakarsan o da senin için bir zina olur, yani zinanın günahı gelir. Zina etmediğin halde zina günahı gelir. Elinle değersin, temas edersin, huylanırsın muylanırsın bunlar da ayrıca vebal. Onun için hepsinden kaçınmak lazım.

Bu da Allahu Teâlâ'nın tevfikine, inâyetine, lütfuna muhtaçız. Onun için beş vakit namazda;

"—Yâ Rab! Bizi bize bırakma!" diye dua ediyoruz.

Bizi bize bırakma, ne kadar? Göz açıp yumacak kadar az bir zaman olsa da bize bizi bırakma; çünkü aciziz, zaifiz. Nefis var, şeytan var, şehvet var; düşmanların çoğu üzerimizde… Bunlardan kurtulmak kendi elimizden gelmez. Biz âciz mahlûkuz, binâen aleyh bizi yardımından mahrum bırakma yâ Rabbi!

e. Zekât Malı Temizler

Ahmed ibn-i Hanbel ve Hàkim, Enes RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[156]

---

[156]Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12417; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.392, no:3374; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.III, s.159, no:1076; *Müsnedü'l-*

أَدِّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ ، فَإِنَّهَا طُهْرَةٌ تُطَهِّرُكَ ؛ وَائْتِ صِلَةَ الرَّحِمِ ، وَاعْرِفْ

حَقَّ السَّائِلِ ، وَالْجَارِ ، وَالْمِسْكِينِ (حم. ك. عن أنس)

RE. 21/5 (*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate, feinnehâ tuhratün tutahhiruke; ve âti sılate'r-rahimi, ve a'rif hakka's-sâili, ve'l-câri, ve'l-miskîni.*)

(*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate*) "Senin üzerine yazılmış, farz kılınmış olan zekâtını edâ et, öde!"

Şimdi hepimizin az çok geliri var, serveti var. Cenâb-ı Hak emretmiş ki, "Bu servetten 40'ta birini fukaraya veriniz, böylece onlar da zaruretten kurtulsun."

Bakınız bu çok mühimdir. Şimdi bizim çok zengin kardeşlerimiz var ki, zekâtın adını bile bilmezler. Zekâtı vermeyi de hiç düşünmezler bile… Sonra çok acaip fikirler de söylerler ki şaşılacak şeylerdir.

Hem sanki kendisi kendisine hakimmiş de o paraları kendisi kazanmış gibi ondan meteliği dışarı çıkarmaya korkar ama yüz binlerce lira israf yapar, günahlara harcar, fena yerlere harcar. Ama emrolunduğu farz olan zekâtı vermekten kaçınır. Kaçındığı için de en büyük günahı yüklenmiş olur.

Onun için Hz. Allah Celle ve A'lâ (*ekîmü's-salâte*) diye namazın kılınmasını emrederken, (*ve âtü'z-zekâte*) diye arkasından ilave ediyor, "Namazla beraber zekâtı da vereceksiniz!" buyuruyor. Çünkü İslâm iki şeyin, iki kaidenin altında; Allah-u Teàlâ'nın emrine itaat, mahlûkatına şefkat…

Allah-u Teàlâ'nın mahlûkatına şefkati olmayan insandan ne hayır olur artık? Senin istersen 100 milyonun değil, 100 milyarın

---

Hàris, c.I, s.446, no:286; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.199, no:4332; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.294, no:15769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.84, no:952.

olsa kıymeti yok. Allah'ın mahlûkuna şefkat edeceksin. O mahlûkâtın içerisinde her şey, her şey var... İnsanlarla beraber hayvan da Allah'ın mahlûku, hayvana da acımak vazifemizdir.

Kurban bile keserken, öyle hayvanı hırpalayarak canavarca kesmek caiz değil. Bıçağımız bilenmiş olacak. Onu usûletle, güzel güzel, okşaya okşaya yatırır, tekbirler getirerek güzelce kesersin. Birden de kesip hayvanı incitmezsin. Hayvana da acımak gerekir.

Biliyorsunuzdur ki bir adamı cennete koymuşlar. Sebebi de bir zaman bu adam susamış, yüreği yanmış, bir kuyunun başına gitmiş. Tabii insan olduğu için kuyuya inebilmiş, suyunu içmiş, kuyudan çıkmış.

Bakmış ki bir köpek de kuyunun etrafında dolaşıp duruyor, dilini çıkarmış, kuyunun etrafındaki taşları yalıyor, soğuk, oradan istifade etmek için, zavallı...

İnmiş kuyuya, bir kovası filan da yok elinde, ayağındaki mesti yahut pabucu çıkarmış, onun içine suyu doldurmuş, çıkarmış, o köpekcağızı sulamış. Köpektir ama Allah'ın bir mahlûkudur. Onu suladığından dolayı Cenâb-ı Hakk'ın hoşuna gitmiş, onu affetmiş.

Binâen aleyh kullarına şefkat da vazifemizdir. O kullarına şefkat etmek için de, "Ben bunu seviyorum bunu sevmiyorum" olmaz, hepsi Allah'ın kulları. Bak bu köpek, köpektir işte ama şefkat ettiğinden dolayı paçayı kurtarmış adam.

Sonra birisi de kedisini evde hapsetmiş, kedinin yemeğini, suyunu vermemiş, kapamış kapıyı gitmiş. Kedi içeride ne yapsın? Aç acına ölmüş, o da cehenneme yuvarlanmış; o mahlûka olan şefkatsizliğinin cezası olaraktan…

Mahlûklara şefkat, herkesin yapması gereken bir vazifedir. Onların içinde şefkate en layık olan tabiatıyla insandır. İnsan kardeşini böyle zaruretlerde görür de yardım etmez mi?

Şimdi bugün memleketimizde ne kadar zaruret sahibi insanlar var ki, evsiz barksız sokaklarda, şuralarda buralarda yatar gezer. Bunlar elbette hırsızlık da yapacak, yan kesicilik de yapacak, yol kesip de paramızı alacak cebimizden, hepsini yapmaya çalışacak. Niçin? Zaruret yaptırır insanlara…

Vazife kimin? Biz vazifemizi yapmadık, onu kurtarmadık o zaruretten; o çirkinlikten, o pislikten kurtarıp elinden tutmadık, onu bir ev sahibi, bir iş sahibi yapmadık. Okutmadık, bir şeyler yapmadık; tabii o da bugün vazifesini yapacak.

Bu bizim kusurlarımızdan neşet ediyor, onun için Müslümanlıkta bunlara, tabii fertlerin gücü yetmez bu işlere. Cemiyetleri yapıp, meydana getirip bunları kurtarmak lazım.

Onun için de; (*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate*) "Farz olan zekâtını edâ et!" Herkes edâ edecek onu. (*Feinnehâ tuhratün tutahhiruke*) "Çünkü o seni temizleyen bir temizleyici işlemdir."

Bu şuna benzer: Hamama gidiyoruz, yıkanıyoruz, temizleniyoruz kirlerimizi… Bu dış kirlerimizin temizlenmesi sularla olur, mümkündür; fakat içimizin de temizlenmesi gerekir. İçimizin temizlenmeleri sularla olmaz. Onun temizlenmesi de bu muhtaçlara Allah-u Teàlâ'nın emri olan zekâtı vermekle olur.

Halbuki bu zekât da bugün, herkes verse kâfi ama zekâtımızı verdikten sonra böyle zaruretteki insanları görünce;

"—Biz zekâtımızı verdik artık, nemimize lazım!" demek de çok ayıp. O da ayıp, çünkü elimizden geldiği kadar yardım edeceğiz.

(*Ve âti sılate'r-rahmi*) "Zekâtını vermekle beraber sıla-i rahmi de terk etme! Akrabâ-i taallukatınla ilgini kesme!" Evet onlar kusurludur, eksiklidir, hatalıdır, şudur budur ne olursa olsun. Akrabalar bir ağaç gibidir, sen de o ağacın kökünden çıkmış dallardansın. Bir ağacın bir kökü, beş on tane dalı var; bu dallardan biri sensin, diğerleri de senin akrabâ ü taallûkâtın… Sen kendini beğenip de bu köklerden fışkıran dalları kestirirsen, bunlar lazım değil dersen, onlarla alâkanı kesersen; bu insanlığı da yakışmaz, Müslümanlığa hiç yakışmaz!

Onun için, sıla-i rahime Müslümanlık çok ehemmiyet vermiştir. Herkes akrabâ ü taallukâtını arayacak bulacak, zarurette olanların ihtiyacını gidermeye çalışacak. Zarurette değillerse, onların hatırlarını hoş etmek için ziyaretlerine gidecek, onlara iltifatta, ikramlarda bulunacak.

Şimdi sıla-i rahimin en mühimi, Peygamber SAS Efendimiz'i ziyaret etmektir. Onun ziyareti hepimizin üzerine farzdır. Bir kere değil ama… Allah onu bir kere farz etmiş o ayrı; hac borcu…

Fakat babasını insan ziyaret etmek istemez mi canım? Babasının ziyaretine, amcasının ziyaretine, dedesinin ziyaretine gitmez mi? Her sene gidip, bir bayramdan bayrama:

"—Babacığım, ne yapıyorsun?" demek istemez mi?

Mesela birisi Erzurum'da, birisi de farz edelim ki İzmir'de... Olsun, nerede olursa olsun, babandır, dedendir, amcandır, teyzendir; gidip onları ziyaret edeceksin. Bugün imkânlar da çok; verdin miydi beş on parayı bir saatte ordasın.

Binâen aleyh onu ziyaret ederken, senin dininin, Cenâb-ı Hakk'ın en sevgilisi, habibi olan, bizim dinimizin de başı olan o iki cihan serverine;

"—Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ rasûlallah! İşte ben geldim, biliyorsun ya o uzak memleketten." deyip de onun huzurunda bir salât ü selâm okumanın acaba bedeli ödenir mi?

Allah kusurlarımızı affetsin…

İmkânlar nisbetinde insan bunu vazife bilmeli, imkânlar nisbetinde… Ama imkân olmazsa, o zaman mesul değil tabiatiyle. Ama imkânı olduktan sonra gitmezse… Bugün insanlar bir şeyler öğreneceğim, yapacağım diyerekten her sene Avrupa'ya gidiyor. O Gâvur memleketlerine böyle giderken hiç düşünmüyor da Peygamberine giderken;

"—Bu kadar da para harcayacağım olur mu? Memlekette bu kadar ihtiyaç var" diyor.

E benim gönlüm karanlık, karardıktan sonra, taş olduktan sonra benim paralarım ne olacak? Hiçbir işe yaramaz.

Onun için, sıla-i rahime Cenâb-ı Peygamber çok ehemmiyet vermişler, üzerinde durmuşlar, bizim de durmamız lazım, akrabâ ü taallukâtı bırakmamak lazım.

Ama bazısı şöyle olur bazısı böyle olur? Olsun, bir ağacın dallarıyız.

(*Ve a'rif hakka's-sâili, ve'l-câri, ve'l-miskîn*) Bak üç hak verdi.

(*Ve a'rif hakka's-sâil*) "Sâil, isteyici geliyor, onun hakkına riayet et!"

Kapıya gelen insan, fakir bir insan mesela beş kuruş verirsen "Allah sana senden razı olsun!" der gider. Ama ötekine beş kuruş verirsen, o da ona kanaat etmez; beş lira verirsen, eh peki der. Ötekine de daha fazla bir şey verirsen, ancak ona kanaat eder. Hak sahibine yani vereceğin adamın haline göre ver demek.

Onun için, fukaranın birisi gitmiş zenginin birisinin kapısına, istiyorken işte ehemmiyetsiz bir şey vermiş. Baltayı almış gelmiş dilenci tak tak kapıyı kırmaya çalışıyor.

"—Tüh edepsiz, ne yapıyorsun?"

"—Ne yapayım, ya kapına göre vergiyi yap, yahut vergine göre kapı yap!" demiş. "Bu kapıya bu kadar şey yakışır mı?" diye ona ders vermiş.

Sâilin hakkını gözetmek… Burada pek çok şeyler söylerler. Sâil muhtaç bir insan tabii.

Hırsızın hırsızlık yaptığından dolayı elini kesme cezası vardır. İşte bugün Arabistan'da hayat gayet âsûde, kimse kimsenin meteliğine elleşemiyor çünkü eli kesilecek biliyor. Bazı gözü karalar yapıyorlardır da bazı işler, onlar Araplar'dan değil dışardan gelen yabancılar yapar o işleri. Kendi milletinden yapamaz çünkü eli kesilir.

Binâen aleyh eli kesmek kolay; yatırırsın oraya bir tane bıçak patlatırsın oraya, kesiverir kolu. Fakat asıl elini kesmek onu hırsızlığa sebep olunan şeylerden kurtarmak lazım. Bu açlıkla her zaman yapacak, eli kesilirse kesilsin. Bu açtır, bu açlıktan kurtulması için ona yardım edip, o neye muhtaçsa onları tedarik etmek cemiyetin vazifesi. Dükkân aç, iş yap, bir şey bul bir şey bul onu hırsızlıktan, bu suretle elini oradan uzaklaştırırsın.

Sonra ikincisi de bak ne diyor:

(*Ve'l-câr*) "Komşunun hakkını da bil!" diyor.

Komşu hakkı da çok büyük haktır. Komşumuz yahudi bile olsa hakkına riayet etmek vazifemizdir. Birçok misaller de söylemiştim, yine tekrar edeyim:

Kardeşlerimizden birisi kurban kesmiş, ister Ramazan, Kurban Bayramı olsun, isterse başka bir zamanlarda bizim kestiklerimiz gibi bir hayvan kesmiş, hanıma da tembih etmiş ki:

"—Hanım, Yahudi komşunun hakkını unutma!"

Bunu birkaç defa tekrar etmiş, gitmiş işine geldiği vakitte ilk sorgusu da unutulmasın diyerekten;

"—Hanımefendi, yahudi komşunun hakkını verdin mi?" demiş.

Demek komşu yahudi de olsa, onun da bir hakkı var, İslâm olursa iki hakkı var, bir de akraban olursa üç hakkı var.

Komşumuzun hakkına da riayetten sonra bir de;

(Ve'l-miskîn) "Miskinin hakkına da riyaet et."

Miskin çıktı ortaya ki muztar biri, bir şeyi olmayan kimse…

Halbuki bugün çok miskinler var memlekette… Bu miskinlerden belki çoğumuzun da haberi yok. Ancak etrafındaki birkaç kimse onları bilirse bilir, çoğu bilmez.

Allah kusurlarımızı affetsin…

f. Mazluma Yardım Etmek

Taberânî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[157]

أُدْخِلَ رَجُلٌ قَبْرَهُ ، فَأَتَاهُ مَلَكَانِ ، فَقَالاَ لَهُ : إِنَّا ضَارِبُوكَ ضَرْبَةً ، فَضَرَبَاهُ ضَرْبَةً ، اِمْتَلأَ قَبْرُهُ مِنْهَا نَارًا ، فَتَرَكَاهُ ؛ حَتَّى أَفَاقَ ، وَذَهَبَ عَنْهُ الرُّعْبُ ، فَقَالَ لَهُمَا : عَلاَمَ ضَرَبْتُمَانِي ؟ فَقَالاَ : إِنَّكَ صَلَّيْتَ صَلاَةً وَأَنْتَ عَلَى غَيْرِ طُهُورٍ ، وَمَرَرْتَ بِرَجُلٍ مَظْلُومٍ فَلَمْ تَنْصُرْهُ (طب. عن ابن عمر)

RE. 21/7 (*Udhile racülün kabrehû, feetâhü melekâni, fekàlâ lehû: İnnâ dâribûke darbeten, fedarabâhu darbeten imtelee kabruhû minhâ nâran, feterekâhu; hattâ efâka, ve zehebe anhü'r ru'bu fekàle lehümâ: Alâme darabtümânî? Fekàlâ: İnneke salleyte salâten, ve ente alâ gayri tuhûrin, ve merarte bi-racülin mazlûmin felem tensurhü.*)

(*Udhile racülün kabrehû*) "Bir adam kabrine sokuldu."

Buna dikkat ediniz ama. Bu istikbalden bahseden bir mesele. Deme ki sakın, bunu kim gördü de söylüyor deme! Peygamberlere Cenâb-ı Hak her şeyi bildirmiştir, bu bildirdiklerinden bir nebzesini de bize bildirirler onlar. Bunlar görülmüş ve bilinmiş hadiselerdir.

Bunu söylerken, evvelki gün Akçakoca denilen şuradaki bir

---

[157] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.528, no:12140; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.21, no:43758; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.92, no:967.

memleketten bize bir teyzemiz geldi misafir. Hanımefendi yalnız bir hanımdır, herhalde biraz keşfi de açılmış olsa gerek ki;

"—Hocaefendi ben korkuyorum." dedi, "Geceleri rüyamda ölüler bana arz olunuyor: Şu şöyle, şu şöyle, şu şöyle… Bazısını da çok çirkin vaziyette görüyorum, korkuyorum onların o vaziyetlerinden dolayı." diyerekten tazarrûda bulundu.

Şimdi bu olağan şeylerdir, bunu ehli keşif de görür, evliyaullahtan çok görenlerimiz vardır, bunu bilhassa Peygamberimiz söylüyor şimdi.

(*Udhile racülün kabrehû*) "Bir adam kabrine konmuş. (*Feetâhu melekâni*) İki melek gelmiş."

Bu bizim her gün tâlim ettiğimiz bir derstir ki, orada girer girmez bir sorgu var:

"—Rabbin kim?"

"—Dinin nedir?"

"—Peygamberin kim?"

"—Kitabın ne?"

"—Kıblen neresi?"

Bu beş sual, muhakkak herkes bunlara cevap vermekle mükellef… Yalnız müslümanlara değil herkese soruulacak.

E bu dünyada Allah'ı tanımamış, Peygamberi tanımamış, Kâbe'den haberi yok, kitaptan haberi yok, ne cevap verecek orada, ne diyecek yani? Bir şey diyeceği yok…

Onun için şimdi bu adam kabre girince, (*feetâhu melekâni*) ona iki tane melek gelmiş. (*Fekàlâ lehû*) Bu iki melek ona diyorlar ki: (*İnnâ dâribûke darbeten*) Biz sana bir darbe vuracağız!"

(*Darabâhu darbeten*) "Bir vurdular ki, (*imtelee kabruhû minhâ nâran*) o vuruşlarının şiddetinden kabrin içi ateş doldu." Onlrın vurduğu sopa bizim sopalar gibi değil ahiret sopası bu. Bu sopa vuruşundan kabir ateş kesilmiş, derken adam bayılmış.

(*Feterakâhu*) "Melekler terk ettiler, kenara çekildiler. (Hattâ efâka) Darbeyi yiyen o şahıs uyandı, kendine geldi. (*Ve zehebe anhü'r-ru'bu*) Korkusu da sakin oldu. Dayağı yedi, ateşin acısını çekti, uyandı, korkusu da sakinleşince aklı başına gelince, (*fekàle*

lehümâ) kendisini döven o iki meleğe diyor ki: (*alâme darabtümânî*) Ne diye dövdünüz beni, ne kabahatim vardı?"

Şimdi buraya dikkat edin:

(Fekàlâ) "O melekler dediler ki: (*İnneke salleyte salâten, ve ente alâ gayri tuhûrin*) "Sen namaz kılıyordun ama, ama taharetine dikkatin yoktu."

Şimdi ben bugün çok acıdım kendi kendime, yani tecrübelerimizle de sabit ki bugünkü giydiğimiz bu elbiselerle, bu pantolonlarla yani bu pantolonla, hele dış çarşılarda yapılan idrarlarla bu temizlik katiyen olmuyor. Ne suyunu kullanabilirsin, ne de istibrâ denilen bu kurulanmayı yapabilirsin! Yarısı içeriye yarısı dışarıya, acı bir felakettir. Halbuki günde üç beş defa da dışarıya çıkmak mecburiyetindeyiz.

Bu damlalar üç beş damlayla akşama kadar kaç damla olur? Bu bir hafta içinde ne kadar olur? Bununla da geliriz, Allahu ekber diyerekten namazımızı kılarız. İşte diyor ki:

(*İnneke salleyte salâten ve ente alâ gayri tuhûrin*) "Sen tahartesiz olaraktan namaz kıldın!" diyor.

Bu iki türlü, bir de abdestimize riayetimiz. Alırken abdesti gelişi güzel alırız, niyet etmesini yapmayız, laflarla derken vakit geçirerek abdest alırız. Kollarımızın dirseklerini, etrafını güzel yıkamayız. Yüzümüzü yıkarken şu yukardan bu çene altına kadar, iki tarafları hemen yüzümüzü yapıştırır geçeriz, bunlar olmaz tabii. Ayaklarımızı yıkarken hele topuk araları, topuk kemiği dediğimiz çukuru, hele kış günü soğuklarda olunca daha zorluk, çabuk olsun diyerekten ihmal ederiz.

İşte birinci kabahatin senin bu: Taharetlere riayet etmedin; ne abdest alırken, ne yıkanırken, ne de çamaşırında... Çamaşır yıkamak da bir meseledir yani. Allah affetsin kusurlarımızı…

Bugün evlerimizde çamaşırlar yıkanıyor, makinelerde yıkanıyor ama çok dikkate şayandır, evde çocuklarımız var işerler, donları vardır, entarileri vardır, hanımanne onların farkına varmaz, kazanın içerisinde yıkansın diyerekten hepsini

atar, bu pislik ötekilerine de bulaşır, ondan sonra asar onu, ondan sonra;

"—Al efendi, temiz elbiseni giy!" diyerekten verir.

Halbuki onun üç defa sıkılıp da şöyle suların akması lazım kazana atmadan önce… Bu pislikli donlarla karmakarışık olaraktan bir âlem olur. Onun için;

Buraya çok dikkat etmez lazım. Bunu hanımannelerimiz, yani dinî meseleleri bilmeyen anneler burada çok ihmal ederler. Çok ihmal ederler! Binâen aleyh kızlarımızı dindar yetiştirmediğimiz takdirde, yarın bunlar anne olacaklar, anne olduğu vakitte de bu meseleleri bilmez, kirli çamaşırı temiz sanır, pis çamaşırı sana temiz diye giydirir.

Onun için çocuklarımıza üniversitelere kadar yüksek tahsil yaptırırken dinî tahsillerini ihmal eden babalar muhakkak mes'ul olacaklar. Muhakkak ve muhakkak! Evvela çocuğuna dinini öğret, Kur'an'ını öğret, fıkhını öğret, ondan sonra nereye verirsen ver.

İkincisi, dayağın ikinci sebebi nedir?

(*Ve merarte bi-racülin mazlûmin felem tensurhü*) "Sen bir adama rast geldin de bu adam birisiyle kavga ediyordu. O zalim adam onu dövüyordu. O zalim adam bunu döverken, sen buna yardımcı olmadın."

Çeşitli çeşitli şeylere gelir bu… Yalnız bu kavga edenlerin dövüşmesi değil her türlü haksızlığa şamildir.

"Haksızlık oluyor o adama, bu haksızlığından dolayı senin de onu oradan kurtarmağa gücün yeterdi, kurtarmadın. Buna kulak asmadın, 'Bana ne, nemelâzım' dedin, atladın gittin öteye. Bu nemelâzım deyip atlayıp gittiğinin cezası bu sana…"

Az bile değil. Sen orada müslümansın da müslüman kardeşine niçin yardımcı olmadın? Niçin o zalimin elinden onu kurtarmadın?

Halbuki geçen bir şey geçti, çok acı: Zâlimin zalim olduğunu bilerek, o zalime yardımcı olanın İslâm'da yeri yok da bugün o zalimlere yardımcı olanın da haddi hesabı yok…

g. Ehl-i Cennetin Ekseriyeti Fakirler

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[158]

أُدْخِلْتُ الجَنَّةَ ، فَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا ذُرِّيَّةَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْفُقَرَاءَ ، وَوَجَدْتُ

أَقَلَّ أَهْلِهَا النِّسَاءَ وَالأَغْنِيَاءَ (هناد عن حبان بن أبي جبلة مرسلا)

RE.21/9 (*Üdhiltü'l-cennete, fevecettü eksera ehlihâ, zürriyyete'l-mü'minine ve'l-fukarâe; ve ekalle ehlihe'n-nisâe ve'l-ağniyâe*)

Cenâb-ı Peygamber gerek M'irac'da, gerek başka zamanlarda da, cenneti gördüler, girdiler. Oradaki müşahedesini anlatıyor:

(*Üdhiltü'l-cennete*) "Beni cennette ithal ettiler, koydular. (*Fevecettü eksera ehlihâ*) Gördüm ki ehl-i cennetin ekseri, cennetteki insanın ekserisi, (*zürriyyete'l-mü'minine ve'l-fukarâe*) mü'minlerin zürriyetleri ve fakirler idi."

O bizim kıymet vermediğimiz, beğenmediğimiz pabuçsuz, yakası yok, üstü başı kirli fakirler...

Akşam dinledim çok acaibime gitti. Bir büyük efendinin birisine birisi demiş ki; dindar, çok bilgisi var:

"—Ya neden namaz kılmazsın, bu kadar bilgin var, itikadın var?

"—Bir kere girdim camiye de, yeni büyük camiye girdim, baktım ki bit var orada. Bir bit gördüm, bir daha camiye o bitten dolayı girmiyorum." demiş.

"—İyi ama bit her yerde olur." demiş.

Tabii bu evvelki devirdedir, bu adam bunu eski devirde görmüştür. Şimdi herhalde bulunmaz bit, evvelki devirlerde belki böyle insanlar, garipler çok gelir o taraflara… O garip kimselerde belki de olabilir. Yani, bir bit görmüştür. Bir bit gördüm

---

[158] Hennâd, *Zühd*, c.I, s.329, no:602; Habbân ibn-i Ebî Cebele *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.387, no:45034; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.93, no:969.

diyerekten camiye gitmemek olur mu?

Demiş ki:

"—Sen otobüse bindiğin vakitte, otobüste de bir bit gördüğün vakitte bir daha otobüse binmeyecek misin?"

Olabilir tabii, otobüslerde de olabilir. Yanına oturan bir kimse olur, garip birisi olur, ondan da geçer bir bit…

Bit mutlaka öldürücü bir şey değil, çirkin bir şeyse de temizlenmesi bugün mümkün. İşte o dedete dedikleri ilaçlar var, evin kökünü kurutur.

O adam da demiş ki:

"—Yahu sen öyle bir şey gördüysen, cemaatin arasına gir, 'Böyle çirkinlikler gördüm!' dersin, bunları yapmamak için lazım gelen nasihatları yaparsın. İşte şöyle yaparsın böyle yaparsın da bu işin önüne geçersin. Camiye küsmekle olur mu bu iş?

Bu varlığın verdiği gururdan ibaret. Kendisindeki varlık gururu… "Bir bit gördüm!" diyerekten camiye girmiyor. Onu sokmayana bak sen!

"—Ben cennete girdim baktım, ekseriyeti ehli fukara idi."

Cenâb-ı Peygamber bunu kaç çeşit hadislerle, böyle çeşitli rivayetlerde var, beyan ederken bize de çok acı gelir. Fukaraya biz hiç tatlı bir gözle, tatlı bir yüzle bakamayız:

"—Bize ağırlık verecek, yük olacak, şimdi benden bir şey isteyecek, bir şey diyecek, onu nasıl savalım, fukaranın yanından nasıl şıvışalım." diyerekten çareler ararız.

Halbuki onun imdadına yetişme yollarını arasak daha güzel olacak ama bugün işte bu acz içerisindeyiz.

Nimet-i İslâm sahibi Mehmed Zihni Efendi'nin zekât bahsinde güzel bir manzumesi vardır. Onun sözü değil de, Nâbî'den almış, zekât hakkında:

"—Ey zavallı! Sen de öyle bir fakir olsaydın, seni Allah o fakirlik üzerine yaratsaydı, beceriksiz bir adam olsaydın ne yapardın, elinden ne gelirdi? Kurtar bakayım kendini!" diyor.

Allah-u Teàlâ nasıl herkesi çeşitli nafakalarda taksim ettiyse; hallerde de öyle, akılda da öyle, fikirde de öyle, her şeyde öyle...

Ona becerisizlik gelmiş çalışamıyor, ekmek parasını da bulamıyor. Onu ayıplayacağına, onun elinden tutmak vazifemizken bundan uzak kalıyor.

Binâen aleyh, o gün fukaraların en çoğu cennette yer alacaklar. Siz onlara yardım ediniz ki, onlar cennete girerken;

"—Yâ Rabbi! Bu da bana dünyadayken yardım etmişti, bunu da sen affet!" desin sizin için.

Bak şimdi altına:

(*Ve vecedtü ekalle ehlihâ en-nisâe ve'l-ağniyâe*) "Cennetin en az kimseleri de kadınlarla zenginlerdi."

Çünkü kadınlar nefislerine çok mağlupturlar. Hayatın en müreffeh tabakasında yaşamak isterler. İslâmiyeti pek aramaz, yalnız nasıl yaşayacaksam öyle yaşayayım der, hele bugünün kadını...

İkincisi de ağniyâ, zenginler. Fukaraya bakmaz hor görürler, hayırlara el uzatmaz hor görürler, onun için cennete de en az girerler.

Tabii büyük zenginlerden çok hayır sahipleri de var, onlar da cennetin kapısından en önce içeriye girerler ama, sayıları azdır.

h. Dua Etmenin Âdâbı

Tirmizî ve Hàkim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[159]

اُدْعُوا اللهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالإِجَابَةِ ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ لاَ يَسْتَجِيبُ

دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لاَهٍ (ت. ك. عن أبي هريرة)

---

159 Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.383, no:3401; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1817; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.211, no:5109; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.355, no:2205; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.315; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:2176; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.99, no:979.

RE. 21/13 (*Üd'u'llàhe ve entüm mûkınûne bi'l-icâbeti, va'lemû enna'llàhe teàlâ lâ yestecîbü, düâe men kalbühû gàfilün lâh.*)

(*Üd'u'llàhe ve entüm mûkınûne bi'l-icâbeti*) "Ey benim ümmetim, Allah'a dua edeceğiniz zaman; 'Allah benim duama icabet eder, Allah benim duamı kabul eder, kabul edecek. Beni duyuyor, işitiyor. Benim istediğimi de verecek olan odur.' diye duayı bu zihniyetle yapın!"

Her zaman duaya, dua etmeye muhtacız. Tabii hepimizde çok kusurlar, günahlar, kabahatler var da... Şimdi ben bu kadar kusurla, günahla bu elimi nasıl açacağım da Allah'tan nasıl af isteyeceğim, yahut şunu ver, bunu ver nasıl diyeceğim?

Yakıştıramıyor insan kendine, çok kabahati var.

Haa! Sen ne kadar günahkâr olursan ol, kusurlu olursan ol Allah-u Teâlâ'nın rahmetinin üst katına nihayet yok, rahmeti çok geniş. "Muhakkak Allah-u Teàlâ benim duamı kabul edecek." diye duanın kabulüne inanarak dua et! Kabul olmayacak diye düşünme!

(*Va'lemû*) "Bilin ki, (*enna'llàhe teàlâ lâ yestecîbü duâe men kalbühû gâfilün lâhin*) kalbi gafil ve kafası başka yerlerde gezen bir insanın duasını Allah kabul etmez."

Binâen aleyh uyanık olaraktan, "Muhakkak ki Allahu Teâlâ bizim dualarımızı kabul edecektir." diyerekten insan dua etmeli!

Duanın kabul olmamasında üç şey var:

Birisi, âciz olur da insan, ben senden bir şey isterim veremeyecek olursun, âcizsin. Bu aczinden dolayı, yok veremem dersin. Allah da böyle acizlik yok. Hepsinin üstünde muktedir.

Yahut kerem sahibi olmamak lazım; alışmamış adam vermeye, vermek istemiyor. Halbuki Allah-u Teàlâ ekremü'l-ekremîndir.

Bir de duayı dinlememesi, işitmemesi lazım; sağır olur da mesela anlamaz insan. Halbuki Allah-u Teàlâ herkesin duasını biliyor ve ne istediğini işitiyor.

i. Kardeşlerinize İsimleriyle Hitab Edin!

Abdullah ibn-i Cerad RA'dan rivayet edilmiştir.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[160]

اُدْعُوا إِخْوَانَكُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ، وَلاَ تَدْعُوهُمْ بِالأَلْقَابِ

(عد. عن عبد الله بن جراد)

RE. 22/1 (*Üd'û ihvâneküm bi-esmâihim, ve lâ ted'ûhüm bi'l-elkàb.*)

(*Üd'û ihvâneküm bi-esmâihim*) "Müslüman kardeşlerinizi, tanıdıklarınızı, dostlarınızı güzel isimleri ile çağırın! (*Ve lâ ted'ûhüm bi'l-elkàb*) Onları rahatsız edecek lakaplarla çağırmayın!"

Ne güzel! Şimdi bazı insanlara çirkin lakap takılmıştır; çocukluğundan yahut nasılsa... Çirkin, hoşlanılmayan bir şey; kambur derler mesela, topal derler, çolak derler mesela, şaşı derler, bu da onun üzerinde takılmış kalmıştır.

"—Kim o?"

"—Şaşı adam…"

Hayır öyle değil, onun güzel isimleriyle onu çağırın. Takılan lakaplarla çağırmayın!

Onun hoş olan ismi neyse onunla çağırın onu, kardeşliğinize zarar vermesin! Çünkü bir insanı, hoşlanmadığı bir şeyle çağırınca, tabiatiyle insanın gönlü kırılır. Bu gönlün kırılmaması için onu daha kibarca, daha güzelce; efendi mi diyeceksin, paşa mı diyeceksin, bey mi beyefendi mi diyeceksin, ne gibi böyle güzel sözler varsa onları söyleyerek çağıracaksın!

Daha daha kibarcasını şöyle:

"—Bana bakar mısınız lütfen?" filan diyerekten böyle çağırın.

Başka öyle:

"—Gelsene! Baksana! Sana bağırıyorum, duymuyor musun?"

Bunlar kaba şeyler.

---

160 *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.421, no:45219; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.99, no:978.

j. Ölülerinizi Sàlihlerin Arasına Defnedin!

Ebû Nuaym ve Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan; İbn-i Asâkir de Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[161]

إدْفِنُوا مَوْتَا كُمْ وَسَطَ قَوْمٍ صَالِحِينَ ، فَإِنَّ الْمَيِّتَ يَتَأَذَّى بِجَارِ السُّوءِ ،

كَمَا يَتَأَذَّى الْحَيُّ بِجَارِ السُّوءِ (حل. عن أبي هريرة ؛ كر عن ابن

مسعود)

[161] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.102, no:337; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.354; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.378; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.599, no:42371; Câmiü'l-Ehàdîs, c., s.106, no:992.

RE. 22/3 (*İdfinû mevtâküm vasata kavmin sàlihîne, feinne'l-meyyite yeteezzâ bi-câri's-sûi, kemâ yeteeze'l-hayyu bi-câri's-sûi*)

Allah cümlemizi affetsin…

Şimdi mezarlıklar umumi tabii, herkes nereye girecekse girecek. Senin yanındaki mezar komşun kimse, o mezar komşunun haliyle sen de halleneceksin. O eğer azap görüyorsa, hal-i hayatta iken nasıl komşun seni rahatsız ediyorsa, mezarda da öyle rahatsız olursun.

Onun için İmam Şâfii Rh.A demiş ki:

"—Beni çok uzaklara gömün, cenazelerin olmadığı yere gömün! Kimse benden eziyet görmesin, ben de kimseden rahatsız olmayayım."

Onun için SAS Efendimiz diyor ki:

(*İdfinû mevtâküm vasata kavmin sàlihîne*) "Siz mevtalarınızı iyi insanların arasına gömün!"

Onun için, camilerin kenarlarında yer almışlar birçok kimseler, her caminin etrafında birçok böyle kabirler vardır. Camide dualar edildikçe, okundukça onların ruhlarına da bu dualar gider, ondan da istifade ederler.

Bu bize misafir gelen kadıncağız o mevtalara söylemiş rüyasında güzel, demiş;

"—Ben size her gün hediyeler gönderiyorum, geliyor mu o hediyeler size?"

"—Geliyor geliyor, çok memnunuz, aman eksik etme!" demişler.

Binâen aleyh, siz mevtalarınızı kavm-i sâlihînin arasına gömün! Şimdi ne mezarlığı diyorlar ona? İşte *şehitlik* diyorlar, *asrî mezarlık* diyorlar, bilmem ne diyorlar; burada tabii herkes var. Onların arasına gitmektense, garip bir yerde ol da etrafındakiler sàlih kimseler olsun; onların hayır dualarına sen de müşterek olursun!

Bakınız: (*Feinne'l-meyyite*) "Çünkü ölü..." Öldü diyoruz, halbuki bak ne kadar güzel bir ders. Zannediyoruz ki biz, öldü, bitti iş… Hiç öyle değil kardeş, hiç de öyle değil. Aradan bin yıl geçmiş, on bin yıl geçmiş, yüz bin seneler geçmiş hiç kıymeti yok. İnsanda hayat mevcut, zerre mevcut çünkü orada, o zerrede hayat var…

(*Feinne'l-meyyite yeteezzâ bi-câri's-sûi*) "Ölü kötü komşudan eziyetlenir. (*Kemâ yeteezze'l-hayyü bi-câri's-sûi*) "Hayattaki bir kimse kötü komşudan nasıl eziyetleniyorsa, eziyetli bir komşu varsa yanında ondan nasıl müteezzî oluyorsa, ölü de öyle rahatsız olur."

Ölünün de demek ki ölmekle bitmiyor işi. Orada bir hayât-ı mâneviye dediğimiz bir hayat var; iyisinde de var kötüsünde de var. İyiler, şühedâ mertebesinde olanlar, onlar Allah-u Teàlâ'nın rızıklarıyla merzukturlar, hayât-ı dâimî var onlarda… "Onlara ölü demeyiniz!" diyerekten Cenâb-ı Hakk'ın tavsiyesi var bizlere.

Onun için, iyilerin arasına gömülebilmek için onun için büyükler hep mezar alma sevdasında olurlar. Mesela

Süleymaniye'ye gidiniz, Fatih'e, şuraya buraya gidiniz hep büyükler iyilerle beraber; bakıyorsun bu filan alim, bu filan alim, bu filan şeyh, bu filan büyük... Hep bir arada... E onların halleri de iyidir inşallah orada…

k. Hac ve Umre Fakirliği Giderir

Taberânî Câbir RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:[162]

أدِيمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ ، فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ ، كَمَا يَنْفِي

الْكِيرُ خُبْثَ الحَدِيدِ (ه. طس. قط. في الأفراد عن جابر)

RE. 22/6 (*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete, feinnehümâ yenfiyâni'l-fakra ve'z-zünûbe, kemâ yenfi'l-kîrü hubse'l-hadîd.*)

(*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete*) "Hacca ve umreye gitmeye devam edin! Bunu bir vazife edinin, hac ve umreye daima gidin!"

Haccı ihmal etmeyin. Farz olan haccınızı vaktinde yapın. Farz olan haccınızı yaptıktan sonra, her zaman içinde yine hacca devam ediniz, umreye devam ediniz.

(*Feinnehümâ*) "Çünkü bu hac ve umre, (*yenfiyâni'l-fakra ve'z-zünûb*) hem insanlardan fakirliği giderir, uzaklaştırır, hem de günahları siler; (*kemâ yenfi'l-kîrü hubse'l-hadîd*) tıpkı körüğün demirin pasını giderdiği gibi…"

Hem fakirliğinizi giderir, hem de zengin olursunuz.

"—Canım para harcayacağız oraya ya! On bin, 20 bin, 30 bin gidecek bu sene?"

O Allah-u Celle ve A'lâ, o ziyareti yaptığından dolayı senin 30

---

[162] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.139, no:3814; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.605, no:5658; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.170, no:4977; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.605, no:5657; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.4, no:11788; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II. s.122, no:1021.

binin yerine 300 bin verir. Nereden verir, hiç aklın da ermez. Senin de ermez, benim de ermez. Onun hazinesi bol…

Günahlarla fakirliği gideren hac ve umreyi daima yapın! Nasıl demircinin körüğü ateşte demirin kirini, pasını götürüyorsa; bu hac ile umre de sizde ne günah bırakır, ne de fakirlik bırakır. Bakarsın, hiç olmadık yerlerden zengin olur çıkarsın.

Allah kusurlarımızı affeylesin…

l. Cennet Ehline Verilen Nimetler

Şurada bir tane daha var hoşuma gitti, onu okuyuvereyim.

Tirmizî. Ahmed ibn-i Hanbel ve İbn-i Hibban Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[163]

---

[163] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.124, no:2485; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11741; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.414, no:7401; Ebû Ya'lâ, *Müsned*,

أَدْنَى أَهْلِ الجَنَّةِ مَنْزِلَةً ، الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ ، وَاثْنَتَانِ وَسَبْعُونَ

زَوْجَةً ، وَتُنْصَبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لُؤْلُؤٍ وَزَبَرْجَدٍ وَيَاقُوتٍ ، كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ

وَصَنْعَاءَ (حم. ت. حب. ض. عن أبي سعيد)

RE. 22/8 (*Ednâ ehli'l-cenneti menzileten, ellezî lehû semânûne elfe hàdimin, ve'snetâni ve seb'ûne zevceten, tünsabü lehû kubbetün min lü'lüin ve zebercedin ve yâkûtin, kemâ beyne'l-câbiyeti ilâ san'âe.*)

Cennet!.. Sen cenneti boş bir yer zannetme.

Râbiatü'l-Adeviyye'nin çok büyük bir sözü var ama, bu Râbiatü'l-Adeviyye'ye mahsus. Demiş ki:

"—Ben dünyadan bir şey istemem yâ Rabbi! Benim hakkım varsa dünyada, onu ben âsîlere bağışladım, kâfirlere bağışladım, onların olsun. Âhirette nasibim varsa onu da istemem; onu da mü'minlerin günahkârlarına bağışladım, onlara ver onları. Benim dünyadaki isteğim senden, seni zikretmek. Ben ancak senin zikrini isterim. Âhiretteki isteğim de ancak sensin sen. Senin rü'yetin, ben seni görmek isterim, başka şeye lüzum yok."

Şimdi öyle olmakla beraber Allahu Teâlâ bize de bir cennet yaratmış. Cehennem de var, cennet de var… İki yerimiz var; hem cennette yerimiz var, hem cehennemde yerimiz var, hazırdır bunlar. Adlarıyla, hücreleriyle hepimizin yeri ayrı. Burada cennetteki yeri kazanırsak, cehennemdeki yerimizi başka bir Gâvura verirler, burası da senin olsun derler. Eğer Allah esirgeye dünyada cennetteki yeri kazanamaz da cehennemlik olursak, cennetteki yerimizi de başka bir mü'mine verirler. Onun için çok

---

c.II, s.532, no:1404; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.127, no:422; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.476, no:39327; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.113, no:1003.

acıdır. Allah bizi ehl-i cennetten etsin inşallah, cümlemizi...

Şunu da tebşir edeyim ki: "*Lâ ilâhe illallah, Muhammedün rasûlüllah*" diyenler, inşallah hep ehl-i cennettir. Bazı ceza görsek de yine cennete gireriz inşallah...

Şimdi bu ehl-i cennetten olan kişinin menzili, bir yer veriyorlar ona ki, bu dünya hiç kalır onun yanında... Bu Türkiye, 40 milyon insan yaşıyor diyorlar, kocaman bir ülke. Fakat cennette bir kişiye verecekler onun daha üstününü…

(*Ednâ ehli'l-cenneti menzileten*) "Cennet ehlinin makam ve mevki bakımından en aşağı olanına bile ne verilirmiş bakalım? (*Lehû semânûne elfi hàdimin*) En aşağı rütbeli cennet ehlinin. seksen bin hizmetçisi var..."

Cennet öyle bir yer ki bir kişiye, bir ehli imana 80 bin hizmetkâr verecekler. Burada bir hizmetkârı bile bulamıyoruz, kolay değil. Orada 80 bin tane…

Yanlış okumuyorum değil mi?

(*Ve'snetâni ve seb'ûne zevceten*) "Yetmiş iki tane hurisi varmış, zevcesi varmış en aşağısının…"

Hizmetkârlar ayrı, hanımlar ayrı.

(*Kubbetün min lü'lüin ve zebercedin ve yâkûtin*) "Bu zât-ı muhtereme cennet çadırlarından öyle bir çadır kurulurmuş ki; incili, zebercedli, yakutlu, kıymetli taşlarla süslenmiş öyle bir çadır, şahane otağ kurulurmuş ki; (*kemâ beyne'l-câbiyeti ilâ san'âe*) Câbiye şehriyle, Yemen'deki San'a şehri arasındaki kadar sahaya öyle bir cennet otağı kurulurmuş."

Sana, Yemen'de bir memleket, Câbiye de bilmem nerede bir memleket. Bu iki memleketin arasındaki yer kadar ona yer veriyorlar.

Onun için Allah kusurlarımızı affetsin, cennette cemaliyle cümlemizi müşerref eylesin inşallah. Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul etsin.

Onun için dualarımızı yaparken;

"—Yâ Rabbi, beni de sevdiğin ve razı olduğun kulların arasına

kabul eyle.” diyerekten yapalım.

İkinci bir duayı da;

“—Yâ Rabbi, Peygamberimiz SAS Hazretleri senden ne gibi şeyler istediyse, ben bilmem, ama ben de onları isterim. O ne gibi şeylerden sana sığındıysa, onlardan ben de sana sığınırım.”

En kısa yoldan bir kolay dua...

Allah cümlemizi affetsin… Tevfikât-ı samedâniyesine mazhar etsin…

Günler de pek kısa, çabucak da saat dört olmuş.

Belki gelecek Cuma, Pazar dersinde bulunamayacağım. Allah nasib ederse, hac yoluna çıkmak niyetimiz olduğundan, hepinizin hakkınızı helal etmesini rica ederim.

Allah sizlere de afiyetler versin... Hac yolcularına da hayırlı yolculuklar, selametlerle gidip gelmeler nasib etsin…

Bir salât ü selâm okuyalım, öyle ayrılalım:

Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim... (3 defa)

Kâffe-i ehl-i iman ervâhı için el-Fâtihah!

26. 10. 1976 – İskenderpaşa Camii

14. YATARKEN OKUNACAK SÛRELER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا أخَذَ أحَدُكُمْ مَضْجَعَهُ لِيَرْقُدَ فَلْيَقْرَأْ بِأُمِّ الكِتابِ وَسُورَةٍ فإِنَّ الله

يُوَكِّلُ بِهِ مَلَكاً ، يَهُبُّ مَعَهُ إِذَا هَبَّ (كر. عن شداد بن أوس)

RE. 26/1 (*İzâ ehaze ehadüküm madceahû li-yerkude, felyakra' bi-ümmi'l-kitâbi ve sûretin feinna'llàhe yüvekkilü bihî meleken yehübbü meahû izâ hebbe.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

Şeddâd ibn-i Evs'in naklettiği bu hadisi nakletmeden evvel akşam dinlediğim bir hadiseyi size de duyurmak isterim:

Suudi Arabistan hükümeti her devletten üç beş profesörü, bazı şeyleri onlarla görüşmek üzere davet etmiş hacca. Bizim memleketten de işte tanıdıklarımızdan üç beş arkadaş katılmış.

Onlardan birisi akşam aramızda idi.

"—Kimler vardı?" dedik.

"—İşte şu vardı, bu vardı, Japonlar da vardı." dedi.

"—Müslüman mı?"

"—Müslüman… Dört tane Japon profesörü."

Konuşmuşlar:

"—Ne var ne yok memleketinizde, nasılsınız?

Demişler ki:

"—Bu sene 22 bin Japon'u müslüman kaydettik."

Yirmi iki bin Japon'u müslüman kaydettik, müslüman oldular. Yirmi iki bin Japon!

Japonya'yı biliyorsunuz dünyanın ta neresindeki bir devlet. Oradaki o müslüman kardeş, o da Japon. Müslüman olmuş ve diğer kardeşlerini Müslümanlığa davet ediyor.

"—Ey baba! Sen evladını ne yaptın? Sen evladını ne yaptın, komşuna ne hizmetin oldu? Vatandaşına nasıl yardım ettin? Bu memleket senin memleketin değil mi? Senin evladın nasıl oluyor da İslâm dinini tanımıyor, bilmiyor ve İslâm dininden uzak kalıyor?"

Bu ecnebi, Müslümanlığı böyle benimsemiş ve insanları müslüman yapmak için profesörleri de cemiyetler halinde çalışıyor da, sen Müslümansın, ne yaptığın var? Ben Müslümanım, ne yaptığım var?

Allah kusurlarımızı affetsin… Yiyip içip yaşamaktan mı ibaret bizim hayatımız? Hani sevgili babalarımız, annelerimiz, ninelerimiz, dedelerimiz? Onların gittiği yere biz gitmeyecek miyiz sanki?

Bu paraları nerelere koyacağız, bu servetlerden ne kârımız olacak? Şân u şöhret hepsi burada… Gözünü kapattıktan sonra bunların hesabı çok acı ve çok ağır tabiatiyle.

Onun için Allah hepimize intibahlar nasib etsin de, o gâvurluktan dönmüş müslümanların yaptığının bir zerresini de bize nasib etsin Cenâb-ı Hak…

a. Yatarken Fâtiha Sûresi'ni Okuyun!

İbn-i Asâkir Şeddad ibn-i Evs RA'dan rivayet etmiş.
Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[164]

إِذَا أَخَذَ أَحَدُكُمْ مَضْجَعَهُ لِيَرْقُدَ فَلْيَقْرَأْ بِأُمِّ الْكِتَابِ ، وَسُورَةٍ ؛ فَإِنَّ اللهَ

يُوَكِّلُ بِهِ مَلَكًا ، يَهُبُّ مَعَهُ إِذَا هَبَّ (كر. عن شداد بن أوس)

RE. 26/1 (*İzâ ehaze ehadüküm madceahû li-yerkude, felyakra' bi-ümmi'l-kitâbi, ve sûretin; feinna'llâhe yüvekkilü bihî meleken, yehübbü meahû izâ hebbe.*)

---

[164] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.413; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.329, no:41256; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.211, no:1166.

(*İzâ ehaze ehadüküm madceahû li-yerkude*) "Sizden biriniz uyumak için yatağına girdiğinde…"

Tabii hepimiz akşamları uyumak mecburiyetindeyiz. Hayatın zarureti bize…

Bu yatağa nasıl girilir?

"—İşte uykumuz gelir, paldır küldür yatarız."

Öyle mi olması lazım, yoksa Peygamber SAS'in tavsiyelerine uyarak mı yatmak lazım?

Bu hususta birçok tavsiyeleri vardır. Bizim hatırımızda olan tavsiyelerden bazısını size nakledeyim:

Müslüman olan kimse abdestli dahi olsa; yatsı namazından evvel abdest almıştır ama geceleri biraz oturur abdest daralır, taze bir abdest alsın, hiç olmazsa dört rekât namaz kılsın.

Eğer biliyorsa birinci rekâtta Âyete'l-Kürsî'yi okusun, altındaki iki âyetle beraber. İkinci rekâtta Âmene'r-rasûlü'yü okusun üstündeki bir ayetle beraber. Üçüncü rekâtta Sûre-i Hadîd'in başından altı ayet okusun. Dördüncü rekâtında da her sabah okuduğumuz *Huva'llàhü'llezî*'yi, Sûre-i Haşr'ın son üç ayetini okusun.

"—E bunları bilemiyorsa?"

Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn, Kul huva'llah, Kul eûzü'ler de kâfi.

Ama her hâlukârda bir namaz kılar da öyle yatar; namazlı olarak ve abdestli olarak yatmış olur.

Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

"—Bir insan yatarken, yatmazdan evvel (*felyakra' bi-ümmi'l-kitâbi*) Ümmü'l-Kitâb'ı okusun!"

Ümmü'l-Kitâb Fâtiha'dır; yani kitapların anası. Bütün Kur'an *Fâtiha*'ın içinde mündemiç. Fatiha'nın tefsirini öğrenmek lazım!

Şimdi bir efendi gelmiş, Fâtiha'yı Türkçe olarak ezberliyor, ben ezberledim diyor. Böyle şey olmaz, böyle cahillik olmaz. Onun aslını okumalı.

Hz. Ali efendimiz diyor ki; "Ben Fâtiha hakkında, Fâtiha'nın izahı hakkında 40 deve yükü yazı yazarım."

Öyle kısacık bir şeydir, yedi ayetten ibarettir ama mânası çok

geniştir. Bütün Kur'an'ın âyetleri onun içerisinde mevcuttur. Onun için Cenâb-ı Peygamber de:

(*Felyakra' bi-ümmi'l-kitâbi*) "Evvela *Ümmü'l-Kitâb* olan Fâtiha-ı Şerîfe'yi bir oku!" buyurdu.

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) ile başlıyoruz:

بِسْـــمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . الرَّحْمَانِ الرَّحِيم . مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ . إِيَّاكَ

نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ . اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ . صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ (الفاتحة:٢-٧)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) [Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla… (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) Hamd alemlerin Rabbi Allah'a aittir. (*Er-rahmâni'r-rahîm*) O Rahmân'dır ve Rahîm'dir. (*Mâliki yevmi'd-dîn*) Cezâ gününün sahibidir. (*İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn*) Rabbimiz, ancak sana kulluk ederiz ve ancak senden yardım isteriz. (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) Bizi doğru yola ilet, bize doğru yolu göster. (*Sırâta'llezîne en'amte aleyhim, gayri'l-mağdûbi aleyhim ve le'd-dàllîn*) Kendilerine lütuf ve ihsanda bulunduğun kimselerin yoluna ilet; gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu istemem yâ Rabbi!] (Fâtiha, 1/2-7)

Mânasını da düşün biraz: Allah'a hamd ediyorsun ve Cenâb-ı Hakk'a hamdinden sonra, onun sıfatlarını saydıktan sonra kendisinin mâlik-i yevmi'd-dîn, ahiret gününün de sahibi, dünyanın sahibi olduğunu söylüyorsun. Nasıl dünyanın sahibiyse, dünyadaki bütün mevcudâtı, eşyayı yaradan o ise, ahiretin de sahibidir, yani dünyanın ve ahiretin sahibidir.

Ona karşı ibadet ettikten sonra, ondan istiâne eder, yardım isteriz. Niye yardım isteriz? Çünkü âciziz. Hiçbir şeyde kendi kendimize yapacak bir kudretimiz yoktur. O yardım etmedikten

sonra, hiçbir şeye muvaffak olamayız.

İkincisi: (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) "Doğru yolu bize ver yâ Rabbi!" diyoruz.

Namazda "Doğru yolu bize ver!" derken, biz hıristiyanların yolunu taklit edersek, onların yollarını daha güzel görür, iyi görürsek halimiz nice olur?

"—Adamlar akıllı, baksana hocaefendi göklerde uçuyorlar. Bütün beşeriyetin bugün füzesine verdikleri sanayi önümüzde hepsi. E bunlar akıllı değil mi? Bu kadar aklın neresine itiraz edeceğiz?"

Ha dünkü dersimizde Cenâb-ı Peygamber dedi ki:

"—Cenâb-ı Allah Zül-celâl Hazretleri kulu sevdi mi, gökteki meleklere sevdirir, sonra da yerdeki insanlara sevdirir."

Ama biliyoruz ki yerdeki insanların toptan bir adamı sevdikleri görülmemiş. Seveni de var sevmeyeni de var. Başta Peygamberlerimiz, sevenleri olduğu gibi sevmeyenleri de mevcut idi. İşte o kadar muharebeler oldu, bilmem neler oldu, sevmeyenlerin hareketleri...

E bunlar? Bunlar niçin sevmiyor, insan değil mi ki onlar? Cenâb-ı Hak gökten ayet indiriyor da, "Sevin!" diyor da, biz seviyoruz, onlar sevmiyor?

Sıfır denilen bir rakam var ya, sıfır, sağa geçince, birin yanına gelince 10 olur, 100 olur, 1000 olur, 10 bin olur, 100 bin olur... gider. Sola korsanız o sıfırı? Sıfır sıfır... 100 tane sıfır koyun hep yine o sıfırdır. Hiç kıymeti yoktur, yani solda hiç kıymeti yoktur.

Anlayabiliyor musunuz bunu? Bir insanda iman yoksa, hiç kıymeti yoktur. Ancak insanın kıymeti iman ile ölçülür. Allah bu imanı hepimize nasib etsin…

Onun için "*Ümmü'l-Kitâb*'ı oku da öyle yat!" diyor Cenâb-ı Peygamber. Ne var Ümmü'l-Kitâb'ın içerisinde?

İşte bunlarla beraber, (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) diyoruz. *Sırât-ı müstakîm* İslâm dinidir. "Yâ Rabbi, beni İslâm dininin yolunda durdur! Ben o yolun yolcusu, İslâm dininin yolcusu

olayım.” demiş oluyoruz.

İslâm dininin yolcusu nedir? Allah-u Teàlâ’nın emirlerine mutî, yasaklarından uzak kalan kul demektir. Emirlerine itaat eden, yasaklarından içtinâb eden bir insandır. Allah’a mutî müslüman bir kuldur.

Mesela hıristayanlarda da vardır belki iyi insanlar? Fakat iman olmadıkça iyiliğin kıymeti olmaz. Ne kadar iyilik varsa yap, imanın olmayınca hiçbir kıymeti yok. İman ile ölçülecek hiçbir iyilik de yoktur.

Onun için, sen evvela yatarken şu Ümmü’l-Kitâb’ı oku. De ki:

(*İhdina’s-sırâta’l-müstakîm*) “Yâ Rabbbi, beni İslâm dini üzerinde yaşat ve İslâm dini üzerinde ömrümü hitama erdir! Bana bu hususta ne gibi yardımlar lazımsa o yardımları yap da ben İslâm olarak yaşayayım ve İslâm olaraktan da âhirete göçeyim.”

Bunu iste… Sonra İslâm dinini isterken de alt tarafında, (*Gayri’l-mağdûbi aleyhim ve le’d-dàllîn*) diye iki tane kelime okuyoruz. “Yâ Rab! Bu benim istediğim sırat-ı müstakîm, sakın hıristiyanlık ve yahudilik yolu olmasın! Yahudiliğin yolunu istemem, İslâm’a mugayir olan hıristiyan yollarını da istemem!”

Bunu her gün kırk defa okuyoruz. Kırk defa her gün okuyoruz da yolumuza bakarsak, “Acaba benim yolum İslâm’ın yolu mudur, yoksa hıristiyanın yolu mudur?” diye bir tefekküre varamıyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin…

Onun için her gün hareketlerimizi de takip edeceğiz; “Acaba yolum hıristiyan yolu mudur, İslâm yolu mudur?” diye tefekkür edeceğiz. İslâm yolundan ayrıldıysak derhal tevbe edeceğiz.

Bir kere bu *Ümmü’l-Kitâb*’ı okuyacağız, fakat kâfi değil… (*Ve sûretin*) “Bir de sûre okuyacağız.” Ne biliyorsak.

Sûre deyince, ayet başka sûre başka... Sûre deyince meselâ, İhlâs Sûresi, *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ . اللهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ . وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص:١-٤)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) [De ki: O Allah birdir. (*Allàhu's-samed*) Allah Samed'dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir dengi yoktur.] (İhlâs, 112/1-4)

Sûrelerin en kısası Kevser Sûresi'dir. Ama Sûre-i Bakara da var, Sûre-i Âl-i İmrân da var, var da var... Kur'an-ı Kerim'de 114 sûre var. Onlardan birisini oku!

Sûreyi tayin etmedi ama, "Fâtiha'nın arkasından bir sûre oku!" dedi. Herkes demek ki haline göre, vaktine göre bir şey okusun. Vakti müsait olan Sûre-i Bakara'yı okur, başka sûreleri okur. Ha vakti müsait olmayan da hiç olmazsa Kul huvallah'ı, Kul eûzüleri okur.

Okuyunca ne olur?

(*Feinna'llàhe yüvekkilü bihî meleken*) "Allah Celle ve A'lâ o kuluna bir melek müvekkel eder, onun emrine verir;

"—Ey melek! Sen bu adamın yanında yat bakalım, başında dur bakalım!"

(*Yehübbü meahû izâ hebbe*) "Onun için daima istiğfar eder, tesbih eder; onun muhafazasına memurdur." Gerek haşerattan gerek başka çeşitli eziyet veren şeylerden onu muhafaza eder. Onunla beraber o da hareket eder; o sağa dönerse o da döner, sola dönerse o da sola döner.

Onun için yatarken mutlaka abdestli olup yatmayı vazife bilmeli. El-hamdü lillâh sular bol memleketimizde… Eh az çok odunlarımız kömürlerimiz de bulunuyor. E buna göre şükretmek üzere, yatarken abdest alıp iki rekât, dört rekât, sekiz rekât, on rekât namaz kılmalı!

Peygamber Efendimiz sekiz rekât, on rekât, on iki rekât filan kılarlarmış. Bu kadar bir namaz kılıp öyle yatmalı, hiç olmazsa

dört rekât diyorlar.

b. Yatarken Okunacak Dua

Ahmed ibn-i Hanbel ve İbnü's-Sünnî Velid ibn-i Muğîre RA'dan rivayet etmişler.

Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[165]

إِذَا أَخَذْتَ مَضْجَعَكَ ، فَقُلْ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ ، مِنْ غَضَبِهِ ، وَعِقَابِهِ ، وَشَرِّ عِبَادِهِ ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ، وَأَنْ يَحْضُرُونِ ؛ فَإِنَّهُ لاَ يَضُرُّكَ ، وَبِالْحَرِيِّ أَنْ لاَ يَقْرَبَكَ (حم. وابن السني عن وليد بن المغيرة)

RE. 26/2 (*İzâ ehazte madceake*, *fekül*: *Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti, min gadabihî, ve ikàbihî ve şerri ibâdihî, ve min hemezâti'ş-şeyâtîni, ve en yahdurûne*; *feinnehû lâ yedurruke, ve bi'l-hariyyi lâ yakrabek*.)

(*İzâ ehazte madceake*) "Yatacaksın, artık yatma vakti geldi. (*Fekul*) "Yine de!" Ne diyeceksin:

(*Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti, min gadabihî, ve ikàbihî, ve şerri ibâdihî, ve min hemezâti'ş-şeyâtîni, ve en yahdurûne*)

Mahlûk yalnız biz değiliz, Allah-u Teàlâ'nın o kadar mahlûku var ki, görmek bilmek mümkün değil. Meselâ, doktorlarımızın bize söyledikleri mikroplar, onlar da Allah'ın mahlûku, ama görüyor muyuz? Görmüyoruz.

Görmediğimiz halde doktorun sözüne itimat ediyoruz da o

---

[165] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.57, no:16623; Neseî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.228, no:637; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.170, no:17048; Velîd ibn-i Muğîre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.357, no:41356: *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.214, no:1172.

mikroplardan sakınmaya çalışıyoruz. Doktor isterse yahudi olsun. Yahudi doktor; "Ha sende ortalıkta olan şu mikrop var, bundan korun." diyor ona itimat ediyoruz.

E Allah-u Celle ve A'lâ'nın ve onun Rasûlü'nün dediklerine itimat etmezse bir insan, bel bağlamazsa, ne olur o insanın hali? Sonra müslümanın hali nasıl olacak?

Yatarken bu duaları okuyacağız çünkü görmediğimiz bilmediğimiz birçok mahlûklar var; kimisine şeytan derler, kimisine cin derler, kimisine peri derler, görmüyoruz onları… Onların da insanlar üzerinde zararları olabiliyor.

Onun için Cenâb-ı Hakk'a diyoruz ki:

(*Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti*) "Allah'ın tam kelimeleri ile Allah'a sığınırım; (*min gadabihî, ve ikàbihî, ve şerri ibâdihî*) gazabından, ikâbından ve ibâdının şerlerinden; yarattığı kulları içinde şerliler de var, o kullarının şerrinden Allah'a sığınırım. (*Ve min hemezâti'ş-şeyâtîn ve en yahdurûne*) Bir de şeytan denilen mahlûklardan, onların vesveselerinden Allah'a sığınırım ki, onları göremiyoruz. Onların da insanlar üzerinde ezası, insanları incitici hareketleri vardır."

Birçok insanlarda ruhî hastalıklar oluyor, doktorlara gidiyorlar bir türlü tedavi olamıyorlar, şifa bulamıyorlar; hocalara gidiyorlar mümkün olmuyor hepsi için.

Binaen aleyh demek ki bu şerli kulların ve şeytanların insanlar üzerinde bir tesiri var, onlardan korunmak ve sakınmak için diyeceksin ki:

(*Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti, min gadabihî, ve ikàbihî, ve şerri ibâdihî, ve min hemezâti'ş-şeyâtîni, ve en yahdurûne*)

Bu duayı öğren! Dua kitapları pek çok şimdi. Dua kitaplarının hepsinde yazılıdır bunlar. Bunlardan oku ve bu duayı yap öyle yat. (*Feinnehû lâ yedurruke,*) "Bu duayı yaptığın vakit bunların hiç birisi sana zarar veremez. Ne şeytanı zarar verir, ne cinni, ne perisi, ne de başka bir mahlûk zarar verebilir. Yâni zarar vermek ellerinden gelmez; (*ve bi'l-hariyyi lâ yakrabek*) hatta onlar sana

yaklaşamazlar bile."

"—Bunlara karşı, ben okumuyorum da bir şey olduğu da yok!" dememeli.

Bakın bugün okumayan, yapmayan, bilmeyen çok; namazı da kılmaz. Akşam yatar paldır küldür; sabahleyin de paldır küldür kalkar işine gider. Bunlara sakan aldanma! Sen Cenâb-ı Peygamber'in sözüne bak, o ne diyorsa onu yap!

O yapmıyormuş... Yapmazsa yapmasın, bana ne! Ben Peygamberimin sözünü dinler, ona uymaya çalışırım. Çünkü Müslümanlık peygamber Efendimiz'e iktidâ ile olur. Peygamber SAS'e iktidâ edemedikçe, uyamadıkça, ona tâbi olamadıkça kuru kuruya Müslümanlık olmaz.

c. Kokunun Önce Kaşlara Sürülmesi

Hakîm-i Tirmizî Katâde RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[166]

إِذَا ادَّهَنَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَبْدَأْ بِحَاجِبَيْهِ ، فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالصُّدَاعِ ؛ وَذٰلِكَ أَوَّلُ مَا يَنْبِتُ عَلَى ابْنِ آدَمَ مِنَ الشَّعَرِ (الحكيم عن قتادة)

RE. 26/3 (*İzâ eddehene ehadüküm, felyebde' bi-hâcibeyhi, feinnehû yezhebü bi's-sudâi*; *ve zâlike evvelü mâ yenbitü alâ ibni âdeme mine'ş-şeari*)

(*İzâ eddehene ehadüküm,*) "Sizden birisi koku süründüğü zaman, yağ süründüğü zaman, (*felyebde' bi-hâcibeyhi*) evvelâ kaşlarına sürsün."

Gerek koku, gerek yağlanma olsun; birisi ikram etti yahut kendin sürüneceksin.

---

[166] İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.328, no:174; Katade ibn-i Diame Rh.A'den.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.648, o:17215; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.224, no:1186.

Burada yağlanma da diyorlar. Sıcak memleketlerde yağlanma, güneşin hararetine karşı insanlara muhafız oluyor, insanları koruyor. Ondan dolayı ekseriyetle yağlanırlarmış böyle.

"Evvela kaşlarını yağlasın; (*feinnehû yezhebü bi's-sudâi*) bu kaşları koku ile yahut başka şeyle yağlamak baş ağrısını giderir."

Sudâ', baş ağrısı.

(*Ve zâlike evvelü mâ yenbitü alâ ibni âdeme mine'ş-şeari*) "İnsanoğlunda ilk biten tüy de kaş olmuş."

d. Zekât Malın Şerrini Giderir

İbn-i Huzeyme, Hàkim ve Beyhakî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[167]

إِذَا أَدَّيْتَ زَكَاةَ مَالِكَ فَقَدْ أَذْهَبْتَ عَنْكَ شَرَّهُ (خز. والشيرازي ، ك. ق. عن جابر)

RE. 26/4 (*İzâ eddeyte zekâte mâlike*, *fekad ezhebte anke şerrehû*)

Bu iki ibaredir burada. (*İzâ eddeyte*) umuma hitaptır; (*İzâ eddeyti*) karşısında Ümmü Seleme var, ona hitap.

Bugün âmmeye hitaptır: (*İzâ eddeyte*) "Sen ödediğin vakitte, yaptığın vakitte." Neyi? (*Zekâte mâlike*) "Malının zekâtını verdiğin vakitte, (*fekad ezhebte anke şerrehû*) o malın şerri senden gider."

"—Malın şerri olur mu?" diyeceksin.

İnsanların şerri, şerîri olduğu gibi malın da şerri var; çünkü

---

[167] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.547, no:1439; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.84, no:7030; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.13, no:2258; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.114, no:9923; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.153, no:1389; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.278, no:1085; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.105, no:2509; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.293, no:15762; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.225, no:1189.

Kârun'u bugün yerin altına sürükleyip yuvarlayan şerli mal, hâlâ gidiyor işte. Bu yangınların, çalınmaların, bilmem birçok şeylerin başlıca sebepleri, zekâtın yerlerine verilmemesinden ileri gelir.

Allah muhafaza etsin…

Onun için Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

(*İzâ eddeyte zekâte mâlike*) Malının zekatını veriyor musun, sigorta ettin malını… Malın sigorta oldu, korkma bir şey olmaz senin malına!

Yanıyormuş... Yansın varsın! O da hayırdır senin için.

Niçin?

Seni dünyaya bağlanmaktan kurtarmış işte, ne olacak! Dünyada ömrün boyunca paraların peşinde koşuyordun, ondan kurtuldun şimdi; dön artık Allah'a…

(*Fekad ezhebte anke şerrehû*) "O malın şerrinden kendini kurtarmış olursun."

Çünkü, zekâtı verilmeyen malların büyük şerlerinden birisi, gözlerimizi yumduktan sonra gerek mezarda, gerekse âhiret gününün hesabında, koskoca yılanların bize eza etmesine vesile olacak. Dolanacak boyunlarımıza:

"—İşte ben senin o malınım! Hani saklıyordun, biriktiriyordun, işte o malınım ben senin!" diyecek ve şuramızdan buramızdan ısıraraktan bizi perişan edecek.

Onun için zekâtını verdin mi, hem dünyada kurtarmış olursun yakayı, hem de ahirette kurtarmış olursun.

Zekâtı vermemenin iki tane ağır cezası var. Birisi memlekete karşı hıyanetliktir; memleketin fakir fukarasını hesaba katmamak, onlara olan saygıyı göstermemek; bu en büyük çirkinliktir. Memleketin zuafâsını görmemek, onların elinden tutmamak, onlara yardım etmemek en büyük bir çirkinliktir, en büyük felâkettir.

Onun için, sen kırkta birini vereceksin, kırkta birinle bu memleketin fukarası refaha kavuşacak. Bunu saklıyorsun, bu fakirin daha fakir olmasına göz yumuyorsun, razı oluyorsun

demek…

E öyle olunca, Allah-u Teàlâ da bir mahlûk daha halk ediyor ki, o da senin burnundan getiriyor bunu... Koskoca yılanlar boynuna dolanıyor.

Bu gökten gelmedi, onu yaradan Allah'tır. O kuvveti, o kudreti, o cesareti ona veren de yine Allah'tır.

Sebebi? Bir cezaya, bir cezalıya bir belalıyı halk ediyor Allah...

Sen deme ki:

"—Bunlar nereden geldi?

Bize amelimizin cezası yani.

e. Haram Maldan Zekât Olmaz

Hàkim ve Beyhakî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[168]

إِذَا أَدَّيْتَ الزَّكَاةَ ، فَقَدْ قَضَيْتَ مَا عَلَيْكَ ؛ وَمَنْ جَمَعَ مَالاً حَرَامًا ، ثُمَّ تَصَدَّقَ بِهِ ، لَمْ يَكُنْ لَهُ فِيهِ أَجْرٌ ، وَكَانَ إِصْرُهُ عَلَيْهِ (ك ، ق . عن أبي هريرة)

RE. 26/5 (*İzâ eddeyte'z-zekâte*, *fekad kadayte mâ aleyke*; *ve men cemea mâlen harâmen*, *sümme tesaddaka bihî*, *lem yekün lehû fîhi ecrün*, *ve kâne aleyhi ısruhû*)

(İzâ eddeyte'z-zekâte) "Sen malının zekâtını verdiğin vakitte, (*fekad kadayte mâ aleyke*) sen kendine lazım olan vazifeni yapmış oluyorsun."

---

[168] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.548, no:1440; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.84, no:7032; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.258, no:3477; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.11, no:3216; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.110, no:2471; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.57, no:3794; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.15, no:9269; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.224, no:1188.

Zekâtını vermekle vazifen neyse, İslâm'ın vazifesi, yardım, Allah'a kulluk, mahlûkuna yardım, onu yapmış olursun.

(*Ve men cemea mâlen harâmen*) "Kim ki haramla topluyor parayı." Müslümanların hukukuna tecavüz ederekten…

Mesela bugün faizi hiç kimse hesaba katmaz; "Allah haram etmiştir!" diye korksan kâfi ama, bugün korkmadan faizi herkes yiyor artık.

Bu faizin en büyük zararı; bir kere haram oluyor malı. Malını haram ettiğin vakit de, bir kazan sütün var. Bu bir kazan sütün içine gelse ufacık bir fare düşse; yağın var, bir kazan yağın var gelse içine bir farecik düşse ne olur? Yahut bir parça sidik akıtsa, birisi ne olur o kazanın sütü? Berbat olur.

Binâen aleyh ne kadar helalin varsa da haram karışınca hepsini berbat eder. Allah muhafaza etsin…

(*Ve men cemea mâlen harâmen*) "Kim böyle faizlerle ve hukûku nâsa riayet etmeyerek paralar, mallar toplamışsa; (*sümme tesaddaka*) sonra o maldan sadaka vermişse; (*lem yekün lehû fîhi ecrün*) ona hiçbir ecir yoktur bu yaptığı hayırlardan. (*Ve*

kâne aleyhi ısruhû) O malın günahı kendi üzerinde kalır."

"—Gel ben sana zekât vereceğim, al bakalım."

Bol bol zekât sadaka hayr u hasenât...

"—Oo! Ne iyi adam, maşaallah!" diyorlar.

Hiçbir zerre kadar ecir yoktur bu yaptığı hayırlardan. Allah muhafaza etsin…

Onun için asıl işin kökü, lokmanın helâl olmasıdır. İnsanların ibadet ve taat etmelerinde lokmanın helâlliğinin çok tesiri vardır. Lokmalara haram karışınca, bakıyorsun çocuklar bozuk çıkıyor, evlerde rahatlık huzur olmuyor.

Sebebi? Lokmalara haram paralar karışıyor, o haram paralarla beslenen çocuklar da işe yaramıyor vesselâm. Allah affetsin cümlemizi…

Onun için, helâl lokmaya çok dikkat etmek lazım! Bunun için eski anneler, hanımlar kocalarına derlermiş ki:

"—Efendi! Ben açlığa tahammül ederim ha! Sen kazancına dikkat et de içerisine haram karıştırma."

Şimdiki hanımlar da;

"—Ha şunu isteriz, bunu isteriz…" diyorlar.

Eğer bir de adamın gücü yetmiyorsa, bu sefer işte hileye mileye kalkıp hanımların hatırı olsun diye günahları irtikâb ediyor. Eski anneler, hanımlar böyleymiş.

Onun için, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[169]

اَلْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لاَ يَفْنَى (ق. في الزهد الكبير عن جابر)

(*El-kanâatü kenzün lâ yefnâ*) "Kanaat bitmez, tükenmez bir hazinedir." Böyle olmakla beraber, insanların da saadet ve selâmetine başlıca vesiledir.

---

[169] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.116, no:114; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.236, no:4699; Sehàvî, *Makàsidü'l-Hasene*, c.I, s.492, no:779; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.102, no:1900.

f. Müezzinin ve İmamın Fazîleti

İbnü'n-Neccâr Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[170]

إِذَا أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ فَهُوَ عَمُودُ اللهِ ، وَإِذَا تَقَدَّمَ الإِمَامُ فَهُوَ نُورُ اللهِ ، وَإِذَا اسْتَوَتِ الصُّفُوفُ فَهِيَ أَرْكَانُ اللهِ ، فَبَادِرُوا إِلَى عَمُودِ اللهِ ، وَاقْتَبِسُوا مِنْ نُورِ اللهِ ، وَكُونُوا أَرْكَانُ اللهِ فِي الأَرْضِ (ابن النجار عن ابن عباس)

RE. 26/6 (*İzâ ezzene'l-müezzinü, fehüve amûdu'llàhi*, *ve izâ tekaddeme'l-imâmü, fehüve nûru'llàhi*, *ve ize's-teveti's-sufûfu fehiye erkânu'llàhi*, *febadirû ilâ amûdi'llâhi*, *va'ktebesû min nûri'llâhi, ve kûnû erkâni'llâhi fi'l-ardı*.)

(*İzâ ezzene'l-müezzinü*) "Müezzin ezan okuduğunda, (*fehüve amûdu'llàhi*) o Aziz ve Celil olan Allah'ın direğidir." Dinin direğidir yani. Bu büyük bir nimettir.

Amûd, direk demek. Niye direk diyor? Çünkü bütün kubbeler, duvarlar hep o direk üzerinde durur. Direği aldın mıydı bina göçer. Bugün direği betondan yapıyorlar, demirden, şundan bundan yapıyorlar. Bu direği aldın mı nasıl göçme hasıl oluyorsa, müezzinler ezanı okumazsa din de çöker.

Onun için müezzinleri *amûdu'llah*, Allah'ın dininin direkleri diyerekten tavsif buyurmuşlardır. Nasıl direk binayı, altını üstünü muhafaza ediyorsa, müezzin de müslümanların vakitlerini böylece muhafaza eder.

Gökten nazil olacak belâlar vardır, bu belalara ezanlar karşı gelir. Onun için, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

---

[170] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.685, no:20911; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.229, no:1200.

إِذَا أُذِّنَ فِي قَرْيَةٍ ، أَمَّنَهَا اللهُ مِنْ عَذَابِهِ ذٰلِكَ الْيَوْمَ (طب. عن أنس)

(*İzâ üzzine fî karyetin*) "Bir köyde ezan okunursa, (*emmeneha'llàhu min azâbihî zâlike'l-yevm*) Allah-u Teàlâ o köyü, o ezanın hürmetine, o gün azaptan muhafaza eder."

Eskiden müslümanlar bu ezanı okuyup da bu devlete nail olmak için gayret gösterirlerdi. Bedava ama, para da yok, sırf Allah rızası için… "Ezanı ben okuyayım da sevabına nail olayım!" diyerekten. Bugün paralarla ezanlar okunuyor. Bu paralarla okuduğumuz ezanlara bile dikkatsizlik olduğu görüle gelmektetir. Halbuki büyük bir nimet…

(*Ve izâ tekaddeme'l-imâmü*) "Ezanı okudu müezzin efendi, cemaat toplandı, imam efendi de cemaatin önüne geçti." Cenâb-ı Peygamber bak ne güzel teşbih ediyor: (*Fehüve nûru'llàhi*) "O da Allah'ın bir nurudur." diyor.

Bu hepimize her zaman bir derstir. Biz yalnız beş vakitte imama uyup, arkasından yat yat, kalk kalk bunu biliyoruz. Halbuki asıl buradaki nizam uyma nizamıdır. Büyüklerine uyup ona tâbi olmak nizamıdır. Nasıl ki namazda *Allahu ekber* dediği vakitte rükûya varıyoruz, *Allahu ekber* dediği vakitte secdeye varıyoruz. Bu *Allahu ekber* yerine, ne derse onu da yapmak vazifesiyle mükellef iken, Allah esirgesin yani çok acıdır ki, yahudinin hahamının sözünü yahudi dinler, İslâm cemaati hocasının sözünü dinlemez. Hocasına pâye de vermez, kıymet de vermez, hiçe de sayar.

Onun için bugün İmam-hatip mekteplerine giden çocuklarımızı birçok bedbaht kimseler var ki, onları caydırmak için:

"—Ölü yıkayıcı mı olacaksın? Aptal herif, haydi git bak başka mekteplerde doktor ol, mühendis ol, kimyager ol, şu ol bu ol." diye aldatırlar.

Çocuklar genç tabii, arkasını bilemiyor işin, bilse dönmez.

"—Baba ben gitmeyeceğim oraya." diye zorlananlar da oluyor böyle.

Sebebi? Bilmiyor ki imam nûrullahtır. O nûrullahı kesbetmek için, kazanmak için ne kadar servet versen değer. İmamlık Allah'ın bir nimeti…

(*Ve ize's-teveti's-sufûfu*) "Saflar sıralandı, imam önlerine geçti. (*Fehiye erkânu'llâhi*) Bu safların düzelmesi de Allah'ın erkânıdır. (*Febadirû ilâ amûdi'llâhi*) Siz müezzin olmaya gayret edin! (*Va'ktebisû min nûri'llâhi*) Allah'ın nurundan da nur almaya çalışın!"

İmam efendi durur öne, Cenâb-ı Hak'tan yüz rahmet tepesinden aşağı iner; görmeyiz biz onları… Geride kalan cemaate peyderpey taksim olur. Sağ daha mûteber, sol daha biraz daha aşağı, saflar birinci saf, ikinci saf böyle gider. Onun için, ön safta imamın arkasında yer alabilmenin sevabı da ona göre fazladır.

(*Ve kûnû erkâna'llâhi fi'l-ardı*) "Binaen aleyh siz yeryüzünde Allah'ın erkanı olarak namazlarınızı saflar halinde cemaatle edaya çalışınız."

g. Şeytanın Ezanı Duyunca Kaçması

Ezanın ne faydası var?

Beyhakî, Dâra Kutnî ve Taberî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[171]

إِذَا أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ ، خَرَجَ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسْجِدِ لَهُ حُصَاصٌ ؛ فَإِذَا سَكَتَ الْمُؤَذِّنُ ، رَجَعَ ؛ فَإِذَا أَقَامَ الْمُؤَذِّنُ ، خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ ، وَلَهُ ضُرَاطٌ ؛

[171] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.340, no:3648; Dâra Kutnî, Sünen, c.I, s.374, no:1; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.56, no:72; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.691, no:20945; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.228, no:1196.

فَإِذَا سَكَتَ رَجَعَ ، حَتَّى يَأْتِيَ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ فِي صَلَاتِهِ ، فَيَدْخُلُ بَيْنَهُ

وَبَيْنَ نَفْسِهِ ، لَا يَدْرِي أَزَادَ فِي صَلَاتِهِ ، أَوْ نَقَصَ ؛ فَإِذَا وَجَدَ ذَلِكَ

أَحَدُكُمْ ، فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ ، قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ ، ثُمَّ يُسَلِّمُ

(ق. عن أبي هريرة)

RE. 26/7 (*İzâ ezzene'l-müezzinü, harace'ş-şeytànü mine'l-mescidi lehû husàsun; feizâ sekete'l-müezzinü, racea; feizâ ekàme'l-müezzinü, harace mine'l-mescidi, ve lehû zurâtun; fe izâ sekete, racea, hattâ ye'ti'l-mer'e'l-müslimi fî salâtihî, feyedhulü beynehû ve beyne nefsihî, lâ yedrî ezâde fî salâtihî, ev nekasa; feizâ vecede zâlike ehadüküm, felyescid secdeteyni ve hüve câlisün, kable en yüselleme, sümme yüsellim.*)

(*İzâ ezzene'l-müezzinü*) "Müezzin '*Allahu ekber*, *Allahu ekber*…' dedi mi, (*harace'ş-şeytànü mine'l-mescidi*) şeytan artık orada barınamaz, mescidden dışarı kaçar."

"—Neden barınamaz?"

Allahu ekber'in nuru onu yakar. O nurdan yakılmamak için kaçmak ister kaçar; bir de onu duymamak için kaçar. Allah'ın büyüklüğünü duymamak için kaçar. Çünkü ezan şeâir-i İslâmiyedendir; ta 1300 küsür, 1400 senedir o *Allahu ekber* sedâsı devam ediyor.

İlk ezanı, Cebrâil AS, Âdem AS dünyaya indikten sonra okumuştur. Âdem AS dünyaya gelmiş, yalnız, korku da gelmiş kendisine biraz. Kimse yok, garip… Cebrâil AS gelmiş, '*Allahu ekber, Allahu ekber!*' diyerekten Adem AS'ın yanında bir ezan okumuş, ilk ezan oradan kalma bize.

"Binâen aleyh, ezan okunduğu vakitte şeytan mescidde duramaz. (*Lehû husâsun*) Bir süratle kaçar. (*Feizâ sekete'l-müezzinü racea*) Bitti ezan, artık korkusu kalmaz. Korkusu kalmayınca yine döner gelir. (*Feizâ ekàme'l-müezzinü*) Bu sefer

‘Allahu ekber, Allahu ekber!” diye kamet başlar. Kamet başladığı vakitte yine duramaz. (*Harace mine’l-mescidi*) Yine gider, mescidden dışarı kaçar. (*Ve lehû durâtun*) Öyle kaçar ki — affedersiniz— yellenerek… Yâni korkusundan kaçar ki, o ezanın nurundan kendini kurtarsın.”

(*Feizâ sekete racea*) “Müezzin susunca geri döner. (*Hattâ ye’tiye’l-mer’e’l-müslime fî salâtihî*) Namazındaki müslümana gelir; işte malından, dünyasından, evinden barkından, şusundan busundan vesveseler verir. O da o vesveselere kapılaraktan, ‘Acaba üç mü kıldım, dört mü kıldım? Okudum mu, okumadım mı?’ diye bir şüpheye düşer. (*Feyedhule beynehû ve beyne nefsihî*) Kalbiyle nefsi arasına şeytan dahil olur da, (*Lâ yedrî ezâde fî salâtihi ev nekasa*) Fazla mı kıldı, az mı kıldı bilemez. ‘Dört mü kıldı, beş mi kıldı, üç mü kıldı?’ şaşırır.”

Yine Cenâb-ı Peygamber ümmetine acıyaraktan buyuruyor ki:

(*Feizâ vecede zâlike ehadüküm*) “Sizden biri baktı ki böyle bir vesvese var içerisinde, şaşırdı; üç müydü, dört müydü diye bir karar veremiyor. (*Felyescüd secdeteyn ve hüve câlisün, kable en yüsellime*) Böyle bir durumla karşılaştığında, otururken, selâm vermeden önce, iki secde yapsın, (*sümme yüsellimü*) ondan sonra selâm versin!”

Artık onu Allah kabul eder, eksikse de fazlaysa da…

“Selâm vermeden evvel” diyor burada… Halbuki bizim mezhebimize göre selâm verir de ondan sonra secde yapar. Ona ait hadisler de yine ayrıdır.

h. Ölmeden Önce Amel-i Sàlih

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Hàkim ve Taberânî Enes ibn-i Mâlik RA’dan; Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî Amr ibnü’l-Hamik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[172]

---

[172] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.32, no:2068; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.106, no:12055; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.490, no:1257; Şeybânî, *el-Âhâd ve’l-*

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا اسْتَعْمَلَهُ ، قِيلَ: مَا اسْتَعْمَلَهُ ؟ قَالَ: يَهْدِيهِ إِلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ قَبْلَ مَوْتِهِ ، ثُمَّ يَقْبِضُهُ عَلَى ذَلِكَ (حم. عن عمرو بن الحمق)

RE. 26/8 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*, *ista'melehû*; kîle: *Me'sta'melehû*? *Kàle: Yehdîhi ile'l-ameli's-sâlihi kable mevtihî, sümme yakbiduhû alâ zâlike*.)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kuluyla hayır murat ediyorsa, bir kul ile hayır murad ediyorsa, (*ista'melehû*) onu istîmal eder."

Tabii bu müphem bir söz, ashâbı kiram bundan bir şey anlayamamışlar, (*kîle*) demişler ki: (*Me'sta'melehû*) "Nedir bu istimal?"

(*Kàle: Yehdîhi ile'l-ameli's-sâlihi*) "Onu amel-i sâlihe hidayet eder, bu artık iyi işler işlemeye başlar; namazında, niyazında, ibadetinde, hayrında, hasenâtında… (*Kable mevtihî*) Ölmezden evvel bu iyilikler kendisine nasib olur. (*Sümme yakbiduhû alâ zâlike*) Sonra bu iyilikler üzerinde iken ruhu kabzolur."

Demek ki, Cenâb-ı Hak bir kulun hayrını murad etti mi, onu hayırlara delalet etmiş oluyor.

i. Günahların Kalbi Karartması

Tirmizî, Neseî, Hàkim ve İbn-i Hibbân Ebû Hüreyre RA'dan

Mesânî, c.IV, s.533, no:2705; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.266, no:1941; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.452, no:3840; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.410, no:1393; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.345, no:970; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.I, s.242, no:937; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.436, no:11934; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.135, no:17256; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.182, no:1152; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.294, no:1390; Amr ibnü'l-Hamik RA'dan.

rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[173]

إِذَا أَذْنَبَ الْعَبْدُ ، نُكِتَ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءُ ، فَإِنْ تَابَ سُقِلَ مِنْهَا ، فَإِنْ عَادَ زَادَتْ ، حَتَّى تَعْظِمَ فِي قَلْبِهِ (ت. ه. ن. ك. عن أبي هريرة)

RE. 26/9 (*İzâ eznebe'l-abdü*, *nükite fî kalbihî nükteten*, *fein âde zâdet*, *hattâ ta'zume fî kalbihî*.)

(*İzâ eznebe'l-abdü*) "Şimdi günahlar var ya, beşeriyet iktizası günah işlediği vakitte kul ne olacak? (*Nükite fî kalbihî nükteten*) Kalbinde bir siyah leke hasıl olur."

Sonra? (*Fein tâbe*) "Aklı başına geldi, 'Tevbe yâ Rabbi! Nasıl oldu da ben bunu yaptım!' diyerekten tevbe ettiği takdirde, (*sükıle minhâ*) o temizlenir, silinir, yıkanır temizlenir. (*Fein âde zâdet*) Fakat bir tane daha yaptı, bir daha yaptı derken o lekeler, siyah lekeler çoğala çoğala, (*hattâ ta'zume fî kalbihî*) kalbini istilâ eder, kalp kararır."

Kalbin karardığı vakitte, (*kellâ bel râne*) "O rân denilen katmerli siyahlık oraya yapışır kalır." Ondan sonra kendini toplamanın imkânı olmaz. Vaaz etsen kulağına girmez, söylesen kulağına girmez. "Bu beyazdır." desen, "Karadır." der, "Neresi beyaz bunun?" der. "Karadır." desen, "Yahu beyaz görmüyor musun?" der. Bu kadar tersine döner işler yani. Allah muhafaza etsin…

---

[173] *Ebû Dâvud, Zühd, c.I, s.292, no:271; Ebû Nuaym, Hilyetü'l-Evliyâ, c.I, s.273; Huzeyfe RA'dan.*

Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.162, no:3257; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.110, no:10251; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.45, no:6; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.27, no:2787; Harâitî, *İ'tilâli'l-Kulûb*, c.I, s.59, no:53; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.46, no:74; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.IV, s.208; Hz. Ömer RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.440, no:7204; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.12, no:30958; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VII, s.447, no:40709; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Onun için günahların ağırlığı çok fenadır. Günah işlememek mümkün değil, belki işler insan ama derhal arkasından tevbeyi yapıp, bir daha yapmamaya çalışmalı. Hiç yapmazsan daha âlâ…

Niçin?

Günahları yapmakta en büyük şey gaflettir. İnsan gaflete düştüğü vakitte ne yaptığını bilmez, günah işler. Ama o gaflete düşmemek için Allah-u Teàlâ'nın kulu olduğunu ve onun murâkabesi altında bulunduğunu unutmamak lazım! O senin gözcün... Seni gözlüyor, hiç meleklere lüzum yok, deftere kitaba hiç lüzum yok, Allah-u Teàlâ hepsini biliyor:

يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى (طه:٧)

(*Ya'lemü's-sirra ve ahfâ*) [O, gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilir.] (Tâhâ, 20/7)

Melek açıktakini bilir, içtekini bilmez ama, Allah-u Teàlâ içtekini de biliyor. Niyetin neyse onu da biliyor. Niyet saklı bir şeydir, onu kimse anlamaz ama Allah onları da biliyor. Şunu yapacağım bunu yapacağım, ne gibi kuruntuların da varsa onların hepsini bilen Allah'tır. Bunu öyle bil ki, Allah-u Teàlâ'nın nezâreti altındasın!

Binâen aleyh, nasıl olur da artık Allah-u Teàlâ'nın yasak ettiği günahlara irtikap eder insan?

j. Allah'ın Bir Kulu Ballandırması

Harâitî Amr ibnü'l-Hamik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[174]

---

[174] Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.184, no:2340; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.129, no:865; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.178, no:2026; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.121, no:2202; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2310; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.175, no:481; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.II, s.333, no:828; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.433, no:6327; Amr ibn-i Hamik RA'dan.

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، عَسَّلَهُ ؛ قِيلَ: وَمَا عَسَّلَهُ ؟ قَالَ: يُحَبِّبُهُ إِلَى جِيرَانِهِ (الخرائطي عن عمرو بن الحمق)

RE. 26/10 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayren, asselehû; kîle: ve mâ asselehû? Kàle: Yuhabbibühû ilâ cîrânihî.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayren*) "Allah bir kulun hayrını istedi mi, (*asselehû*) onu ballandırır."

Asel, Arapça'da bal demek; *assele* de, "Onu bal gibi tatlı yapar." demek.

(*Kîle*) Ashâbı kirâm bundan bir şey anlayamamışlar da, sormuşlar:

(*Ve mâ asselehû*) "Ne demek bal gibi yapar?"

(*Kàle*) SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

(*Yühabbibuhû ilâ cîrânihî*) "Komşularına, akrabasına, dostlarına onu sevdirir. Akrabası, dostları, ahbapları, komşuları onu severler."

Niçin severler?

Bu sevgiyi icap ettirecek hareketleri var, amelleri var… Ondan dolayı komşusu da memnun, akrabası da memnun, dostu da memnun, herkes memnun ondan. Bu memnuniyet içerisinde bakarsın ruhu kabz olunur, o da öylece gider.

Demek ki Allah-u Teàlâ'nın sevdiği kullarının ahlâkı nasıl olacak? Kendisini sevdirecek.

Dün Fuad [Çamdibi] Bey geldi, bu Beşiktaş müftüsü, şimdi tekaüttür ya, o çok yakındı. Dedi ki:

"—Bir büyük şey vardı elimizde, ziyaretleşme; o da kalktı ortadan." dedi.

Parasız pulsuz ama ecri çok büyük, mükâfatı çok büyük.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.110, no:7522; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.293, no:1388; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.102, no:30798; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.263, no:1261.

Dostlar birbirlerine gidip geldikçe, oradan aldıkları zevklerle beraber o rahmeti ilâhiye geliyor orada. Allah-u Teàlâ seviyor, kullar birbirini ziyaret ettikçe… O ziyaret edenlerin üzerine rahmetini bol bol akıtıyor Cenâb-ı Hak…

Şimdi müslümanlar da artık vakit bulamıyor ki; sabahleyin erkenden işe, gece yarısı eve… E ne zaman dostunu ziyaret edeceksin?

Allah bilir işte! Halbuki böyle olmamalı. İnsan büyüklerini daima sevdiklerini ziyaretle mükellef, onun altında büyük faydalar var.

k. Dinde Fakih Olmak

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[175]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ،فَقَّهَهُ فِي الدِّينِ ، وَزَهَّدَهُ فِي الدُّنْيَا ، وَبَصَّرَهُ عُيُوبَهُ (هب. والديلمي عن أنس ؛ هب. عن محمد بن الكعب)

RE. 26/11 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, fakkahahû fi'd-dîn, ve zehedehû fi'd-dünyâ, ve bassarahû uyûbehû*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kuluyla hayır murad ediyorsa, (*fakkahahû fi'd-dîn*) onu dinde fakih kılar."

Dinde fakih kılar, dinin inceliklerine âgâh olur, dinini iyi bilir. Dinini iyi bildikten başka, onun ahkâmının nelere bağlandığını da hepsini bilir, yani içini de bilir, dışını da bilir.

(*Ve zehedehû fi'd-dünyâ*) "Dünyaya da metelik vermez o zaman."

Dinde fakih oldu mu, dünyaya metelik vermez, kendisini

---

[175] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.242, no:934; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.237, no:31696; Muhammed ibnü'l-Kâ'b Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.137, no:28689; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.268, no:1267.

Allah'a verir. (*Ve bassarahû uyûbehû*) "Ondan sonra kendi ayıplarını görür olur, başkasında ayıp aramaz." Başkasının ayıbını görmeye çalışmaz, kendi ayıbı kendisine kâfidir insanın.

Onun için, Allah-u Teàlâ'nın hayır murad ettiği kimselerin üç sıfatı burada zikrolundu: Birisi dininde fakih olur, dinini beller, öğrenir ona göre amel eder. İkincisi, dünyadan elini eteğini çeker, rızkına, kısmetine razı olur. Çalışmaz değil, çalışır da dünyaya kıymet vermez; kazanır ama saklamaz, müslümanların yardımına kullanır.

Bir de ayıplarını kendisi görür. Haset gibi, kin gibi, kibir gibi kötü ahlâklardan uzak olur. Ooo bunlardan kurtulmak çok zor. Onun için, Allah kusurlarımızı affetsin de iyi ahlâkların sahibi olmak nasib etsin cümlemize…

l. Günahın Cezasının Dünyada Verilmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Hàkim ve Beyhakî Abdullah ibn-i Mugaffel RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[176]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَجَّلَ لَهُ عُقُوبَةَ ذَنْبِهِ فِي الدُّنْيَا ، وَإِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ

شَرًّا أَمْسَكَ عُقُوبَةَ ذَنْبِهِ ، حَتَّى يُوَافِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، كَأَنَّهُ عِيرٌ (طب .

عن عمار ؛ حم. طب. ك. هب. عن عبد الله بن مغفل)

RE. 26/12 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*, *accele lehû*

---

[176] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.87, no:16852; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.418, no:8133; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.154, no:9817; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.5, no:726; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.18, no:873; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.312, no:17470; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.25; Abdullah ibn-i Mugaffel RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.313, no:17471; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

ukûbete zenbihî fi'd-dünyâ; *ve izâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, emseke aleyhi ukùbete zenbihî*, *hattâ yuvâfîyehû bihî yevme'l-kıyâmeti*, *keennehû îrun*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kuluna hayır murad ediyorsa, (*accele lehû ukûbete zenbihî fi'd-dünyâ*) onun yaptığı günahların cezasını çabuk verir."

Kabahatsiz insan yok, fakat sevdiklerinin cezasını çabuk verir.

"—Yahu gâvur neler yapıyor da hiçbir şey yok, cezayı gördüğü yok. Ben bir günah işledim bak hemen ceza yapıştırdı?"

Sevdiğinin alameti, ki bir daha yapmasın.

(*Ve izâ erâda'llàhu bi-abdin şerren*) "Eğer Allah bir kuluna hayır murad etmiyorsa, Allah esirgesin… (*Emseke aleyhi ukùbete zenbihî*) Günahının cezasını bırakır; (*hattâ yuvâfîyehû bihî yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde verilinceye kadar geciktirir. (*Keennehû îrun*) O kimse de bir merkep gibi sanki, hiç kıymeti yoktur."

m. İkram ve ihsanların İyilere Gitmesi

Deylemî Ümm-ü Seleme RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[177]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، جَعَلَ صَنَائِعَهُ وَمَعْرُوفَهُ فِي أَهْلِ الْحِفَاظِ ؛

وَإِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ شَرًّا ، جَعَلَ صَنَائِعَهُ وَمَعْرُوفَهُ فِي غَيْرِ أَهْلِ الْحِفَاظِ

(الديلمي عن أم سلمة)

RE. 26/13 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, ceale sanâyiahû ve ma'rûfehû fî ehli'l-hifâzi*; *izâ erâde bi-abdin şerren*, *ceale*

---

[177] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.242, no:936: Hz. Ümmü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.396, no:16233; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.258, no:1253.

sanâyiahû ve ma'rûfehû fî gayri ehli'l-hıfâzi)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak Celle ve A'lâ bir kuluyla hayır murad ediyorsa, (*ceale sanâyiahû ve ma'rûfehû*) o kul ihsan, ikram ve iyiliklerini (*fî ehli'l-hifâzi*) dindar, Allah'ın nimetlerine şükreden kimselere yaparlar."

Allah'ın nimetlerine şükredebilen şâkirîn zümresinin hakkıdır bu ikramlar.

(*İzâ erâde bi-abdin şerren*) "Ama Allah bir kuluyla şer murad ediyorsa, (*ceale sanâyiahû ve ma'rûfehû*) onun da iyilikleri, hayırları, hasenatları (*fî gayri ehli'l-hıffâzi*) Allah'ın nimetlerine şükretmeyenlerin, kâmil olmayan kimselerin eline gider, yani boşa gider."

n. Gönül Zenginliği

Deylemî ve Hakîm-i Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[178]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، جَعَلَ غِنَاهُ فِي نَفْسِهِ ، وَتُقَاهُ فِي قَلْبِهِ ؛ وَإِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ شَرًّا ، جَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ (الحكيم ، والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 26/14 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, ceale gınâhu fî nefsihî, ve tukàhu fî kalbihî*; *Ve izâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, ceale fakrahû beyne ayneyhi.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kuluyla hayır murad ediyorsa, (*ceale gınâhu fî nefsihî*) onun zenginliği

---

[178] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.243, no:940; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.135; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.II, s.214; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.396, no:7120; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.259, no:1254.

nefsinde olur."

Allah'ın verdiği az da olsa kanaat eder. Rızkını talep etmekle kendini yormaz, yorgunluğa sürmez. Bilir ki Allah ne takdir ettiyse o olacak.

Sabahleyin erkenden, daha sabah namazında çarşıya gidiyor, dükkânına gidiyor, işine gidiyor. Biraz otur, çoluk çoğunla namazını kıl, duanı yap! Çoluk çocuğunla iki lokma ekmeğini de ye öyle git. Nedir bu acele?

"—Ama geç kalırız efendi, müşterileri kaçırırız."

Kaçmaz müşterin merak etme!

Akşam oluyor, akşamdan evvel evine gelmek lazım! Yok, taa yatsılara kadar, yatsıdan sonraya kadar çarşıda oturur.

Akşamdan evvel evine gel, çoluk çocuğuyla beraber sofraya otur, yemeğini ye! Nedir bu hırs?

Sana takdir olunandan fazla beş para eline geçmez. Akşama kadar beklersin orada ama, takdirden başka eline bir şey geçmez. Bunun tecrübeleri de meşhurdur.

Onun için Cenâb-ı Hakkın hayrını murad ettiği kulun gönlünü zengin kılar. O takdire razı olur, yormaz kendisini; ibadet ve taate sarf eder vaktini…

(*Ve tukàhu fî kalbihî*) "Takvâsı, Allah'tan korkusu da yüzünde değil, sarığında cübbesinde değil, pabucunda değil kalbindedir."

Bazı insanlar eskiden sofuvârî giyinirlerdi; ayaklarına şalvarlar, sırtında cübbe, başında kocaman sarık, bir de taylasan atar arkasına… Sofu bir adam... Herkes onun elini öper, ayağını öper, hürmet eder. Fakat bu öyle değil; (*ve tükàhu fî kalbihî*) takvâsı kalbindedir.

Çoban hikâyesi çok hoşuma gider:

Çoban işte, koyun güdüyor. Koyun güderken Hz. Ömer ondan koyun istiyor da, sonra da ona diyor ki:

"—İşte kurt yedi deyiverirsin." filan.

"—Ya Allah'ı ne yapayım?" diyor. "Efendiyi kandırmak kolay, kurt yedi diyeceğiz yahut öldü diyeceğiz, kandıracağız ama Allah'ı ne yapalım?" diyor.

Çoban ama Allah korkusunu kalbine koymuş Allah onun.

Öteki de kılığı kıyafeti yerinde ama bu korku içinde olmazsa kaç para eder?

(*Ve izâ erâda'llàhu bi-abdin şerren*) "Eğer Allah bir kulun şerrini murad ettiyse, (*ceale fakrahû beyne ayneyhi*) artık fakirlik onun iki gözü arasında, böyle gözünün önünde durur. Sanki aç kalacakmış, açlıktan ölecekmiş gibi fakirlik korkusu içindedir. Ne kadar parası çok olursa olsun, fakirlik gözünden gitmez.

o. Kalbin Kilidinin Açılması

Ebü'ş-Şeyh Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[179]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، فَتَحَ لَهُ قُفْلَ قَلْبِهِ ، وَجَعَلَ فِيهِ الْيَقِينَ وَالصِّدْقَ ، وَجَعَلَ قَلْبَهُ وَاعِيًا لِمَا سَلَكَ فِيهِ ، وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا ، وَلِسَانَهُ صَادِقًا ، وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً ، وَجَعَلَ أُذُنَهُ سَمِيعَةً ، وَعَيْنَهُ بَصِيرَةً (أبو الشيخ عن أبي ذر)

RE. 27/1 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, feteha lehû kufle kalbihî, ve ceale fîhi'l-yakîne ve's-sıdka, ve ceale kalbehû vâiyen limâ seleke fîhi, ve ceale kalbehû selîmen, ve lisânehû sàdikan, ve halîkatehû müstakîmeten, ve ceale üzünehû semîaten, ve aynehû basîreten*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kulun hayrını murad ederse, (*feteha lehû kufle kalbihî*) kalbinin kilidini açar."

Şimdi hepimizde bir kalp var, bu kalbin üzerinde bir de kilit varmış. Bu kilidi Cenâb-ı Hak açar."

---

[179] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.96, no:30768; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.267, no:1265.

Nedir bu kilit? Kalbin üzerinde bu kilidi gördüğümüz yok ama diyor ki:

"—Bu kalbin gözü de var."

Bu başın nasıl gözü varsa, bu kalbin içinde de bir göz var. Burada nasıl kulak varsa, bu kalbin de bir kulağı var.

Biz bir kurban kestirdiydik bir çobana bir sene de, çoban kurbanı kestikten sonra, "Bu ölmedi." dedi.

"—Ne zaman ölecek?" dedik.

"—Şimdi bak göstereyim." dedi, orada bir yeri varmış onun oraya bıçağı dürttü, dürter dürtmez hayvan bitti.

"—İşte bu onun kalpcağızıdır." dedi.

Demek ki, bizim bilmediğimiz bir kilit var içeride, nedir o?

Körlük, hakkı görememezlik. Hakkı tanımamak, hakkı bilmemek o körlükten geliyor. Cenâb-ı Hak hayır murad ederse, o körlüğü gideriyor, basîretini açıyor. Kemal mertebelerine ulaştırıyor.

Cenâb-ı Hak her zaman için böyle çok lütuf veriyor. Lütuf yağmurları, rüzgârları her zaman akmakta… İşte bu rahmet-i ilahiyeden sürülmüş tarlalar istifade eder; dağlar istifade edemez, taşlar istifade edemez.

Kaya diyoruz ya, mermer diyoruz, bunun üzerine de yağmur yağar, fakat hiç faydası yok, akar gider. Ama sürülmüş, hazırlanmış bir tarlaya rahmet inerse, onun altında o saklanır. Toprak da kemale gelir, ektiğin vakitte güzel mahsul alırsın.

Binaen aleyh Cenâb-ı Hak bu rahmetini yerlere nasıl veriyorsa, gönüllere de aynı şekilde veriyor. Gönüllere vermesinin başlıca sebeplerinden birisi, sabah vakti erken kalkmak; ikincisi camiye gelmek…

Şimdi rahmeti ilahiye nâzil olur ama… Şimdi bu kubbenin altına yağmur inmez. Ne kadar yağmur yağarsa yağsın, buraya gelmez; çünkü üstümüzde kubbe var, korunuruz bu yağmurdan. Binaen aleyh o rahmet-i ilahi de ne kadar çok olursa olsun, yatağında yatan, namazını evinde kılanın üstüne inmez. Camiye

gelirsen, beş vakit namazı camide kılarsan, ondan iktibas edersin; Allah'ın lütfu olarak da büyük ecirlere nail olursun.

Binâen aleyh, kalbin açılması Allah-u Teàlâ'nın emirlerine inkıyad ile olur. Keyfine düşkün, uykusuna kıyamıyor, rahatına kıyamıyor; onun basireti bağlanır. Allah muhafaza etsin…

Kalbe Allah-u Teàlâ'nın nuru indi mi, kalplerden perdeler kalkar. Rahmet-i ilâhi taşar oradan artık… Taşar, galeyana gelir, içeriden nur yayılmaya başlar. Gönül genişler, rahatlar.

Neden? Kalp açıldı.

Kalbin kilidi neydi? İşte bunlardı, onlar da açıldı.

Kapalı kalpten Allah muhafaza etsin...

(*Ve ceale fîhi'l-yakîne*) "Orada bir de yakîn hasıl eder Cenâb-ı Hak…"

Yakîn; ilme'l-yakîn, ayne'l-yakîn, hakka'l-yakîn diye üç tane yakîn var.

Bizim rahmetlik hoca bize şöyle öğretti, ben de size öyle öğreteyim: Oğlum baklava çok güzeldir, işte hamuru açarsın, cevizini korsun, şusunu busunu korsun, fırına verirsin kızartırsın, tatlısını dökersin... Anlattım ya, sen de bir yakîn hasıl oldun baklavaya. Ama yakîn o kadar, biliyorsun ki ha şu baklava böyle olurmuş. Bu *ilme'l-yakîn.*

Baklavacı dükkânın önünden geçerken;

"—Gel gel bak, işte gör, hani ben sana tarif ettiydim, işte buna diyorlar, bu baklava!"

Ha tepside bakarsın baklava ama bilmiyorsun ne olduğunu yine, kırmızı pembe bir şey. Ha bu da *ayne'l-yakîn* oldu şimdi.

Bir de, baklavacı dükkânına girersin, "Getir bakayım bize bir tabak baklava!" dersin. Baklava önüne gelince, bir güzel yersin, tadına bakarsın. Ha şimdi tam *hakka'l-yakîn* oldu.

Anladı şimdi, baklava nedir. Herkes dese ki, "Bu baklava değil!" yok inanmaz artık. Şimdi tattı bir kere tadını, ondan sonra dünya bir araya geliyor:

"—Yok yahu, baklava öyle olmaz böyle olur."

"—Yok yok, herkes yanlış, ben doğruyum!" der.

Binâen aleyh Allah hayır murad ettiği insanlara bu yakîni verir, yani görmüş gibidir.

(*Ve ceale kalbehû vâîyen limâ seleke fîhi*) "Onun kalbini içine girenleri muhafaza edici bir ambar kılar. Ne gelirse kalbinde saklar, hıfz eder."

Kur'an'ı mesela şimdi bir kere okumakla hafız olan insan var. Bir kere okumakla hafız olanlar var; Buhârî'nin ilk cüzünde onlar yazılıdır hep. Kimler böyle bir kere okumuş hafız olmuş, iki kere okumuş hafız olmuş, üç kere okumuş hafız olmuş.

"—Bizim çocuk senelerden beri gider, olamaz."

Allah'ın hikmeti. Bu kalp böyle ne duyarsa alır. Bugün de insanların arasında böyle hafızası kuvvetli insanlar vardır, duyduklarını zabtederler.

(*Ve ceale kalbehû selîmen*) "Kalbini kalb-i selîm kılar."

İnsanın kalbinin selâmete gelmesi, bu da Allah-u Teàlâ'nın yine lütfuna bağlı, ki emrâz-ı kalbiyyeden kurtulmaktır. Kalpte selamet, kalp hastalığına tutulmamak değil… Kalp sağlam da ama orada haset var, kibir var, kin var, zulüm var, şu var bu var... daha yüzlerce. Onlardan kalp selim olur, hiç birisine iltifat etmez. 'Ben de Allah'ın bir kuluyum!' der büyüklük taslamaz, kimseyi incitmez, kimseyi rahatsız etmez, hakkına razıdır. Kalbin mânevî hastalıklarından salim bir kalp olur.

(*Ve lisânehû sàdıkan*) "Konuşurken daima doğru konuşur." Kaçamak söz söylemez, kimseyi aldatmaz, sâdık, doğru söz söyler.

Hatırımda biraz kalmış galiba, size anlatayım:

Bu sâdıklığın ne olduğunu bir adam bilememiş, "Bunu bana kim öğretir?" diye başlamış aranmaya. Demişler, filan yerdeki filan zât onu sana öğretir. Gitmiş, odasına girmiş bakmış ki koca bir yılan içeride yatıyor, korkmuş çekilmiş.

"—Gel gel!" demiş.

Oturmuşlar, sormuş:

"—Nedir derdin?"

"—Efendim, ben sadâkatın ne olduğunu anlayamadım,

bilemedim de onu öğrenmek için geldim."

"—İyi pekâlâ!"

O gün Cuma imiş. Cuma ezanlarının da vakti yaklaşmış;

"—Haydi Cuma'ya gidelim de sonra anlatayım!" demiş.

"—Efendim, Cuma'ya nasıl gideceksin, cami üç beş saat ötede, ileride, şimdi ezan okunacak nerdeyse?"

"—Kalk kalk!" demiş.

Kaldırmış onu, bir de bakmış bir o camiye girmişler.

Bu Allah-u Teàlâ'nın ikramıdır, bunlara inanmamak akıl işi değil yani. Bugün Gâvurların tayyaresi bak üç saatte bizi Mekke'ye götürüyor, yarın belki bir saatte de götürecek.

Eski zamandaki evliyalar gidiyormuş da, "Olur mu acaba bu? diyorduk,

Pekâlâ oluyor. Bak, yüzlerce insanı dolduruyoruz içine, eşyasıyla beraber üç saatte oraya atıyor bizi. Bu beşerin kuvveti… Allah'ın kuvvetiyle neler olmaz!

Girmişler camiye, kılmışlar namazı;

"—Haydi gidelim!" demiş.

"—Yok, dur bakayım!" demiş.

Dur bakalım demiş, caminin kapısında durmuşlar, cemaat boşalmış:

"—Cemaat çok; cemaat çok ama sâdık yok." demiş. "Cemaat çok ama sàdık yok oğlum!" demiş.

Allah kusurumuzu affetsin…

O dün gelen misafir dedi ki bana; "Bir hadis okudum ben bir vakit, hiç aklım ermedi." dedi.

Görmüş ki o hadiste:

"—Bir zaman camilerin içi dinsizlerle dolacak, secde edecekler camide..."

Kendi kendime:

"—Yahu dinsiz camiye girmez, secde eden de gâvur olmaz; elbette müslümandır." dedim. Aklım ermedi, kaldı öyle diyor.

Şimdi öğrendim ki, dinsizlerin secde ettiğini. Din, müslüman dini yukarıda okuduk ya, sırâta'l-müstakîm denilen müslüman

dini öyle kuru lafla olmaz.

Bir adam günah işliyor, o günahı işleyeni sen teşvik ediyorsun veyahut yardım ediyorsun. Aynı günah sana da yazılır mı yazılmaz mı? Küfre yardım eden küfrün içine girer mi girmez mi?

Küfrün yardımcısı olan insan, o da secdeden başını kaldırmıyor.

Ne oldu sana, o kafirin yardımcısısın ya, nasıl müslümansın? Müslüman gâvurun yardımcısı olur mu? Müslüman Müslümandır, gâvur gâvurdur.

Şimdi hayât-ı Peygamberî hakkında bir kitap getirmişler, şöyle bir açayım dedim, gelişi güzel bir yer açtım. Orada Hendek muharebesinin kısacık bir yerini okuyordum, gözlerim yaşardı okuyamadım altını.

Hendek muharebesi mâlûm, düşman intikamını almak için büyük bir kuvvet topladı geldi, Medine'nin etrafına geliyor. Cenâb-ı Peygamber duydu o büyük kuvvetin geldiğini,

"—Kuvvetimiz kısa, onların karşısına çıkmak gücümüz yok." dedi, "Ne yapalım, bak geliyor müşrikler?"

Cenâb-ı Peygamber daima ashabıyla müşâvere ederdi.

Herkes bir fikir beyan etti, o arada Selman RA da dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah! Bizim memlekette böyle olduğu vakitlerde biz hendek kazardık, kendimizi öyle müdafâ ederdik."

Beğendi Resûl-i Ekrem bu fikri;

"—Haydi biz de kazalım hendeği." dedi, gittiler hendekleri kazdılar.

Yalnız çok bir büyük hata olmuş, Medine'deki bu hendekler muhafaza edilmemiş. Bu hendekler muhafaza edilseydi, bugün oraya ziyarete gittiğimiz vakitte o hendekleri görünce hatıramız daha canlı olurdu. Orada beş tane mescid var şimdi yan yana… Onları biz mescid zannediyorduk, halbuki onlar kumandanların yerleriymiş, oradan idare etmişler birliklerini…

Hendek kazılmış, onlar da gelmişler, hendeğin karşısında saf tutmuşlar. Bir tarafta Müslümanlar, diğer tarafta onlar; fakat

hendekten geçemiyorlar. Derken, içlerinden herifin birisi becerikli, atını hendekten müslüman tarafına atlatmış.

Atlattıktan sonra, karşısına dövüşecek adam istiyor, kimse çıkamamış. Pehlivan bir adammış, kuvvetli bir adam, kimse karşısına çıkmamış.

Her seferinde Hz. Ali Efendimiz demiş ki;

"—Ben çıkayım yâ Rasûlallah!"

Hz. Ali Efendimiz daha genç… Peygamberimiz kıyamamış, "Otur!" demiş. Üçüncü seferinde bakmış ki, başka çıkan yok;

"—Al şu Zülfikâr'ı, Allah yardımcın olsun, git!" demiş.

Dua etmiş:

"—Yâ Rabb! Bedir'de filanı elimden aldın, Uhud'da Hamza'yı aldın elimden. Ali'yi bana bağışla!" demiş.

Adam Hz. Ali'ye sormuş:

"—Sen kimsin?" demiş.

Ötekilerin üzerinde zırhlar var. Ok, kılıç geldiği zaman parçalanmasın diye demirden, deriden kalkanları var. Önünü pek güzel göremiyor; "Kimsin sen?" demiş. O sorgu âdet.

"—Ben Ali ibn-i Ebî Tâlib'im, Ebû Talib'in oğlu Ali'yim!" demiş.

"—Haa! Sen mi o! Senin babanı ben iyi severim, o benim ahbabımdı. Senin gibi gençle ben dövüşmek istemem, bana ağır geliyor. Sen gençsin, daha çocuksun, benimle dövüşecek gücün kuvvetin yok senin, sen çekil git buradan!" demiş.

Hz. Ali Efendimiz demiş ki:

"—Şu üç şeyden birisini kabul et!"

Sana birinci teklifim:

"—Allah ve Rasûlünü kabul et, Müslüman ol!"

"—Onu yapamam!" demiş.

"—Öyleyse çekil git buradan, İslâm'a zararın olmasın!" diyor.

"—Onu da yapamam, korkak derler sonra bana, iftira atarlar."

"—E öyleyse çık karşıma!" demiş.

"—Ama sen atlısın, ben piyadeyim!" diyor.

Adam da havalı olduğundan, "Ha ben böyle bir adamım!"

gibilerden atının bacaklarını kırıyor, atından iniyor, "Haydi!" diyor. Hz. Ali Efendimiz'e bir vuruyor, kalkanı parçalanıyor Hz. Ali Efendimiz'in…

Fakat Hz. Ali Efendimiz de ona mukabil bir tane vuruyor, onun canını cehenneme yollayıveriyor.

Başlıyor cemaat arkasından, "*Allahu ekber, Allahu ekber!*" diyerekten tekbir getirmeye…

Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

"—Gitti gâvur."

Sonra adam demiş ki: "İşte sadâkat!"

"—Sàdıktan her şey korkar. İşte şu yılanı görüyorsun ya şurada, bak kımıldayabiliyor mu? Kımıldayamaz!" demiş.

Ateş yakmaz, su boğmaz, hiçbir şey olmaz. O sadâkati elde etmek lazım! Allah cümlemizi bu sàdıkların zümresine ilhak eylesin.

O sadâkattandır ki amellerde devamlılık var. Bir insan bir zaman ibadete koyulur, sonra bakarsın ki gevşer. Ha o, o demek sadâkatsizliğinin alameti oluyor.

Üçüncüsü;

(*Ve halîkatehû müstakîmeten*) "Yaradılış, hilkat deniliyor ya, hilkatinde de istikamet vardır. Yaradılışında da istikamet vardır. Çünkü o yaradılış çok mühim.

Bu ilk gece, evlenmenin ilk gecesi çok mühimdir. O gecenin gafletle geçirilmesi hiç doğru bir şey değildir. O gece Allah'ın vereceği bir çocuk, senin o geceki hareketine bağlı. Teyakkuz olmalı, işe; "Yâ Rabbi, bizim bu aramıza şeytanı sokma!" dersin, Bismillâh'la işe başlarsın, Bismillâh'la bitirirsin.

Bu evlenme hususunda Osman [Başpehliban]'ın yaptığı bir kitap var, evlenenlere mutlaka onu vermeli! Evlenen herkes onu evvela bir kere okumalı.

Yaradılış itibariyle hilkati istikamette olur. O çobanın hali gibi. Sırâtı müstakîme müdavim olur, ahitlerine de devam eder,

yani sözünde durur. Verdiği sözü bozmaz.

(*Ve ceale üzünehû semîaten*) "Kulağı hakkı dinler. (*Ve aynehû basîreten*) Gözleri de Cenâb-ı Hakk'ın ayetlerini görerekten ondan ibret alır."

Her şeye bakar her şeyden ibret alır. Onun için o büyüğün [Niyâzî'yi Mısrî Hazretleri'nin] dediği gibi:

Bir göz ki ibret olmaya nazarında;
Ol düşmanıdır sahibinin baş üzerinde…

Hangi şeyi görürsen gör, onlar Allahu Teâlâ'nın mahlûkâtıdır, mevcûdâtıdır, yaratmıştır onların hepsini… Onların hepsinden ibretler almak lâzım gelir.

Allah-u Teàlâ cümlemize o ibretleri alan gözler versin...

p. Rızıkta Taksime Razı Olmak

Bir tane daha okuyayım bu da çok hoş.

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[180]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ ، وَبَارَكَ لَهُ فِيهِ

(الديلمى عن يزيد بن عبد الله)

RE. 27/2 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, erdàhu bimâ kaseme lehû, ve bâreke lehû fîhi.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Cenâb-ı Hak bir kulun hayrını istedi mi, murad etti mi; (*erdàhu bimâ kaseme lehû*) Allahu Teâlâ'nın taksim ettiği rızka razı olur."

Kimsenin malında gözü olmaz.

---

[180] Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.32, no:127; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.244, no:946; Yezid ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.255, no:1248.

"—O zengin, yaşıyor da ben de fakirim, böyle sürünüyorum; olur mu bu?"

Bunu demez.

"—Ne yapayım, Allah'ımın takdiri böyleymiş." der.

(*Ve bâreke lehû fîhi*) "Bu taksim onun hakkında mübarek olur."

Binâen aleyh biz şimdi Halep'ten geliyorduk, yollarda köylere rast geliyoruz tabii, köylerde birtakım evler var. Bizim bu Urfa taraflarında da var onlardan... O evler çadır gibi böyle, topraktan yapılmış, gayet basit yani. Herkes kendisi bile yapar onları, hiç ustaya bile lüzum yok, çadır gibi, topraktan yapılmış.

Ben onları bilemedim:

"—Acaba bunlar nedir?" dedim.

Ufacık ufacık çünkü. Dediler ki:

"—Onların hepsi evdir. Onların içerisi de gayet güzeldir ve rahattır, dayalı döşelidir." dediler.

E gayet basit ama, çok basit. Şimdi Allah-u Teàlân'ın takdirine razı olan insan, onu pekâlâ yapabilir her yerde…

"—E apartmanlar var; bu güzel apartmanlarda güzel yerde oturmak varken, benim gücüm yetmiyor ona ne yapayım? Şimdi o apartmanda oturanı kaldırıp atayım da orada ben mi oturayım?" diye düşünür.

"—Benim de taksimim böyleymiş, ben de bir kubbe yaparım öyle, girerim içerisine, soğuktan kendimi muhafaza etmek yahut yağmurdan kendimi muhafaza değil mi maksat? Pekâlâ işte oldu. O orada o apartmanda oturuyor. Ben de burada oturuyorum. Cenâb-ı Hak ona öylesini vermiş, bana da böylesini vermiş." der, hakkına razı olur. Kimsenin hakkına tecavüz etmez.

r. Bina Yapmanın Kötülüğü

Taberânî ve Hatîb-i Bağdâdî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:[181]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ شَرًّا ، خَضَّرَ لهُ فِي اللِّبِنِ وَالطِّينِ ، حَتَّى يَبْنِيَ

(طب. خط. عن جابر)

RE. 27/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni hattâ yebniye.*)

(İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerran) Bu da dikkate şayan! Yukarıda hayır murad edilen adam, taksime razı; burada da şer murad edilen adamın hali.

(*Haddara lehû fi'l-libini ve't-tîn*) "Ona da çamuru ve toprağı hoş gösterir." *Libin*, çamur, toprak. (*Hattâ yebniye*) Başlar binacılığa, ev yapmaya..."

Ev yapmak güzel gösterildi kendisine, sanatlı da, işi gücü de,

---

181 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.185, no:1755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.145, no:9369; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6278; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.381, no:6247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.269, no:1269.

yapar. Para kazanacak bu yoldan yahut işinde şey yapacak işte.

Kolay değil bu işlerle uğraşmak, Allah-u Teàlâ'nın emirlerini yapmak. Çıkarsın binanın tepesine, orada tak tuk tak tuk, e ezan vakti gelir, işin bitmez. Bak içeride mesela çalışıyorlar, ezan vakti geliyor hiç umurunda değil, o takırtısını yapıyor filan.

Ha iyi bir şey değil. Onun için Cenâb-ı Peygamber demiş:

"—Allah-u Teàlâ'nın şer murad ettiği adamlar binacılıkla uğraşırlar."

s. Parayı Binalara Harcamak

İkinci bir hadîs-i şerîf de yine aynı mevzuda.

Taberânî ve Beyhakî Muhammed ibn-i Beşîr RA'dan ve İbn-i Adiy Enes RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[182]

إذا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا ، أَنْفَقَ مَالَهُ في البُنْيانِ ، وَالمَاءِ والطِّينِ

(الحسن بن سفيان ، غ . طس. هب. عن محمد بن بشير ؛

عد. عن أنس)

RE. 27/4 (*İzâ erada'llàhe abdin hevânen, enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn.*)

(*İzâ erada'llàhe abdin hevânen*) Allah bir kulun horluğunu murad ederse; hor, alçak, aşağı, değersiz olmasını isterse; (*enfaka mâlehu fi'l-bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn*) onun malını binada, suda, çamurda harcattırır."

---

182 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.381, no:8939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.394, no:10720; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kasru'l-Amel*, c.I, s.150, no:233; İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.18, no:1528; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.245, no:950; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6279; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.980; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.366, no:5230; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.II, s.213. no:636; Muhammed ibn-i Beşir el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.444, no:7365; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II s.270, no:1270.

"—Nasıl olur ya! Bak ne güzel şu binalar! Şimdi şu binalarla o yolda gördüğümüz çamurdan yapılmış binalar da bir olur mu ya? Memlekete süs veriyor, güzellik veriyor rahatlıklar da veriyor?"

Sen bırak onları başkasına. Memlekete lazım bugün fabrika, memlekete lazım bugün tayyare, memlekete lazım bugün top, tank şu bu... Düşmana karşı bu memleketin müdafahası için en evvel bunlar lazım!

Sen bunları bırakıyorsun, bu binalarla memleketi süslüyorum diyorsun; ama ne kıymeti var ya? Yarın düşmana mı hazırlayacaksın bunları?

Buralara kimse yanaşmıyor, neden? Ev çabucak yapılır, paraları alır cebine atar, keyfine bakar ama öteki çok paraya bağlı, çok emeğe bağlı…

Bu yaşa kadar yaşıyoruz da bu gâvurla bizim aramızda ne fark var yani? O yapsın da biz neden yapamayalım? Zekâmız onun zekasından daha mı eksik?

"—E canım onlar şöyle böyle..."

Çok bahaneleri var ama, çalışınca hepsi olur.

Dedelerimiz neden her icadı yapabilmiş? O Sultan Fatih gemileri karada nasıl yürütmüş? Koca topları nasıl icat etmiş? O koca kaleleri yıkıp da bu memleketi nasıl ele geçirmiş?

Biz neden tank yapamayalım, tayyare yapamayalım, şunu yapamayalım bunu yapamayalım? Tembelliğimizin ve kafasızlığımızın alâmeti! Bunları düşünsek, o Gâvur bunu yapacak, yarın bize taarruz ettiği vakit de sen;

"—E sana para verelim de ver bize!" diyeceksin!

Yağma mı var sana verecek o zaman! Verse de çürüğünü verecek, bozuğunu verecek, üç gün sonra hepsini atacaksın kenara...

Onun için, Allah uyanıklık versin de bu paraları topraklara harcayacağımıza, demirlere harcayalım da, memleketin müdafaası için hazırlanalım!

Maksat gaye:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi! Benim amacım senin rızanı kazanmaktır, ben onu istiyorum. Seni istiyorum, senin rızanı istiyorum!"

Ev yap, tayyare yap, tank yap ama hepsinin gayesi Allah rızası olsun. Eğer Allah rızası olmazsa, Gâvurun yaptığı gibi olur, hiç işe yaramaz, soldaki sıfıra benzer. Eğer iman olmazsa ne yaparsak yapalım; memlekete tayyareyle de doldursak, topla tankla da doldursak, iman olmayınca hiç kıymeti yok. Onu yine kullanacak insandır, bu insanın da imanlı olması lazımdır,

Size kısacık bir şey aktarayım. Acemistan'a Sa'd ibn-i Ebî Vakkas Hazretleri, sekiz bin askerle gidiyor Acem ordusunun devletinin karşısına;

"—Biz geldik seninle muharebe etmeye ey acem, ey şah!"

Yahu deli mi bunlar be! Söyleyin şunlara, bak pabuçları yok, arkalarında entarileri yok, ceplerinde paraları yok, arkalarında

yiyecek bir şeyleri de yok. Gösterin bizim ambarlarımızı, ne kadar ne istiyorlarsa verelim de alsınlar gitsinler. Bir de ordularımızı gösterin de görsünler de;

"—Bu orduyla harp olur mu?" desinler, akılları başlarına gelsin.

Gezdiriyorlar, gelin bak size bir gösterelim; orduyu gösteriyorlar, tankları gösteriyor, topları gösteriyor, erzakları gösteriyor filan, depiş depiş...

Diyorlar ki:

"—Askerlerinizi, silahlarınızı, fillerinizi gördük; hepsi sizin olsun. Bizim gayemiz ne sizin malınız, ne sizin şununuz bununuz. Biz sizin İslâmlığınızı istiyoruz. Müslüman oluyor musunuz, olmuyor musunuz onu söyleyin bize?"

Sekiz bin kişiye karşı iki yüz bin kişi var karşısında; filli, milli… Tabii, "Hayır!" diyorlar.

"—Eh haydi dövüşelim!" diyorlar, savaş başlıyor.

Bak şimdi artık onların tankları fil… O zamana kadar fil yok tabii, Araplar fil görmemişler. Arabistan'da ne arar fil! Atlar da görmemiş, hepsi süvari bunların… Atlar filleri görünce başlamışlar kaçışmaya... Korkunç, koca bir hayvan tabii.

Bakmışlar ki süvarilikle olmayacak bu iş, atları atmışlar geriye, piyade olaraktan başlamışlar okçularla fillerin gözlerine ok atmaya... Filin derisine batmıyor ki ok, kocaman bir deri, mermer gibi bir şey, batmıyor. Gözüne, tak gözüne, tak gözüne, babayiğitler de sokulmuş kemerlerini kesmişler fillerin, tak diye üstünden aşağı yuvarlanmışlar. İçinde tabii askerler var, onlar da aşağı düşünce kılıçları yiyince filler başlamış kaçışmaya... Kaçışınca, o koca orduyu da çiğneyerekten, onları da peşlerine takaraktan berbat perişan olmuşlar, defolup gitmişler...

Sekiz bin kişi ama iki yüz bin kişiyi nasıl perişan etti! Allah'a iman lazım! İman olduktan sonra Allah yardım ediyor işte! Onlara bir korku veriyor, bir şey oluyor oluyor. Ama bu iman olmazsa, ne olursa olsun! Gökler tayyareyle dolsa, yerler de tanklarla dolsa fayda etmez; illâ iman, illâ iman…

Dünyayı biz zaptetsek, farz edelim ki biz de bir Fatih olduk, biz Yavuz olduk fethettik dünyayı, dünya bizim emrimizde âmâde; ama imanımız olmazsa ne olacak?

Hiçbir işe yaramaz, azabından başka bir kârı yok.

Allah cümlemizi affetsin… Bu imanı kâmil olan, ihdina's-sırâta'l-müstakîm diye her gün okuduğumuz sırât-ı müstakîme sahip olan ve onun yolunda duran müslümanlardan etsin cümlemizi…

El-Fâtihah!

18. 01. 1976 – İskenderpaşa Camii

15. ALLAH BİR KAVMİN İYİLİĞİNİ İSTERSE

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُوحِيَ بِأَمْرِهِ تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ ، وَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ أَخَذَتِ السَّمَاوَاتُ رَجْفَةً شَدِيدَةً ، مِنْ خَوْفِ اللهِ تَعَالَى ، فَإِذَا سَمِعَ بِذَلِكَ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ ، صُعِقُوا وَخَرُّوا سُجَّدًا ، فَيَكُونَ أَوَّلُ مَنْ يَرْفَعُ رَأْسَهُ جِبْرِيلُ ، فَيُكَلِّمُهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ وَحْيِهِ بِمَا أَرَادَ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ ، كُلَّمَا مَرَّ بِسَمَاءٍ سَأَلَهُ اَهْلُهَا : مَاذَا قَالَ رَبُّنَا يَا جِبْرِيلُ ؟ فَيَقُولُ جِبْرِيل: قَالَ الْحَقَّ ، وَهُوَ الْعَلِيّ الْكَبِير ؛ فَيَقُولُونَ كُلّهمْ مِثْلَ مَا قَالَ جِبْرِيلُ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ ، حَيْثُ أُمِرَ مِنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ (ابن جرير ، وابن أبي حاتم ، وأبو الشيخ ، وابن مردويه ،

ق. طب. عن النواس بن سمعان)

RE. 27/9 (*İzâ erâde'llàhu teàlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi…) İlâ âhiri'l-hadîs.*

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Bina Yapmanın Kötülüğü

Geçenki dersimizde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevmediği şeylerden bahsettik. Sevmediği şeylerden birisi bina yapmakla meşgul olmak. Toprak ve çamur dediği, bina yapmakla meşgul olmak, yani ömrünü ve servetini bu yolda zâyi etmek.

En büyük zararlardan olmasına binâen Cenâb-ı Peygamber buyuruyorlar ki:[183]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ شَرًّا ، خَضَّرَ لهُ فِي اللِّبِنِ وَالطِّينِ ، حَتَّى يَبْنِيَ

(طب. خط. عن جابر)

RE. 27/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni, hattâ yebniye.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren*) "Allah bir kulun şerrini murad ederse, (*haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni*) ona kerpici, çamuru hoş gösterir; (*hattâ yebniye*) başlar binacılığa, ev

---

183 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.185, no:1755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.145, no:9369; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6278; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.381, no:6247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.269, no:1269.

yapmaya…”

Bina yapmak için lazım olan edevat hazırlanır ve bina yapmakla meşgul olur o adam. Bu Cenâb-ı Hakk’ın hayrını murat etmediği insanlarda zuhur edermiş.

Sebebine gelince hepimizin mâlûmudur; bu binalar bugün zevk ü sefâya alettir. Müslüman daima âhireti için çalışır.

Bugün insan 500 bin lira veriyor bir ev alıyor, ne demek bu?

Biz bir araya gelsek, beş yüz biner lira versek de bir fabrika kursak, o fabrikada 500 kişi çalışsa, nasıl olur?

Bu 500 bin liraya yaptırdığımız bir ev, bundan bir yapan istifade ediyor bir de içine girip oturan istifade edecek, 5-10 da amele, ondan sonra bitti. Fakat bir fabrika kurduğumuz vakitte, senelerce, o fabrika durduğu müddetçe orada binlerce insan, belki 100 binlerce insan çalışmak suretiyle maişetini temin edecek.

E bize 100 bin liralık bir ev kâfi gelebilirdi. Fakat bu 100 bin liralık eve, hiç kimse tenezzül etmiyor, ille 500 binlik, olmazsa milyonluk ev! Tantanası yerinde, debdebesi yerinde, saltanatı yerinde... Onun içinin mobilyası da ona göre olacak tabii, milyonlar milyonlar üzerine katlanacak... Bu havaya uçan sigaranın dumanından daha beter.

Bu tabii birbirimize de sirayet ediyor;

“—Filan yaptı da ben yapamam mı?” derken memleket taşlardan mürekkep taş devrinin eserleri gibi oluyor.

“—E canım yapılmasın mı?”

E ihtiyaçtır tabii yapılacak ama, asıl yapılması lazım gelen evvela memleketin fabrikalarına, işyerlerine yatırım yapılması lazım.

Çocuklarımızı niye Almanya’ya yolluyoruz, niye Fransa’ya gidiyor, niye şuraya buraya gidiyor?

Bizim memlekette birçok paralarımız var demek ki… 500 bin lirayı hatta milyonu verebiliyoruz da bir ev için. İçinde 5-10 gün oturacağız; alt tarafı bu kadar. Ondan sonra ecel geldi mi, alıp götürecek bizi.

O ev ne olacak?

Eh ne olacaksa olacak işte! Mirasçıların elinde yağma olacak.

Binâen aleyh insan Cenâb-ı Peygamber'in sözüne mum yapıştır.

b. Parayı Binalara Harcamak

İkinci bir hadîs-i şerîf de yine aynı mevzuda.

Taberânî ve Beyhakî Muhammed ibn-i Beşîr RA'dan ve İbn-i Adiy Enes RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[184]

إذا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا ، أَنْفَقَ مَالَهُ فِي الْبُنْيَانِ ، وَالْمَاءِ وَالطِّينِ

(الحسن بن سفيان ، غ . طس. هب. عن محمد بن بشير ؛

عد. عن أنس)

RE. 27/4 (*İzâ erada'llàhe abdin hevânen, enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn.*)

(*İzâ erada'llàhe abdin hevânen*) Allah bir kulun horluğunu murad ederse; hor, alçak, aşağı, değersiz olmasını isterse; (*enfaka mâlehu fi'l-bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn*) onun malını binada, suda, çamurda harcattırır."

Hevânen, hakaret, horluk, sevilmemezlik.

Böyle bir şey murad ettiği vakitte, binâ yapmaya değil de yapılmışına, hazırına veriyor paraları… Yapılmış binaya paralar vererekten alıyor veyahut yaptırıyor. Nasıl yaparsa, alsın veya yaptırsın; bunların ikisi de caiz olmayan şeylerdir.

---

184 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.381, no:8939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.394, no:10720; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kasru'l-Amel*, c.I, s.150, no:233; İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.18, no:1528; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.245, no:950; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6279; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.980; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.366, no:5230; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.II, s.213. no:636; Muhammed ibn-i Beşir el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.444, no:7365; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II s.270, no:1270.

Biz bu sefer hacdan gelirken, işte bu haccın birçok menzili var ya, işte Halep'ten geçerken, görmüştük; topraktan yapmış gayet basit kubbeli evler… Kiremit istemez, bir şey istemez, içerisinde madem barınacaksın, işte barındırır da seni, sıcacık da...

Bizim memlekette de var, Bursa'ya giderken orada da gördüm; topraktan yapılmış evler… E bunlara bugün tenezzül edemiyoruz da servetlerimizi bu yollarda harcadığımızdan dolayı bunun ahiretteki mes'uliyetinin ağırlığından nasıl kurtarırız kendimizi bilmem.

c. Allah-u Teàlâ'nın Vahyini Bildirmesi

Şimdi bugünkü dersimizde Cenâb-ı Hakk'ın vahyinden bahsediyor. Cenâb-ı Hak nasıl vahyederdi?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[185]

إِذَا أَرَادَ اللهُ تَعَالَى أَنْ يُوحِيَ بِأَمْرِهِ تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ ، وَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ أَخَذَتِ السَّمَاوَاتُ رَجْفَةً شَدِيدَةً ، مِنْ خَوْفِ اللهِ تَعَالَى ، فَإِذَا سَمِعَ بِذَلِكَ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ ، صُعِقُوا وَخَرُّوا سُجَّدًا ، فَيَكُونَ أَوَّلُ مَنْ يَرْفَعُ رَأْسَهُ جِبْرِيلُ ، فَيُكَلِّمُهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ وَحْيِهِ بِمَا أَرَادَ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ ، كُلَّمَا مَرَّ بِسَمَاءٍ سَأَلَهُ أَهْلُهَا : مَاذَا قَالَ رَبُّنَا يَا جِبْرِيلُ ؟ فَيَقُولُ جِبْرِيل: قَالَ الْحَقّ ، وَهُوَ الْعَلِيّ الْكَبِير ؛ فَيَقُولُونَ

---

[185] Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.I, s.469, no:423; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.213, no:11288; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:964; Taberânî, Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, c.I, s.336, no:591; Nevvâs ibn-i Sem'an RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.36, no:3028; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.248, no:1238.

كُلّهمْ مِثْلَ مَا قَالَ جِبْرِيلُ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ ، حَيْثُ أُمِرَ مِنَ السَّمَاءِ

وَالأَرْضِ (ابن جرير ، وابن أبي حاتم ، وأبو الشيخ ، وابن مردويه ،

ق. طب. عن النواس بن سمعان)

RE. 27/9 (*İzâ erâde'llàhu teàlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi, ve izâ tekelleme bi'l-vahyi ehazeti's-semâvatü recfeten şedideh, min havfi'llâhi teàlâ, feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti saikù ve harrû sücceden, feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü, feyükellimühü'llàhü teàlâ min vahyihî bimâ erâde, feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi, küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ: Mâzâ kàle rabbünâ yâ cibrîlü? Feyekûlü cibrîlü: **K**àle'l-hakka, ve hüve'l-'aliyyü'l-kebîru, feyekùlûne küllühüm misle mâ kàle cibrîlü, feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı.*)

(*İzâ erâde'llàhu teàlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi*) "Allah bir işini, bir emrini, buyruğunu vahyetmek istediği zaman onu vahy ile ifade eder, konuşur. (*Ve izâ tekelleme bi'l-vahyi*) Vahy ile konuştuğu zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin o vahy etmesinden, (*ehazeti's-semâvâtü recfeten şedîdeten*) gökleri şiddetli bir titreme alır." Yani Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin emrini, buyruğunu ifade etmesinden, rubûbiyetine mahsus bir hal ve şekil ile vahyini söylemesinden, semâvât şiddetli bir şekilde tir tir titrer. (*Min havfi'llâhi*) Allah-u Teàlâ'nın korkusundan… Acaba Cenâb-ı Hak ne diyecek, ne buyuracak diye."

(*Feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti*) "Semâvât ehli bunu işitince, semâvâtın titreşimini görünce; semâvâttaki varlıklar, yani melekler ve bizim göremediğimiz varlıklar bunu işittikleri zaman, (*saikù ve harrû sücceden*) baygın hale gelirler ve secdeye, secde-i Rahmâna kapanırlar. O vahyin o semâvâtı titretmesinden, havf-ı ilâhîyenin kendilerini istilâ etmesinden dolayı akılları başlarından gider, baygın hale gelirler ve secdeye kapanırlar."

(*Feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü*) "İlk önce başını kaldıran Cebrâil AS olur. (*Feyükellimühü'llàhü teàlâ min vahyihî*

bimâ erâde) Allah-u Teàlâ Hazretleri vahyinden ne dilerse onu Cebrâil AS'a söyler."

(*Feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi*) "Cebrâil AS Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu vahyini alır, meleklere götürürken, (*küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ*) her bir semayı geçişinde, o semanın ehli olan melekler: (*Mâzâ kàle rabbünâ yâ cibrîlü?*) 'Rabbimiz ne buyurdu? Ne vahiy etti? Emr-i fermânı nedir Rabbimizin?' diye sorarlar. (*Feyekûlü cibrîlü*) Cebrâil AS da der ki: (*Kàle'l-hakka*) 'Hakkı söyledi, hakkı buyurdu, gerçek olanı, doğru olanı buyurdu." der.

(*Ve hüve'l-aliyyü'l-kebîr*) "O hiçbir varlıkla mukayese edilemeyecek derecede yücedir, uludur." der. (*Feyekùlûne küllühüm misle mâ kàle cibrîlü*) Hepsi Cebrâil'in söylediği tarzda aynı sözleri söylerler; Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin azametini, ululuğunu, kibriyasını, ifade ederler. (*Feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı*) Cebrail AS nereye emredilmişse, bu vahyi semada ve arzda nereye götürülmesi gerekiyorsa alır götürür."

Allah-u Teàlâ kusurlarımızı affetsin…

Onun için bu yeryüzünde, gökyüzünde ne hadiseler oluyorsa, hepsi Allah-u Teàlâ'nın emr ü iradesi ile olur.

d. Dinde Fakih Olmanın Önemi

Dara Kutnî ve İbn-i Asâkir Enes RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[186]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْراً ، فَقَّهَهُمْ فِي الدِّينِ ، وَ وَقَّرَ صَغِيرُهُمْ كَبِيرَهُمْ ، وَرَزَقَهُمُ الرِّزْقَ فِي مَعِيشَتِهِمْ ، وَالْقَصْدَ فِي نَفَقَاتِهِمْ ، وَبَصَّرَ

[186] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.247, no:956; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.I, s.11, no:9; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.348; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.78; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.137, no:28691; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.252, no:1244.

عُيُوبَهُمْ فَيَتُوبُوا مِنْهَا ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ غَيْرَ ذٰلِكَ ، تَرَكَهُمْ هَمَلاً (قط. كر. عن أنس)

RE. 27/10 (*İzâ erâda'llàhu bi-ehli beytin hayran, fakkahehüm fi'd-dîni, ve vakkara sağîruhüm kebirehüm, ve razekahümü'r-rıfka fî mâişetihim, ve'l-kasda fî nefekàtihim, ve bassara uyûbehüm feyetûbû minhâ; Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-ehli beytin hayran*) "Allah Celle ve A'lâ bir ev halkına hayır murad ederse, (*fakkahehüm fi'd-dîn*) onları dinde fakih insanlar kılar."

Fıkıh lügat bakımında fehim, anlama, idrak manasına… Onlara anlayış verir, idrak verir, kabiliyet ihsan eder.

Örfen fıkıhın manası: (*El-ilmü bi-ahkâmi'ş-şer'iyye*) "Ahkâm-ı şeriyyeye vukuf hasıl olması." Ahkâm-ı şer'iyyeye vukuf olur ve ma'rifetü nefs hasıl olur, nefsini bilir, kendini bilir. Nefsini bilince de Allah'ı bilir.

Binâen aleyh Gazzâlî Hazretleri diyor ki:

"—Allahu Teâlâ bunlara bir fehim verir, bir idrak verir, bir anlayış verir ki, bu anlayışla 'Bu emri niçin verdi?' onu anlarlar."

Allan namazı niçin emretmiş, orucu niçin emretmiş, zekâtı niçin emretmiş? Bu idrak onlarda hasıl olur, emrin ne demek istediğini anlarlar.

Yasakları neden yasaklanmış, faizi neden haram etmiş; onu anlar. Günahların hepsindeki yasaklar neden yasak olmuş? Bunda bizim faydalarımız da var idi, bu yasak neden olmuş; onu idrak eder.

İdrak eder ama bu idrak ne ile olur? (*Bi-nûri rabbâniyyi*) "Bu ancak Allah-u Teâlâ'nın vereceği bir nurun neticesidir."

Nursuz insanlarda bu idrak, bu fehim, bu kabiliyet hasıl olamaz. Okur, bilir, görür, söyler, işe yaramaz; idraki, kabiliyeti yoktur, nuru yoktur çünkü. Nur olmayınca idrak olmaz, güneş olmayınca nasıl ki birbirimizi görüp anlayamayız. Işık olmayınca

nasıl okuyamayız, yapamayız. Nur da ışık demek. İçimizdeki nur olmayınca da hiçbir şey yapamayız.

Bu nur da ne ile olacak? Allah-u Teàlâ'nın vermesiyle olacak.

Allah-u Teàlâ kime verir nurunu? Sevdiklerine verir. Nuru sevdiği insanlara verir.

Senin elinde güzel bir tohumluk buğdayın var, götürür de çamura atar mısın onu? Tarlanın hangisi güzelse, hangisi iyi mahsul yapacaksa o tarlaya korsun tohumu. Diğer şeyler de böyle. Cenâb-ı Hak da bu nurunu sevdiği kullarının gönlüne ihsan eder.

Onun için, geçen ki derste de sevgi geçtiydi ya! Allah-u Teàlâ'nın sevgisine mazhariyet büyük bir devlettir. Bize birisi ufacık bir ikram ediyor, ufacık bir ihsanda bulunuyor, adama taparcasına yaltaklanıyoruz artık. Niçin? Bize ikram ediyor diyerekten.

Bu adamın yaptığı ikramın Allahu Teâlâ'nın kuluna verdiği ikramın yanında değeri nedir? Zerre bile olmaz. Şu gözümüze bak, kulağımıza bak, kafamızdaki idraklere bak, gönle bak! Ooo hepsi hadsiz hesapsız nimetler, bu nimetleri bize vermiş.

Aramızda bazen deliler oluyor, bu deliler boş yere yaratılmamıştır. Bunlardan uyan da mütenebbih ol! Sen de böyle olaydın ne yapardın bakayım! Haydi git doktor doktor, memleket memleket dolaş da bakalım, senin kafana bir akıl koyan olacak mı?

Kör olanlar var, neden? Allah-u Teàlâ onları da ibret için vermiş. Ya senin de gözün kör olaydı? Kim sana göz verecekti?

Onun için, onları hor görmemek, onlardan ibret almaya bakmak lazım!

"Allah Celle ve A'lâ bir ev halkına hayır murad ederse, onları dinde fakih insanlar kılar. (*Ve vakkara sağîruhüm kebîrehüm*) O ev halkının küçükleri büyüklerine hürmetkâr olur."

Bizim anladığımız Türkçe tâbir (*sağîr*) küçük, (*kebîr*) büyük. Fakat büyüklerimiz demiş ki:

"—Cahiller sağirdir, küçüktür; isterse yaşı 90 olsun, isterse ne

olursa olsun, cahil mi, küçüktür. Alimse, büyüktür."

"—E bizim çok okuyanlarımız var ya, bak aya da gidiyorlar?"

Cahildir. Buradaki cehaletten maksat, Allah-u Teàlâ'yı tanımamak, onun emrine inkıyad etmemektir. Allah'ı tanımayan ve ona inkıyad etmeyen herkes cahildir.

Binâen aleyh o cahiller alimlerine hürmet eder, saygı gösterir.

(*Ve razekahümü'r-rıfka fî-maîşetihim*) Onlara geçimlerinde rıfk ihsan eder; kazançlarını kolay, rahat kazanırlar, zahmete sıkıntıya düşmezler. Geceleri sabahlara kadar, sabahtan akşamlara kadar kendilerini yormaya lüzum kalmaz."

(*Ve'l-kasda fî-nefekàtihim*) Nafakalarında, geçimleri olan kazançlarında iktisatlı, yani aşırı olmayan bir orta hal nasib eder."

Zengin olsun fakir olsun, ne olursa olsun maişette iktisat edecek.

"—Benim bu kadar param var, harcayabilirim!"

Hiç de harcayamazsın. O paralar senin değil milletin parasıdır onlar. Onları hep hak yolunda harcamak, ahireti kazanmak lazım.

(*Ve bassarahüm uyûbehüm*) "Allah onlara bir basîret ihsan eder, onlara kendi ayıplarını gösterir, (*feyetûbû minhâ*) onlar da ondan tevbe ederler."

Tam bizim tersimiz; biz hep karşımızdakinin ayıbını ararız.

Kendi ayıplarımız? Biz meleğiz, bizde ayıp yok…

Bu öyle değil. Ayıplarını kendilerine gösterir, onun üzerine ondan hemen tevbe ederler.

Hatadan hiçbir zaman salim değilsin! Ne olursan ol, her gün hata içerisindesin. Bir insanın bir nefesinin boşa gidişi büyük bir hatadır, e bundan kim salim olur?

Kimse sâlim olamaz! Dünya kadar ömürlerimiz boşa gidiyor her gün için. Bu boşa giden ömürlerimiz birer zâyiattandır, hem en büyük zâiyattandır, çünkü onun kıymeti yok, ölçülemez.

Binâen aleyh Cenâb-ı Hak bir ev halkına hayır murad

ettiğinde, onları dinde fakih kılar. Büyüklerine karşı saygı gösterirler, küçüklerine karşı hürmet ederler, şefkatle bakarlar. Maişetlerinde de bir yumuşaklık, bir kolaylık bir güzellik olur, iktisada da riayet ederler. Kendi günahlarını görürler, onlardan da tevbe edip kurtulmaya çalışırlar."

(*Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen*) "Allah bir ev halkının böyle olmasını istemezse, onları o zaman ihmal edilmiş, salıverilmiş develer gibi bırakır."

Artık ne ayıbını görür, ne kusurunu görür: ne büyüğüne karşı saygı gösterir, ne de küçüğüne karşı şefkati, merhameti vardır. Böylece helak olur gider ortadan…

Çobansız kalan koyunların hali ne olursa, bu hayır murat edilmeyen insanlardan da ondan başka bir şey olmaz. Helak olurlar hepsi, kurtlara yem olurlar.

Allah kusurlarımızı affeylesin…

e. İnsanlardan Azabın Kaldırılması

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[187]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِأَهْلِ الأَرْضِ عَذَابًا ، فَنَظَرَ إِلَى مَا بِهِمْ مِنَ الْجُوعِ وَالْعَطَشَ

صَرَفَ عَنْهُمُ الْعَذَابَ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 27/11 (*İzâ erâda'llàhu bi-ehli'l-ardı azâben*, *fenazara ilâ mâ bihim mine'l-cûi ve'l-ataşi*, *sarafa anhümü'l-azâbe*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-ehli'l-ardı azâben*) "Yeryüzündeki insanlara kızmış Cenâb-ı Hak, azap murad ediyor. (*Fenazara ilâ mâ bihim mine'l-cûi ve'l-ataşi*) Açlara ve susuzlara bakar, onlara acır,

[187] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.348, no:8392; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.482, no:16641; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.250, no:1240.

(*sarafa anhümü'l-azâbe*) onların hürmetine yeryüzündeki insanlardan azabı kaldırır."

Ne sayesinde?

Aç ve susuzların yani oruç tutanların sayesinde veyahut muzâyakada kalmış, karnına koyacak bir şey bulamıyor, yiyecek bir şey bulamıyor ve onunla kimseyi de rahatsız etmeyerekten, Allah-u Teàlâ'ya boynunu bükmüş ne zavallılar vardır dünya üzerinde… Bunlara merhameten Cenâb-ı Hak kullarına da azaptan sarf-ı nazar ediyor.

Binâen aleyh bu zuafâya, fukarâya hor bakmamak lazım! Bu zuafâ u fukarânın hürmetine Cenâb-ı Hak bizi envai çeşit azaplardan muhafaza etmektedir.

f. Yerin Sarsılması

Taberânî ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[188]

إِذَا أَرَادَ اللهُ أَن يُخَوِّفَ خَلْقَه ، أَظْهَرَ لِلأَرْضِ مِنْهُ شَيْئًا ، فَارْتَعَدَتْ ؛ وإِذَا

أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ خَلْقَهُ ، تَبَدَّى لَهَا (طب. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 27/13 (*İzâ erâda'llàhu teâlâ en yuhavvife halkahû, ezhara li'l-ardı minhü şey'en, fe'rta'det; ve izâ erâde en yühlike halkahû, tebeddâ lehâ*)

(*İzâ erâda'llàhu teâlâ en yuhavvife halkahû*) "Cenâb-ı Hak yerdeki kullarını korkutmak istediği vakitte, (*ezhara li'l-ardı minhü şey'en*) korkutucu şeylerden bir kısmını yerde gösterir, (*fe'rta'det*) yer sallanır, zelzele olur, başka şeyler olur."

---

[188] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:961; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.372, no:29857; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.247, no:1234.

(*Ve izâ erâde en yühlike halkahû, tebeddâ lehâ*) "Onları helak etmeyi dilediği zaman ise, yer altüst olur."

Şimdi tabii hepimizin mâlümu, yerdeki bu hareketlere çeşitli bahaneler buluyoruz; maden patladı diyoruz, göçtü diyoruz, şu diyoruz bu diyoruz. Bunlar hepsi laftan ibaret olan şeylerdir. Murâd-ı ilâhî taalluk etmiştir, öyle olacaktır o.

O murâd-ı ilâhî taalluk etmiştir, göçecektir orası, ne olacaksa olacak; patlayacak matlayacak, o korkuyu birçok insanlar hissedecek. Aç kalacak, susuz kalacak, binaların içerisinde ölü kalacak; geride kalanlar ibret alsınlar diye.

"—Bu mülkün sahibi var, işte istediği vakitte böyle de yapar. Binâen aleyh iltica edin, sığının; 'Aman ya Rabbi, muhafaza et bizi!' deyin, emrinden dışarıya da çıkmayın!

Ha, şimdi insan der ki:

"—Yahu bu kadar gâvur memleketleri de var... Onlar büsbütün Gâvur ve dinsiz... Hepsi de var içlerinde... Ne sallanıyorlar, ne de titriyorlar?"

Cenâb-ı Hakk'ın işine bizim aklımız ermez, onların da azabı ahirette olur.

g. Allah Bir Kavme Bereket Dilerse

Taberânî, İbn-i Asâkir ve Deylemî, Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[189]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ نَمَاءً ، رَزَقَهُمُ السَّمَاحَةَ ، وَالعَفَافَ ؛ وإذا أَرَادَ بِقَوْمٍ اقْتِطَاعًا ، فَتَحَ عَلَيْهِمْ بَابَ خِيَانَةٍ (طب. كر. والديلمي عن عبادة بن الصامت)

RE. 28/2 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin nemâen, razekahümü's-semâhate, ve'l-afâfe; ve izâ erâde bi-kavmin iktitàan, fetaha aleyhim bâbe hıyânetin.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin nemâen*) "Allah bir kavmin gelişmesini, zenginleşmesini murad ederse; malı artsın, şanı artsın, parası artsın, saadeti artsın, şerefi artsın isterse; (*razekahümu's-semâhate, ve'l-afâfe*) onlara iki tane haslet verir; cömertlik duygusu verir, bir de iffet duygusu verir."

Bir kavim, cemaat iffetini muhafaza ediyorsa, kendisinde de cömertlik varsa ha, o Allah-u Teâlâ'nın murad etmesiyle olmuştur, onun şükrünü ifa etmek lazımdır. Onlara Cenâb-ı Hak genişlik istiyor, genişlik istediği için bu cömertlikle iffet denilen şeyi onlara ihsan etmiş, herkes malının zekatını veriyor, ayrı ayrı hasenatlar yapıyor bol bol, onun için rahatlık içerisindedirler.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin iktitàan*) "Allah bir kavmin de kaht u galâsını, kıtlığını isterse, yani bereketi gitsin, işleri bereket-

---

189 Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.34, no:19; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.165; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:955; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.342, no:15960; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.276, no:1280.

sizleşsin diye isterse, böyle bereketsizliğini murad ederse; (*feteha aleyhim bâbe hıyânetin*) onların üzerine hainlik kapısını açar."

Birbirlerini aldatmakla, birbirlerine külah geçirmekle, haram helal demeden servet toplamakla meşgul olurlar ki, arkası yoktur yani kesilir.

Şimdi suyu yukarıdan kesersin, bir vakit su akar ama kesildiği için arkası gelmez; bakarsın değirmen işlemiyor, niçin? Su kesildi.

Suyun daima akması iki şeye bağlı; cömertlik ve iffete bağlı… Değirmenin durması da hıyanetliğe bağlıdır. Bizim Türkçe'de:

"—Yatsıya kadar yanar hıyanetin mumu." derler.

Onun için, Cenâb-ı Hak hepimize cömertlik ve iffet nasib etsin,,.

İffet kolay bir şey değil ha! Bu devirde iffet gerek kadın için gerek erkek için çok mühim bir derstir. Bunun için yalnız edepsizlik yapmak değil, iffetsizlik aynı zamanda gözlerin muhafazası, onlarla olan sohbetler, muhabbetler, konuşmalar, bunlar da netice itibariyle insanları günaha doğru sürükleyen şeylerdir, bunlardan da insanın korunması lazım.

Bunları hepiniz bilirsiniz. Mesela bunun en âdisi bakmak.

"—Bakmadan ne olacak?" dersin.

Bakmak suretiyle, gözlerin bakışı suretiyle şehvetler harekete gelir, şehvetlerin harekete gelmesiyle neticenin neye varacağını Allah bilir artık. Bunun için bize de kadına da "Gözlerinizi yumun, birbirinize bakmayın!" denmiş. E birbirimize bakarken yarın ellerimizi sıkarız, ellerimizi sıkınca eh arkasından ne gelir bilemiyorum.

h. Alimlerin Çok Olması

Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[190]

---

[190] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:952, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا ، كَثَّرَ فُقَهَاءَهُمْ ، وَأَقَلَّ جُهَّالَهُمْ ؛ فَإِذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ ، وَجَدَ أَعْوَانًا ؛ وَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ ، قُهِرَ ؛ وَإِذَا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ شَرًّا ، كَثَّرَ جُهَّالَهُمْ ، وَ أَقَلَّ فُقَهَاءَهُمْ ؛ فَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ ، وَجَدَ أَعْوَاناً ؛ وإذا تَكَلَّمَ الفَقِيهُ ، قُهِرَ (الديلمي عن ابن عمر ؛ أبو نصر السجزي في الإبانة عن حيان بن أبي جبلة)

RE. 28/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran, kessera fukahâ-ehüm, ve ekalle cühhâlehüm; feizâ tekelleme'l-fakîhü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-câhilü, kuhira. Ve izâ erâde bi-kavmin şerren, kessera cühhâlehüm, ve ekalle fukahâehüm; feizâ tekelleme'l-câhilü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-fakîhü, kuhira.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran*) "Allah bir kavmin hayrını murad ederse, (*kessera fukahâehüm*) o kavmin ulemasını çoğaltır." Alimler çoğalınca, herkes dinin icaplarını bilr. (*Ve ekalle cühhâlehüm*) Bilmeyenler, cahiller azalır."

(*Feizâ tekelleme'l-fakîhu*) "Fakih olan, alim olan insan konuştuğu zaman, 'Şöyle yapın, böyle yapın!' diye emr-i ilâhîyi bildirince, (*vecede a'vânen*) yardımcılar bulur. Herkes o alimin yardımcısı olur. 'Filan hocaefendi böyle dedi, hep beraber yapalım bunu!' derler."

(*Ve izâ tekelleme'l-câhilü*) "Cahilin birisi kalkıp, 'Yok yahu öyle şey mi olur şimdi bu devirde?' filan derse, (*kuhira*) hemen sustururlar onu, konuşturmazlar." Cahil de susar, yardımcısı yoktur.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.240, no:28692; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.275, no:1277.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerren*) "Allah bir kavmin de şerrini murad ederse, (*kessera cühhâlühüm*) cahillerini çoğaltır, cahilleri çok olur. (*Ve ekalle fukahâehüm*) Din bilginlerini azaltır."

Mesela alim de ki:

"—Televizyon yasaktır, herkes evinden kaldıracak bunu!"

"—Uuu hocaefendi, ne yaptın sen? Delirdin mi? Bu devirde kalkar mı o?" derler.

"—Gözünle ne bakıyorsun buna, günahtır." desen, diyemezsin,

"—Sen bu devrin insanı değilsin, git eski devire!" derler.

(*Feizâ tekelleme'l-câhilü*) "Cahil çıkıp da söz söylediği zaman, (*vecede a'vânen*) bir sürü yardakçı, yardımcı bulur."

"—Evet bu devirde bu böyledir, şu şöyledir. Onlar eski insanların kafasıdır." filan diye birçok yardımcı çıkar.

(*Ve izâ tekelleme'l-fakîhu*) Bir din alimi konuşacak olursa, (*kuhira*) susturulur, konuşturulmaz."

Bugün bunlar hep görülen şeylerdendir. Doğru sözü söyledin miydi, kabul eden çok az çıkar. İşte düne kadar tesbih çekip Allah diyenlerin hapishaneye sürüklendiğini hep gazetelerde okuyup duruyorduk, değil mi? Düne kadar...

"—Neymiş?"

Tesbih çekiyormuş yakalamışlar.

"—Ne olmuş?"

Nurcu kitabı okuyormuş, yakalanmış; haydi hapishaneye...

Canım kimse de demiyor ki "Ne yapıyorsunuz?" diyerekten...

İstersen de...

i. İyi ve Kötü Kavmin Özellikleri

Deylemî Mihran RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[191]

---

[191] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:954; Mihran RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.8, no:14595; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.277, no:1282.

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خَيْراً وَلَّى عَلَيْهِمْ حُلَمَاءَهُمْ ، وَقَضَى بَيْنَهُمْ

عُلَمَاؤُهُمْ ، وَجَعَلَ الْمَالَ فِي سُمَحَائِهِمْ ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ شَرًّا

وَلَّى عَلَيْهِمْ سُفَهَاءَهُمْ ، وَقَضَى بَيْنَهُمْ جُهَّالُهُمْ ، وَجَعَلَ الْمَالَ

فِي بُخَلَائِهِمْ (الديلمي عن مهران وله صحبة)

RE. 28/4 (*İzâ erada'llàhu bi-kavmin hayran, vellâ aleyhim hulemâehüm, ve kadà beynehüm ulemâühüm, ve ceale'l-mâle fî sümehâihim; ve izâ erâde bi-kavmin şerran vellâ aleyhim süfehâehüm, ve kadà beynehüm cühhâlehüm, ve ceale'l-mâle fî bühalâihim.*)

(*İzâ erade'llàhu bi-kavmin hayran*) "Allah bir kavmin hayrını murad ederse, Cenâb-ı Hak bir kavimle hayır murad buyururlarsa;

1. (*Vellâ aleyhim hulemâehüm*) "Halimleri idareci olur."

2. (*Ve kadà beynehüm ulemâehüm*) "Kadıları, aralarında hüküm verici hakimleri de alimler, dinini bilen insanlar olur. Bilgisiz insanlardan değil, ulemadan olur."

3. (*Ve ce'ale'l-mâle fî sümehâihim*) "Paralar, mallar da cömertlerin elinde olur."

"İdarecisi halim olur, hâkimi alim olur, mal da cömertlerin elinde olur."

Şimdi diyorlar ki:

"—Bir şey istediğimiz vakitte şu zengine gidiyoruz da vermiyor." diyorlar.

Ona demek ki "Ver" denilmiyor, ona "Ver" denemiyor, vermiyor onun için.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerran*) "Allah bir kavmi cezalandırmak isterse; şerrini isterse;,

1. (*Vellâ aleyhim süfehâehüm*) "O kavmin sefihleri onların başına idareci olur."

2. (*Ve kadà beynehüm cühhâlehüm*) “Hakimleri de cahiller olur. Cahiller aralarında hüküm verir.”

3. (*Ve ceale’l-mâle fî bühalâihim.*) “Mal, servet de cimrilerin elinde olur.” Koparamazsın, elinden bir şey alamazsın!”

Allah’ın cezalandırmak istediği bir kavmin âdet ve an’anesi böyle olur.

j. Allah’ın Misafir Göndermesi

Ebû Nuaym ve Ebü’ş-Şeyh, Ebû Kursàfe RA’dan rivayet etmiş. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:[192]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خَيْراً أَهْدَى إِلَيْهِمْ هَدِيَّةً الضَّيْفُ ، يَنْزِلُ بِرِزْقِهِ ،

وَيَرْتَحِلُ وَقَدْ غَفَرَ اللهُ لأَهْلِ الْمَنْزِلِ (ض . حل. وأبو الشيخ ،

عن أبي قرصافة)

RE. 28/5 (*İzâ erâde’llàhu bi-kavmin hayran, ehdâ ileyhim hediyyete’d-dayf, yenzilü bi-rızkıhî, ve yertahilü ve kad gafera’llàhu li-ehli’l-menzili.*)

(*İzâ erâde’llàhu bi-kavmin hayran*) “Bir kavmin Allah hayrını murad ederse; bir aile, bir ev, neyse hepsi içinde... (*Ehdâ ileyhim hediyyete’d-dayf*) “O insanlara Allah misafir gönderir, o eve misafir çok gelir.”

O evin kadını da erkeği de gelen misafirden hiç üzülmez. “Bu akşam evimize misafir gelmedi!” diye İbrahim AS gibi kapılarda bekler.

O gönderilen misafir Allah’ın hediyesidir ona. Neden? Misafire ikram ederse, sevap kazanacak da ondan; Allah’ın rızasını kazanacak da ondan.

---

[192] Sehàvî, *Makàsidü’l-Hasene,* c.I, s86, no:62; Ebû Kursàfe RA’dan *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.426, no:25837; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.82, no:196; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.25, no:1278.

Bak burada şimdi çok büyük kabahatlerimiz var, Allah kusurlarımızı affetsin… Şimdi bir eve iki defa misafir geldi miydi, üçüncü günü;

"—Aaa çok oluyorsun ha!" demeye başlar insanlar.

Bu demek ki, bizde hayır yok artık… Bizde hayır olmadığının alâmeti.

Gelirse ne olur: (*Yenzilü bi-rızkıhî*) "Senin evine gelen misafir rızkıyla gelir. (*Ve yertahilü ve kad gafera'llàhu li-ehli'l-menzili*) Giderken, o evin ahalisini Allah affetmiş bir durumda olarak oradan ayrılır. O ev halkı mağfiret-i ilâhiyeye mazhar olur."

Onun için, misafirin eve gelmesi bir rahmet-i ilahiyedir ama hanımlar bu işte bugünkü an'anelere göre çok zahmet çekiyorlar. Bu zahmete de tahammülleri kalmıyor. Eski an'anelerimiz gibi değil.

Eski an'anelerimizde köylerde hep misafir odaları vardı. O odalara hep köylüler misafir gelirdi mütemadiyen... O evin hanımı da mütemadiyen ekmek yapar, yemek yapar; yatak yayar, yatak kaldırırdı. Ona göre bereket olurdu.

Ondan başka hayvanın yemini verirler, hayvanın samanını verirler; kendilerini yatırırlar, kaldırırlardı.

Sonra işler otellere bindi. Otellere bindikten sonra, "Buyurun otele!" diyorlar artık misafire…

Allah kusurumuzu affetsin… Bu da bizim aleyhimizde olan bir felâkettir.

k. Belâyı Önleyen Kimseler

Deylemî Enes RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:[193]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ عَاهَةً ، نَظَرَ إلى أَهْلِ المَسَاجِدِ ، فَصَرَفَ عَنْهُمْ

---

193 *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.285, no:18898; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.278, no:1284.

(عد. الديلمى عن أنس)

RE. 28/7 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin àheten, nazara ilâ ehli'l-mesâcidi, fesarafe anhüm.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin àheten*) "Allah bir kavme afet, musibet, belâ getirmeyi istediği zaman, (*nazara ilâ ehli'l-mesâcidi*) mescidlerin içindeki mü'minlere bakar. Mescidlerin ahalisi olan, mescidleri dolduran ibadet ehli kullarına bakar. (*Fesarafe anhüm*) Belâyı o millete indirmez."

Bir kavme Cenâb-ı Hak felâket, âfet, belâ vermek isterse, murad ederse, mesciddeki insanlara bakar. Mescidde namaz kılanlara, ibadet edenlere bakar. (*Fesarafa anhüm*) "Onlara vereceği azaptan vazgeçer."

Bir üç beş ne ise, mescidlerde, camilerde namaz kılanlar bulunduğu müddetçe azab olmaz. Demek ki namaz kılanların yalnız memlekete değil dünyaya faydası var. Dünyaya faydası var, Cenâb-ı Hakk'ın bu azabının üzerimizden kalkmasına sebep oluyorlar.

Allah kusurlarımızı affetsin… Bizim hepimizi de kendisine layık bir şekilde ibadet etmek ve rızasını kazanabilmeye çalışan kullarının arasına kabul etsin…

l. Helâk Olmanın Sebebi

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[194]

إذا أَرَادَ الله بِقَرْيَةٍ هَلاَكًا ، أَظْهَرَ فِيهَا الزِّنَى (فر. عن أبي هُرَيْرَةَ)

RE. 28/8 (*İzâ erâda'llàhu bi-karyetin helâken, ezhere fîhe'z-zinâ.*)

---

194 *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.104, no:9751; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.274, no:1275.

(*İzâ erâda'llàhu bi-karyetin helâken*) "Allah bir köyün helak olmasını murat etti mi…" Yok olacak, yeryüzünden silinecek. "Helak olmasını murat etti mi, (*ezhere fîhe'z-zinâ*) zinayı galip eder. Zina çoğalır." Bir yerde zina çoğaldı mı, o beldenin helâki yakındır.

Karye, köy olsun, şehir olsun, kasaba olsun ne olursa olsun, insanların toplandığı yerlerdir. En küçüğüne köy diyorlar. Cenâb-ı Hak bir karyenin helakini murad ederse, o zaman ne yapar?

(*Ezhara fîhe'z-zinâ*) "Zinâyı orada âşikâr eder." Bir köyde, bir kasabada, bir karyede zina meydana çıktı mıydı, aşikâr olmaya başladı mıydı, o karye helak olmuştur, hayır yoktur onlarda."

Bu helâk çeşitli olur. Helâk etmek mutlaka öldürmek değildir. Dalâlet de bir helaktir, imandan çıkış da bir helâktır, küfür de bir helâktır. Yâni idrak kalmaz, basiret kalmaz, ruh kalmaz, adeta işte diğer mahlukların yaşadıkları gibi yaşarlar.

Neden dersiniz?

Kardeşler, bu çok acıdır. İstersen İslâm ol istersen olma, İslâmiyet'e mahsus değildir. Bir nesil var şimdi ortada, evladımız var… Bu evladın bir anası bir de babası olur. Bu ananın da babanın da belli olması lazım!

Fakat bu evlat zinâdan hâsıl olursa, bunun annesi kimdir, babası kimdir belli değil. Piç deriz biz ona. Bu piçlerin çoğalması, memleketin felaketine başlıca sebeptir. Piçler dünyaya hakim olur, ondan sonra sen de uğraş dur artık.

Piç iki türlü hâsıl olur: Birisi; adam gayrimeşru mahallerde bulunur, evlenmez, şurada burada vakit geçirir.

Bir de nikâh-ı sahih denilen nikâhı yoktur, nikâhsız olaraktan kullanır kadınları… Boşar, boşadıktan sonra yine onunla yaşar. Şimdi boşamak zor ya, boşuyorsun gitmiyor kadın… Gitmeyince gayri meşru olarak aralarında yaşayış devam ediyor. İşte bunların hepsi zinadan mütevellittir.

Allah muhafaza etsin…

Bunları fıkıh kitaplarında ayrı ayrı izah etmişler ki, nikâh

nasıl sahih olur?

Nikâhın sıhhati için iman şarttır. İman olmadıkça hiçbir zaman nikâh sahih olmaz; istersen Diyanet reisine nikâhını kıydır, istersen Mekke-i Mükerreme'nin Şeyhülislam'ına nikâhını kıydır. İmansız insanların nikâhı sahih olmaz; ikisinin de imanlı olması şarttır.

Her ikisinin de dîn-i İslâm'a tamamıyla inanmış, A'dan Z'ye iman etmiş olmaları şarttır. Arada kusurları olur o başka, ama iman şart? İman kusur kabul etmez.

Binâen aleyh bir Müslümanın evlenirken;

"—Ben seni aldım, sen de bana vardın, sen de şahit ol." demesiyle tamam olmadı bu iş.

Geçen birisi bir hocaya gitmiş de:

"—Hoca efendi bizim nikâhımızı kıyıverir misin?" demiş.

"—E pekiyi oğlum, imanın şartı kaç, söyle bakayım?"

"—Canım bilmiyorum hoca efendi, karıştırma!"

"—Haydi gidin oğlum, ben böyle nikâh kıyamam!"

İmanın şartını bilmeyen insanın nikâhı olur mu artık?

Bunları bilmek lazım. Bu hususta söylenmesi lazım gelen söz çok, fakat fazlasını söylemeye de lüzum yok, herkesin idraki var.

Sonra ikinci bir şey: Senin de kardeşin var, senin de evlâdın var… Senin evlâdına başka birisi tecavüz ederse, razı olur musun?

Razı oluyorsan, hayvansın! Razı olmuyorsan, sen başkasının evladına nasıl tecavüz ediyorsun?

Allah affetsin kusurlarımızı… Demek ki, şuur denilen şey artık kalmıyor insanlarda… Çarşıdaki, pazardaki mal gibi istediğin gibi alıyorsun, istediğin gibi veriyorsun. Ama İslâm'ın, şeriatın buna cevazı var mı, yok mu orasını da hiç düşünmüyor insan.

Allah affetsin kusurlarımızı…

Onun için, insan çocuklarını daha küçük yaşta yetiştirirken bunlara dikkat etmesini tavsiye etmeli!

Mektepte okuması, öğrenmesi para etmez. Herkes okuyor

bugün… Fakat, herkesin dîn-i İslâm'ı bilip ona göre yolunu tanzim etmesi lazım!

m. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Hàkim, Taberânî Ebû Uzze RA'dan rivayet etmiş. Buhârî'nin *Edebü'l-Müfred*'inde var, daha birçok yerlerde var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[195]

إِذَا أَرَادَ اللهُ قَبْضَ رُوحِ عَبْدٍ بِأَرْضٍ ، جَعَلَ لَهُ فِيهَا حَاجَةً

(حم. ك. طب. حل. خ. في الأدب عن أبي عزة)

RE. 28/12 (*İzâ erâda'llàhu kabda rûhi abdin bi-ardın, ceale lehû fîhâ hâceh*)

(*İzâ erâda'llàhu kabda rûhi abdin*) "Allah CC bir kulunun ruhunu kabzetmeyi, yani ölümünü murad ettiyse…"

Ruhunu kabzetmek ne demek?

"—Ver bakalım ruhunu, yaşadığın yeter." demek, canını almak demek.

---

[195] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.429, no:15578; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.19, no:6148; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.228, no:927; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.82, no:543; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.662, no:1422; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.413, no:235; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.374; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.102, no:127; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:706; Ebû Uzze RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.172, no:9890; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.522, no:1360; Urve ibn-i Mudris RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.303, no:1889; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.294, no:1391; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.436, no:1282; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.295, no:1394; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:707; Ebü'l-Melih RA'dan.

Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.403, no:11829; Ebû Urve RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.521, no:1357; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.682, no:42732; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.280, no:1289.

"Allah bir kulunun ruhunu kabzetmeyi murad etti mi; (*bi-ardın*) filanca yerde ölsün, diye murad etti mi... Ölümünü nerede murad etmişse, (*ceale lehû bihâ hâceten*) o kimseye, o toprakta bir iş çıkartır. Bir sebep olur; adam durup dururken kalkar, oraya gider, orada ruhunu teslim eder."

İnsanların ecellerinin nerede geleceğini kimse bilmez, nerede nasıl öleceğini kimse bilmez. Fakat meselâ bir adamın eceli gelmiş, canı Hindistan'da alınacak, adam da burada… Bu adamın Hindistan'da canının alınması da yazılmış. Bu adam, ona ne olur olur bir hâcet çıkar.

"—Aman ben Hindistan'a gideceğim, orada şöyle para kazanılıyormuş, şöyle iyilikler varmış!" diyerekten, bakarsın biner tayyareye, oraya gider.

Azrail AS orada canını alır. Niçin? Orada, onun canı orada alınacak diye yazılmış.

Bunun bir hikayesini dinlemiştim. Azrail AS Süleyman AS'ın yanında duruyormuş. Ona mâlûm kimlerin ecelleri alınacak, canları alınacak. Bakmış ki orada, Süleyman AS'ın yanında birisi oturuyor. O adam da ta uzak bir memleketten, Çin'den meselâ… Buradan Çin'in arası ne kadar uzak. O adamın da yarın canının alınması lazım, Azrail AS hayrette kalmış:

"—Bu adam burada. Yarın da bunun canının alınması Çin'de filan yerde. Adam oraya nasıl gidecek? Allah bakalım ne yapar? demiş."

Azrâil AS gidince, o adam Süleyman AS'a demiş ki:

"—Yahu ben bu adamdan korktum demiş, kimdi bu adam? Beni aman şimdi Çin'e at!" demiş.

O zaman Süleyman AS'ın da tayyareleri var, rüzgâra emretmiş, hemen bunu Çin'e atmış.

Azrail AS bakmış ki adam saatinde orada…

Hiç Cenâb-ı Hakk'ın işine akıl ermez. Allah kusurlarımızı affetsin…

Demek ki kimimizin nerede vefat edeceğini bilmiyoruz. Mesela

hacda Arafat'tan döndük, işte Mina denilen yere geldik, orada bir yangın dolayısıyla arkadaşımızın birisi orada teslîm-i rûh eyledi. Şimdi bugün annesiyle kardeşi gelmiş,

"—Nasıl öldü hocaefendi?" diyerekten soruyorlar.

"—Eh takdîr-i ilâhî, murâd-ı ilâhî ecel orada yakalayacakmış, eh takdir böyleymiş, hükme razı olun!" dedik, teselli ettik gittiler.

Onun hiçbir şeyi yok, bir zahmet yok bir meşakkat yok, ecel burada onu yakaladı. Bu kadar, başka bir şey yok. Hani bir sıkıntıya düşer insan, çiğnenir, yahut şöyle bir tazyikin altında kalır, vurulur murulur, öyle bir şey yok. Kalbi malbi de yok.

Allah, ecel geldi aldı gitti, hükm-ü ilâhî ama neden?

Ona bu sene hacca git dediler. Hacı kendisi, bu sene gitmese de olurdu ama canı orada çıkacak, o saatte alınacak, Binâen aleyh ona hac sevgisi verdirildi, hacca gideyim dedi, sevap kazanayın dedi, eh Arafat'ta hacılığını da tamamladı, ondan sonra rahatça orada ruhunu teslim etti gitti.

Allah makamını âlî eylesin…

n. Sıkışıkken Namaz Kılmamak

Bir de şimdi mesâil-i dîniyeden bahseden bir hadis.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvûd ve Beyhâkî, Abdullah ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[196]

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَذْهَبَ إِلَى الْخَلاَءِ ، وأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ ، فَلْيَذْهَبْ

إلى الخَلاءِ (حم. د. ن. ه. حب. ك. عن عبد الله بن أرقم)

RE. 28/13 (*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi, ve*

---

[196] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.483, no:16001; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.337; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20066; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.238, no:1216.

ükîmeti's-salâtü, felyezheb ile'l-halâi.)

(*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi*) "Sizden biriniz helâya gitmek isterse…"(*Ve ukîmeti's-salâh*) "Namazın da kameti getirildi." Ne olacak?

Namaz dursun, evvela git rahatla. Çünkü ibadette huzur lazım, böyle sıkışaraktan, bunalaraktan, darlık içerisinde namaz, namaz olmaz.

Namazda huzur lazım olduğu için git rahatla, ondan sonra Hakk'ın huzuruna rahatça dur.

Yemek de böyle. Açsın, iştahın da var, namaz vakti, yemek de konmuş ortaya, ezan da okundu ama benim iştahım da var yemeği yemeye... Öyleyse sen yemeği ye, karnını doyur, namaza durduğun vakitte aklın yemekte olmasın. Namaza durduğun vakitte aklın huzûr-u ilâhîyede olaraktan rahatça namazını kıl.

Onun için, "Halâya git, ondan sonra abdestini tazele!" buyurmuşlar.

"—Eh ama cemaat kaçacak?"

Ne yapalım, murâd-ı ilâhî…

o. Yola Çıkarken Vedalaşın!

Taberânî ve Ebû Ya'lâ Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[197]

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ سَفَرًا ، فَلْيُسَلِّمْ عَلَى إِخْوَانِهِ ؛ فَإِنَّهُمْ يَزِيدُونَهُ بِدُعَائِهِمْ ، إِلَى دُعَائِهِ خَيْرًا (طس. ع. عن أبي هريرة)

RE. 28/14 (*İzâ erâde ehadüküm seferen, felyüsellim alâ*

---

[197] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.III, s.175, no:2842; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.42, no:6686; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.482, no:5284; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17476; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.241, no:1225.

ihvânihî, feinna'llàhe yezîdühû bi-da'vetihim hayrâ.)

(*İzâ erâde ehadüküm seferen*) "Sizden biriniz yolculuk isterse, sefere çıkmak isterse, (*felyüsellim alâ ihvânihî*) kardeşlerine selâm versin."

Bir yere gitmek istedik; gerek ticaret için olsun, gerek hac gibi olsun, nasıl olursa olsun. Giderken usulcacık kaçıp gitmek caiz değil.

"—Kimse duymasın gidivereyim, tayyareye biner giderim, nereye gittiğimi, nereye geldiğimi kimse de duymaz."

Ha öyle değil, (*felyüsellim alâ ihvânihî*) selâm ver arkadaşlarına:

"—Ben artık filan yere gidiyorum, hakkınızı helal edin; gidip var gelmemek var, gelip bulmamak var." de.

(*Feinna'llàhe yezîdühû bi-da'vetihim hayran*) "Onlar da sana dua ederler:

'—Yâ Rabbi! Bunun yolunu açık et, selametle gitsin, selametle gelsin… Rızkına da bolluk ver!' derler.

O dualar sebebiyle sen de güzel şeyler kazanırsın."

p. Kardeşine Tarla Veren Tamamını Versin!

İbn-i Abbas RA'dan, Taberânî rivayet etmiş:

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[198]

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُعْطِيَ أَخَاهُ أَرْضًا فَلْيَمْنَحْهَا إِيَّاهُ ، وَلاَ يُعْطِيهِ

بِالثُّلُثِ وَالرُّبُعِ (طب. عن ابن عباس)

RE. 28/15 (*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehàhü ardan felyemnehhâ iyyâhü, ve lâ yu'tîhi bi's-sülüsi ve'r-rubu'.*)

---

198 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.143, no:11302; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.532, no:42059; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.240, no:1220.

(*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehàhu ardan*) "Sizden biriniz kardeşine bir toprak vermek isterse, (*felyemnehhâ iyyâhü*) onun tamamını, hepsini versin!"

Kardeşi dediği müslüman kardeşi.

(*Ve lâ yu'tîhi bi's-sülüsi ve'r-rubui*) "Üçte bir olarak, dörtte bir olarak vermesin; tamamını versin!" diyor.

Çiftlik sahibi, arazisi bol, birisine diyor ki:

"—Al bu araziyi sür, ek. Ek ama yarısı benim olsun, yarısı senin olsun; yahut ikisi senin olsun, birisi benim olsun."

Neyse pazarlığa bağlı.

"—Sakın ha bunu böyle yapmayın! Onu ona bağışlayın, 'Ek, hepsi senin olsun!' deyin."

Bu İslâmiyet Mekke'den Medine'ye geldi ya, muhacirin fukara, zuafâ hepsi. Tabii Ehli Medine'nin bağları bahçeleri var. Şimdi onlara karşı ilk devirde Cenâb-ı Peygamber bu emri verdi:

"—Onlara verdiğiniz tarlalardan bir şey, bir hak istemeyin, eksinler biçsinler onların olsun. Siziin de başka tarlaların var, sen de onlarla meşgul ol!" dedi.

Fakat ne zaman ki Müslümanlık rahatlandı, genişlendi, servet sahibi oldu insanlar, bu emir kalktı. Buna *mensuh* diyorlar. Bu nesh olundu. Nesh olundu ama, yine kıyamete kadar hükmü bakidir. Her zaman fukara bulunur, her zaman da servet sahibi bulunur.

Binâen aleyh, böyle bir yer verdiğin vakit bir fukaraya, bu fukaranın canını alırcasına:

"—Sen sür ek, yarısını da bana ver ben de rahat edeyim."

Bu doğru bir şey değil; fukaraya tamamını ver, o da geçinsin. Çok olanlar için...

Büyük çiftliklerde, bugün mesela arazilerin taksimindeki davalar buradan geliyor. Fukarada bir şey, yok, ötekinin binlerce dönüm arazisi var. Bunu da fukaraya, zuafaya veriyor ama yarılama veriyor, şu hesapla veriyor bu hesapla veriyor. O zavallı ancak boğazını doyurabiliyor, öteki de otomobillerle sefâ sürüyor.

Binâen aleyh bu insaflı bir şey değildir. İnsan haddine göre, hareket etmeli. Bunu yaparsa, bundan dolayı da mes'ul olmaz, sevap kazanmış olur.

Allah kusurlarımızı affetsin…

Bundan tabii memleketin de çok faydası olur, milletin de faydası olur, sevgiye de büyük vesile olur. Şimdi bu araziden sana bu kadar yer verdim, on dönüm, yirmi dönüm, al bunu sen sür dedi, herifte daha var yüzlerce dönüm... E o adam, bunu bana bağışladı diyerekten bağışlayanı sever, elinden bir şey almıyor çünkü...

Li'llâhi'l-fâtihah!

25. 01. 1976 - İskenderpaşa Camii

16. ÜMMETİN HELÂK OLMASI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الْمُكَلَّبَ ، وَذَكَرْتَ وَسَمَّيْتَ ، فَكُلْ مَا أَمْسَكَ عَلَيْكَ

كَلْبُكَ الْمُكَلَّبُ ، وَإِنْ قَتَلَ ؛ وَإِنْ أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الَّذِي لَيْسَ بِمُكَلَّبٍ ،

وَأَدْرَكْتَ ذَكَاتَهُ فَكُلْ ؛ وَكُلْ مَا رَدَّ عَلَيْكَ سَهْمُكَ ، وَإِنْ قَتَلَ وَسَمِّ اللهَ

(حم. ق. عن أبي ثَعْلَبَةَ)

RE. 29/2 (*İzâ erselte kelbeke'l-mükellebi, ve zekerte ve semmeyte, fekül mâ emseke aleyke kelbüke'l-mükellebü, ve in katele; ve in erselte kelbeke'llezî leyse bi-mükellebin, ve edrekte zekâtehû, fekül; ve kül mâ redde aleyke sehmüke, ve in katele ve semmi'llâh.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Av Köpeğiyle Avlanmak

Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Ebû Sa'lebe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[199]

إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الْمُكَلَّبَ ، وَذَكَرْتَ وَسَمَّيْتَ ، فَكُلْ مَا أَمْسَكَ عَلَيْكَ

كَلْبُكَ الْمُكَلَّبُ ، وَإِنْ قَتَلَ ؛ وَإِنْ أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الَّذِي لَيْسَ بِمُكَلَّبٍ ،

وَأَدْرَكْتَ ذَكَاتَهُ فَكُلْ ؛ وَكُلْ مَا رَدَّ عَلَيْكَ سَهْمُكَ ، وَإِنْ قَتَلَ وَسَمِّ اللهَ

(حم. ق. عن أبي ثَعْلَبَةَ)

RE. 29/2 (*İzâ erselte kelbeke'l-mükellebi, ve zekerte ve semmeyte, fekül mâ emseke aleyke kelbüke'l-mükellebü, ve in katele; ve in erselte kelbeke'llezî leyse bi-mükellebin, ve edrekte zekâtehû, fekül; ve kül mâ redde aleyke sehmüke, ve in katele ve semmi'llâh.*)

Belli özel yerler ve günler hariç İslâm'da avlanmak serbesttir, helaldir. Müslüman olarak, İslâmî zihniyetle bir insan av avlayabilir, yiyebilir, helaldir, Allah müsaade etmiş.

Her şeyin bir usulü var. Matlub olan karnı doyurmak değil, lokmanın helâl olmasına dikkat etmektir.

Avcılık hususunda… Avı vurmak kolaydır. Fakat vurulan av besmelesiz vurulursa, o besmelesiz kesilen havyan gibidir. Besmelesiz kesilen hayvanın hali ne ise, besmelesiz vurulan kuş ve sairenin de hali aynıdır. Onun için nasıl ki bir koyunu alırken, yahut götürürken besmele çekmeniz kafi değildir. Onu ne zaman keseceksiniz, o zaman yatırır, "*Bi'smi'llâhi allahu ekber*" der,

---

[199] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.193, no:17772; Beyhakî, *Ma'rifetü's-Sünen ve'l-Âsâr*, c.XV, s.82, no:5803; Ebû Sa'lebe el-Huşenî RA'dan.

keserse, o *Bismi'llâh* makbuldür. Binâen aleyh, avcıların silah doldururken *Bismi'llâh* demeleri kâfi değildir. Onu atacağı zaman da *Bismi'llah*'ı çekip atması gerekir. Öyle yapmadığı taktirde, besmelesiz kesilen hayvanlar gibi olur.

Efendimiz buyuruyor ki:

Şimdi bir köpekle tutuluyor bu avlar. Bir de tabii vurularak, tazılarla olan avcılıkta; (*İzâ erselte kelbeke*) "Köpeğini yolladın. İşaret verdin. Köpek gidiyor ama (*el-mükelleb*) usta köpek. Her köpek olmaz. Her köpeğin tuttuğu yenmez. Ustalaşmış, o da hiç olmazsa üç tecrübe geçirir. Üç tecrübede hayvan avını yemeden getirirse, bu artık usta olmuş demektir.

O terbiyeli köpeğini salıverdiğin zaman; (*ve zekerte*) ve Allah'ı zikrettiğin zaman; (*ve semmeyte*) ve besmeleyi çektiğin zaman; (*fekül mâ emseke aleyke kelbüke'l-mükellebü*) bu terbiyeli köpeğinin senin için tutmuş olduğu avı yiyebilirsin. (*Ve in katele*) Tutup getirirken hayvanı öldürmüş de olsa…"

İkincisi; (*Ve in erselte kelbeke'llezî leyse bi-mükellebin*) "Terbiye edilmemiş olan köpeğin avcılıktan haberi yoksa. Diyelim ki çoban köpeğiydi, av köpeği değildi. Hayvanın avcılıktan haberi yoktu. Bir geyiği yakalamış, ayağından hart diye ısırmış. Sen de yetiştin. Veya boğazına sarılmış daha ölmemiş. (*Ve edrekte zekâtehû*) Boğazlayabildiysen, daha canlıyken kesebildiysen, (*fekül*) o zaman yersin."

(*Ve kül mâ redde aleyke sehmüke*) Ok attık, attığımız okta da vurduğumuz kuş da bizim için helaldir, onu da yeriz. (*Ve in katele ve semmi'llâh*) Allah-u Teàlâ'nın ismini anar, yaptığımız bu avlarda vurulsalar da, ölseler de kesilmiş gibi olur. Yenmesi caizdir.

b. Avlanmanın İncelikleri

İkinci hadis-i şerif de yine avlanma hakkında…

Buhârî, Müslim ve Beyhakî Adiy ibn-i Hatim RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[200]

إِذَا أَرْسَلْتَ كِلاَبَكَ الْمُعَلَّمَةَ ، وَذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ ، فَكُلْ مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكَ ؛ وَإِنْ قَتَلْنَ إِلاَّ أَنْ يَأْكُلَ الْكَلْبُ ، فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَكُونَ إِنَّمَا أَمْسَكَهُ عَلَى نَفْسِهِ ؛ وَإِنْ خَالَطَهَا كِلاَبٌ مِنْ غَيْرِهَا فَلاَ تَأْكُلْ ، فَإِنَّكَ لاَ تَدْرِي أَيُّهَا قَتَلَ ؛ وَإِنْ رَمَيْتَ الصَّيْدَ فَوَجَدْتَهُ بَعْدَ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ ، لَيْسَ بِهِ إِلاَّ أَثَرُ سَهْمِكَ ، فَكُلْ ؛ وَإِنْ وَقَعَ فِي الْمَاءِ ، فَلاَ تَأْكُلْ (ق. عن عدي بن حاتم)

RE. 29/3 (*İzâ erselte kilâbeke'l-muallemete ve zekerte'sma'llàhi, fekül mimmâ emsekne aleyke, ve in katelne illâ enye'küle'l-kelbü, feinnî ehâfü en yekûne innemâ emsekehû alâ nefsihî; ve in hâletahâ kilâbün min gayrihâ felâ te'kül, feinneke lâ tedrî eyyühâ katele; ve in rameyte's-sayde fevecedtehu ba'de yevmin ev yevmeyni, leyse bihî illâ esere sehmike fekül ve in vekaa fi'l-mâi felâ te'kül.*)

Yukarıdaki hadiste *mükelleb* dedi burada daha açık olarak *kilâbeke'l-muallemet*e, öğrenmiş köpek; usta köpek. O da üç defa avı sana getirmekle belli olacak.

(*İzâ erselte kilâbeke'l-muallemete*) "Talimli, öğretilmiş, terbiye edilmiş köpeklerini avda salıverdin mi, (*ve zekerte'sma'llàh*) '*Bi'smi'llâhi allahu ekber*!" diye salarken besmeleyi de çektin mi,

---

[200] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVII, s.149, no:5064; Müslim, *Sahîh*, c.X, s.58, no:3561; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.30, no:2465; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.396, no:3199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.258, no:18296; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.353, no:19916; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.236, no:18655; Adiy ibn-i Hatîm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.236, no:25812; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.287, no:1300.

(*fekül mimmâ emsekne aleyke*) onun getirdiği sana helaldir, yersin!"

(*Kül*) "Hemen pişirmeden ye!" mânasına değil. "Helâl oluyor." demek. "Eve getirdiğin zaman yenilebilir." demek.

(*Ve in katelne*) "O avı avlarken, öldürmüş bile olsalar artık ye." Çünkü köpekler talimli, besmeleyle de salıverdin. O zaman yiyebilirsin, helâl olur.

(*İllâ en ye'küle'l-kelbü*) "Ancak köpeğin yediğini yeme! (*Feinnî ehàfü en yekûne innemâ emseke hûve alâ nefsihî*) Kendisi için avlamış olmasından tereddüt ederim, korkarım; onun için yememek daha ihtiyatlıdır." diye Efendimiz yememeyi tavsiye buyurmuş.

(*Ve in hâletahâ kilâbün min gayrihâ*) "Senin talimli köpeklerinden başka köpekler de ava hücum etmişse ve o avı beraberce tutmuşlarsa, (*felâ te'kül*) onu yeme! (*Feinneke lâ tedrî eyyühâ katele*) Hangisi avı avladı ve öldürdü bilmediğinden."

(*Ve in rameyte's-sayde fevecedtehû ba'de yevmin ev yevmeyni*) "Sen oku attın, avı o zaman bulamadın da bir veya iki gün sonra buldun. (*Leyse bihî illâ esere sehmik*) Baktın ki senin okundan başka bir iz yok, senin okunla ölmüş. (*Fekül*) O da helâldir, onu da yiyebilirsin. (*Ve in vekaa fi'l-mâi felâ te'kül*) Eğer göl gibi bir yerdeyse, deniz gibi bir yerdeyse, hayvan oku yedikten sonra suyun içine düşmüşse, onu yeme! Belki suda boğularak ölmüştür."

Allah kusurlarımızı affetsin… Avcılıkta en mühim olan şey, gerek tazısında, gerek silahında, atacağı vakitte besmeleyi unutmamak. Bu insanın kendini alıştırmasıyla olur. Ağzını zikrullaha ve besmelelere alıştıransa, hiçbir zaman bundan gaflet etmez. Fakat bundan gafil ise attığı vakitte hiç haberi bile olmaz. Onun göze avdadır, hiç aklına Allah'ın zikri gelmez onun için o caiz olmaz.

Onun için, bu av hayvanları satılırken, bazı insanlar özenir de alır. Bunlara dikkat etmeli. Et çok her yerde, el-hamdü lillah, eskisi gibi değil ki. Eskiden bulunmazmış da, insan nafakası için

bir av ararmış. Şimdi öyle değil el-hamdü lillâh. Onun için avcının avına tenezzül etmemeli. Kendin yapabilirsen ne a'lâ... Halbuki kendisinin yapmasına da müsaade yoktur bugün. Bugün et bol, o hayvanın canını yakmaya lüzum yok. Olmasa neyse…

Onu büyüklerimiz yapmış ama gıda bulamamışlar, misafirler gelmiş… Selman-ı Farisî'ye derler, çağırırmış.

"—Ey ceylanlar, misafir geldi, gelin bakalım! Alalım da misafirlerimize yedirelim!" diyerekten. Avcılığın şeklini öyle yapmışlar.

Onun için zaruret olmadıkça avcılık yapmamalı… Boşu boşuna dolaşmak var. Saatlerce dolaşır, iyi idman yapar ama vakit geçer, namaz vakti geçer, ibadet vakti geçer, abdest vakti geçer; karın içerisinde, soğuğun içerisinde… Bu akıl işi değil ama Allah göstermesin, bunlara mübtela olunca insan, terk edemiyor. Câiz olmaz ki insana... Bir gün akşama kadar dolaşacaksın da…

Bir sefer hac yolunda bir efendi yanıma düştü. Adanalıymış, bilgin bir efendi, yaşlı başlı.

"—Hacı efendi, sana bir nasihatim olsun, iyi dinle!" dedi. "Üç şeyi insanlar bırakamaz: Aşçılık bir, dilencilik iki, siyaset üç…" dedi. "Bunların içine girdi miydi, bu bataktan kendini kurtaramazsın!" dedi.

Onun birisini unuttuydum da şimdi aklıma geldi, neydi acaba diye düşünüyordum.

c. Kapıda İzin İstenmesi

İmam Malik, Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Ebû Mûsâ el-Eş'arî ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[201]

---

[201] Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.265, no:5776; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.103, no:4006; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.395, no:4509; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.403, no:19627; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.193; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.218, no:1447; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.II, s.321, no:734; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.115, no:1360; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.339, no:17442; Ebû Saîd

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ ثَلاثًا ، فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ ، فَلْيَرْجِعْ (مالك ، حم. ق. د.
عن أبي موسى وأبي سعيد معًا ؛ طب. ض. عن جندب البجلي)

RE. 29/4 (*İze'ste'zene ehadüküm selâsen, felem yü'zen lehû, felyerci'*)

(*İze'ste'zene ehadüküm selâsen*) "Sizden biriniz üç defa izin istediği halde, (*felem yü'zen lehû*) izin verilmezse, (*felyerci'*) dönsün."

Kapıyı çaldık, tak tak tak. Yahut zile bastık, bir ses yok. Bir daha bastık, ses yok. Bir daha bastık, ses yok. Döneriz artık, döndüncüyü çalmayız. Zırrrrrrrr diye uzun boylu çalmaya lüzum yok. Üç defa istedik, izin çıkmadı. Belki evin bir ihtiyacı var, haceti var, bir şeyi var, filanı var… Üç defadan sonra artık tekrar çalmaya lüzum yok

Onun için kapıları çalarken, hem de acele etmemeli. Çalıyor sanki kapının önünde adam bekçiymiş gibi…

"—Açıversin kapıyı!"

Canım biraz bekle bakalım! Arkasında zırrr, arkasından zırrr, arkasından zırrr… Yâhu burada bekçi mi var? Kapının önünde nöbetçi mi var da, bekliyor da sana kapıyı hemen şıp diye açsın. Biraz sabırlı ol bakalım. Belki abdesttedir, belki heladadır, belki yatıyordur, dinleniyordur. Her türlü hali var evin… Yahut evinin içerisi dağınıktır, hemen açmaya imkân olmaz. Hem teenni her şeyde iyidir.

d. Komşunun Kirişine İzin Verilmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş, kaynakları sıhhatli.

---

el-Hudrî RA'dan.Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.168, no:1687; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.90, no:12820; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.105, no:25204; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.293, no:1309.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[202]

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ ، أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ ، فَلا يَمْنَعْهُ

(د. ت. ه. عن أبي هريرة)

RE. 29/5 (*İze'ste'zene ehadüküm ehâhu, en yağrize haşebeten fî cidârihî, felâ yemna'hu.*)

(*İze'ste'zene ehadüküm ehâhu*) "Sizden bir kardeşiniz, (*en yağrize haşebeten fî cidârihî*) kirişinin ucunu duvarınıza koymak için müsaade isterse; 'Evimin avlusunda gölgeleneceğim, şu kirişimin ucunu duvarınıza yerleştirebilir miyim?' diye izin isterse; (*felâ yemna'hu*) ona mâni olmayın, o müsaadeyi verin!"

"—Bu duvar benim, ne hakkın var senin benim duvarımın üzerine bu direği koymaya? Yap bir duvar kendin, koy üzerine."

Sakın buna tenezzül etmeyin. Koysun, Bu duvarın üzerine komşum da kardeşin de koysun direğini; yapsın yapacağı bir şeyi. Ondan sana zarar gelmez. Onu için (*ize'ste'zene ehadüküm*) rica ediyor.

"—Benim böyle bir şeye ihtiyacım var. Senin şu duvarının üzerine direklerimi koyayım, yapayım." diyor.

(*Felâ yemne'hu*) "Ona mâni olma!"

e. Camiye Gitmek İçin Hanımınıza İzin Verin!

BAhmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Neseî ve Beyhakî

---

[202] Buhàrî, *Sahîh*, c.VIII, s.347, no:2283; Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.322, no:3019; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.201, no:1273; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.40, no:3150; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.136, no:2326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.240, no:7276; Mâlik, *Muvatta' (Rivayet-i Muhammed),* c.Iİİ, s.224, no:803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.68, no:11155; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.417, no:5540; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.122, no:6249; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.435; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.286, no:6808; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.190, no:1520; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.34, no:1115; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.401, no:2014; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[203]

إِذَا اسْتَأْذَنَتْ أَحَدَكُمْ امْرَأَتُهُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلَا يَمْنَعْهَا

(حم. خ. م. ق. ن. عن ابن عمر)

RE. 29/6 (*İze'ste'zenet ehadeküm imreetühû ile'l-mescidi, felâ yemna'hâ.*)

(*İze'ste'zenet ehadeküm imreetühû ile'l-mescidi*). "Hanımı sizden birisinden mescide gitmek için müsaade isterse, (*felâ yemna'hâ*) ona mâni olmasın, bıraksın; kadın, mescide gidebilsin."

Bu ilk zamanlarda, evi camiye yakın olanlar için söylenmiş. Gündüz namazlarında değil de gece namazlarında, camiye gitmek için efendisinden izin isterse, "Hayır otur, olmaz!" demesin, gitsin camide namazını kılsın." demişler.

Amma bu o devre ait imiş. Bu devirde ise, geceleri de, gündüzleri de hanımların evlerinde namaz kılmaları, camiye gitmelerinden daha efdaldir. Gitmeleri kerahati tenzihiyye ile mekruhtur demişler.

f. Taş Kullanırken Tek Kullanılması

Taberânî ve Hàkim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[204]

---

[203] Müslim, Sahîh, c.II, s.439, no:666; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.9, no:4556; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.591, no:2213; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.90, no:1677; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.128, no:442; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.132, no:5149; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.394, no:1438; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.306, no:5426; *Müsnedü'l-Hâmidî*, c.II, s.277, no:612; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.401, no:2014; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.151, no:5122; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.lı, s.78; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.413, no:45170; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.294, no:1311.

[204] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.261, no:561; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.131, no:6002; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.104, no:509; İbn-i Huzeyme,

إِذَا اسْتَجْمَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُوتِرْ ، فَإِنَّ اللهَ تَعَالَى وِتْرٌ ، يُحِبُّ الْوِتْرَ ؛ أَمَا تَرَى السَّمَوَاتِ سَبْعًا ، وَالأَرَضِينَ سَبْعًا ، وَالأَيَّامَ سَبْعًا ، وَالطَّوَافَ ، وَالْجِمَارَ (طس. حب. ك. عن أبى هريرة)

RE. 29/7 (*İze'stecmere ehadüküm felyûtir, feinna'llàhe teàlâ vitrin yuhibbu'l vitre; emâ tera's-semâvâti seb'an, ve'l-aradîne seb'an, ve'l-eyyâme seb'an, ve't-tavâfe, ve'l-cimâr.*)

(*İze'stecmere ehadüküm felyûtir*) "Sizden birinize taş kullanmak gerektiği zaman taşı tek olarak kullansın, bu işi tek yapsın! (*Feinna'llàhe teàlâ vitrin yuhibbu'l-vitre*) Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri tektir, teki sever."

Evvelce tabii sular yokmuş, taharet edebilmek için taşlar kullanılmış. Bunlarla silinirmiş edep yerleri, temizlik onlarla yapılırmış. Bunları yapacağınız vakitte tek olarak yapınız.

Geçen bizim bir arkadaş geldi, imam-hatip veyahut vaiz efendilere seminer veriyorlar. Bunlar bu hadislere riayetle taşla istinca etmek için yanlarında taşlar taşıyorlar. Halbuki yapılan bina gayet güzel fayanslarla yapılmış. Taşı kabul etmez. Üç günde dolmuş helaların içerisi taşlarla…

Taşın yeri var tabii. Köyde olursa, su bulamadığın vakitte taşlarla taharetlenebilirsin. Fakat bugünkü helâlarda bunu yapmanın imkânı yok. Çünkü helalarımız buna imkân vermez, bozulur.

İhtiyaç halinde, dışarılarda, yolculuk halinde filan bunlarla taharetlendiği vakitte tek sayıda taş kullanmalı; üç, beş, yedi gibi. Niçin böyle? Çünkü Allah-u Teàlâ tektir, teki sever.

Sahîh, c.I, s.42, no:77; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.195, no:1041; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.358, no:26444; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.296, no:1316.

(*Emâ tera's-semâvâti seb'an*) "Görmüyor musun ki semavât yedi tanedir, gökler yedi tanedir; (*ve'l-aradîne seb'an*) yerler yedi kattır, yedi tanedir; (*ve'l-eyyâme seb'an*) haftanın günleri yedi tanedir, (*ve't-tavâfe*) Kâbe'nin etrafında tavaf yedi tanedir, (*ve'l-cimâr*) taş atmak yedi tanedir."

Mina'da şeytan taşlamada da "Bi'smi'llâhi allàhu ekber!" diye, haccın menâsiki îfâ edilirken yedişer tane taş atılır. Bizim halkımız o taşlamaları "*Küçük Şeytan, Orta Şeytan, Büyük Şeytan*" diye tarif ediyorlar. Araplar; (*el-cemretü'l-ûlâ, ve'l-cemretü'l-vustà, ve'l-cemretü'l-akabe*) diye söylüyor. Bunların tek sayı olduğunu söylüyor.

Şeytan taşlarken yedi tane taş atıyoruz.

"—Sekiz atsak olmaz mı? Altı atsak olmaz mı?"

"—Yok, bunu yedi atıyoruz. "

"—Kâbe'nin etrafında dönerken altı dönsek…"

"—Yok, yedi döneceğiz."

Gök yedi, yer yedi. Binâen aleyh bu yedi de bir hikmet var. Onun için, Efendimiz SAS de öyle yapılmasını bizlere tavsiye buyurmuşlar.

g. Ümmetin Haramı Helâl Sayması

Deylemî, Huzeyfe RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyurdu ki:[205]

إِذَا اسْتَحَلَّتْ هٰذِهِ الأُمَّةُ الْخَمْرَ بِالنَّبِيذِ ، وَالرِّبَا بِالْبَيْعِ ، وَالسُّحْتَ بِالْهَدِيَّةِ ، وَأَتْجَرُوا بِالزَّكَاةِ ؛ فَعِنْدَ ذٰلِكَ هَلاَكُهُمْ ، لِيَزْدَادُوا إِثْمًا

(الديلمي عن حذيفة)

---

[205] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.334, no:1331; Huzeyfe ibn-i Yemân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.226, no:38497; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.298, no:1319.

RE. 29/8 (*İze'stahhallet hâzihi'l-ümmetü'l-hamra bi'n-nebîzi, ve'r-ribâ bi'l-bey'i, ve's-suhte bi'l-hediyyeti, ve etcerû bi'z-zekâti; feinde zâlike helâkühüm, li-yezdâdû ismen.*)

(*İze'stahhallet hâzihi'l-ümmetü'l-hamra bi'n-nebîzi*) "Bu ümmet nebîzi bırakıp içkiyi helâl gördüğü zaman…"

Nebiz, hurmadan yapılan şıra demek.

Şıra helâl; çünkü hurmayı sıkıyorsun, sulandırıyorsun, şerbet yapıyorsun, içiyorsun! Bunda kafayı tutmak ve insanı sarhoş etmek durumu olmadığı için helâl. Tatlı bir şerbet oluyor, onu içiyorsun. Baktın, üzüm salkımları biraz taneli, sıkıyorsun, getiriyorsun, hemen sunuyorsun, üzüm suyu normal, içilir. Hurmayı karıştırıyorsun, sulandırıyorsun, içilir.

Hamr mâlûm içki, şarap. Yalnız bu *hamr*, insanı sarhoş eden her şeydir, neden olursa olsun. Cinsini, ismini bilmediğimiz bir sürü insanı sarhoş eden şeyler var. Bunların hangisi olursa olsun, bu helaldir diyerek insan bunu içerse…

Ve'r-ribâ bi'l-bey'i, ve's-suhte bi'l-hediyyeti, ve etcerû bi'z-zekâti; feinde zâlike helâkühüm, li-yezdâdû ismen.)

(*Ve'r-ribâ bi'l-bey'i*) "Faizi alışveriş gibi kabul ederse…"

Faiz haramdır. Faiz değil yâhu alışveriştir bu. Bunsuz iş olur mu? Nasıl eşyayı satıyorsan. Beşe alıyorsun, yediye satıyorsun…

"—Bunu da ben böyle faizle alacağım, böyle satacağım, bundan da kazanacağım!" diyor. Onun adını da alışveriş koyuyor,.

(*Ve's-suhte bi'l-hediyyeti*) "Rüşvetin adına da hediye derlerse..."

Rüşveti alıyor, onun adına da hediye diyor.

(*Ve etcerû bi'z-zekâti*) "Zekâtı da vermiyorlar, ondan ticaret yapıyorlar. (*Feinde zâlike helâkühüm*) Ümmetim böyle yapmaya başladığı vakitte, işte artık onların helâklerinin vakti gelmiştir.

Onun için derler ki:

"—Bu inançsız nesil nereden çıktı acaba? Böyle kendi kendini vursun, öldürsün, memleketi karıştırsın, altını üstüne getirsin…"

Haa, bunlara aklımız ermez. Cenab-ı Hak her kavmin cezasını vermek için envai çeşit sebepler halk eder. Sen de dersin ki:

"—Terbiye olmamış, anası babası terbiye vermemiş, mektepte

de terbiye olmamış.”

O da Allah’ın yarattığı bir mahlûktur. Aslanı nasıl yarattıysa, yılanı nasıl yarattıysa, insandan da arslan gibi, yılan gibi mahlûkları yaratır, bizim de cezamız, dersimiz o olur. Onun için bize düşen, tevbe edip Allah’ın emrine mutî, Peygamberin emrine mutî bir kul olup, haramlardan sakınmak…

Şimdi bugün faiz kullanmayan tüccar yüzde bir çıkar mı, yüzde iki çıkar mı bilmem. Yahut binde bir çıkar mı?.. Herkes, “Başka türlü olmaz, bundan kurtuluş yok!” diyor. Selamet’e (MSP) hepsi düşman şimdi, neden?

“—Faizi kaldıracakmış!” diyor, “Olur mu böyle şey yâhu? Deli, bu adam deli. Hiç böyle şey olur mu?”

E Allah’ın yasağı bu!

“—Ama para kazanacağız”

Haramdan faizle para kazanırsan böyle bir yanar, on beş milyon birden gider, yirmi milyon birden gider.

h. Ümmet Beş Şeyi Helâl Sayınca Helâk Olur

Enes RA’dan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[206]

إِذَا اسْتَحَلَّتْ أُمَّتِي خَمْسًا ، فَعَلَيْهِمُ الدِّمَارُ: إِذَا ظَهَرَ فِيهِمُ التَّلاعُنُ ،

ولبِسوُا الْحَرِيرَ ، واتخذوا القَيْنَاتَ ، وشرِبُوا الْخُمُورَ ، وَا كْتَفَى الرِّجَالُ

بالرِّجالِ ، والنِّساءُ بالنِّساءِ (طس. هب. عن أنس)

RE. 29/9 (*İze’stehallet ümmetî hamsen fealeyhimü’d-dimâr: İzâ zahara fîhimü’ttelâunu, ve lebisü’l-harîre, ve’t-tahazu’l-kaynâte, ve*

---

[206] Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.IV, s.377, no:5469; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XIV, s.226, no:38498; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.297, no:1318.

şeribu'l-humûre, ve'ktefe'r-ricâlü bi'r-ricâli, ve'n-nisâu bi'n-nisâu)

(*İze'stehallet ümmetî hamsen*) "Beş şey var ki, benim ümmetim, Ümmet-i Muhammed bu beş şeyi helâl saydığı zaman, helâl kabul ettiği, haram olduğu halde helâl gördüğü zaman, (*fealeyhimü'd-dimâr*) onlara helâk vardır."

Dimâr, helâk demek.

Bu beş şey ne imiş:

1. (*İzâ zahara fîhimü'ttelâunu*) "Aralarında birbirleriyle lânetleşme zahir olduğu zaman…"

Birbirlerine lanet ediyorlar:

"—Allah belasını versin şu herifin!" diye.

O ona diyor, o ona diyor.

2. (*Ve lebisü'l-harîre*) "Erkekler ipek giymeye başladıkları zaman."

3. (*Ve'ttahazu'l-kaynâte*) "Ve şarkıcı kadınlar edindikleri zaman…"

Kaynât, şarkıcı kadınlar demek. Şarkıcı kadınlar ediniyorlar, kadın çıkıyor, şarkı söylüyor. Onlar da dinliyorlar; eğleniyorlar.

Şimdi çalgıcılar herkesin evinde. Kurtulmanın çaresi yok. Herkesin evine şarkıcı girmiş.

4. (*Ve şeribu'l-humûre*) "İçkileri içtikleri zaman, herkes şarap içmeye başladığı vakitte…"

5. (*Ve'ktefe'r-ricâlü bi'r-ricâli, ve'n-nisâu bi'n-nisâi*) "Erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla yetindikleri zaman…"

Allah esirgeye; bu da kavm-i Lût'ın hareketleri gibi hareketler ümmetimde zuhur ettiği vakitte helâkten kurtulmanın çaresi olmuyor. Kurtulmanın çaresi tevbekar olmak…

i. Doğudan Kızıl Bir Rüzgâr Esmesi

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Efendimiz SAS bu hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:[207]

---

[207] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1296; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.226, no:38499; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.301, no:1326.

إِذَا اسْتَغْنَى النِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ ، وَالرِّجَالُ بِالرِّجَالِ ، فَبَشِّرْهُمْ بِرِيحٍ

حَمْرَاءَ ؛ تَخْرُجُ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ ، فَيَمْسَخُ بَعْضَهُمْ وَ يَخْسِفُ

بِبَعْضٍ: ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ (الديلمى عن أنس)

RE. 29/11 (*İze'stağnâ'n-nisâu bi'n-nisâi, ve'r-ricâlü bi'r-ricâli, febeşşirhum bi-rîhin hamrâe; tahrucu min kıbeli'l-meşrikı, feyemsehu ba'dahüm ve yahsifü bi-ba'din: Zâlike bimâ asev ve kânû ya'tedûn.*) (Mâide, 5/78)

(*İze'stağnâ'n-nisâu bi'n-nisâi, ve'r-ricâlü bi'r-ricâli*) Kadınlar kadınlarla müstağni olunca, erkekler erkeklerle müstağni, işini görüyor, arzusunu tatmin ediyor olunca, (*febeşşirhum bi-rîhin hamrâe*) onlara kırmızı bir rüzgâr belası musallat olacağını bildir."

Kırmızı bir rüzgâr··· (*Tahrucu min kıbeli'l-maşrik*) "Başlarına şarktan çıkan bir kırmızı rüzgâr gelecek. (*Feyemsehu ba'dahüm*) Bazılarının suretlerini hayvan suretine döndürecek, (*ve yahsifü bi-ba'din*) bazılarını da yerin dibine batırtacak. Böyle bir rüzgârı beklesinler. Suretleri hınzır, maymun suretine döndürecek ve onları yerin dibine geçirecek bir rüzgârın onlara geleceğini ihtar et, haber ver!"

ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ (المائدة:٧٨)

(*Zâlike bimâ asev ve kânû ya'tedûn*) "Bunun sebebi, söz dinlememeleri ve sınırı aşmalarıdır." (Mâide, 5/78)

Evlenmiyorlar, öyle gayri meşru surette, kadın kadınla, erkek erkekle cinsi münasebetle, vakitlerini geçiriyorlar. Çirkin bir hal.

Dün dersi geçti, bir adam lûtilik yaparsa, cezası neydi?

Yakmak. Diğer dört mezhebin kavilleriyle yakılır dediler. İbn-i Abbas dedi ki:

"—Yok! Allah-u Teàlâ'nın yaptığı gibi yüksekten atılır, üzerine taşlanır, öyle öldürülür." dedi.

Meselâ zina yapan recmediliyor, lutî ameller işleyenler bu cezaya çarptırılır dediler.

Onun için Cenab-ı Hak Lût kavminin olduğu, Lût gölü olduğu yer… Otuz üç kişi imiş bunlar, bu edepsizler. Seksen bin kişi teheccüdde o gün, àbidler varmış. Cenab-ı Hak altüst edilmesini emretmiş. Demiş:

"—Ya Rabbi bak bu kadar teheccüd kılan var burada!"

"—Çevir!" demiş, "Vazifelerini yapmıyor o müteheccidler, onları men etmeye kàdirdirler. Edemiyorlar, etmiyorlar, alâkadar olmuyorlar. Kötülüklerle alâkadar olmuyorlar. 'Benim neyime lazım?' diyorlar. Onun için ahirette ayrılırlar, dünyada belâ umûmî gelir."

Bunlardan Cenab-ı Hak cümlemizi muhafaza etsin...

Dünkü derste gençlere bakmak haramdır dedi. Bakmak, gözün bakması, gençlere… Gerek kadın, gerek erkek genç çocuklara, *şâb-ı emred* dedikleri güzel çocuklara bakmak haram, büyük haram yani, günah-ı kebairdendir.

Neden? Bu gözler elçidir, bakmak suretiyle insanda şehvetler uyanır. Derken temaslar hasıl olur, derken günahlara girilir. El sıkmalar da oradan doğar, her çeşit günah oradan doğar.

Bunun için Allah bize;

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ٣٠)

(*Kul li'l-mü'minine yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù fürûcehüm*) [Mü'min erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar.] (Nur, 24/30) buyurmuş.

Niçin? Baktığınız zaman bu insanın içerisinde olan o şehvetin meydana gelmesi, elinizde değil. O kudreti Allah vermiş. O kudret

kibriti yaktığın vakitte nasıl yakıcıdır ateş. Bu bakış da o kibrit gibi içerideki hararetleri yakıyor. Gayr-i meşru şeylerin vukuuna sebep oluyor. Onun için bakma. Gerek kadın, erkeğe; gerek erkek, kadına. Onun için, kadınlarla teması mümkün mertebe azaltmanın çaresine bak.

Onlarla temas oldu mu, onlarda bir cazibe vardır. O cazibeden insanın kendisini kurtarması çok zor. O cazibeden daha üstün bir cazibesi olsun ki onu kurtarsın. O cazibeden daha üstün cazibesi yoksa, onun cazibesine kendini kaptırır.

Onun için bunlarla mümkün mertebe teması uzak etmek lazım. Hatta vaiz efendilerimizin bile, onlara vaaz etmeleri doğru bir şey olamaz ki, onların içerisinde çok çeşit mahlûkları vardır. O çok çeşit mahlûklar ona sualler sorarlar, şunu yaparlar, bunu yaparlar. Soru sorarken, cevap verirken, bakarsın iş çığırından çıkar gider vesselam. İnsan da zayıf, aciz bir mahlûk…

Hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[208]

اَلنَّظْرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومَةً (ك. عن حذيفة)

RE. 238/16 (*En-nazratü sehmün min sihâmi iblîse mesmûmeten*) "Nazar, bakış şeytanın oklarından zehirli bir oktur."

Baktığın vakitte o ok işler gönle… Gönül şeytanın okunu yedikten sonra o gönülde hayır kalmaz, o gözde hayır kalmaz, o kulakta da hayır kalmaz. Onun arkasına;

"—Aman ya Rabbi, tevbe ya Rabbi, estağfirullah ya Rabbi! Nasıl oldu da baktım…"

Göze kapak koymuş Cenab-ı Hak, yumarsın kapağı,

---

[208] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.349, no:7875; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.195, no:292; Huzeyfe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.173, no:10362; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.329, no:13075; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.328, no:2864; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.310, no:24971.

kurtulursun. Ama bunları yapmaz da bakarsan, hoşuna gider; bir daha bakarsın, bir daha bakarsın. Derken okları mütemadiyen işler, ondan sonra kendisinde hayır kalmaz insanın, Allah esirgesin…

j. Cennet Ehlinin Birbirlerini Ziyaret Etmeleri

Ebû Nuaym, İbn-i Asâkir ve Beyhakî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[209]

إِذَا اسْتَقَرَّ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ ، اشْتَاقَ الإِخْوَانُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ ،

فَيَسِيرُ سَرِيرُ ذَا إِلَى سَرِيرِ ذَا ، وَسَرِيرُ ذَا إِلَى سَرِيرِ ذَا ، حَتَّى يَلْتَقِيَا ؛

فَيَتَّكِي ذَا وَيَتَّكِي ذَا ، فَيَتَحَدَّثَانِ مَا كَانَ بَيْنَهُمَا فِي دَارِ الدُّنْيَا ، فَيَقُولُ:

يَا أَخِي ، تَذْكُرُ يَوْمَ كَذَا فِي دَارِ الدُّنْيَا ، فِي مَجْلِسِ كَذَا ، فَدَعَوْنَا اللهَ

عَزَّ وَجَلَّ ، فَغَفَرَ لَنَا (أبو الشيخ ، حل. ق. خط. كر. عن أنس)

RE. 29/12 (*İze'stekarra ehlü'l-cenneti fi'l-cenneti, iştâka'l-ihvânu ba'duhüm ilâ ba'dın, feyesîru serîru zâ ilâ serîri zâ, ve serîru zâ ilâ serîri zâ, hattâ yeltekıyâ; feyettekî zâ ve yettekî zâ feyetehaddesâni mâ kâne beynehümâ fî dâri'd-dünyâ, feyekùlu: Yâ ahî, tezkürü yevme künnâ fî dâri'd-dünyâ, fî meclisi kezâ, fedeavna'llàhe azze ve celle, fegafera lenâ.*)

(*İze'stekarra ehlü'l-cenneti fi'l-cenneti*) "Cennet ehli cennete

---

[209] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.49; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.170, no:2499; Beyhakî, *el-Ba's*, c.I, s.413, no:388; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.467, no:39285; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.303, no:1330.

yerleşince, (*iştâka'l-ehavânu ba'duhüm ilâ ba'dın*) "İki kardeş birbirlerini özlerler, iştiyak duyarlar."

Allah cümlemize nasib etsin inşallah, cennete girdiğimiz vakitte herkes yerine yerleşince, meselâ Ahmed Bey Mehmed Bey'i arzu etti. Dostlarını hatırlıyor, yani istiyor ki onlarla konuşsun, görüşsün.

(*Feyesîru serîru zâ ilâ serîri zâ, ve serîru zâ ilâ serîri zâ*) "Bakarsın onun köşkü, istediği vakitte hemen Ahmed Bey'in evinin önüne gitmiş. Ahmed Bey'in köşkü de kalkmış, onun kapısının önüne gelmiş. İkisi karşılaştı. Bu arzu olur olmaz..."

Tayyare gibi mi dersin, televizyon gibi dersin... Burada resim görüyor, orada aynı karşısına geliyor. O orada, bu burada... Bir düğmeye basmanın kâfi geldiği gibi. (*Hattâ yeltekıyâ*) "Nihayet birbirlerine kavuşurlar."

(*Feyettekî zâ, ve yettekî zâ*) "Mücevherle süslü tahtlarında karşılıklı; o yaslanıyor, bu yaslanıyor. (*Feyetehaddesâni mâ kâne beynehümâ fî dâri'd-dünyâ*) Dünyada aralarında geçenleri, hatıraları konuşmaya başlarlar.

"—Dünyada iken işte şöyle İskenderpaşa Camii'ne gidiyorduk, hani oturuyorduk da, yemekler de yiyorduk da, ne güzel muhabbetler ediyorduk, zikirler yapıyorduk. Şu oluyordu, bu oluyordu; hatırlıyor musun?" filan diye güzel güzel hatıralarını anlatırlar.

(*Fedeavna'llàhe fegafera lenâ*) "Görüyor musun bak, biz orada Allah'a dua ettik de Allah bizi mağfiret edip cennete soktu!" derler.

Demek ki oraya gitmekle, ölmekle bu hatıralar silinmiyor, sönmüyor. Bunlar orada icab ettikçe tazeleniyor.

Allah hepimizi affetsin, tevfikâti semadaniyesine mazhar etsin... İman kadar büyük lütuf yok. Bu iman lütfuna mazhar olan bizler; kusurlarımızın olmaması mümkün değil! Bu kusurlarımız inşallah rahmet-i ilahiyenin karşısında eriyip gidecek ve bu suretle cennetine nail olacağız, orada bu günlerimizi hatırlayacağız inşallah...

k. Çocuk Doğumdan Sonra Ölürse...

Tirmizî, Neseî ve İbn-i Mâce Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[210]

إِذَا اسْتَهَلَّ الصَّبِيُّ ، صُلِّيَ عَلَيْهِ ، وَوُرِّثَ (ت. ن. ه. ع. حب. ك. ق. ض. عن جابر)

RE. 29/13 (*İze'stehelle's-sabiyyu, sulliye aleyhi, ve vürrise*)

"Doğumdan sonra ölen bir çocuk; doğduğu zaman ağlamak, nefes almak, kıpırdanmak gibi hayat emaresi göstermişse, bu ölen bebeğin yıkanması, isim konulması, üstüne cenaze namazı kılınması icap eder ve mirasta hakkı neyse o hak onun üzerine isabet eder. O çocuğa şer'an mirasçı kim olacaksa, mirasçısı kimse, onun üzerine miras tahakkuk eder. O çocuk mirasta hesaba katılır."

Bunun kimi var, kimi yok. Bu ölüyü saklarlarsa, onun mirasını da saklamış olurlar. Çocuğa anasından, babasından ne kadar gelecekse, bu miras geride kalanlara düşecek tabii. Onun için hakkı oluyor.

Ama ölü olarak doğmuşsa, kendisinde hiçbir hayat belirtisi yoksa; onun mirasçısı da olmaz, üzerine cenaze namazı da kılınmaz. O bir beze sarılır, gömülüverir.

l. Adam Hanımıyla Birlikte Gece Namazı Kılarsa...

---

[210] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.461, no:1497; Hàkim, Müstedrek, c.I, s.517, no:1345; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.8, no:6574; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.485, no:3126; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.392, no:6032; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.382, no:32124; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1294; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.131; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.509, no:2673; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.77, no:6358; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.308, no:1339.

Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce ve İbn-i Hibban, Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[211]

إِذَا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ ، وأَيْقَظَ أَهْلَهُ ، فَقَامَا وَصَلَّيَا رَكْعَتَيْنِ ،

كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ (د . ن . ه . حب . ك.

عن أبي هريرة وأبي سعيد معًا)

RE. 30/1 (*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli, ve eykaza ehlehû, fekàmâ, ve salleyâ rek'ateyni, kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.*)

Bunu hep tenbih ederiz, Allah hepimizi affetsin... Yatarken uyanık olarak yatmak lazım, gafletle yatmamak lazım. Bunun için geceleyin çok oturmak iyi değil. Yatsı namazının arkasından, bazı zaruretler olur otururs un birkaç saat… Fakat mümkün oldukça, yatsı namazının arkasından hemen yatmaya alışmak lazım ki gece kalkabilsin. Kalkar, ondan sonra gece yarısında… Abdestini alır, namazını kılar, bir şeyler yapar.

(*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli*) "Adam gece uyanır, (*ve eykaza ehlehû*) ailesini de uyandırır. (*Fekàmâ, ve salleyâ rek'ateyni*) Kalkarlar ve ikişer rek'at namaz kılarlar. (*Kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.*) Allah'ı çok zikreden erkekler ve çok zikreden kadınlar zümresinden yazılırlar."

Kur'an-ı Kerim'de:

---

[211] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.243, no:1239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.232, no:1325; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.360, no:1112; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.413, no:1310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4420; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.126, no:3083; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.423, no:8281; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.48, no:4738; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.VI, s.360, no:40384; Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21400; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.316, no:1353.

وَالذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

(الأحزاب:٣٥)

(*Ve'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât*) [Allah'ı çok zikreden o erkekler ve Allah'ı çok zikreden o hanımlar var ya; (*eadda'llàhu lehüm mağfireten ve ecran azîmâ*) işte Allah, öteki sayılan vasıflara sahip insanlarla beraber bunlara da— ecr-i azîm ihsan etmiştir, büyük mükâfatlar hazırlamıştır, ahirette onları ihsan edecek.] (Ahzâb, 33/35) buyruluyor.

Başka bir ayette de buyuruyor ki:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ذكرًا كثيرًا. وَسَبِّحُوهُ

بُكْرَةً وَأَصِيلاً (الاحزاب:٤١-٤٢)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llàhe zikren kesîrâ. Ve sebbihûhu bükreten ve a*sîlâ) [Ey iman edenler, Allah'ı çok çok zikredin! Sabah akşam onu tesbih eyleyin!] (Ahzab, 33/41-42)

Karı koca gece kalkıp ikişer rekât namaz kıldıkları vakitte, bu zikr-i kesîre nâil olurlar, Allah-u Teàlâ'yı çok zikredenlerden olmuş olurlar.

Onun için, Allah-u Celle ve A'lâ hepimize tevfik versin, hidayet versin. Bu gibi ibadetleri yapabilmek şerefine nail eylesin…

Biliyorsunuz, bu dünyada hepimiz muvakkat insanlarız. Buradan çıkıp gideceğiz. Dünyaya böyle fazla meyl ü muhabbetle gece ibadetlerinden mahrum kalmak çok acı bir şey olur. Onun için Efendimiz, bir koyun sağacak kadar olsa dahi geceleri kalkıp namaz kılmaya bizleri teşvik etmiştir. Faziletleri de çoktur. Sevabı da çok olmakla beraber, sıhhate de faydası çoktur.

İnsan bütün gece yata yata uyuşur. Abdest alıp, tazelenip, oturduğu vakitte yeniden canlanır.

m. Su Kabına Sokmadan Önce Elini Yıkamak

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve İmam Mâlik Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[212]

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ ، فَلاَ يُدْخِلْ يَدَهُ فِي الإِنَاءِ حَتَّى

يَغْسِلَهَا ثَلاثًا ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لاَ يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ (مالك ،

والشافعي ، حم. ق. عن أبي هريرة)

RE.30/2 (*İze'steykaza ehadüküm min nevmihî, felâ yudhilu yedehû fi'l-inâi, hattâ yağsilehâ selâsen; feinne ehadeküm lâ yedri, eyne bâtet yeduhû.*)

(*İze'steykaza ehadüküm min nevmihî, felâ yudhilu yedehû fi'l-inâi*) "Sizden biriniz uykusundan uyandığı zaman, elini su kabının içine daldırmasın; (*hattâ yağsilehâ selâsen*) üç defa elini yıkamadan..."

Sonra sebebini izah etmiş: (*Feinne ehadeküm lâ yedri eyne bâtet yedehû*) "Sizler uyku uyuduğu zaman, elinin nerede geceledigini bilmez ki…"

---

212 Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.44, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.145, no:95; Neseî, *Sünen*, c.I, s.279, no:161; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.476, no:387; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.253, no:7432; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.46, no:209; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.63, no:9130; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:4; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I,s.97, no:153; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.22, no:64; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.344, no:1061; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.75, no:146; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.221, no:730; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.372, no:7637; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.119, no:1908; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.400, no:1004; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.327, no:1298; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.512, no:1110; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.194; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad, c.*XI, s.300, no:6084; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.295, no:26073; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.314, no:1351.

Ne güzel şimdi el-hamdü lillah, çeşmeler evimizde akıyor. Şarıl şarıl. Sularımız bol. Eski zamanda nerede bu su? Arabistan'da böyle miydi? Peygamber Efendimiz'in zamanında insanlar bu kadar rahat mıydı?

Hani esirler gelmiş. Hz. Ali KV. Hz. Fatıma'ya demiş ki:

"—Hanım, git babana söyle de bize bir esir versin, bizim hizmetimizde bulunsun. Bak sen ta bilmem nereden su taşıyorsun da omuzunu iplik kesmiş, nasır olmuş orası. Bir hizmetkar versin de bu işlerimizi o görsün."

Bir evin çocuğu yıkanacak, yemekler pişecek, çamaşır yıkanacak, temizlik olacak. Bunlara hep su lazım. Su da akmıyor. Ta bilmem neredeki kuyudan gelecek. Ya atınla getireceksin, ya devenle yahut sırtınla getireceksin.

Hz. Fatıma da sırtıyla getiriyormuş suyu. Peygamberimiz'in kızı olduğu halde. Şimdi bizim hanımlarımızın evinde çeşmelerimiz akıyor, çamaşır makinası yanında, buz dolabı yanında, şusu yanında, busu yanında… Nimetler çoğaldıkça burunlar da büyüyor. Eski zamandaki halleri düşünen kalmamış.

Şimdi bunun için diyor ki Cenab-ı Peygamber:

Uykudan kalktık. O zaman ne olacak? Akşamdan bir parça su geldiyse, bir kazana konacak, bir leğene konacak; o su orada saklanacak ki sabahleyin yıkanalım, abdest alalım, bir şeyler yapalım.

Binâen aleyh uykudan kalktığınız vakitte, hemen elinizi o suya sokmayın! Çünkü elleriniz şuralarınıza, buralarınıza dokunmuştur, pislenmiştir o eliniz. O pis elinizi o suya sokup da o suyu da pisletmeyin. Ya ne yapın? Üç defa elinizi yıkayın, ondan sonra kabın içine sokup su alın!

n. Uykudan Uyanınca Edilecek Dua

İbnü's-Sünnî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[213]

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ رُوحِي ، وَعَافَانِي

فِي جَسَدِي ، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ (ابن السني عن أبي هريرة)

RE. 30/3 (*İze'steykaza ehadüküm fe'l-yekùl: El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî, ve âfânî fî cesedi, ve ezine lî bi-zikrihî.*)

(*İze'steykaza ehadüküm fe'l-yekùl*) "Sizden biriniz gece veya sabah uykudan uyandığı zaman şöyle desin:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî*) "Benim ruhumu bana geri veren, iade eden Allah'a hamd olsun! (*Ve âfânî fî cesedî*) Ve vücudumu da afiyetli kılan Allah'a hamd olsun… (*Ve ezine lî bi-zikrihî*) Kendisine zikretmem için bana izin vermiş olan Allah'a hamd olsun..."

Ama bu duayı okuyamazsa da, buna göre "Ya rabbi! Hamd ü senâ olsun sana! Benim ruhumu bana iade ettin. Bütün varlıklar senindir. Ben de senin aciz, günahkâr bir kulunum. Beni hıfz u himayende daim eyle, beni bana bırakma!" gibi böyle kendi bildiğimiz, dilimizin döndüğü gibi bir şeyler söylemek elbette elimizden gelir inşallah.

Onun için bu yazdığımız dua mecmuaları çok güzeldir. Allah onu yapanlardan razı olsun, hazırlamışlar bizim önümüze. Birer ikişer okumak oluyor, ne olacak. Sabahleyin beş-on dakika okuyoruz, bununla meşgul oluyoruz. Arkasına da iki rekat işrak namazı kılıyoruz. Bir hac sevabına nail oluyoruz. Bir hac sevabı kolay mı oluyor?.. Bu kadar masraf, bu kadar emek; hep gidiyor, arkasından bir sevap alıyoruz. O sevapları da bedavadan yine

---

213 İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.13, no:9; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.789, no:21418; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.311, no:1344.

veriyor Cenab-ı Hak. Ne olacak? Yarım saat oturacaksın da Allah'ınla meşgul olacaksın.

Onun için dün akşam bir kardeş umreye gitmek istiyor.

"—Müsaade eder misin?" dedi.

"—Senin yalnız başına Allah'la kalman, umreye gitmekten efdal!" dedim. Nafileye gidiyor. Nafile olan umreye gitmekten, tek başına kal, halvete gir; yirmi gün, otuz gün… Orada Allah'la başbaşa kal!

Fakat bu kimsenin işine gelmez. Ramazanlarda on gün i'tikâf vardır. Bu itikâfı da yapan pek nadirdir. Niçin? On gün Allah'la başbaşa kal, bırak şu dünyayı. Nasıl olsa bir gün götürüp koyacaklar mezara... Oraya girmeden evvel Allah'la kal bakalım, nasıl olacak halin?

Allah kusurlarımızı affetsin… Onun için bunu ben dedim ama kendiliğimden demedim. Rahmetlik hocam öyle dedi de bana, kulağımda öyle kalmış. Onun için bunu tekrar ettim.

o. Cennette Boş Kalan Yerlerin Doldurulması

Deylemî Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[214]

إِذَا أَسْكَنَ اللهُ تَعَلَى أَهْلَ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، بَقِىَ فِي الْجَنَّةِ مَكَانٌ أَفْيَحُ ،

فَيُسْكِنَ اللهُ سِتِّينَ وَثَلاَثَمِائَةِ عَالَمٍ ، كُلَّ عَالَم أَكْبَرُ مِنَ الدُّنْيَا ، مُنْذُ

خُلِقَتْ إِلَى يَوْمٍ تُنْقَطِعٍ (الديلمي عن أبي سعيد)

RE. 30/5 (*İzâ eskena'llàhu teàlâ ehle'l-cenneti'l-cenneh, bakıye fi'l-cenneti mekânün efyehu, feyüskina'llàhu sittîne ve selâsemieti àlemin; küllü àlemin ekberu mine'd-dünyâ, münzü hulikat ilâ*

---

[214] *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.317, no:1356.

yevmin tünkatıin.)

(*İzâ eskena'llàhu teàlâ ehle'l-cenneti'l-cenneh*) Allah-u Teàlâ cennet ehlini cennette iskân ettiğinde, (*bakıye fi'l-cenneti mekânün efyehu*) geriye geniş bir mekân kalır. (*Feyüskina'llàhu sittîne ve selâsemieti àlemin*) Allah-u Teàlâ oraya üç yüz altmış alemi iskân eder. (*Küllü àlemin ekberu mine'd-dünyâ, münzü hulikat ilâ yevmin tünkatıin*) Her bir alem yaratıldığından sona ereceği güne kadarki dünyadan daha büyüktür."

Her alem dünyadan büyük ama, üç yüz altmış alem. İçinde ne kadar mahluk var, Allah bilir. Bunları iskân eder orada…

p. Müslüman Olanın Geçmiş Günahları Silinir

İmam Mâlik, Beyhakî ve Neseî Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[215]

إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسُنَ إِسْلَامُهُ ، كَتَبَ اللهُ لَهُ كُلَّ حَسَنَةٍ كَانَ أَزْلَفَهَا ،

وَ مُحِيَتْ عَنْهُ كُلُّ سَيِّئَةٍ كَانَ أَزْلَفَهَا ، ثُمَّ كَانَ بَعْدَ ذٰلِكَ الْقِصَاصُ ،

الْحَسَنَةُ بِعَشْرَةِ أَمْثَالِهَا ، إِلَى سَبْعِ مِائَةِ ضِعْفٍ ، وَالسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا ، إِلاَّ

أَنْ يَتَجَاوَزَ اللهُ عَنْهَا (مالك ، هب. ن. عن أبي سعيد)

RE. 30/6 (*İzâ esleme'l-abdü fehasüne islâmehû, keteba'llàhu lehû külle hasenetin kâne ezlefehâ, ve muhiyet anhü küllü seyyietin kâne ezlefehâ, sümme kâne ba'de zâlike'l-kısàsu, el-hasenetü bi-aşreti emsâlihâ, ilâ seb'i mieti dı'fin, ve's-seyyietü bi-*

---

[215] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.72; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.187, no:4912; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.530, no:11729; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.59, no:25; Atâ' ibn-i Yesar RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.69, no:267; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1360.

mislihâ, illâ en yetecâveza'llàhu anhâ)

(*İzâ esleme'l-abdü fehasüne islâmehû*) "Bir kul müslüman olduğu ve Müslümanlığı da güzel olduğu zaman, (*keteba'llàhu lehû külle hasenetin kâne ezlefehâ*) Allah o kimsenin yapmış olduğu her hasenesini yazar, (*ve muhiyet anhü küllü seyyietin kâne ezlefehâ*) evvelce yaptığı bütün seyyielerini ise silip atar. (*Sümme kâne ba'de zâlike'l-kısàsu*) Bundan sonra yeni hesap başlar, (*el-hasenetü bi-aşreti emsâlihâ, ilâ seb'i mieti dı'fin*) her hasenesi on mislinden yedi yüz misline kadar yazılır."

Herkesin yaptığı halisane niyetine göre… Kimisine on verilir, kimisine yüz verilir. Aynı işte kimisine yedi yüz verilir. Bunun ameli ona göre on verilmiş. Bu daha a'lâ yapmış, yüz verilmiş. Bu daha ala yapmış, yedi yüz verilir ona.

İkisi de bir namaz kılıyor. Bir Fâtiha, bir Kulhuvallah okudu ikisi de. Bu on aldı, bu yüz aldı, bu yedi yüz aldı. Neden? Gönüllerinin Allah'a bağlanışı üzerine. Bazısı da sıfır alır. Niçin? Namazı kılar, hiçbir şeyden haberi yok.

(*Ve's-seyyietü bi-mislihâ*) "Günahı ise misliyle kaydolur, (*illâ en yetecâveza'llàhu anhâ*) ancak Allah-u Teàlâ'nın vazgeçtiği seyyie hariç."

r. Müslümanın Kardeşine Silâh Çekmesi

Tayâlisî, Neseî, İbn-i Adiy ve Taberânî Ebû Bekre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[216]

إِذَا أَشَارَ الْمُسْلِمُ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ بِالسِّلَاحِ ، فَهُمَا عَلَى جُرُفِ جَهَنَّمَ ؛

فَإِذَا قَتَلَهُ ، خَرَّا جَمِيعًا فِيهَا (ط. ن. طب. عد. عن أبي بكرة)

---

[216] Neseî, *Sünen*, c.XII, s.490, no:4047; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.315, no:3581; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.423; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.120, no:884; Ebû Bekre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.26, no:39914; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.321, no:1363.

RE. 30/7 (*İzâ eşâre'l-müslimi ilâ ahîhi'l-müslimi bi's-silâh, fehümâ alâ cürufu cehennem*; *feizâ katelehû, harra cemîan fîhâ.*)

(*İzâ eşâre'l-müslimi ilâ ahîhi'l-müslimi bi's-silâh*) "Müslüman, müslüman kardeşine silahla işaret ederse..."

Bak buna çok dikkat edin: Bir müslüman Müslüman kardeşini korkutuyor. Silahını çekmiş, vururum diyor. (*Fehümâ alâ cürufu cehennem*) Her ikisi de cehennemin hemen yanı başındalar. Bu korkutmakla bunlar cehennemin yanı başına gelmişlerdir. (*Feizâ katelehû*) Birisi attı silâhını, vurdu ötekini... Vurunca, (*harra cemîan fîhâ*) ikisi birden cehenneme düşerler."

"—Canım katil öldürdü, onun gitmesi lazım değil mi?"

Maktul de elinden gelseydi o da öldürecekti. Elinden gelmedi, beceremedi, onun için kavgalar büyür. Sükût ediverseydi, kaçıverseydi, ölümün önünde durulur mu? Ama babayiğitlik yaparken, ben de ona gösteririm derken öldü gitti, ikisi de cehenneme düştü.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikat-ı semadaniyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına cümlemizi kabul etsin...

Şunu bir tekrar edeyim:

Hacılık güzel, namaz güzel, oruç güzel, bütün ibadetler güzel. Günahlardan kaçmak daha güzel! Ama altında Allah-u Teàlâ'nın rızası şart.

İbadet ve taatler bir tek amaçla olur:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî.*) "Yâ Rabbi! Benim maksudum, muradım, hedefim, gayem sensin; ben senin rızanı istiyorum, onun için yapıyorum."

Bu umumî bir kaidedir, hiç değişmez. Her işin altında Allah-u Teàlâ'nın rızasının güdülmesi şarttır. Onun için:

"—Ben bu kadar hacca gittim, günahlarım döküldü ya, oh! Bu kadar namaz kıldım, geceleri böyle yaptım, şu kadar tesbihim var!"

İyi ama rıza-ı ilâhî'yi kazanabildin mi ya?.. Allah senden razı oldu bu bakalım?.. Allah-u Teàlâ'nın razı olduğu bir kul olabildin mi bakalım?.. İster hacı ol, ister hoca ol, ne olursan ol. Hüner Allah-u Teàlâ'nın razı olduğu bir kul olabilmek…

Onun için çok rica edeceğim, çok okuyun! Gazali'nin muhabbet kısımlarını güzel okuyun. Tekrar tekrar okuyun.

"—Okuduydum ben bunu!.." diye geçmeyin.

Diğer kitapları da okuyun! Hepsinde ayrı ayrı fadàil vardır.

Günü dörde bölmek lâzım diyorlar. Bazısı altıya bölmüş. hiç olmazsa Bütün gün ömrünü yorgunlukla geçirme, geceleri hiç olmazsa yarım saat, bir saat mütealâ ile meşgul olur insan. Bu mütealâlarla insan bilmediği birçok şeyleri öğrenir. Her gün hocanın önünde, vaazında bulunamaz ama kitaplar da birer vaizdir işte… Onlar elimizde oldukça, onlardan büyük istifadeler edebiliriz. Allah cümlemizi gaflet uykusundan uyandırsın…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[217]

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

(Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh) "Dünyayı sevmek, her hatânın başıdır, kaynağıdır."

Bütün hatalar dünya sevgisinden ileri gelir.

Cenab-ı Peygamber SAS'in, ashab-ı kiram'ın büyüklüğü neden ileri geliyor:[218]

---

[217] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asàkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.428; Hz. İsÂ AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.326, no:45030.

[218] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII,

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ !

(*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûla'llàh*) "Canımız, anamız, babamız; her şeyimiz senin yolunda feda olsun ey Allah'ın Rasûlü!" diyebildiler de o yüksek makama nail oldular.

Biz de bugün bunların hiçbirisini yapmaktan aciziz yani.

Şimdi bak gene bir şey geldi aklıma. Bizim damat (M. Es'ad Coşan) geldi Almanya'dan. Münih'te oturuyor. İşte altı ay bir şey yollamışlar oraya. Orada Mustafa Şekerci isminde bir kardeşimiz var. Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu. Aynı zamanda avukattır da. Hukuku da bitirdi enstitüyü de bitirdi. O kardeşimiz de orada imam. Kaç para aylık alıyor desem ne takdir edersiniz yani? Aylığı kaç paradır bu kardeşimin? On beş bin lira aylık veriyor oradaki cemiyet... Oradaki cemiyetin on beş bin lira aylık verdiğini damat söyledi. Mükemmel bir ev, evinin her şeyi tam... Altına da güzel bir otomobil. Cami biraz uzakçaymış.

Neden bu? İlmin kıymetini takdir eden idarecilerin elinde iş. Onlar ona bugünkü hayat içerisinde bin lira, beş yüz lira olur mu diyorlar. Bir din görevlisi kardeşimiz böyle zaruret içerisinde kalsın, olur mu? Olmaz demişler, on beş bin lira maaş veriyorlarmış.

Bizim bugün Allah esirgesin, Allah devlete zeval vermesin; halkın eline kalsak, çok zarurette kalırız.

"—Ahmed beş kuruş ver bakalım!"

"—Ooo, ben camiye gitmiyorum ki, gidenler versin!"

Ondan sonra Mehmed'e dersin:

---

s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

"—Ya hu benim gelirim yok bu kadar!" der.

Şuna dersin, buna dersin.

"—Hocaefendi bu kadar toplayabildik, kusura bakma! Kendi kanaatinin yolunu bul. Peygamber ve ashabı nasıl kanaatle geçirdiyse, sen de öyle geçin!" deyiverirler bize.

Yani nefesimiz kokar.

Gâvur memleketinde işçilik yapan kardeşlerimiz temin ediyor bu parayı. Münevver tabaka değil, işçi tabakası temin ediyor bunu. Kaç para alıyorsa alıyor, onun içerisinden şu kadarı da hoca efendimize verilsin diyerek cemiyetine veriyor.

Allah kusurumuzu affetsin... Bizim böyle bir cemiyetimiz yok işte. Memleket kocaman bizim ama bir cemiyetimiz var mı? Bazı gazetelerde okuyoruz, "Filân mahallenin zenginleri, mahallelerinin fakirlerine şu kadar ikramda bulunmuşlardır." filan diye yazıyorlar ama, devede kulak yani.

Eskiden, bütün mahallelerin listeleri vardı ellerinde. Fakir halkı bilip, zenginler onun hakkında yapacağı yardımı yapardı. Halbuki Yahudi bugün bizden ileridedir bu hususta… Yahudi, mahallesinin fakirlerini bilir, hiçbir fakirin eline al şunu demez. Fakirin kapısı açıktır, Yahudi sırtına yüklenir vereceği erzakı, yahudinin kapısından içeriye kor, kaçar. İhtiyaç sahibi bilmez ki bunu ona kim getirdi?

Ama bizim de böyle yapmamız lazımken… Bunun nerden duydun dersen, bizim Bursa'da zenginlerimiz var tabii. Zekat vakti zekat dağıtırlar. Halbuki dinimizce de meşhurdur, gösteriş olarak yapılması; siz de verin gibilerden, teşvik mahiyetinde. Yahudi girmiş camiye, kontrol ediyor içerisini. Bakmış ki bir adam boyuna para dağıtıyor.

"—Nedir bu?" demiş.

"—Zekât dağıtılıyor, filanın zekâtı."

Yahudi demiş:

"—Biz de böyle yaparız!"

Yahudinin usulü. Allah affetsin kusurlarımızı… Cemiyyet hayatına alışmamışız. Bugün münevveri de kendi kaygısında,

işçisi de kendi kaygısında, herkes kendi kaygısında… Ölen, ölsün varsın… O kadar.

Allah cümlemizi affetsin… Tevfikàt-ı semadaniyesine mazhar etsin... Cemiyet hayatına alışmak lazım!

İnsan vücudu da bir cemiyet gibidir. Bir yerinde bir ağrı oldu muydu, bütün vücut muzdarib olur. Demek ki, bizde bu ızdırabın olmaması, bizim vücudumuz morfinlendiği için. Elimiz kesiliyor ama haberimiz olmuyor. Ayağımız kesiliyor, haberimiz olmuyor. Şunu yapıyorlar, haberimiz olmuyor. Neden haberimiz olmasın ya bak bu vücut, dokundu mu hissediyor insan. Ama morfini vurunca kesiyor çat, çat, çat. Neden? Morfini vurdu da ondan işte.

İslam'ın aleyhindeki şeylerle gönüller doldu muydu, o morfindir işte. Yeter o morfin. Şeytanın okları, birer morfindir. Onun için günahlar zehirden ibarettir. Bal kaymak ne kadar yersen ye… Şu kadarcık zehir yuttun mu, nasıl yuvarlanıp gidiyorsa insan; günahlar da insanı öyle yuvarlar. Onun için en mühim şey, günahlardan kaçmaktır.

Allah cümlemizi affetsin… Tevfikat-ı semadâniyesine mazhar etsin... Günahlardan kaçıp, rızasını gözetleyen bahtiyar kullarının arasına kabul etsin…

El-Fâtihah!

01. 02. 1976 – İskenderpaşa Camii

17. HASTALIKLAR VE DUALAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...
İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا اشْتَكَى أَحَدُكُمْ ، فَلْيَضَعْ يَدَهُ حَيْثُ يَجِدُ أَلَمَهُ ، ثُمَّ لِيَقُولُ: أَعُوذُ

بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ ، مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ ؛ وَأُحَاذِرُ سَبْعًا (م . عن عثمان

بن أبي العاص)

RE. 30/13 (*İze'ştekâ ehadüküm, felyeda' yedehû haysü yecidü elemehû, sümme liyekùl: Eùzü bi-izzeti'llâhi ve kudretihî, alâ külli şey'in, min şerri mâ ecidü; ve ühàziru seb'an.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:
"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)
Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Ağrı İçin Okunacak Dua

Buna dikkat edin şimdi. Bakalım bu bizim müslümanlıktaki ölçümüz… Müslim, Osman ibn-i Ebi'l-As RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[219]

إِذَا اشْتَكَى أَحَدُكُمْ ، فَلْيَضَعْ يَدَهُ حَيْثُ يَجِدُ أَلَمَهُ ، ثُمَّ لِيَقُولُ: أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ ، مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ ؛ وَأُحَاذِرُ سَبْعًا (م . عن عثمان بن أبي العاص)

RE. 30/13 (*İze'ştekâ ehadüküm, felyeda' yedehû haysü yecidü elemehû, sümme liyekùl: Eùzü bi-izzeti'llâhi ve kudretihî, alâ külli şey'in, min şerri mâ ecidü; ve ühàziru seb'an.*)

(*İze'ştekâ ehadüküm*) "Sizden birinizin şikâyeti varsa…" Başı ağrıyor, dişi ağrıyor, karnı ağrıyor, neyse... neresi ağrırsa ağrısın. (*Felyeda' yedehû*) "Oraya elini koysun." Parmağını değil, elini… (*Haysü yecidü elemehû*) "Elem, acı, dert neredeyse oraya elini koysun! (*Sümme liyekùl*) Koyduktan sonra şöyle desin:

(*Eùzü bi-izzeti'llâhi ve kudretihî, alâ külli şey'in, min şerri mâ ecidü*)

(*Ve ühàziru seb'an*) "Yedi kere de bu duayı okusun!"

Mânası şöyle:

(*Eùzü bi-izzeti'llâhi*) "Allah'ın izzetine sığınırım; (*ve kudretihî alâ külli şey'in*) her şeye kàdir olma sıfatına sığınırım; (*min şerri mâ ecidü*) şu hissettiğim ağrıdan…"

Bunu yedi kere okuduktan sonra, o hastalığın oradan gitmesi lâzım! Gidiyorsa, içimizde saflık var, sadakat var, imanımız da kemâl var. Gitmiyorsa, demek ki zayıfız.

---

[219] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.418, no:2006; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.396, no:3393; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.355, no:3513; Osman ibn-i Ebi'l-As RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned,* c.VI, s.390, no:27223; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.92, no:179; Taberânî, *Dua*, c.I, s.345, no:1134; Heysemî, *Mecma'z-Zevâid*, c.V, s.197, no:8466; Kâb ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.69, no:28399; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.331, no:1377.

Güzel bir şey…

b. Hastalık Günahları Temizler

Yine bir tane daha…

Buhârî *el-Edebü'l-Müfred*'inde Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet etmiş. Taberânî ve İbn-i Hibbân da rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[220]

إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ ، أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنُوبِ ، كَمَا يُخْلِصُ الْكِيرُ خُبْثَ الْحَدِيدِ (خد. حب. طس. عن عائشة)

RE. 31/1 (*İze'şteke'l-mü'minü, ahlesahû zâlike mine'z-zünûbi, kemâ yuhlisu'l-kîru hubse'l-hadîd.*)

(*İze'şteke'l-mü'minü*) "Mü'min bir hastalıktan şikâyet ettiği zaman, yani bir hastalığa dûçar olup hasta duruma düştüğü zaman…"

(*Ahlesahû zâlike mine'z-zünûb*) "Bu hastalığı, onu günahlardan pâk eder, sâfîleştirir, saf hâle getirir." Bu neye benzer? (*Kemâ yuhlisü'l-kîru hubse'l-hadîd*) "Körüğün, ocağa konulmuş olan demirin pasını, karışık maddelerini giderdiği gibi…"

Hasta olmuşuz, şikâyetimiz var hastalığımızdan. Hastayız yani. Bu hastalık bizi günahlardan temizler.

Şimdi koyduk elimizi, okuduk, geçmiyor. Geçmiyor ama bu bizim günahları götürüyor. Ne gibi? Nasıl demirci demiri kızartıp

---

220 Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.175, no:497; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.254. no:4123; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.198, no:2936; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.300, no:1406; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.432, no:1487; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.31, no:3804; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.504, no:902; Ramhurmuzî, *Emsâl*, c.I, s.103, no:97; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.303, no:6662; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.332, no:1380.

da vurduğu vakitte, onun üzerinden pislikler gidiyor, demirin safı kalıyor; onun gibi…

"—E bu neden oluyor?"

Bu ateşteki kızarmanın arkasından oluyor. İşte bu hastalıklar da tıpkı bunun gibi bizim kirlerimizi, dertlerimizi, günahlarımızı götürüyor, hâlis olaraktan kalıyoruz.

c. Hastaya Verilen Mükâfatlar

Yine şimdi bakınız yine…

Atà' ibn-i Yesar Hazretleri'nden mürsel olarak rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[221]

إِذَا اشْتَكَى الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ ، قَالَ اللهُ لِكَاتِبِيهِ: اُكْتُبَا لِعَبْدِي هَذَا مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي صِحَّتِهِ ، مَا كَانَ فِي حَبْسِي ؛ فَإِنْ قَبَضَهُ اللهُ قَبَضَهُ إِلَى خَيْرٍ ، وَإِنْ هُوَ عَافَاهُ أَبْدَلَهُ بِلَحْمٍ خَيْرٍ مِنْ لَحْمِهِ ، وَبِدَمٍ خَيْرٍ مِنْ دَمِهِ (هناد عن عطاء بن يسار مرسلا)

RE. 31/2 (*İze'şteke'l-abdü'l-mü'minü, kàle'llâhu li-kâtibeyhi: Üktübe'l-abdî hâzâ misle mâ kâne ya'melü fî sıhhatihî, mâ kâne fî habsî; fein kabdatühû kabdatühû ilâ hayrin, ve in hüve âfâhü, übeddilhü bi-lahmin hayrin min lahmihî, ve bi-demin hayrün min demihî.*)

(*İze'şteke'l-abdü'l-mü'minü*) "Mü'min kul böyle şikâyette hastalıktan, hasta..." Doktordan doktora koşar, hocadan hocaya koşar, geçmiyor ne yapalım!

"—Hastalık benden gitmiyor!" diye şikâyet etme.

Ama bak, Cenab-ı Hakk'ın lütfuna bakın, ihsanına ikramına

---

[221] *Kenzü 'l-Ummâl*, c.III, s.310, no:6702; *Câmiü 'l-Ehàdîs*, c.II, s.332, no:1378.

bakın! (*Kàle'llâhu li-kâtibeyhi*) "İki tarafımızda melekler var ya, onlara diyor ki Cenâb-ı Hak…"

Şimdi biz namazı doğru düzgün kılamıyoruz, abdesti alamıyoruz, hastayız. Teyemmüm ediyoruz olduğumuz yerde. Meselâ hastalığımıza göre, yattığımız yerde kılıyoruz namazı, oturduğumuz yerde kalıyoruz. Tesbih çekemiyoruz, fazla Kur'an okuyamıyoruz. Birçok şeylerden mahrumuz hastalığımız dolayısıyla, derdimiz ile uğraşıyoruz. O zaman Cenâb-ı Hak meleklere diyor ki, bizim hafaza meleklerimize:

(*Üktübâ li-abdî hâzâ*) "Benim bu kulum için yazın; (*misle mâ kâne ya'melu fî sıhhatihî*) sıhhatli iken bu neler kazanıyordu, ne sevaplar kazanıyordu, aynen yazın!

O zaman şu kadar Kur'an okuyordu, bu kadar Allah diyordu, bu kadar *Lâ ilâhe illa'llah* diyordu, bu kadar hayrat u hasenat yapıyordu. Şimdi bunlardan mahrum ama aynen yazın ona, hiç eksiksiz yazın!"

(*Mâ kâne fî habsî*) "Bu hastalık üzerinde bulunduğu müddetçe onun defterine bu sevapları aynen yazın! (*Fein kabedu'llàhu*) Ecel geldi, vâde geldi, ruhunu teslim etti. (*Kabdahû ilâ hayrin*) "O Cenâb-ı Hakk'ın rahmetine kavuşur. O haliyle hastalıkla yeri cennet olur inşallah."

(*Ve in hüve âfâhu*) "Allah afiyet verdi, iyi oldu, hastalıktan kalktı. (*Ebdelehu bi-lahmihi hayran min lahmihî*) Onun eti gitti, yağı gitti zayıfladı. Şimdi ona ben daha güzel et, daha güzel kan, daha güzel neler gittiyse, onun her şeyinden daha iyisini, daha güzelini, daha hayırlısını veririm. (*Ve bi-demihi hayran min demihi*) Kanını da öyle daha hayırlı, temiz kanla değiştiririm. Eskiden kanı mikropluydu, şimdi yerine tertemiz kan gelir artık."

d. Hastaya Yapamadığı Amellerin Sevabının Verilmesi

Ebû Nuaym Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.

Yine buyuruyorlar ki:[222]

إِذَا اشْتَكَى العَبْدُ المُسْلِمُ ، قَالَ اللهُ تَعَالَى لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ: اُكْتُبُوا لَهُ أَفْضَلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ ، إِذَا كَانَ طَلْقًا حَتَّى أُطْلِقَهُ (حل. عن ابن عمر)

RE. 31/3 (*İze'şteke'l-abdü'l-müslimü, kàle'llàhu teàlâ li'llezîne yektübûne: Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü, izâ kâne talkan hattâ utlikahû.*)

Orada mü'min dedi, bunda da müslim diyor.

(*İze'şteke'l-abdü'l-müslimü*) "Müslüman kul hastalandığı zaman, (*kàle'llàhu teàlâ li'llezîne yektübûne*) Allah-u Teâlâ zabtedenlere, yazanlara buyurur: (*Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü*) Bu kulum için hasta değilken, sıhhatli olduğu zamanda yazdıklarınızın daha efdalini yazın!" Bire on yazın, bire yüz yazın, bire bin yazın… (*İzâ kâne talkan hattâ utlikahû*) Hastalıktan kurtarıp tekrar şifaya kavuşturuncaya kadar, iyileştirinceye kadar.

Siz devam edin bunun hakkında yazılar yazmaya, daha iyisini, daha güzelini defterine geçirin!"

e. Hastaya İstediğini Yedirin!

İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[223]

---

[222] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.309; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.305, no:6670; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.332, no:1379.

[223] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.368, no:1429; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.93, no:828; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.99, no:600; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.324, no:1286; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.15, no:28141; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.334, no:1383.

إذا اشْتَهَى مَرِيضُ أَحَدِكُمْ شَيْئًا ، فَلْيُطْعِمْهُ (ه. عن ابن عباس)

RE. 31/4 (*İze'ştehâ marîdu ehadiküm şey'en, felyut'amhü*)

(*İze'ştehâ marîdu ehadiküm şey'en*) "Sizden birinizin hastasının canı bir şey çeker de isterse, (*felyut'amhü*) ona onu yedirsin!

Kardeşimiz hasta, canı da bir şey istiyor. Onun istediği şeyi ona verin. Onu ondan men etmeyin!

Belki bu bizim doktorlarımızın fikrine muhalif olabilir ama bu onun arzusu, belki gidecek ahirete… O da kalmasın aklında, ondan müteessir olmasın, müteezzî olmasın. Ki bazen de böyle canının istedikleri şeyi yemekle düzelen hastaları duydum.

Mesela bir hasta yatırılmış. Uzun müddet doktorların tedavisinde hastanede... Fakat adamın canı soğan istiyor. Kandırmış bakıcıyı, çarşıdan soğan aldırmış. Başlamış kütür kütür soğanı yemeye. İştahı var içerisinde, köyde öyle alışmış. Derken iyi olmuş. Doktor sormuş;

"—Ne yaptın sen bakayım? Ne iş yaptın?"

Hiçbir şey yapmadım.

Saklıyor.

"—Doğru söyle bakayım!" filan derken demiş;

"—Soğan yedim, soğan istedi canım."

İyi olmuş. Böyle bazı umulmadık şeylerle de şifa buluyor insan… Bazı insanın içerisinden geliyor o. Demek ki onun sıhhatine fayda verecek.

f. Lâ ilâhe illa'llàh Diyen Öldürülmez

Taberânî, Ebû Nuaym ve İbn-i Asâkir, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[224]

---

[224] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.153, no:10292; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.29, no:69; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.173, no:50; *Müsnedü'l-*

إِذَا أَشْرَعَ أَحَدُكُمَ الرُّمْحَ إِلَى الرَّجُلِ ، فَكَانَ سِنَانُهُ عِنْدَ ثُغْرَةِ نَحْرِهِ ،

فَقَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، فَلْيَرْفَعْ عَنْهُ الرُّمْحَ (طس. حل. كر. عن ابن

مسعود وضعف)

RE. 31/5 (*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli, fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî, fekàle: Lâ ilâhe illa'llàh. felyerfa' anhü'r-rumha.*)

(*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli*) "Sizden biriniz mızrağını bir adama yöneltmişse, ona hamle etmişse, (*fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî*) ve tam mızrağının ucundaki sivri kısmı ona batıracakken, (*fekàle: Lâ ilâhe illa'llàh*) o kimse *Lâ ilâhe illa'llàh* derse, (*felyerfa' anhü'r-rumha*) mızrağı ondan çeksin kaldırsın, batırmasın, öldürmesin."

Düşmanı yakaladı ve süngüsünü dayadı gırtlağına… O sırada da dedi ki: *Lâ ilâhe illa'llàh*... O Müslümandır. "Bu korktu da ondan dedi." deme sakın ha. "Korktu da dedi! Bunun kıymet yok!" deyip batırma!

"—Bu batıracağımı anladı, *Lâ ilâhe illa'llàh* dedi, teslim oldu."

Teslim olunca çek.

"—Ama o sonra beni öldürür."

Süngünü çekersin artık, onu bırakırsın."

O madem ki artık *Lâ ilâhe illa'llàh* dedi, İslâmiyet'le müşerref oldu, onu öldürmek artık haramdır.

g. Üzülünce Söylenecek Dua

Şimdi bir tane daha geldi bizim ölçümüz.

İbn-i Hibbân Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş.

Hàris, c.I, s.5, no:2; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.205; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.209; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[225]

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ كَرْبٌ ، فَلْيَقُلْ: اَللهُ ، اَللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ

بِهِ شَيْئًا ؛ اللهُ ، اللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا (حب. عن عائشة)

RE. 31/5 (*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul: Allah, allahu rabbî, lâ üşrikü bihî şey'en; Allah, Allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'en.*)

(*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul*) "Sizden birinize gam ve keder isabet ederse; gamlanırsanız, üzülürseniz, kederlenirseniz, dertlenirseniz, şöyle deyin… Dertlenen bir kimse şöyle desin: (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â… Allàh, allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â…*)"

Gam, keder yani. Kerb, u da onun eşi, sıkıntı demek.

Sizden biriniz rahatsız, gamı var, kederi var veya sıkıntısı var içinde… Her nedense, oluyor ya bu. Bazı insanların işleri rast gitmiyor filan, bir şeyler oluyor, ondan dolayı bir keder nasıl oluyor kendisinde…

İşte böyle bir kedere uğradığınız vakitte şöyle deyin:

(*Allàh, Allàh…*) "Allah, Allah… (*Rabbî*) Sen benim rabbimsin yâ Rabbî! (*Lâ üşrikü bihî şey'en*) Ben sana hiçbir şeyle şirk etmem."

Bunu ifade etmek suretiyle o gam, o kader senden gider. Gitmiyorsa içimizde bozukluk var demektir. Allah muhafaza etsin… Yahut Cenab-ı Hakk'ın bir hikmeti var. Onunla bize mükafatlar verecek. Çünkü dua için buyrulmuş ki:[226]

---

[225] Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.V, s.271, no:5290; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.198, no:17133; Hz. Aişe RA'dan.

[226] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.220, no:3293; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.293, no:3196; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.224, no:3087; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I,s.413,no:1294; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.2, no:12413.

اَلدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ (ت. عن انس)

(*Ed-duàü mühhu'l-ibâdeh*) "Dua, ibadetin özüdür, iliğidir." Yâni can alıcı, çok önemli, en kıymetli, hülâsà şekli demek.

Şimdi ibadet kolaydır, alıştık el-hamdü lillâh; çocukluğumuzdan beri kılarız. Kolay bir şey... *Allahu ekber* deriz, yatarız, kalkarız. Kolay, abdest almak kolay, hepsi kolay. Fakat dua, o da ibadet...

"—Neden?"

Çünkü dua ederken candan bağlanıyoruz, "Aman yâ Rabbi!" diyoruz. Namazdayken bunu yapamıyoruz, *Allahu ekber* diyoruz yatıp kalkıyoruz. Onu biliyoruz, onu yapıyoruz. Ama duada, "Aman yâ Rabbi! Sıkıntım var, şundan beni kurtar!" diyerekten tam mânası ile Allah'a bağlanıyoruz. İşte bu Allah'a tam bağlılık da ibadetten sayılıyor.

Ama farz ibadet gibi değil de yani ibadetin sevabı veriliyor ona. Çünkü gönül Allah'la oluyor. İbadetten maksat da gönlün Allah'la oluşu... Bu ızdıraplar, sıkıntılar, dertler de bizi oraya sürüklemek içindir. Allah, "Kulum bana dönsün!" diyerekten bu sıkıntıları verir. Bu dönüş:

"—Aman yâ Rabbi! Kurtar beni şu âfetten, şu felâketten, şu dertten..." Başlar içeriden yana yana Cenab-ı Hakk'a yalvarmaya...

Onun için, "Eğer Firavun ömründe bir kere hasta olsaydı, "Ben Allah'ım!" diyemezdi diyorlar. Allah'lık diye davası, hiç hastalık görmemesinden... Hiç hastalık görmediğinden şımardıkça şımarıyor, şımardıkça şımarıyor... En nihayet "Allah'ım!" diye çıktı ortaya, gitti cehenneme, cehennemin dibine...

h. Musîbet Gelince Okunacak Dua

Yine bakınız onun bir ikincisi daha...

Neseî Ömer ibn-i Abdül'aziz Rh.A'ten rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[227]

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ ، فَلْيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ: اَللهُ ، اَللهُ رَبِّي

لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً (ن. عن عمر بن عبد العزيز)

RE. 31/6 (*İzâ esâbe ehadüküm hemmün ev hüznün, felyekul seb'a merrâtin*: *Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â*...)

(*İzâ esâbe ehadüküm hemmün ev hüznün*) "Sizden birinize üzüntü ve hüzün gelirse, (*felyekul seb'a merrâtin*) yedi defa şöyle desin: (*Allàh, allàhu rabbî, lâ üşrikü bihî şey'â*) Allah, Allah benim Rabbimdir, ben ona hiçbir şeyi ortak koşmam!"

Yedi defa bunu söylerse, derdi gamı gider. Yukarıda gam ve keder dedi, burada (*hem*) hüzün diyor ki, hep bir mânaya gelirler.

"—Böyle bir kaygı, kasavet olduğu vakitte yedi kere bu duayı okusun!" iyor.

Orada iki kere dedi, burada yedi kere diyor. Ne diyeceğiz:

اَللهُ ، اَللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً .

(*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â*)

i. Musibet Gelince Allah'a Sığınılması

Ebû Dâvud ve Hàkim Ümm-ü Seleme RA'dan; Tirmizî ve İbn-i Mâce Ebû Seleme RA'dan rivayet etmişler.

Efendimiz SAS Hazretleri diyor ki:[228]

---

227 Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:10486; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.34, no:2136-2; Ömer ibn-i Abdül'aziz Rh.A'ten.

228 Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.417, no:3433; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.80, no:1587; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.313, no:26711; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.264, no:10909; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.VIII, s.89; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.242, no:308; Ebû Seleme RA'dan.

إِذَا أَصَابَ أَحَدُكُمْ مُصِيبَةٌ ، فَلْيَقُلْ: إِنَّا لله وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اَللَّهُمَّ

عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي ، فَآجِرْنِي فِيهَا ، وَأَبْدِلْنِي بِهَا خَيْراً مِنْهَا

(د. ك. عن أم سلمة ؛ ت. ه. عن أبي سلمة)

RE. 31/8 (*İzâ esâbe ehadüküm musîbetun, felyekul: İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn. Allàhümme indeke ahtesibu musîbetî, feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.*)

(*İzâ esâbe ehadüküm musîbetun*) "Sizden birinize bir musibet isabet ederse, bir musibet gelip çatarsa..." Gerek ölüm, gerek yangın, gerek enva-i çeşit musibetler var. Allah muhafaza etsin... (*Felyekul*) O zaman desin ki:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (البقرة:١٥٦)

(*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*) [Biz Allah'ın kullarıyız ve biz ona döneceğiz.] (Bakara, 2/156)

Arkasından şu duayı eklesin: (*Allàhümme indeke ahtesibü musîbetî*) "Yâ Rabbi! Bu musibetlerin sabrının ecrini, sevabını senden isterim. (*Feecirnî fîhâ,*) Beni bu musibetten selâmetle kurtar, uzak eyle... (*Ve ebdilnî bihâ hayran minhâ*) Beni bundan daha hayırlı bir duruma kavuştur."

"—Ev yandı, dükkân gitti... Daha hayırlısını verirsin yâ Rabbi!"

Ümidini kesme Allah'tan. Ümidini kesme, yanar, şu olur bu olur. Ama bakarsın, daha iyisini Cenâb-ı Hak lütfeder, ihsan eder.

j. Sabahleyin A'zâların Dile Yalvarması

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.296, no:6631; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.II, s.338, no:1387.

Bu da sahih bir hadîs-i şerîf,

Tirmizî, Tayâlisî, Ebû Yalâ Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişlir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[229]

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ ، فَإِنَّ الأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكَفِّرُ اللِّسَانَ ، فَتَقُولُ: اتَّقِ اللهَ فِينَا ، فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ ؛ فَإِنْ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا ، وَإِنْ اعْوَجَجْتَ اعْوَجَجْنَا (ط. ت . ع . هب. ض. وعبد بن حميد ، خز. وابن السنى عن أبى سعيد ؛ وقال ت. اصح)

RE. 31/10 (*İzâ asbeha'bnü âdeme, feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekùlü: İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike; feini'stekamte istekamnâ, ve ini'vececte a'vececnâ.*)

(*İzâ asbeha'bnü âdeme*) "Sabah oldu mu, Âdemoğlu sabaha çıktı mı, (*feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekùlü*) vücudumuzdaki âzâların hepsi dile gelir: (*İttekı'llàhe fînâ*) Ey lisan! Bizim için bizim nâmımıza Allah'tan kork."

Dil; konuşma vasıtası olan ağzımızdaki dilimiz. Âzâların hepsi, sayısını Allah bilir, lisân-ı hâl ile dile derler ki: (*İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike*) "Bizim için Allah'tan kork! Çünkü biz sana bağlıyız; (*feini'stekamte istekamnâ*) sen dürüst olursan, biz de dürüst oluruz; (*ve ini'vececte a'vececnâ*) sen kıvrılırsan, biz de kıvrılırız."

Sabahladık, kalktık sabaha. Uyuduk, sabaha kalktık. Bütün azalarımız:

"—Kendine hakim ol! Öyle gelişigüzel laflar konuşma,

---

229 Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.428, no:2331; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.3, no:1; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.309; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.548, no:7834; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.II, s.345, no:1400.

kimsenin aleyhinde konuşma, dedikodu yapma! Kimsenin kusurlarını görme, kendi kusurunu gör!" diye dile yalvarıyorlar.

Dile yalvarıyorlar ki:

"—Aman Allah'ın emrinden dışarıya çıkma! Allah'tan bizim için kork, bizi de yakma ateşte... Sen yapacaksın ama biz yanacağız, bütün vücut yanacak. Binâen aleyh, Allah'tan kork da bizim hakkımızda dua edip de kendini tut!"

Dil çok mühim bir şey. Lokman Hekim vaktiyle hizmetkârmış. Hizmetkâr olduğu vakitte, köle diyorlar ya, Efendisi bir koyun kestirmiş;

"—Bu koyunun en iyi yerinden al da gel!" demiş.

O da tutmuş, dilini tabağa koymuş götürmüş;

"—Dili, koyunun en iyi yeri burasıdır, buyurun." demiş.

Bir koyun daha kesmişler, bu sefer;

"—Bunun en kötü tarafından al da gel!" demiş.

Yine dilini kesmiş götürmüş;

"—Bu da en kötü tarafı." demiş.

Efendisi sormuş:

"—İyisini istedim bunu getirdin, kötüsünü istedim bunu getirdin."

"—Bu iyi olursa, her tarafı iyi olur. Bu kötü olursa, her tarafı kötü olur." demiş.

Bu da küçüklükte alışılacak bir şeydir ha! Sonradan böyle dilimi düzelteyim diye uğraşmak çok zordur. Bizim tecrübelerimiz de onu görüyoruz ki, köyde yahut muhitinde nasıl yetişti ise, sövmekle yetişmiş, fena fena laflara alışmış. Onu bırakamıyor gidinceye kadar.

Ben, hangi senenin haccında olduğunu bilmiyorum ama, bir sene böyle köylü hacıların arasına düştüm. Mekke'den Medine'ye gideceğiz. Arabanın malum ya ön tarafı daha rahat, geri tarafları daha zor.

"—Sen öne oturacaksın, ben öne oturacağım."

Bir kavgayla ne din kaldı, ne iman kaldı, ne bir şey kaldı.

Arkadaşım dedi ki:

"—Yahu hacılığı memlekete kadar götürmediniz bile!" dedi.

Hacılık bitti, çoktan bitti. Nikah da bitti, hacılıkta bitti. Allah muhafaza etsin…

Onun için kötü sözlere çocuklarımızı kat'iyyen alıştırmamak için babaların çok dikkatli olması lazım!

Her sabah bütün azalar dile seslenirler: (*İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike*) "Bizim için Allah'tan kork! Çünkü biz sana bağlıyız; (*feini'stekamte istekamnâ*) sen düzgün olursan biz de düzgün oluruz; (*ve ini'vececte a'vececnâ*) sen yamulursan, yamuk olursan, biz de yamuluruz, biz de kötü oluruz."

Onun için, aman sen dilini tut, yanlış iş yapma! Kimsenin hatırını kırma, gönlünü kırma!

"—Büyük lokma ye, büyük söz söyleme!" diyerekten söylerler.

Şimdi bir mektup geldi Almanya'dan. Orada birisinin büyük sözlerini bana yazmışlar ki:

"—Bu adam böyle böyle laflar konuşuyor. Hakkından gel." gibilerden.

E Allah hakkından gelsin. İnsan biraz dikkatli olmalı.

Sabahleyin söylemiştim, bazı hatalar insanlar için iyidir.

Sebebi?

İnsan bazen çok tesbih çeker, çok okur, çok bir şeyler bilir beğenir kendini. Bu kendini beğenip mağrur olması çok büyük günahtır. Hicabu't-tevfikdir ki, değirmenin suyunun gelmesine mani olur, değirmen dönmez. Tevfike manidir, değirmene gelecek suları keser. Yani sana Cenâb-ı Hak'tan imdat gelmez, perişan olursun.

Ne sebebiyle? Kendini beğendiğinden dolayı.

Bu adam orada kendini biraz beğenmiş, "Ben Avrupa'nın kutbuyum!" diyerekten ortaya çıkmış. Halbuki bir şey de bilmez zavallı.

Ne yapacağız? Onun için dili tutmak çok güzel. Buna da küçüklükten alışıp, "Büyük lokma yut, büyük söz söyleme. Haddini bil."

Haddini bilmek, bu da İslam'ın şartı…

"—İslâm'ın şartı altıdır!" derler.

"—Beş idi, nereden çıkardın birisini?"

"—Altıncısı haddini bilmek. Haddini bilmemek, o da fena bir şey."

Meselâ, Nasreddin Hoca'nın bir hikâyesi vardır. Baş tarafa oturmuş. Tabii daha büyüğü gelince;

"—Hocaefendi müsaade et otursun!" demişler.

Derken derken, kapı arkasına düşmüş.

Neden? Haddini bilirsen yerine otururşun, haddini bilmezsen seni sürüklerler geriye. Bu oturuştaki bir kaide… Fakat buna benzer tüm kaideler de uyar yani.

Haddini bilmek… Büyüklerin arasında mesela söze karışır adam. Canım senin söz söylemek burada hakkın değil. Senin hakkın dinlemek burada. Şimdi sen dinlemez de büyüklerin yanında, "Bu da böyleydi, şu da şöyleydi." dersen büyük bir hatadır. Uzun bu…

k. Sabah ve Akşam Okunacak Dua

Son iki hadîs-i şerîf var, onları okuyacağım.

Ebû Dâvud ve Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[230]

إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ؛ وَإِذَا أَمْسَى ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ

---

[230] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.251, no:3313; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.263, no:4406; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.332, no:3858; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.5, no:9836; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.354, no:8634; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.411, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.244, no:29903; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.450, no:928; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.446, no:1820; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.152, no:16993; Ebû Hüreyre RA'dan.

أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ

(د. ت. حسن عن أبى هريرة)

RE.31/11 (*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul: Allàhümme bike asbahnâ, ve bike emseynâ, ve bike nahyâ, ve bike nemût, ve ileyke'l-masîr; ve izâ emsâ, felyekul: Allàhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr.*)

(*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul*) "Biriniz sabaha çıktığı zaman sabaha ulaştığı zaman şu duayı yapsın:"

(*Allàhümme bike asbahnâ*) "Yâ Rabbi, senin sayende sabaha çıkıyoruz, (*ve bike emseynâ*) senin sayende akşama eriyoruz." Sen kudret veriyorsun, hayat veriyorsun, imkân veriyorsun da ondan oluyor. (*Ve bike nahyâ*) "Senin emrinle yaşıyoruz, (*ve bike nemût*) senin emrinle hayatımız sona eriyor, ölüyoruz." Hayatımız, vefatımız, sabaha çıkmamız, akşama ermemiz hep senden yâ Rabbi! (*Ve ileyke'l-masîr*) Sana dönüp geleceğiz. Yâ Rabbi, dönüşümüz sana… Varacağımız yer senin huzurun, sana geleceğiz yâ Rabbi!"

(*Ve izâ emsâ, felyekul*) "Akşama eriştiği zaman da şöyle desin:

(*Allàhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr*) Yâ Rabbi! Seninle akşamladık, seninle sabaha ereceğiz; seninle hayattayız, seninle öleceğiz. Sen bizi öldükten sonra dirilteceksin."

Bu âdâb-ı İslâmiye, bunları hep bilmemiz lazım! Allah kusurlarımızı affetsin…

Sabahları okuduğumuz *Evrad* kitabında bu duaların daha büyüğü var ama bunları ezberlemek lazım! Gece yatarken, "Defteri getirin, kitabı getirin, okuyayım!" demeyeceksin ya.

Şimdi bir nine geldi bize, maşallah barekallah, neler ezberlemiş! Bir salât ü selamlar okudu bize. Ezberlemiş çok fazlasıyla, ayran oldum, belki altmışından fazla bir kadın.

Şimdi burada diyor ki:

"—Sabahladığınız vakitte ne yapacaksınız? Hemen kalkar kalkmaz ekmeğin başına mı, işin başına mı?"

Yok öyle iş! Kalkar kalkmaz bu duaları okuyacaksınız.

Binâen aleyh, yatarken bir duayı okuyup yatmak, kalkarken de yine böyle bir dua. Bunlar çok... Bu bir tanesini söyledi. Buna benzer dualar şu bizim yazdığımız *Evrad* kitabında da:

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَمَا أَمَاتَنَا ، وَإِلَيْهِ النُّشُور .

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ahyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyhi'n-nüşûr*) diyerekten uzunca bir duadır ama, sabah da, akşam da okunması lazım. Bunları da bellemek lazım!

Ama bellememiz zor olur dersen, işte Türkçe olarak hiç olmazsa:

"—Yâ Rabbi, el-hamdü lillâh beni müslüman olarak yarattın. Şimdi de uykum geldi yatacağım, vücudum dinlensin. Senin emrin üzerine yatıyorum, sen benim vücuduma kuvvet ver, kudret ver, güzel uykular ver, sabaha da güzelce dahil olayım." diyerekten Cenâb-ı Hakk'a dilinin döndüğü kadar bir ilticâ yapar insan. Bu ilticalarla yatar.

Ama Peygamberimiz'in öğrettiği dualarla ilticâ yapmakla, bizim uydurma dualar bir olmaz elbet.

l. Şeytanın Oyunları

Taberânî ve Hàkim, Ebû Mûsâ el-Eş'arî Hazretleri'nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[231]

إِذَا أَصْبَحَ إِبْلِيسُ ، بَعَثَ جُنُودَهُ ، فَيَقُولُ : مَنْ أَضَلَّ الْيَوْمِ مُسْلِمًا ، أَلْبَسْتُهُ

---

[231] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.390, no:8027; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.310, no:446; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.257, no:1289; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.343, no:1396.

التَّاجَ ؛ فَيَجِيئُونَ فَيَقُولُ: هَذَا لَمْ أَزَلْ بِهِ ، حَتَّى طَلَّقَ امْرَأَتَهُ ؛ فَيَقُولُ: فَيُوشِكُ

أَنْ يَتَزَوَّجَ ؛ وَيَجِئُ هَذَا ، فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ الْيَوْمَ حَتَّى عَقَّ وَالِدَيْهِ ؛ فَيَقُولُ

فَيُوشِكُ أَنْ يَبَرَّ ؛ وَيَجِئُ هَذَا ، فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ حَتَّى أَشْرَكَ ، فَيَقُولُ: أَنْتَ

أَنْتَ ، وَيُلْبِسُهُ التَّاجُ (طب. ك. عن أبى موسى)

RE. 31/12 (*İzâ asbaha iblîsü aleyhillâne bease cünûdehû, feyekùlü: Men edalle müslimen, elbestühü't-tâce, feyecîûne feyekùlü: Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreetehû; feyekùlü: Feyûşikü en yetezevvece.*

Ve yecîüu hâzâ, feyekùlü: Lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka vâlideyhi; feyekùlü: Feyûşikü en yeberre.

Ve yecîüu hâzâ, feyekùlü: Lem ezel bihî, hattâ eşreke; feyekùlü: Ente, ente ve yülbisühü't-tâc.)

(*İzâ asbaha iblîsü aleyhilla'ne*) "Şeytanların reisi, sabaha çıktığı zaman, (*bease cünûdehû*) ordusunu kaldırır, bütün askerlerini toplar etrafa gönderir, sevk eder. (*Feyekùlü*) Onlara tenbihat verir, der ki…"

Sakın buna itiraz etmeye kalkma!

(*Men edalle müslimen elbestühü't-tâce*) "Sizin hangi biriniz bugün bir müslümanı kandırır, yoldan çıkartabilirse, ona ben taç giydireceğim. Bir müslümanı kandırın, onu yoldan çıkarın, size bu tacı giydireceğim!" diyerekten bütün avanesine tebligat yapar.

Hepsi dağılırlar. Başımıza belâ, Allah muhafaza etsin…

(*Feyecîûne, feyekùlû*) Sonra dönüp gelirler. Birisi der ki:

(*Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreeteh*) "Ben filanca kula gittim, başına musallat oldum, tebelleş oldum, hiç yanından ayrılmadım, kışkırttım, körükledim; nihayet karısını boşattırdım, yuvayı yıktım, ikisi boşandılar." (*Feyekùlü: Feyûşikü en*

yetezevvec) "Bu iş değil der şeytan, bu hüner değil. Karısını boşatmışsın, başka bir karı daha alır o."

Sen bir iş yapamamışsın, hadi defol oradan der.

(*Ve yecîü hâzâ*) "Bir grup daha gelir. (*Feyekùlü*) Birisi der ki:

(*Lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka vâlideyni*) "Anasıyla babasıyla aralarını açtırdım, küstürdüm, dövüştürdüm, şunu yaptım bunu yaptım."

"Feyekùlü: Feyûşikü en yeberre) "Hadi sende defol der, senin de yaptığın bir iş değil. Çünkü barışırlar tevbe ederler, istiğfar ederler, af dilerler olur biter. Sana da yakışmaz bu taç!" der.

(*Ve yecîü hâzâ*) "Bir grup daha gelir. (*Feyekùlü*) Birisi der ki:

(*Lem ezel bihi hattâ eşreke*) "'Ben de birisinin yakasına yapıştım, kalbine vesveseyi verdim, şaşırttım, kışkırttım, saptırdım. Nihayet Müslümanlıktan çıktı, müşrik oldu."

Şirk koşuyor Allah'a; bir Allah'tan iki Allah'a gidiyor, üç Allah'a gidiyor, şunu yapıyor bunu yapıyor, İslâm'dan çıkıyor yani. Eşreke demek şirk ediyor, İslâm'dan çıkıyor,.

(*Feyekùlü: Ente ente…*) "O zaman şeytan der ki: Aradığım sensin sen! (*Feelbesehümü't-tâc*) Ve o şeytanlık, şampiyonluk tâcını ona giydirir."

Neden?

E bir müslümanın yoldan çıkışına sebep oluşu çok acı bir şey.

Nasıl ki geçen hafta bizim Hafız Efendi okudu hutbesinde; diyor ki:

"—Fitne devirlerinde öyle devirler olur ki, insan sabahleyin Müslümandır, bakarsın ki akşama fitneler bunu aldatmış, Gâvur olur."

Allah esirgesin…

Neden? Paralar var, zevk var, sefa var, filan derken bırakıveriyor itikadını, dönüveriyor. E bu dönüş işte şirk dolayısıyla…

Onun için müslüman Yunus gibi diyecek:

Eğer beni yandıralar,
Külüm göğe savuralar;
Toprağım anda çağıra
Bana seni gerek seni!

Ateşte yaksalar, kanımı akıtsalar, tozumu savursalar, ne yaparlarsa yapsalar, ben yine derim *Lâ ilâhe illallah*… Ben yine derim *Lâ ilahe illallah*…

Müslüman budur. Ateşte yanar, şu felaket gelir, bu felaket gelir, şu sıkıntı gelir, bu sıkıntı gelir ama dininden dönmez.

Ölecekmiş!

Eh ölüm Allah'ın emri, ölür.

Allah cümlemizi affetsin… Tevfikat-ı samedaniyesine mazhar etsin… Sevdiği ve razı olduğu kulları arasına cümlemizi kabul etsin…

El-fâtihah!

08. 02. 1976 – İskenderpaşa Camii

18. KIYAMET ALÂMETLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُفْطِرْ عَلَى تَمْرٍ ، فَإِنَّهُ بَرَكَةٌ ؛ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ تَمْرًا ،

فَلْيُفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ ، فَإِنَّهُ طَهُورٌ (طح . حم . د. ت. ض. ن . ه.

طب. ص. ط. هب. خز. در. عن سلمان)

RE. 33/2 (*İzâ eftara ehadüküm felyuftır alâ temrin, feinnehû bereketün; fein lem yecid temran, felyuftır ale'l-mâi, feinnehû tahûrun.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin…

a. Hurma İle İftar Edin!

Tirmizî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, Dârimî, Neseî,

Beyhakî ve diğer kaynaklar Selman ibn-i Âmir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[232]

إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُفْطِرْ عَلَى تَمْرٍ ، فَإِنَّهُ بَرَكَةٌ ؛ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ تَمْرًا ،

فَلْيُفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ ، فَإِنَّهُ طَهُورٌ (طح . حم . د. ت. ض. ن . ه.

طب. ص. ط. هب. خز. در. عن سلمان)

RE. 33/2 (*İzâ eftara ehadüküm felyeftır alâ temrin, feinnehû bereketün; fein lem yecid temran, felyeftır ale'l-mâi, feinnehû tahûrun.*)

(*İzâ eftara ehadüküm felyeftır alâ temrin*) "Ramazanlarda veyahut sair zamanlarda oruç tuttuğunuz zaman iftar ettiğiniz zaman, hurma ile iftar edin! (*Feinnehû bereketün*)

(*Fein lem yecid temran*) "Eğer hurma bulamazsanız, (*felyeftır ale'l-mâi*) su ile iftar edin! (*Feinnehû tahûrun*) Çünkü o tertemizdir."

Her şeyle iftar olursa da, bu ikisiyle olması efdaldir.

b. Çocuğa Önce Lâ ilâhe illallàh'ı Öğretin!

İbnü's-Sünnî Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[233]

---

[232] Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.65, no:594; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.218, no:1689; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.17, no:16270; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.13, no:1701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.254, no:3319; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.406, no:3898; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.278, no:2067; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.III, s.109, no:850; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.II, s.362, no:823; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.107, no:9889; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXV, s.171, no:7836; Selman ibn-i Âmir RA'dan.

إِذَا أَفْصَحَ أَوْلاَدُكُمْ ، فَعَلِّمُوهُمْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، ثُمَّ لاَ تُبَالُوا مَتٰى مَاتُوا ؛

وَإِذَا أَثْغَرُوا ، فَمُرُوهُمْ بِالصَّلاَةِ (ابن السني عن ابن عمرو)

RE. 33/3 (*İzâ efsaha evlâdüküm, feallemûhüm lâ ilâhe illa'llàhu, sümme lâ tübâlû metâ mâtû; ve izâ esğarû, femurûhüm bi's-salâti.*)

(*İzâ efsaha evlâdüküm*) "Çocuklarınız konuşmaya başladığı vakit de, dili çözüldüğü vakitte, (*feallemûhüm lâ ilâhe illa'llàhu*) ilk evvel onlara öğreteceğiniz ve söyleyeceği şey *Lâ ilâhe illa'llah* olsun." Buna dikkat edin! Çocuk ilk konuşurken evvelâ *Lâ ilâhe illa'llah* demesini öğretin!

"Çocuk ilk önce bunu söyleyebildi miydi, (*sümme lâ tübâlû*) artık onu bırakın! Kendi haliyle akibeti iyi olur o çocuğun. Sonu iyi olur o çocuğun. Bir kere *Lâ ilâhe illa'llah* ile işe başlamıştır, artık onun işinin neticesi iyi olur.

Çocuk büyüdü, 9-10 yaşlarına geldiği vakitte, o dişlerinin, çocukluk dişlerinin dökülüp yeni dişler çıkmaya başladığı vakitte, o zaman onun kemal devresi oluyor. (*Femurûhüm bi's-salâti*) "O zamanlar namazı emredin!"

Ondan evvel alıştırınız. Fakat o zaman geldikten sonra, namazı kılmamasına müsaade etmeyin. Emrediniz namazı kıldırınız, elinizle getirin götürün kıldırın. Büluğa kadar alışsın. Büluğdan sonra borç olur tabii, o zaman dikkatli kılar inşallah.

c. Bir Adam İflâs Ederse...

Buhari ve Müslim Ebû Hüreyre'den rivayet etmiş.

---

[233] İbnü's-Sünnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.305, no:422; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.440, no:45328; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.358, no:1428.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[234]

إِذَا أَفْلَسَ الرَّجُلُ ، وَوَجَدَ الْبَائِعُ سِلْعَتَهُ بِعَيْنِهَا ، فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا دُونَ الْغُرَمَاءِ (عب خ ، م. عن أبي هريرة).

RE. 33/4 (*İzâ eflese'r-racülü, fevecede'l-bâiu sil'atehu bi-aynihâ, fehüve ehakku bihâ dûne'l-guramâi.*)

(*İzâ eflese'r-racülü*) "Bir adam iflas ettiği zaman…" Şundan bundan mallar almış, daha sonra da iflasını ilan etmiş. (*Fevecede'l-bâiu sil'atehu bi-aynihâ*) Alacaklı onun dükkânında sattığı malı aynen bulursa, 'Bunlar benimdir!' derse; başka alacaklılar da var ama mal bu adamın... (*Fehüve ehakku bihâ dûne'l-guramâi*) Bu adam diğer alacaklılara bakmadan o malını istircâ eder, alacağını alır oradan." Başka alacaklılar da var ama onlar ehak değil, ehak olan malını bulan adam…

d. Ahir Zamanda Müslümanın Rüyası

Buhàrî, Müslim ve İbn-i Mâce Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[235]

---

[234] Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.195, no:2916; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.468, no:10049; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.229, no:90; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.415, no:5038; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.420, no:1441; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VIII, s.265, no:15162; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.46, no:11034; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.35, no:20471; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.327, no:2507; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.277, no:10472; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.362, no:1435.

[235] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.227, no:2196; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.207, no:4365; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.399, no:3907; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.507, no:10598; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.291, no:955; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.168, no:2144; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.404, no:6040; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.211, no:20362;

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.376, no:41450; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.366, no:1441.

إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ ، لَمْ تَكَدْ رُؤْيَا الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ تَكْذِبُ ، وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا (خ. م. ه. عن أبي هريرة)

RE. 33/6 (*İzâ ikterabe'z-zamânü, lem teked ru'ye'r-racüli'l-müslimi tekzibü, ve asdekuhüm ru'yâ asdekuhüm hadîsen*)

(*İzâ ikterabe'z-zamânü*) "Ahir zaman yaklaştığı zaman, (*lem teked ru'ye'r-racüli'l-müslimi tekzibü*) Müslüman kimsenin rüyası yalan çıkmayacak." Gördüğü rüya, gördüğü gibi sadık. (*Ve asdekuhüm ru'yâ asdekuhüm hadîsen*) "Rüyaların doğruluğu sözlerin doğruluğuna bağlı. Sözü doğru olan adamın rüyası da doğru olur, te'vile hacet kalmaz."

e. Bazı Kıyamet Alâmetleri

Hàkim ve Taberânî Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[236]

إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ كَثُرَ لُبْسُ الطَّيَالِسَةِ ، وَكَثُرَتِ التِّجَارَةُ ، وَكَثُرَ الْمَالُ ، وَعَظُمَ رَبُّ الْمَالِ لِمَالِهِ ، وَكَثُرَتِ الْفَاحِشَةُ ، وَكَانَتْ إِمَارَةُ الصِّبْيَانِ ، وَكَثُرَ النِّسَاءُ ، وَجَارَ السُّلْطَانُ ، وَخَفَّفَ فِي الْمِكْيَالِ وَالْمِيزَانِ ، وَيُرَبِّي الرَّجُلُ جَرْوًا ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يُرَبِّيَ وَلَدًا. وَلَا يُوَقَّرُ كَبِيرٌ ، وَلَا يُرْحَمُ

[236] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5465; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.126, no:4860; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.629, no:12440; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.226, no:38501; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.365, no:1440.

صَغيرٌ ، وَيَكثُرُ أَوْلادَ الزِّنا ، حتَّى إنَّ الرَّجُلَ لَيَغْشَى الْمَرْأَةَ عَلَى قَارِعَةِ

الطَّرِيقِ ، وَيَلْبسُونَ جُلُودَ الضَّأْنِ عَلَى قُلُوبِ الذِّئابِ ، أَمثَلُهُمْ فِي ذَلِكَ

الزَّمَانِ الْمُدَاهِنُ (طب. ك. وتعقب عن أبي ذر)

RE. 33/7 (*İzâ ikterabe'z-zamânü*) "Kıyamet yaklaştığında (*kesüre lübsü't-tayâliseti*) taylasan giyilmesi çoğalır. (*Ve kesüreti't-ticâretü*) "Ticaret artar, kazanç çok olur. (*Ve kesüre'l-mâlü*) Mal da çok olur."

Paranın çokluğu da zaten ticaretin çokluğundan olacak ya; ticaret de çok olur, mal da çok olur. (*Ve azume rabbü'l-mâli li-mâlihî*) "Mal sahiplerine malından dolayı hürmet gösterilir, saygı gösterilir." Zenginlere herkes hürmet gösterir, tazim eder, büyükler onu. Niçin? (*Li-mâlihi*) Malından dolayı.

(*Ve kesüreti'l-fâhişetü*) "Fahişe, fuhuş, fuhşiyat çoğalır." Her yerde fuhuş var. Umumhane tabiriyle bugün bilinen yerler.

(*Ve kânet imâretü's-sıbyâni*) "Çocukları emirlik mevkilerine oturturlar. Küçük yaştadır, daha henüz büluğa ermiş genç yaşlarında emirlik mevkilerine otururlar."

(*Ve kesüra'n-nisâü*) "Kadınların da adedi artar, çoğalırlar."

(*Ve câra's-sultânü*) "Sultanlar, idareciler zulmederler."

Ticaret çoğalır, mal çoğalır, mal sahiplerine saygı artar. Fahişe artar, sübyanlar, küçükler gençler emir olurlar, kadınlar da çoğalır. Sultanların da zulmü artar. Sultanların yani idarecilerin zulmü artar.

(*Ve haffife fi'l-mikyâli ve'l-mîzân*) "Terazide, ölçüde haksızlık yapılır." Teraziyi doğru tutmaz, ölçüyü doğru tutmaz.

(*Ve yürebbi'r-racülü cirven*) "O zamanda bir adama köpek veya bir aslan yavrusunu beslemesi, (*hayrun lehû min en yürebbiye veleden*) kendi evlâdına bakmaktan hayırlı gelir, daha cazip gelir."

(*Ve lâ yüvakkaru kebîrun*) "Hiçbir büyüğe hürmet

gösterilmez."

Yaşlı adam, ak saçlı, beli bükülmüş; buna hiç kimse kıymet vermez. Büyüklere saygı gösterilmez.

(*Ve lâ yürhamu sağîrun*) "Çocuklara da kimse acımaz."

Çocuğa acımazlar, büyüklere de hürmet göstermezler.

(*Ve yeksüru evlâdü'z-zinâ*) "Bu arada veled-i zina denilen zina çocukları çoğalır. (*Hattâ inne'r-racüle le-yağşâ el-mer'ete alâ kâriati't-tarîki*) O kadar ki yolun ortasında adam kadını yakalar, münasebette bulunur.

Hey yâ Rabbim Hey!

(*Ve yelbesûne culûde'd-da'ni alâ kulûbi'z-ziâbi*) "O zaman insanlar, kalbleri kurt olduğu halde koyun postuna bürünürler."

Yani burada bir teşbih var: Kendisi koyun gibi görünüyor, içerisi kurt gibi… Elbise giymek değil de içerisi kurt, dışı koyun gibi görünen, hilebaz mânâsına…

Ha şimdi bir efendi geldi. İşte bu güzel bir insan, iflasa doğru gitmiş adam. "Hasta oldum, dükkânıma gidemez oldum. Dükkânımı yanımda çalışanlara terk etmek mecburiyetinde kaldım. İşçilerim bakıyor dükkâna... Ben gidemiyorum, hastayım. O sırada altından girip üstünden çıkmışlar. Ben iyi oldum ama dükkânda da bir şey kalmamış." diyor.

İşte bu, "Beyim, paşam, efendim, ne güzelsiniz. Hürmet saygı gösteriyor, güzel; fakat içi kurt… "Fırsat geçse de şunun canına okusam!" diyor.

(*Alâ kulûbi'z-ziâbi*) "Yani dışları gayet mülayim, fakat içleri kurt kalpli, kurt gönüllü. Katı kalpli, merhametleri hiç yok."

(*Emselühüm fî zâlike'z-zamâni el-müdâhinü*) "O zamandaki insanların iyileri dalkavuklar olacak."

İyisi dalkavuk; "Görmedim!" diyecek. Hiçbir kötülüğe "Niçin yapıyorsunuz?" demeyecek. "Bu olmaz!" demeyecek. Başını sallayıp geçecek. Hiçbir meâsiyi men etmeye, hiç kimse iktidar sahibi olamayacak, muktedir olamayacak. Günahlar işlenecek, "Niçin bu günahları işliyorsunuz?" diyen kalmayacak.

Allah kusurlarımızı affetsin… Çok büyük bir âfet yani.

f. Rüyanın Çeşitleri

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Tirmizî ve Ebû Dâvud Ebû Hüreyre'den rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[237]

إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ ، لَمْ تَكَدْ رُؤْيَا الْمُسْلِمِ تَكْذِبُ ، وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا

أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا ؛ وَرُؤْيَا الْمُسْلِمِ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا

مِنَ النُّبُوَّةِ ؛ وَالرُّؤْيَا ثَلَاثَةٌ: فَرُؤْيَا الصَّالِحَةُ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ ، وَرُؤْيَا

تَحْزِينٌ مِنَ الشَّيْطَانِ ، وَرُؤْيَا مِمَّا يُحَدِّثُ الْمَرْءُ نَفْسَهُ ؛ فَإِنْ رَأَى

أَحَدُكُمْ مَا يَكْرَهُ ، فَلْيَقُمْ ، وَلْيَتْفُلْ ، وَلَا يُحَدِّثْ بِهَا النَّاسَ ؛

وَأُحِبُّ الْقَيْدَ فِي النَّوْمِ ، وَأَكْرَهُ الْغُلَّ ؛ وَالْقَيْدُ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ

(حم. م. د. ت. عن بي هريرة)

RE. 33/8 (*İzâ ikterabe'z-zamânü, lem teked ru'ye'l-müslimi tekzibü, ve asdekuhüm ru'yâ asdekuhüm hadisen*,

Ve ru'ye'l-müslimi cüz'ün min hamsetin ve erbaîne cüz'en mine'n-nübüvveti; *ve'r-ru'yâ selâsün*: *Fe'r-ru'ye's-sàlihatü büşrâ mina'llàhi*, *ve ru'yâ tahzînün mine'ş-şeytàni*, *ve ru'yâ mimmâ yühaddisü'l-mer'ü nefsehû*; *feizâ raâ ehadüküm mâ yekrehu*, *felyekum velyetfül*, *ve lâ yuhaddisü bihe'n-nâse*; *ve ühibbü'l-kayde*

---

[237] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.353, no:4200; Tirmizî, Sünen, c.VIII, s.243, no:2206+2196; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.207, no:4365; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.507, no:10598; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.371, no:41427; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c. II, s.367, no:1442.

fi'n-nevmi, *ve ekrahu'l-gulle*, *el-kaydü sebâtün fi'd-dîn.*)

(*İzâ ikterabe'z-zamânü*) "Ahir zaman yaklaştığı zaman, (*lem teked ru'ye'r-racüli'l-müslimi tekzibü*) Müslümanın rüyası yalan çıkmayacak. (*Ve asdekuhüm ru'yâ asdekuhüm hadîsen*) Rüyaların doğruluğu sözlerin doğruluğuna bağlı. Sözü doğru olan adamın rüyası da doğru olur, te'vile hacet kalmaz."

(*Ve ru'ye'l-müslimi*) "Müslümanın gördüğü rüya…" Geceleri görüyoruz ya birtakım rüyalar. (*Cüz'ün min hamsetin ve erbaîne cüz'en mine'n-nübüvveti*) "Bu rüyalar nübüvvetin kırk beş cüzünden bir cüzdür."

Peygamberliğin kırk beşte biridir. Akşamları gösterilen rüyalar, Cenab-ı Hakk'ın o kula bir vahyidir.

(*Ve'r-ru'yâ selâsün*) "Rüya üç çeşittir:

(*Fe'r-ru'ye's-sàlihatü*) "Rüyay-ı sàliha, iyi rüya, (*büşrâ mina'llàhi*) Allah'tan beşarettir, bir müjdedir."

Güzel görür; camilerde, Kâbelerde, denizlerde, ruha zevk veren, ruha neşe veren tatlı rüyalar. Rüyayı görünce sabahleyin insan böyle; "Ah uyanmasaydım da daha biraz görseydim." der. Peygamberleri görür, iyileri görür, güzel güzel rüyalar görür. Bu Allah'tan beşarettir.

(*Ve ru'yâ tahzînün mine'ş-şeytàni*) "Bir rüya da daha vardır ki adama hüzün verir. Bir korku gelir içerisine, bir hüzün gelir, bir rahatsızlık gelir. O gördüğü rüyadan üzüntü duyar. Bu rüya şeytandandır, şeytanî bir rüyadır."

Hiç kulak asma ona! Hiç kulak asma…

(*Ve ru'yâ mimmâ yühaddisü'l-mer'ü nefsehû*) "Bir rüya daha vardır ki, insan gündüzleri bir şeylerle meşgul olur, o meşgul olduğu şeyler gece rüyasına intikal eder."

Bu da nefsin rüyasıdır, bunun da kıymeti yoktur. Meselâ, insan tuzlu bir şey yer, yürek yanar. Gece bakarsın kendini suların başında görür. Neden? Canının harareti o sulara sevk ediyor. Bunun da kıymeti yok.

Şuna çok dikkat edin:

(*Feizâ raâ ehadüküm mâ yekrehu*) "Sizin biriniz bir rüya gördü ki size hüzün veriyor, keder veriyor, korktunuz rüyada. (*Felyekum velyetfül*) Kalksın sağına veyahut soluna tü tü tü, desin, tükürsün. (*Ve lâ yuhaddisü bihe'n-nâse*) O rüyayı hiç kimseye söylemesin!"

Kimseye söylemesin. "Ben böyle bir rüya gördüm." diye söylemesin. Çünkü söylenir de dinleyen adam da onu tabire kalkarsa, o büyük, acı bir şey olur. Böyle rüyaların görüldüğü vakitte, tabirciler de uyanık olarak, bu rüyanın içerisinde bir iyi tarafı vardır, o tarafına doğru meylederek rüyayı iyiye tabir etmeli!

Rüyanın kendisine baktınız, hakikaten acı. Ama onun içerisinde bazı kaçamak yollar vardır. Bu kaçamak yollardan istifade ederek rüyayı iyiye hamleder, o da öyle olur inşallah.

(*Ve ühibbü'l-kayde fi'n-nevmi*) "Rüyada bağlı olmayı severim."

Uykuda baktınız ki ayaklarınız bağlanmış. Bu sizin şeriat kancası ile sizi bağlamış, günahlardan men olunacağınıza alâmet. Ayaklarınızın bağlanışı, günahları işlemeyeceğinize alâmettir. Nasıl ki hayvanları bağlarlar da başka yere gidemez hayvanlar, oldukları yerde kalırlar. Sizin ayaklarınızın bağlanması da sizin fenalık yapmanıza mâni olacak demektir. "Bunu severim!" buyurmuşlar.

(*Ve ekrahu'l-gulle*) "Ama boyuna takılan bir halka olduysa, onu sevmem! Çünkü canilerin boyunlarına halka takıyorlar ya, onun için o iyi değil, onu sevmem." demiş.

(*El-kaydü sebâtün fi'd-dîn*) "Rüyada ayaklara vurulan bağ, dinde sebat edileceğine alâmettir."

O ayaklara vurulan bağ dinde sebat edeceğine alamettir.

g. Zamanların Yakınlaşması

Ebû Ya'lâ Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[238]

---

[238] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.329, no:1306; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.XII, s.32, no:6680; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ تَقَارَبَ الزَّمَانُ ، فَتَكُونُ السَّنَةُ كَالشَّهْرِ ، وَالشَّهْرُ كَالْجُمُعَةِ ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ كَاحْتِرَاقِ السَّعْفَةِ فِي النَّارِ (ع . عن أبي هريرة)

RE. 33/9 (*İzâ ikterabeti's-sâatü tekàrabe'z-zamânü*, *fetekûnü's-senetü ke'ş-şehri, ve'ş-şehru ke'l-cumuati*, v*e'l-cumuatü ile'l-cumuati ke'htirâki's-sa'feti fi'n-nâri*)

(*İzâ ikterabeti's-sâatü*) "Kıyamet yaklaştığı vakitte, (*tekàrabe'z-zamânü*) zamanlar da yaklaşacaktır birbirine..."

Zamanlar yaklaşacak. Dedelerimiz üç ayda hacca giderken, şimdi üç saate indi iş. Belki yarın bir saate de inecek. Zamanlar yaklaşacak, kıyamet alametlerinden birisi oluyor demek ki. Zamanların yaklaşması, kıyametin yaklaşması alâmetidir.

(*Fetekûnü's-senetü ke'ş-şehri*) "Bir sene, 360 gün geçiyor, bir ay gibi geliyor."

"—Yahu daha dün sene başıydı, nasıl oldu da bu kadar çabuk geldi bu sene?"

(*Ve'ş-şehru ke'l-cumuati*) "Bir ay bir hafta gibi gelir."

Dündü be, dün. Allah Allah! Ay geçmiş, kapıya bekçi gelir, mal sahibi "Aylığı ver." der. "Yahu dün verdiydim daha!" der. Dün verdiydim, hafta oldu, bir ay geçmiş aradan.

(*Ve'l-cumuatü ile'l-cumuati*) "Cumadan cumaya olan hafta ise, (*ke'htirâki's-sa'feti fi'n-nâri*) kurumuş yapraklar, marangozların talaşları, çırpılar nasıl çabucak yanıp da nasıl geçiyorsa, öyle çabuk geçer.

Odun mesela uzun zaman yanar. Fakat talaş çabucak yanar, geçer. İşte bu kuru yaprakların, çırpıların yanışı gibi bir cumadan bir cumaya kısacık, sanki bir iki saat sonra bakıyorsun bir hafta olmuş.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.227, no:38503; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.368, no:1443.

h. Gusül Ne Zaman Gerekir?

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[239]

إِذَا أُقْحِطَ أَحَدُكُمْ أَوْ أُكْسِلَ فَإِنَّمَا يَكْفِي مِنْهُ الْوُضُوءُ

(عب. عن رجل من الصحابة)

RE. 33/10 (*İzâ ukhita ehadüküm ev üksile, feinnnemâ yekfî minhü'l-vudùu*)

Bu hadis-i şerifi söylemek istemedim ama söylenmesi iyi olur inşallah:

(*İzâ ukhita ehadüküm ev üksile*) "Muamele-i cinsiyyede bulunan insan, gerek ihtiyarlık dolayısıyla gerek rahatsızlığı dolayısıyla muvaffak olamıyor ve menisi gelmiyor. (*Feinnnemâ yekfî minhü'l-vudùu*) Menisinin gelmemesi dolayısıyla buna abdest kâfidir." denmişse de sonradan bu hadîs-i şerîf nesh olunmuştur. Asıl olan ikisinin bir araya gelmesiyle, sünnetlik yerin kaybolması ile, ister inzal vâki olsun ister olmasın, gusül vacip olur.

i. Faiz Sayılan İşler

İbn-i Mâce, Beyhakî ve Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[240]

---

[239] Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.251, no: 962; Ensar'dan bir şahıstan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.541, no:27328; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IXL, s.359, no:42724.

[240] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.277, no:2423; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.350, no:10716; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.303, no:1196; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.30, no:4585; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.238, no:15515; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.369, no:1446.

إذا أَقْرَضَ أَحَدُكُمْ أَخاهُ قَرْضًا ، فأَهْدَى إِلَيْهِ طَبَقًا ، فَلاَ يَقْبَلْهُ ، أَوْ

حَمَلَهُ عَلَى دَابَّةٍ ، فَلاَ يَرْكَبْهَا ، إِلاَّ أَنْ يَكُونَ جَرَى بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ قَبْلَ

ذَلِكَ (ص. ه. ق. هب. عن أنس)

RE. 33/11 (*İzâ akrada ehadüküm ehâhu kardan, feehdâ ileyhi tabekan*, *felâ yakbelhu*, ev hamelehû alâ dâbbetin, felâ yerkebhâ, i*llâ en yekûne cerâ beynehû ve beynehû kable zâlike*.)

(*İzâ akrada ehadüküm ehâhu kardan*) Kardeşimiz geldi sıkışmış, "Bana beş bin lira, on bin lira ödünç verir misiniz? Bir işim var. Bir hafta sonra, bir ay sonra veririm size." dedi. Siz de "Buyurun!" dediniz, paraları verdiniz.

Dikkat edeceksiniz ama: Kardeşiniz sizden bir borç istedi, siz de o borcu verdiniz. (*Feehdâ ileyhi tabekan*, *felâ yakbelhu*) O borcu verdiğinizden dolayı kardeşiniz size teşekkür etti. Bir tabağın içerisine hurmadır, portakaldır, limondur, elmadır koydu çocuğuna verdi, "Götür bunu filan efendiye ver!" dedi.

(*Felâ yakbelhu*) "Onu sakın kabul etme!" Sakın o hediyeyi kabul etme! Verdiğin paranın mükafatı olaraktan karşılık gelen o hediyeyi kabul etme!

"—Pekiyi etmedik kabul."

(*Ev hamelehu alâ dâbbetin*) Arabası var adamın. Araba eskiden hayvanmış ya şimdi arabası var. Giderken rast geldi. Siz yayan gidiyorsunuz. O da arabasında giderken, "Buyurun beyefendi!" dedi arabasına. "Buyurun beyefendi arabama, beraber gidelim." dedi. (*Felâ yerkebhâ*) "Sakın arabasına da binme!"

(*Külli şeyin yecirrü menfeaten*) "Herhangi bir şey bir menfaat celp ediyorsa, (*fehüve riban*) o faizdir.

"Canım az para ver, %5, %3 zarar etmezmiş." diyen kardeş iyi dinlesin bunu şimdi. %3 veriyor, %2 veriyor, faiz mi bu da! Ne

olacak bir şey değil. 100 lira verecek de iki lira ben ona vereceğim; bu da bir şey mi?

Bak ne diyor:

"—Hediyesini de kabul etme." diyor.

Hediyesini kabul etmeyince artık onun vereceği yüzdenin sonu ne olur bilmem artık. Allah kusurumuzu affetsin…

(*İllâ en yekûne cerâ beynehû ve beynehû kable zâlike*) "Ama aranızda bir dostluk vardı. Her zaman siz onun arabasına biniyordunuz. Parayı verdikten sonra, buyurun dediği vakitte evvelce bindiğiniz için şimdi de binerseniz beis yoktur."

Eskiden böyle bir şey yoktu da parayı verdikten sonra sizi davet ediyorsa, hayır kat'iyyen câiz olmaz!

j. Allah Korkusu Günahları Döker

Beyhakî, Taberânî, Bezzâr ve Hakîm-i Tirmizî Hz. Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[241]

إِذَا اقْشَعَرَّ جِلْدُ الْعَبْدِ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ ، تَحَاتَّتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ ، كَمَا تَحَاتُّ عَنِ الشَّجَرَةِ الْبَالِيَةِ وَرَقُهَا (هب. طب. والشافعي والحكيم عن العباس)

RE. 33/12 (*İza'kşearra cildü'l-abdi min haşyeti'llâhi, tehàttet anhü hatâyâhü, kemâ tehàttü ani'ş-şecereti'l-bâliyeti verakuhâ*)

---

[241] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.491, no:803; Bezzâr, Müsned, c.I, s.230, no:1322; İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.73, no:1253; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.557, no:18217; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.I, s.395; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.56, no:1666; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.XXIV, s.357, no:7379; Ebû Bekir Şâfiî, *Kitâbü'l-Fevâid (Geylâniyyât)*, c.I, s.287, no:288; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1458; Hz. Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.141, no:5879; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.370, no:1448.

Bütün ibadetlerin kökü bu haşyetullahın muhafazası, gönülde, gönüllerde yerleşebilmesi içindir. Haşyetullah! Namaz kılıyoruz ama hiçbir haşyet yok üzerimizde… Oluyor mu dersin?

Ne kadar gösteriş olarak boynumuzu büksek, belimizi büksek, ağlasak sızlasak hep uydurma, hep yalancıktan kendi kendimizi aldatma… Korku Allah'tan içerden gelir. İçeriden gelen o korku insanı titretir, kendi zorla titretir yani. Öyle yapmacık olmaz.

(*İza'kşearra cildü'l-abdi*) "Allah korkusundan başladı kulun cildi, vücudu titremeye..."

Ahireti gözünün önüne getirdi, yaptığı kusurları gözünün önüne getirdi, bir korku geldi içine… Bu korkudan dolayı bir titreme hasıl oldu vücudunda…

(*Tehàttet anhu hatâyâhu*) "İşte bu adamın günahlarını döker bu titreme… Nasıl? (*Kemâ yetehàttü ani'ş-şecereti'l-bâliyeti verakuhâ*) "Kuruyan yapraklar ağaçlardan nasıl dökülüyorsa, bu adamın da günahları öyle dökülür."

Allah cümlemize bu korkuyu ihsan etsin…

Bizim sabah dualarımızda, bugünün sabah duasında çok güzel bir dua vardı. Bu duanın içerisinde istiyoruz Cenab-ı Hak'tan ki:

"—Bizim içimize yâ Rab, senin korkunu doldur. İçimiz senin korkunla dolsun. Allah dediğimiz vakitte titreyelim ve senin havf u haşyetin içimize sinsin! Öyle bir korku ver bize, yapmacık olmasın yani."

Bu güzel bir dua, ezberlenmeye de layık yani.

Onun için ilim istiyor:

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمَ الْخَائِفِينَ .

(*Allàhümme inni es'elüke ilme'l-hàifîn*) *"Allahım, senden korkanların ilmini isterim."*

İlim çok, sürülerle ilim var. Kur'an ilmi var hadis ilmi var. Bir sürü dünya ilimleri var. Var da var... Fakat bu ilimlerin içerisinde bak büyüklerimiz "Allah'tan korkanların ilmini isterim senden yâ

Rabbi!" diyor. İçlerine korku sinmiş, Allah korkusu sinen kimselerin ilmi nasılsa, öyle bir ilim ver bana.

Yoksa dünyanın papağanı olmuşsun, her şeyi biliyorsun ama bu korku içinde olmazsa kaç para edersin sen?

Asıl ilmin meziyeti, korkusu olan bir ilimdir. Onun için duada:

(*Allàhümme inni es'elüke ilme'l-hàifîn*) "Bu hâiflerin nâil olduğu ilmi isterim yâ Rabbi!" diyoruz.

k. Az Yemenin Mükâfatı

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[242]

إذا أَقَلَّ الرَّجُلُ الطُّعْمَ ، مُلأَ جَوْفُهُ نُوراً (الديلمي عن أبي هريرة).

RE. 33/13 (*İzâ ekalle'r-racülü't-tu'me*, *mülie cevfuhû nûran*)

(*İzâ ekalle'r-racülü't-tu'me*) "İnsan yemeğini azaltırsa, (*mülie cevfuhû nûran*) içi nur doldurulur."

Azaltıyor yemeğini… Mesela bir parça ekmek yerken onun yarısını yiyor. Yemeğini az edenin içi nur dolar.

Ama imanlının içi dolar. İmansız olan insan ne kadar aç kalırsa kalsın, hiç faydası yoktur onun. İsterse hiç yemesin. İmanlı olan insan yemeğini biraz azalttığı vakitte onun içinin nur dolacağını Cenab-ı Peygamber bildiriyor.

Onun için Süleyman ed-Dârânî Hazretleri demiş ki:

"—Ben çok yiyip de oruç tutacağıma, yemeği az yiyeyim de içim nur dolsun."

Bazı insanlar tabi oruç tutmak için fazla yemek mecburiyetinde hissediyorlar. Fazla yemektense, az yiyeyim de oruç tutmayıvereyim. Nafile oruçlar da tabi…

---

[242] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.290, no:1138; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.XV, s.244, no:40772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.371, no:1449.

l. Gerçek Muhacir Kim?

Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî, Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[243]

إِذَا أَقَمْتَ الصَّلَاةَ ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ ، وَهَجَرْتَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ، فَأَنْتَ مُهَاجِرٌ ، وَإِنْ مُتَّ بِالْحَضْرَمَةِ (حم. طب. عن ابن عمرو)

RE. 34/2 (*İzâ ekamte's-salâte, ve âteyte'z-zekâte, ve hecerte'l-fevâhişe mâ zahera minhâ ve mâ batane, feente mühâcirun, ve in mütte bi'l-hadrameti*)

Namazımızı kıldık. Emr-i ilahi. Mecburuz bunu yapmaya...

"—Canım, neden yapacağız?"

Allah'ın emridir, yapacağız. Nasıl ki karınlarımızı doyurmak için ekmek yemek mecburiyetindeyiz. Yemezsek vücudumuz tahammül edemiyor, ölüyoruz. İşte bunun gibi ruhumuzun beslenmesi için de ibadete ihtiyacımız vardır. İbadetleri yapmazsak ruhlarımız ölür. Ruhlarımızın ölüşüyle artık büyük küçük, hak hukuk tanımaz bir hale geliriz. Bir hayvan gibi insan önüne geldiğine saldırır, önüne geldiğini koparır.

Dün okuduk da, Allah şaşırtmasın. Meselâ, her zaman olan hadiseler. Benzinci dükkanına girmişler, silahları ellerinde. Paraları alıyorlar oradan, bir tanesi de kasayı açmak istemiyor.

"—Sen mi açmayacaksın, al kurşunu!" diyor, öldürüyor onu.

Bu nasıl insan? Yani bu da insan ya, ama nasıl insan? Ruhen ölmüş insan, hayvandan farkı yok yani. Hayvan gibi bir şey.

Hayvan bile ondan iyi… Bak, geçen derste okuduk ya, adam

---

[243] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.203, no:6890; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.459, no:9288; Bezzâr, Müsned, c.I, s.376, no:2434; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.827, no:43290; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.372, no:1450.

bir hükümdarın içkilerini dökmüş;

"—Günah, ayıp! Korkmuyor musun sen Allah'tan?" demiş.

Bağırmış çağırmış, içkileri dökmüş. İçki içiyormuş adam. Dökünce adam da kızmış tabi,

"—Atın bunu aslanların önüne!" demiş, "Parçalasınlar bunu! Ne lüzum var bu adama?"

Fakat o muhterem zât aslanların önüne gidince, *Allahu ekber* diye namaza durmuş. Namaza durur durmaz, aslanlar da onun karşısında el pençe divan durmuşlar. Bunu kitaba yazmışlar, bir hikâye. Hadise olmuş demek ki.

Onun için, Allah'tan korkandan her şey korkar. Allah'tan korkmayandan da Allah muhafaza etsin…

Allah'tan korkacak, o haşyetullah yok… Mes'uliyet korkutuyor. Öldükten sonra hesap olunacak. Cennet varmış, cehennem varmış; o korku yok, o akıl da yok. Onun için istediğini öldürüyor, istediği parayı da alıyor. Ama kendisini sonra tutacaklarmış, öldüreceklermiş, oraya da aklı ermiyor.

Onun için; (*İzâ ekamte's-salâte*) "Namazı kılarsan…"

El-hamdü lillâh ezan okundu, emr-i ilâhi, abdestlerimizi aldık geldik. Huzuru ilahiye durduk, günahlarımız bir kere döküldü.

(*Ve âteyte'z-zekâte*) "Zekâtı da verirsen..."

(*Ve hecerte'l-fevâhişe mâ zahera minhâ ve mâ batane*) "Bununla beraber gerek iş gerek dış ne kadar günah varsa, onlardan hicret edersen, onları da terk edersen; (*feente mühâcirun*) sen muhacirsin!"

Asıl hicret, Allah-u Teâlâ'nın nehyettiklerini terk etmek.

Hicret, memleketi terk edip de oradan buraya gelmek değil, yahut buradan Mekke'ye gitmek değil. Allah'ın yasak ettiklerini terk etmek en büyük muhacirlik.

Başka bir hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[244]

---

[244] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.13, no:10; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.6, no:2481; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.105, no:4996; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.163, no:6515; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.467, no:230; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.391, no:1144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.56, no:3598; Taberânî,

الْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللهُ عَنْهُ (خ. د. ن. حم. حب. طس. هب. ق. حل. خط. كر. عن ابن عمرو)

(*El-muhâciru men hecera mâ neha'llàhu anh*) "Muhâcir, Allah'ın yasakladıklarından hicret eden, kaçınan kimsedir."

En büyük muhacirlik bu... Muhacirlere ne büyük sevap veriliyorsa, günahları terk edene de aynı sevaplar öylece veriliyor.

Onun için, İmam Birgivî Hazretleri'nin eserinde okumuştum:

تَرْكُ ذَرَّةٍ مِنْ مَحَارِمِ اللهِ ، خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ السَّقَلَيْنِ .

(*Terkü zerretin min mehàrimi'llâh, hayrun min ibâdeti's-sekaleyn*) "Zerre kadar bir haramı, ehemmiyet vermediğimiz bir hatayı, bir kusuru, bir kabahati terk edebilmek; ki günahtır bu, Allah bunu yasak etmiştir. Bunu terk edebilmek, yer gök ehlinin yapacağı nafile ibadetlerden daha hayırlıdır." demiş. Hayırlıdır.

Onun için Allah kusurlarımızı affetsin...

İbadet etmek kolaydır. İbadet etmek, namaz kılmak, oruç tutmak, hacca gitmek, zekât vermek. Var olunca hepsini yapar insan, fakat fenalığı terk etmek kadar zor bir şey yoktur. Hele bir kere alıştın mı o fenalığa, o fenalığı terk etmek ölüm demektir.

Mesela iskambil oynamaya alışmış insan. Akşam ekmeği yer yemez koşar sokağa, kahveye gidecek de iskambil oynayacak Veyahut buna benzer oyun yerlerine, zevk yerlerine, günah yerlerine alışmış. Bunu tutabilmek zincirle bağlasan da olmaz.

Mu'cemü's-Sağîr, c.I, s.280, no:460; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.499, no:11122; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.187, no:20544; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.214, no:8701; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.333; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.271, no:595; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.138, no:181; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.270, no:6034; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.271; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1301, no:2304; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.173, no:24584.

Alıştığı yere mutlaka koşacaktır o.

Bunun için en güzel şey Allah-u Teàlâ'nın yasak ettiği şeyleri terk edebilmek, onlardan uzak olmak ve onlara alışmamaktır. Binâen aleyh çocukların terbiyesinde çok ihtimam lazım, ki çocuk daha henüz küçük yaşındayken ahlâk-ı İslâmiyeyi öğrenmeli, terbiyeyi öğrenmeli, nezaketi öğrenmeli, büyüklere saygıyı öğrenmeli, Allah'a kulluğu öğrenmeli. Allah korkusu daha çocukken içine sinmelidir onun.

Mülkün sahibi Allah var. Her şeyi görüyor, her şeyi biliyor, gördüğü ve bildiği halde e bunun huzurunda nasıl insan bu çirkinlikleri yapabilir? Nasıl bu hataları işleyebilir?

Onun için evvela lazım olan, bu *fevahiş* olan şeylerin hepsini terk edebilmek. Bunu yapabildin mi, (*feente muhâcirun*) işte o zaman sen hakiki bir muhacirsin!

Ashab-ı kiramın ehl-i Mekke olan kısmını muhacir diyorlar. Ehl-i Mekke'den hicret edip Medine'ye gelenlere *Muhacir* diyoruz. Yerli Medineliye de *Ensar* diyoruz.

Nasıl ki Mekke'den Medine'ye hicret ettiler ashab-ı kirâm. Bu hicretlerinde asıl muhacirlik, günahları terk ettiğin bu hicrettir.

Muhacir olan Mekkelilere Medine'ye gelişlerinde ne kadar sevap varsa, günahları terk eden kimse de bu sevapları kazanır; (*ve in mütte bi'l-hadrameti*) Hadrameh[245] denilen yerde ölse bile…"

m. İmamı Görmeden Ayağa Kalkmayın!

Buhàrî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğerleri Ebû Katâde RA'dan rivayet etmişler.

Cenab-ı Peygamber buyuruyor ki:[246]

---

[245] *Hadrameh*, Kuzeydoğu Arabistan'da, Yemâme bölgesinde bir yer.

[246] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.19, no:602; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.275, no:949; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.144, no:454; Neseî, *Sünen*, c.III, s.83, no:680; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.304, no:22640; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.I, s.513, no:1651; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.244, no:8527; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.20, no:2119; Dârimî, *Sünen*, c.I,

إِذَا أُقِيمَتْ الصَّلاَةُ ، فَلاَ تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي (حم. خ. م. ن. د. عب. ش. ط. والدارمي ، خز. عن ابي قتادة ؛ ت. طس. عن انس)

RE. 34/3 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ tekùmû hattâ teravnî*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) "Kamet olunuyor ya namaz için, bu kamet olunduğu vakitte, (*felâ tekùmû*) hemen ayağa kalkmayınız; (*hattâ teravnî*) beni görmedikçe…"

Cenab-ı Peygamber hane-i saadetlerinden çıkar, namaza öyle gelirdi. Bazen geç gelirdi. Kamet olunmuş olur. Geç gelince ayağa kalkıp da ayakta durmayın. Kamet bitmiş ama Peygamber SAS daha gelmemiş namazı kıldırmak için. Binâen aleyh oturun, beni gördükten sonra kalkın namaza…

Burada da olabilir. Meselâ, imam efendi biraz meşgul olmuştur, gelememiştir bir aczinden dolayı. Müezzin de vakit geldi diye acele etmiş, kameti getirmiş. Biz de ayağa kalkıyoruz, imam efendi gelsin diye bakıyoruz. Bu da belki birkaç dakika geç kalabilir. Binâen aleyh bunu yapmayın! Demek ki imam efendi gelmedikçe, imam efendiyi görmedikçe kamet etmeyin demek.

---

s.322, no:1261; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.51, no:1755; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.14, no:1526; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.369, no:1335; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.205, no:427; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.103, no:2858; ; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.508, no:622; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.95, no:189; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.194, no:3544; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.I, s.405, no:4116; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.504, no:1932; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.127; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.143; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.391; Ebû Katâde RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.356, no:475; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9387; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.271, no:2028; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.375, no:1259; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.127; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.198; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, Mu'cemü's-Sağîr, c.I, s.49, no:44; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.223, no:2390; Câbir ibni Semüre RA'dan.

n. Kamet Edilirken Başka Namaza Durulmaz

Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğer kaynaklar Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[247]

إِذَا أُقِيمَتْ الصَّلاَةُ ، فَلاَ صَلاَةَ إِلاَّ الْمَكْتُوبَةُ (عب. م. ت. د. ن. ه.

عن أبي هريرة ؛ كر. عن ابن عمر)

RE. 34/4 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, felâ salâte ille'l-mektûbetü*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) "Namaz için kamet edilirken, (*felâ salâte ille'l-mektûbetü*) farzdan başka namaz kılınmaz."

Camiye girerken iki rekât nafile namaz kılarlar, *tahiyyetü'l-mescid* derler. Kamet edilirken, "Şunu da kılayım da öyle imama uyuyayım." deme! Sakın bunu yapma!

Kamet olunduktan sonra, imam da *Allahu ekber* dedikten sonra, bu *tahiyyetü'l-mescid* geride dursun, sen imama uy! Başka namaz kılınmaz artık.

Yalnız sabah namazlarında, eğer ikinci rekâta erişeceğini aklı

---

[247] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.22, no:1160; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.204, no:386; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.20, no:1075; Neseî, *Sünen*, c.III, s.392, no:855; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.476, no:1141; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.455, no:9874; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.400, no:1448; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.19, no:6730; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.482, no:4323; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.301, no:937; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.371, no:2023; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.567, no:2193; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.169, no:1123; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.374, no:1356; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.265, no:6379; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.458, no:8736; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.75, no:93; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.77, no:4875; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.436, no:3987; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.229, no:459; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.138; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.161, no:186; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.315, no:200; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.32; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.273, no:274; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.III, s.35, no:668; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.41; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

keserse; birinci rekâtı kaçıracak ama ikinci rekâtta imama yetişecek. O zaman sabah namazının sünneti kılınır. Ama sünneti kılıncaya kadar ikinci rekât da kaçacaksa, o zaman sünneti kılmaz, imam efendiye uyar.

o. Yemek Hazırken Namaz Kılmak

Bakın, buna da dikkat edin!

Buhàrî, Müslim, İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Buhàrî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibbân Enes ibn-i Mâlik RA'dan; Buhàrî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[248]

إِذَا أُقِيمَتْ الصَّلَاةُ ، وَحَضَرَ الْعَشَاءُ ، فَابْدَءُوا بِالْعَشَاءِ (خ. م. ه. عن ابن عمر ؛ حم. خ. م. ت. د. ن. ه. حب. والدارمي عن أنس ؛ حم. خ . ه. عن عائشة ؛ حم . طب. عن سلمة بن الأ كوع ؛ طب. عن ابن عباس ؛ طس. عن أبي هريرة)

---

[248] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVII, s.111, no:5043; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.191, no:925; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IL, s.146, no:22990; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.204, no:1445; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.8, no:1687; Hz. Aişe RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.70, no:633; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.181, no:868; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.89, no:322; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.190, no:924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XII, s.81, no:5544; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.III, s.179, no:866; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.88, no:321; Neseî, *Sünen*, c.III, s.372, no:844; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.189, no:923; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXIV, s.78, no:11532; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.90, no:6942; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.11, no:1690; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.415, no:416; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XXXII, s.171; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XXXIII, s.284, no:15924; Seleme ibn-i Ekvâ' RA'dan.

RE. 34/5 (*İzâ ukîmeti's-salâtü ve hadara'l-aşâü, fe'bdeû bi'l-aşâi.*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) "Ezan okunduğu zaman, (*ve hadara'l-aşâü*) akşam yemeği de hazırlanmışsa..."

Akşam yemeği hazırlanmış, ezan da okundu. Namaza gitsek yemek kalacak, yemeği yesek namaz kalacak. Bak ne diyor:

(*Fe'bdeû bi'l-aşâi*) "Öyleyse siz yemeğinizi yiyin!"

Namazda matlub olan huzurdur. Aç olan bir insan, yemek hazırken namaza durduğu vakitte, içi yemekle alâkadar olur. İçi yemekle alâkadar olunca, huzur kaybolur.

Bu huzuru kaybetmemek için cemaati terk ettiriyor. Ne kadar mühim, bak! Yemeğini ye, sonra namazda ikinci bir cemaat bulursan bulursun, bulamazsan kendin kılarsın.

p. Abdesti Sıkışıkken Namaz Kılmak

Tirmizî, Ebû Dâvud, Hàkim, Taberâni ve Beyhakî Abdullah ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[249]

إِذَا أُقِيمَتْ الصَّلاَةُ ، وَأَرَادَ الرَّجُلُ الْخَلاَءَ ، فَلْيَبْدَأْ بِالْخَلاَءِ (مالك ، والشافعي ، حم . عب. ن. ه. حب. ك. ق. ض. طب. خز. ت. صحيح ، والدارمي عن عبد الله ابن أرقم)

RE. 34/6 (*İzâ ukîmeti's-salâtü, ve erâde'r-racülü'l-halâe, felyebde' bi'l-halâi.*)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) "Ezan okunuyor namaz kılınacak, kamet

---

[249] Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.242, no:132; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.125, no:81; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.122, no:7042; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.73, No:4807; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.76, no:1652; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.580; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.XIII, s.83, no:7061; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20062; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.368, no:1466.

getiriliyor. (*Ve erâde'r-racülü'l-halâe*) Adam daralmış, def'-i hâcet ihtiyacı var. Helâya giderse cemaati kaçıracak. (*Felyebde' bi'l-halâi*) Önce helâya gitsin!"

Bu kimsenin tazelenip, rahatlanıp namazı kılması için cemaati kaçırması caizdir. Hatta evlâdır. Çünkü böyle sıkıntılı bir halde huzurlu olmaz. Sıkıntılı bir halde, huzursuz namaz da makbul değildir. Onun için, "Huzuru temin etmek için cemaati kaçırmak caizdir." demişler.

Eğer vakit daraldı ise, yani namaz vakti geçecekse; yani öğleyi kılıyorsunuz ama ikindi vakti de girmek üzere. Şimdi abdest tazelemekle meşgul olursanız öğlenin vakti çıkacak, ikindi girecek. Burada da kerahatle caizdir demişler.

Allah cümlemizin kusurunu affetsin… Tevfîkât-ı samadâniyesine mazhar etsin…

r. Namazdan Sonra Edilecek Dua

Taberânî Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[250]

إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ ، فُتِحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ ، وَاسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ ؛ وَ إِذَا انْصَرَفَ الْمُنْصَرِفُ مِنَ الصَّلَاةِ ، وَلَمْ يَقُلْ: اَللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ ، وَ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ ، وَزَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ الْعِينِ ! قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: يَا وَيْحَ ، هٰذَا أَعْجَزُ أَنْ يَسْتَجِيرَ بِاللهِ مِنْ جَهَنَّمَ. وَقَالَتِ الْجَنَّةُ : يَا وَيْحَ ، هٰذَا أَعْجَزُ أَنْ يَسْأَلُ اللهَ الْجَنَّةَ. وَقَالَتِ الْحُورُ الْعِينُ: يَا وَيْحَ ، هٰذَا أَعْجَزُ

---

[250] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7496; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.410, no:1601; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.345, no:2893; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.372, no;1451.

أَنْ يَسْأَلُ اللهَ أَنْ يُزَوِّجَهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينُ (طب. عن أبي أمامة)

RE. 34/7 (*İzâ ukîmeti's-salâtü*, *fütihat ebvâbü's-semâi*, *ve'stücîbe'd-duàü*; *feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti*, *ve lem yekul: Allàhümme ecirnî mine'n-nâr*, *ve edhilni'l-cenneh, ve zevvicnî mine'l-hûri'l-în*! *Kàleti'l-melâikeh*: *Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem*. *Ve kàleti'l-cenneh*: *Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llàhe'l-cenneh*. *Ve kàleti'l-hûru'l-în*: *Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llàhe en yüzevvicehû mine'l-hûri'l-în*.)

(*İzâ ukîmeti's-salâtü*) "Namaz için ezan okunduğu, kamet getirildiği vakitte, (*fütihat ebvâbü's-semâi*) semânın kapıları açılır, (*ve'stücîbe'd-duàü*) dualar, yalvarmalar kabul edilir."

Bu ezanların okunduğu vakitte sema kapıları açılır, dualara icabet olunur, kabul olunur dualar. Binâenaleyh insan bazen yatsı namazının ezanı ile, sabah namazının ezanında uyanık olup da bu ezanlara iştirak eder evinden, "*Allahu ekber... Allahu ekber...*" diye. Meselâ hasta, ezan okunurken evinden bu ezana iştirak ederse, "*Allahu ekber... Allahu ekber...*" diye müezzinin dediği gibi der, sonra elini açar:

"—Yâ Rabbi! Bu okunan ezan-ı Muhammedî hürmetine bana sağlık ver, afiyet ver, rızık bolluğu ver, şunu ver, bunu ver..." ne diyecekse der. Bu dua da reddolunmaz.

(*Feize'nsarafe'l-munsarifü mine's-salâti*) "Namaz kılındı bitti, çıktı namazdan. Namaz kılan kimse, (*ve lem yekul: Allàhümme ecirnî mine'n-nâr*) "Allahım, beni cehennemden koru; (*ve edhilni'l-cenneh*) beni cennetine dâhil eyle; (*ve zevvicnî mine'l-hûri'l-în*) beni hûrilerle evlendir!" diye dua etmeden kalkar giderse, (*kàleti'l-melâikeh*) melekler şaşarlarmış, derlermiş ki:

(*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yestecîra bi'llâhi min cehennem*) "Yazık, bu adam cehennemden Allah'a sığınmaktan aciz miydi? Allah Allah, ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cehennemden Allah'a sığınmadı."

(*Ve kàleti'l-cenneh*) Cennet de dermiş ki: (*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llàhe'l-cenneh*) "Yazık, bu adam Allah'tan cenneti istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından cenneti istemedi."

(*Ve kàleti'l-hûru'l-în*) Hûrî kızları da darılacaklarmış, bizi de talep etmedi diye, diyeceklermiş ki: (*Yâ veyh, hâzâ a'cizü en yes'elü'llàhe en yüzevvicehû mine'l-hûri'l-în*) "Yazık, bu adam Allah'tan hûrî kızlarıyla evlenmeyi istemekten aciz miydi? Ne biçim adam bu, namaz kıldı da arkasından hûri kızlarını istemedi."

Bizi böyle ikaz ediyorlar ki, namazdan sonra Allah'tan hem dünyevî ve uhrevî isteklerinizi isteyin. Çünkü sema kapıları açık, dualar müstecabdır o anda… Bâhusus Ramazan'da olursa...

Onun için, bu dua hatırınızda olsun:

اَللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ ، وَ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ ، وَزَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ الْعِينِ !

(*Allàhümme ecirnî mine'n-nâr, ve edhilni'l-cenneh, ve zevvicnî*

mine'l-hûri'l-în.) "Yâ Rabbi, beni cehennem azabından emin eyle… Beni cennetine dahil eyle… Beni hurilerle evlendir!"

Ecirnâ dersek hepimiz için dua etmiş oluruz, o daha a'lâ:

اَللَّهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ ، وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ ، وَزَوِّجْنَا

مِنَ الْحُورِ الْعِينِ !

(*Allàhümme ecirnâ mine'n-nâr*) "Yâ Rabbi, sen bizi cehennemden âzâd eyle…

(*Ve edhilne'l-cennete mea'l-ebrâr*) Has, halis, hoş iyi kullarınla bizi cennetine koy yâ Rabbi…

(*Ve zevvicnâ mine'l-hûri'l-ıyn*) Hûrîlerle bizi evlendir orada yâ Rabbi!"

O da Cenâb-ı Hakkın bir nimeti.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

"—Allàhümme sallî alâââ... Seyyidinâ�â... Muhammedinin-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim." (3 defa)

El-Fâtihah!

15. 02. 1976 - İskenderpaşa Camii